

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

STATSRÅDETS FORHANDLINGER 1848-1863

VI. BIND

7. JUNI 1854-30. AUGUST 1856

Udgivet af Rigsarkivet ved
HARALD JØRGENSEN

I KOMMISSION HOS MUNKSGAARDS FORLAG
KØBENHAVN . 1964

Statsrådets forhandlinger
7. juni 1854–30. august 1856

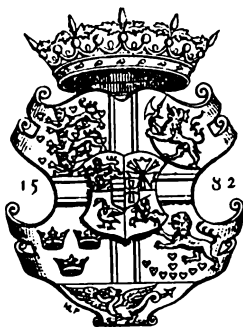
STATSRÅDETS FORHANDLINGER 1848-1863

VI. BIND

7. JUNI 1854-30. AUGUST 1856

Udgivet af Rigsarkivet ved
HARALD JØRGENSEN

I KOMMISSION HOS MUNKSGAARDS FORLAG
KØBENHAVN . 1964

INDHOLD

Forord	Side VII
Statsrådets forhandlinger 7. juni 1854–30. august 1856 ..	» 1
Navneregister ..	» 629
Sagregister ..	» 658
Talerfortegnelse ..	» 669

FORORD

Nærværende bind af »Statsrådets Forhandlinger« indeholder referatet af gehejmestatsrådets forhandlinger i perioden 7. juni 1854–30. august 1856. Bindet dækker således den sidste periode af ministeriet A. S. Ørsted og den overvejende del af ministeriet P. G. Bang. Ligesom ved de foregående bind er der foretaget et fuldstændigt optryk af protokollernes indhold.

Med hensyn til den tekniske opstilling har man fulgt de i tidligere bind anvendte principper, og der henvises til den nærmere redegørelse i indledning og forord til bind I. Teksten er som sædvanlig gengivet ord- og bogstavret, idet man dog har tilladt sig at rette inkonsekvenser og vitterlige skrivefejl. En vis soignering af teksten har ligeledes fundet sted. Det gælder navnlig de tyske tekster. Ved korrekturlæsningen af disse har registrator Niels Rickelt ved det sjællandske landsarkiv assisteret, og jeg vil gerne på dette sted takke for modtagen værdifuld hjælp.

Ligesom tilfældet har været med bind I–V, har rigsarkivaren og statsrådssekretæren haft tilsyn med udgivelsen af dette bind.

København, den 1. marts 1964.

Harald Jørgensen

Statsrådets forhandlinger
7. juni – 12. december 1854

A. S. Ørsteds ministerium
II.

Medlemmer af ministeriet Ørsted (21/4 1853–12/12 1854) var i perioden 7/6 1854 til 12/12 1854 følgende:

Premierminister, justitsminister og minister for kirke- og undervisningsvæsenet: tidligere gehejmestatsminister, dr. jur. Anders Sandøe Ørsted – udenrigsminister: tidligere premierminister og udenrigsminister Christian Albrecht Bluhme – finansminister: tidligere finansminister Wilhelm Carl Eppinger Sponneck – indenrigsminister: tidligere indenrigsminister Frederik Ferdinand Tillisch – krigsminister: tidligere krigsminister Christian Frederik Hansen – marineminister: tidligere marineminister Steen Andersen Bille – minister for Slesvig: tidligere minister for Slesvig: greve Carl Moltke-Nütschau – minister for Holsten og Lauenborg: tidligere minister for Holsten og Lauenborg Heinrich Anna greve Reventlow-Criminil.

Forhandlingerne for perioden 7. juni–3. dec. 1854 er indført i en folioprotokol, der er pagineret 1–472. Protokollen har følgende rygtitel: Geheime-Statsraads-Protocol IV, 1854–55. På pag. I er optaget følgende autorisation: »Denne af 472 Pagina bestaaende, gjennemdragne, og med Vort allerhøieste Kabinetssegl forsynede Protokol ville Vi herved allernaadigst have autoriseret til deri at indføre Forhandlingerne i Vort Geheime Statsraad. Christiansborg Slot den 2den Mai 1855. Frederik R«. Forhandlingerne for perioden 7. juni–3. dec. 1854 er indført på pag. 3–192.

Forhandlingerne er indført i protokollen med skriverhånd og underskrevet af statssekretær C. F. J. H. Liebe.

Møde i geheimestatsrådet onsdag d. 7. juni 1854.

Aar 1854, Onsdagen den 7de Juni, var det Geheime-Statsraad forsamlet paa Frederiksborg Slot under Hans Majestæt Kongens allerhøie-

ste Præsidium. Premierministeren var paa Grund af Upasselighed fraværende.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Moltke] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, om ikke Skovrider i det 1ste Haderslevske Skovdistrikt, Jagtjunker Fangel allernaadigst maa meddeles Tilladelse til at opføre et nyt Vaaningshus ved Skovriderstedet Ulvshus og til at forandre den nuværende Beboelsesleilighed til Staldbygning m. v. alt under de i Forestillingen sub ltr. a til e incl. anførte Betingelser.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Moltke] refererede dernæst en allerunderdanigst Forestilling angaaende Opførelsen af et nyt Vaaningshus for Skovrideren i Glücksborg Skovdistrikt m. v.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at der til Opførelsen af et nyt Vaaningshus for Skovrideren i Glücksborg Skovdistrikt og til Reparationen af de ældre Udbygninger, i Overensstemmelse med det af Bygningsinspektøren indsendte Overslag med Tegning, bevilges en Sum af 6675 Rd., saaledes at heraf ikkun et Beløb af 1403 Rd. 88 Sk. i indeværende Regnskabsaar kommer til Anvendelse, medens de øvrige 5272 Rd. derimod udbetales i Regnskabsaaret 1855/56.

Fremdeles refererede *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Moltke] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, om ikke det til Anlægget af et Jernstøberi i Staden Haderslev sammentraadte Interessentskab allernaadigst turde meddeles Tilladelse til at holde det til Værkets Drift fornødne Antal Svende og Medhjælpere, uden i saa Henseende at være undergivet nogen Laugstvang.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Endvidere refererede *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Moltke] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Naturaltjendens Afløsning for Kragstedgaard i Vanderup Sogn under Flensborg Provsti, m. v. idet han indstillede, at det maatte behage *Hans Majestæt*:

- 1) Allernaadigst at bifalde, at Tiendeydelsen in natura af den ene i Vanderup Sogn, Flensborg Provsti, beliggende Kragstedgaard, der fortiden eies af Hans Bernhard Hink, afløses med en fast aarlig Afgift i rent Korn, saaledes at Eieren af bemeldte Gaard, foruden fremdeles at tilsvare de to Skjepper rent Rug, som han efter Kirke-

inventariet er pligtig ved Juletid at yde til Præsten, istedetfor Naturaltienden udreder til Præsten et fast aarligt Vederlag af 3 Tdr. Rug af forsvarlig Godhed, og at der med Hensyn til Tiden og Stedet for dette Vederlags Ydelse bliver at forholde efter de i saa Henseende for Naturaltienden gjældende Regler og navnlig saaledes, at Vederlaget leveres i Pastoratet til hvert Aars Martini, samt

2) Allernaadigst at bemyndige Ministeriet for Fremtiden for Hertugdømmet Slesvigs Vedkommende at approbere Overenskomster om Naturaltiendens Afløsning mod et fast aarligt Vederlag.

Begge disse Indstillinger blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldte.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Moltke] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Erhöhung der den Fleckensvorstehern in Cappeln als solchen zukommenden jährlichen Vergütung.

In Übereinstimmung mit dem Antrage genehmigten *Seine Majestät* allerhöchst, dass die nach dem § 21 der provisorischen Fleckensordnung für den Flecken Cappeln vom 6ten März 1846 zu 32 Rt. festgesetzte jährliche Vergütung für jeden der Fleckensvorsteher für die Zukunft, von dem 1sten April d. J. angerechnet, auf 80 Rt. erhöht werde.

Ferner referirte *der Minister für das Herzogthum Schleswig* [Moltke] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend ein Gnadengesuch des Justizraths Canalzollverwalters Marr zu Holtenua.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, dem Canalzollverwalter, Justizrath Marr zu Holtenua die Nachzahlung der von ihm in den Jahren 1850 und 1851 an die sogenannte schleswig-holsteinische Hauptkasse in Rendsburg abgelieferten Königlichen Intradern, zum Belaufe von resp. 12 Rt. 86 Sch., 73 Rt. 20 Sch. und 3 Rt. 87 Sch. allergnädigst zu erlassen.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Moltke] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die von dem Canalcasirer und Packhausverwalter, Major v. Mangor in Rendsburg, beantragte Anschaffung verschiedener Requisite für das dortige Canalpackhaus.

Übereinstimmend mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät* zur Herstelligmachung der der Vorstellung nach von dem Canalinspektorate für das Eider-Canalpackhaus in Rendsburg erforderlichen Requisite und Einrichtungen eine Summe bis zu 240 Rt. aus den dies-

jährigen Eider-Canalintraden zu bewilligen und das Ministerium zu autorisiren, das in dieser Beziehung weiter Erforderliche vorzunehmen.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Moltke] refererede dernæst en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, om ikke Ministeriet allernaadigst maatte autoriseres til efter det Forestillingen hosfølgende Udkast at lade udgaa et Patent angaaende Fordelingen af det Bidrag, Hertugdømmet Slesvig vil have at udrede i Anledning af de i Tidsrummet fra 1ste April 1854 til ult. Marts 1855 for Finantskassens Regning udførende Chausseestrækninger i bemeldte Hertugdømme.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede.

Fremdeles refererede *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Moltke] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles:

- 1) Om det ikke allernaadigst turde være at bevilge Gaardmand og Dannebrogsmænd Asmus Eschelsen i Nybbel og dennes Hustru Helene født Jensen, at adoptere Førstnævntes Søstersøn Eschel Rossen, saaledes at denne ogsaa antager Navnet Eschelsen, saa at hans fulde Navn herefter bliver Eschel Rossen Eschelsen; og
- 2) Om Ministeriet ikke allernaadigst turde være at bemyndige til at forelægge Hans Majestæt en i denne Anledning i sædvanlig Form udfærdiget Concession til allernaadigst Underskrift.

Begge disse Indstillinger blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldte.

Schliesslich referirte *der Minister für das Herzogthum Schleswig* [Moltke] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die allerhöchste Bestätigung einer von dem emiritirten Generalsuperintendenten für das Herzogthum Schleswig, Oberconsistorialrath Dr. Callisen errichteten Foundation zu einer Stiftung für Prediger- und Schullehrer-Wittwen im Hertogthum Schleswig.

In Übereinstimmung mit dem Antrage genehmigten *Seine Majestät* allerhöchst, dass die über Callisens Stiftung für Prediger- und Schullehrer-Wittwen im Herzogthum Schleswig unterm 11ten Mai d. J. errichtete Foundationsacte mit der allerhöchsten Confirmation versehen werde, und wurde dabei das Ministerium allerhöchst autorisirt, Seiner Königlichen Majestät ein desfälliges Confirmationspatent zur allerhöchsten Unterzeichnung allerunterthänigst vorzulegen.

Indenrigsministeren [Tillisch] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Georg Spencer i London maa forun-

des 5 Aars Eneret for det danske Monarki til at bringe i Udførelse de af ham angivne Forbedringer ved Befæstelsen af Jernbaneskinner.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend das Gesuch des Bahnwärters Peter Christian Friedrich Hofmann zu Grabau um Verwandlung einer wegen Versuchs eines Wilddiebstahls wider ihn erkannten vierzehntägigen Gefängnisstrafe in eine Geldstrafe.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, die von dem lauenburgischen Hofgericht unterm 4ten Februar d. J. wider den Bahnwärter Peter Christian Friedrich Hofmann zu Grabau wegen Versuchs des Wilddiebstahls erkannte 14 tägige Gefängnisstrafe aus allerhöchster Gnade in eine Geldstrafe von 12 Rt. L. M. zu verwandeln.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte darauf eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend das Gesuch des achten Lehrers an der Kieler Gelehrtenschule Johann Heinrich Brüning um Erlaubnis zur Adoption seines Neffen Claus Detlef Prange.

Übereinstimmend mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, dem achten Lehrer an der Kieler Gelehrtenschule Johann Heinrich Brüning allerhöchst zu gestatten, seinen Schwestersohn Claus Detlef Prange zu adoptiren, sowie dem Letzteren die Erlaubnis allergnädigst zu ertheilen, den Namen Claus Detlef Brüning anzunehmen und in Zukunft zu führen.

Ferner referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Errichtung zweier Chausseegeldhebestellen zu Grönau und zu Einhaus, indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht anstatt der durch allerhöchste Resolution vom 14ten Mai 1852 angeordneten Chausseegeldhebung zu Grönau für zwei Meilen zwei Hebestellen für eine Meile resp. zu Grönau und zu Einhaus zu errichten und von dem projectirten Bau eines Einnehmerhauses bei Grönau abzusehen sein möchte; ob nicht die bisher von der Landwegeinspection des Herzogthums Lauenburg beaufsichtigen Grandchaussees von der lübeckischen Grenze nach Ratzeburg, von Einhaus nach Fredeburg und von St. Georgsberg nach dem Ratzeburger Bahnhofe der Administration des Chausseewesens zu unterlegen und die Regulative vom 9ten

April 1842 und 19ten Januar 1844 resp. die Verwaltung und die Benutzung der Kunststrassen im Herzogthum Lauenburg betreffend, auf dieselben anzuwenden, auch das Ministerium zu autorisiren sein möchte; die desfalls erforderliche Bekanntmachung durch die Regierung des Herzogthums Lauenburg zu erlassen.

Sämmtliche Anträge wurden von *Seiner Majestät* allerhöchst genehmigt.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend das Gesuch des Krugwirths Friedrich Heinrich August Dröge und dessen Ehefrau Ernestine Sophie Friederike geborne Wörmbcke in Rastorff um Ertheilung der Erlaubnis die unmündige Fanny Gerber adoptiren und ihren Namen auf dieselbe übertragen zu dürfen.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, dem Krugwirth Friedrich Heinrich August Dröge und dessen Ehefrau Ernestine Sophie Friederike geborne Wörmbcke in Rastorff um Ertheilung der Erlaubnis die unmündige Fanny Gerber adoptiren und ihren Namen auf dieselbe übertragen zu dürfen.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, dem Krugwirth Friedrich Heinrich August Dröge und dessen Ehefrau Ernestine Sophie Friederike geb. Wörmbcke in Rastorff allerhöchst zu gestatten, die unmündige Fanny Gerber zu adoptiren und der Letzteren allergnädigst die Erlaubnis zu erteilen, den Namen Fanny Dröge anzunehmen und in Zukunft zu führen, sowie auch allergnädigst zu genehmigen, dass die desfällige Concession unentgeltlich ausgefertigt werde.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Ausschreibung eines Beitrags zur allgemeinen Deichkasse für das Herzogthum Holstein.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, das Ministerium allergnädigst zu autorisiren, in Betreff der Ausschreibung eines Beitrags zur allgemeinen Deichkasse für das Herzogthum Holstein von 2 Sch. à Demath und 5 Sch. à Morgen ein zugleich die specielle Verwendung der letzten Beiträge angebendes Patent nach Maassgabe des der Vorstellung allerunterthänigst angeschlossenen Entwurfs zu erlassen.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Re-

ventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Ordination des cand. theol. Christ. Aug. Frölich und dessen Bestellung als Amtsgehülfe des Pastors Fürstenau zu Sülfeld in der Probstei Segeberg.

Übereinstimmend mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät* allerhöchst zu genehmigen, dass der Candidat der Theologie Christian August Frölich aus Sörup unter allergnädigster Dispensation von der Beibringung eines anderweitigen Examenszeugnisses auf Kosten des Pastors Fürstenau zu Sülfeld in der Probstei Segeberg ordinirt werde, und dass dieser, unter Beilegung eines von demselben zu entrichtenden jährlichen Gehalts von 160 Rt. nebst freier Station im Pastorate als Amtsgehülfe, jedoch ohne Zusicherung der Nachfolge und mit der Eröffnung allerhöchst adjungirt werde, dass er durch die Ordination kein Vorzugsrecht vor anderen Candidaten bei der Besetzung von Predigerstellen erlange.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte ferner eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend eine veränderte Bestimmung der Dienstemolumente der Chausseeaufseher im Herzogthum Lauenburg, indem er beantragte, ob nicht den Chausseeaufsehern im Herzogthum Lauenburg anstatt des im § 11 des Regulativs für die Verwaltung der Kunststrassen vom 9ten April 1842 normirten jährlichen Gehalts und Wohnungsgeldes von 180 Th. L. M. unter Wegfall der ebendasselbst bestimmten Diäten von 30 Sch. L. M. ins künftige neben der Vergütung von 135 Th. L. M. für Haltung eines Reitpferdes ein festes Gehalt incl. des Wohnungsgeldes von 270 und 337½ Th. L. M. jährlich allergnädigst beizulegen sein möchte.

Dieser Antrag wurde von *Seiner Majestät* allerhöchst genehmigt.

Noch referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Verwendung der für den Landbau-Etat des Herzogthums Lauenburg in dem Budget pro 1854/55 veranschlagten Summe von 20.000 Th. L. M.

Übereinstimmend mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, das Ministerium allergnädigst zu autorisiren, die in der Vorstellung näher angegebenen Bauarbeiten auf den herrschaftlichen Domanialbesitzungen wie auch an herrschaftlichen Gebäuden und Bauwerken im Herzogthum Lauenburg nebst den sonstigen Ausgaben aus der für den

Landbau-Etat dieses Herzogthums in dem Budget pro 1854/55 veranschlagten Summe von 20.000 Th. abhalten zu lassen.

Schliesslich referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Genehmigung des Statuts der Lübeck-Büchener Eisenbahngesellschaft, indem er beantragte, ob nicht das Ministerium allerhöchst zu autorisiren sein möchte, dem Ausschusse und der Direction der Lübeck-Büchener Eisenbahngesellschaft zu eröffnen, dass die nachträgliche allerhöchste Ertheilung der vom Tage der Eröffnung der Bahn angerechnet auf 100 Jahre lautenden Bauconcession, unter Vorbehalt jedoch des Rechts zur Erlassung etwaiger fernerer Anordnungen in Betreff der Verhältnisse der Bahn zum Zoll- und Postwesen, sowie rücksichtlich der Militairtransporte und ingleichem die allerhöchste Bestätigung des Gesellschaftstatuts zu gewärtigen sein werden, sobald dasselbe eine mit den allerunterthänigst in Vorschlag gebrachten Änderungen übereinstimmende Fassung erhalten haben werde; ob nicht das Ministerium ferner allergnädigst zu autorisiren sein möchte zur Ausstellung der Actien der Lübeck-Büchener Eisenbahngesellschaft in der allerunterthänigst in Vorschlag gebrachten Form die Genehmigung unter der Voraussetzung zu ertheilen, dass die Gesellschaftsbehörden sich bereit erklären werden, den Statut nach obigen Änderungsvorschlägen zu modificiren; und endlich ob nicht der Lübeck-Büchener Eisenbahngesellschaft der Gebrauch des Stempelpapiers sowohl für die abzuschliessenden Contracte als auch für die Actien und Interimsactien und deren Cession und Transporte allergnädigst zu erlassen sein möchte.

Sämmtliche Anträge wurden von *Seiner Majestät* allerhöchst genehmigt, jedoch dass, nach dem Vorschlage des *Finanzministers* [Sponeck], ausser den allerunterthänigst beantragten Abänderungen des Status, von dem Ministerium für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg annoch wahrzunehmen sei, dass die im § 57 des Statuts zur Aufnahme der Bekanntmachungen bezeichnete Zeitung »der Alto-naer Mercur« weggelassen werde.

Udenrigsministeren [Bluhme] foredrog tvende Depecher resp. af 28de og 31te Mai fra den Kongelige Gesandt i Wien, samt en Depeche af 3die Juni fra det Kongelige Gesandtskab i Berlin.

Finantsministeren [Sponeck] refererede en allerunderdanigst Forrestilling, hvori indstilles, at Hans Majestæt allernaadigst vil stadfæste

den i de dansk-vestindiske Besiddelser brugelige Fremgangsmaade, at Forauktioneringen af Efterladenskaber af Klæder m. m. efter de under Tjenesten ved den vestindiske Hærstyrke ved Døden afgaaede Militaire af Underklasserne kan ske uden Mellekomst af Auktionsforvalteren, og Beløbet derefter af Compagnichefen udbetales til Skifteretten, samt at Hans Majestæt allernaadigst vil bemyndige Gouvernementet for de dansk-vestindiske Besiddelser til at træffe de nærmere Bestemmelser, som til enhver Tid maatte skjønnes nødvendige for at tilveiebringe den fornødne Control fra Skifteretternes Side med saadan Forauktionering.

Denne Indstilling blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Fremdeles refererede *Finantsministeren* [Sponneck] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at det allernaadigst maa tilledes, at det Skjøde, som bliver at udfærdige paa den af Kjøbenhavns Communalbestyrelse kjøbte Eiendom Nr. 113 paa Hjørnet af St. Annæ Plads og Amaliegaden, maa udstedes paa ustempet Papir, paa Vilkaar at det i selve Skjødet indføres, at det, i Henhold til Hans Majestæts allerhøieste Resolution, passerer uden Brug af stempet Papir.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede.

Hans Majestæt hævede derpaa Geheime-Statsraads-Mødet.

J. Liebe.

Møde i geheimestatsrådet onsdag d. 14. juni 1854.

Aar 1854, Onsdagen den 14de Juni, var det Geheime-Statsraad forsamlet paa Slottet Eremitagen under Hans Majestæt Kongens allerhøieste Præsidium.

Protokollerne for det Geheime-Statsraads Møder den 27de og 31te Juli f. A. bleve oplæste og ratihaberede.

Den fungerende Justitsminister [Ørsted] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Ægteskabet mellem Thora Meyer eller Meier, født Ryding, af Kjøbenhavn, og Skræddersvend Ole Hansen Meyer eller Meier maa aldeles ophæves, med Tilladelse for Førstnævnte til at indgaa nyt Ægteskab.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede.

Den fungerende Justitsminister [Ørsted] refererede dernæst en allerunderdanigst Forestilling om Strafformildelse for Ole Togsværd Kofoed.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* aller-naadigst, at den Tjenestekarl Ole Togsværd Kofoed af Aaker Sogn paa Bornholm ved Høiesterets Dom af 17de f. M. for Tyveri, i Henhold til Forordningen af 11te April 1840 § 12, 1ste Membrum, idømte Straf af 2 Aars Forbedringshusarbeide maa formildes derhen, at han, istedetfor at lide efter Dommen, hensættes i Fængsel paa Vand og Brød i 6 Gange 5 Dage.

Fremdeles refererede *den fungerende Justitsminister* [Ørsted] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at der af Stamhuset Dallund maa udredes en aarlig Pension af 1280 Rd. til den nuværende Besidders, Kammerherre, Hofjægermester Baron Carl Frederik Axel Bror v. Blixen-Fineckes eventuelle Enke, saalænge hun forbliver hensiddende i Enkestand.

Hans Majestæt Kongen fandt, at Pensionen ikke burde bestemmes til en høiere Sum end den, der indeholdes i Stamhusets Erectionsbrev, og at den altsaa kun burde ansættes til 800 Rd.

Efterat det imidlertid var af *den fungerende Justitsminister* [Ørsted] blevet fremhævet, at det Beløb, hvortil Pensionen er i den refererede Forestilling allerunderdanigst indstillet fastsat, netop er det, der, naar Hensyn tages til de forandrede Møntforhold, nu for Tiden svarer til de i Erectionsbrevet nævnte 800 Rd., behagede det *Hans Majestæt* allernaadigst at bifalde det Indstillede.

Endvidere refererede *den fungerende Justitsminister* [Ørsted] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at den Indsieder Christian Johansen og hans Datter Karen Christiansdatter, begge af Højbjerg under Frederiksborg Amt, ved Høiesterets Dom af 18de f. M. i Henhold til Lovens 6–13–14 for Blodskam idømte Straf af at have deres Liv forbrudt og deres Kroppe, naar de halshugne ere, at kastes paa en Ild og opbrændes, allernaadigst maa eftergives dem, mod at de hensættes, Førstnævnte til Tugthusarbeide i 6 og Sidstnævnte til Forbedringshusarbeide i 2 Aar, og saaledes at de efter udstaaet Straf ikke opholde sig nærmere ved hinanden end i en Afstand af 4 Mile.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede.

Den fungerende Justitsminister [Ørsted] refererede derpaa en al-lerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at den Afgift, stor 14 Tdr. 6 Skpr. Byg aarlig, som det paahviler Eieren af Kjærstrup Gods at svare til Stamhuset Engestofte, som Eier af Østerulslev Kirke, maa afløses med en Kapital af 110 Rd. 24 Sk. paa følgende Betingelser:

- 1) At den nævnte Kapital inddrages under og gjøres frugtbringende blandt Stamhusets Fideicommisskapitaler, og
- 2) At Besidderen af Stamhuset Engestofte udsteder og lader tinglæsen en Deklaration, hvorved han forpligter sig og efterfølgende Besiddere af Stamhuset til at erlægge den omhandlede aarlige Afgift til Eieren af Østerulslev Kirke.

Det saaledes Indstillede blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Den fungerende Justitsminister [Ørsted] refererede en allerunderdanigst Forestilling angaaende Foreningen af Skarprettertjenesterne for Fyens Stift og Nørre-Jylland, idet han indstillede:

- 1) At der for Fyens Stift og Nørre-Jyllands 4 Stifter maa beskikkes en Skarpretter.
- 2) At Lønnen for denne Skarpretter, der bliver at beskikke af Amtmanden over Skanderborg Amt med 3 Maaneders Opsigelse, og som vil have at tage Bopæl i Horsens bestemmes til 600 Rd., der fordeles til Udredelse mellem samtlige Landdistrikter paa den ene og Kjøbstæderne paa den anden Side i Forhold til deres respektive Folkemængde efter den sidste almindelige Folketælling, saaledes at den derefter paa Landdistrikterne faldende Andel udredes af de forskjellige Amtsrepartitioner i Forhold til det under ethvert af dem henhørende Hartkorn, hvorimod Kjøbstadens Andel bliver at fordele mellem dem efter deres Folkemængde, samt at det efter de anførte Regler engang bestemte Forhold vedbliver uden at omreguleres efter Resultatet af de fremtidige Folketællinger.
- 3) At det gjøres ham til Pligt for egen Regning at holde en Medhjælper.

Samtlige disse Indstillinger blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldte.

Sluttelig refererede *den fungerende Justitsminister* [Ørsted] en allerunderdanigst Forstilling, hvori indstilles, at den Aarhus Hospital tilhørende Gaard Matr. No. 3 i Egaa, der staar for Hartkorn 5 Tdr. 6 Skpr. 1 Fdk. 2½ Alb. maa afhændes til fuldkommen Eiendom til Fæstere af samme Peder Esbensen mod en Kjøbesum af 2500 Rd. og en aarlig Afgift af 15 Tdr. Byg, der perpetueres i Eiendommen fremfor enhver anden Hæftelse og betales med Penge efter hvert Aars Kapitels-taxt, samt imod at Kjøberen udreder alle med Salget forbundne Omkostninger; af Kjøbesummen blive idetmindste 1000 Rd. at udbetale contant senest i 11te December Termin 1854. Resten maa forblive

indestaaende imod 1ste Prioritets Panteret i Eiendommen med Besætning, Inventarium, Afgrøde og Bygningernes Assurancesum imod en aarlig Rente af 4 %, der dog, saalænge Kjøberens og hans nuværende Hustru begge leve og enten selv besidde Gaarden eller nyde Aftægt af samme, maa nedsættes til 2% aarlig.

Efterat det fra flere Sider var blevet yttret, at det var en meget lav Pris, for hvilken den paagjældende Gaard foresloges afhændet, og at det i saa Henseende dog vilde gjøre stor Forskjel, om den foreslaaede Rentemoderation kom til at falde bort, bemærkede *den fungerende Justitsminister* [Ørsted], at han paa ingen Maade troede, at det nu gik an at fravige den foreslaaede Kjøbesum, da det, hvad iøvrigt allerede var sket, inden han overtog Justitsministeriet, var af Ministeriet blevet erklæret Fæsteren, at man vilde indstille ham til at faa Gaarden, naar han var villig til at give en saadan Sum. Med Hensyn til Rentemoderationen, om hvilken intet var tilsagt, havde han vel haft nogen Skrupel, og hvis Sagen ikke allerede før hans Tid havde været afgjort i Justitsministeriet, vilde han hellere have ønsket, at en saadan Rentenedsættelse ikke var blevet bragt i Forslag.

Finantsministeren [Spønneck] henlede Opmærksomheden paa, at de Forestillinger, der i alle saadanne Sager som den nærværende foredrages fra Justitsministeriet eller Cultusministeriet, altid mangle Bilæggelse af Sandsynligheds-Beregninger over Fæstets Varighed, hvilke stadigt gjøres for Domænevæsenets Vedkommende.

Den fungerende Justitsminister [Ørsted] troede, at saadanne Beregninger mere ere vildledende.

Krigsministeren [Hansen] udtalte sig nu som tidligere imod det Princip at sælge det Jordegods, som tilhører offentlige Stiftelser eller andre saadanne Indretninger, naar Afhændelsen ikke sker paa ganske særdeles fordelagtige Vilkaar.

Den fungerende Justitsminister [Ørsted] maatte i denne Anledning gjentage, hvad han oftere forhen havde bemærket, at han ikke troede, at man nu paa eengang kan afvige fra det Princip, som Regjeringen i den paagjældende Henseende stadigt har fulgt i de senere Aar, men at han iøvrigt var overbevist om, at han i al den Tid han havde været Minister kun med største Varsomhed havde anvendt de hidtil fulgte Grundsætninger.

Hans Majestæt behagede derefter allernaadigtst at bifalde den foreliggende Indstilling.

Cultusministeren [Ørsted] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at en til det saakaldte Vicariegods paa Falster hørende Gaard i Sønder-Vedby af Hartkorn ny Matrikul 6 Tdr. 7 Skpr. 1 Fdk. 2½ Alb. og Skovskyld 2½ Alb. med Besætning og Inventarium maa overdrages den nuværende Fæsterskes Svigersøn Peder Larsen Otto til Eiendom paa følgende Vikaar:

- 1) At der i Gaarden perpetueres med 1ste Prioritet en aarlig Afgift af 15 Tdr. Byg at betale med Penge efter hvert Aars Kapitelstaxt.
- 2) At Kjøberen erlægger en Kjøbesum i Penge af 3000 Rd., hvoraf den Del, som tilfalder Nykjøbing Sognekald, inddrages blandt Stiftets offentlige Midler til Forrentning til Fordel for Embedet.
- 3) At han vedbliver at svare til bemeldte Sognekald den Gaarden paahvilende aarlige Afgift og en halv Tønde Havre pr. Td. gl. Hartkorn.
- 4) At Kjøberen udreder alle af Salget flydende Omkostninger, derunder det Procurator Tidemand tilkommende Honorar.

Samtlige Indstillinger blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldte.

I Overensstemmelse med den af Hans Majestæt i Geheime-Statsraads-Mødet d. 31te Mai sidstleden givne Befaling forelagde *Cultusministeren* [Ørsted] følgende Udkast til den allerhøieste Resolution paa den i bemeldte Møde refererede Forestilling angaaende den chronologiske Samling paa Rosenborg:

Vi ville allernaadigst, at følgende paa Vort Slot Rosenborg værende Samlinger og Gjenstande, nemlig: Kronings-Insignierne med Kronjuvelerne og Diamanterne samt de øvrige Gjenstande, der opbevares i de saakaldte Regalieskabe, den egentlige chronologiske Samling, adskillige til Afbenyttelse ved høitidelige Leiligheder bestemte Apparater saavel som andre forskjellige Sager, saasom flora-danica Stellet, Glas-samlingen m. m. desl., samt det egentlige Slotsbygningensinventarium herefter skulle udgjøre een Samling under Navn af den chronologiske; at denne Samling betragtes som det Kongelige Huses uafhængelige Eiendom, arvelig fra Konge til Konge, og at den henlægges under Overbestyrelse af Udenrigsministeren, som den af Vore Ministre, der har Foredraget i Sager angaaende Vort Kongelige Hus, og Overhofmarskallen, tilligemed dem, som Vi ellers maatte finde for godt dertil at forordne.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst dette Udkast, dog at der istedetfor Ordene »af Udenrigsministeren, som den af Vore Ministre, der har

Foredraget i Sager angaaende Vort Kongelige Hus« sættes »af den af Vore Ministre, der har Foredraget i Sager angaaende Vort Kongelige Hus, altsaa for Tiden Udenrigsministeren.«

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend einen allerunterthänigsten Antrag der holsteinischen Provinzialständeversammlung auf eine Revision der bestehenden Gesetze über den Gebrauch des gestempelten Papiers, indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht die allerunterthänigste Eingabe der holsteinischen Provinzialständeversammlung dem Ministerium mit der Auflage zu remittiren sein möchte, die auf den Gegenstand des ständischen Antrages bezüglichen Fragen einer näheren Erwägung zu unterziehen und demnächst allerunterthänigsten Vortrag darüber zu erstatten, in welcher Weise den Mängeln der bestehenden Gesetze über den Gebrauch des gestempelten Papiers im Herzogthum Holstein abzuhelpen sein möchte.

Dieser Antrag wurde von *Seiner Majestät* allerhöchst genehmigt.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend eine Veränderung des contributionspflichtigen Hufenstandes der im Herzogthum Lauenburg belegenen Lehnsgüter Seedorf und Zecher.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät* zum Zwecke der von dem Besitzer der im Herzogthum Lauenburg belegenen Lehnsgüter Seedorf und Zecher, O. von Witzendorff beabsichtigten Versetzung der Eingesessenen zu Gross-Zecher allergnädigst zu gestatten, dass der contributionspflichtige Hufenstand des Gutes Zecher um eine Hufe vermindert und dahingegen der contributionspflichtige Hufenstand des Gutes Seedorf um eine Hufe vermehrt werde.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung, bei Überreichung des Entwurfs eines Patents betreffend die Benutzung der öffentlichen Wege durch Fuhrwerk für das Herzogthum Lauenburg.

Übereinstimmend mit dem Antrage genehmigten *Seine Majestät* allerhöchst, dass die lauenburgische Regierung beauftragt werde, über den der Vorstellung anliegenden Entwurf eines Patents betreffend die Benutzung der öffentlichen Wege durch Fuhrwerk für das Herzogthum Lauenburg mit der Ritter- und Landschaft dieses Herzogthums in Communication zu treten.

Ferner referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Erlassung eines Patents wegen Einführung von Dienstbüchern für die, die Elbe zwischen Melnik und Hamburg befahrenden Schiffsleute für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg.

In Übereinstimmung mit dem Antrage genehmigten *Seine Majestät* allerhöchst, dass nach Maassgabe des der Vorstellung anliegenden Entwurfs ein Patent für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg betreffend die Einführung von Dienstbüchern für die die Elbe zwischen Melnik und Hamburg befahrenden Schiffsleute erlassen werde.

Noch referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Erlassung eines Patents wegen Zurückgabe ungültig gewordener Schiffspatente für Elbfahrzeuge für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg.

Übereinstimmend mit dem Antrage genehmigten *Seine Majestät* allerhöchst, dass nach Maassgabe des der Vorstellung anliegenden Entwurfs ein Patent für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg betreffend die Zurückgabe ungültig gewordener Schiffspatente für Elbfahrzeuge erlassen werde.

Schliesslich referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Erlassung eines Patents wegen Einführung von Nachtsignalen für die die Elbe oberhalb Hamburg oder Harburg befahrenden Dampfschiffe für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg.

In Übereinstimmung mit dem Antrage genehmigten *Seine Majestät* allerhöchst, dass nach Maassgabe des der Vorstellung anliegenden Entwurfs ein Patent für die gedachten Herzogthümer betreffend die Einführung von Nachtsignalen für die die Elbe oberhalb Hamburg oder Harburg befahrenden Dampfschiffe erlassen werde.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Moltke] refererede en allerunderdanigst Forestilling angaaende Delingen af den tønderske Skolefond.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at i Anledning af Lundtofte Herreds Adskillelse fra Tønder Provsti følgende Regler maa komme til Anvendelse i Henseende til de Tønder Provsties Landsbyskoler i sin Tid forinden hin Adskillelse

tillagte Indtægter af det popsenske Legat og den tønderske Skolefond, nemlig:

- 1) At den for Landsbyskolerne i Tønder Provsti ved allerhøieste Reskript af 28de Mai 1802 bestemte Andel af Indtægterne af det popsenske Legat udelukkende forbeholdes Tønder Provsti; men at derimod
- 2) Den tønderske Skolefonds Kapitaler blive at dele mellem Tønder Provsti og Lundtofte Herred, saaledes at Herredets Andel bestemmes til 400 Rd., hvilken Sum bliver at udbetale til Kirkevisitatoriet for Apenrade Provsti og af dette at administrere efter de samme Regler, som hidtil have været gjældende med Hensyn til Administrationen af den tønderske Skolefond i det hele.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Moltke] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Begnadigung des Züchtlings Andreas Moritz Andresen.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät* allergnädigst zu genehmigen, dass der im Jahre 1826 wegen wiederholt mittelst Einsteigens begangenen dritten Diebstahls und verübter Gewaltthätigkeiten beim Ausbrechen aus dem Detentionsgefängnisse zu einer lebenswierigen Zuchthausstrafe verurtheilte Andreas Moritz Andresen aus den Strafanstalten entlassen werde.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Moltke] refererede en allerunderdanigst Forestilling angaaende et Andragende fra Militær-Commandeuren ved Gensdarmcorpsset i Hertugdømmet Slesvig, Ritmester v. Gulstad, om en udvidet Tilladelse til at benytte Extrapost paa Inspektionsreiser.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allergnädigst, at det tillades Militærcommandeuren for Gensdarmcorpsset i Hertugdømmet Slesvig, Ritmester v. Gulstad, paa Tjenestereiser, der ligge udenfor det ham tidligere forinden den ifølge den allerhøieste Resolution af 11te Januar d. A. stedfundne Reduktion af bemeldte Corps som Afdelingscommandeur underlagte 1ste Distrikt, at benytte Extrapost eller anden leiet Befordring mod Erstatning af Gensdarmcorpsets Kasse, dog med den Forpligtelse paa deslige Reiser saavidt muligt at benytte Befordring fælleds med Gensdarmcorpsinspektøren.

Endvidere refererede *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Moltke] en allerunderdanigst Forestilling angaaende allerhøieste Appro-

bation paa Arveforpagtningen af 2de Stykker Engjord af den forrige Fiskedam ved Osbek paa Øen Als.

Overensstemmende med Indstillingen behagede *Hans Majestæt* allernaadigst at tillade, at de i Forestillingen ommeldte 2de Engstykker af den til de forhaandenværende Hertugelig-Augustenborgske Besiddelser hørende forrige Fiskedam ved Osbek bortarveforpagtes til Kaadnerne Christian Skaumann og Jacob Søren Sørensen i Osbek for en Kjøbesum af resp. 115 Rd. og 112 Rd. foruden en aarlig Kanon af 1 Rd. af hvert Engstykke og under de iøvrigt til Grund for den afholdte Auktion udfærdigede Konditioner; og autoriserede Hans Majestæt derhos lige allernaadigst Ministeriet til at foranstalte det i saa Henseende videre Fornødne.

Fremdeles refererede *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Moltke] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, om ikke Forpagteren af Hovedgaarden Maibølgaard paa Als, Jessen, allernaadigst maa meddeles Tilladelse til i Løbet af Sommeren 1854 under Tilsyn af vedkommende Husfoged og Bygningsinspektør at foretage en Ombygning og Udvidelse af bemeldte Gaards Stuehus i Overensstemmelse med den fremlagte Tegning og Overslag, imod at Overslagssummen 1056 Rd. godtgjøres ham med Halvdelen eller 528 Rd. i ethvert af de 2de Regnskabsaar 1854/55 og 1855/56; og om ikke den paa indeværende Regnskabsaar faldende Halvdel maa afholdes af de til Reparationer af og Udgifter ved Kongelige Forpagtningsstykker i Budgettet for samme Aar beregnede 20.000 Rd.

Begge disse Indstillinger bleve af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldte.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Moltke] refererede derefter en allerunderdanigst Forestilling betreffende Gratificationer til nogle Beboere af Haderslev Amt i Anledning af den dem ved Overfaldet ved Brøns overgaaede voldelige Medfart.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at der af Ministeriets Understøttelseskasse til Fordeling mellem de i Forestillingen angivne 9 Supplicanter af Haderslev Amt i Anledning af de dem ved Overfaldet ved Brøns tilføjede Mishandlinger bevilges en Sum af ialt 740 Rd. og bemyndigede Hans Majestæt lige allernaadigst Ministeriet til at foretage det i denne Henseende videre Fornødne.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Moltke] referirte dar-

auf eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Gesuche des Stavenbesizers Philipp Johann Meyhof und des Hofbesizers Hans Friedrich Frahm in Bergenhusen um Befreiung von der Nachzahlung der von ihnen an eine insurrectionelle Behörde bezahlten Steuern.

In Übereinstimmung mit dem Antrage genehmigten *Seine Majestät* allergnädigst, dass der Stavenbesizer Philipp Johan Meyhof und der Hofbesizer Hans Friedrich Frahm, beide in Bergenhusen, von der Nachzahlung der für ihre Besitzungen an den von der sogenannten Statthalterschaft als Landschreiber der Landschaft Stapelholm constituirt gewesenen v. Krogh bezahlten Steuern und Abgaben im Betrage von resp. 54 Rt. 12 Sch. und 58 Rt. 85 Sch. befreiet werden; und ermächtigten Seine Majestät dabei allerhöchst das Ministerium, diejenigen anderweitigen aus der Landschaft Stapelholm bereits eingegangenen oder noch eingehenden Gesuche, um Befreiung von der Nachzahlung der an den gedachten v. Krogh s. Z. bezahlten Königlichen Gefälle zu bewilligen, welche das Ministerium zur Berücksichtigung geeignet finden möchte.

Ferner referirte *der Minister für das Herzogthum Schleswig* [Moltke] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend das von den zwischen Tönning und Rendsburg segelnden Schiffen zu erlegende Lootsengeld.

Übereinstimmend mit dem Antrage genehmigten *Seine Majestät* allerhöchst, dass das, nach den §§ 39 und 41 der Verordnung von 24sten Januar 1844 betreffend die Fahrt auf dem Eidercanal und der Eider für die Benutzung eines Königlichen Lootsen auf der Eider von Tönning nach Rendsburg, sowie von Tönning nach Friedrichstadt, zu entrichtende Lootsengeld auf die Hälfte herabgesetzt werde; und autorisirten Seine Majestät zugleich das Ministerium, das in dieser Beziehung weiter Erforderliche zu veranstalten.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Moltke] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Begnadigung des Züchtlings Peter Wollesen.

In Übereinstimmung mit dem Antrage genehmigten *Seine Majestät* allergnädigst, dass der im Jahre 1836 wegen wiederholten 2ten Diebstahls zu lebenswieriger Zuchthausstrafe verurtheilte Peter Wollesen nunmehr aus den Strafanstalten entlassen werde.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Moltke] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Begnadigung des Züchtlings Johann Bernhard Kuhlmann.

In Übereinstimmung mit dem Antrage genehmigten *Seine Majestät* allerhöchst, dass der im Jahre 1820 wegen Theilnahme am Mord mit lebenswieriger Zuchthausstrafe belegte Johann Bernhard Kuhlmann aus den Strafanstalten entlassen werde.

Videre refererede *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Moltke] en allerunderdanigst Forestilling angaaende en Ansøgning fra Pastor Kjær i Støbbek om allerunderdanigst Tilgivelse for den af ham i Aaret 1849 ved at underskrive en Adresse i oprørske Retning begaaede Brøde m. v., idet han indstillede, om ikke Sognepræst for Ensted Menighed, Marcus Johannsen Kjær turde være at meddele Hans Majestæts allerhøieste Tilgivelse for at have underskrevet en Erklæring i oprørske Retning af 22de August 1849, samt om der ikke af særlig allerhøieste Naade turde være at gjengive ham den derved forbrudte Ret til at deltage i Valgene af Deputerede til Provindsialstænderforsamlingen for Hertugdømmet Slesvig.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede.

Sluttelig refererede *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Moltke] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Bestemmelsen af Ekspeditionsgebyret for Confirmationen af de Concessioner, Husbreve og andre Documenter fra de Augustenborgske og Gravenstenske Godser, der ere meddelte eller confirmerede af det forrige Godsherskab.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at fornævnte Ekspeditionsgebyr fastsættes til 2 Rigsdaler for hvert Dokument, dog saaledes at der desforuden udredes, hvad der ifølge Dokumentets specielle Indhold er betinget som en Afgift for Confirmationen.

Finantsministeren [Sponneck] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Hans Majestæt allernaadigst vil bifalde, at den i § 14 af det ved allerhøieste Resolution af 2den September f. A. approberede Reglement for Benyttelsen af den danske Statstelegraphlinie indeholdte Bestemmelse, at Depecher, der kun ere bestemte til at passere bemeldte Linie, skulle være affattede i det danske eller tydske Sprog, forandres derhen, at deslige Depecher fremtidig endvidere kunne være affattede i det svenske, engelske eller franske Sprog, samt at Finantsministeriet maa vorde allernaadigst bemyndiget til at bringe denne Bestemmelse til offentlig Kundskab.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede.

Fremdeles refererede *Finantsministeren* [Sponneck] en allerunder-

danigst Forestilling, hvori indstilles, at det allernaadigst bifaldes, at der gives Committeeen for Fuldførelsen af den Kjøbenhavn-Korsørske Jernbane Tilsagn om, at Statskassen paa den foreslaaede Maade og paa de anførte Betingelser vil deltage i Omkostningerne ved Anlægget af den overjordiske Telegraphledning, som vil blive anlagt langs Jernbanen fra Kjøbenhavn til Korsør.

Denne Indstilling blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Sluttelig refererede *Finantsministeren* [Sponeck] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at allerhøieste Approbation maa meddeles paa indbemeldte Forandringer i den oprindelige Plan for Bebyggelsen og Udvidelsen af den egentlige Toldbodplads og af Bebyggelsen af Terrainet paa den nordre Side af Toldbodveien, saaledes at Arbejdet fuldføres efter den i Forestillingen nævnte Tegning No. 7, i alt Fald med saadanne mindre Afvigelser, navnlig i Henseende til den indre Fordeling af Localerne, som, efterhaanden som Arbejdet skrider frem, maatte findes hensigtsmæssige, samt at allerhøieste Tilladelse maa meddeles til et Salgsforsøg ved offentlig Auktion saavel af den søndre Pavillon med det derved værende Boutikparti som af den nordre Pavillon, saaledes at den eventuelle Kjøber af denne sidste Pavillon forpligtes til efter Tegning, som fremlægges ved Auktionen, at opføre de mindre Boutiker eller Beværtningssteder, der agtes anbragte ved bemeldte Pavillon.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede.

Marineministeren [Steen A. Bille] refererede en allerunderdanigst Forestilling angaaende nogle Arbejder ved Trekroner.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at der, foruden hvad der ved indeværende Aars Finantslov er bevilget til forskjellige Arbejder ved Trekroner og Lunetten, endvidere af Finantskassen ekstraordinært udredes et Beløb af 3640 Rd. til Iværksættelse af de paatænkte Foranstaltninger ved Batteriets Defension.

Hans Majestæt hævdede derpaa Geheime-Statsraads-Mødet.

J. Liebe.

Møde i geheimestatsrådet onsdag d. 21. juni 1854.

Aar 1854, Onsdagen den 21de Juni, var det Geheime-Statsraad forsamlet paa Slottet Eremitagen under Hans Majestæt Kongens allerhøieste Præsidium.

Den fungerende Justitsminister [Ørsted] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvorved den af Rigsdagen vedtagne Lov angaaende Afhændelsen af det til Lehn, Stamhuse, Fideicommisser, offentlige Stiftelser og Embeder hørende Bøndergods indstilles til at erholde allerhøieste Stadfæstelse.

Krigsministeren [Hansen] yttrede, at han troede, at der ved Besvarelsen af Spørgsmaalet om, hvorvidt der maatte være Grund for Ministeriet til at anbefale det foreliggende Lovforslag til Stadfæstelse, er Anledning til ikke at forbigaa Hensynet til, i hvor høi en Grad Regjeringens Stilling er i den sidste Tid vanskeliggjort af Rigsdagen, idet denne dels har forkastet flere af Regjeringen forelagte vigtige Love, dels har forhalet deres Emanation. Vistnok var det ikke hans Mening, at man alene af denne Grund ubetinget skulde forkaste de af Rigsdagen vedtagne private Lovforslag, men han troede kun, at det Forhold, hvori Rigsdagen har stillet sig til Regjeringen, indeholder Opfordring til at være meget nøielseende med, om det paagjældende Lovforslag kan siges at være nødvendigt og at have det almindelige Bedste til Formaal. Det nu foreliggende Lovforslag syntes ham paa Grund af sine Conseqventser at være meget betænkeligt. Først og fremmest var der ikke paavist, og han troede heller ikke, at der vilde kunne paavises, nogen Trang til at lade en saadan Lov udgaa, da der meget mere allerede haves, saaledes som han ved tidligere Leiligheder har udtalt, en altfor let Adgang til Afhændelse af det paagjældende Fæstegods. Lovforslaget vil derhos medføre en meget indgribende og meget betænkelig Forandring i den bestaaende Retstilstand. Bestemmelsen i § 1, der tilsidesætter Erectionsbrevenes retsgyldige Bestemmelser (som vel maatte sættes i Klasse med testamentariske Dispositioner), gjør nemlig vedkommende Besidderes Adgang til at skille de der nævnte Familieeiendomme ved Fæstegodset til en eengang for alle enhver Besidder given Rettighed, istedetfor at den hidtil var afhængig af en undtagelsesvis med særdeles Hensyn til Familieeiendommens Bestemmelse given Bevilling, noget, der er saameget mere uretfærdigt, som Lovforslagets § 5 ubetinget hævder de Bestemmelser, der i Erectionsbrevene maatte findes til Gunst for »Bønderne«. Den med Hensyn til Eiendommen berettigede Familie berøves derhos ogsaa for en Del sin velgrundede Ret til den ved Salget af Fæstegodset indkomne Kjøbesum, idet resp. 12 eller 8 pCt af Summen skulde tilfalde Sælgeren. Paa den anden Side bliver Besidderens Ret tilside-

sat ligeoverfor Fæsterne ved den Fordring, der gives disse paa at erholde Fæstegodset, medens Lovforslagets Ord tillige give endog Anledning til den Fortolkning, at Besidderen end ikke med Fæsternes Samtykke kan sælge Fæstegodset til andre end Fæsternes Familier. Den Tvangsret, der gives Fæsterne, synes og at være et farligt Præcedens for andre Fæstegodseiere, idet Regjeringen, ved at anbefale en saadan Lov til allerhøieste Stadfæstelse, binder sig med Hensyn til fremtidige andet Fæstegods vedkommende Tvangslov-Forslag, hvilket synes saameget farligere, som Lovforslaget blandt andet indrømmer ikke blot Fæsternes Livsarvinger, men endog deres Svigerbørn og Stedbørn en Ret til Fæstegodset. Lovforslagets Tendents er saaledes nærmest den, under Skin af at indrømme Eiendommens Besidder en friere Raadighed over samme, at nøde ham til for sin egen Fordels Skyld kun at overlade Eiendommens Fæstegods til Fæsterne, deres Livsarvinger og subsidiært Personer, der ikke staa i Slægtskabsforhold til dem; dets fjernere Tendents er at skabe et betydningsfuldt Præcedens for en tilkommende, Fæsteforholdet i det hele vedkommende Tvangslovgivning, som Regjeringen, hvis det foreliggende Lovforslag erholder allerhøieste Sanction, vanskelig vil kunne forhindre. Lovforslaget tilstaar betydelige Rettigheder til Fæsterne, deres Livsarvinger og Ikke-Arvinger, medens det meget indskrænker den Stamhusbesidderne hidtil in praxi indrømmede friere Adgang til at sælge Fæstegods paa fordelagtigere Vilkaar, end de ifølge Lovforslaget ville erholde; og Krigsministeren maatte saameget mere anse det for rigtigt ikke at frafalde de Indvendinger, der kunne gjøres mod Lovforslaget, som Justitsministeren og Cultusministeren begge have paa Rigsdagen været enige i at dadle denne Lov og modsætte sig den (i hvilken Henseende Krigsministeren oplæste Rigsdagstidenden for sidste Session No. 61 S. 879, No. 62 S. 891 og 896, No. 63 S. 904 og S. 912-13, samt No. 64 S. 925), og da han troede, at de af dem fremførte Indvendinger ere vel begrundede, maatte han henstille, om det ikke er rigtigst, at Loven ikke approberes.

Den fungerende Justitsminister [Ørsted] maatte bemærke, at det er vistnok saa, at baade han og Justitsminister Scheel have i Rigsdagen paa Sagens første Trin modsat sig den nu foreliggende Lov i den Skikkelse, hvori den dengang var, men efter de flere Forandringer og Tillempninger, som Loven siden havde modtaget paa Rigsdagen, havde de begge opgivet deres Modstand, fordi de ikke længer

troede, at der var nogen tilstrækkelig Anledning til at modsætte sig Loven, saaledes som den var bleven modificeret. Selv vilde han vel langtfra være traadt frem med en Lov som den foreliggende, men det, der egentlig her nu er Spørgsmaal om, er kun, om der er noget saa skadeligt og forkasteligt ved denne Lov, at Regjeringen skulde modsætte sig dens Stadfæstelse. Dette kunde han aldeles ikke antage, og han troede paa ingen Maade, at Loven, som den nu er, kan genere. Hvad navnlig det til offentlige Stiftelser og Embeder henlagte Bøndergods angaar, da indeholder Loven i det væsentlige ikke andet, end hvad der allerede i en lang Aarrække har havt Hjemmel i Lovgivningen og idelig er blevet udøvet, og han troede ikke, at man paa nogen Maade kan betage Bønderne den i den hidtil værende sociale Orden grundede Adgang til at komme paa billige Vilkaar i Besiddelse af deres Nærpaarørendes Fæstegaarde. Han antog paa den anden Side heller ikke, at der er saa lidet vundet ved, at Rigsdagen, ved den Skikkelse, som den tilsidst har givet den paagjældende Del af Loven, har aldeles frafaldet den Fortolkning, som man navnlig i Rigsdagen har gjort gjældende, at der skulde være en Forpligtelse til at sælge det til offentlige Stiftelser hørende Bøndergods paa de Vilkaar, som nævnes i Frd. 13de Mai 1769 § 7. Han var ogsaa fuldkommen overbevist om, at denne Lov aldeles ikke har til Øiemed, saaledes som Krigsministeren har yttret, at befordre en Tvangslov for Fæstegodsets Overgang i det hele til Selveiendom; tvertimod troede han, at de, der paa Rigsdagen især have kjæmpet for Loven, netop ved denne have havt for Øie at afværge en saadan Tvangslov.

Idet han endnu kortelig yderligere imødegik, hvad Krigsministeren havde anført, og urgerede, at der, efterat Justitsminister Scheel, som har forhandlet Sagen paa Rigsdagen, i det væsentlige der er gaaet ind paa Loven, saavel med Hensyn hertil som efter den Stilling, hvori Sagen nu engang er kommen, ikke er Anledning til at nægte denne Lov, der ikke vil give noget væsentligt andet Resultat end det, som ogsaa kunde have været opnaaet efter den hidtilværende Lovgivning, Sanction, maatte han allerunderdanigst tilraade, at Hans Majestæt stadfæster Loven.

Efterat *Krigsministeren* [Hansen] yderligere havde udviklet sine tidligere Bemærkninger, behagede det *Hans Majestæt* allernaadigst at decidere sig for, at den foreliggende Lov allerhøiest stadfæstes.

Den fungerende Justitsminister [Ørsted] refererede dernæst en al-

lerunderdanigst Forestilling, hvorved forelægges Udkast til en foreløbig Lov om Adgang for danske Skibsførere til at forhyre fremmede Søfolk, idet han indstillede, at dette Udkast allernaadigst maa blive approberet til at udkomme som en foreløbig Lov.

Efterat det fra flere Sider i Geheime-Statsraadet var blevet fremhævet, at det nærværende Øieblik var, med Hensyn til den allerede værende Krigstilstand, høist uheldigt for at publicere en Lov som den foreliggende, hvorved der gjøres Forandring i den heri Landet hidtil gjældende Søfartslovgivning, da denne Lov, skjøndt den ikke indeholder noget stødende mod de fremmede Magters Ret, dog vil opvække Mistanke mod Regjeringen, og efterat det tillige var fra flere Sider blevet urgeret, at det, da Søfartslovgivningen hidtil har været overensstemmende for hele Monarkiet, ialtfald vilde være ønskeligt, at man, forinden den foreliggende Lov udkom, ved foregaaende Correspondance mellem de paagjældende Ministerier, sikkrede sig ogsaa fremdeles saavidt muligt Overensstemmelse; samt efterat *den fungerende Justitsminister* [Ørsted] og *Indenrigsministeren* [Tillisch] havde gjentagende fremhævet, at der, ogsaa i den senere Tid, var indkommet de mest indtrængende Begjæringer om Tilladelse til at forhyre fremmede Søfolk, saa at den foreliggende Sag maatte anses som særdeles paatrængende, behagede det *Hans Majestæt*, da der ikke fra Regjeringens Side bør gjøres noget, som kunde gives Udseende af ikke strengt at ville overholde Neutralitets-Stillingen, allernaadigst at resolve, at den foreliggende Lov bliver at udsætte til et beleiligere Tidspunkt.

Den fungerende Justitsminister [Ørsted] refererede fremdeles en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Besidderen af de Grevelig Schackske Fideicommissgodser, Kammerherre Grev Knud Bille Brockenhuus Schack, maa for Aaret 1853 fritages for at erlægge et yderligere Afdrag paa den Gjæld, der paahviler de slesvigske Godser med subsidiær Sikkerhed i de sjællandske Godsers Revenuer, end de allerede betalte 6400 Rd., og at Restbeløbet af den af ham indfriede Bankhæftelses-Obligation, stor 8390 Rd. 51 Sk. eller 5190 Rd. 51 Sk. maa bringes i Liqvidation i Gjældsafdraget for 1854, saaledes at han for bemeldte Aar istedetfor de befalede 8000 Rd. ikkun kommer til at erlægge 2809 Rd. 45 Sk.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Endvidere refererede *den fungerende Justitsminister* [Ørsted] en

allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at den Glarmester Jens Peter Jørgensen og hans nuværende Hustru Ane Marie Christensdatter af Durup ved Viborg Landsoverrets Dom af 6te Marts d. A. for at have siddet Viborg Amts Dekret af 16de September f. A. om at entholde sig fra hinanden overhørig, i Medhold af Plakaten af 12te Juni 1827 idømte Straf af at hensættes i Fængsel paa Vand og Brød, hver især i 3 Dage, allernaadigst maa eftergives dem, mod at de hver især erlægger en Mulkt til Viborg Amts Fattigkasse af 1 Rd.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Fremdeles refererede *den fungerende Justitsminister* [Ørsted] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Ægteskabet mellem Gaardmand Jens Sørensen af Jilberg og Hustru Ane Pedersdatter, som ved Bevilling af 7de October f. A. ere blevne separerede i Henseende til Bord og Seng, og af hvilke Sidstnævnte er udvandret med Mormonerne til Amerika, maa være endelig ophævet, samt at det maa tillades Manden at indgaa nyt Ægteskab.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede.

Den fungerende Justitsminister [Ørsted] refererede derefter en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at den Tiltalte, Indsidder Peder Gunildsen eller Gandelsen af Lillehedinge, ved Højesterets Dom af 23de Mai d. A. for 2den Gang begaaet Tyveri, forbundet med Indstigning, i Henhold til Fdng. 11te April 1840 § 12 1ste Membrum samt §§ 13 og 14, tilfunden Straf af Forbedringshusarbejde i 3 Aar maa formildes derhen, at han, istedetfor at lide efter Dommen, hensættes i Fængsel paa Vand og Brød i 6 Gange 5 Dage.

Det saaledes Indstillede blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Sluttelig refererede *den fungerende Justitsminister* [Ørsted] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Grevskabet Ledreborg maa frafalde de tvende i Forstillingen nævnte Fordringer paa ialt 10.000 Rd. mod forrige Besidder af Grevskabet, nu afdøde Kammerherre, Oberst Grev Holsteins Arvinger, mod at disse overdrage Grevskabet til Eiendom den dem tilhørende, i Hovedbygningen paa Ledreborg beroende Samling af Malerier, Kobberstik og Tegninger, hvorom der bliver at thinglæse et formeligt Dokument med vedhæftet Specification over Samlingen, og hvoraf en Gjenpart bliver at indsende til Justitsministeriet, hvorhos Samlingen ved Forandring af Besidder bliver at overdrage til den tiltrædende Besidder ved en forme-

lig Overleveringsforretning, for hvilken den optagne Specifikation bliver at lægge til Grund. Denne Indstilling blev af *Hans Majestæt* aller-naadigst bifaldt.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend das allerunterthänigste Gesuch des Bauervogts H. H. Schwarardt et Cons. in Willendorff, Amt Reinfeld, um Befreiung der ihnen zugemutheten Verpflichtung, Confirmationen ihrer Freikaufs- und Überlassungsbriefe in Anleitung von Besitzveränderungen und den Wechselln in der allerhöchsten Landesregierung von 1839 und 1848 auszubringen.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät* allergnädigst zu genehmigen, dass den Eingesessenen der Dorfschaft Willendorff, Amt Reinfeld, Bauervogt Schwarardt et Cons. auf das von ihnen eingereichte wiederholte Gesuch, um die Befreiung von der Confirmation hinsichtlich der ihnen ertheilten Fürstlich-Ploenischen Überlassungsbriefe event. um die Gestattung rechtlichen Gehörs eröffnet werde: dass es bei dem, denselben auf diese Bitten von dem Ministerium unterm 20sten Januar d. J. ertheilten abschlägigen Bescheide sein Bewenden behalte; und autorisirten Allerhöchstdieselben dabei das Ministerium, etwaige ähnliche Gesuche von Eingesessenen des Amtes Reinfeld, welche sich mit den Supplicanten in gleicher Lage befinden, in Zukunft ohne vorgängige allerunterthänigste Vorstellung zu erledigen.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte darauf eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Erlaubnis für die Direction der Berlin-Hamburger Eisenbahngesellschaft zur Veräusserung der Königlichen Erbpachts-Kornwassermühle zu Reinbeck, indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht für die Direction der Berlin-Hamburger Eisenbahngesellschaft eine allerhöchste Concession zur Veräusserung der herrschaftlichen Erbpachts-Kornwassermühle in Reinbeck an den Kaufmann H. W. Lange in Altona ausgefertigt, und ob nicht die wegen Aufhebung der noch für einige Eingesessene des Amtes Reinbeck bestehenden Zwangspflicht zum Vermahlen ihres Kornes auf der Reinbecker Mühle gegen Kürzung von 20 Rt. in dem jährlichen Canon getroffene Übereinkunft allerhöchst genehmigt, auch das Ministerium allergnädigst

autorisirt werden möge, die gedachte Concession sowie demnächst den mit dem Kaufmann Lange über die Reinbecker Kornwassermühle neu zu errichtenden Erbpachtscontract zur allerhöchsten Confirmation allerunterthänigst vorzulegen, und wegen Verlegung und Neubauung dieser Mühle das Erforderliche wahrzunehmen.

Dieser Antrag wurde von *Seiner Majestät* allerhöchst genehmigt.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte darauf eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Genehmigung einer von der Brockdorf-Hafener Schleusencommüne im Amte Steinburg contrahirten Anleihe von 4960 Thl. R. M.

Übereinstimmend mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, die von der Brockdorf-Hafener Schleusencommüne im Amte Steinburg, behufs Bestreitung der Kosten für den im vorjährigen Sommer ausgeführten Schleusenbau contrahirte Anleihe von 4960 Thl. R. M. nachträglich mit der Bedingung allergnädigst zu genehmigen, dass diese Schuld durch jährliche Abträge von mindestens 533 Thl. 32 Sch. R. M. innerhalb 10 Jahren, von Pfingsten vorigen Jahres angerechnet, wiederum getilgt werde.

Ferner referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Vornahme von Wahlen zu der in Gemässheit der allerhöchsten Vorordnung vom 11ten Juni d. J. zu bildenden holsteinischen Provinzialstände-Versammlung.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, den der Vorstellung angeschlossenen Entwürfen zu einem Patent betreffend die vorzunehmenden Wahlen von Abgeordneten und Stellvertretern zu den Versammlungen der Provinzialstände des Herzogthums Holstein für die nächsten sechs Jahre und zu einem Commissorium für die Wahldirectoren die allergnädigste Approbation zu ertheilen.

Noch referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend das Gesuch des Apothekers Clausen in Oldenburg um Zulassung seines Lehrlings Carstens zur Apothekergehülfen-Prüfung nach Ablauf einer 3-jährigen Lehrzeit.

Übereinstimmend mit dem Antrage genehmigten *Seine Majestät* allergnädigst, dass dem Apothekerlehrling Carstens von der gesetz-

lichen Lehrzeit von 4 Jahren ein halbes Jahr erlassen, und demselben gestattet werde, bereits nach Ablauf von 3 $\frac{1}{2}$ Jahren sich der angeordneten Prüfung zu unterwerfen.

Schliesslich referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Negocirung der zur Vollendung der Bedeichung von Dicksand und für den Bau mehrerer Sommerkoege in Süderdithmarschen erforderlichen Geldmittel.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, die von der Administration der landesherrschaftlichen Süderdithmarschischen Aussendeichsländereien mit dem Handlungshaus C. H. Donner und dem Rentier S. S. Warburg in Altona über die Darleihung einer Summe von 108.000 Thalern, gleich 162.000 Mk. Hamburger Banco, behufs der diesjährigen Bedeichungsarbeiten auf und bei Dicksand getroffene Vereinbarung allerhöchst zu genehmigen und die in dieser Beziehung erforderliche Autorisation mittelst allerhöchster Unterzeichnung der angebotenen betreffenden Acte zu ertheilen.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Moltke] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Erlassung der wider den vormaligen Landvogt auf der Insel Sylt, Etatsrath Sven Hans Jensen, Ritter vom Dannebrog, wegen verzögerter Einsendung verschiedener von demselben verlangten Äusserungen und Erklärungen p. p. erkannten Brüchen.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, dem Etatsrath Jensen die gedachten Brüchen zum Gesamtbetrage von 971 Rt. 19 Sk. aus allerhöchster Gnade zu erlassen.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Moltke] refererede dernæst en allerunderdanigst Forestilling angaaende en Ansøgning fra Pastor Schmidt i Skodborg om allernaadigst Tilgivelse for den af ham i Aaret 1849 ved at underskrive en Adresse i oprørsk Retning begaaede Brøde m. m.

Overensstemmende med Indstillingen behagede *Hans Majestæt* at meddele Pastor Schmidt i Skodborg allerhøieste Tilgivelse for i Aaret 1849 at have underskrevet en Adresse i oprørsk Retning samt af særlig allerhøieste Naade at gjengive ham den dermed forbrudte Ret til at deltage i Valgene af Deputerede til Provindsialstænderforsamlingen for Hertugdømmet Slesvig.

Schliesslich referirte *der Minister für das Herzogthum Schleswig*

[Moltke] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Errichtung eines deutschen Schullehrerseminars für das Herzogthum Schleswig in der Stadt Eckernförde s. w. d. a.

Übereinstimmend mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät* allerhöchst zu genehmigen, dass das deutsche Schullehrerseminar für das Herzogthum Schleswig von Tondern nach Eckernförde verlegt werde, und dabei das Ministerium zu autorisiren, das dem Gastwirth Simon Friedrich Hansen in Eckernförde gehörige, im 4ten Quartier dieser Stadt sub No. 63 belegene Wohnhaus mit Nebengebäuden, Hofplatz, Garten und dem dazu gehörenden Lande in der Hauskoppel No. 7 der Eckernförder Feldmark und den sonstigen Pertinenzien, für eine Kaufsumme von 20.000 Rt. ausser den durch den Ankauf erwachsenen Kosten, von welchen jedoch die Kosten eines Stempelbogens 1ster Klasse No. 111 zum Kaufbrief zum Betrag 164 Rt. 48 Sch. und die Halbprocentsteuer von 100 Rt. nicht zu erlegen sein werden, und übrigens unter den in einer von dem Bürgermeister der Stadt Eckernförde, Hammerich, im Auftrage des Ministerii mit dem Gastwirth Hansen unterm 12ten d. M. abgeschlossenen vorläufigen Kauf-Appunctuation enthaltenen Bedingungen, zur Errichtung eines deutschen Schullehrerseminars für das Herzogthum Schleswig anzukaufen, sowie die im Jahre 1848 zur Errichtung eines dänischen Seminars für das gedachte Herzogthum im Kirchspiel Wonsbeck im Amte Hadersleben angekaufte Kathenstelle, Boiskov genannt, nebst dem dazu gehörenden Lande von 7 Tonnen, $7 \frac{2}{16}$ Schip, bonitirt zu 2 Tonnen, $4 \frac{7}{16}$ Schip, für das bei der abgehaltenen öffentlichen Auction von dem Eingesessenen Christian Gyms Wildfang im Auftrage des Schiffers Christian Matthiesen Schmidt aus Wonsbeck gemachte höchste Gebot von 4750 Rt. und übrigens unter den für diese Auction approbirten Verkaufs-Bedingungen zu veräussern, und ferner allerhöchst zu genehmigen, dass die für das dem Gastwirth Hansen in Eckernförde gehörende Gewese zu erlegende Kaufsumme von 20.000 Rt. nebst den durch den Ankauf veranlassten Kosten in der Weise zu Wege gebracht werde, dass von der Eckernförder Stadtcommüne ein Beitrag von 3000 Rt. zu diesem Zwecke geleistet, dass die Kaufsumme von 4750 Rt. für das zu veräussernde Seminarland in Wonsbeck nebst dem etwaigen Ertrage aus diesem Lande für die seit dem Jahre 1848 verflossene Zeit zur Deckung der ersterwähnten Kaufsumme mit verwendet, und der Restbetrag aus der im Budget des Ministerii pro

1854/55 zu ausserordentlichen Ausgabe für das Kirchen- und Unterrichtswesen aufgeführten Summe entrichtet werde.

Indenrigsministern [Tillisch] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at der allernaadigst maa meddeles Papirfabrikant Jos Stellingwerff i Lüttich 5 Aars Eneret for det samlede Monarki til at forfærdige Brevpapir med uadskillelig Convolut, forsaavidt dette sker paa den af ham angivne Maade, navnlig ved Hjælp af den i den Forestillingen vedlagte Tegning og Beskrivelse fremstillede Maskine.

Denne Indstilling blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Fremdeles refererede *Indenrigsministeren* [Tillisch] en allerunderdanigst Forestilling, hvorved forelægges Udkast til en Lov om Fattigvæsenet paa Færøerne.

Overensstemmende med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at bemeldte Lovudkast maa forelægges det i indeværende Aar sammentrædende Lagthing til Betænkning.

Sluttelig refererede *Indenrigsministeren* [Tillisch] en allerunderdanigst Forestilling, hvorved forelægges Udkast til en Lov om Ophevelse af den Kongelige Enehandel paa Færøerne.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at bemeldte Lovudkast maa forelægges den i tilstundende October Maaned sammentrædende Rigsdag, dog med følgende Forandringer:

- 1) At i Slutningen af § 5 Ordene »efter den Tabel, som findes nærnærværende Lov vedheftet« udgaa, og at istedet derfor sættes: »efter samme Regler som ved Toldstederne i Danmark følges, hvad Havneafgifterne angaar«, samt
- 2) At den ommeldte Tabel altsaa ikke vedhæftes Lovudkastet.
- 3) At i § 8 istedetfor »indenlandsk Toldsted« sættes: »indenlandsk Sted«, og at der i samme § efter Ordene »udgaaende Toldseddel« indskydes følgende Parenthes: »(fra Altona det af vedkommende Autoritet udfærdigede Manifest)«.
- 4) At i Slutningen af § 11 efter Ordene »trede Gang« indskydes: »og fremdeles«.

Finantsministeren [Sponeck] refererede derpaa en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at de i Forestillingen ommeldte tre saakaldte Huseiendomsgaarde eller Bondeciendomsgaarde paa Frederiksgave Gods tilbydes Besidderne underhaanden tilkjøbs for resp.

2500 Rd., 2200 Rd. og 1100 Rd., saaledes at disse Kjøbesummer betinges contant betalte til 11te December Termin d. A. og imod at Kjøberne forpligtes til at udrede Omkostningerne ved Overdragelsen.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Hans Majestæt hævdede derpaa Geheime-Statsraads-Mødet.

J. Liebe.

Møde i geheimestatsrådet fredag d. 30. juni 1854.

Aar 1854, Fredagen den 30te Juni, var det Geheime-Statsraad forsamlet paa Slottet Eremitagen under Hans Majestæt Kongens allerhøieste Præsidium.

Protokollen for Geheime-Statsraadets Møde d. 14de August f. A. blev oplæst og ratihaberet.

Cultusministeren [Ørsted] refererede en allerunderdanigst Forestilling om Afholdelsen af en Concurrence om det ledigblevne Professorat i Statsøkonomi ved Kjøbenhavns Universitet, idet han indstillede, at der i Henhold til Universitetets Fundats Cap. I § 13 i Anledning af den ved Professor Bergsøes Død indtraadte Vacance i det rets- og statsvidenskabelige Facultet maa i Efteraaret 1855 afholdes en Concurrence om det ledige Embede efter følgende nærmere Bestemmelser:

- 1) Prøven aflægges i den politiske Økonomies Historie, Theori og Politik, derunder indbefattet Finantsvidenskab, og bestaar dels i en Forelæsning over enhver af de 3 anførte Discipliner dels i en Afhandling. Til enhver af Forelæsningerne, der af alle Concurrenterne holdes over samme Opgave, gives en Forberedelsestid af 2 Dage. Til Afhandlingen gives hver Concurrent en særskilt Opgave, som vælges ved Lodtrækning; den afleveres trykt 4 Uger efter at Opgaven er givet.
- 2) Prøverne bedømmes af en Censurcommittee bestaaende af 7 Medlemmer, af hvilke de 4 tages af det rets- og statsvidenskabelige Facultet og 3 udenfor samme, saaledes at disse sidste udnævnes af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet efter Forslag fra Facultetet.
- 3) Ansøgningerne om Tilladelse til at deltage i Concurrencen blive at indgive til det rets- og statsvidenskabelige Facultets Decanus inden den 1ste Juli 1855.

Det saaledes Indstillede blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt. *Den fungerende Justitsminister* [Ørsted] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at den af den afgangne Besidder af Grevskabet Lerchenborg i Henhold til de allerhøieste Bevillinger af 9de November 1821, 26de Mai 1824 og 28de September 1826, under 29de Juni 1829 udstedte Deklaration, hvorved en Del Kreaturer, Inventariegjenstande og Avlsredskaber m. v., ialt til en Værdi af 44,347 Rd. 72 Sk. dels i Sølv dels i Sedler og Tegn overdrages Grevskabet, maa forandres derhen, at de omhandlede i de Deklarationen vedhæftede Specificationer angivne Gjenstande, der ere incorporerede i Grevskabet, for Fremtiden ikkun blive at tilsvare en tiltrædende Lehnsbesidder med en bestemt Værdi, og at denne ansættes til en samlet Værdi af 40.000 Rd., saaledes at det tillades Successor af den forefundne Besætning og Inventarium m. v. at udtage, hvad der anses mest fornødent til Gaardens Drift til den anførte Værdi efter Vurdering af uvildige Mænd.

Denne Instilling blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Promotionen der Candidaten Joh. Severin Theodor Clausen, Carl Heinrich Adolph Hübener, Carl Heinrich Wilhelm Ruge und Wilhelm Johann Julius Lange zu Doctoren der Medicin.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, der medicinischen Facultät der Universität in Kiel zur Verleihung der medicinischen Doctorwürde an die Candidaten Johann Severin Theodor Claussen aus Arroë, Carl Heinrich Adolph Hübener aus Heide, Carl Heinrich Wilhelm Ruge ebendaher und Wilhelm Johann Julius Lange aus Uetersen die allerhöchste Authorisation zu ertheilen.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Moltke] refererede en allerunderdanigst Forestilling angaaende Overdragelse af et Stykke Jord i Arveforpagtning til Fattigcollegiet for Adsbøl og Gravensteen Sogne for derpaa at opføre et Fattig- og Arbeidshus.

Overensstemmende med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at Landstykket No. 1 af de til de forhenværende Gravenstenske Godser hørende saakaldte Herlufsløkker maa overlades Fattigcollegiet for Adsbøl og Gravensteen Sogne i Arveforpagtning for en Kjøbesum af 2000 Rd. og en aarlig Canon af 23 Rd.; hvorhos Ministeriet lige allernaadigst autoriseredes til at foranstalte det i saa Henseende videre Fornødne.

Endvidere refererede *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Moltke] en allerunderdanigst Forestilling angaaende allerhøieste Bemyndigelse for Ministeriet for Hertugdømmet Slesvig til at approbere en ny Bro- og Havneanordning med Tarif for Staden Apenrade.

I Overensstemmelse med Indstillingen behagede *Hans Majestæt* allernaadigst at bemyndige Ministeriet for Hertugdømmet Slesvig til at approbere det Forestillingen vedlagte Udkast til en Bro- og Havneanordning med Tarif for Staden Apenrade, dog med Forbehold af en Revision af Tariffen efter Forløbet af 3 Aar.

Finantsministeren [Sponneck] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Efterkrav for Øresundstolden af det Parti Kaffe vog. Netto 5.844 Pd. til Beløb 14 Rd. 59 Sk. maa eftergives Urtekræmmer Øst heraf Staden.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Fremdeles refererede *Finantsministeren* [Sponneck] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Statsbudgettet for Finantsaaret fra 1ste April 1854 til 31te Marts 1855, idet han indstillede, at Hans Majestæt allernaadigst vil approbere det indbemeldte Udkast som Statsbudget for Finantsaaret fra 1ste April 1854 til 31te Marts 1855, og at Finantsministeriet maa være allernaadigst bemyndiget til paa lignende Maade som for afvigte Finantsaar at bringe samme til almindelig Kundskab ved Trykken, saavel i det danske som i det tydske Sprog.

Denne Indstilling blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt, idet Allerhøistsamme derhos udtalte, at han ikke ansaa en saadan Detail, som den, der hidtil har fundet Sted ved Budgetternes Offentliggjørelse og ved Finanslovudkastets Meddelelse til Rigsdagen, for ønskelig, men derimod troede, at man for Fremtiden derved saavidt muligt burde indskrænke sig til runde Hovedsummer; i hvilken Henseende Hans Majestæt derfor paalagde Ministeriet at tage til sin Tid dette Punkt under nærmere Overveielse med Hensyn til Budgetterne for næste Finantsaar.

Hans Majestæt hævdede derpaa Geheime-Statsraads-Mødet.

J. Liebe.

Møde i geheimestatsrådet fredag d. 7. juli 1854.

Aar 1854, Fredagen den 7de Juli, var det Geheime-Statsraad for-

samlet paa Slottet Eremitagen under Hans Majestæt Kongens allerhøieste Præsidium.

Protokollerne for Geheime-Statsraadets Møder d. 20de og 25de August f. A. bleve oplæste og rathaberede.

Den fungerende Justitsminister [Ørsted] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at det i den allerhøieste Resolution af 21. December 1833 indeholdte Forbud mod Flagheisning fra private Eiendomme i det hele skal være ophævet, dog at Politiet i mødende Tilfælde maa være beføiet til at forbyde sliq Flagheisning, naar der under særegne Omstændigheder maatte være Grund til at befrygte, at nogen Ulempe derved kunde afstedkommes, og at det saaledes navnlig ogsaa skal være andre Magters her ansatte Consuler uforment at lade deres Nations Flag vaie fra deres Huse og Boliger.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung, in welcher er beantragte, ob nicht die durch Kanzeleischreiben vom 21sten Januar 1834 bekannt gemachte allerhöchste Resolution vom 21sten December 1833 für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg dahin abzuändern, dass künftighin sowohl den Privatpersonen das Aufziehen der Dannebrogflagge ohne Splitt als auch den in den gedachten Herzogthümern domicilirten Consule fremder Mächte das Aufziehen ihrer resp. Nationalflagge jedoch ohne Wimpel auf ihren Besitzungen in den Städten oder auf dem Lande allergnädigst zu gestatten, und das Ministerium allerhöchst zu autorisiren sein möchte, die desfällige allerhöchste Bestimmung durch eine Bekanntmachung zur öffentlichen Kunde zu bringen.

Efterat *Udenrigsministeren* [Bluhme] i Anledning af en Bemærkning af *Krigsministeren* [Hansen] om, at den Tilladelse, hvorpaa der i de foreliggende Indstillinger andrages for de fremmede Magters Consuler til at heise deres Nationalflag, let vil give Anledning til mange Ubehageligheder og Konflikter, havde insisteret paa, at det paagjældende Anliggende, der nylig er ved allerhøieste Resolution blevet ordnet for Hertugdømmet Slesvigs Vedkommende, reguleres for de andre Landsdele paa samme Maade som der; samt efterat det endvidere i Anledning af den fungerende Justitsministers foreliggende Indstilling, var blevet fremhævet, at det ved bemeldte allerhøieste Resolution for Hertugdømmet Slesvig kun er tilladt Private at heise Dannebrogflaget uden Split, og efterat det tillige med Hensyn til

den holstenske Ministers foreliggende Indstilling var blevet erindret, at den deri nævnte Indskrænkning »jedoeh ohne Wimpel« ikke var tilføiet i den allerhøieste Resolution for Slesvig, medens det dog maatte anses rigtigt, at de paagjældende Resolutioner blive for alle Landsdeles Vedkommende saavidt muligt overensstemmende, behagede det *Hans Majestæt* allernaadigst paa den holstenske Ministers refererede Forestilling at resolvere i Overensstemmelse med Indstillingen, men dog saaledes, at Ordene »jedoeh ohne Wimpel« bortfalde, hvorhos Hans Majestæt lige allernaadigst paalagde den fungerende Justitsminister at formulere paa lige Maade den allerhøieste Resolution, der bliver at afgive paa den af ham nedlagte Forestilling.

Den fungerende Justitsminister [Ørsted] refererede derpaa en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at den Arrestanten Hans Sørensen af Bødstrup under Holbæk Amt ved Høiesterets Dom af 8de f. M. for Forfærdigelse og Udgivelse af falsk Mønt, i Henhold til Frd. 11te April 1840 §§ 70 og 72, idømte Straf af 6 Aars Tugthusarbeide maa formildes derhen, at han, istedetfor at lide efter Dommen, hensesættes til Forbedringshusarbeide i 2 Aar.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Endvidere refererede *den fungerende Justitsminister* [Ørsted] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Tjenestekarl Rasmus Hansen af Veileby allernaadigst maa eftergives den ham, for i Utide og uden lovlig Grund at have forladt sin Husbonds Tjeneste og ikke dertil at have villet vende tilbage, ved Høiesterets Dom af 19de f. M. idømte Straf af Fængsel paa Vand og Brød i 3 Gange 5 Dage, mod at han til Maribo Amts Fattigkasse erlægger en Mulkt af 10 Rd.

Denne Indstilling blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend das Gesuch der geschiedenen Ehefrau Catharina Wilhelmina Elisabeth Dieterich geb. Zorn in Altona, um Dispensation von dem Reste der ihr obliegenden gesetzlichen Wartezeit zur Wiederverheiratung.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, der geschiedenen Ehefrau Catharina Wilhelmina Elisabeth Dieterich geb. Zorn in Altona unter Dispensation von dem Reste der ihr obliegenden halbjährigen Wartezeit zur Wiederverheiratung allergnädigst zu gestatten, sich sofort wieder zu verheiraten.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte darauf eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend ein Gesuch des Hausvogtes für das Amt Reinbeck, Capitains Hermann Ferdinand Kirchner in Reinbeck, um Erlass der ihm, durch das am 11ten Juli 1853 wegen angeschuldigten Missbrauchs der Amtsgewalt s. w. d. a. wider denselben ergangene Erkenntnis des holsteinischen Obergerichts auferlegten Zahlung von resp. 115 Th. 19 $\frac{1}{5}$ Sch. R. M. an das holsteinische Obersachwalteramt und 176 Th. R. M. an den Advocaten Hall in Glückstadt als richterlich bestellten Defensor des Supplicanten.

Übereinstimmend mit dem Antrage genehmigten *Seine Majestät* allerhöchst, dass von der dem Hausvogte für das Amt Reinbeck, Capitain Hermann Ferdinand Kirchner in Reinbeck, zufolge des am 11ten Juli 1853, wegen angeschuldigten Missbrauch der Amtsgewalt s. w. d. a. wider denselben ergangenen Erkenntnisses der holsteinischen Obergerichtes obliegenden Erstattung sämtlicher Untersuchungskosten zum Belauf von 1045 Th. 50 Sch. R. M. abzusehen, auch der Betrag der erwachsenen Defensionalkosten mit 176 Th. R. M. aus der obergerichtlichen Sportelcasse, sowie die dem holsteinischen Obersachwalteramt zukommenden 115 Th. 19 Sch. R. M. aus dem Budget-Conto des Ministeriums für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg, von der Staatscasse abzuhaltende Criminal- und Zuchthauskosten zu bestreiten seien.

Ferner referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Ertheilung der Erlaubnis an den Obergerichtsrath, Freiherrn v. Brockdorff in Glückstadt, das Geschäft eines Mitexecutors des von Eyndenschen Fideicommisses zu übernehmen.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät* allernädigst zu genehmigen, dass der Rath im holsteinischen Obergericht, Landrath, Freiherr v. Brockdorff, als Mitexecutor an der Verwaltung des von Eyndenschen Fideicommisses Theil nehme.

Noch referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Umwandlung einiger von den Unterthanen der Grafenschaft Ranzau für die dortige Administratur bisher beschaffte Dienste und Leistungen in Geldaequivalente und deren Berechnung für die Königliche Kasse, indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht

die Abhandlung resp. Erlassung der in der Vorstellung sub N^{ris} 1 bis 4 genannten Dienste und Leistungen allerhöchst zu genehmigen, die sub N^{ris} 5 bis 8 aufgeführten Dienste dem Administrator der Grafschaft Ranzau gegen Vergütung für die Holz- und Torflieferung so lange allergnädigst zu überlassen sein möchten, bis von den Dienstpflichtigen passende Anerbietungen zur Ablösung derselben geschehen, zu deren Annahme das Ministerium allerhöchst zu autorisiren wäre.

Dieser Antrag wurde von *Seiner Majestät* allerhöchst genehmigt.

Schliesslich referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Normirung der Reisevergütungen der in Königlichen Dienstgeschäften ausser ihrem Wohnorte verwendeten Civilbeamten in den Herzogthümern Holstein und Lauenburg, indem er beantragte, ob nicht die Reisediäten der Civilbeamten in den Herzogthümern Holstein und Lauenburg, insofern dieselben nicht für gewisse Bedienungen oder Geschäfte speciell festgesetzt sind, unter Aufhebung der für erstere durch die allerhöchste Resolution vom 16ten Mai 1828 festgesetzten Bestimmungen, aber unter Beibehaltung der bisherigen Classification nach dem Range aus 2 bis 7 Th. R. M. dergestalt zu normiren sein möchten, dass die Beamten, welche Rang haben.

in der 1sten und 2ten Classe	7	Th. R.M.,		
– – 3ten Classe	6	–	–	
– – 4ten –	5	–	–	
– – 5ten und 6ten	–	4	–	–
– – 7ten und 8ten	–	3	–	–
– – 9ten Classe, sowie die Beamten ohne Rang nach jedesmaliger nähererer Bestimmung des betreffenden Ministeriums 2–3 Th. an täglichen Diäten beziehen sollen.				

Finantsministeren [Sponeck] bemærkede, at der dog ikke forekom ham at være tilstrækkelig Grund til at afgjøre nærværende Sag, der iøvrigt faktisk kun har Interesse for Ministeriet for Holsten, paa en fra hvad der finder Sted i det øvrige Monarki afvigende Maade. Saavel i Kongeriget som i Slesvig ere alle civile Diæter, der ikke i Lovgivningen eller specielle Forskrifter udtrykkeligt ere bestemte, fastsatte til et Beløb fra 2 Rd. til 7 Rd. daglig, indenfor hvilke Grændser det er hvert enkelt Ministerium overladt for dets Vedkommende at bestemme, hvilke Diæter den paagjældende skal nyde; og de

samme Grunde, hvorfor saaledes i de andre Landsdele Diæternes Basing paa Rangforskjellen er ophævet, synes ogsaa at maatte gjælde for Holstens Vedkommende, idet nemlig Rangens, saaledes som Rangvæsenet har uddannet sig, er noget tilfældigt, som ikke staar i Forhold til Embedet, og den derfor er et misligt Moment at tage et fast Hensyn til i den paagjældende Henseende, ligesom det paa den anden Side ikke kan være forbundet med nogen videre Ulempe for vedkommende Minister at have ved Diæternes Bestemmelse den Latitude ikke at behøve at tage Hensyn til Rangens.

Premierministeren [Ørsted] yttrede, at det ogsaa syntes ham rettest, at Reglen blev den samme i alle Statsdele.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Moltke] bemærkede, at han vilde have foretrukket, at det for Slesvigs Vedkommende havde vedblevet at have sit Forblivende ved de tidligere gjældende Regler fremfor den Maade, hvorpaa Sagen nu er ordnet i Overensstemmelse med den Forandring, som i 1850 skete for Kongerigets Vedkommende.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] bemærkede, indem er sich auf die allerunterthänigst referirte Vorstellung bezog, dass er eigentlich am meisten wünsche, dass in Betreff der Herzogthümer Holstein und Lauenburg die jetzige Normierung der Diäten im Ganzen unverändert bleibe. Wenn aber, ausser der Herabsetzung der Diäten, auch, wie in dem Königreich und dem Herzogthum Schleswig schon der Fall ist, die bisherige Classification nach dem Range nicht mehr als Regel für die Normierung der Diäten beizubehalten wäre, gebe er doch anheim, dass es dem Ministerium überlassen bleibe, inwiefern dasselbe in jedem einzelnen Falle bei der Bestimmung der Diäten jene Classification zu berücksichtigen sich veranlasst finde.

Seine Majestät der König sprachen darauf Ihren allerhöchsten Willen dahin aus, dass die Diäten der Civil-Beamten in den Herzogthümern Holstein und Lauenburg, insofern dieselben nicht für gewisse Bedienungen und Geschäfte speciell festgesetzt sind, unter Aufhebung der durch die allerhöchste Resolution vom 16ten Mai 1828 festgesetzten Bestimmungen, innerhalb der Grenzen von 2 bis 7 Th. normirt werden sollen; und autorisirten zugleich Allerhöchstdieselben das Ministerium für die gedachten Herzogthümer, hienach in jedem einzelnen Falle den Betrag der Diäten näher zu bestimmen, in welcher Beziehung es dem Ermessen des Ministeriums anheimgestellt bleibe, inwiefern das-

selve dabei die bisherige Classification nach dem Range zu berücksichtigen sich veranlasst finde.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Moltke] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend das am Tönninger Hafen zu erbauende sogenannte Zööft, indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht von der, in dem Budget des Ministeriums für das Herzogthum Schleswig für das Finanzjahr 1854/55 zur Ausbaggerung des Tönninger Hafens allerhöchst bewilligten Summe von 4000 Rt. ein Belauf von 1200 Rt. zur Vollführung des am gedachten Hafen zu erbauenden Zööfts zu verwenden, und ob nicht das Ministerium allergnädigst zu autorisiren sein möchte, das in dieser Veranlassung weiter Erforderliche zu veranstalten.

Dieser Antrag wurde von *Seiner Majestät* allerhöchst genehmigt.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Moltke] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Auszahlung einer Summe von 8271 Rt. 74 Sch. an den Bockmüller C. H. Schrum in Friedrichstadt, indem er beantragte, ob nicht dem Bockmüller C. H. Schrum in Friedrichstadt als Entschädigung für die ihm zugehörige am Eiderdeiche belegene im August 1850 zu militairischen Zwecken demolirte Bockmühle cum. pert. eine Summe von 8271 Rt. 74 Sch. auszuzahlen, und ob nicht diese Summe aus den Zeit-Pachtinraden des Herzogthums Schleswig für das Jahr 1854/55 zu entnehmen sein möchte.

Krigsministeren [Hansen] yttrede, at det forekom ham, at den af Ministeren for Hertugdømmet Slesvig paaberaabte Forordning af 28de October 1811 er anvendelig paa det foreliggende Tilfælde. I de Dele af Slesvig, som fredeligen vare blevne besatte af de Kongelige Tropper, er den foraarsagede Skade bleven erstattet, men man har ikke troet sig forpligtet til en saadan Erstatning i de Dele af Hertugdømmet, som med Vaabenmagt vare blevne besatte, da disse Dele ere betragtede som fjendtlige, med hvilke der var Krigstilstand, og hvor man derfor efter folkeretlige Grundsætninger ikke er pligtig at erstatte Krigsskade. Han maatte dernæst ogsaa fremhæve, at hvis Skaden i det foreliggende Tilfælde skal erstattes, vil det lede til betydelige Conseqventser, thi de Vedkommende maatte saa da ogsaa, troede han, være berettigede til at faa al den lignende Skade erstattet, som var sket paa mange andre Steder i det sydlige Slesvig, saasom ved Eckernförde, Mysunde og Dannevirke. Hvormeget det vil kunne løbe sig til, hvis al den Skade skal erstattes, kunde han imidlertid i

Øieblikket ikke opgive, da han ei havde været forberedt paa, at nærværende Sag skulde komme for idag.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Moltke] maatte bemærke, at der i nærværende Sag ikke er Tale om virkelig Krigsskade, thi al saadan faar den paagjældende ikke Erstatning for, men hvad der her er Spørgsmaal om, er kun Godtgjørelse for det Tab, han har lidt ved, efterat de Kongelige Tropper vare komne i Besiddelse af Frederiksstad, at være tvungen til at afgive sin Eiendom. For dette Tab maa han efter Forordningen af 1811, der netop blev givet i Anledning af Krigen, for at kunne faa de Eiendomme, som behøvedes til Landets Forsvar, have Krav paa Erstatning, og den Omstændighed, at han har været Oprører bør, da han ved Amnestipatentet er bleven amnesteret af Hans Majestæt, ikke være nogen Grund til at berøve ham, hvad Loven tilsiger ham.

Finantsministeren [Spønneck] yttrede, at det forekom ham, at Krigsministeren har Ret i at paastaa, at Forordningen af 1811 ikke kan gjøres gjældende i nærværende Tilfælde, da her ikke ved den paagjældende Leilighed var Tale om Forsvar mod en ydre Fjende, der gjorde den omhandlede Møllens Nedrivning nødvendig, men om Forsvar mod Insurgenterne, og Forordningen kun gjælder den Grund, som exproprieres til at sætte Landet i Forsvar i Forhold til fremmed Troppe-magt; ligesom han forøvrigt i det hele heller ikke fandt, at der var Grund til, fordi Møllen først er nedrevet, efterat de Kongelige Tropper havde taget Frederikstad, at betragte den derved tilføjede Skade anderledes end al anden Krigsskade, som tilføies i Kraft af Krigens Medfør.

Indenrigsministeren [Tillisch] maatte fraraade, at der i det foreliggende Tilfælde gives nogen Erstatning. Forordningen af 1811 taler ogsaa kun om Erstatning for den Eiendom, som tages fra nogen, uden at han selv har givet Anledning dertil; men i nærværende Tilfælde har den paagjældende, ved at deltage i Oprøret selv foranlediget det Tab, han har lidt ved, at hans Eiendom blev taget, og Indenrigsministeren fandt det uretfærdigt, at andre skulle erstatte ham dette Tab. Vel er det saa, at den paagjældende er amnesteret, men Amnestien gik kun ud paa at fritage de Vedkommende for den Straf, de havde paa-draget sig, men ikke for de øvrige Følger af deres Forhold.

Efterat *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Moltke] og *Krigsministeren* [Hansen] yderligere havde udviklet deres forhen udtalte

Anskuelse, bemærkede *Premierministeren* [Ørsted], at han ikke kunde opfatte Sagen anderledes, end at den slesvigske Ministers Indstilling er velgrundet. Den paagjældende Mølle er nemlig ikke taget ved en Krigshandling men det er ved en, efterat den Kongelige Regjerings Myndighed var bleven gjenoprettet i Frederiksstad, iværksat Requisition fordret, at Eieren skulde afgive den til Brug for Byens Befæstning; altsaa maa han ogsaa have Erstatning i Overensstemmelse med Forordningen af 1811, og mod det ham saaledes tilkommende Erstatningskrav kan det ikke komme i Betragtning, at han har taget Del i Insurrectionen, thi Følgerne heraf skal han ikke erstatte mere end alle de andre, som have deltaget i den, og med Hensyn til Møllen paahviler ham ingen speciel Skyld.

Hans Majestæt Kongen behagede derefter at udtale, at Allerhøistamme maatte være fuldkommen enig med den slesvigske Minister i hans foreliggende Indstilling og derfor allernaadigst bifaldt denne.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Moltke] refererede derefter en allerunderdanigst Foretelling betreffende en Ansøgning fra Eieren af de adelige Godser Søgaard og Ahretofte, Kammerherre, Amtmand Heltzen i Apenrade, om Begunstigelse med Hensyn til Brugen af stemplet Papir i Anliggender, der vedrøre bemeldte Godser.

I Overensstemmelse med Indstillingen behagede *Hans Majestæt* allernaadigst at forunde Eieren af de adelige Godser Søgaard og Ahretofte, Kammerherre, Amtmand Heltzen i Apenrade Fritagelse for den Eierne af adelige Godser, naar de ikke bo paa samme og ikke høre til Ridderskabet, ved den forrige slesvigske Overrets Circulære af 27de Mai 1835 paalagte Forpligtelse til at bruge stemplet Papir ved Udstedelsen af Pante- og Gjældsfor skrivinger, i hvilke der constitueres et generelt Hypothek og de adelige Immobilier specielt pantsættes.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Moltke] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Vererbpachtung der bei Garding belegenen herrschaftlichen Windmühle, indem er beantragte, ob nicht die bei Garding belegene Königliche Windmühle dem Bäckermeister Momm in Garding für eine Kaufsumme von 1125 Rt. und einen jährlichen Canon von 250 Rt. in Erbpacht zu überlassen und das Ministerium allergnädigst zu autorisiren sein möchte, das in dieser Beziehung weiter Erforderliche zu veranstalten.

Dieser Antrag wurde von *Seiner Majestät* allerhöchst genehmigt.

Ferner referirte *der Minister für das Herzogthum Schleswig* [Molt-

ke] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend den Wiederaufbau des sogenannten Herrenstelles in Friedrichstadt, indem er beantragte, ob nicht eine Summe bis zum Belauf von 382 Rt. 22 Sch. aus Königlichlicher Casse zu der Bestreitung der Kosten des Neubaues des sogenannten Herrenstelles in Friedrichstadt allergnädigst zu bewilligen und das Ministerium allerhöchst zu autorisiren sein möchte, die in dieser Beziehung weiter erforderlichen Veranstaltungen zu treffen.

Seine Majestät genehmigten allerhöchst diesen Antrag.

Noch referirte *der Minister für das Herzogthum Schleswig* [Moltke] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend das für die Fahrt auf der Eider zwischen Rendsburg und Tönning zu erlegende Lootsengeld, indem er beantragte, ob nicht das nach den §§ 39 og 41 der Verordnung vom 24sten Januar 1844 betreffend die Fahrt auf dem Eidercanale und der Eider für die Benutzung eines Königlichen Lootsen auf der Eider von Rendsburg nach Tönning sowie von Rendsburg nach Fridrichstadt zu entrichtende Lootsengeld auf die Hälfte allerhöchst herabzusetzen sein möchte, und ob nicht das Ministerium zu autorisiren sein möchte, das in dieser Beziehung weiter Erforderliche zu veranstalten.

Dieser Antrag wurde von *Seiner Majestät* allerhöchst genehmigt.

Schliesslich referirte *der Minister für das Herzogthum Schleswig* [Moltke] eine allerunterthänigste Vorstellung in Veranlassung einer allerunterthänigsten Supplik des vormaligen Pfeningmeisters, Rathmanns sowie Deichcomittirten Johann Friedrich Hönck im Kirchspiel Tönning wegen der wider ihn verfügten Dienstentlassung, in welcher Vorstellung beantragt wurde, ob nicht dem entlassenen Pfeningmeister des Ostertheils der Landschaft Eiderstedt dem Rathmann sowie Deichcomittirten Johann Friedrich Hönck in Kirchspiel Tönning auf die von ihm unterm 24sten und 26sten v. M. eingereichte allerunterthänigste Supplik wegen der wider ihn verfügten Dienstentlassung ein abschlägiger Bescheid zu ertheilen sein dürfte.

Indenrigsministeren [Tillisch] yttrede, at han holdt sig overbevist om, at Hönck ved det Forhold, han har ladet sig komme til Last, ikke har havt til Hensigt at gjøre nogen Demonstration imod Regjeringen. Hönck var en af de første, som, da Indenrigsministeren i sin Tid var blevet udnævnt til Regjeringscommissær i Slesvig, kom til ham fra Eiderstedt, og han havde bestandig siden vist sig meget loial, medens hans Angiver, Peters, var en af de allerværste Oprørere. Han fandt

det derfor meget beklageligt, at Hönck var kommet ind i den Sag, der havde givet Anledning til hans Afsættelse, og han kunde heller ikke andet end efter samtlige Omstændigheder finde denne Straf altfor haard; men han turde imidlertid dog ikke tilraade Hans Majestæt her nu at forandre den Bestemmelse, som engang var taget af vedkommende Minister.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Moltke] bemærkede, at Höncks Hensigt med det paagjældende af ham udviste Forhold kunde han ikke bedømme, men det var ligefrem fremtraadt som en Demonstration imod Regjeringen. Heller ikke kunde han lægge mindste Vægt paa, at Hönck havde i sin Tid, efter først at have vist sig virksom ved Oprøret, bagefter vist sig loial, thi det var noget, som de næsten alle gjorde. Han maatte derhos fremhæve, at Eiderstedt i Øieblikket er maaske det allerværste Sted i Slesvig i politisk Henseende, og det var derfor saa meget vigtigere, at ved Höncks velforskyldte Entledigelse var blevet statueret et Exempel.

Hans Majestæt Kongen yttrede, at Allerhøistsamme dog fandt det for haardt at afslaa Höncks Ansøgning om Gjenindsættelse i hans tidligere Embeder, og at han vilde være tilbøielig til, naar det kunde gaa an, at lade ham slippe med en Mulkt.

Krigsministeren [Hansen] bemærkede, at der dog i hele Höncks Forhold baade ved den nu omhandlende Leilighed og tidligere ikke syntes at være Grund til at vise ham nogen Faveur.

Hans Kongelige Høihed Arveprindsen yttrede, at han fandt det for haardt, at den paagjældende skulle miste sine Embeder.

Premierministeren [Ørsted], *Ministeren for Holsten* [Reventlow-Crimini] og *Udenrigsministeren* [Bluhme] udtalte sig i den Retning, at det, hvis Sagen nu stod aaben, vel kunde være Spørgsmaal, om det dog ikke efter samtlige foreliggende Omstændigheder, og navnlig ogsaa efter hvad der af Indenrigsministeren idag er blevet yttret, vilde være for haardt at afskedige Hönck fra hans Embeder, men efterat han engang var blevet afskediget af vedkommende Minister, og saaledes som Sagen nu foreligger fra dennes Side, vilde det ikke vel være gjørligt at træffe nogen anden Afgjørelse, naar Ministeren ikke selv maatte ville foreslaa en saadan ad Naadens Vei.

Efterat *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Moltke] derpaa havde bedet Hans Majestæt, hvis Allerhøistsamme ønskede at vise den paagjældende en særdeles Naade, ikke at undlade dette af Hensyn til

den af Ministeriet tidligere trufne Bestemmelse, naar det kun af den allerhøieste Resolution fremgik, at den anordnede Embedsafskedigelse var fortjent, og efterat Ministeren havde tilføiet, at Hönck i saa Fald dog vistnok ikke burde slippe med mindre end en Mulkt af 1000 Rd., behagede det *Hans Majestæt* allernaadigst at resolve, at Allerhøistsamme, uagtet han fandt, at Hönck fuldt vel har fortjent den af Ministeriet for Hertugdømmet Slesvig anordnede Afskedigelse, dog af særdeles allerhøieste Naade vilde have ham tilladt igjen at indtræde i de af ham tidligere beklædte Communal-Embeder, imod at han erlægger en Mulkt af 1000 Rd.

Hans Majestæt hævede derpaa Geheime-Statsraads-Mødet.

J. Liebe.

Møde i geheimestatsrådet tirsdag d. 18. juli 1854.

Aar 1854, Tirsdagen den 18de Juli, var det Geheime-Statsraad forsamlet paa Jægerspris Slot under Hans Majestæt Kongens allerhøieste Præsidium. Ministeren for Hertugdømmet Slesvig og Udenrigsministeren vare paa Grund af Sygdom fraværende.

Som den efter Rangen første Minister refererede *Premierministeren* [Ørsted] en af ham paa samtlige Ministres Vegne nedlagt allerunderdanigst Forestilling angaaende Udkast til Forordning om det Danske Monarkies Forfatning for dets Fælledsanliggender.

Ved § 2 i det allerunderdanigst forelagte Udkast yttrede *Hans Majestæt* endel Betænkelighed med Hensyn til den ubetingede Forpligtelse, der efter samme paaligger Kongen.

Efterat imidlertid flere af Geheime-Statsraadets Medlemmer i den Anledning havde udtalt sig, behagede det *Hans Majestæt* at gaa over til Udkastets § 8, idet Allerhøistsamme bemærkede, at Benævnelsen »Rigsraad« ikke forekom ham heldig, da den mindede om de Dage, da Kongen var underkastet det fordums Rigsraads Vilkaarlighed, og at han derfor vilde ønske, at et andet mere passende Navn kunde sættes i Stedet, saasom Rigsforsamling eller Statsforsamling.

Det blev i denne Anledning fremhævet, at det Rigsraad, der nu foreslaas oprettet, var noget helt forskjelligt fra det Rigsraad, der i ældre Dage var her i Landet, og at Navnet »Rigsraad« betegner i sig bedre end noget andet Navn, at den nye Institution kun skal være et

Kongens Raad og ikke skal i constitutionel Betydning dele Magten med Kongen.

Med Hensyn til Udkastets § 10 fandt *Hans Majestæt*, at det binder Kongens Hænder formeget, at det udtrykkelig er sat, at Kongens Udnævnelse af de 20 Rigsraadsmedlemmer skal ske i det Geheime-Statsraad.

Efterat det i denne Henseende var blevet bemærket, at Tilføjelsen om, at Udnævnelsen skulde ske i Geheime-Statsraadet, var sket af Hensyn til, at det ansaas rigtigt, at ikke, hvad ellers vilde ske efter Reglen, Fagministeren alene skulde raade Kongen ved den paagjældende Udnævnelse for den respektive Landsdels Vedkommende, men at samtlige Ministre fik Del i at give Kongen Raad ved Udnævnelsen af alle de 20 Rigsraadsmedlemmer, gik *Hans Majestæt* over til Udkastets § 11, i hvilken § Allerhøistsamme troede det rettest at indskyde foran Ordet »indskrænket«: »grundlovmæssigt«.

I denne Anledning blev det erindret, at det er overflødigt og bliver noget søgt her at gjentage, hvad Hans Majestæt jo allerede forhen har oftere erklæret, at de Forandringer, som Fælledsforfatningen gjør nødvendige i Danmarks Grundlov, skulde ske grundlovmæssigt; at jo ogsaa deraf, at Hans Majestæt nu ikke strax, samtidigt med at give Fælledsforfatning, vil gjøre hine Forandringer i Grundloven, allerbedst fremgaar, at Hans Majestæt ikke vil af egen Myndighed gjøre disse; at der med Tilføjelsen af Ordet »grundlovmæssigt« slet intet siges, hvorved der med Hensyn til det egentlig brændende Spørgsmaal om Betydningen af det ved Grundlovens Givelse tagne allerhøieste Forbehold, med Hensyn til hvilket det i den allerunderdanigst refererede Forestilling er sagt, at der for Tiden ikke turde foreligge Anledning til at bringe Anvendelsen af samme under allernaadigst Overveielse, afgjøres noget, idet nemlig hint Ord ville blive fortolket paa forskjellig Maade, alt efter den forskjellige Mening man har om Betydningen af hint Forbehold; at der imidlertid, naar Ordet »grundlovmæssigt« blev skudt ind i den foreliggende §, netop deri, at saaledes dette Ord var sat paa et Sted, hvor det ikke behøvedes, vilde kunne lægges en farlig Betydning og gives Udseende af, at Hans Majestæt vilde binde sig, medens det dog vist er under alle Omstændigheder det rigtigste, at Hans Majestæt ikke allerede nu binder sig, da der jo dog kan komme de Tilfælde, hvor det vil blive aldeles nødvendigt for Hans Majestæt at gjøre Brug af hint Forbehold.

Ved Udkastets § 13 sammenholdt med § 15 yttrede *Hans Majestæt*, at Kongen burde have Ret til at opløse Rigsraadet.

Efterat det i Geheime-Statsraadet var blevet allerunderdanigst tilraadt at lade det i saa Henseende have sit Forblivende ved Udkastet, hvorefter Ret til Opløsning af Rigsraadet ikke er forbeholdt, bemærkede *Hans Majestæt*, at han, hvad § 14 angik, var i Tvivl, om det kunne gaa an, at Rigsraadet træder strax i Virksomhed med de af Kongen udnævnte Medlemmer. Der syntes nemlig Allerhøistsamme heri at ligge noget stødende og foregribende.

Det blev i den Anledning bemærket, at Grunden, hvorfor Ministeriet har foreslaaet, at Rigsraadet strax skal træde i Virksomhed med de af Kongen udnævnte Medlemmer, er den, at man frygter for, at Regjeringen, naar den ikke møder Rigsdagen med et fait accompli, aldrig kommer igjennem med Rigsdagen, og Fældesforfatningen aldrig kommer til at træde i Kraft. Det var efter stor Overveelse, at Ministeriet var kommet overens om det foreliggende Forslag som det eneste, man kunde fremsætte for *Hans Majestæt*, og heller ikke skulde det kunne siges, at der i sammes Udførelse ligger noget ulovligt, da efter Udkastets Slutningsbestemmelse den danske Rigsdags grundlovmæssige Indflydelse paa de paagjældende Fældesanliggende bliver opretholdt, indtil Grundloven er bleven indskrænket til Kongerigets særlige Anliggender.

Hans Majestæt Kongen bemærkede, at han vel ikke ved det saaledes fremførte var blev overtydet om, at den Tvivl, han havde med Hensyn til den foreliggende §, ikke er grundet, men at han imidlertid vilde lade sin Mening falde.

I Henseende til Udkastets § 15 yttrede *Hans Majestæt*, at ligesom han i sin Tid havde været meget imod, at der skulde gives Rigsdagsmændene Diæter, saaledes maatte han ogsaa med Hensyn til Rigsraadsmedlemmerne finde det rettest, at der hverken tillægges dem noget aarligt Vederlag eller Diæter.

Efterat i Anledning heraf var blevet bemærket, at dette vistnok vilde være meget ønskeligt, men at det dog neppe gik an efter de herværende Forhold, og at Ministeriet ikke dristede sig til at tilraade det, yttrede *Hans Majestæt* ved Udkastets § 20, at han ansaa det som en Selvfølge, at Kongen har Adgang til Rigsraadet, hvilket Geheime-Statsraadets Medlemmer ligeledes ansaa for en Selvfølge.

Med Hensyn til Udkastets Slutningsbestemmelse gjorde *Hans Maje-*

stæt en lignende Bemærkning, som ved § 11, om at indskyde Ordet »grundlovmæssigt«; i hvilken Anledning Geheime-Statsraadets Medlemmer henholdt sig til, hvad der allerede under Forhandlingen angaaende bemeldte § var derimod blevet fremført.

Efterat saaledes det forelagte Udkast paragraphvis var gennemgaaet, yttrede *Hans Majestæt Kongen*, at den hele Sag, inden den idag var bleven discuteret, havde gjort det Indtryk paa ham, at den havde nogen Lighed med en Octroiering eller vel endog et Slags Statscoup, og den Følelse havde paatrængt sig ham, at Sagen ialtfald kunde af den danske Nation let blive betragtet saaledes. Men et sligt Skin vilde bedst kunde undgaas ved, at Rigsdagen først blev gjort bekendt med Indholdet af den foreliggende Forordning, og hans Mening var oprindelig, at Grundlovens Forandring først maatte være sket, inden Forordningen kunde træde i Kraft, idet han heller ikke troede, at det vilde føre til noget godt, at den nu strax traadte i Kraft. Det vilde være Hans Majestæt for svært at bære, hvis han gjorde noget, som stred med hans Tilsagn til det danske Folk, og hvad der var tilsikkert Rigsdagen om, at Forandringer i Grundloven skulle ske paa forfatningsmæssig Maade, maatte holdes. Efterat Hans Majestæts Ministerium imidlertid idag saa grundigt havde vist, at der ved det foreliggende Udkast ikke bliver gjort noget imod, hvad Allerhøistsamme tidligere har tilsagt, frafaldt han sin oprindelige Mening og gik aldeles ind paa, hvad Ministeriet havde foreslaaet.

Efterat derpaa navnlig *Finantsministeren* [Sponneck] havde bemærket, at han, ihvorvel det første Indtryk, som den foreliggende Forordning vilde gjøre paa de fleste af Hans Majestæts Undersaatter, vistnok vilde være, at den var et Statscoup, var vis paa, at man, naar man saa Sagen nærmere, vilde erkjende, at hvad der var sket, var fuldkommen lovligt, og efterat ligeledes *Ministeren for Hertugdømmerne Holsten og Lauenborg* [Reventlow-Criminil] havde bemærket, at der kunde ikke være mindste Tvivl om, at Hans Majestæt ved, hvad der var foreslaaet, ikke traadte Kongerigets Ret for nær i fjerneste Maade, men at der snarere kunde med Hensyn til Hertugdømmerne være Anledning til nogen Tvivl, og at han virkelig ogsaa havde havt saadan, opkastede *Hans Majestæt* videre det Spørgsmaal, om det ikke, for at fremskynde Fælledsforfatnings-Sagens Tilendebringelse, vilde være bedst at sammenkalde Rigsdagen til en tidligere Tid end 1ste October.

Finantsministeren [Sponeck] fremhævede, at eet af Pointerne i hele Sagen var, at Rigsraadet skulde have været samlet, før Rigsdagen traadte sammen, for at vise, at Rigsraadet fuldkommen lovligt kan arbeide, før Rigsdagens Indflydelse paa de fælleds Anliggender er bleven indskrænket. Med den Erfaring for Øie, som man har med Hensyn til, hvorledes det hidtil er gaaet lige overfor Rigsdagen med alt, hvad der angaaer Forfatningssagen, frygtede han for, at det hele aldrig kom istand, naar ikke den Vei, som Ministeriet nu har foreslaaet, i eet og alt følges. Gik det da heller ikke paa denne Maade, da var det hans, og, som han troede, ogsaa alle hans Collegers Mening, at Grundlovens § 100 var udtømt og at der saa ikke var andet for end at gjøre Brug af Forbeholdet.

Hans Majestæt Kongen bemærkede i den Anledning, at det vilde være et Statscoup.

Indenrigsministeren [Tillisch] yttrede, at han er af den afgjorte Mening, at Kongen holder Grundloven ved at benytte Forbeholdet.

Premierministeren [Ørsted] bemærkede, at han altid havde været af den Mening, at Forbeholdet hjemler Kongen Ret til af egen Magtfuldkommenhed at sætte Fælledsforfatningen i Fuldbyrkelse uden at afvente Grundlovens Forandring.

Finantsministeren [Sponeck] troede, at det dog turde være Hans Majestæt til Beroligelse i den paagjældende Henseende, naar saaledes den første Lovkyndige i Hans Majestæts Rige erklærede, at hvad Allerhøistsamme anser for et Statscoup ikke er det; og i ethvert Fald burde Hans Majestæt ikke forud binde sig, medens derimod det nærværende Ministerium selv allerede er bundet og ikke kan raade Hans Majestæt til at anvende Forbeholdet.

Hans Majestæt resolverede derpaa, at Allerhøistsamme vil aller-naadigst have approberet det allerunderdanigst forelagte Udkast til en Forordning om det danske Monarkies Forfatning for dets Fælleds-anliggender, saaledes at denne Forordning, efter, saavel i dansk som i tydsk Text, at være i det nærmest forestaaende Geheime-Statsraads-Møde parapheret af samtlige Geheime-Statsraadets Medlemmer og dernæst af Allerhøistsamme forsynet med allerhøieste Underskrift, straks træder i Kraft. Paa dertil given Foranledning befalede Hans Majestæt tillige endvidere, at den allerunderdanigste Forestilling, hvorved bemeldte Udkast er blevet Hans Majestæt forelagt, skal, naar Forordnin-

gen er emaneret, ved Trykken officielt offentliggjøres i det danske og i det tyske Sprog.

Som den i Rangen første Minister refererede dernæst *Premierministeren* [Ørsted] en af ham paa samtlige Ministres Vegne nedlagt allerunderdanigst Forestilling angaaende Udnævnelse af Medlemmer af Rigsraadet, idet han indstillede, at de i Forslag bragte 20 Mænd allernaadigst maa udnævnes til Medlemmer af Rigsraadet, og at resp. Indenrigsministeriet, Ministeriet for Hertugdømmet Slesvig og Ministeriet for Hertugdømmerne Holsten og Lauenborg lige allernaadigst maa bemyndiges til allerunderdanigst at forelægge de i saa Henseende fornødne Ordre til allerhøieste Underskrift.

Hans Majestæt Kongen yttrede, at Allerhøistsamme fandt, at alle de forskjellige Stænder burde være repræsenterede i Rigsraadet, medens Ministeriets foreliggende Forslag holdt sig saagodtsom alene til Adlen og Embedsstanden. Navnlig forekom det ogsaa *Hans Majestæt* ønskeligt, at nogle Geistlige bleve Medlemmer af Rigsraadet.

Efterat det i denne Anledning var blevet bemærket, at Kredsen af de Mænd, der dennegang kunde bringes i allerunderdanigst Forslag, var betydelig begrændset derved, at man havde maattet holde sig til saadanne Mænd, som enten ere eller have været Medlemmer af Kongerigets tidligere eller endnu bestaaende repræsentative Forsamlinger, af Slesvigs og af Holstens Provindsialstænder eller af Lauenborgs Ridder- og Landskab, og at denne Kreds var bleven end snævrere derved, at det dog ikke gik an at bringe nogen i Forslag, som i en altfor høi Grad var optraadt som Partimand, yttrede *Hans Majestæt*, at han, hvad tre af de til Rigsraadsmedlemmer foreslaaede Mænd angik, nemlig Kammerherre Sehestedt-Juel, Etatsraad Ussing og Etatsraad David, havde ganske særdeles Betæneligheder ved at udnævne dem dertil. Det behagede imidlertid *Hans Majestæt*, efterat Geheime-Statsraads Medlemmer i den Anledning havde nærmere udtalt sig, allerhøist at samtykke i de tre nævnte Mands Udnævnelse til Rigsraadsmedlemmer.

Hans Majestæt resolverede derefter, at Allerhøistsamme vil allernaadigst have samtlige 20 i Forslag bragte Mænd udnævnte til Medlemmer af Rigsraadet, og at i det nærmest forestaaende Geheime-Statsraads-Møde de i saa Henseende fornødne Udfærdigelser blive allerunderdanigst at forelægge af de trede foreslaaede Ministre, hver for

sit Vedkommende, til allerhøieste Underskrift, idet Hans Majestæt, hvad Formen for disse Udfærdigelser angik, allernaadigst overlod til bemeldte Ministre at komme overens om samme.

Sluttelig refererede, som den efter Rangen første Minister, *Premierministeren* [Ørsted] en af ham paa samtlige Ministres Vegne nedlagt allerunderdanigst Forestilling angaaende Rigsraadets Samenkaldelse, idet han indstillede, at Hans Majestæt allernaadigst vil befale Rigsraadet sammenkaldt til førstkommende 1ste September, og at de i den Anledning nødvendige Sammenkaldelses-Patenter maa, resp. af Indenrigsministeren, Ministeren for Hertugdømmet Slesvig og Ministeren for Hertugdømmet Holsten og Lauenborg, allerunderdanigst forelægges til allerhøieste Underskrift, samt at Hans Majestæt allernaadigst vil tillade, at Bel-Etagen i Høiselig Kong Christian den Syvendes Palai paa Amalienborg benyttes til Forsamlingslocale for Rigsraadet og derhos lige allernaadigst vil bemyndige Indenrigsministeriet til at foranledige, hvad der maatte udfordres til Localets Indretning

Hans Majestæt resolverede, at Allerhøistsamme allernaadigst vil have Rigsraadet sammenkaldt til den 1ste September d. A., og at i det nærmest forestaaende Geheime-Statsraads-Møde de i den Anledning fornødne Udfærdigelser blive allerunderdanigst at forelægge af de trede foreslaaede Ministre, hver for sit Vedkommende, til allerhøieste Underskrift, idet Hans Majestæt, hvad Formen for disse Udfærdigelser angik, allernaadigst overlod til bemeldte Ministre at komme overens om samme. Hans Majestæt tillod derhos allernaadigst, at Bel-Etagen i Høiselig Kong Christian den Syvendes Palai paa Amalienborg maa for denne Gang, men, da Allerhøistsamme ikke vel kan afse dette Locale, der skal staa aabent til Beboelse for fyrstelige Personer, som maatte besøge Allerhøistsamme, ogsaa kun for denne Gang, benyttes til Forsamlings-Local for Rigsraadet; og bemyndigede Hans Majestæt lige allernaadigst Indenrigsministeriet til at foranledige, hvad der maatte udfordres til Localets Indretning.

Cultusministeren [Ørsted] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles:

- 1) At det allernaadigst tillades, at den Nors og Tved Sognekald i Aalborg Stift tilhørende Udmarkslod, af Hartkorn 7 Tdr. 2 Skpr. 3 Fdk. 0 Alb. maa stilles til offentlig Auction alternativt i enkelte Parceller og samlet under Betingelse af, at der perpetueres i Jorden en arlig Kornafgift af 3 Tdr. Byg pr. Td. Hartkorn, at betale med

Penge efter Kapitelstaxt, samt iøvrigt under Konditioner, som det overlades til Stiftsøvrigheden nærmere at approbere.

- 2) At Ministeriet allernaadigst maa bemyndiges til at approbere Afhændelserne efter modtagen Betænkning fra Beneficiarius og Stiftsøvrigheden over Auctionsbudene. Begge Indstillinger bleve af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldte.

Fremdeles refererede *Cultusministeren* [Ørsted] en allerunderdanigst Forestilling om Afhændelse af en Rødding Præstegaard i Viborg Stift tilhørende Udmærkslod.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at det tillades, at den Rødding Præstegaard i Viborg Stift tilhørende Udmærkslod, med Undtagelse af et Stykke Mosejord, som paa det ved Matrikuleringen brugte Kort er betegnet med Bogstaver a og b, og som fremdeles skal forblive ved Præstegaarden, samt med Forbehold af den Mads Laursen Vilsgaard for hans Livstid tilkommende Brugsret til et paa Lodden opført Hus med tilhørende Jord, bortsælges til Laurs Madsens Enke Ane Cecilie Jacobsdatter for den af hende ved en under 24de Mai d. A. afholdt offentlig Auction budne Kjøbesum af 3110 Rd., der bliver at inddrage blandt Stiftets offentlige Midler til Forrentning til Fordel for Kaldet, samt imod at der i Eendommen perpetueres en aarlig Afgift til Sognekaldet af 8 Tdr. 4 Skpr. Byg og iøvrigt paa de ved Auctionen fremlagte Konditioner.

Endvidere refererede *Cultusministeren* [Ørsted] en allerunderdanigst Forestilling om Forlængelse af det Universitetet ved allerhøieste Resolutioner af 13de November 1844 og 15de Juli 1849 tilstaaede Tilskud af Communitetets Kasse.

Overensstemmende med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at det aarlige Tilskud af 10.000 Rd. til Universitetets Fornødenheder, hvilket ved allerhøieste Resolution af 13de November 1844 og 15de Juli 1849 er bevilget at maatte afgives af Communitetets Overskud for de tvende Tidsrum 1845–49 og 1850–54 fremdeles maa paa samme Betingelser som hidtil afgives til Universitetet for de 5 Finantsaar 1855/56–1859/60, under Forudsætning af, at den dertil fornødne Bevilling erholdes ved de eventuelle Finantslove for de paagældende Aar.

Indenrigsministeren [Tillisch] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Antonie Luzarche af Paris maa for et Tidsrum af 5 Aar være eneberettiget til i det danske Monarki at for-

færdige eller lade forfærdige Apparater, hvorved frembringes Gas til Ophedning af den af ham angivne Construction.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Fremdeles refererede *Indenrigsministeren* [Tillisch] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at James Eduard Shearmann af London maa forundes 5 Aars Eneret for det samlede danske Monarki paa den af ham angivne forbedrede Indretning af Møller til Formaling af Hvede og andre Kornsorter.

Hans Majestæt bifaldt det Indstillede.

Sluttelig refererede *Indenrigsministeren* [Tillisch] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at William Pidding af London allernaadigst maa forundes 5 Aars Eneret til i det samlede danske Monarki at forfærdige Luxus- og Klædningsstoffer ved Anvendelsen af en af ham angiven særegen Behandlingsmaade Caoutschuck Gutta-percha og andre Stoffer.

Denne Indstilling blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Hans Majestæt hævdede derpaa Geheime-Statsraadets Møde.

J. Liebe.

Møde i geheimestatsrådet onsdag d. 26. juli 1854.

Aar 1854, Onsdagen den 26de Juli, var det Geheime-Statsraad forsamlet paa Slottet Eremitagen under Hans Majestæt Kongens allerhøieste Præsidium. Ministeren for Hertugdømmet Slesvig var paa Grund af Sygdom fraværende.

Som den efter Rangen første Minister forelagde *Premierministeren* [Ørsted] til allerhøieste Underskrift de i sidste Geheime-Statsraads-Møde mundtlig afgivne allerhøieste Resolutioner paa de i samme Møde foredragne tre allerunderdanigste Forestillinger, nemlig 1) angaaende Udkast til Forordning om det danske Monarkies Forfatning for dets Fælledsanliggender; 2) angaaende Udnævnelse af Medlemmer af Rigsraadet; 3) angaaende Rigsraadets Sammenkaldelse.

Hans Majestæt Kongen yttrede, at Allerhøistsamme, idet han iøvrigt intet havde imod de foreliggende Resolutioner at erindre, ikke kunde andet end komme tilbage paa de store Betænkeligheder, han vedblivende havde med Hensyn til Kammerherre Schestedt-Juels og Etatsraad Davids Udnævnelse til Medlemmer af Rigsraadet, og det var

derfor Allerhøistsammes Ønske, at i deres Sted tvende andre Mænd bragtes ham i allerunderdanigst Forslag.

Efterat det imidlertid var blevet allerunderdanigst bemærket, at det, efterat Hans Majestæt allerede i forrige Møde har resolveret, at de to nævnte Mænd skulle udnævnes til Medlemmer af Rigsraadet, ikke vilde være heldigt, om den saaledes engang afgivne Resolution nu igjen toges tilbage, og at man derfor, som Sagen nu staar, dog troede helst at maatte tilraade Hans Majestæt at lade det blive ved, hvad der engang var allerhøist resolveret, behagede det *Hans Majestæt* at forsyne de tre forelagte, Forestillingerne paaførte, Resolutioner med sin allerhøieste Underskrift.

Den i Overensstemmelse med Hans Majestæts i forrige Geheime-Statsraads-Møde tagne allerhøieste Beslutning udfærdigede Forordning om det danske Monarkies Forfatning for dets Fælledsanliggender blev derefter saavel i dansk som i tydsk Text oplæst, og efterat hver Text for sig var bleven parapheret af samtlige Geheime-Statsraadets tilstedeværende Medlemmer, blev samme forsynet med Hans Majestæts allerhøieste Underskrift, idet *Allerhøistsamme* tillige befalede, at Forordningen skulde, inden den publiceredes, tilstilles den idag fraværende Minister for Hertugdømmet Slesvig, for ogsaa af denne at blive parapheret.

Endvidere forelagde *Indenrigsministeren* [Tillisch] til allerhøieste Underskrift de til de fra Kongeriget allerhøist udnævnte Medlemmer af Rigsraadet udfærdigede Ordre, og *Ministeren for Hertugdømmerne Holsten og Lauenborg* [Reventlow-Criminil] de til de fra disse Hertugdømmer allerhøist udnævnte Rigsraadsmedlemmer udfærdigede Ordre, ligesom ogsaa paa den slesvigske Ministers Vegne lige Ordre til de fra Hertugdømmet Slesvig allerhøist udnævnte Rigsraadsmedlemmer.

Samtlige disse Ordre bleve af *Hans Majestæt* forsynede med allerhøieste Underskrift.

Endelig forelagde *Indenrigsministeren* [Tillisch] for Kongerigets Vedkommende og *Ministeren for Hertugdømmerne Holsten og Lauenborg* [Reventlow-Criminil] for disse Hertugdømmers Vedkommende samt tillige, paa den slesvigske Ministers Vegne for Hertugdømmet Slesvigs Vedkommende, Patenter, hvorved Rigsraadet sammenkaldes.

Hans Majestæt forsynede disse Patenter med sin allerhøieste Underskrift.

Udenrigsministeren [Bluhme] refererede en allerunderdanigst Forestilling angaaende det tydske Forbunds Tiltrædelse til Traktaten mellem Østerrig og Preussen af 20de April 1854 med Tillægsartikel, idet han indstillede, at det allernaadigst maatte behage Hans Majestæt at bemyndige den Kongelige ForbundsGesandt til for Holsten og Lauenborg at votere for den foreliggende Beslutning angaaende Forbundets Tiltrædelse til Traktaten af 20de April, dog saaledes, at han først vil have at stemme, naar Sagen i dens nærværende Stand bringes til endelig Afstemning (Schlussziehung), og da med en Erklæring i den i Forestillingen antydede Retning, affattet i Overensstemmelse med det Forestillingen vedlagte Udkast.

Efterat Udenrigsministeren yderligere havde udviklet de i Forestillingen fremhævede Motiver for denne Indstilling og navnlig ogsaa imødegaaet den Betænkelighed, som for Hans Majestæt kunde ved at tiltræde Traktaten af 20de April være deri, at Rusland skulde anse en saadan Tiltrædelse som en fjendtlig Handling, i hvilken Henseende Udenrigsministeren isærdeleshed ogsaa bemærkede, at han havde positive Grunde, hentede dels fra hvad Fyrst Gortschakoff i Wien havde nylig yttret til den Kongelige Gesandt ved det østerrigske Hof, dels fra hvad den herværende Keiserlig Russiske Gesandt havde udtalt for Udenrigsministeren, paa hvilke han støttede den Mening, at Rusland ingenlunde anser hin Traktat som en Angrebs-Traktat mod Rusland, behagede det *Hans Majestæt Kongen*, da ingen af Geheime-Statsraadets Medlemmer havde noget imod den foreliggende Indstilling at erindre, allernaadigst at approbere denne.

Udenrigsministeren [Bluhme] refererede derpaa en allerunderdanigst Forestilling angaaende Udkastet til en ny Forbunds-Presselov.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at den Kongelige Forbunds-dags-Gesandt bemyndiges til for Holstens og Lauenborgs Vedkommende at stemme med det store Fler-tal, der allerede havde tiltraadt det endelige Udkast til Forbundsbeslutningen om Bestemmelser til Forhindring af Pressens Misbrug.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte ene allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Promotion des Candidaten E. Morville aus Viborg zum Doctor der Medicin.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, die Verleihung des Grades eines Doctors der Medicin seitens der medici-

nischen Facultät der Kieler Universität an den Candidaten Emil Morville aus Viborg nachträglich allerhöchst zu genehmigen.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte darauf eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend das Gesuch des Landraths und Amtmanns Grafen v. Rantzau zu Plön um Ertheilung der Erlaubnis zur Übernahme der Function eines Testaments-Executors für die Gräfin Louise von Holstein.

Übereinstimmend mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, dem Landrath und Amtmann Grafen v. Rantzau in Plön die in Gemässheit des § 18 der Instruction und Gerichtsordnung für die dem holstein-lauenburgischen Oberappellationsgericht unmittelbar untergeordneten Landesdicasterien des Herzogthums Holstein vom 15ten Mai 1834 erforderliche allerhöchste Erlaubnis zur Übernahme der Executorschaft des von der Gräfin Louise von Holstein, Conventualin des Klosters Itzehoe errichteten Testamentes allergnädigst zu ertheilen.

Ferner referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung, in welcher er beantragte, ob nicht der Direction des für entlassene weibliche Sträflinge in der Nähe von Glückstadt errichteten Asyls die Anstellung einer Verlosung von Damenarbeiten zum Besten jener Anstalt allergnädigst zu gestatten sein möchte.

Dieser Antrag wurde von *Seiner Majestät* allerhöchst genehmigt.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend das Gesuch des Eigenkättners Johann Heinrich Babbe in Kaköhl um Verwandlung einer wider ihn erkannten 20 tägigen Gefängnisstrafe bei gewöhnlicher Gefangenkost in eine fünftägige Gefängnisstrafe bei Wasser und Brod.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, das Justitiariat des lübschen Stadtstiftsdorfes Kaköhl allerhöchst zu autorisiren, wider den Eigenkättner Johann Heinrich Babbe in Kaköhl statt der unterm 14ten November v. J. wegen Störung des Bauervogts in seinen Amtsgeschäften und wegen Verläumdung desselben erkannten 20tägigen Gefängnisstrafe bei gewöhnlicher Gefangenkost eine fünftägige Gefängnisstrafe bei Wasser und Brod zu vollziehen.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung be-

treffend die Genehmigung der Veräußerung der dem unmündigen Johann Heinrich Müller in Siebenbäumen gehörigen Erbenzins-Brinksitzerstelle, indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht das lauenburgische Hofgericht allergnädigst zu autorisiren sein möchte, das decretum de alienando mit Rücksicht auf die dem unmündigen Johann Heinrich Müller in Siebenbäumen gehörigen Erbenzins-Brinksitzerstelle zu ertheilen.

Seine Majestät genehmigten allerhöchst diesen Antrag und autorisirten dabei das Ministerium für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg, in Zukunft alle gleichartigen Sachen ohne vorgängige allerunterthänigste Vorstellung zu erledigen.

Demnächst referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend das Gesuch des Untergerichtsadvokaten Stemmann in Segeberg als constituirten Anwaltes für den Schneiderlehrling Heinrich Holdorf in Segeberg um Erlassung einer wegen ersten kleinen Diebstahls wider Letzteren erkannten 5tägigen Gefängnisstrafe bei Wasser und Brod.

In Übereinstimmung mit dem Antrage genehmigten *Seine Majestät* allerhöchst, dass die wider den Schneiderlehrling Heinrich Holdorf in Segeberg wegen ersten kleinen im Complot verübten Diebstahls vom Traventhaler Amtshause unter dem 18ten November v. J. erkannte fünftägige Gefängnisstrafe bei Wasser und Brod aus allerhöchster Gnade erlassen werde.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte darauf eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend das Gesuch des Kaufmanns H. W. Lange in Altona, als Käufers der herrschaftlichen Reinbecker Kornwassermühle, um die Erlaubnis eine im dortigen Mühlenteiche belegene Insel wegschaffen zu dürfen.

Übereinstimmend mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät* allerhöchst zu genehmigen, dass dem Kaufmann H. W. Lange gestattet werde, eine im Reinbecker Mühlenteiche befindliche Insel, gegen eine dem jedesmaligen Amtmann zu Reinbeck zu entrichtende jährliche, auf dem Folio der Mühle im Schuld- und Pfandprotocolle, unmittelbar nach dem an die Königliche Kasse zu zahlenden Canon, zu protocollirende Entschädigung von 16 Th., wegschaffen zu dürfen.

Ferner referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und*

Lauenburg [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung, in welcher er beantragte, ob nicht dem Cigarrenarbeiter Ernst Heinrich Köpcke in Altona die Erlaubnis allergnädigst zu ertheilen sein möchte, sich mit der Witwe Margaretha Elisabeth Rehbock geb. Pichard, mit welcher er die Ehe gebrochen, wieder zu verheiraten.

Seine Majestät genehmigten allerhöchst diesen Antrag.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend das Gesuch der Ehefrau Marie Sophie Elisabeth Kudeleitz geb. Lunow in Lauenburg um Dispensation von der Bestimmung der lauenburgischen Kirchenordnung vom Jahre 1581 Th. 5, Tit. 3 in Beziehung auf die zwischen ihr und ihrem entwichenen Ehemann bestehende Ehe.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, die Ehefrau Marie Sophie Elisabeth Kudeleitz geb. Lunow in Lauenburg von der Vorschrift der lauenburgischen Kirchenordnung vom Jahre 1581 Th. 5, Tit. 3, dass vor der Vornahme rechtlicher Schritte zur Ehescheidung wegen bösllicher Verlassung nach des entwichenen Ehegatten Wegreise 4–5 Jahren verlaufen sein müssen, allergnädigst zu dispensiren und das Consistorium des Herzogthums Lauenburg allerhöchst zu ermächtigen, auf eine bei demselben einzureichende Ehescheidungsklage sofort Citation zu erlassen und demnächst weiter zu erkennen.

Darauf referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend das Gesuch des Wittwers Johan Friedrich David Grüneberg zu Timmerhorn, adeligen Guts Ahrensburg, und der geschiedenen Ehefrau Margaretha Elisabeth Ehlers geb. Drümmer, um Erlassung des Restes der der Letzteren auferlegten dreijährigen Wartezeit zu Wiederverheirathung.

Übereinstimmend mit dem Antrage genehmigten *Seine Majestät* allergnädigst, dass der mittelst Erkenntnisses des Segeberger Consistorii vom 30sten April 1852 geschiedenen Ehefrau Margaretha Elisabeth Ehlers geb. Drümmer, jetzt zu Timmerhorn, unter Dispensation von dem Reste der ihr auferlegten dreijährigen Wartezeit zur Wiederverheirathung, allerhöchst die Erlaubnis ertheilt werde, sich sofort wieder zu verheirathen.

Noch referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und*

Lauenburg [Reventlow-Criminil] eine allerunterhändigste Vorstellung betreffend die Bewilligung von 150 Th. L. M. zur Anschaffung von Schläuchen für den Zubringer der grossen Lauenburger Amtsspritze.

In Übereinstimmung mit dem Antrage autorisirten *Seine Majestät* allergnädigst das Ministerium für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg, zur Anschaffung von 500 bis 600 Fuss Schläuchen für den Zubringer der grossen herrschaftlichen Amtsspritze in Lauenburg eine Summe von 150 Th. L. M., welche als eine nicht budgetirte Ausgabe aus den lauenburgischen Domanialintraden im Voraus abzuhalten wäre, verwenden zu lassen.

Schliesslich referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterhändigste Vorstellung betreffend die Auszahlung von 211 Rt. 61 Sch. Comtoirkosten an den Forstrath Kiene, Oberförster der 3ten holsteinischen Forst-inspection.

Übereinstimmend mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, das Ministerium allergnädigst zu autorisiren, dem Forstrath, Oberförster Kiene, die während seiner 10½ monatlichen interimistischen Verwaltung des holsteinischen Forst- und Jagdamts verlegten Comtoirkosten mit 211 Rt. 61 Sch. und eine Vergütung von 800 Rt., als aus den holsteinischen Forst- und Jagdintraden im Vorwege abzuhaltende Ausgaben auszahlen zu lassen.

Der Finanzminister [Sponneck] referirte eine allerunterhändigste Vorstellung, in welcher er beantragte, ob es bei der bisherigen Observanz, zufolge welcher die Fährtaxen des Königreichs und der Herzogthümer jedesmal durch specielle allerhöchste Resolution festgestellt worden, sein Bewenden behalten solle, oder ob *Seine Majestät* allerhöchst zu genemigen geruhen möchten, dass die das Finanzministerium sortirenden Fährsachen sämmtlicher Landestheile der Monarchie, nach Maassgabe der obengezogenen allerhöchsten Resolution vom 4ten September 1810, durch das Finanzministerium ohne vorgängige specielle allerunterhändigste Vorstellung ihre Erledigung finden; gleichwie der Finanzminister in ersterem Falle allerunterhändigst darauf antrug, dass die Beidenflether Fährtaxe einstweilen in Übereinstimmung mit dem anliegenden Entwurf definitiv festgestellt werden möge.

Seine Majestät genehmigten allerhöchst die letztere von den beiden alleruntherhändigst beantragten Alternativen.

Finantsministeren [Sponneck] refererede derpaa en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at der ikke meddeles allerhøieste Stadfæstelse paa det Rigsdagen forelagte Udkast til Lov om Salget af Forpagtergaarden Faurholm, saaledes som bemeldte Lovforslag af Rigsdagen er forandret; men at Salget af nysnævnte Eiendom indtil videre stilles i Bero, og at Gaarden, da dens nuværende Forpagtning udløber til 1ste Mai næste Aar, foranstaltes opraaft til ny Bortforpagtning for en hel Rotation.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Der Finanzminister [Sponneck] refererte eine allerunterthänigste Vorstellung, in welcher er beantragte, ob nicht behuf Ausführung der mittelst allerhöchster Resolution vom 21sten Februar d. J. genehmigten Erweiterung des Kieler Zollpackhauses ausser den zu diesem Behuf bereits allerhöchst genehmigten Summen von resp. 24.000 Rt. und 2500 Rt. eine fernere Summe von 2300 Rt. zur Herstellung einer zweckmässigen Grundbefestigung allernädigst zu bewilligen und diese Summe als Zuschuss zu dem Budget des holsteinischen Zollwesens pro 1854/55 dem Finanzministerium zur Disposition zu stellen sein möchte.

Dieser Antrag wurde von *Seiner Majestät* allerhöchst genehmigt.

Sluttelig referede *Finantsministeren* [Sponneck] en allerunderdanigst Forestilling, hvori han indstillede, at Brandassuranceforeningen for rørlig Eiendom for Beboerne af Grevskabet Bregentved og Jomfruens Egede Gods maa ved allernaadigst Bevilling, der bliver at indløse med 28 Rd. 48 Sk., forundes Fritagelse for Brug af stemplet Papir til de Deklarationer og Assuranceanmeldelser, som blive at udfærdige af de i Foreningen indtrædende Interessenter, paa Vilkaar, at det i disse Dokumenter indføres, at de, ifølge Bevillingen, udfærdiges paa ustemplet Papir, samt, forsaavidt der kunde blive Spørgsmaal om Transporter af dem, at disse da blive at udfærdige paa behørigt stemplet Papir.

Denne Indstilling blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Marineministeren [Steen A. Bille] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Hans Majestæt allernaadigst vil resolve, paa hvilken Maade den allerhøieste Resolution af 26de Juni 1846, hvorved Admiralitets- og Commissariats-Collegiet blev beordret til paany at forelægge et Udkast til Reglement for Flag- og Vimpelføring samt for Ceremoniellet ombord i de Kongelige Skibe til endelig allerhøieste Approbation, og at tilskrive Generaltoldkammer- og Commer-

cecollegiet om at nedlægge allerunderdanigst Forestilling om den fornødne Bekjendtgørelse for Coffardiskibene og om Ophævelsen af Forordningen 25de Marts 1757, under de nuværende forandrede Forhold skal efterleves.

Hans Majestæt behagede allernaadigst at resolve, at der af Marineministeren bliver at forelægge til endelig allerhøieste Approbation et Udkast til et Reglement for Flag- og Vimpelføring samt for Ceremoniellet ombord i de Kongelige Skibe, men uden at deri bliver at optage Bestemmelser enten om Coffardiflaget eller angaaende de forskjellige Kjendingsflag, som ere eller blive at anordne for andre Kongelige Autoriteter udenfor Marinen, idet Sagen for disse Bestemmelser Vedkommende blev, i Overensstemmelse med, hvad i Geheime-Statsraadet allerunderdanigst tilraadedes navnlig paa Grund af, at Fælledsforfatnings-Forholdene endnu ikke definitivt ere ordnede, fortiden allerhøist befalet stillet i Bero.

Hans Majestæt hævdede derpaa Geheime-Statsraads-Mødet.

J. Liebe.

Møde i geheimestatsrådet torsdag d. 3. august 1854.

Aar 1854, Torsdagen den 3die August, var det Geheime-Statsraad forsamlet paa Slottet Eremitagen under Hans Majestæt Kongens allerhøieste Præsidium.

Hans Kongelige Høihed Arveprindsen, Ministeren for Hertugdømmet Slesvig og Udenrigsministeren vare fraværende, de tvende sidste paa Grund af Sygdom.

Protokollerne for de Geheime-Statsraads Møder d. 2den og 7de September f. A. bleve oplæste og ratihaberede.

Den fungerende Justitsminister [Ørsted] referede en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Hans Majestæt allernaadigst vil tillade, at Gaardmand Jens Jensen af Lillering i Framlev Sogn under Aarhus Amt, hvis Ægteskab med Ane Kirstine Rasmusdatter er aldeles ophævet ved allerhøieste Bevilling af 3die August 1850, maa indgaa nyt Ægteskab, navnlig ogsaa med Ane Pedersdatter samme-steds, uanset at han med hende har bedrevet Hor.

Denne Indstilling blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Indenrigsministeren [Tillisch] refererede en allerunderdanigst Fo-

restilling angaaende Ophævelsen af de hidtilværende Examina for Landmaalere og Landinspektører og om den fremtidige Modenhedsprøve for dem, som ville indstille sig til den nye Landinspektør-Examen.

I Overensstemmelse med Indstillingen behagede det *Hans Majestæt* allernaadigst at bemyndige Indenrigsministeriet til at lade udgaa en Bekjendtgjørelse i Overensstemmelse med det ved Forestillingen allerunderdanigst fremlagte Udkast.

Fremdeles referede *Indenrigsministeren* [Tillisch] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Major af Ingenieurcorpset Dreyer, efter hans indgivne Begjæring, allernaadigst fritages for at være controllerende Ingenieur ved Fuldførelsen af den Kjøbenhavn-Korsørske Jernbane, dog saaledes, at han med Behold af det ham nu af Statskassen tillagte Honorar m. m. vedbliver at fungere som Regjeringens tekniske Consulent i Jernbanesager, i hvilken Egenskab han tillige har at inspicere Banen, saa ofte han dertil finder Anledning, samt at meddele den Kongelige Commissarius ved den sjællandske Jernbane de Oplysninger, denne maatte forlange, og at deltage i de Forretninger, hvortil denne maatte ønske hans Assistance saavel med Hensyn til Jernbaneanlægget mellem Roskilde og Korsør som til den anlagte Strækning fra Kjøbenhavn til Roskilde, hvorhos han bliver forpligtet til at tage endelig Bestemmelse i de Spørgsmaal vedkommende Jernbanelinien fra Roskilde til Korsør, som af Expropriations-commissionen ere overladte den controllerende Ingenieur til Afgjørelse; og at Dige- og Vandbygningsdirektør Scheffer allernaadigst udnævnes til at være controllerende Ingenieur ved Fuldførelsen af den Kjøbenhavn-Korsørske Jernbane, saavel paa Regjeringens som paa Selskabets Vegne overensstemmende med de Forskrifter, der af Indenrigsministeriet ville blive at meddele ham og iøvrigt under de Betingelser, som ere knyttede til den ved allerhøieste Resolution af 20de Juli 1854 givne Tilladelse til, at han maa overtage bemeldte Hverv.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede.

Endvidere refererede *Indenrigsministeren* [Tillisch] en allerunderdanigst Forestilling om Bemyndigelse for Fredericia Communalbestyrelse til udenfor den i Aaret 1728 approberede Plan for Byens Anlæg at anvise visse Strækninger i samme til Bebyggelse, idet han indstillede, at det allernaadigst maa tillades Communalbestyrelsen i Fredericia til Byggepladse at anvende det vesten for Raadstuen og

sønden for St. Michaelis Kirkegaard beliggende Terrain, som hidtil har været overladt Byens Vægtere og Arrestforvarer til Have, dog mod Erstatning til disse Bestillingsmænd for det dem ved saadan Bebyggelse tilføiede Tab, samt det syd for bemeldte Vægterhave langs Bornholmsgadens nordre Side beliggende Areal, ligeoverfor det Kongelige Palais, som i den i Aaret 1728 allerhøist approberede Plan er bestemt til Fisketorv, dog at samme foreløbig forbeholdes Palaiet og i ethvert Fald ikkun bliver at udlægge til Byggeplads for Private, forsaavidt ingen anden beqvemme Pladse maatte have.

Denne Indstilling blev allernaadigst bifaldt af *Hans Majestæt*.

Finantsministeren [Sponneck] refererede en allerunderdanigst Forestilling angaaende den Generallieutenant C. L. W. Rømer af Statskassen tillagte Pension.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allerunderdanigst, at Generallieutenant Rømers Pension vedblivende udbetales ham med samme Beløb som hidtil.

Fremdeles refererede *Finantsministeren* [Sponneck] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Henlæggelse af Embedsjord til de ifølge Loven af 25de Februar 1851 om Statsskovenes Bestyrelse oprettede nye Skovriderembeder.

Overensstemmende med Indstillingen behagede det *Hans Majestæt* at meddele allerhøieste Bemyndigelse til, at de i Forestillingen ommeldte 5 Skovrider- og Skovfogedsteder tillægges som Tjenestejord de for hvert især anførte Arealer.

Schliesslich referirte *der Finanzminister* [Sponneck] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend einen neuen Organisationsplan für die holsteinische Grenzzollgensdarmerie, indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht dem der Vorstellung anliegenden Entwurf zu einem neuen Organisationsplan für die holsteinische Grenzzollgensdarmerie und den gleichfalls im Entwurf anliegenden Instructionen für die Mannschaft der Gensdarmerie, den Commandeur, die Lieutenants, den Rechnungsführer sowie für die Obervigilanzinspectoren, die allerhöchste Genehmigung zu ertheilen, und das Finanzministerium allergnädigst zu autorisiren sein möchte, diese Erlasse zur öffentlichen Kunde zu bringen.

Efterat *Krigsministeren* [Hansen], næst yderligere at fremhævede i den refererede Forestilling ommeldte Grunde, af hvilke han havde troet ikke at kunne gaa ind paa Finantsministerens Forslag med

Hensyn til Rekruteringsmaaden for Gensdarmericorpset, havde yttret, at han af Hensyn til Hans Majestæts Kasses Interesse, og i det Haab, at det Tidspunkt ikke vil være fjernt, da Corpset kan rekruteret alene ved Hvervning af Frivillige, ikke turde længere modsætte sig Forslaget, behagede det *Hans Majestæt* allernaadigst at bifalde Finantsministerens foreliggende Indstilling.

Hans Majestæt hævede derpaa Geheime-Statsraadets Møde.

J. Liebe.

Møde i geheimestatsrådet fredag d. 18. august 1854.

Aar 1854, Fredagen den 18de August, var det Geheime-Statsraad forsamlet paa Slottet Eremitagen under Hans Majestæt Kongens allerhøieste Præsidium. Hans Kongelige Høihed Arveprindsen, Premierministeren, Ministeren for Hertugdømmerne Holsten og Lauenborg samt Udenrigsministeren vare fraværende.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Moltke] refererede en allerunderdanigst Forestilling angaaende Repartitionen af den Godtgjørelse, som de Undersaatter i Hertugdømmet Slesvig, der tidligere have være pligtige til uden Betaling at yde almindelige Befordringer, have at erlægge for denne Forpligtelses Ophævelse for Tidsrummet fra 1ste Mai 1846 til ultimo Marts 1854.

I Overensstemmelse med Indstillingen behagede det *Hans Majestæt* allernaadigst at autorisere Ministeriet til efter det Forestillingen hosfølgende Udkast at lade udgaa et Patent for Hertugdømmet Slesvig.

Fremdeles refererede *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Moltke] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Frigivelsen af de Korn- og Fourageqvantiteter, hvilke det ved allerhøieste Patent af 2den November 1853 er paalagt de til bemeldte Ydelse pligtige Undersaatter i Hertugdømmet Slesvig for Aaret 1854 at holde i Beredskab, samt Prisbestemmelsen for disse i dette Aar in natura requirerede Qvantiteter.

Overensstemmende med Indstillingen bemyndigede *Hans Majestæt* allernaadigst Ministeriet til allerunderdanigst at forelægge til allerhøieste Underskrift et i Overensstemmelse med det Forestillingen hoslagte Udkast, i det danske og tyske Sprog udfærdiget Patent.

Endvidere refererede *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Molt-

ke] en allerunderdanigst Forestilling angaaende en Ansøgning fra Pastor Hoeck i Uck om allernaadigst Tilgivelse for det af ham under Oprøret udviste Forhold m. v.

I Overensstemmelse med Indstillingen behagede *Hans Majestæt* allernaadigst at meddele Pastor Nis Petersen Hoeck i Uck allerhøieste Tilgivelse for det af ham under Oprøret udviste Forhold samt af særlig allerhøieste Naade at gjengive ham den derved forbrudte Ret til at deltage i Valgene af Deputerede til Provindsialstænderforsamlingen for Hertugdømmet Slesvig.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Moltke] refererede derpaa en allerunderdanigst Forestilling angaaende Flytningen af et til Hovedgaarden Fiskebæk i Apenrade Amt hørende Kaadnerhus.

Overensstemmende med Indstillingen meddelte *Hans Majestæt* allernaadigst Tilladelse til, at det i Forestillingen ommeldte, til den forhenværende gravenstenske Hovedgaard Fiskbæk hørende, Kaadnerhus maa flyttes i indeværende Aar, og at til Bestridelse af de dermed forbundne Omkostninger maa af Hertugdømmet Slesvigs Forpagtningsintrader anvendes en Sum af indtil 500 Rd.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Moltke] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend eine den Beamten der Centralkasse für das Herzogthum Schleswig zu bewilligende Vergütung für die Verwaltung der schleswigschen Brandkassegelder.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, den Beamten der Centralkasse für das Herzogthum Schleswig für die Erhebung, Berechnung und Wiederauszahlung der Brandkassegelder aus dem Herzogthum Schleswig eine vom 1sten Januar 1850 an zu berechnende jährliche Vergütung von 160 Rt. aus der städtischen Brandkasse allergnädigst zu bewilligen.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Moltke] referirte darauf eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend das Gesuch des Besitzer der Schnaaper Wassermühle und der Borbyer Windmühle, Dr. juris Müller, um die Verwandlung der Erbpacht an den gedachten Mühlen in freies Eigenthum.

Übereinstimmend mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, dem Besitzer der Schnaaper Wassermühle und der Borbyer Windmühle, Dr. juris Müller, allergnädigst zu gestatten, die Erbpachtsqualität dieser Grundstücke und der dazu gehörigen Pertinentien gegen Erlegung einer Summe von 2000 Rt. und gegen Einlösung der darüber auszu-

fertigenden Versicherungsacte mit der anordnungsmässigen Expeditionsgebühr abzulösen und zugleich das Ministerium allergnädigst zu autorisiren, das in dieser Beziehung weiter Erforderliche zu veranstalten.

Ferner referirte *der Minister für das Herzogthum Schleswig* [Moltke] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Genehmigung der Baupläne für die auf König Frederik des Siebenten südschleswiger Eisenbahn anzulegenden Bahnhöfe in Flensburg, in Tönning und bei Rendsburg, indem er allerunterthänigst beantrage, ob es nicht allerhöchst zu genehmigen sein dürfte, dass das auf der allerunterthänigst angeschlossenen Zeichnung sub B angedeutete Areal des vormaligen Kronwerks vor Rendsburg der Flensburg-Husum-Tönninger Eisenbahngesellschaft zur Anlage des Rendsburger Bahnhofes und einer 150 Fuss langen Bahnstrecke unentgeltlich überlassen werde, und ob nicht die gleichfalls allerunterthänigst angeschlossenen Pläne und Zeichnungen zu den in Flensburg, in Tönning und vor Rendsburg anzulegenden drei Bahnhöfen 1ster Klasse nebst dazu gehörenden Gebäuden unter dem Vorbehalt allergnädigst zu genehmigen sein dürften, dass die Flensburg-Husum-Tönninger Eisenbahngesellschaft pflichtig sein solle, in Ansehung des Flensburger Bahnhofes: die Eisenbahngleise auf einem in den Hafen hinein anzulegenden festen Damm wenigstens 200 Fuss über das jetzige nördliche Bollwerk des Plankemay hinaus zu verlängern, vor dem Hauptstationsgebäude nach näherer Anweisung des Commissairs Seiner Majestät entweder das jetzige Bollwerk des Plankemay bis in die Mitte des Mühlenstroms hin zu verlegen oder eine auf Pfählen ruhende Bohlenbedeckung soweit hinaus anzulegen; und gleichfalls nach näherer Anweisung des Commissairs eine Pferdebahn vom Plankemay nach der jetzigen Schiffsbrücke und längs derselben herstellig zu machen; ferner im Hauptstationsgebäude die für das Zollwesen bestimmten Zimmer da anzulegen, wo jetzt eine Entree und ein Zimmer für den Stationsmeister projectiert, auch die Treppe am Perron vor dem Postlocal in den Perron selbst hineinzuverlegen, ein Local für Feuerung für Post- und Zollwesen einzuräumen, sowie auf Verlangen ein Restaurationsbuffet anzubringen; und endlich die innere Einrichtung der Post- und Zolllocale nach Anweisung des Commissairs herstellig zu machen, und das Zollpackhaus auf Verlangen desselben zu vergrössern; in Ansehung des Tönninger Bahnhofes: die innere Abtheilung des an dem auf der Charte sub. No.

9 durch B bezeichneten Platze aufzuführenden Zollhauses und gleichfalls der Postlocale nach Anordnung des Commissairs einzurichten und das Zollpackhaus auf Verlangen desselben zu vergrössern; in Ansehung des Rendsburger Bahnhofes: einige fehlende, aber nothwendige geringfügige Localitäten in dem Hauptgebäude anzubringen sowie auf Verlangen des Commissairs entweder einen doppelten Perron oder Halle zu erbauen oder einen bedeckten Einsteigeplatz anzulegen, auch die innere Einrichtung der Postlocale nach näherer Anweisung des Commissairs auszuführen, und nöthigenfalls einen Postpackraum in einem Nebengebäude einzuräumen, sowie die im Bahnhofsgebäude nicht unterzubringenden Zollgüter unentgeltlich nach dem Zollpackhause auf dem Kronwerksgrund transportiren zu lassen; endlich in Ansehung der sämmtlichen drei Bahnhöfe: die dem Post- und dem Zollwesen einzuräumenden Localitäten nach näherer Anweisung des Commissairs mit dem erforderlichen Inventarium zu versehen.

Sämmtliche Anträge wurden von *Seiner Majestät* allerhöchst genehmigt.

Noch referirte *der Minister für das Herzogthum Schleswig* [Moltke] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Genehmigung des Tarifs der Bahn- und Transportgelder für König Frederik des Siebenten südschleswigsche Eisenbahn auf der Strecke von Flensburg über Husum nach Tönning.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, den in den der Vorstellung allerunterthänigst angeschlossenen Anlagen I und II entworfenen Tarif der Bahn- und Transportgelder für König Frederik des Siebenten südschleswigsche Eisenbahn auf der Strecke von Flensburg über Husum nach Tönning allergnädigst zu genehmigen, dabei jedoch die Verfügung einer nach Verlauf eines Jahres oder längerer Zeit etwa angemessen erachteten Herabsetzung der Tarifsätze ausdrücklich vorzubehalten.

Sluttelig refererede *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Moltke] en allerunderdanigst Beretning angaaende Fremgangen af Revisionen under Ministeriet for Hertugdømmet Slesvig.

Indenrigsministeren [Tillisch] refererede en allerunderdanigst Forestilling om Oprettelsen af en egen Valgbestyrelse for Christiansø.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* aller-naadigst, at der for Christiansø's Vedkommende maa oprettes en egen Valgbestyrelse bestaaende af Øens Commandant som Formand, Præ-

sten og Garnisonsauditeuren, hvilken Bestyrelse vil have at foretage Valglisternes Affattelse og iøvrigt at varetage, hvad der ifølge Valgloven af 16de Juni 1849 paahviler vedkommende Communalbestyrelser.

Endvidere refererede *Indenrigsministeren* [Tillisch] en allerunderdanigst Forestilling om nogle Modificationer i allerhøieste Reskript af 12te Mai 1779 til Kjøbenhavns Brolægningscommission, angaaende hvorledes der skal forholdes med Brolægningen i Nyboder, idet han indstillede, at det maatte behage Hans Majestæt allernaadigst at tillade:

1) At af de i allerhøieste Reskript af 12te Mai 1779 angaaende Brolægningen i Nyboder, Post I, anførte Fælledegsade-Arealer, tilsammen 3880 □ Favne, for hvilke den Kongelige Marine har at svare aarlig Afgift til Brolægningskassen efter Forordningen 20de August 1777 maa udgaa:

1) Marinens Andel i Bryggerlængen	171 □ Favne
2) Sammes Andel i Store Kongensgade	222 - -
3) Af sammes Andel i Borgergade	227 - -

tilsammen 620 □ Favne

medens Nygade, der ifølge bemeldte allerhøieste Reskript, Post II, hidtil har været vedligeholdt af Marinen, fremtidig maa betragtes som Fælledegsade med 152 □ Favne, saa at det omhandlede Areal, af hvilket Brolægningsafgift i Overensstemmelse med det oftnævnte Reskript, Post I, svares af den Kongelige Marine, vil afgaa 468 □ Favne, og dette Areal i det hele blive 3412 □ Favne.

2) At der med Brolægningen af Pindsvinegade, hvoraf ifølge Reskriptets 2den Post ingen Brolægningssskat hidtil er svaret, fremtidig maa blive at forholde i Overensstemmelse med Forordningen 20de August 1777 og senere sig dertil støttende Bestemmelser. *Hans Majestæt* bifaldt allernaadigst det saaledes Indstillede.

Fremdeles refererede *Indenrigsministeren* [Tillisch] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at de ved Forestillingen fremlagte af Rigsdagen vedtagne Love, hvorved Indfødsret meddeles:

- 1) Proprietær I. H. Faber og dennes 2 Sønner V. L. H. Faber og C. G. G. Faber.
- 2) Proprietær M. Steinthal til Kyø og hans Sønner E. Steinthal, Forpagter af Gudumlunds Fabrik og E. L. Steinthal, cand. pharm. i Kjøbenhavn.

3) G. Stephens, constitueret Lector i engelsk Sprog og Literatur ved Kjøbenhavns Universitet,

maa blive forsynede med Hans Majestæts allerhøieste Stadfæstelse, samt at de ovennævnte Personer maa forundes Indfødsret i det danske Monarki; hvorhos tillige henstilles, at de for Hertugdømmerne Slesvigs og Holstens Vedkommende i saa Henseende fornødne Patenten maa foranlediges udfærdigede igjennem Ministerierne for bemeldte Hertugdømmer og derefter forelægges Hans Majestæt til allerhøieste Underskrift.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst saavel de foreliggende Indstillinger som Henstillingen.

Indenrigsministeren [Tillisch] refererede derpaa en allerunderdanigst Beretning angaaende Tilstanden i Grønland.

Derefter refererede *Indenrigsministeren* [Tillisch] en allerunderdanigst Forestilling om Rigsdagens Sammenkaldelse, idet han allerunderdanigst indstillede, at Rigsdagen for Aaret 1854 allernaadigst sammenkaldes til Mandagen den 2den October.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Indenrigsministeren [Tillisch] refererede dernæst en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Etatsraad, Dr., Professor Johan Nicolai Madvig allernaadigst maa fritages for det ham ved Hans Majestæts allerhøieste Reskript af 26de Juli 1854 paalagte Hverv at tage Sæde som Medlem i det under samme Dato for det danske Monarkies Fælledsanliggender oprettet Rigsraad.

Efterat have refereret denne Forestilling tilføiede *Indenrigsministeren*, at han havde været i nogen Tvivl, om han skulde allerunderdanigst anbefale Etatsraad Madvigs foreliggende Ansøgning. Han havde imidlertid troet, at det dog maaske kunde faa Udseende af at lægge for megen Vægt paa Etatsraad Madvigs Tilstedeværelse i Rigsraadet, naar hans Ansøgning ikke bliver bevilget; men paa den anden Side vilde det jo vistnok kunne blive vanskeligt at faa et nyt Rigsraadsmedlem i hans Sted, og af den Grund kunde det være noget betænkeligt at fritage ham.

Hans Majestæt Kongen fandt dog ikke, at man kunde have Mænd i Rigsraadet, som sad der med Uvillie.

Indenrigsministeren [Tillisch] bemærkede hertil, at det dog turde være et Spørgsmaal, om det vilde være Etatsraad Madvig saa ukjært, om hans Ansøgning ikke blev bevilget.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Moltke] maatte for Principets Skyld allerunderdanigst fraraade at give Etatsraad Madvig den ansøgte Fritagelse. Naar det nemlig først tilstedes Kongelige Embedsmænd, der faa en Kongelig Befaling, at blive fri for at efterkomme denne, kan det let drage til Følge, at ogsaa andre i samme Tilfælde kunne blive mere tilbøielige til at ville fritages, og det kan da i saa Fald, hvad nu navnlig Rigsraadet angaar, blive meget vanskeligt at faa Pladserne i dette besatte, idet navnlig mangen, som havde været villig til at indtræde, naar han strax fra Begyndelsen af havde været kaldet dertil, vil være utilbøielig, naar han først senere kaldes. Den af Etatsraad Madvig anførte Grund for hans Ønske om Fritagelse, at den nye Fælledsforfatning ikke skulde være tilstrækkelig, kan heller ikke erkjendes som nogen gyldig Grund, thi han vil jo kunne i Rigsraadet selv fremsætte sine Forslag til Forandringer i samme, saaledes som Forordningen 26de Juli d. A. ligefrem berettiger Rigsraadsmedlemmerne til.

I Henhold til, hvad han havde anført, maatte han derfor allerunderdanigst tilraade, at det, iøvrigt paa en Maade, som ikke kan støde, tilkjendegives Etatsraad Madvig, at hans Ansøgning ikke kan bevilges.

Krigsministeren [Hansen] tiltraadte, hvad Ministeren for Slesvig havde yttret.

Finantsministeren [Sponneck] troede ikke, at det i Almindelighed kan opstilles som ubetinget Pligt, at Vedkommende, der udnævnes til Rigsraadsmedlem, skal følge den Kongelige Ordre; i hvilken Henseende han fremhævede, at det forekom ham, at Udnævnelsen til Rigsraadsmedlem nærmest maa være at stille i Klasse med Udnævnelsen til Medlem af Provindsialstænderforsamlingerne, og at det med Hensyn til disse dog oftere have været Tilfældet, at Kongen havde fritaget Vedkommende for at modtage Udnævnelsen. Han vilde derimod indrømme, at der i det nu foreliggende Tilfælde er særlige Grunde, som gjøre det betænkeligt at bevilge Etatsraad Madvig den ansøgte Fritagelse, baade med Hensyn til, hvad Ministeren for Slesvig allerede har fremført, og fordi det med Hensyn til de politiske Forhold, hvori vi befinde os, kan være vigtigt, at netop de Mænd, som fra først af ere bestemte til at indtræde i Rigsraadet, ogsaa alle komme til nu at tage Sæde deri. Idet han imidlertid ikke kunde tilraade den Form for den allerhøieste Resolution i nærværende Sag: at Hans Majestæt

ikke bevilger Ansøgningen, da han, hvis Etatsraad Madvig vedblivende skulde bede sig fritaget for det paagjældende Hverv, var af den Mening, at man dog ikke skulde tvinge ham til at overtage det, vilde han derfor allerunderdanigst foreslaa, at det tilkjendegives Etatsraad Madvig, at det har været Hans Majestæt ukjært at erfare, at han har troet, at der stillede sig Hindringer iveien for, at han overtager det ham givne Kald som Medlem af Rigsraadet, og at Hans Majestæt, da Allerhøistsamme fremdeles lægger Vægt paa hans Tilstedeværelse i Rigsraadet, forventer, at han ved gjentagen Overveielse tager sin Ansøgning tilbage.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Moltke] fandt ogsaa denne Form mere passende.

Marineministeren [Steen A. Bille] sluttede sig ogsaa til Finantsministeren.

Indenrigsministeren [Tillisch] tiltraadte ligeledes Finantsministerens Forslag.

Hans Majestæt Kongen behagede derpaa allernaadigst at resolve paa den foreliggende allerunderdanigste Forestilling saaledes: Det har være os ukjært at erfare, at Etatsraad Madvig har troet, at der vare Omstændigheder tilstede, som forhindrede ham i at indtræde i Rigsraadet, og da Vi fremdeles lægge Vægt paa hans Nærværelse i dette, forvente Vi, at han ved nærmere Overveielse vil forandre sin Anskuelse og efterkomme den ham tillagte allerhøieste Ordre.

Sluttelig refererede *Indenrigsministeren* [Tillisch] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Tilladelse for nogle Beboere af Veilebye, Vester Thiersted og Viet til at inddæmme den mellem Næsodde og Slisholm værende Arm af Rødby Fjord, idet han indstillede, at det allernaadigst maa tilkjendegives Christopher Petersen af Veilebye, Peter Petersens Enke af Vester-Thiersted samt Vilhelm Rolfsen og Jacob Nielsens Enke af Viet, at der fra det Offentliges Side intet haves at erindre imod, at de erhverve det Areal af Rødby Fjord, som indvindes ved den af dem mellem Næsodde og Slisholm opførte Dæmning, og at der tilstaa dem Skattefrihed for dette Areal i 20 Aar fra Udgangen af Aaret 1852 at regne, alt paa Vilkaar, at Arealet efter dette Tidsrums Udløb bliver at skyldsætte, og at da af det Hartkorn, som paalignes samme, Landskatten alene med Fradrag af den anordnede Eftergivelse bliver at udrede med dens oprindelige Beløb, derunder altsaa indbefattet den Del af samme, der ellers er paabudet

at opkræves som Gammelskat, ligesom og deraf bliver at svare samtlige øvrige paabudne Skatter og Afgifter til Statskassen, samt at den Forpligtelse, Andragerne, ved et med nogle Husmænd i Vester Thiersted indgaaet Forlig, have paataget sig til ved Dæmningens udvendige Side at udlægge et Baadleie med fornøden Vei til samme, baade nu og i Fremtiden skal komme alle og enhver tilgode, som maatte ville benytte sig deraf.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Paa den fungerende Justitsministers Vegne refererede *Finantsministeren* [Sponneck] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Strafs Fuldbyrkelse paa Arrestanten Hans Peter Vilhelm Nielsen.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt*, at den Arrestanten Hans Peter Vilhelm Nielsen ved Høiesterets Dom af 1ste dennes for Mord i Forbindelse med Mordbrand og Tyveri idøm[te] Livstraf fuldbyrdes, dog saaledes at han ikke lægges paa Steile og Hjul.

Finantsministeren [Sponneck] refererede en allerunderdanigst Forestilling angaaende Planen for det 108de Kongelige Kjøbenhavnske Klasselotteri i Aaret 1855.

Overensstemmende med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at Rigsraadet i Henhold til Forordningen om det danske Monarkies Forfatning for dets Fælledsanliggender af 26de Juli 1854, § 26, maa opfordres til at afgive Betænkning om det i Forestillingen indbemeldte Udkast til en Plan for det 108de Kongelige Kjøbenhavnske Klasselotteri for Aaret 1855.

Fremdeles refererede *Finantsministeren* [Sponneck] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at der ifølge allerhøieste Resolution af 9de Mai 1846 maa udbetales Anholt Sogneforstanderskab 50 Rd. af de i Finantsaaret 1853/54 erlagte Toldafgifter af strandede og bjergede Varer, hvorimod lignende Udbetaling for Fremtiden falder bort.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Der Finanzminister [Sponneck] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung, in welcher er beantragte, ob nicht dem Finanzministerium zum Zweck der allerhöchst genehmigten Vergrößerung der Gensdarmarie-Caserne in Ottensen ausser den hiezu bereits allerhöchst bewilligten 6600 Rt. eine fernere Summe von 610 Rt. als Zuschuss zum Budget des holsteinischen Zollwesens pro 1854/55 allergnädigst zur Disposition zu stellen sein möchte.

Seine Majestät genehmigten allergnädigst diesen Antrag.

Endvidere refererede *Finantsministeren* [Sponneck] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Hans Majestæts allerhøieste Resolution af 20de August 1852, hvorved Efterkrav og Pengeansvar allernaadigst frafaldes mod Ydere og Embedsmænd i Hertugdømmerne Slesvig og Holsten for Ind- og Udbetalinger, som under Oprøret ere skete til Tab for Hans Majestæts Kasse og til Fordel for de daværende Magthavere, af sær Kongelig Naade ogsaa maa finde Anvendelse paa de i sin Tid ved det danske Overpostamt i Hamborg ansatte Embedsmænd Carl August Adler og Ernst Christoph Andreas Heimerdinger med Hensyn til de af dem til Insurgenternes Kasse afleverede Oppebørsler ved det saakaldte slesvig-holstenske Overpostamt i Hamborg.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede.

Sluttelig refererede *Finantsministeren* [Sponneck] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at den Kontrakt, der skal afsluttes, og det Skjøde, som vil blive at udstede i Anledning af Indkjøbet af en Byggeplads i Vridsløselille By, Herstedvester Sogn, Københavns Amt, til det paatænkte nye Forbedringshus for Sjælland samt de Kontrakter, der i Anledning af dette Bygningsforetagende blive oprettede af Overinspecteuren for Fængselsvæsenet eller dennes Befuldmægtigede, maa udfærdiges paa ustemplet Papir, paa Vilkaar, at Hans Majestæts allerhøieste Resolution om denne Fritagelse paabe-raabes i ethvert enkelt af disse Dokumenter.

Det Indstillede blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Hans Majestæt hævede derpaa Geheime-Statsraads-Mødet.

J. Liebe.

Møde i geheimestatsrådet søndagen d. 27. august 1854.

Aar 1854, Søndagen den 27de August, var det Geheime-Statsraad forsamlet paa Slottet Eremitagen under Hans Majestæt Kongens allerhøieste Præsidium.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Entlassung des Landraths A. L. D. v. Schrader aus Bliestorf als Mitglied des Reichsrathes und die Ernennung des Landrats Ernst Philipp Berkemeyer auf Thurow an seiner Stelle zum Mitgliede des Reichsrathes.

In Übereinstimmung mit dem allerunterthänigsten Antrage geruhten *Seine Majestät*, den Landrath v. Schrader als Mitglied des Reichsrathes allergnädigst zu entlassen und den Landrath Ernst Philipp Berkemeyer auf Thurow zum Mitgliede des Reichsrathes allerhöchst zu ernennen sowie die der Vorstellung angeschlossenen allerhöchsten Rescripte allergnädigst zu vollziehen.

Indenrigsministeren [Tillisch] foredrog den Svarskrivelse, som han havde modtaget fra Etatsraad Madvig, efterat den i forrige Geheime-Statsraads-Møde, paa hans Ansøgning om Fritagelse for det ham overdragne Hverv som Medlem af Rigsraadet, afgivne allerhøieste Resolution var bleven ham meddelt, idet Indenrigsministeren derhos yttrede, at der nu formentligen vilde være at meddele Etatsraad Madvig i Naade Entledigelse som Medlem af Rigsraadet.

Hans Majestæt Kongen yttrede, at naar der først var blevet givet Etatsraad Madvig en saadan Besked paa hans Ansøgning om Entledigelse som Rigsraadsmedlem, som den, der i forrige Geheime-Statsraads-Møde var bleven allerhøiest besluttet, forekom det ogsaa Allerhøistsamme, at Følgen maatte blive, at enten maatte Madvig tage imod det ham overdragne Hverv eller entlediges som Embedsmand.

Efterat det imidlertid var saavel af *Indenrigsministeren* [Tillisch] som af *Premierministeren* [Ørsted] og *Finantsministeren* [Sponneck] blevet fremhævet, at der ikke i den engang afgivne allerhøieste Resolution ligger nogen Grund til nu at afskedige Etatsraad Madvig som Embedsmand, og at en Embedsmands Pligter dog heller ikke kunne strækkes saavidt, at han ikke skulde kunne allerunderdanigst ansøge om Fritagelse for saadanne Hverv, som ligge udenfor den Embedsvirkosomhed, der er ham overdraget, behagede det *Hans Majestæt* allergnädigst at bevilge, at Etatsraad Madvig i Naade entlediges som Medlem af Rigsraadet, hvorom et allerhøieste Rescript vilde være at udfærdige til ham.

Indenrigsministeren [Tillisch] foredrog derefter allerunderdanigst, at samtlige Hans Majestæts Ministre vare enige i at foreslaa Bankdirektør, Etatsraad Haagen til Rigsraadsmedlem i Etatsraads Madvigs Sted.

Efterat det, paa dertil af *Hans Majestæt* given Anledning, var blevet bemærket, at man antog, at Etatsraad Haagen ikke vilde undslaa sig for at modtage den paagældende Udnævnelse, og efterat det tillige var blevet allerunderdanigst fraraadet først at spørge ham i saa Hen-

seende, inden han udnævntes, behagede *Hans Majestæt* allernaadigst at udnævne ham til Medlem af Rigsraadet.

Som den efter Rangen første Minister refererede *Premierministeren* [Ørsted] følgende tre af ham paa samtlige Ministres Vegne nedlagte allerunderdanigste Forestillinger, nemlig:

- 1) Forestilling angaaende Udnævnelse af en Præsident og en Vicepræsident for den forestaaende Rigsraadssamling.
- 2) Forestilling angaaende en Eds-Formular for Medlemmerne af Rigsraadet.
- 3) Forestilling angaaende et Regulativ for Forretningsordenen i Rigsraadet.

I Overensstemmelse med, hvad der i disse Forestillinger var allerunderdanigst indstillet, behagede *Hans Majestæt* allernaadigst at udnævne Geheime-Conferentsraad, Grev A. W. Moltke til Præsident og Kammerherre, Landraad C. v. Buchwald til Vicepræsident for den nu forestaaende Rigsraadssamling samt at approbere den forelagte Eds-Formular for Medlemmerne af Rigsraadet og ligeledes at approbere det forelagte Regulativ for Forretningsordenen i Rigsraadet til foreløbig at følges, indtil den kan vorde fastsat paa den for Behandlingen af Love vedkommende Fælledsanliggender i Almindelighed bestemte Maade, saa og at befale bemeldte Regulativ forelagt Rigsraadet til Betænkning.

Hans Majestæt behagede dernæst allernaadigst at tilkjendegive, at Allerhøistsamme ikke agtede selv at aabne Rigsraadet, ligesom heller ikke den forestaaende Rigsdag; hvorhos *Hans Majestæt* paalagde sine Ministre at gjøre nærmere allerunderdanigst skriftligt Forslag med Hensyn til Ceremoniellet ved den nu forestaaende Sammentræden af Rigsraadet.

Cultusministeren [Ørsted] refererede en allerunderdanigst Forestilling om Confirmation paa et af Professor i Theologien ved Københavns Universitet, Dr. H. N. Clausen oprettet Gavebrev, idet han indstillede, at det Forestillingen allerunderdanigst vedlagte, af Professor i Theologien ved Københavns Universitet, Dr. theol. et phil. Henrik Nicolai Clausen, Commandeur af Dannebrog, oprettede Gavebrev paa 1000 Rd. til danske Bøgers Udbredelse i Hertugdømmet Slesvig allernaadigst maa forsynes med allerhøieste Confirmation, samt at det lige allernaadigst maa tillades, at Confirmationen udleveres uden Betaling.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Moltke] maatte, idet han foreløbigen alene skulde holde sig til Formen ved denne Sag, bemærke, at da der her handles om en offentlig Stiftelse, som skal virke i Hertugdømmet Slesvig og for et rent slesvigsk Øiemed, var det det slesvigske Ministerium, igjennem hvilket Sagen vilde være at behandle og allernaadigst at foredrage, og han mente derfor, idet han derhos gjorde opmærksom paa den ligefremme Demonstration imod det slesvigske Ministerium, som ligger i, at Ansøgeren har erklæret ikke at ville have den ansøgte Confirmation, naar denne skulde gaa igjennem bemeldte Ministerium, at den allerhøieste Resolution maatte komme til at gaa ud paa, at Sagen afgives til Ministeriet for Hertugdømmet Slesvig til videre Behandling.

Cultusministeren [Ørsted] bemærkede, at det dog forekom ham umuligt, at denne Sag kunde blive Gjenstand for Behandling igjennem det slesvigske Ministerium, da Biskoppen over Ribe Stift ikke sorterer under dette Ministerium, og det kun er med Hensyn til den Forpligtelse, der skulde paalægges denne, at der søges om Confirmation paa Gavebrevet, idet Ansøgeren anser Gavebrevets øvrige Bestemmelser for en aldeles privat Sag, hvorpaa ingen Confirmation behøves. Cultusministeren maatte hertil føie, at der aldeles ikke er Tale om, at bemeldte Biskop skal udøve nogen Myndighed i Hertugdømmet Slesvig, idet han blot skal have at udbetale de paagjældende Skolers Bestyrere, som staa under det slesvigske Ministeriums Control, Rentebeløbet til Anskaffelse af Bøger, med Hensyn til hvilken han selv blot har et negativt Tilsyn. Da nu det, der ved den paagjældende Gave skal udrettes i Hertugdømmet Slesvig, ikke er andet, end hvad der staaar til enhver privat Mand at gjøre, havde han ikke troet at kunne forsvare at vise denne Gave, hvis Øiemed ikke er forkasteligt, tilbage; og kun derimellem og at forelægge Gavebrevet til Confirmation havde han Valget.

Efterat *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Moltke] yderligere havde fremhævet Sagens formelle Side, og efterat det i Geheime-Statsraadet var, idet det erkjendtes, at Cultusministeren ikke kunde andrage paa det foreliggende Gavebrevs Confirmation, blevet nærmere discuteret, i hvilken Form den allerhøieste Resolution, saaledes som Sagen nu forelaa, rettest kunne være at afgive, behagede det *Hans Majestæt* allernaadigst at resolve, at Allerhøiestsamme ikke fandt sig foranlediget til at paalægge Biskoppen over Ribe Stift det i det paa-

gjældende Gavebrev omhandlede Hverv; med Hensyn til hvilken allerhøieste Resolution det, paa dertil af *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Moltke] given Foranledning, blev af *Cultusministeren* [Ørsted] yttret, at hvis Ansøgeren derefter skulde hos Cultusministeriet søge om Confirmation paa Gavebrevet med Udeladelse af hint Paa-læg, vilde Andraget selvfølgelig blive at afvise som henhørende under Ministeriet for Hertugdømmet Slesvig.

Den fungerende Justitsminister [Ørsted] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Ægteskabet mellem Ellen Cathrine Hemmingsen af Tostenæs og Niels Peder Andersen af Leerbek maa være aldeles ophævet, med Tilladelse for Konen til at indgaa nyt Ægteskab.

Denne Indstilling blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Den fungerende Justitsminister [Ørsted] refererede derpaa en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at den Arrestanten Peder Andersen af Sørup under Maribo Amt ved den Kongelige Lands-Over-samt Hof- og Stadsrets Dom af 23de Juni sidstleden for Indbrudstyveri tilfundne Straf af 2 Aars Forbedringshusarbeide maa formildes derhen, at han, istedetfor at lide efter Dommen, hensættes i Fængsel paa Vand og Brød i 6 Gange 5 Dage.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede.

Fremdeles refererede *den fungerende Justitsminister* [Ørsted] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Tjenestekarl Rasmus Christensen af Nærum allernaadigst maa eftergives den ham for utilbørligt Forhold mod sin Husbond ved Kjøbenhavns Amts nordre Birks Politirets Dom af 30te Mai d. A. idømte Straf af Fængsel paa Vand og Brød i 4 Dage, mod at han erlægger en Mulkt af 5 Rd. til Kjøbenhavns Amts Fattigkasse.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Endvidere refererede *den fungerende Justitsminister* [Ørsted] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at det af Arbeidsmand Morten Jensen Bostrup eller Baastrup indgivne Andragende om en ny Undersøgelse af den mod ham anlagte, ved Høiesterets Dom af 3die October 1849 paakjendte Sag, hvorunder han for Meddelagtighed i et voldeligt Overfald i den Hensigt at afpresse Penge i Henhold til Forordningen af 4de October 1833 § 25 blev tilfunden Straf af 2 Gange 5 Dages Fængsel paa Vand og Brød, ikke tages i videre Betragtning.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst Indstillingen.

Den fungerende Justitsminister [Ørsted] refererede derefter en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at den Toldbetjent Lüm-skous Enke, Caroline Lümskou af Lemvig, ved Hassing-Refs Herreders Extrarets Dom af 4de April d. A. for Hæleri ifundne Straf af 5 Dages Fængsel paa Vand og Brød allernaadigst maa eftergives hende, mod at hun erlægger en Mulkt til Thisted Amts Fattigkasse af 10 Rd.

Hans Majestæt Kongen behagede af Kongelig Naade, i Betragtning af denne Sags særdeles Omstændigheder, aldeles at eftergive paagjældende den hende idømte Straf.

Endvidere refererede *den fungerende Justitsminister* [Ørsted] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at det maa tillades Besidderen af Stamhuset Raunholdt, Nislefgaard og Hellerup at afgive en Jordlod, stor 8^{8310/14000} Tdr. Land af Hartkorn 4 Skpr. 3 Fdk. 2¹/₂ Alb. af Jorderne til den Peder Hansen i Fæste overdragne Grund i Maareskov til Opførelse af en ny Skole og Skolelod i Maareskov, mod at Herrested Sogn, naar den nuværende Fæsters og Kones Fæste af bemeldte Jordlod er udløbet, til Stamhuset svarer en aarlig Afgift af 12 Rd. 48 Sk.

Denne Indstilling blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Sluttelig refererede *den fungerende Justitsminister* [Ørsted] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Taarnborg Sogns Henlæg-gelse under Stadslægen i Korsør.

Overensstemmende med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at det hidtil under Skjelskør Lægedistrikt henhørende Taarnborg Sogn maa blive henlagt under Stadslægen i Korsør.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Re-ventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die von dem Pächter der herrschaftlichen Kornwassermühle zu Aamühlen, im Amte Schwarzenbeck, dem Müller Johann Wilhelm Holst, ausgesprochene Bitte, sein gegenwärtiges Pachtverhältnis zur allerhöchsten Herrschaft zum 1sten Mai 1855 auflösen zu dürfen.

Übereinstimmend mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät* allernädigst zu gestatten, dass der mit dem Müller Johann Wilhelm Holst und dessen Ehefrau, Anna Elisabeth Christina geb. Moll unterm 29sten März 1852 errichtete Contract über die Pachtung der herrschaftlichen Kornwassermühle zu Aamühlen für die Zeit vom 1sten Mai 1852 bis dahin 1864 zum 1sten Mai 1855 aufgehoben werde.

Ferner referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterhänigste Vorstellung betreffend die in Antrag gekommene Vertheilung der Geschäfte der vacanten Kirchspielvogtei für die Vogteien Camerland, Elskop, Königsmoor und Neuenbrock unter die Steinburger Amtstube und die Crempdorfer Kirchspielvogtei.

In Übereinstimmung mit dem Antrage genehmigten *Seine Majestät* allerhöchst, dass die Hebungsgeschäfte der vacanten Kirchspielvogtei der Vogteien Camerland, Elskop, Königsmoor und Neuenbrock gegen den Genuss der damit verbundenen zu 360 bis 390 Rt. veranschlagten Gebühren der Steinburger Amtstube mit der Verpflichtung, die Hebung an bestimmten Hebungstagen resp. in Cremppe und Neuenbrock vorzunehmen, die übrigen Geschäfte der fraglichen Bedienung mit den daraus fliessenden Einnahmen dagegen dem Kirchspielvogt Ahlmann in Cremppe bis weiter übertragen werde.

Schliesslich referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterhänigste Vorstellung betreffend die Gesuche der Studirenden Wilhelm Johannes Mohr aus Wesselburen und Th. Dittmann aus Flensburg, um Wiederzulassung zu dem durch den Besuch auswärtiger Universitäten eingeübten Genusse des academischen Convicts der Kieler Universität.

Übereinstimmend mit dem Antrage genehmigten *Seine Majestät* allerhöchst, dass ungeachtet des stattgehabten Besuches einer auswärtigen Universität dem stud. juris Wilhelm Johannes Mohr aus Wesselburen der Wiedereintritt in den Genuss des academischen Convicts der Universität Kiel allergnädigst zu bewilligen, und dass dem stud. med. Th. Dittmann aus Flensburg allerhöchst zu gestatten sei, sich gleich anderen älteren Theilnehmern an dem akademischen Convicte um den ferneren Genuss, desselben gewöhnlichermaassen bei dem Consistorio der Kieler Universität aufs Neue zu bewerben.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Moltke] refererede en allerunderdanigst Forestilling angaaende en med Gaardeier Clement til Hackstedtgaard i Flensborg Amt indledet Underhandling om Renunciation paa hans Rettighed til Fælledsjagt paa forskjellige Byers Jorder i Hertugdømmet Slesvig.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* aller-naadigst, at Gaardeier Clement af Hackstedtgaard:

1) Imod at opgive sin Rettighed til Fælledsjagt paa Jorderne af Me-

delby, Østerby, Vestby, Jarlund, Holt og Skaflund Byer i Tønder Amt maa udbetales en aarlig Godtgjørelse af den Kongelige Kasse af 36 Rd. 84 Sk. ; og

- 2) Imod at opgive sin Rettighed til Fælledsjagt paa Byerne Meyns og Valsbøls Jorder maa tilstaaes en lignende Rettighed paa den Del af Nordhackstedt Sogn, nemlig Lindaas, Hørups og Spølbæks Jorder, hvor Jagten nu udelukkende tilhører Hans Majestæt, alt dog under den Betingelse, at han frasiger sig al Jagtrettedighed i Hanved Sogn.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Moltke] refererede dernæst en allerunderdanigst Forestilling angaaende Salget af den saakaldte Bankiel Sø i Halk Sogn, Haderslev Amt, idet han indstillede, om ikke den saakaldte Bankiel Sø i Halk Sogn, Haderslev Amt, maa overlades Gaardeier A. Fromm i Soed til Eiendom imod en ved Tiltrædelsen udbetalende Kjøbesum af 800 Rd., og imod at han efter 10 Aars Forløb, fra Søens Overlevering til ham at regne, betaler en aarlig Kanon af 1 Rd. for hver Td. Land, som er udtørret af Søen, og stiller en efter Amthusets Skjøn antagelig Sikkerhed for Opfyldelsen af de af ham overtagne Forpligtelser; samt om ikke Ministeriet lige allernaadigst maa bemyndiges til at foranstalte det i saa Henseende videre Fornødne.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede.

Ferner referirte *der Minister für das Herzogthum Schleswig* [Moltke] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die von der Dorfschaft Habye, im Kirchspiele Sehestedt, Amt Hütten, nachgesuchte Erlaubnis zur Verpachtung der Jagd auf ihrer Feldmark.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, der Dorfschaft Habye im Amte Hütten die nachgesuchte Erlaubnis zur Verpachtung des von ihr erworbenen Jagdrechts auf ihrer Feldmark zu ertheilen, und das Ministerium zu autorisiren, das in dieser Beziehung weiter Erforderliche wahrzunehmen.

Sluttelig refererede *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Moltke] en allerunderdanigst Beretning angaaende de den 31te Marts 1854 udestaaende Restancer ved Oppebørselsstuerne for de direkte Skatters Optrækning i Hertugdømmet Slesvig.

Krigsministeren [Hansen] refererede en allerunderdanigst Forestilling angaaende yderligere Rustninger, i hvilken han, næst at henede Opmærksomheden paa den bydende Nødvendighed af, at der ind-

kaldes idetmindste 14.000 Mand Frifolk og 1200 Heste, samt at der foretages adskillige i tidligere og senere Tider projecterede Fortificationsarbejder sigtende til at styrke Hovedstadens Forsvar, indstiller, at disse Foranstaltninger maa bringes i Udførelse, og at den dertil fornødne Sum, 1.500.000 Rd., efter nærmere Forhandling med Finantsministeriet, maa stilles til Krigsministeriets Disposition.

Efter at have refereret Forestillingen tilføiede Krigsministeren, at som det Geheime-Statsraad bekjendt havde han allerede under 25de Juli allerunderdanigst nedlagt den, men at den, navnlig paa Grund af Udenrigsministerens Sygdom, ikke hidtil havde kunnet foretages i Geheime-Statsraadet, hvad han, med Hensyn til de af ham foreslaaede Foranstaltninger, saameget mere beklagede, som Aarstiden nu allerede er saa langt fremrykket.

Udenrigsministeren [Bluhme] bemærkede, at der, siden Gjenstanden for nærværende Sag sidst var drøftet i Geheime-Statsraadet, intet er foregaaet, som i hans Tanker gjør det mere sandsynligt, at Hans Majestæt nu maa være betænkt paa Rustningsforanstaltninger mod eventuelle Angreb. Han troede tvertimod, næst i Forbigaaende at bemærke, at det hele Troppet, der er sendt til Østersøen, ialt ikke udgjør mere end 12 à 13.000 Mand, og at dette Antal dog ikke er større, end at, efter hvad Krigsministeren selv tidligere har yttret, den Troppstyrke, som allerede nu haves på Sjælland, maatte i Tilfælde af en Landgang anses tilstrækkelig, at Forholdene nu maa erkjendes for at være mindre foruroligende, for ikke at sige mere beroligende. Der synes virkelig at være en Standsning i de krigerske Foranstaltninger, og det er en Mening, som deles af ikke faa Diplomater, at en eventuel Negociation om Krigens Ophør dog ikke er umulig. De Betragtninger, som navnlig de nordamerikanske Forhold i Øieblikket frembyde, dels med Hensyn til Stillingen til Rusland og dels med Hensyn til Stillingen til Spanien i Henseende til det cubanske Spørgsmaal, ere af den Natur, at de tyde hen paa, at en eventuel fredelig Løsning af Differentserne mellem Vestmagterne og Rusland ikke er saa usandsynlig, og denne Tanke bestyrkes endvidere, naar man ser hen til Beskaffenheden af de indre spanske Forhold i Øieblikket. Men foruden disse almindelige Betragtninger, som gjøre sig gjældende imod, at Hans Majestæt nu træffer yderligere Rustnings-Foranstaltninger, var der imidlertid ogsaa specielle Omstændigheder, som vare komne til Udenrigsministerens Kundskab, og som bestyrkede ham i, at slige

nye Rustninger ville være uforholdne. Uforholdne turde han nemlig kalde dem efter de Oplysninger, den Kongelige Gesandt i London, General Oxholm, der nylig er kommet hertil Kjøbenhavn, har givet ham. General Oxholm har nemlig, inden han forlod London, havt flere Samtaler med den engelske Udenrigsminister, og denne har paa det alvorligste forsikkret ham om, at England ikke vil gjøre noget Skridt for at tvinge Danmark ud af sin Neutralitet. Udenrigsministeren maatte hertil føie, at General Oxholm tillige har, som Resultat af sine confidentielle Samtaler med den engelske Udenrigsminister, meget alvorligt urgeret, at de mange Rygter om de store Rustninger, Hans Majestæt lader foretage, om Befæstninger og store Troppesamlinger, forurolige den engelske Regjering, og han har udtalt den faste Overbevisning, at en større Forøgelse af Troppestyrken og yderligere Rustning kunde blive den eneste Anledning til, at England lod en Del af sin Flaade overvintre her, og at den danske Regjering bør vise saa megen Tillid som muligt, til at Danmarks engang anerkjendte Neutralitet vil blive respekteret. Udenrigsministeren nægtede ikke, at dette ogsaa er hans Anskuelse af Sagen, og han vilde derfor henstille til Krigsministeren, om dog ikke de anførte Omstændigheder maatte indeholde Grund for ham til nu at frafalde de foreslaaede yderligere Rustninger, som dog alligevel ikke engang vilde kunne føre til Maalet.

Krigsministeren [Hansen] maatte bemærke, at den engelske Regjering dog aldrig kan tænke sig de Rustninger, som ske her, anderledes end som blot defensive. Det stod iøvrigt klart for ham, at de allierede Magter ikke fornuftigvis kunne ønske at overvintre her med deres Flaader; men han vidste, at det var blevet sagt, at de vilde forlange, at en Del af deres Landtropper skulde blive paa Sjælland. Om dette nu virkelig var saa, skulde han lade staa derhen, men den Tanke kunde ligge nær, at de allierede Magter vilde beholde Sjælland som Underpant for at lukke Sundet, og for hans Blik stillede Sagen sig altid tvivlsom.

Marineministeren [Steen A. Bille] bemærkede, at han under 5te August havde nedlagt en allerunderdanigst Forestilling, hvori han havde udviklet de Grunde, som bevæge ham til at antage, at hvad der nu kan foretages til Kjøbenhavns Forsvar fra Søsiden ikke kan blive tilstrækkeligt, og hvori han derfor kun under Forudsætning af, at det af høiere politiske Hensyn maatte anses nødvendigt at forberede et saadant Forsvar, og ingenlunde fordi han antog, at det derved vilde

blive muligt at forsvare Kjøbenhavn med Held, havde nævnt de Foranstaltninger, som han antog, at der i dette Fald burde træffes. Til denne Forestilling maatte han ganske henholde sig, og naar Kjøbenhavn efter hans Mening ikke kan forsvares mod en Styrke, der har en tilstrækkelig Sømagt, og ethvert Forsøg i den Retning at forberede os paa et slikt Forsvar ikke vil have andet Resultat end at medføre betydelige Bekostninger og gjøre den danske Regjering mistænkt, troede han heller ikke, at det kan nytte at drage flere Tropper sammen. Han mente, at Regjeringen bør holde sig til den stedfundne Anerkjendelse af Danmarks Neutralitet, og at man ikke er berettiget til at antage, at Magterne ville bryde den. Næst endnu at gjentage hvad han oftere forhen havde yttret om, at der er intet, som kan bevæge Vestmagterne til at lade deres Flaade overvintre hos os, tilføiede han sluttelig, hvad de i hans nævnte Forestilling fremsatte Indstillingspunkter angik, at han dog maatte antage det under alle Omstændigheder vigtigt, at Batteriet Trekrone sættes i virkelig slagfærdig Stand, hvilket han derfor i ethvert Fald ville foreslaa Hans Majestæt; ligesom han ogsaa maatte henstille, hvorvidt man skulle gaa løs paa at anlægge et Batteri paa Sydostenden af »Lünetten«, i hvilket Punkt han vilde underordne sig Krigsministerens Anskuelse.

Krigsministeren [Hansen] yttrede, at han meget vilde anbefale Anlæggelsen af et Batteri paa Lünetten, da det ganske overordentlig vilde styrke Trekrone's Batteri.

Finantsministeren [Sponeck] bemærkede, at de samme Grunde, som Udenrigsministeren havde anført mod at gjøre ostensible Rustninger, ogsaa tale imod nu at udføre de af Marineministeren nævnte tvende Arbejder, da jo disse vilde gjøre stor Opsigt; hvortil endnu kom, at der til disse Arbejder, der jo høre ind under den hele Befæstningsplan, som, efter hvad der er oplyst, Hovedstadens Forsvars-Tilstand gjør det nødvendigt, at der maa tages, ingen Penge er paa Budgettet bevilget.

Krigsministeren [Hansen] erindrede, at den samme Betragtning om den Opsigt, som saadanne Arbejders Udførelse vil gjøre, vil altid være der.

Marineministeren [Steen A. Bille] bemærkede, i Anledning af hvad Finantsministeren havde yttret, at han vilde for indeværende Finantsaar være tilfredsstillet ved af Hans Majestæt at faa Autorisation til at anvende de 3640 Rd., som ekstraordinært ere under 14de

Juni d. A. bevilgede til Anbringelsen af passive Hindringer udenom Trekroners Batteri, til det Maal at bringe dette Batteri i slagfærdig Stand, og de Arbeider, hvormed han da vilde begynde, vare af den Beskaffenhed, at de ikke kunde gjøre nogen Opsigt.

Hans Majestæt Kongen resolverede derefter paa Krigsministerens Forestilling, at Sagen stilles i Bero; og paa Marineministerens Forestilling ligeledes, at Sagen stilles i Bero, med Undtagelse af, at Marineministeren bemyndiges til at anvende de ved allerhøieste Resolution af 14de Juni d. A. til Anbringelse af passive Hindringer paa og om Batteriet Trekroner bevilgede 3640 Rd. til det Maal at bringe dette Batteri i slagfærdig Stand, ved nemlig at træffe de til at modtage og logere den til Batteriet bestemte Krigsbesætning nødvendige Foranstaltninger.

Efterat *Krigsministeren* [Hansen] derpaa havde allerunderdanigst bemærket, at han ikke vilde kunne contrasignere den paa hans Forestilling nu afgivne allerhøieste Resolution, eftersom denne gik lige imod hans udtalte Overbevisning, og at det vel derfor vilde være tilstrækkeligt, at Resolutionen er tilført Geheime-Statsraadets Protokol, uden at den bliver at paaføre Forestillingen, samt efterat det af *Udenrigsministeren* [Bluhme] var blevet yttret, at der ogsaa tidligere var forekommet Tilfælde, hvor man havde indskrænket sig til, at den allerhøieste Resolution var bleven tilført Geheime-Statsraads-Protokollen, behagede det *Hans Majestæt* allernaadigst at bestemme, at det i nærværende Tilfælde skal bero ved, at den allerhøieste Resolution er tilført Protokollen, hvorhos Hans Majestæt befalede Krigsministerens Forestilling nedlagt i Geheime-Statsraadets Arkiv.

Krigsministeren [Hansen] foredrog dernæst Krigsretssag angaaende Arrestanten, Menig af 2den Klasse, No. 217 af 1ste lette Infanteribataillons 4de Compagni Anders Petersen Høng, der for 3die Gang begaaet Desertion, Documentfalsk m. v. er ved Krigsretsdom anset med Tugthusarbeide paa Livstid, hvilken Straf Krigsministeren, i Overensstemmelse med hvad den constituerede Generalauditeur for Landetaten havde indstillet, allerunderdanigst androg paa at maatte formildes til Tugthusarbeide paa Kongens Naade.

Hans Majestæt Kongen bifaldt allernaadigst, at den idømte Straf formildes saaledes.

Marineministeren [Steen A. Bille] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Hans Majestæt allernaadigst vil be-

myndige Marineministeriet til at forelægge den Forestillingen vedlagte Commissionsplan med Bilag til en forbedret Belysning af det danske Monarkies Kyster, dog med de i Marginen anførte Modificationer for det næst sammentrædende Rigsraad til allerunderdanigst Betænkning.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede.

Finantsministeren [Sponneck] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at det allernaadigst bifaldes, at der ved et eventuelt Salg ved offentlig Auktion af Arresødals Hovedbygning med Sidebygninger og Haver tillige opbydes:

- 1) Et i den saakaldte Lillevang beliggende Jordstykke paa 11 Tdr. Land.
- 2) Et Areal af 5 Tdr. Land af den vesten for Arresødal beliggende Skov, udenfor de 6 à 8 Skpr. Land Skov, der tidligere er vedtaget at skulle følge med hine Bygninger.
- 3) Et Udhus, der benyttes af den i den ene af de arresødalske Sidebygninger boende Skovrider, Kammerjunker Lerche.
- 4) Den Kammerjunker Lerche fortiden indrømmede Have, og
- 5) Den til denne Have stødende Planteskole, naar der for disse Eienomme tilsammen kan erholdes en Kjøbesum af mindst 11.600 Rd.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede.

Hans Majestæt hævede derpaa Geheime-Statsraadets Møde.

J. Liebe.

Møde i geheimestatsrådet tirsdag d. 29. august 1854.

Aar 1854, Tirsdagen den 29de August, var det Geheime-Statsraad forsamlet paa Christiansborg Slot under Hans Majestæt Kongens allerhøieste Præsidium. Marineministeren var ved Sygdom forhindret fra at være tilstede.

Som den efter Rangen første Minister overleverede *Premierministeren* [Ørsted] allerunderdanigst Hans Majestæt en af ham paa samtlige Ministres Vegne, i Overensstemmelse med den i sidste Geheime-Statsraads-Møde givne allerhøieste Befaling, nedlagt allerunderdanigst Forestilling angaaende Ceremoniellet ved den paa førstkommende Fredag stedfindende Sammentræden af Rigsraadet.

Efterat have gjort sig bekendt med Indholdet af denne Fore-

stilling yttrede *Hans Majestæt*, at Allerhøistsamme, efter at have siden forrige Geheime-Statsraads-Møde nærmere overveiet Spørgsmaalet om Rigsraadets Aabning, var kommen til det Resultat, at han, naar Ministeriet ønsker det, selv vil aabne Rigsraadet, men han ønskede da ogsaa, at det hele skulle gaa for sig saa solennelt som muligt paa lige Maade som tidligere ved Høiesterets høitidelige Aabning. Han agtede derfor at lade sit hele Hof beordre til at samle sig den paagjældende Dags Formiddag kl. 11½ i Solennitets-Værelserne paa Christiansborg Slot. I Throngemakket, hvor Hans Majestæt siddende paa sin Throne ønskede at modtage Rigsraadet, vilde Hans Kongelige Høihed Arveprindsen have at stille sig paa høire Side af Thronen, og Geheime-Statsraadets øvrige Medlemmer paa venstre Side af den. Naar Rigsraadets Medlemmer, der maatte befales at møde paa Christiansborg Slot Kl. 12, vare samlede i Forværelserne, vilde Overhofmarskallen have derom at gjøre Hans Majestæt allerunderdanigst Melding, hvorefter Allerhøistsamme vilde befale ham at føre samtlige Rigsraads-medlemmer, efter deres personlige Rang, ind i Throngemakket, hvor de ville have at stille sig ligeoverfor Thronen. Naar derpaa Overhofmarskallen havde fjernet sig, og Dørene til Throngemakket vare lukkede, vilde Hans Majestæt fra Thronen tage Ordet og ønske Rigsraadet velkommen samt tillige udtale, at det Arbeide, som Regjeringen havde til Rigsraadet i denne Samling, ikke var betydeligt, men at Hans Majestæt af Grunde, som han ikke der nærmere vilde omtale, havde fundet det rigtigst, at Rigsraadet traadte sammen saa tidligt som muligt. Hans Majestæt vilde derefter kalde Grev Moltke frem for Thronen og tilkjendegive ham, at Allerhøistsamme havde udnævnt ham til Præsident i den forestaaende Rigsraadssamling, og ligeledes vilde Hans Majestæt kalde Kamerherre Buchwald frem og tilkjendegive ham, at han var allernaadigst udnævnt til Vicepræsident; hvorefter Allerhøistsamme vilde af Premierministeren, som den efter Rangen første af Ministrene, lade sig overrække det allerhøieste Reskript til Rigsraadet angaaende de bemeldte Udnævnelser, hvilket Reskript Hans Majestæt derpaa vilde overlevere Grev Moltke. Allerhøistsamme vilde hermed erklære Rigsraadet for sat, hvorpaa Rigsraads-Medlemmerne vilde have at begive sig til Samlings-Loalet paa Amalienborg.

Næst endnu at tilføie, at alle, som skulde være tilstede i Anledning af Aabnings-Ceremonien paa Christiansborg Slot, vilde have at møde

en galla, resolverede *Hans Majestæt* allernaadigst, at der med Hensyn til denne Ceremoni vilde blive at forholde i Overensstemmelse med, hvad Allerhøistsamme nu havde meddelt det Geheime-Statsraad, idet han derhos forbeholdt sig at tage nærmere allerhøieste Bestemmelse om, hvorvidt han vilde lade Rigsraadet tilsige til Taffel paa selve Aabningsdagen.

Til den af Allerhøistsamme saaledes afgivne Resolution henholdt Hans Majestæt sig, hvad den ham idag overleverede allerunderdanigste Forestilling angik.

Efterat derpaa samtlige tilstedeværende Medlemmer af Geheime-Statsraadet havde parapheret det ved bemeldte Forestilling allerunderdanigst forelagte Reskript til Rigsraadet angaaende Udnævnelsen af Præsident og Vicepræsident, behagede det *Hans Majestæt* at forsyne dette Reskript med sin allerhøieste Underskrift, idet han tillige befalede, at det skulde tilstilles Marineministeren, for at det ogsaa af denne kunde blive parapheret.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Umgestaltung der Rendsburger Gelehrten-Schule in ein Real-Gymnasium, indem er beantragte, ob nicht die Umgestaltung der bisherigen Gelehrtenschule zu Rendsburg in ein Real-Gymnasium mit 9 Schulclassen und zwar mit 3 Classen für den höheren Real-Unterricht, 3 oberen Gymnasial-Classen und 3 combinirten Unterclassen sowie mit 12 Lehrern zugleich unter Approbation des allerunterthänigst angeschlossenen Entwurfs eines vorläufigen Gagen- und Ausgaben-Etats für diese Anstalt allerhöchst zu genehmigen, und ob nicht das Ministerium zur Wahrnehmung des zur baldthunlichen Einrichtung der fraglichen Lehranstalt weiter Erforderlichen, so wie zur Erlassung eines Regulativs für das gedachte Real-Gymnasium im Anschlusse an den im Allgemeinen angegebenen Organisationsplan und das Regulativ für die Gelehrtenschulen vom 28sten Januar 1848 allergnädigst zu autorisiren sein möchte.

Dieser Antrag wurde von *Seiner Majestät* allerhöchst genehmigt.

Ferner referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Aufführung einer Zuhörer-Tribüne in dem Sitzungs-saale des Ständehauses zu Itzehoe.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, das

Ministerium allerhöchst zu autorisiren, in dem Sitzungssaale des Ständehauses zu Itzehoe eine Zuhörer-Tribüne [zu] errichten, und die desfallsigen Kosten zum Betrage von c. 400 Rt. aus dem Ausgabe-Conto V 3 des Ministeriums für verchiedene veränderliche und unvorhergesehene Ausgaben bei der Steuer-Verwaltung abhalten zu lassen.

Schliesslich referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Confirmation der Zunftartikel des Hut- und Filzmacheramts in der Stadt Altona und Abänderung des Artikels 3 derselben, indem er beantragte, ob nicht die unterm 19ten März 1847 allerhöchst bestätigten Zunftartikel des Hut- und Filzmacheramts in der Stadt Altona unter gleichzeitiger Abänderung des Artikels 3 in der Weise, dass die Anfertigung eines Seidenhuts mit Unterlage von Filz als Meisterstück bestimmt werde, allergnädigst zu confirmiren und ein demgemäss ausgefertigtes Confirmations-Document zur allerhöchsten Vollziehung allerunterthänigst vorzulegen sein möchte.

Seine Majestät genehmigten allerhöchst diesen Antrag.

Udenrigsministeren [Bluhme] refererede en allerunderdanigst Forrestilling, hvori han til allerhøieste Afgjørelse henstiller, hvorvidt den fornødne Bemyndigelse til at tiltræde en tilsigtet Forbundsbeslutning angaaende Forholdsregler mod politiske Foreninger og Forsamlinger maatte være at meddele den Kongelige Forbundsdagsgesandt.

Krigsministeren [Hansen] yttrede, at han, da hans Skrivelse til Udenrigsministeriet, hvori han har fremsat sine Argumenter imod at tiltræde den tilsigtede Forbundsbeslutning, var af Udenrigsministeren bleven Geheime-Statsraadet udførligen foredraget, hovedsageligen kunde henholde sig dertil. Saafremt det paagjældende Skridt af Forbundet kunde betragtes som enestaaende, vilde hans Betæneligheder ved at slutte sig dertil være mindre, men den her omhandlede Forbundsbeslutning er et Led af en lang Kjæde af Foranstaltninger, hvoraf nogle allerede ere skete, de andre ville komme i en nær Fremtid, og derfor var det betænkeligt at give efter i eet Punkt, da man derved let bliver tvungen til siden ogsaa at give efter i de øvrige Punkter. Det var paa Tendentsen af den nu tilsigtede Forbundsbeslutning, i Forbindelse med flere tidligere Forbundsbeslutninger, at han lagde Vægt, idet alle disse Beslutninger ligge udenfor det, der egentlig er Forbundets Formaal, og det var derfor ogsaa mere for det til Grund for den under nærværende Sag omhandlede Forbundsbeslutning lig-

gende Princip's Skyld, at han havde udtalt sig og fremdeles maatte udtale sig imod, at den Kongelige Forbunds-gesandt bemyndiges til at tiltræde denne, end for selve den paagjældende Sags egen Skyld, da dens praktiske Betydning i sig ikke er stor. Han mente, at Hans Majestæts Regjering maa, ligesaa fuldt som de to store tydske Magter, der søge at tiltage sig et Supremati over Forbundet, være berettigede til at vaage over, at der ikke bliver den for dens Virkekreds paalagt andre Forpligtelser end saadanne, som kunne bestaa med det heles Vel og Hans Majestæts souveræne Rettigheder; og han troede, at det ikke skulde være Normen for Regjeringens Handlemaade, om denne blev optaget med Gunst eller ikke, thi dette forekom ham at være en ganske underordnet Betragtning, og det vilde naturligvis altid vække Misfornøielse hos de store Forbundsmagter, naar en Forbundsstat vilde staa paa sin individuelle Ret; Hovedspørgsmaalet kunde alene herved være, om man overskred sin Competence, og dette troede han ikke, at man i den foreliggende Sag gjorde ved at instruere den Kongelige Forbunds-gesandt om at modsætte sig den tilsigtede Forbundsbeslutning.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] bemærkte, er finde, dass nach dem Zwecke des Bundes der Gegenstand des intendirten Bundesbeschlusses, welcher zum Ziele habe, die innere Sicherheit des Bundes zu schützen, sich zu Verhandlung auf dem Bundestage ausserordentlich wohl eigne, und er könne es nur als wünschenswerth ansehen, dass dem wirklich gefährlichen Unwesen der Vereine durch die Gesetzgebung kräftiger Einhaltung gethan werde. Dagegen verkenne er nicht die Bedenklichkeiten, die sich hinsichtlich der Einheit der Armee gegen die Publication für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg den Theil des Bundesbeschlusses betreffend, welcher die Bestimmungen wegen des Militairs enthalte, nach den speciellen stattfindenden Verhältnissen darböten. Er würde daher auch wünschen, dass die Publication des Bundesbeschlusses sich für die gedachten Herzogthümer, mit Ausschluss des § 6 des Entwurfes, auf den Inhalt desselben beschränken könne, der sich nicht auf das Militair beziehe; und er erlaube sich, in Übereinstimmung hiemit, allerunterthänigst anheimzugeben, ob nicht der Königliche Bundestags-Gesandte dahin zu instruiren sein möchte, dass er die Zustimmung Seiner Majestät zum Beschlusse zu erkennen gebe, dabei aber ausspreche, dass die Bestimmungen wegen

des Militairs nicht zur Publication für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg, wo sie nach dem schon bestehenden Gesetze überall nicht erforderlich seien, geeignet gefunden.

Premierministeren [Ørsted] yttrede, at ogsaa han maatte finde, at den omhandlede Forbundsbeslutning ligger ganske indenfor Grændserne af det tydske Forbunds Competents, ligesom derhos de foreslaaede Bestemmelser, saavidt han skjønnede, ikke ere andet end en Gjen-tagelse af tidligere gjældende Bestemmelser. Hvad navnlig det militære angaar, da forekom der ham heller intet at være iveien for at vedtage det omhandlede Udkasts Bestemmelse med Hensyn til dette, thi det ligger i Tingens Natur, at Armeen, uagtet dens Enhed, maa være underkastet forskjellige Bestemmelser efter de Landsdele, hvori den opholder sig. Det forekom ham saaledes aldeles ubetænkeligt at tiltræde den tilsigtede Forbundsbeslutning i sin Helhed.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Moltke] bemærkede, at det syntes ham at maatte i denne Sag komme an paa, om den tilsigtede Forbundsbeslutning, naar den fik Lovskraft, vilde høre til de organiske Love, til hvis Vedtagelse der udkræves Enstemmighed mellem alle Forbundets Medlemmer, eller ikke. Saavidt han troede, var det sidste Tilfældet, og da der saaledes kun fordres Pluralitet til at vedtage Forbundsbeslutningen, vilde Hans Majestæt altsaa ikke kunne forhindre denne ved at befale den Kongelige Gesandt at stemme imod den. Kunde Hans Majestæt forhindre den, da vilde han tilraade det, fordi den synes ham at have med Hensyn til Armeen sine Betænkeligheder; men naar den dog alligevel faar Lovskraft, omend den Kongelige Gesandt faar Befaling til at modsætte sig den, troede han, at det mere er i den Aand, som Hans Majestæt pleier at følge, at der ikke gives Gesandten en saadan Befaling.

Udenrigsministeren [Bluhme] henholdt sig ganske til denne Synsmaade og urgerede yderligere, at den tilsigtede Forbundsbeslutning, efter de gjældende Bestemmelser, som han oplæste, ligefrem hører ind under Forbundets Competents.

Efterat yderligere Discussion havde fundet sted, behagede *Hans Majestæt* at beslutte sig til at følge den af Ministeren for Hertugdømmerne Holsten og Lauenburg foreslaaede Mellemsvei og saaledes allerbøst at resolvare, at den Kongelige ForbundsGesandt bemyndiges til at tiltræde den tilsigtede Forbundsbeslutning, med det Tilføiende, at det dog ikke anses ønskeligt eller fornødent, at Indholdet af det

omhandlede Udkasts § 6 optages i den eventuelle Publication for Hertugdømmerne Holsten og Lauenburg.

Der Finanzminister [Sponneck] referirte eine allerunterhänigste Vorstellung, in welcher er allerunterhänigst beantrage, ob nicht der Aufwand, den die für die Herzogthümer Schleswig und Holstein allerhöchst angeordnede Aufhebung des Mühlenzwanges erfordert, als eine gemeinschaftliche Staatsausgabe anzusehen und als solche, soweit der Aufwand veranlasst wird durch Königliche Møhlen, den Domanialintraden, und, soweit derselben veranlasst wird durch private Møhlen, der Brennsteuer des betreffenden Herzogthums vorweg zu entneihen sein möchte.

Dieser Antrag wurde von *Seiner Majestæt* allerhöchst genehmigt.

Fremdeles refererede *Finantsministeren* [Sponneck] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Livsforsikringssekskabet for Kreaturer paa Falster maa ved allernaadigst Bevilling, der bliver at indløse med 28 Rd. 48 Sk., forundes Fritagelse for Brug af stemplet Papir til de Deklarationer og de Assurance-Angivelser, som skulle udstedes af de i Selskabet indtrædende Medlemmer, paa Vilkaar, at det i disse Dokumenter anføres, at de, ifølge denne Bevilling, udfærdiges paa ustemplet Papir, samt, forsaavidt der kunde blive Spørgsmaal om Transporter paa dem, at der til disse da bliver at afbenytte anordningsmæssigt stemplet Papir.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede.

Sluttelig refererede *Finantsministeren* [Sponneck] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at den i Straffeanstalten paa Christianshavn den 13de September 1852 indsatte Neger Christian Thomas, med Tilnavn Blackback, af St. Croix, maa overføres til Vestindien for der at udstaa Resten af den ham ved Høiesterets Dom af 7de April 1852 ikjendte Straf af 8 Aars Tugthusarbeide.

Denne Indstilling blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Hans Majestæt hævdede derpaa Geheime-Statsraads-Mødet.

J. Liebe.

Møde i geheimestatsrådet onsdag d. 1. september 1854.

Aar 1854, Onsdagen den 6te September, var det Geheime-Statsraad forsamlet paa Slottet Eremitagen under Hans Majestæt Kongens aller-

høieste Præsidium. Ministeren for Hertugdømmet Slesvig og Udenrigsministeren vare paa Grund af Sygdom fraværende.

Protokollerne for Geheime-Statsraadets Møder fra 16de September f. A. til 27de s. M. begge incl., bleve oplæste og ratihaberede

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Promotionen der Candidaten Ludwig Harald Eckermann und Friedrich Wilhelm Schlaikier zu Doctoren der Medicin.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, der medicinischen Facultät der Universität in Kiel zur Verleihung der medicinischen Doctorwürde an die Candidaten Ludwig Harald Eckermann aus Glückstadt und Friedrich Wilhelm Schlaikier aus Egersund die allerhöchste Autorisation zu ertheilen.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend das Gesuch des Tischlermeisters Johann Christian Ferdinand Fischer in Glückstadt um Erlassung einer wegen Beleidigung einer Militairpatrouille wider ihn erkannten fünftägigen Gefängnisstrafe, indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht die wider den Tischlermeister Johann Christian Ferdinand Fischer in Glückstadt wegen Beleidigung einer Militairpatrouille vom Magistrat der Stadt Glückstadt unterm 1sten Juli d. J. erkannte fünftägige Gefängnisstrafe bei gewöhnlicher Gefangenkost aus allerhöchster Gnade zu erlassen sein möchte.

Seine Majestät fanden es zwar nicht ganz unbedenklich, die Strafe völlig zu erlassen, geruheten aber doch aus allerhöchster Gnade den Antrag zu genehmigen, mit der ausdrücklichen Hinzufügung in der allerhöchsten Resolution, dass die Fürbitte des Commandos des zweiten Jägerchorps von Allerhöchstdenselben ins Besondere berücksichtigt worden.

Ferner referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend das Gesuch des Nagelschmiedgesellen Ludwig Wellmann aus Coerlin im Königreich Preussen um Milderung einer wegen Passfälschung wider ihn erkannten einjährigen Zuchthausstrafe.

Übereinstimmend mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, die von der Pinneberger Landdrostei unterm 22sten Juni d. J. wider den Nagelschmiedgesellen Ludwig Wellmann aus Coerlin in Preussen wegen

Wanderbuchs fälschung erkannte einjährige Zuchthausstrafe aus allerhöchster Gnade bis auf eine 3×5 tägige Gefängnisstrafe bei Wasser und Brod herabzusetzen.

Noch referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die allerhöchste Genehmigung eines von der Generalversammlung der Actionaire der Altona-Kieler Eisenbahngesellschaft wegen Vermehrung des Gesellschaftscapitals gefassten Beschlusses.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, dem von der Generalversammlung der Actionaire der Altona-Kieler Eisenbahngesellschaft am 17ten August d. J. wegen Vermehrung des Gesellschaftscapitals durch Contrahirung einer Anleihe von 293.333 Rt. 32 Sch. R. M. gefassten Beschlüsse die allerhöchste Genehmigung zu ertheilen.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte darauf eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend eine Hauptreparatur des der Sternwarte zu Altona überwiesenen Gebäudes No. 12 in der Palmaille daselbst, indem er allerunterthänigst beantragte:

- 1) Ob nicht die Instandsetzung des Wohnhauses des der Sternwarte zu Altona überwiesenen Grundstückes No. 12 in der Palmaille nach den desfalls von dem holsteinischen Bau-Inspectorat ausgearbeiteten Plänen und Kostenanschlägen, jedoch vorbehältlich etwaiger mit Rücksicht auf die künftige Bestimmung des Gebäudes oder sonst annoch für zweckmässig zu erachtender Modifikationen derselben, allerhöchst zu genehmigen und das Ministerium hiernach zur Veranlassung der baldthunlichen Ausführung der betreffenden Bauten sowie auch dazu zu autorisiren sein möchte, dem Director der Sternwarte ein zeitweiliges den Umständen nach annoch näher zu bestimmendes Wohnungsgeld bis dahin zu bewilligen, dass die für ihn bestimmte Dienstwohnung nach stattgehabter Reparatur derselben in wohnlichem Stande ihm werde eingeräumt werden können; sowie
- 2) Ob es nicht allergnädigst zu gestatten, dass die durch die fraglichen Bauten und die Zahlung eines Wohnungsgeldes an den Director der Sternwarte solchergestalt erwachsenden Kosten aus den in dem Budget-Conto der Altonaer-Sternwarte für das gegenwärtige Finanzjahr zu gewärtigenden Ersparnissen, soweit als solches thunlich, bestritten werden.

Die beiden Anträge wurden von *Seiner Majestät* allerhöchst genehmigt.

Schliesslich referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Instandsetzung des Königlichen Schlosses in Kiel.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, das Ministerium allergnädigst zu autorisiren, die an dem Königlichen Schlosse zu Kiel nöthigen Reparaturarbeiten sofort ausführen und die dazu erforderlichen Kosten bis zu dem Belaufe von 5389 Rt. 26 Sch. aus den holsteinischen Domanialintraden abhalten zu lassen.

Indenrigsministeren [Tillisch] refererede en allerunderdanigst Forestilling om Approbation paa en Plan til Opførelsen af et nyt Kurhus for Sindssvage paa Bidstrupgaard, idet han indstillede, at det maatte behage Hans Majestæt allernaadigst at tilkjendegive, at der intet havest at erindre imod:

- 1) At den allerunderdanigst fremlagte, af Kongelig Bygningsinspektør Bingesbøll forfattede og af Kongelig Bygningsinspektør, Professor Friis omarbejdede Plan med tilhørende Tegninger tages til Følge ved Opførelsen af det nye Kurhus for Sindssvage paa Bidstrupgaard, dog saaledes at mindre væsentlige Forandringer i samme kunne foretages med Indenrigsministeriets Samtykke.
- 2) At der til Dækning af de til dette Arbejdes Udførelse medgaaende Udgifter, som ere anslaaede til c. 300.000 Rd., for Kjøbenhavns Communes Regning optages et Laan under de Betingelser med Hensyn til Forrentning og Afbetaling, som af Indenrigsministeriet maatte blive fastsatte efter nærmere derom gjørende Indstilling af Kjøbenhavns Communalbestyrelse.
- 3) At Varetagelsen af det Fornødne med Hensyn til selve Byggearbejdets Udførelse af Kjøbenhavns Communalbestyrelse overdrages til en i dette Øiemed særlig nedsættende Bygningscommittee.
Samtlige disse Indstillinger bleve af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldte.

Finantsministeren [Sponneck] refererede derpaa en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Efterkrav for Øresundstolden af 3 Kister The til Beløb 2 Rd. 56 Sk. Rigsmønt maa eftergives Handels-huset D. B. Adler & Comp. heraf Staden.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Finantsministeren [Sponneck] bemærkede derefter, at Statsregnskabet for Finantsaaret 1853/54 nu var færdigt til at forelægges Hans Majestæt. Da dette Regnskab slutter sig til et Budget, der ikke har været undergivet Rigsraadets Prøvelse, fulgte deraf, at Regnskabet heller ikke egner sig til ligefrem i Medfør af § 23 i Forordningen 26de Juli d. A. at forelægges Rigsraadet til Betænkning. Finantsministeren troede imidlertid, baade at det vilde være velkomment for Rigsraadet ikke desto mindre at modtage bemeldte Regnskab til en almindelig Prøvelse, og at det ogsaa vilde være af Interesse for Regjeringen, at Rigsraadet underkaster Regnskabet en saadan Behandling. Han tillod sig derfor allerunderdanigst at indstille, at det maatte behage Hans Majestæt at befale, at Statsregnskabet for Finantsaaret 1853/54 forelægges det nu forsamlede Rigsraad med den Bemærkning, at skjøndt dette Regnskab ikke forelægges Rigsraadet til formelig Betæknings Afgivelse i Henhold til § 23 i Forordningen 26de Juli d. A. om det danske Monarkies Forfatning for dets Fælledsanliggender, eftersom det tilsvarende Statsbudget for samme Finantsperiode ikke har været Rigsraadet forelagt til Betænkning, vil det dog være Hans Majestæt kjærkomment at modtage de Bemærkninger i Anledning af bemeldte Statsregnskab i dets Almindelighed og i dets Enkeltheder, hvortil Rigsraadet maatte finde sig opfordret.

Ingen af Geheime-Statsraadets Medlemmer yttrede sig herimod, og det behagede derefter *Hans Majestæt* allernaadigst at bifalde Finantsministerens Indstilling.

Hans Majestæt paalagde sluttelig Ministeriet at conferere angaaende, hvorledes der bliver at forholde med Hensyn til Aabningen af den i October sammentrædende Rigsdag og derefter herom at gjøre allerunderdanigst Forslag.

Hans Majestæt hævdede derpaa Geheime-Statsraads-Mødet.

J. Liebe.

Møde i geheimestatsrådet onsdag d. 13. september 1854.

Aar 1854, Onsdagen den 13de September, var det Geheime-Statsraad forsamlet paa Slottet Eremitagen under Hans Majestæt Kongens allerhøieste Præsidium. Hans Kongelige Høihed Arveprindsen var fraværende.

Med allerhøieste Tilladelse indfandt *Generalauditeuren for Søetaten*, Conferensraad Koefoed sig i det Geheime-Statsraad og foredrog som for dette Tilfælde fungerende Generalauditeur for Landetaten Relation angaaende de Tiltalte, Oberst og Commandeur for det Kongelige Landkadetcorps F. W. C. v. Tobiesen samt Skoleofficer og Lærer ved bemeldte Corps, Premierlieutenant v. Stockfleth, idet han allerunderdanigst indstillede, at Overkrigscommissionens Dom paategnes følgende allerhøieste Resolution:

»Vi ville allernaadigst, at Overkrigscommissionens Dom i denne Sag fuldbyrdes, dog saaledes, at Erstatningen til Landkadetcorpset bestemmes til 510 Rd., samt at Hans Majestæt derefter allernaadigst vil afgive allerhøieste Resolution, om de Ordener som Ridder af Dannebrog og Dannebrogsmænd, der ere forundte den i Dommen førstnævnte Tiltalte, skulle fratages ham.

Krigsministeren [Hansen] erklærede sig i eet og alt enig i den fungerende Generalauditeurs Indstilling.

Hans Majestæt Kongen bifaldt allernaadigst Indstillingen, idet Allerhøistsamme tilkjendegav, at han, naar han modtog den sædvanlige Indberetning fra Krigsministeren, vilde reskribere de Kongelige Ordeners Kapitulum, at Oberst Tobiesens Ordener ville være at fratage ham.

Generalauditeuren for Søetaten [Conferensraad Koefoed] foredrog derpaa Relation angaaende Arrestanten, Halvbefaren af 1ste Distrikt No. 179 Jens Larsenius Kirstein, som ved Søetatens combineerede Rets Dom af 4de September d. A. er dømt til at arqveuseres.

I Overensstemmelse med Generalauditeurens Indstilling, til hvilken *Marineministeren* [Steen A. Bille] henholdt sig, behagede det *Hans Majestæt* allernaadigst at formidle den afsagte Dom derhen, at paagjældende hensættes til Forbedringshusarbejde paa Kongens Naade.

Premierministeren [Ørsted] refererede en, i Henhold til den af Hans Majestæt i forrige Geheime-Statsraads-Møde allerhøiest givne Befaling, allerunderdanigst nedlagt Forestilling angaaende, hvorledes der maatte blive at forholde med Hensyn til Aabningen af den i Begyndelsen af næste Maaned sammentrædende Rigsdag.

Hans Majestæt Kongen behagede allernaadigst at tilkjendegive, at Allerhøistsamme, da han ønskede først nærmere at overveie Sagen, skulde i et følgende Geheime-Statsraads-Møde give sin allerhøieste Resolution paa denne Forestilling.

Den fungerende Justitsminister [Ørsted] refererede en allerunderdanigst Betænkning over et Andragende fra Capitain ved Borgervæbningen i Aarhus Chr. Christensen m. Fl. angaaende Ophøret af den af Aarhus Borgervæbning siden d. 16de Marts d. A. besørgede Vagttjeneste ved Bankbygningen i Aarhus samt en i Continuation heraf senere nedlagt allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Borgervæbningen i Aarhus maa fritages for at udføre den af samme hidtil besørgede Vagttjeneste ved Bankbygningen i Aarhus, hvilken derimod bliver snarest muligt igjen at overtage af Militæretaten i Overensstemmelse med den allerhøieste Resolution af 5te November 1837, dog med den af Direktionen for Nationalbanken nu indrømmede Modification, at Vagtholdet, indtil Aarhus By igjen maatte blive forsynet med Garnison, indskrænkes til blot at finde Sted om Natten, at regne fra den Tid Mørket indtræder og til Dag.

Krigsministeren [Hansen] bemærkede, hvad Spørgsmaalet om Militæretatens Forpligtelse til at overtage Vagtholdet ved Bankbygningen i Aarhus angik (hvilket Spørgsmaal han mente at maatte holdes for sig og ikke sammenblandes med det andet dermed ikke i nogen Forbindelse staaende Spørgsmaal, om det kan med Rette paalægges Borgerbevæbningen i Aarhus at besørge Vagtholdet), at det Banken i saa Henseende i 1837 givne Tilsagn forudsætter, at der er en Garnison i Aarhus, og naar dette nu ikke længere er Tilfældet, maa derfor ogsaa det Tilsagte bortfalde, ligesom ogsaa i ethvert Fald Kongen maa kunne igjen tage tilbage, hvad der ved Resolutionen af 1837 er givet Banken. Efter Krigsministerens bestemte Formening vilde derhos og Bevogtningen af Bankbygningen være langt sikkrere, naar, istedetfor det militære Vagthold, enten det af ham for Justitsministeriet fremsatte Forslag fulgtes, eller det Forslag, som den Ingenieur-officer, der paa Stedet havde undersøgt Localiteterne, havde gjort, eller begge disse Forslag i Forening bragtes til Udførelse.

Den fungerende Justitsminister [Ørsted] maatte erindre, at Tilsagnet om militær Bevogtning af Bankbygningen i Aarhus er i sin Tid givet i uindskrænkede Udtryk og ikke gjort afhængigt af nogen Forudsætning om, at der ligger Garnison i Aarhus; i hvilken Henseende det heller ikke maatte overses, dels at det ikke var Banken selv, der i sin Tid interesserede sig for at faa et Bankcontoir i Aarhus, men at det var de jydskke Provindsialstænder, som indkom til Regjeringen med en Petition om dets Oprettelse, og dels at der ogsaa i

sin Tid blev tilsagt Filialbanken i Flensborg militær Bevogtning, uagtet der dengang ingen Garnison laa der. Naar Banken altsaa engang har et Krav paa, at der skal være militært Vagthold ved Bankbygningen og ikke vil renoncere derpaa, troede han ikke, at det kan være Regjeringens Sag at gaa ind paa at undersøge, om ikke en anden Bevogtningsmaade kan være ligesaa betryggende eller maaske endog mere betryggende. Han maatte derfor vedblive sin allerunderdanigste Indstilling.

Hans Majestæt Kongen yttrede, at da der i den allerhøieste Resolution af 5te November 1837 aldeles ikke er Tale om nogen Forudsætning om, at der i Aarhus er Garnison, kunne Allerhøistsamme ikke finde det rigtigt, at det engang tilsagte militære Vagthold ved Bankbygningen var opført. Han troede, at man maatte holde sig den nævnte allerhøieste Resolution, der endnu stod ved Magt, efterretlig, og han mente ogsaa, at der uden Ulempe for den militære Tjeneste vil fra Garnisonen i Aalborg kunne afgives det til Bankbygningens Bevogtning fornødne ubetydelige Detachment, der vel ikke behøvede at bestaa af mere end 25 Mand og en Underofficer.

Finantsministeren [Sponeck] turde ikke, efter hvad der hidtil foreligger, have nogen afgjørende Mening om, hvorvidt det omhandlede Kongelige Tilsagn er i 1837 givet under den Forudsætning, at der ligger Garnison i Aarhus eller ikke. Er Tilsagnet endnu gyldigt og bindende, uden Hensyn til, at Aarhus ikke længere har nogen Garnison, maa det vistnok ogsaa nu holdes, og Militæretaten altsaa atter besørge Vagtholdet ved Bankbygningen; men det maa imidlertid staa Krigsministeren frit for at indgaa med nærmere allerunderdanigst Forestilling om Ophævelse af hint i 1837 Banken givne Tilsagn, der paa ingen Maade kan constituere nogen octroimæssig Ret for Banken i den paagjældende Henseende.

Efter at *Krigsministeren* [Hansen] og *den fungerende Justitsminister* [Ørsted] yderligere havde udtalt sig, overensstemmende med hvad de tidligere havde anført, behagede *Hans Majestæt Kongen* allerhøist at resolve, at Justitsministeriet bemyndiges til at lade Borgervæbningen i Aarhus tilkjendegive, at Bevogtningen af Filialbanken sammesteds vil fra 1ste October d. A. blive overtaget af Landmilitæretaten.

Den fungerende Justitsminister [Ørsted] refererede derpaa en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at det allernaadigst

maa tillades afdøde Lottocollecteur Jacob Schmidts Enke Laura Dorte, født Fossum, heraf Staden, at indgaa nyt Ægteskab, navnlig ogsaa med Kammager Johan Gottlieb Løffler, uanset at hun med ham har bedrevet Hor.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Bewilligung einer Fristverlängerung für die Beendigung der Wahlen von Abgeordneten und Stellvertretern zu den Versammlungen der Provinzialstände des Herzogthums Holstein für verschiedene Wahldistricte.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, die für die Beendigung der gegenwärtigen Wahlen zur holsteinischen Provinzialständeversammlung angeordnete Frist für den 7ten ländlichen Wahldistrict bis zum 18ten October, für den 10ten und 11ten ländlichen Wahldistrict bis zum 10ten October und für den 3ten und 4ten geistlichen Wahldistrict bis zum 15ten October d. J. allergnädigst zu verlängern.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Moltke] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, om ikke Bagermester Hans Johannsen i Sønderborg turde være at meddele allerhøieste Tilgivelse for det af ham i Aaret 1848 udviste Forhold, samt om der ikke af særlig allerhøieste Naade turde være at gjengive ham den derved forbrudte Ret til at deltage i Valgene af Deputerede til Provindsialstændersforsamlingen for Hertugdømmet Slesvig.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Fremdeles refererede *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Moltke] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Indretningen af Glücksborg Slot til eventuel Kongelig Residents, idet han indstillede, om ikke til Udførelse af de i 1ste Afdeling af det med Forestillingen allerunderdanigst følgende Overslag specificerede, til 13.981 Rd. 51 Sk. anslaaede Arbejder ved Glücksborg Slot maa, efter Fradrag af de i Budgettet for Hertugdømmet Slesvig for Finantsaaret 1854/55 til Slotets Vedligeholdelse opførte 820 Rd., anvendes et Beløb af 13.161 Rd. 51 Sk., og om ikke dette Beløb forlods maa afholdes af Hertugdømmets Domæneintrader, samt endeligen, om ikke Ministeriet allernaadigst maatte blive bemyndiget til at foranstalte det i foranførte Henseende Fornødne.

Det saaledes Indstillede blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Moltke] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Ausschreibung eines Beitrags zu der allgemeinen Deichcasse für das Herzogthum Schleswig.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, das Ministerium allergnädigst zu autorisiren, in Betreff der Ausschreibung eines Beitrags von 2 Sch. à Demath Marschlandes zu der allgemeinen Deichcasse für das Herzogthum Schleswig nebst einer specificirten Nachricht über die Verwendung der Deichcassegelder seit dem Erlass des Patents vom 23sten September 1853, ein Patent nach Maassgabe des der Vorstellung allerunterthänigst angeschlossenen Entwurfs in deutscher und dänischer Sprache zu erlassen.

Ferner referirte *der Minister für das Herzogthum Schleswig* [Moltke] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die allerhöchste Genehmigung der Zeichnungen zu drei Brücken auf der Eisenbahnstrecke von Oster-Ohrstedt nach Rendsburg.

Übereinstimmend mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, den vorliegenden drei Zeichnungen respective zu einer Brücke über die Trene, zu einer Brücke neben der Trene und zu einer Brücke bei Holm (oder Friederichsfeldt) die allerhöchste Genehmigung allergnädigst zu ertheilen.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Moltke] refererede derpaa en allerunderdanigst Forestilling angaaende samtlige under Ministeriet for Hertugdømmet Slesvigs Ressort hørende Indtægter og Udgifter for Finantsaaret 1853/54, idet han indstillede, at den i Forestillingen indbemeldte Regnskabsoversigt maatte tilstilles Hans Majestæts Finantsministerium til Afbenyttelse ved Affattelsen af Statsregnskabet for 1853/54; og derhos tillige i dybeste Underdanighed udbad sig Hans Majestæts allerhøieste Approbation paa, at der i forberørte Finantsaar, uden at saadant har været hjemlet ved allerhøieste Bestemmelser, er anvist mere end Budgetsummerne:

Til Vandlegningsarbeider ved Gotteskoeg	1483	Rd.	88	Sk.
Til de 8 faste Brandfolk paa Augustenborg ialt	16	-	-	-
Til Udgifter ved Ministeriet for Hertugdømmet Slesvig	4923	-	15	-
Til Havnevæsenet	704	-	40	-
Til Omkostninger ved Flytningen af den forrige slesvigske Overrets Arkiv fra Gottorp til Flensborg samt Andelen af Udgifterne ved Transporten af				

den forrige slesvig-holstenske Regjerings Arkiv
 fra Gottorp til Kjøbenhavn . . . . . 981 Rd. 44½ Sk.
Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede og meddelte
 den begjærte allerhøieste Approbation.

Fremdeles refererede *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Moltke] en allerunderdanigst Forestilling betreffende de af det slesvigske Forst- og Jagtamt indsendte Forstdriftsforslag for de Kongelige Skove i Hertugdømmet Slesvig for Forstaaret 1854/55.

Overensstemmende med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at de foreliggende Benyttelses-, Cultur- og Reparatur-Forslag for de Allerhøistsamme tilhørende Skove i Hertugdømmet Slesvig for Forstdriftsaaret 1854/55 maa blive bragt til Udførelse, og de derefter fornødne Skovnings-, Cultur- og Reparaturomkostninger, med Indbegreb af Indkjøbet af de fornødne Frøsorter, indtil et Beløb af 22.957 Rd. 66 Sk., 5.810 Rd. 30 Sk. og 9.218 Rd. 17 Sk. anviste af Forstintraderne.

Noch referirte *der Minister für das Herzogthum Schleswig* [Moltke] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die nördlich der Eider belegen, durch allerhöchstes Patent vom 16ten März 1853 dem Amte Hütten einverleibten sogenannten Rendsburger Vorwerksländereien m. W., indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht, nachdem bereits durch allerhöchstes Patent vom 16ten März v. J. die nördlich der Eider belegen sogenannten Rendsburger Vorwerksländereien mit Ausnahme des sogenannten »Margarethenhofs« dem Amte Hütten einverleibt worden, nunmehr gleichfalls die in den Ämtern Gottorff und Hütten belegen, dem Rendsburger Kirchen- und Armenwesen gehörigen und seither unter Gerichtsbarkeit des dortigen Magistrats stehenden Lastenstellen in die angrenzenden Ämter des Herzogthums Schleswig einzuverleiben sein möchten, dergestalt, dass die zu Bocklund belegen beiden halben Hufen, die $\frac{3}{4}$ Hufe zu Sorgwohlde, die Kathenstelle in Alt-Bennebeck und die $\frac{3}{4}$ Hufe in Cropp dem Amte Gottorff und zwar der Cropp-Harde, die übrigen zu Fockbeck, Seemühlen und Duvenstedt belegen Stellen aber dem Amte Hütten und zwar die beiden erstgedachten, jede für $\frac{1}{3}$ Pflug contribuirenden Stellen der Hohner-Harde; die letztgedachte für $2\frac{1}{12}$ Pflug contribuirende Stelle aber der Hüttener Harde einverleibt werden; und ob nicht das Ministerium allergnädigst zu autorisiren sein möchte, eine auf die obige Einverleibung bezügliche Bekanntmachung zu erlassen, sowie

die zur Regulierung der dabei in Betracht kommenden Verhältnisse weiter erforderlichen Verfügungen zu treffen.

Seine Majestät genehmigten allerhöchst diesen Antrag.

Schliesslich referirte *der Minister für das Herzogthum Schleswig* [Moltke] eine allerunterthänigste Vorstellung, in welcher er beantragte, ob nicht das zur Benutzung durch König Frederik des Siebenten südschleswigschen Eisenbahn allergnädigst überlassene Areal des vormaligen Kronwerks vor Rendsburg und die zu demselben Zwecke exproprierte Strecke des Rendsburger Stadtgebietes behufs der von Seiner Majestät Commissair für die gedachte Bahn in ihrer vollen Ausdehnung unter der oberen Leitung dieses Ministeriums zu führenden Aufsicht und sonst auszuübenden Befugnisse in Ansehung der Jurisdictionsverhältnisse dem Herzogthum Schleswig allergnädigst zuzulegen; und ob nicht Seiner Majestät Ministerium für das Herzogthum Schleswig zur weiteren Bekanntmachung und Wahrnehmung das hiernach Erforderlichen allergnädigst zu autorisiren sein dürfte.

Die beiden Anträge wurden von *Seiner Majestät* allerhöchst genehmigt.

Indenrigsministeren [Tillisch] refererede en allerunderdanigst Forestilling om, at en af Rigsdagen vedtagne Lov om nogle Forandringer i Forordningen 13de August 1841 ikke maa nyde allerhøieste Stadfæstelse, idet han indstillede, at bemeldte Lov ikke af Hans Majestæt stadfæstes, og derhos henstillede, at et fremsendt Udkast til Lov om nogle Forandringer i Anordningen 13de August 1841 maa forelægges den til 2den October d. A. sammentrædende Rigsdag.

Premierministeren [Ørsted] forudskikkede nogle Bemærkninger om sit Forhold til den paa sidste Rigsdag vedtagne Lov om nogle Forandringer i Forordningen 13de August 1841, hvilken Lov han, efterat den ved megen Imødekommen, der isærdeleshed vistes ham fra en Side, hvorfra han dengang ventede, at Regjeringen ogsaa i Grundlovsagen skulde ikke møde Modstand, var bleven væsentlig forandret fra, som den var indbragt for Rigsdagen, ikke havde troet at burde modsætte sig, og som han derfor ogsaa, paa Grund af det særdeles Forhold, hvori han var kommet til denne Lov, havde i en allerunderdanigst Forestilling, som han havde nedlagt, kort førend han fra traadte Bestyrelsen af Indenrigsministeriet, troet at maatte anbefale til allerhøieste Stadfæstelse, ihvorvel der var adskilligt i Loven, som han havde kunnet ønske anderledes. Det af den nærværende Inden-

rigsminister nu forelagte Lovudkast erkjendte han at indeholde flere Forbedringer i Loven, saaledes som den var blevet vedtaget af Rigsdagen, og det forekom ham ønskeligt, om Udkastet, maaske med nogle enkelte Forandringer, som han nærmere skulde nævne, blev Rigsdagen forelagt og kunde sættes igjennem, men han kunde imidlertid ikke nægte, at han havde store Tvivl, om Rigsdagen vilde gaa ind paa Udkastet.

Idet han derefter gik over til Enkelthederne i dette Udkast, bemærkede han, at den sidste Passus af § 1 havde Udseende af, at der fortiden var en almindelig Berettigelse for Sogneforstanderskabets Medlemmer til at lade møde ved Fuldmægtig, hvilket imidlertid jo ikke er Tilfældet; og han troede, at den hele Passus gjerne kunde udgaa, da, naar den særegne Klasse af Sogneforstanderskabs-Medlemmer, som efter Forordningen 13de August 1841 § 2 indtræde uden Valg, nu bortfalder, ogsaa den denne særegne Klasse givne Ret til at lade møde ved Fuldmægtig bortfalder af sig selv. Ved § 2 gjorde Premierministeren den Redactionsbemærkning, at Ordene »hvortil Skovskyld regnes med sit halve Beløb«, helst maa for Tydeligheds Skyld sættes i Parenthes. Forsaavidt § 3 i den af Rigsdagen vedtagne Lov var udeladt i det foreliggende Udkast, troede han det dog bedre, at Bestemmelserne i denne § bibeholdes, skjøndt han forresten erkjendte, at Sagen just ikke er af megen praktisk Vigtighed. Med Hensyn til § 8 i det foreliggende Udkast fandt han det meget betænkeligt, at Præsten skal udelukkes fra sin hidtilværende Stilling i Fattigvæsenssager. Han troede, at der heraf vilde flyde mange Uleiligheder, og navnlig frygtede han for, at Følgen vilde blive, at der ingen Stadighed blev i Fattigvæsenets Bestyrelse, ligesom man ogsaa til Formænd i Sogneforstanderskaberne kunde faa Mænd, der aldeles ikke vare skikkede til at bestyre denne Branche. Hvad endelig § 13 angik, da antog han det ikke paa nogen Maade muligt, at de nye Valg vilde kunne ske saa tidligt, at de derved dannede Sogneforstanderskaber skulde kunne træde i Virksomhed allerede den 1ste Januar 1855.

Krigsministeren [Hansen] bemærkede, at han af flere, der vare bekendte med Landboforholdene, var bleven gjort opmærksom paa det betænkelige i nu at gjøre Forandringer i Forordningen 13de August 1841, navnlig paa Grund af den Gjæring, som i de senere Aar finder Sted i disse Forhold, og som især faar Næring fra Folkethinget. Det var og blevet ham sagt, at der ingen Trang er til Forandring i hin

Anordning, og at det kun er fra Agitatoreernes Side, at der føles Længsel efter Forandring. Ogsaa var der fra den mere besindige Del af Rigsdagen og endog fra Mænd, der høre til Oppositionen, fremkommet mange Indvendinger og Betæneligheder mod den af den sidste Rigsdag vedtagne Lov i hin Retning, og skjøndt vel det nu foreliggende Forslag havde i et Par Punkter afhjulpet denne Lovs Mangler, saa var der dog i bemeldte Forslag to Punkter, som han fandt saare betænkelige, og som han ansaa for Kjærnen i den hele Sag. Disse Punkter vare for det første, at ved Udkastets § 1 alle de Grundeiere, som hidtil have været i Besiddelse af Ret til uden Valg at være Medlemmer af Sogneforstanderskabet, berøves denne Ret, og for det andet at efter Udkastets § 5 er, da det for at kunne vælges til Sogneforstander er nok at have i eet Aar ydet Bidrag til Communen, om ogsaa dette Bidrag har været nok saa lille, paa denne Maade enhver Proletar istand til at blive valgt.

Indenrigsministeren [Tillisch] maatte, i Anledning af, hvad Krigsministeren havde yttret, bemærke, at han netop tror, at det er godt, at der kommer en Lov som den foreliggende for at standse Gjæringen, og det isærdeleshed fordi denne Gjæring i dette Tilfælde virkelig er berettiget, da Amtsraadenes Sammensætning trænger til forandrede Regler. Vistnok kunde han vel have ønsket, at Lodseierne med 32 Tdr. Hartkorn kunde vedblive at være eo ipso Medlemmer af Sogneforstanderskabet, men han ansaa det umuligt at sætte dette igjennem i Folkethinget, og man maatte da hellere strax fra Begyndelsen ikke optage det i Lovudkastet end siden skulle give efter. Det var dog ogsaa kun i nogle Sogne, at hine større Eiendomsbesiddere ere, og de vilde efterhaanden blive færre og færre. Heller ikke troede han det muligt at sætte igjennem paa Rigsdagen en Valgbarhedscensus for Sogneforstanderskabet, og han havde derfor af den Grund ikke optaget nogen saadan i § 5.

Hvad Udkastets § 1 angik, troede han, at Premierministerens Bemærkning vilde ske Fyldest, naar Ordet »herefter« udelades af §en; og heller ikke kunde han have noget imod, at i § 2 Ordene »hvortil Skovskyld regnes med sit halve Beløb« sættes i Parenthes. Derimod maatte han fremdeles være af den Mening, at § 3 i den af Rigsdagen vedtagne Lov helst maa blive borte; og hvad § 8 angik, da ansaa han det for afgjort, at Rigsdagen ikke vilde gaa ind paa, at Præsten kommer til at vedblive sin hidtilværende Stilling med Hen-

syn til Fattigvæsenet, og han kunde derfor ikke finde det rigtigt at optage en Bestemmelse i denne Retning i Lovudkastet, naar man siden, naar Rigsdagen erklærede sig imod den, vilde lade den falde; en anden Sag var det, hvis man vilde holde saameget paa den, at der, naar den ikke gik igjennem paa Rigsdagen, nægtedes Loven Sanction.

Krigsministeren [Hansen] maatte, i Anledning af hvad Indenrigsministeren havde erindret imod, hvad han havde anført, bemærke, at det med Hensyn til det foreliggende Udkast forekom ham at være en underordnet Betragtning, at man ikke tror det muligt at sætte en Bestemmelse, som i sig anses for ønskelig, igjennem paa Rigsdagen, thi der synes ingen Trang fra Regjeringens Side til nogen ny Lov, og det ønskeligste vilde vistnok være, at Sagen blev liggende til roligere Tider.

Udenrigsministeren [Bluhme] yttrede, at Hovedspørgsmaalet i denne Sag forekom ham at være, om der overhovedet bør forelægges Rigsdagen noget Lovudkast eller ikke, og i denne Henseende kunde han, ihvorvel hans Ønske vistnok vilde være, at det kunde undgaas at komme med nogen Lov, ikke andet end være af den Mening, at da Initiativet i denne Sag oprindeligt er taget af Regjeringen selv, er det overensstemmende med Continuiteten i Regjeringen, at Sagen nu ikke lægges til Side. Hvad de specielle Punkter angik, som havde været under Omhandling, da syntes det ham, at man nærmest burde rette sig efter den Minister, der skal forelægge Sagen for Rigsdagen. En Valgbarhedscensus til Sogneforstanderskabet vilde han vel finde ønskelig, men han maatte indrømme, at der ikke var Udsigt til at sætte den igjennem paa Rigsdagen. Han skulde ligeledes holde meget paa, at Præsten blev den tvungne og stadige Formand i Fattigvæsens-Anliggender, men hvorhvidt dette vilde kunne lade sig udvirke paa Rigsdagen, turde han ikke bedømme.

Efterat endnu *Premierministeren* [Ørsted] havde henholdt sig til sit tidligere, og navnlig havde bemærket, at han troede, at hvis man ellers kunde komme overens med Rigsdagen om Indholdet af Loven, vilde en Bestemmelse om, at Præsten skulde vedblive sin nuværende Stilling i Henseende til Fattigvæsenet, ikke blive det største Anstøds punkt, behagede *Hans Majestæt*, idet Allerhøjstsamme bifaldt, at den af Rigsdagen vedtagne Lov om nogle Forandringer i Anordningen 13de August 1841 ikke stadfæstes, allernaadigst at approbere det af Indenrigsministeren foredragne Lovudkast til Forelæggelse for Rigs-

dagen, dog med følgende Forandringer: at i § 1 Ordet »herefter« udgaar, og at i § 13 sættes »1ste Januar 1856« istedetfor »1ste Januar same Aar«.

Udenrigsministeren [Bluhme] bemærkede, at den herværende russiske Gesandt allerede i Begyndelsen af forrige Maaned i en confidentiel Conference med ham havde, i Henhold til en Note fra Grev Nesselrode, hvis Indhold blev meddelt, bragt Spørgsmaalet om, hvorledes den danske Regjering eventualiter vilde forholde sig for det Tilfælde, at de allierede Flaader skulle ville overvintre i vore Havne, under Omhandling. Den russiske Gesandt havde imidlertid ved den Lejlighed ikke meddelt Udenrigsministeren noget skriftligt, og Udenrigsministeren havde derfor ogsaa kun mundtlig svaret ham. Dette mundtlige Svar, som Udenrigsministeren iøvrigt udtrykkeligt havde betegnet som kun at være hans individuelle Mening, gik ud paa, at da Danmarks Sikkerhed i Henseende til Neutraliteten beror paa den anerkjendte Deklaration, maatte den danske Regjering vel vogte sig for selv at rokke paa den ene eller anden Maade ved denne, idet der ikke vilde kunne gives de krigsførende Magter noget bedre Paaskud end dette til fra deres Side at rokke Deklarationen; at man imidlertid paa den anden Side kunde være forvisset om, at hvad der var stridende mod Neutralitets-Deklarationen, ikke vilde ske fra dansk Side, saalænge Hans Majestæt er Herre i sit Land; og at der altsaa, hvad det foreliggende Spørgsmaal angik (i Anledning af hvilket Udenrigsministeren iøvrigt nærmere udviklede for Gesandten, hvorledes det paa ingen Maade kunde med Rimelighed antages, at de allierede Flaader skulde ville overvintre i vore Farvande), kun vilde blive admitteret, hvad der følger af selve Neutralitets-Deklarationen. Dette samme Svar havde Udenrigsministeren givet den russiske Gesandt, naar denne senere flere Gange var under sine mundtlige Conferencer med ham kommet tilbage paa den samme Gjenstand.

Hans Majestæt tilkjendegav, paa dertil af Udenrigsministeren given Anledning, at det er stemmende med Allerhøjstsammes Villie, at Udenrigsministeren med Hensyn til det omhandlede Spørgsmaal fremdeles vedbliver at yttre sig ligeoverfor den russiske Gesandt i den samme Retning som hidtil.

Udenrigsministeren [Bluhme] refererede derpaa en allerunderdignest Forestilling angaaende Udenrigsministeriets Budget for det kommende Finantsaar 1855/56.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* aller-naadigst, at der fra 1ste April 1855 at regne oprettes et Gesandtskab ved Hofferne i Hannover, Oldenburg, Mecklenborg samt ved Hansestæderne, saaledes at dette Gesandtskab forestaas af en overordentlig Gesandt og befuldmægtiget Minister med sædvanlig aarlig Gage af 10.000 Rd. og 5000 Rd. aarlig i Taffelpenge, og at der til en Sekretær ved Gesandtskabet bevilges en aarlig Gave af 1200 Rd. R. M., hvorhos *Hans Majestæt* lige allernaadigst approberede det allerunderdanigst forelagte Budget-Udkast til Optagelse i Finantslovforslaget for næste Finantsaar

Krigsministeren [Hansen] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at de fornødne Pengesummer fremdeles, udenfor hvad de allerhøieste Resolutioner af 22de Februar og 24de Marts d. A. samt den under 23de Marts d. A. emanerede Finantslov for indeværende Finantsaar bevilge, allernaadigst maatte blive satte til Krigsministeriets Disposition.

Finantsministeren [Sponneck] maatte dog finde det at være en meget betænkelig Sag at bevilge Krigsministerens Indstilling i den Form, hvori den foreligger, uden al Tidsindskrænkning. Næst derhos at fremhæve den betydelige Udgift, som det vil medføre, naar den større Troppestykke vedbliver efter endt Exercertid at holdes inde, bemærkede han, at det ialtfald dog meget snart maatte vise sig, om det er nødvendigt længere at holde samme inde.

Krigsministeren [Hansen] havde intet imod, at hans Indstilling begrænsedes saaledes, at den kun bevilgedes for Tiden fra det ene Geheime-Statsraads-Møde indtil det næste, saa at Spørgsmaalet om Hjempermittering blev paany at tage under Overveielse i ethvert Geheime-Statsraads-Møde.

Hans Majestæt Kongen behagede, idet Allerhøistsamme helst ønskede Tropperne hjempermitterede, naar Exercertiden var forbi, allernaadigst at resolve, at der i næste Geheime-Statsraads-Møde vil være at tage Bestemmelse om, naar en større Hjempermittering skal finde Sted, men at det imidlertid skal være overladt til Krigsministeren forinden, hvor Omstændighederne tillade det, at foretage Permittering i det mindre.

Marineministeren [Steen A. Bille] tog af den af Krigsministeren refererede Sag Anledning til mundtlig allerunderdanigst at foredrage, at han paatænkte at lade Fregatten Tordenskjold, som nu ventes hjem,

gjøre en kort Seil-Tour samen med Fregatten Bellona og derpaa at lade begge Fregatter lægge op, medens han derimod mente, at Mari-nens Dampskibe maatte blive ude, saalænge indtil de allierede Flaader ere gaaede hjem. Næst at bemærke, at han skriftlig vilde have fore-draget Hans Majestæt denne Sag i den Forudsætning, at der i næste Uge blev holdt Geheime-Statsraads-Møde, men at han, da han nu havde erfaret, at Hans Majestæt ikke agtede at holde Geheime-Statsraad før i den næstpaafølgende Uge, troede allerede nu at maatte erhverve Hans Majestæts allerhøieste Approbation i den forommeldte Hense-ende, androg han allerunderdanigst paa, at saadan Approbation maa blive ham meddelt.

Hans Majestæt Kongen meddelte derefter Marineministeren Sin allerhøieste Approbation paa de forommeldte af ham paatænkte For-anstaltninger.

Der Finanzminister [Sponneck] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung wegen Einziehung des Herzogthums Lauenburg in das Zollsystem der übrigen Theile der Monarchie.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, den in der Vorstellung in seinen allgemeinen Grundzügen entwickel-ten Plan zur Einverleibung des Herzogthums Lauenburg in den Zoll-verband der übrigen Theile der Monarchie unter gleichzeitigem Zoll-anschlusse der in der Vorstellung erwähnten fremden Gebietstheile allerhöchst zu genehmigen und das Finanzministerium allernädigst zu autorisiren, die zu dem Behuf nöthigen vorbereitenden Schritte, namentlich auch die Anknüpfung von Verhandlungen mit den be-treffenden fremden Regierungen zu veranlassen.

Hans Majestæt hævdede derpaa Geheime-Statsraads-Mødet.

J. Liebe.

Møde i geheimestatsrådet tirsdag d. 26. september 1854.

Aar 1854, Tirsdagen den 26de September, var det Geheime-Stats-raad forsamlet paa Frederiksborg Slot under Hans Majestæt Kongens allerhøieste Præsidium.

Premierministeren [Ørsted] refererede en af ham, som den efter Rangen første Minister, paa samtlige Ministres Vegne nedlagt aller-underdanigst Forestilling angaaende den nuværende Rigsraadssam-

lings Slutning, idet han allerunderdanigst indstillede, at Hans Majestæt allernaadigst vil bestemme, at den nuværende Rigsraadssamling skal sluttes Løverdagen den 30te d. M., og at Hans Majestæt lige allernaadigst vil i den Anledning forsyne den allerunderdanigst vedlagte Expedition desangaaende til Rigsraadets Præsident med allerhøieste Underskrift.

Hans Majestæt resolverede allernaadigst, at den nuværende Rigsraadssamling skal sluttes Løverdagen den 30te d. M., og efterat det Forestillingen vedlagte Reskript til Præsidenten i Rigsraadet var blevet parapheret af samtlige Geheime-Statsraadets Medlemmer, forsynede Hans Majestæt samme med allerhøieste Underskrift.

Fremdeles refererede *Premierministeren* [Ørsted] en af ham, som den efter Rangen ældste Minister, paa samtlige Ministres Vegne nedlagt allerunderdanigst Forestilling angaaende Regulativet for Forretningsordenen i Rigsraadet, idet han indstillede:

- 1) At Hans Majestæt allernaadigst vil bifalde de af Rigsraadet allerunderdanigst i Forslag bragte Modificationer i det samme forelagte Regulativ for Forretningsordenen i Rigsraadet, dog med Undtagelse af det af Rigsraadet foreslaaede Tillæg til Regulativets Slutning.
- 2) At Hans Majestæt lige allernaadigst vil befale, at der til allerunderdanigst Betænkning forelægges Rigsraadet følgende Tillæg til Slutningen af Regulativets § 13 (efterat der istedetfor Punktum er sat Comma) »til hvilke de af Regjeringen forelagte Udkast føies som Bilag«.
- 3) At Hans Majestæts endelige allerhøieste Fastsættelse af Rigsraadets Forretningsorden udsættes, indtil Rigsraadets allerunderdanigste Betænkning er bleven afgivet over fornævnte Tillæg til Regulativets § 13.

Indenrigsministeren [Tillisch] bemærkede, saaledes som han ved Ministeriets Conference om denne Sag havde forbeholdt sig, at Ministeriets Medlemmer ikke havde været aldeles enige, og at han ansaa det for rigtigst, at Hans Majestæt bifalder Regulativet, saaledes som det nu foreligger fra Rigsraadet, uden at gjøre nogen videre Forandring. Hvad nemlig det af Rigsraadet foreslaaede Slutnings-Tillæg til Regulativet angik, da antog han, at Meningen dermed kun kan være, at Regulativet skal til den nævnte Tid paany forelægges Rigsraadet, men uden at derved afskjæres Regjeringen Adgang til ved den Leilighed at gjøre de Forandringer i samme, som den maatte finde hen-

sigtsmæssige. Og hvad angik det af Ministeriet nu foreslaaede nye Tillæg til Regulativets § 13, da troede han ikke, at der er tilstrækkelig Anledning til for dette Tillægs Skyld, som ikke kan tilføies, uden at Rigsraadet først skal høres derover, nu at lade Sagen gaa tilbage til Rigsraadet. Hvad der nærmest har fremkaldt Forslaget om dette Tillæg, er den Form, som er givet Rigsraadets Betænkning i nærværende Sag, idet man har troet, at Rigsraadet ved samme har villet anmasse sig noget, der laa udenfor dets Competence; men ligesom han ikke troede, at saadant havde ligget i Rigsraadets Tanke, saaledes mente han ogsaa, at Regjeringen ikke skal sætte sig paa fjendtlig Fod med Rigsraadet, saalænge der ingen tilstrækkelig Grund er dertil, og da det nu let kunde faa Udseende af en fjendtlig Stemning fra Regjeringens Side, naar den foreliggende Indstilling tages tilfølg af Hans Majestæt, maatte han lægge Vægt paa, at Regulativet bifaldes uden Forandring, hvilket han saaledes allerunderdanigst tilraadede og forlangte tilført Protokollen.

Premierministeren [Ørsted] erklærede sig aldeles enig med Indenrigsministeren. Hvad det af Rigsraadet foreslaaede Slutnings-Tillæg til Regulativet angik, da var dette Tillæg vel ikke affattet i de adæqvateste Udtryk, men Sagen var for ubetydelig til derfor ikke at gaa ind paa samme. Og hvad angik den Form, der er givet Rigsraadets Betænkning, da var den, efter hvad han havde Grund til at antage, aldeles ikke valgt for dermed at ville anmasse sig noget, ligesom Hans Majestæt jo ogsaa har det i sin Magt, hvis Allerhøistsamme nu bifalder Regulativet uden Forandring, at vælge den Form, at Allerhøistsamme erklærer at ville, efter at have modtaget Rigsraadets allerunderdanigste Betænkning, have Regulativet fastsat som følger, altsaa ikke i Form af en Stadfæstelse af Regulativet, saaledes som det foreligger fra Rigsraadet. Han troede, at Rigsraadet vilde finde noget stødende i det af Ministeriet foreslaaede og sluttede sig som sagt til Indenrigsministeren.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] bemærkte, er finde nicht, dass eine Spur von Feindseligkeit gegen den Reichsrath in dem allerunterthänigsten Antrage des Ministerii liege, und aus den in der Vorstellung entwickelten Gründen stimme er für diesen Antrag, indem er übrigens nicht glaube, dass die Sache von grosser Wichtigkeit sei.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Moltke] og *Krigsministeren* [Hansen] henholdt sig begge til den foreliggende Indstilling.

Udenrigsministeren [Bluhme] bemærkede, at han ansaa Sagen for at være af meget ringe Vigtighed. Hvis han havde deltaget i Ministeriets Conference, ved hvilken han paa Grund af Sygdom havde været fraværende, vilde han have følt sig tilbøielig til at votere for, at Regulativet bifaldtes, saaledes som det var kommet fra Rigsraadet; men paa den anden Side kunde han ikke indse, at Rigsraadet kan i nogen Maade føle sig bleseret ved, at den foreliggende Indstilling tages til følge.

Finantsministeren [Sponneck] antog ikke Sagen for at være af nogen stor politisk Betydning og troede, at Hans Majestæt kunde tage Beslutning enten til den ene eller til den anden Side, uden at der vilde være noget Afficerende for Rigsraadet. Men i praktisk Henseende ansaa han den Tilføining, som Ministeriet har foreslaaet til Regulativets § 13, for ikke at være uden Vigtighed for Fremtiden, og han holdt sig derfor til den foreliggende Indstilling.

Marineministeren [Steen A. Bille] erklærede sig enig i Indstillingen, saaledes som den i den refererede Forestilling nu foreligger formuleret og motiveret.

Hans Kongelige Høihed Arveprindsen sluttede sig til Indstillingen.

Hans Majestæt Kongen behagede derpaa allernaadigst at resolve, at det i den allerunderdanigst refererede Forestilling forslaaede Tillæg til § 13 i Regulativet for Rigsraadets Forretningsorden skal forelægges Rigsraadet til Betænkning.

Cultusministeren [Ørsted] refererede en allerunderdanigst Forestilling om Kirke- og Undervisningsministeriets Budgetforslag for Finantsaaret 1855/56, idet han indstillede, at Hans Majestæt allernaadigst vilde approbere de fremlagte Forslag til Budgetter for Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet samt for de derunder hørende separate Fonds for Finantsaaret 1855/56; og at der for bemeldte Finantsaar maa under Conto »overordentlige Statsudgifter« calculeres et Beløb af 2000 Rd. til Fuldførelsen af de schumacherske Gradmaalingssarbejder; hvorhos han allerunderdanigst henstillede, hvorvidt Budgetforslagene for følgende Instituter med egne Fonds, nemlig Universitetet, Communitetet, den polytechniske Læreanstalt, Sorø Akademi, sammes Forstsvæsen og det lærde Skolevæsen, blive at forelægge Rigsdagen i Forbindelse med Forslaget til Finantsloven for 1855/56.

Efterat Cultusministeren havde bemærket, at han fra Cultusministeriets Standpunkt fandt det ønskeligt, at den Forandring foregaar,

at de i Henstillingen ommeldte Budgetforslag ikke optages i Forslaget til Finantsloven, men at han fra Regjeringens almindelige Standpunkt fandt det noget tvivlsomt, om man nu skal gjøre denne Forandring, og at han derfor kun havde henstillet dette Punkt, samt efterat det fra flere Sider var blevet yttret, at man saameget hellere maatte lade være nu at bringe en saadan Forandring under Omhandling med Rigsdagen, som det alligevel ikke var at antage, at den vilde kune sættes igjennem, behagede *Hans Majestæt* at bifalde de foreliggende Indstillinger, saaledes at det allerunderdanigst forelagte Budget for Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet i dets Helhed optages i det Udkast til en Finantslov, der bliver at forelægge den nu sammentrædende Rigsdag, og at følgelig den tilføiede Henstilling ikke tages i Betragtning ved Finantslovforslaget for 1855/56.

Fremdeles refererede *Cultusministeren* [Ørsted] en allerunderdanigst Forestilling om Bestyrelsen af de under det Offentlige inddragne Bispetiender saavel som angaaende Gagen for den tilkommende Biskop over Viborg Stift og om Tillæg til den for Biskoppen over Fyns Stift bestemte Gage, idet han indstillede:

- 1) At Bestyrelsen af Bispetienderne og andre biskoppelige Indtægter, forsaavidt de ikke oppebæres af de vedkommende Biskopper, men ere inddragne eller ville blive inddragne under det Offentliges Administration, imod fast aarlig Gage til de vedkommende Biskopper, fra 1ste April 1855 maa overgaa fra Finantsministeriet og Domænedirektoratet under dette Ministerium.
- 2) At som Følge heraf paa det Forslag til en Finantslov for Kongeriget Danmark, der vil blive forelagt den forestaaende Rigsdag, maa udgaa dels iblandt Indtægterne det Beløb, hvormed de overtagne Bispetiender hidtil ere blevne opførte under Domæneindtægterne, dels iblandt Udgifterne de paa dette Ministerii Budget opførte Gager for de paagjældende Biskopper og for Biskoppen over Als og Ærø, saavel som de ved Finantsloven for Aaret 1851–52 tilkomne 2000 Rd. til Fordeling iblandt utilstrækkeligt lønnede geistlige Embeder.
- 3) At saavel bemeldte Indtægter som bemeldte Udgifter maa optages som en særlig Conto under dette Ministerii Budget iblandt de andre Conti under Ministeriet, til hvilke der er henlagt særskilte Fonds, saasom Universitetet, Communitetet og andre.
- 4) At det Overskud, som vil udkomme paa denne Conto, alene maa

komme til Anvendelse til kirkelige og andre dermed beslægtede Øiemed.

- 5) At Viborg Bispestols Tiender samt Bispestolens Andel af Domkappellets Indtægter af Læsø og det Fæstegods, hvormed samme er benificeret, fra 1ste April næste Aar maa inddrages under det samme Fond, hvorunder de andre inddragne Bispetiender og biskoppelige Indtægter fra samme Tid ville blive henlagte.
- 6) At der foruden Cathedralicum og øvrige Indtægter, der ikke ere indbefattede under denne Foranstaltning, maa tillægges den tilkommende Biskop over Viborg Stift fra samme Dag at regne en fast aarlig Pengegage af 2000 Rd., samt en fast aarlig Kornindtægt af 550 Tdr. Byg, at betale med Penge efter Kapitelstaxt, begge Dele at afholde af bemeldte Fond.
- 7) At Renterne og Udbyttet af de Fyns Bispestol tilhørende Kapitaler og dets Aktiebrev i Nationalbanken saavel som Indtægten af det Bøndergods, hvormed Bispestolen er benificeret, der hidtil have været inddragne under det Offentliges Administration, maa tilbagegives Biskoppen selv til Oppebørsel som et Tillæg til den for ham bestemte faste aarlige Gage fra 1ste April næste Aar at regne.
- 8) At den endelige Bestemmelse om Anvendelsen af det Overskud, der for Løbet af næste Finantsaar vil udkomme af de inddragne Bispetiender og andre biskoppelige Indtægter maa forbeholdes nærmere Overveielse og allerunderdanigst Forslag.

Samtlige Indstillinger bleve af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldte.

Den fungerende *Justitsminister* [Ørsted] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvorved Udkast til Justitsministeriets Budget for Finantsaaret 1855/56 forelægges til allerhøieste Approbation.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at det forelagte Budget-Udkast optages paa det Forslag til Finantslov for Finantsaaret 1855/56, som bliver at forelægge næste ordentlige Rigsdag.

Indenrigsministeren [Tillisch] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvorved Udkast til Indenrigsministeriets Budget for Finantsaaret 1855/56 forelægges til allerhøieste Approbation.

Overensstemmende med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at de forelagte Udkast og Forslag maa for Indenrigsministeriets Vedkommende lægges til Grund for de Forslag til Finantslo-

ven for 1855/56, der blive at forelægge den næste ordentlige Rigsdag, dog saaledes, at den til Bøgestrømmens Opmudring anførte Sum bliver at opføre som Kongeriget alene vedkommende.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Bewilligung einer Fristerstreckung für die Beendigung der Wahlen von Abgeordneten und Stellvertretern zu der Versammlung der Provinzialstände des Herzogthums Holstein für den 2ten städtischen Wahldistrict bis zum 15ten October d. J.

In Übereinstimmung mit dem Antrage genehmigten *Seine Majestät* allerhöchst, dass die für die Beendigung der gegenwärtigen Wahlen zur holsteinischen Provinzialstände-Versammlung angeordnete Frist für den 2ten städtischen Wahldistrict bis zum 15ten October d. J. allergnädigst verlängert werde.

Finantsministeren [Sponneck] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvorved forelægges Udkast til Domænebudgettet for Kongerigets Vedkommende for 1855/56.

I Overensstemmelse med Indstillingen approberede *Hans Majestæt* allernaadigst bemeldte Udkast til Indlemmelse i det almindelige Finantsforslag for fornævnte Aar.

Fremdeles refererede *Finantsministeren* [Sponneck] en allerunderdanigst Forestilling, hvorved forelægges Udkast til Budgettet for 1855/56 for Statsaktivernes Vedkommende.

Overensstemmende med Indstillingen approberede *Hans Majestæt* allernaadigst bemeldte Budget til Indlemmelse i det almindelige Finantsforslag for fornævnte Aar.

Marineministeren [Steen A. Bille] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvorved Budget-Forslag for Marinens Vedkommende for Finantsaaret 1855/56 forelægges, idet han indstillede, at det maatte behage *Hans Majestæt* allernaadigst at bifalde, at det forelagte Budget-Forslag optages i Udkastet til Finantsloven for 1855/56, med den Forandring, at der under Post B optages en Sum af 270.666 Rd. 64 Sk. Rigmønt til Bestridelse af Dokkearbeidet paa Nyholm, i Henhold til Lov af 23de Marts 1854.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling, dog saaledes, at efter Forslag af *Finantsministeren* [Sponneck], hvori *Marineministeren* [Steen A. Bille] samtykkede, den Sum af 11.500 Rd. til et Vagerfartøj paa Vestkysten bortfalder, hvornæst *Hans Majestæt*

derhos, efter at have bragt Tilveiebringelsen af et andet Dampskib til Allerhøistsammes eget Brug, end det, der hertil nu haves, og med hvilket Allerhøistsamme ikke længere kunde hjælpe sig, under Spørgsmaal, idet Allerhøistsamme nærmest havde tænkt sig, at de i denne Anledning medgaaende Bekostninger maatte opføres under extraordinære Udgifter paa Marineministeriets Budget for næste Aar, allernaadigst, i Overensstemmelse med, hvad *Finantsministeren* [*Sponneck*] foreslog, foreløbigen resolverede, at Marineministeren vilde efter nærmere Conference med Finantsministeriet have at tage under Overveielse, hvorledes et passende Dampskib til Hans Majestæts egen allerhøieste Afbenyttelse paa den mindst bekostelige Maade kan skaffes tilveie, hvorefter Marineministeren vilde have snarest muligt at gjøre nærmere allerunderdanigst Forslag i denne Henseende.

Krigsministeren [Hansen] meddelte Underretning om, hvor stor en Del af den til Tjeneste indeværende Troppstyrke han i Henhold til den Bemyndigelse, der var ham givet ved den i forrige Geheime-Statsraads-Møde tagne allerhøieste Resolution, havde hjempermitteret; idet han derhos, i Overensstemmelse med bemeldte Resolution, forebragte Spørgsmaal om, hvorvidt en yderligere Permittering skal finde Sted.

Udenrigsministeren [Bluhme] yttrede paa dertil given Anledning, at der ikke forekom ham at være megen Fare ved nu at lade en større Permittering indtræde, da det efter alle Beretninger synes, at de allierede Flaader ikke skulle overvintre i vore Farvande, men snarest muligt gaa tilbage, da Forholdene i det hele ere saadan, at der nu snarere er mindre Grund for os til at vedblive med Rustninger, end der var dengang, han sidst udtalte sig i Geheime-Statsraadet i Henseende til Rustnings-Spørgsmaalet, og da navnlig de egentlige Landtropper paa den allierede Flaade, paa hvilke den større Indkaldelse af vort Landmilitær var beregnet, allerede ere sendte tilbage.

Hans Majestæt Kongen yttrede, at Allerhøistsamme, saaledes som han allerede i forrige Geheime-Statsraad havde udtalt, var meget stemt for Troppernes Hjempermittering.

Krigsministeren [Hansen] bemærkede, at han, hvis det er Hans Majestæts Befaling, at en større Hjempermittering skal finde Sted, maatte henstille, at den allerhøieste Resolution kommer til at lyde saaledes: »Vil ville allernaadigst, at der af den paa Sjælland forsamlede Styrke hjempermitteres saa mange, at der kun bliver tilbage,

hvad der skjønnes nødvendigt til Tjenestens Bestridelse under de bestaaende Forhold; idet Krigsministeren i saa Henseende fremhævede, at han ikke turde tilraade at indskrænke den tilbageblivende Styrke til den sædvanlige Vinterstyrke, men nærmere skulde allerunderdanigst forelægge Calcule over, hvad der udfordres.

Hans Majestæt Kongen resolverede derpaa i Overensstemmelse med, hvad Krigsministeren havde henstillet.

Indenrigsministeren [Tillisch] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at den af Rigsdagen vedtagne Grundlovsbestemmelse om Indskrænkning af Grundloven af 5te Juni 1849 ikke bifaldes af Hans Majestæt, og at det derimod allernaadigst tillades, at det Forestillingen medfølgende Forslag til en saadan Grundlovsbestemmelse maa forelægges den til 2den October 1854 sammentrædende Rigsdag.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Efterat have befaleet Premierministeren at forelægge i næste Geheime-Statsraads-Møde Udkast til den Throntale, der bliver at holde ved Aabningen af den forestaaende Rigsdag, i hvilket Møde Hans Majestæt da vilde afgive sin Bestemmelse, om Allerhøistsamme i egen Person vil aabne Rigsdagen eller paalægge Premierministeren dette Hverv, hævdede *Hans Majestæt* derpaa nærværende Møde.

J. Liebe.

Møde i geheimstatsrådet fredag d. 29. september 1854.

Aar 1854, Fredagen den 29de September, var det Geheime-Statsraad forsamlet paa Frederiksborg Slot under Hans Majestæt Kongens allerhøieste Præsidium. Hans Kongelige Høihed Arveprindsen var fraværende.

Hans Majestæt Kongen fremlagde en allerunderdanigst Forestilling fra Præsidenten i Rigsraadet, af Gaars Dato, hvori andrages paa, at der, saafremt det maatte vise sig fornødent til Tilendebringelsen af de Rigsraadet fortiden foreliggende Sager, allernaadigst maa indrømmes samme en Forlængelse i Sessionen indtil den 3die October næstkommende, i hvilken Anledning Hans Majestæt yttrede, at Allerhøistsamme troede, at det for i fornødent Fald at have et Slags Baand paa Rigsdagen vilde være godt, at Rigsraadet blev sammen endnu en

Tid, efterat den var bleven aabnet, og at han derfor mente, at man burde tilstaa Rigsraadet Forlængelse indtil videre.

Efterat det imidlertid var blevet bemærket, at det dog ikke godt gik an at indrømme Rigsraadet en saadan Forlængelse indtil videre, naar Regjeringen ikke mere havde noget at forelægge samme, og det havde den ikke, samt at det derhos ogsaa vilde være noget eget nu at give en saadan Forlængelse, efterat det faa Dage forud er blevet Rigsraadet tilkjendegivet, at dets Samling skulde være sluttet den 30te dennes, behagede *Hans Majestæt* allernaadigst at resolve, at der bevilges Rigsraadet en saadan Forlængelse af den ved det allerhøieste Reskript af 26de dennes bestemte Tidsfrist for dets Forhandlinger, som maatte være fornøden til, at de Rigsraadet allerede foreliggende Sager kunne blive tilendebagte, samt at Præsidenten i Rigsraadet har at gjøre allerunderdanigst Indberetning, naar Forhandlingerne ere sluttede.

Et i Overensstemmelse med denne allerhøieste Resolution udfærdiget Reskript til Præsidenten i Rigsraadet blev af *Hans Majestæt* forsynet med allerhøieste Underskrift og derefter parapheret af samtlige Geheime-Statsraadets Medlemmer.

Krigsministeren [Hansen] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvorved forelægges Forslag til Krigsministeriets Budget for Finantsaaret 1855/56, idet han indstillede, at det foreliggende Budgetforslag allerhøiest approberes til Forelæggelse for Rigsdagen, dog med følgende Modificationer:

- 1) At paa vedkommende Conti tillægges de Udgifter, der, som Følge af Overdragelsen af Fredensborg Slot og de Kongelige Bygninger paa Hirschholm til Militæretaten, overgaa fra Domænedirektoratet til Krigsministeriets Budget.
- 2) At til Grund for Beregningen af Udgiften til Brød og Fourage lægges følgende istedetfor de nu paa Forslaget optagne Priser, nemlig:
 Brød 2 $\frac{3}{4}$ Sk. pr. $\%$, Havre 3 Rd. pr. Td.,
 Hø 16 Sk. pr. L $\%$, Halm 10 Sk. pr. L $\%$;
- 3) At Udgiften til ekstraordinært Bespisningstillæg for de ikke paa Cantonnementsfod satte Underofficerer og Menige optages som en særlig Post, med Bemærkning, at det ikkun eventualiter vil komme til Udbetaling, saafremt Hans Majestæt paa Krigsministeriets derom efter forudgaaende Brevvexling med Finantsministeriet nedlagte

allerunderdanigste Forestilling, i sin Tid specielt maatte billige dets Udbetaling.

Finantsministeren [Sponneck] bemærkede, at ved at sammenligne Krigsministeriets Budget for indeværende Aar med den for næste Finantsaar begjærte Sum, viste der sig for det sidste en Forøgelse af omtrent $\frac{1}{2}$ Million. Der var imidlertid dog kun een af de Poster, fra hvilke denne Forøgelse væsentlig hidrørte, som han troede at kunne blive Gjenstand for nogen Decourt, og det var den til militære Bygningsforetagender opførte Sum, der for næste Aar var ansat 110.000 Rd. høiere end iaar. Han miskjendte nu vel i saa Henseende ingenlunde Vigtigheden af at gaa frem med Kasereringssystemet, men hvis det var nogenlunde muligt, at de tilbageværende Kasereringsarbejder fordeles paa 2 Aar istedetfor 1, var der dog noget, som kunde tale for at holde den til Bygningsarbejder bestemte Sum indenfor samme Grændse i næste Aar som i indeværende, og det var, at der i næste Aar ere flere Udgifter under Krigsministeriet, som ikke igjen vende tilbage. Naar imidlertid Krigsministeren ikke kunde afse den begjærte Sum, uden at der bevirkes en total Standsning i Kasererings-Arbeidet, vilde *Finantsministeren* ikke driste sig til at fraraade, at den forlangte Sum tilstaaes, saameget mindre som *Finantscalculen* dog alligevel i det hele stiller sig fordelagtig.

Krigsministeren [Hansen] yttrede, at naar man tog i Beregning Massen af de Bygninger, som sortere under Krigsministeriet, var den Sum, som han havde begjært til Bygningsforetagender for næste Aar, i sig ikke saa stor. Hvad specielt Kasererings-Arbejderne angik, da fremhævede han den i flere Henseender store Vigtighed og Nytte af at gennemføre Kasereringssystemet, og idet han tillige troede, at det vilde være god Økonomi ikke at fordele de i saa Henseende for næste Aar projecterede Arbejder paa 2 Aar, maatte han indstændigen allerunderdanigst andrage paa, at den begjærte Sum bevilges ham.

Finantsministeren [Sponneck] skulde, som allerede bemærket, ikke driste sig til at modsætte sig, at den omhandlede Sum bevilges, naar der er Nødvendighed for, at de paagjældende Arbejder alle udføres i næste Aar, men han ansaa det imidlertid dog for en Selvfølge, at der, hvis i næste Aar ekstraordinære Rustninger skulde gjøres fornødne, blev hertil at tage muligt Hensyn i Henseende til Omfanget af hine Arbejder.

Efterat *Hans Majestæt Kongen* havde yttret, at Allerhøistsammes

Formaal gik hen paa, at alt Militær skal kaserneres, hvorved de mange forskjellige Ulemper, som ere forbundne med Indqvartering omkring hos Borgerne, vilde undgaas, behagede Allerhøjstsamme at approbere Krigsministerens Indstilling.

Finantsministeren [Sponeck] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvorved forelægges Udkast til Budget for Øresunds- og Strømtoldvæsenet for 1855/56.

Overensstemmende med Indstillingen approberede *Hans Majestæt* allernaadigst, at det forelagte Budget-Udkast indlemmes i det almindelige Finantsforslag for Aaret 1855/56.

Finantsministeren [Sponeck] refererede derpaa en allerunderdanigst Forestilling, hvorved forelægges Budget-Udkast for Statsgjældens Forrentning og Afbetaling for Finantsaaret 1855/56.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at det forelagte Budget-Udkast lægges til Grund for Finantscalculen for bemeldte Finantsaar.

Fremdeles refererede *Finantsministeren* [Sponeck] en allerunderdanigst Forestilling, hvorved forelægges Budget-Udkast for Kongerigets Toldvæsen i Finantsaaret 1855/56.

Overensstemmende med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at det forelagte Budget-Udkast lægges til Grund for det Finantsforslag, der vil være at forelægge den i næste Maaned sammentrædende Rigsdag.

Endvidere refererede *Finantsministeren* [Sponeck] tvende allerunderdanigste Forestillinger, hvorved forelægges Budget-Udkast for næste Finantsaar, respektive for Postvæsenets Vedkommende og for de selve Finantsministeriet vedkommende Udgifter, som dels ere fælleds for hele Monarkiet, dels ere særlige for Kongeriget.

I Overensstemmelse med Indstillingerne bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at de forelagte Budgetudkast lægges til Grund ved Finantscalculen for næste Aar.

Finantsministeren [Sponeck] foredrog derefter en allerunderdanigst Beretning, hvorved forelægges det af Statsbogholderiets Bøger uddragne Statsregnskab for Kongerigets Vedkommende for Finantsaaret 1853/54.

Finantsministeren [Sponeck] refererede derpaa en allerunderdanigst Forestilling, hvorved forelægges et Lovforslag, der tilsigter at udjevne den Uoverensstemmelse, der finder Sted i Principerne i

Finantsloven for 1853/54 for Fordelingen af de for hele Monarkiet fælleds og de for de enkelte Landsdele særlige Indtægter og Udgifter mod de i Finantsloven for 1854/55 vedtagne Principer.

Overensstemmende med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at bemeldte Lovudkast forelægges den nu sammentrædende Rigsdag.

Videre refererede *Finantsministeren* [Sponeck] en allerunderdanigst Forestilling, hvorved forelægges Udkast til Finantsforslagets Indtægtssider for Finantsaaret 1855/56.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at bemeldte Udkast gjøres til Gjenstand for Forelæggelse for Rigsdagen.

Finantsministeren [Sponeck] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Hans Majestæt allernaadigst vil bifalde, at Contoen for overordentlige Statsudgifter, Kongeriget særlig vedkommende, for næste Finantsaar, overensstemmende med det i Forestillingen allerunderdanigst Indmeldte, opføres med ialt 432.254 Rd. 64 Sk.

Hans Majestæt bifaldt det Indstillede.

Sluttelig refererede *Finantsministeren* [Sponeck] en allerunderdanigst Forestilling, hvorved forelægges Udkast til § 7 paa Finantsforslaget for næste Aar angaaende Kongerigets Bidrag til den Del af Monarkiets Fælledsudgifter, som ei dækkes ved Fælledsindtægterne, samt Udkast til § 8 angaaende Udgifterne til Rigsdagen.

Overensstemmende med Indstillingen approberede *Hans Majestæt* allernaadigst de forelagte Udkast.

Hans Majestæt autoriserede derefter allernaadigst Finantsministeren til igjennem Kabinettet allerunderdanigst at forelægge til allerhøieste Approbation den endelige Sammenstilling af de forskjellige, hvert for sig refererede Budgetter.

Hans Majestæt behagede derpaa allernaadigst at tilkjendegive, at Allerhøistsamme vil have Premierministeren bemyndiget til paa Allerhøistsammes Vegne at aabne den Mandagen d. 2den October d. A. sammentrædende Rigsdag; og efter at dernæst *Premierministeren* [Ørsted], i Henhold til den ham i forrige Geheime-Statsraads-Møde givne allerhøieste Befaling, havde allerunderdanigst forelagt Udkast til et allernaadigst Budskab til Rigsdagen, bifaldt *Hans Majestæt* dette med den Forandring, at der i Begyndelsen efter »Danske Mænd« ind-

skydes »Modtager Eders Konges Hilsen«. Hans Majestæt bemyndigede derhos Premierministeren til i Allerhøistsammes Navn at meddele Rigsdagen dette Budskab og forsynede et i denne Anledning allerunderdanigst forelagt Reskript til Premierministeren med Sin allerhøieste Underskrift.

Cultusministeren [Ørsted] refererede en allerunderdanigst Forestilling om Fremlæggelse af et Lovforslag om Beregningen af Pension af det Kongelige Skuespil- og Balletpersonale.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt*, at der forelægges Rigsdagen følgende Lovforslag:

Naar nogen af det ved det Kongelige Theater fast ansatte Skuespil- eller Balletpersonale skal entlediges med Pension, kan Regjeringen, naar den finder, at Omstændighederne tale derfor, bevilge, at hans eller hendes Indtægt i Spillepræmie tages i Beregning til Pensionens Bestemmelse efter Lov af 5te Januar 1851 § 3 cfr. § 4 med Gjennemsnittet af sammes Beløb i en for Vedkommende gunstigere Række af 5 paa hinanden følgende Theateraar efter den paagjældendes Kongelige Udnævnelse istedetfor med Gjennemsnittet af sammes Indtægt i de sidste 5 Aar.

Den fungerende Justitsminister [Ørsted] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvorved forelægges et Udkast til Lov om Forhøielse af de for Gjældsarrestanter anordnede Underholdningspenge.

Overensstemmende med Indstillingen approberede *Hans Majestæt* allernaadigst det forelagte Lovudkast til Forelæggelse for den i October d. A. sammentrædende Rigsdag.

Den fungerende Justitsminister [Ørsted] refererede derpaa en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Hans Majestæt allernaadigst vil tillade Sidse Pedersdatter af Vintersbølle under Præstø Amt at indgaa nyt Ægteskab, navnlig ogsaa med Ungkarl Peder Larsen sammesteds, uanset at hun med ham har bedrevet Hor.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede.

Fremdeles refererede den *fungerende Justitsminister* [Ørsted] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Jens Larsen og Karen Sørensdatter af Grønningen i Albæk Sogn under Hjørring Amt allernaadigst maa fritages for den dem ved den Kongelige Viborgske Landsoverrets Dom af 16de Januar d. A. for at have siddet et af bemeldte Amt udstedt Entholdelsesdekret overhørigede idømte Straf af resp. 16 Dages Fængsel paa sædvanlig Fangekost og 4 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

Det saaledes Indstillede blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Sluttelig refererede *den fungerende Justitsminister* [Ørsted] en allerunderdanigst Forestilling om Benaadning for adskillige i Straffeanstalterne hensiddende Forbrydere i Anledning af Hans Majestæts forestaaende allerhøieste Fødselsdag, idet han indstillede:

- I) a) At Forbedringshusfangerne i Kjøbenhavns Tugt-, Rasp- og Forbedringshus: Søren Pedersen Hvam, Lars P. Gundersen eller Lars F. Petersen, Niels Andreasen, Adamine Elisabeth Vilhelmine Larsen eller Mørch, Sophie Amalie Jensen, Ane Marie Larsdatter samt Naadesfangerne Niels Jensen og Marie Nielsdatter allernaadigst maa forundes Friheden, dog at det inden Løsladelsen tilkjendegives dem, at de, saafremt de paany gjøre sig skyldige i nogen Forbrydelse, der ikke medfører større Straf, eller de oftere overtræde de Regler, som Politiet for at sikkre sig deres ordentlige Forhold finder sig foranlediget til at foreskrive, uden videre Dom ville blive gjenindsatte, de 6 første til Tugthusarbeide paa Livstid og de 2de sidste til Tugthusarbeide paa Hans Majestæts Naade.
- b) At Tugthusfange Christen Carlsen maa eftergives Resten af den Straffetid, som han i Henhold til Høiesterets Dom af 24de Januar 1849 og allerhøieste Resolution af 23de Marts d. A. endnu har at udstaa.
- II) a) At Forbedringshusfangerne i Viborg Tugt- og Forbedringshus Anders Villadsen, Jørgen Andersen og Jens Mortensen, samt Tugthusfange sammesteds Mette Kirstine Marie Holm allernaadigst maa forundes Friheden, dog at det inden Løsladelsen tilkjendegives dem, at de, saafremt de paany gjøre sig skyldige i nogen Forbrydelse, der ikke medfører større Straf, eller de oftere overtræde de Regler, som Politiet for at sikkre sig deres ordentlige Forhold finder sig foranlediget til at foreskrive, uden videre Dom ville blive at gjenindsætte, de 3 førstnævnte til Tugthusarbeide paa Hans Majestæts Naade og sidstnævnte paa Livstid, samt at bemeldte Anders Villadsen og Jens Mortensen skulle være forpligtede til ikke at opholde sig dem, med hvem de have begaaet Blodskam, nærmere end i en Afstand af 4 Mil.
- b) At Forbedringshusfange Jens Larsen maa eftergives Resten af

den Straffetid, som han i Henhold til Viborg Landsoverrets Dom af 12te Januar 1846 har at udstaa.

III) a) At Fæstningsslaverne Christian Kjørulff Olsen, Peder Andersen Krogh eller Greve, Ole Qvist Knudsen, Alexander Ludvig Wewer, Jens Hansen af Galthen, Jens Peter Hermann, Ferdinand Anthon Christian Printzlau, Moreau Børresen, Christian Berthelsen Buckram, Laurs Lauersen Andrup, Jens Hansen Smidstrup, Julius Frands Jensen, Mads Mogensen Halkjær, Niels Jensen, Christen eller Christian Laursen Lyster, Hans Jacobsen Lindegaard allernaadigst maa forundes Friheden, dog at det inden Løsladelsen tilkjendegives dem, med Undtagelse af de 3 sidstnævnte, at de, saafremt de paany gjøre sig skyldige i nogen Forbrydelse, der ikke medfører større Straf, eller de oftere overtræde de Regler, som Politiet for at sikkre sig deres ordentlige Forhold maatte foreskrive, uden videre Dom ville blive indsatte til Tugthusarbeide paa Livstid.

b) At den uærlige Slave Carl Frederik Becker maa forundes Opreisning paa Æren.

Samtlige disse Indstillinger bleve af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldte.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung, in welcher er beantragte, ob nicht die wider den Schirmmachergesellen Marcus Rudolph Klein aus Lübeck wegen begangener Passfälschung vom holsteinischen Obercriminalgericht beschlossene 1 jährige Zucht- hausstrafe aus allerhöchster Gnade in eine 2 × 5 tägige Gefängnis- strafe bei Wasser und Brod zu verwandeln sein möchte.

Dieser Antrag wurde von *Seiner Majestät* allerhöchst genehmigt.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Vererbpachtung einer Landmasse von 39 □ Ruthen von den zu der Kellinghusener Kirchspielvogtei-Bedienung gehörenden Ländereien.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, die Vererbpachtung des 39 □ Ruthen haltenden, von dem Garten des Eingessenen Claus Tewes und der Hölzung Lieth begrenzten Theiles der zu den Dienstländereien der Kellinghusener Kirchspielvogtei gehörigen Koppel No. 9 an den Fleckenseingessenen Claus Tewes

zur Verbindung mit seinem Garten unter den allerunterthänigst vorgeschlagenen Bedingungen allerhöchst zu genehmigen, und das Ministerium allerhöchst zu autorisiren, das darnach Erforderliche vorzunehmen.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Ausschreibung des Magazinkorns und der Fourage für das Jahr 1855.

Übereinstimmend mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, das Ministerium allergnädigst zu autorisiren, das der Vorstellung im Entwurf angeschlossene Patent betreffend die Ausschreibung des Magazinkorns und der Fourage im Herzogthum Holstein für das Jahr 1855, wie auch die Bestimmung der Preise der für das Jahr 1854 ausgeschriebenen Korn- und Fourage-Quantitäten zur allerhöchsten Unterzeichnung allerunterthänigst vorzulegen.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte darauf eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Nutzungs-, Cultur- und Forstverbesserungs-Vorschläge in Ansehung der Königlichen Forsten im Herzogthum Holstein für das Forstjahr vom 1sten October 1854 bis dahin 1855, indem er beantrage, ob nicht die vorliegenden Nutzungs-, Cultur- und Verbesserungs-Vorschläge in Ansehung der Königlichen Forsten im Herzogthum Holstein für das Betriebsjahr 1854/55 zur Ausführung gebracht, und die danach erforderlichen Fällungs-, Cultur- und Reparaturkosten mit Inbegriff der Ausgaben für den Ankauf von Sämereien bis zu den Summen von resp. 25.680 Rt. 83 Sch., 8.833 Rt. 95 Sch. und 4.825 Rt. 16 Sch., also im Ganzen bis zu einem Belaufe von 39.340 Rt. 2 Sch. seiner Zeit aus den Forstintraden angewiesen werden dürfen; sowie ob nicht das holsteinische Forst- und Jagdamt allergnädigst zu autorisiren sein möchte, die Nadelholznutzungen, namentlich im Segeberger und Neumünsterschen Forstdistrict nach Maassgabe der Absatzverhältnisse zu erweitern, und das zu diesem Zweck für jeden der beiden Forstdistricte ausser den gedachten Betriebskosten noch 200 Rt. aus dem holsteinischen Budget-Conto »verschiedene Ausgaben bei der Forstverwaltung« zur Disposition gestellt werden.

Die beiden Anträge wurden von *Seiner Majestät* allerhöchst genehmigt.

Ferner referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Resultate der ersten ordentlichen Revision der Forstpläne der Brunsmarker, Salemer, Farchauer und Anker Forstreviren in der Ratzeburger Forstinspection.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, die vorliegenden, die Resultate der ersten ordentlichen Revision der Brunsmarker, Salimer, Farchauer und Anker Forstpläne enthaltenden Additamenta zu diesen Forstplänen im Allgemeinen und unter Vorbehalt etwaiger Modificationen im Detail der Ausführung allerhöchst zu genehmigen.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend das Gesuch des Apothekergehülfen Eduard Gottschalck aus Ratzeburg um Zulassung zur Apotheker-Prüfung vor Ablauf der gesetzlichen Gehülfen-Dienstzeit.

Übereinstimmend mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, den Apothekergehülfen Eduard Gottschalck von den im § 28 der Verordnung vom 11ten Februar 1854 enthaltenen Bestimmungen über die Zeitdauer des Gehülfen-Dienstes der der Zulassung zur Apotheker-Prüfung vorangehen soll, dahin allerhöchst zu dispensiren, dass ihm allergnädigst gestattet werde, bereits nach 2 1/2 jähriger Function als Gehülfe und 2 jährigem Studium auf der Universität um Ostern 1855 sich der angeordneten Apotheker-Prüfung unterwerfen zu dürfen.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend einige Modificationen hinsichtlich der für das Finanzjahr 1854/55 allerhöchst genehmigten Bauten an den landesherrlichen Deichen bei Glückstadt sowie auf den landesherrlichen Elbsanden.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, die von dem Ministerium angeordneten Modificationen hinsichtlich der für das Finanzjahr 1854/55 allerhöchst genehmigten Bauten an den landesherrlichen Deichen bei Glückstadt sowie auf den landesherrlichen Elbsanden nachträglich allergnädigst zu approbiren.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Chaussirung der Nebenlandstrasse von Lütjenburg nach Kiel bis zur Grenze des adeligen Guts Lammershagen und die Be-

willigung einer Wegegeldhebung an die Stadt Lütjenburg und die adelichen Güter Clamp und Neuhaus.

Übereinstimmend mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, den Gütern Neuhaus und Clamp sowie der Stadt Lütjenburg nach planmässiger Vollendung der Chaussirung der Nebenlandstrasse von Lütjenburg nach Kiel bis zur Scheide des Guts Lammershagen die Erhebung eines Wegegeldes nach Maassgabe des Chausseegeldtarifs für 1 Meile und der desfälligen für die Kunststrassen geltenden Bestimmungen unter der Bedingung allergnädigst zu bewilligen, dass dieselben den von dem Ministerium über die Ausführung des Chausseebaues, die Erhebung des Wegegeldes und die fernere Unterhaltung und Verwaltung des Weges zu treffenden Bestimmungen unweigerlich nachkommen.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Wiederbesetzung der erledigten 7ten und 8ten Rathstelle bei dem holstein-lauenburgischen Oberappellationsgericht.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, das Ministerium allergnädigst zu autorisiren, wegen Wiederbesetzung der 7ten und 8ten Rathstelle im holstein-lauenburgischem Oberappellationsgerichte allerunterthänigste Vorstellung zu thun.

Schliesslich referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Begnadigung des wegen 3ten Diebstahls zu lebenswieriger Zuchthausstrafe verurtheilten Züchtlings Christian Dierich Willhöft aus dem Gute Tangstedt.

Übereinstimmend mit dem Antrage genehmigten *Seine Majestät* allergnädigst, dass der gedachte Züchtling zum nächstkommenden Geburtstage Allerhöchstderselben aus den Strafanstalten entlassen werde.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Moltke] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung, in welcher er beantragte, ob nicht das Oberappellationsgericht für das Herzogthum Schleswig ermächtigt werden möge zu verfügen, dass wider Matthias Gondesen aus Ausacker eine Criminaluntersuchung wegen Majestätsbeleidigung eingeleitet werde.

Dieser Antrag wurde von *Seiner Majestät* allerhöchst genehmigt. Ferner referirte *der Minister für das Herzogthum Schleswig* [Molt-

ke] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Begnadigung des Schusters Hinrich Mohr aus Burg.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, den vom Appellationsgerichte für das Herzogthum Schleswig wegen verübter Brandstiftung zur Enthauptung mit dem Beile verurtheilten Schuster Hinrich Mohr in Burg zu einer 8jährigen Zuchthausstrafe allerhöchst zu begnadigen.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Moltke] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Eröffnung der Eisenbahnstrecke von Flensburg über Husum nach Tönning, indem er beantragte, ob nicht die Eröffnung der Eisenbahnstrecke von Flensburg über Husum nach Tönning an dem bevorstehenden allerhöchsten Geburtstage Seiner Königlichen Majestät allergnädigst zu gestatten sein möchte.

Seine Majestät genehmigten allergnädigst, dass König Frederik des Siebenten südschleswigsche Eisenbahn in ihrer ganzen Ausdehnung, sowohl auf der Strecke von Flensburg über Husum nach Tönning als auf der Strecke von Husum nach Rendsburg der Benutzung von Seiten des Publicums übergeben werde, sobald die angestellten Probefahrten und Untersuchungen des Betriebsmaterials nach dem Erachten des Königlichen Commissairs angeben haben werden, dass der Benutzung dieser Eisenbahnstrecken kein Hindernis mehr im Wege stehe. Dabei geruheten *Seine Majestät* sich wegen der feierlichen Eröffnung der vorgedachten Eisenbahn eine nähere Beschlussnahme allerhöchst vorzubehalten.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Moltke] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die allerhöchste Genehmigung der Seitens der Flensburg-Husum-Tönninger Eisenbahngesellschaft stattgehabten Wahl einiger Directionsmitglieder, indem er beantragte, ob nicht in Übereinstimmung mit dem § 50 des Statuts der Flensburg-Husum-Tönninger Eisenbahngesellschaft die in einer Generalversammlung der Actionaire erfolgte Wahl des Etatsraths Westenholz, Ritter vom Dannebrog, zu Matstrup in Jütland, des Justizraths Dr. Poulsen, Generalbevollmächtigten der Flensburg-Husum-Tönninger Eisenbahngesellschaft, Ritter vom Dannebrog, in Flensburg, des Kaufmanns F. N. Friedrichsen, Ritter vom Dannebrog, gleichfalls in Flensburg, des Agenten Renck, Mitgliedes des Reichsraths, Ritter vom Dannebrog, in Neumünster, und des Kammerjunkers A. Krieger, Ritter vom Danne-

brog, in Tönning, zu Mitgliedern der Direction der Gesellschaft allergnädigst zu genehmigen sein dürfte.

Dieser Antrag wurde von *Seiner Majestät* allerhöchst genehmigt.

Schliesslich referirte *der Minister für das Herzogthum Schleswig* [Moltke] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Genehmigung des Tarifs der Bahn- und Transportgelder für König Frederik des Siebenten südschleswigsche Eisenbahn in ihrer ganzen Ausdehnung.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, den in den der Vorstellung allerunterthänigst angeschlossenen Anlagen I, II und III entworfenen Tarif der Bahn- und Transportgelder für König Frederik des Siebenten südschleswigsche Eisenbahn in ihrer ganzen Ausdehnung allergnädigst zu genehmigen, dabei jedoch die Verfügung einer nach Verlauf eines Jahres oder längerer Zeit angemessen erachteten Herabsetzung der Tarifsätze ausdrücklich vorzubehalten.

Indenrigsministeren [Tillisch] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvorved forelægges et Udkast til Lov, hvorved Rentefoden i visse Tilfælde frigjøres og Straffen for Aager forandres m. v.

Overensstemmende med Indstillingen approberede *Hans Majestæt* allernaadigst det forelagte Lovudkast til Forelæggelse for Rigsdagen, dog med den Forandring, at Ordene »hvad deslige Laan angaar« udgaar af sidste Punktum i Udkastets § 2.

Fremdeles refererede *Indenrigsministeren* [Tillisch] en allerunderdanigst Forestilling, hvorved forelægges et Udkast til Regulativ for Handelspladsen Silkeborgs økonomiske Bestyrelse.

I Overensstemmelse med Indstillingen approberede *Hans Majestæt* allernaadigst det forelagte Lovudkast til Forelæggelse for Rigsdagen, dog med følgende Forandringer: i Udkastets § 3 udgaar Ordet »forud« og i § 5 indskydes imellem Ordene »maa« og »frem sættes« følgende Sætning: »forsaa vidt de gaa ud paa Anke over nogens Udelukkelse« samt udgaar Ordet »frem sættes«, hvor det staar, og sættes efter Ordene »i saa Henseende«.

Indenrigsministeren [Tillisch] refererede dernæst en allerunderdanigst Forestilling angaaende den paa Jernbanen til Korsør over Næsby Aa opførte Bro, i hvilken Forestilling henstilles, om Fuldførelsen af den i Forestillingen ommeldte Brohvælving over Næsby Aa skal standses, og Arbeidet besørgeres udført af Regjeringen paa Entreprenurens Regning, eller om Spørgsmaalet om, hvorvidt Brohvælvingen

kan anses forsvarlig eller ikke, maa søges afgjort ved en Voldgiftskjendelse.

Efterat have refereret denne Forestilling tilføiede Indenrigsministeren, at han senere havde fra Jernbanecommitteen, som han i Anledning af denne Sag havde tilskrevet, modtaget et Svar, hvori udtales den Formening, at man ikke skulde gaa ind paa noget af de tvende af ham allerunderdanigst i Forslag bragte Alternativer, og idet han, saaledes som Sagen nu stod, ogsaa for sit Vedkommende fandt at maatte tiltræde denne Mening, troede han, at der ikke var andet at gjøre end at holde sig til den § i Contracten med Entrepreneur, hvorefter denne skal i 1 Aar indestaa for Banen, og hvad der da findes utilbørligt bygget, ombygges paa hans Bekostning, til hvilket Øiemed det da derhos kunde specielt paalægges den controllerende Ingenieur at have nøie Tilsyn med den paagjældende Bro i det første Aar.

Efterat *Finantsministeren* [Spouneck] derpaa havde bemærket, at han, hvis der i nogen Maade i Faveur af Entrepreneur afviges fra den med ham sluttede Contract, forbeholdt sig i saa Fald paa Finantskassens Vegne alle mulige Indsigelser, og efterat det dernæst fra flere Sider var blevet udtalt, at den foreliggende Sag efter sin Beskaffenhed maatte overlades til Indenrigsministerens egen Afgjørelse, behagede *Hans Majestæt Kongen* allernaadigst at resolve, at det overlades Indenrigsministeren at afgjøre Sagen, saaledes som samme efter Omstændighederne maatte anse det hensigtsmæssigt.

Endvidere refererede *Indenrigsministeren* [Tillisch] en allerunderdanigst Forestilling, hvorved forelægges et Lovudkast angaaende Afløsning af de Arvefæsterne paa de Kongelige Domænegodser ifølge deres Skjøder paahvilende, i Forordningen 26de Juni 1844 § 2 omhandlede Kjørsler.

I Overensstemmelse med Indstillingen approberede *Hans Majestæt* allernaadigst det forelagte Lovudkast til Forelæggelse for Rigsdagen.

Sluttelig refererede *Indenrigsministeren* [Tillisch] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at det allernaadigst maa tillades Forpagter Dahr, i Forbindelse med Ydernæsgaarden under Baroniet Gaunø i Præstø Amt, at drive den saakaldte Lundegaard under Herlufsholms Stiftelses Gods indtil 1ste Mai 1864.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Finantsministeren [Spouneck] refererede en allerunderdanigst Fo-

restilling, hvori indstilles, at de i Forestillingen omhandlede Lønninger og Deputater, der fortiden udredes af forskellige Domæne-Jordebogskasser til efternævnte Embedsmænd, maa ved de nuværende Embedsmænds Afgang fra de respektive Tjenester inddrages, nemlig

til Distriktslægen paa Hirschholms Distrikt,

til Distriktslægen i Hillerød,

til Byskriveren i Frederiksborg,

til Distriktslægen i Esbønderup,

til Distriktslægen ved Jægerspris Gods,

til Distriktslægen ved Odsherreds Gods,

til Distriktslægen ved Baadesgaards Gods og

til Distriktslægen ved Frederiksværks Gods, dog saaledes, at de fremtidige Distriktslæger i Hillerød beholde de dem som Læger ved Hillerød Hospital fundatsmæssig tilkommende Deputater, nemlig 4 Favne Kløvebrænde og 84 Rd. for Græsning og Hø, og at der, naar de den nuværende Distriktslæge i Esbønderup tillagte Deputater ved hans Afgang ophøre, tilstaas Hospitalet i Esbønderup fri Medicin af Jordebogskassen efter nærmere Overenskomst med Amtsraadet.

Denne Indstilling blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Fremdeles refererede *Finantsministeren* [Sponneck] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Hans Majestæt allerhøist vil approbere, at der i Henhold til Loven af 15de April 1854 § 2 af Toldkassen udbetales Kronborg Geværfabrik et Vederlag af 1700 Rd. for Ophøret af den Værket tidligere tilstaaede Toldfrihed.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Der Finanzminister [Sponneck] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Erweiterung des Zollpackhauses in Kiel.

In Übereinstimmung mit dem Antrage genehmigten *Seine Majestät* allerhöchst:

- 1) Dass mit Rücksicht auf die von der Stadt Kiel angebotene Zurücknahme des s. g. Zoll- und Waarenhauses an der dortigen Schiffbrücke, dem jetzt im Umbau begriffenen Zollpackhause daselbst eine solche Erweiterung gegeben werde, dass sich in demselben alle Localitäten des dortigen Zollwesens vereinigen lassen.
- 2) Dass zu dieser fernerer Erweiterung des Zollpackhauses die von der Stadt Kiel zurückzuzahlenden 8000 Rt. verwendet, ausserdem aber noch 5000 Rt. dem Finanzministerium als Zuschuss zum diesjährigen Budget zur Disposition gestellt werden.

Endvidere refererede *Finantsministeren* [Spouneck] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Brandforsikringsforeningen for rørlig Eiendom alene for Udflyttere af de mindre Landeieendomsbesiddere paa Kjøbenhavns Amt og Horns Herred i Frederiksborg Amt maa ved allernaadigst Bevilling, der bliver at indløse med 28 Rd. 48 Sk., forundes Fritagelse for Brug af stemplet Papir til de Deklarationer og Assurance-Anmeldelser, som blive at udfærdige af de i Foreningen indtrædende Interessenter, paa Vilkaar, at det i disse Dokumenter indføres, at de ifølge Bevillingen udfærdiges paa ustempelt Papir, samt, forsaavidt der kunde blive Spørgsmaal om Transporter af dem, at disse da blive at udfærdige paa behørigt stemplet Papir.

Denne Indstilling blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Sluttelig refererede *Finantsministeren* [Spouneck] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Kreaturforsikringsforeningen for mindre Parcellister og Husmænd i Alsted og tilgrænsende Sogne i Sorø Amt maa ved allernaadigst Bevilling, der bliver at indløse med 28 Rd. 48 Sk. forundes Fritagelse for Brug af stemplet Papir til de Deklarationer og Assurance-Anmeldelser, som skulle udstedes af de i Foreningen indtrædende Medlemmer, paa Vilkaar, at det i disse Dokumenter indføres, at de ifølge Bevillingen udfærdiges paa ustempelt Papir, samt, forsaavidt der kunde blive Spørgsmaal om Transporter paa dem, at der da til disse bliver at bruge anordningsmæssigt stemplet Papir.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Hans Majestæt hævdede derpaa Geheime-Statsraads-Mødet.

J. Liebe.

Møde i geheimestatsrådet onsdag d. 4. oktober 1854.

Aar 1854, Onsdagen den 4de October, var det Geheime-Statsraad forsamlet paa Frederiksborg Slot under Hans Majestæt Kongens allerhøieste Præsidium.

Den fungerende Justitsminister [Ørsted] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Nationalbanken bemyndiges til at forøge den nu circulerende Seddelmasse med 4 Millioner Rigsdaler, mod at den samlede Realisationsfond forøges med 1 Million Rigsdaler i Sølvmønt, 2 Millioner Rigsdaler i Sølvbarrer eller Mønt

og 1 Million Rigsdaler i Barrer eller gode Banco- eller Sterling-Vexler.

Denne Indstilling blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Zufolge allerhöchsten Befehls referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] einen im Cabinette Seiner Majestät eingereichten allerunterthänigsten Bericht nebst Bedenken betreffend die allerhöchste Bestätigung derjenigen Kammerherren-Bestellungen, deren Inhaber zur Zeit des Regierungs-Antritts Seiner Majestät in den Herzogthümern Holstein und Lauenburg wohnhaft waren.

Efterat man med Hensyn til denne Sag var i Geheime-Statsraadet gaaet ud fra, at de, der engang ere blevne udnævnte til Kammerherrer, vedblive at bære den dem som saadanne tilkommende Titel og Rang, indtil disse udtrykkelig fratages dem, udtalte *Krigsministeren* [Hansen] sig specielt imod, at saa compromitterede Personer som Reventlow-Farve og Heintze skulle tælles imellem Hans Majestæts Kammerherrer.

Seine Majestät geruheten darauf allernädigst zu genehmigen, dass den nachbenannten Kammerherren, welche sich zur Zeit und nach der Zeit des Regierungsantritts Allerhöchstderselben im Herzogthum Holstein aufgehalten haben: dem Amtmann des Amtes Steinburg Carl Emil v. Kardorff, Commandeur des Dannebrogordens, dem Amtmann der Ämter Traventhal, Reinfeld und Rethwisch, Landrath Cay Wilhelm Georg v. Rumohr, Ritter vom Dannebrog, dem Amtmann des Amtes Rendsburg Johann Detlef v. Cossel, Ritter vom Dannebrog, dem Amtmann der Ämter Bordesholm, Kiel und Cronshagen Josias Friedrich Ernst, Freiherr v. Heintze, Commandeur vom Dannebrog und Dannebrogsmann, dem Oberförster, Hofjägermeister Eduard Carl Georg Freiherr v. Pechlin, dem Probst des adelichen Convents in Ütersen Otto Carl Josias Graf v. Rantzau, Commandeur vom Dannebrog und Dannebrogsmann, dem Hofchef bei dem Herzog Carl von Schleswig-Holstein-Sonderburg-Glücksburg, Capitain à la suite Gregers Christian v. Buchwaldt, dem Landrath Hans Adolph Graf v. Brockdorff zu Sarlhusen, dem Generalmajor Georg Heinrich Freiherr v. Löwenstern, Grosskreuz vom Dannebrog und Dannebrogsmann, dem Oberförster, Hofjägermeister Friedrich Carl Ferdinand v. Vahrendorff, Ritter vom Dannebrog, dem Geheimen-Conferenzrath, Verbitter des adelichen Convents in Itzehoe, Hofjägermeister, Baron Adolph v. Blome, Grosskreuz vom Dannebrog, dem Zollkassirer auf dem Bahnhofe in Altona

und zu Ottensen Stanislaus Augustus Poniatowsky v. Bertouch, dem Grafen Ernst Christian v. Reventlow zu Farve, Ritter vom Dannebrog, dem Amtmann des Amtes Cismar Heinrich Ernst August Ferdinand v. Döring, Ritter vom Dannebrog, dem Geheimen-Conferenzrath Carl Emil Graf v. Rantzau zu Rastorff, Grosskreuz vom Dannebrog und Dannebrogsmann, dem vormaligen Gouverneur des Herzogthums Lauenburg, Geheimen-Conferenzrath Christian Andreas Friedrich Graf v. Rantzau, Grosskreuz vom Dannebrog und Dannebrogsmann, dem Geheimen-Conferenzrath Detlef Hinrich v. Bülow zu Bothkamp, Grosskreuz vom Dannebrog und Dannebrogsmann, dem Amtmann der Ämter Plön und Ahrensboeck, Landrath Ernst Graf v. Rantzau, Ritter vom Dannebrog und Dannebrogsmann, dem vormaligen Administrator der Grafschaft Ranzau Otto Johan v. Stemann, Commandeur vom Dannebrog und Dannebrogsmann, dem zur Zeit constituirten Administrator der Grafschaft Ranzau Adolph Bernhard Wilhelm Erdmann v. Moltke, Ritter vom Dannebrog, dem Grafen Joseph Franz Christian v. Baudissin zu Borstel, Ritter vom Dannebrog, dem Grafen Magnus v. Moltke zu Grünholz, vormaligen Verbitter des adelichen Convents zu Itzehoe der Kammerherre-Schlüssel, mit der allerhöchsten Namensschiffer Seiner Majestät versehen, zugestellt werde, und dass dieselben aufgefordert werden, die ihnen seiner Zeit ertheilten Kammerherren-Bestellungen, insoweit solches nicht schon geschehen, zur allerhöchsten Confirmation einzusenden.

Zugleich genehmigten *Seine Majestät*, dass diese allerhöchste Resolution gleicherweise auf den früheren Legationssecretair Conrad Christoph Freiherr v. Thienen-Adlerflücht in Frankfurt a/M zur Anwendung kommen solle, nachdem derselbe der desfälligen Aufforderung zur Einsendung des ihm im Jahre 1844 allergnädigst verliehenen Kammerherrnschlüssels entsprochen haben werde.

Dagegen sprachen *Seine Majestät* Ihren allerhöchsten Willen dahin aus, dass in Betreff folgender Personen:

- 1) Des vormaligen Probstes des adelichen Convents zu Preetz Friedrich Graf v. Reventlow,
- 2) Des Grafen Theodor v. Reventlow, Commandeur des Dannebrogordens, zu Jersbeck.
- 3) Des Gutzbesitzers Caspar v. Buchwaldt zu Neudorf und Tralau, ihr Titel und Rang als Kammerherr wegfällig werde, sowie dass es auch in Betreff des Doctors der Rechte Lucius Carl Joseph

Andreas de Neergaard, Ritter vom Dannebrog zu Övelgönne, bei der allerhöchsten Resolution vom 3ten Juni sein Verbleiben behalte.

Seine Majestät fügten noch hinzu, dass Allerhöchstdieselben in beiden obgenannten Beziehungen Ihrem Ober-Kammerherrn allergnädigst rescribiren wollten.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend eine Reparatur des sogenannten Rolandes im Flecken Wedel.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, zur Restauration des sogenannten Rolandes im Flecken Wedel aus dem Ausgabe-Conto des diesjährigen holsteinischen Budgets »zur Förderung von Wissenschaft und Kunst« (B III 4) eine Summe zum Belaufe von 200 Rt. allergnädigst zur Disposition zu stellen.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend das Gesuch des mosaischen Glaubensgenossen Siegmund Lipmann in Altona um die Erlaubnis in Langenfelde in der Herrschaft Pinneberg Grundeigenthum zu erwerben.

Übereinstimmend mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, dem mosaischen Glaubensgenossen Siegmund Lipmann in Altona die Erlaubnis allergnädigst zu ertheilen, das von ihm aus der Concurssmasse des Heinrich Diedrich Vincent Brockmann in Langenfelde in der Herrschaft Pinneberg gekaufte, ebendasselbst belegene Grundstück als Eigenthum zu erwerben und im Schuld- und Pfandprotokoll der Herrschaft Pinneberg auf seinen Namen umschreiben zu lassen.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend das Gesuch des Vogts und der Bevollmächtigten der Dorfschaft Blankenese um Genehmigung für die Dorfschaft zur Contrahirung einer Anleihe von 5.400 Rt. behufs Erbauung einer Landungsbrücke.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, allerhöchst zu genehmigen, dass von Seiten der Dorfschaft Blankenese zur Bestreitung der Kosten für die Erbauung einer Landungsbrücke daselbst eine Anleihe zum Betrage von 5400 Rt. gegen möglichst niedrige Zinsen contrahirt werde.

Ferner referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung

betreffend die von der Direction der Glückstadt-Elmshorner Eisenbahngesellschaft nachgesuchte Erlaubnis, 2720 Prioritätsactien à 200 Rt. emittiren zu dürfen, indem er beantragte, ob nicht der Direction der Glückstadt-Elmshorner Eisenbahngesellschaft vorbehältlich des von derselben event. demnächst einzureichenden speciellen Bauplans nebst Kostenanschläge und Karten die Erlaubnis allergnädigst zu ertheilen sein möchte, zum Behuf der Erbauung einer Eisenbahn von Glückstadt nach Itzehoe für Rechnung ihrer Gesellschaft, sowie zum Abtrag der auf der Glückstadt-Elmshorner Bahn haftenden Schuld von 64.000 Rt. nach Maassgabe der von der Generalversammlung der Actionäre am 8ten September v. J. gefassten Beschlüsse, jedoch ad pass. 6 derselben unter Vorbehalt der nach dem Zustandekommen des Glückstadt-Itzehoer Eisenbahnunternehmens etwa für erforderlich erachteten Revision des Gesellschaftsstatuts, unter Zugrundelegung des von derselben eingesandten vor der Voröfentlichung jedoch abseiten des Ministeriums in Übereinstimmung mit den in der Vorstellung erwähnten allerunterthänigsten Bemerkungen annoch abzuändernden Programms auffordern zu dürfen; ob derselben nicht die allerhöchste Zusicherung zu ertheilen sein möchte, dass im Falle der Ausführung ihres Projects, solange die vereinigte Elmshorn-Glückstadt-Itzehoer Eisenbahn im Besitze der dazu gegenwärtig event. zu concessionirenden Gesellschaft verbleiben werde, keine andere Bahn von Itzehoe oder weiter aus dem westlichen Holstein über die Stör bis an König Christians VIII Ostseebahn südlich von Weist gestattet, bei etwaiger Concessionirung einer Itzehoe-Weister Eisenbahn aber die Ausmündung derselben in den Glückstadt-Itzehoer Bahnhof zur Bedingung gemacht werden solle; ob der Direction nicht zugleich in Gemässheit des § 3 der Bekanntmachung vom 18ten Mai 1840 aufzugeben sein möchte, bei Verlust der ertheilten Bewilligung innerhalb eines Jahres vom Tage derselben angerechnet nachzuweisen, dass das auf 544.000 Rt. festgesetzte Actiencapital vollständig gezeichnet sei; ob das Ministerium nicht allergnädigst zu autorisiren sein möchte, der Direction unter dem Bemerken, dass eine Betheiligung der Staatsfinanzen nach Maassgabe des § 4 der Bekanntmachung vom 18ten Mai 1840, bei ihrem Unternehmen nicht zu gewärtigen sei, für den Fall, dass der vorgedachte Nachweis der vollständigen Aktienzeichnung rechtzeitig beigebracht werde, die Ertheilung einer allerhöchsten Concession zur Erbauung und Benutzung der Glückstadt-Itzehoer Eisenbahn für

denselben Zeitraum in Aussicht zu stellen, für welchen die Concession der Glückstadt-Elmshorner Bahn annoch gültig ist, sowie derselben zu eröffnen, dass hinsichtlich einer demnächstigen eventuellen Bewilligung der in den §§ 11–14 der erwähnten Bekanntmachung näher bezeichneten Vergünstigungen, gleich wie auch wegen näherer Regulirung der Verhältnisse der projectirten Bahn zum Zoll- und Postwesen bis nach beschaffter vollständiger Zeichnung des Actien Capitals die allerhöchste Resolution annoch vorbehalten werde.

Sämmtliche Anträge wurden von *Seiner Majestät* allerhöchst genehmigt.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend den Verkauf der Dicksander Koogsländereien, indem er beantragte:

- 1) Ob nicht dem neueingedeichten Kooge der Name »König Frederik VII Koog« allergnädigst beizulegen sein möchte.
- 2) Ob nicht dieser Koog mit dem Kronprinzenkooge nach Maassgabe der desfälligen in dem allerunterthänigst angelegten Entwurf enthaltenen Bestimmungen zu einem Jurisdictions-, Verwaltungs- und Polizei-District, sowie zu einer Kirchencommüne verbunden und zu dem Ende von den Administratoren der Königlichen Aussen-deichsländereien und dem Vorstehercollegium des Kronprinzenkoogs eine förmliche Acte errichtet werden möge.
- 3) Ob nicht das Ministerium allerhöchst zu autorisiren sein möchte:
  - a) Die Ländereien des neuen Koogs unter Auflage eines jährlich zu entrichtenden Canons von 16 Rt. per Morgen, parzellenweise nach Maassgabe der allerunterthänigst angelegten Vermessungs- und Eintheilungs-Karte, mit zeitweiliger Ausschliessung jedoch eines Areals von 226 Morgen zum öffentlichen Verkauf stellen.
  - b) Die desfälligen Verkaufsbedingungen in Übereinstimmung mit den vorstehenden allerunterthänigsten Anträgen entwerfen zu lassen, sowie
  - c) Wegen der Approbation der zu gegenwärtigenden Kaufgebote die erforderlichen zweckmässig erscheinenden Bestimmungen zu treffen.

Sämmtliche Anträge wurden von *Seiner Majestät* allerhöchst genehmigt.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Moltke] refererede en aller-

underdanigst Forestilling angaaende Tilveiebringelsen af en ny Vei til Transport af Tørv fra Linnet Mose i 3die Haderslev Skovdistrikt.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* aller-naadigst, at der, til Tilveiebringelsen af en ny Vei til Transport af Tørv fra den Kongelige Linnet Tørvemose i 3die Haderslev-Skovdistrikt, maa af Hertugdømmet Slesvigs Forstintrader anvendes en Sum af 172 Rd. 70 Sk.; og bemyndigede Hans Majestæt allernaadigst Ministeriet til at foranstalte det i saa Henseende videre fornødne.

Endvidere refererede *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Moltke] en allerunderdanigst Forestilling angaaende den allerhøieste Stad-fæstelse af Valget af de Deputerede og Suppleanter til Provindsialstænderforsamlingen for Hertugdømmet Slesvig, som behøve allerhøieste Tilladelse.

Overensstemmende med Indstillingen behagede *Hans Majestæt* allernaadigst at meddele samtlige Deputerede og Suppleanter til Provindsialstænderforsamlingen for Hertugdømmet Slesvig, hvis Valg endnu behøver allerhøieste Stadfæstelse, den fornødne Tilladelse til at modtage det paa dem faldne Valg.

Sluttelig refererede *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Moltke], ifølge Hans Majestæts allerhøieste Befaling, en allerunderdanigst Kabinets-Forestilling angaaende den allerhøieste Confirmation af Kammerherre-Bestallinger for de den 20de Januar 1848 i Hertugdømmet Slesvig bosatte Kammerherrer.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst, at følgende Kammerherrer, der ved Allerhøistsammes Regjerings-Tiltrædelse vare bosatte i Hertugdømmet Slesvig, nemlig:

Kammerherre, Grev Friedrich Carl v. Baudissin til Knoop, Kammerherre, Landraad Ernst Carl v. Ahlefeldt til Olpenitz, Ridder af Dannebrog, Geheime-Conferentsraad, Kammerherre, Grev Eugenius v. Reventlow til Altenhof, Storkors af Dannebrog og Dannebrogsmænd, Kammerherre, forhenværende Amtmand over Tønder Amt Friedrich Christian v. Krogh, Commandeur af Dannebrog og Dannebrogsmænd, Kammerherre, Hofjægermester, forhenværende Forst- og Jægermester i Hertugdømmet Slesvig Caspar Hermann v. Krogh, Commandeur af Dannebrog og Dannebrogsmænd, Kammerherre Carl Friedrich Georg v. Ahlefeldt til Eschelsmark tilstilles Kammerherrenøgler, forsynede med Hans Majestæts allerhøieste Navnechiffer, og at de opfordres til

at indsende, forsaavidt det ikke er sket, de dem i sin Tid meddelte Kammerherre-Bestallinger til allerhøieste Confirmation.

Hvorimod *Hans Majestæt* udtalte som sin allerhøieste Villie, at følgende Personer:

forhenværende Landkriagscommissær Siegfried Leopold v. Stemann,

- Directeur for den slesvigske Overret Friedrich Carl Heinrich v. Ahlefeldt,
- Amtmand over Apenrade og Lygumkloster Amter Christian v. Stemann, Ridder af Dannebrog,
- Amtmand over Gottorp og Hütten Amter, Baron Friedrich Nicolaus Adam v. Liliencron,
- Provst for det adelige St. Johannis Kloster Friedrich v. Bülow, deres Titel og Rang som Kammerherrer

skal bortfalde. *Hans Majestæt* tilkjendegav derhos at ville i begge fornævnte Henseender allernaadigst reskribere Overkammerherren.

Indenrigsministeren [Tillisch] refererede en allerunderdanigst Forstilling angaaende Bemyndigelse for Staden Kjøbenhavns Communalbestyrelse til at optage et Laan paa 3 Millioner Daler Rigmønt, idet han instillede, at det maatte behage *Hans Majestæt* allernaadigst at resolvere:

- 1) At der i Henhold til allerhøieste Resolution af 13de October 1852 meddeles Staden Kjøbenhavns Communalbestyrelse Bemyndigelse til ved en til den Ende nedsat Committee for Stadens Regning at optage et Laan i Rigsmynt paa indtil 3 Millioner Daler effectiv Kapital og definitivt at afslutte samme, dog at det saaledes optagende Laan i alle Tilfælde skal kunne forrentes og amortiseres ved i et Tidsrum af idet høieste 50 Aar dertil aarligen at anvende ikke over 150.000 Rd.
- 2) At det skal staa Communalbestyrelsen frit for at anvende indtil 2.000.000 Rd. Rigsmynt af Laanet til de for Staden approberede nye Vand- og Gasanlæg, samt indtil 350.000 Rd. til den besluttede Udvidelse af Bidstrupgaard Hospital for Sindssvage; men at der til enhver anden Anvendelse af Laanet bliver forud at erhverve *Hans Majestæts* allerhøieste Samtykke.
- 3) At det Beløb af indtil 150.000 Rd., som aarligen udfordres til Laanets Forrentning og Afdraging, maa tilveiebringes derved, at der fra Stadens Vandvæsens og Lygtevæsens Side aarligen udredes en saa stor Qvotadel af samme, som svarer til det Beløb, der er

eller bliver anvendt paa enhver af disse to Brancher, og at det tilbageblivende Beløb paa lige Maade forholdsmæssigen fordeles paa de forskellige communale Brancher, paa hvilke Laanesummen forøvrigt har fundet Anvendelse. De enkelte saaledes fastsatte Bidrag skulle ved Bestemmelsen af det aarlige Budget først og fremmest under Fastsættelsen af de respektive Paalæg tages i Betragtning, og de derved tilveiebragte Indtægter udelukkende anvendes til Laanets Forrentning og Amortisation.

- 4) At forsaavidt Laanet anvendes til Gas- og Vandværkerne, begynder Ligningen paa disse Værker vedkommende Brancher, naar Værkerne tages i Brug, og for de øvrige Branchers Vedkommende efterhaanden som den laante Kapital har fundet Anvendelse, samt at det til den midlertidige Forrentning og Amortisation medgaaende Beløb bliver at tillægge Bygningskapitalen og at udrede forskudsvis af Stadens Kasse.
- 5) At der foruden den Oplysning, som under Communalbudgettets Affattelse derom meddeles, ved hvert Aars Udgang skal til Indenrigsministeriet ske en særlig detailleret Indberetning om Laanets Forrentning og Afdraging, som bliver at offentliggjøre i Departementstidenden, og at Tilintetgjørelsen af de indfrieede Obligationer skal ske i Overværelse af Notarius publicus, og at det fornødne derom bekjendtgjøres i den Berlingske politiske og Avertissementstidende samt i Adressecontoirets Efterretninger eller den Tidende, der maatte træde i dennes Sted.

Samtlige disse Indstillinger bleve af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldte.

Endvidere refererede *Indenrigsministeren* [Tillisch] en allerunderdanigst Forestilling om Udfærdigelsen af Bevillinger til Anlæg af Brændevinsbrænderier paa Landet, idet han indstillede, at Bevillinger til Brændevinsbrænderiers Anlæg af Ministeriet ad mandatum maa meddeles:

Kromand Niels Lund Frank af Egtved By og Sogn i Jerlev Herred under Veile Amt i den ham tilhørende Gaard sammesteds, og Proprietær Holbek paa den ham tilhørende Albek Hovedgaard under Aalborg Amt; men at det derimod maa tilkjendegives de tvende andre i Forestillingen nævnte Supplicanter, at deres Ansøgninger ikke have kunnet bevilges.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst disse Indstillinger.

Krigsministeren [Hansen] refererede en allerunderdanigst Forestilling om Benaadning for nogle ved Landmilitæretatens Jurisdiction dømte Fæstningsslaver og Straffefanger, idet han indstillede, at ærlig Livsfange i Kjøbenhavns Fæstnings Stokhus Joachim Glissmann allernaadigst forundes Friheden, mod at det forinden i et Forhør betydes ham, at han vil blive indsat til Arbeide i Tugthuset paa Livstid, saafremt han maatte gjøre sig skyldig i nogen Forbrydelse, der ikke medfører større Straf, eller han oftere maatte overtræde de Regler, som Politiet, for at sikkre sig hans ordentlige Forhold, finder sig foranlediget til at foreskrive ham; at de ærlige Aarsfanger sammesteds Jørgen Pedersen Ingelstrup og Niels Johansen Nestved samt Tugthusfange paa Kongens Naade Frederik Poul Sophus Simonsen forundes Friheden.

Begge disse Indstillinger bleve af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldte.

Hans Majestæt hævdede derpaa Geheime-Statsraadets Møde.

J. Liebe.

Møde i geheimestatsrådet søndag d. 15. oktober 1854.

Aar 1854, Søndagen den 15de October, var det Geheime-Statsraad forsamlet paa Frederiksborg Slot under Hans Majestæt Kongens allersøieste Præsidium. Udenrigsministeren var paa Grund af Sygdom fraværende.

Protokollerne for det Geheime-Statsraads Møder fra den 30te September 1853 til den 5te October s. A. begge incl. bleve oplæste og rathaberede.

Som den efter Rangen første Minister refererede *Premierministeren* [Ørsted] en af ham i bemeldte Egenskab, paa samtlige Ministres Vegne, allerunderdanigst nedlagt Forestilling, hvori indstilles, at Ledelsen af alle Rigsraadet vedkommende almindelige Anliggender maa allernaadigst overdrages til Finantsminister, Kammerherre Grev Sponneck.

Efterat det, paa dertil af *Hans Majestæt* given Anledning, var blevet yderligere fremhævet, at man var gaaet ud fra, at det maatte være en Fælledsminister, til hvem det paagjældende Hverv overdroges, behagede *Hans Majestæt* allernaadigst at resolvere, at den Minister, som har Ledelsen af alle Rigsraadet vedkommende almindelige Anliggen-

der, skal indtil videre være Finantsminister, Kammerherre Grev Sponneck.

Den fungerende Justitsminister [Ørsted] refererede en allerunderdanigst Forestilling om Inddragelsen af en Departementschefspost under Justitsministeriet, idet han indstillede:

- 1) At det af afdøde Etatsraad A. Møller beklædte Embede som Chef for Justitsministeriets 2det Departement inddrages, og at sammes Forretninger fordeles saaledes, at de Sager, som vedkomme Revisionen af Skiftedesignationer og offentlige Stiftelsers Regnskaber, saavel som Revisionen af Regnskaber over Umyndiges Midler, henlægges under Chefen for Ministeriets 1ste Departement, fortiden Etatsraad Frederik Christian Emil Dahlstrøm, Ridder af Dannebrog, og Sagerne angaaende Brandforsikrings- og Brandvæsenet under Chefen for Ministeriets nuværende 3die Departement, fortiden Etatsraad Christian Ditlev Lunn, Ridder af Dannebrog, hvilket sidste Departement som Følge heraf for Fremtiden skal benævnes 2det Departement.
- 2) At der for det ved denne Forandring bevirkede forøgede Arbeide tillægges Chefen for bemeldte 2det Departement, foruden den Gage, der til enhver Tid maatte være tillagt ham af Statskassen, en aarlig Godtgørelse af 500 Rd., som udredes af Kjøbstædernes og Landbygningernes Brandforsikringsfond efter samme Forhold, hvori disse Fonds hidtil have udredet Gagen for den afgaaede Departementschef.

Begge disse Indstillinger bleve af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldte.

Fremdeles refererede *den fungerende Justitsminister* [Ørsted] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Ægteskabet imellem Tjenestekarl Niels Christian Sørensen af Mariager og Ane Kirstine Nielsdatter sammesteds, der i Henhold til Bevilling af 8de April 1853 leve separerede i Henseende til Bord og Seng, fuldstændig maa ophæves, og at det maa tillades Manden at indlade sig i nyt Ægteskab.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede.

Sluttelig referede *den fungerende Justitsminister* [Ørsted] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Ordningen af Frederiksborg, Hirschholm og Kronborg østre Birks Jurisdictioner med Hensyn til adskillige paa Grændserne mellem samme beliggende Statsskove, idet han indstillede:

- 1) At Ravnsholte Skov i det hele maa henlægges under Hirschholm Birks Jurisdiction, dog at Gebyrerne for de denne Skov vedkommende Auktioner, saalænge den nuværende Birkedommer i Frederiksborg Birk, Justitsraad Arboe, beklæder sit Embede, deles med Auktionsretten i Frederiksborg Birk.
- 2) At 1) Orneplantage, 2) Tipperupsholme, 3) Strøgaardsvang, 4) Gjøgehus og Porthus Skovparter, med Hensyn til hvilke det for en Del er tvivlsomt, om de ere beliggende i Frederiksborg eller Kronborg øster Birk, i det hele maa henføres til sidstmeldte Jurisdiction.

Begge Indstillinger bleve af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldte.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung, in welcher er beantragte, ob nicht das Ministerium allerhöchst zu autorisiren sein möchte, die über die Anlegung eines Holzabfuhrweges aus dem im Amte Bordesholm belegenen landesherrlichen Gehege Gross-Buchwald nach der Preetz-Neumünsterschen Nebenlandstrasse, sowie wegen einer anderweitigen Regulirung der an die Ländereien des Käthners Johann Detlev Danker zum Ovendorfer Redder stossenden östlichen Grenze des gedachten Geheges zwischen dem genannten Eingesessenen und dem Hegereiter Ohrt zum Bordesholmer Hoffelde getroffene Vereinbarung zu genehmigen und das weiter Erforderliche zu veranlassen.

Dieser Antrag wurde von *Seiner Majestät* allerhöchst genehmigt.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung, in welcher er beantragte, ob nicht ungeachtet des stattgehabten Besuchs einer auswärtigen Universität dem studiosus medicinæ Johannes Friedrich Constantin Philippsen aus Cappeln allergnädigst zu gestatten sein möchte, sich gleich anderen älteren Theilnehmern an dem akademischen Convicte in Kiel um den ferneren Genuss desselben gewöhnlichermassen bei dem akademischen Consistorio der Kieler Universität aufs Neue zu bewerben.

Seine Majestät genehmigten allergnädigst diesen Antrag.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung, in welcher er beantragte, ob es nicht allerhöchst zu genehmigen sein möchte, dass von dem künftigen Jahre an der seither in dem Kirch-

dorfe Sandesneben im Amte Steinhorst alljährlich am Montag vor Johannis stattfindende Krammarkt auf den Freitag vor Gallus verlegt und in Verbindung mit demselben gleichzeitig ein Viehmarkt abgehalten werde.

Seine Majestät genehmigten diesen Antrag.

Ferner referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die allerhöchste Bestätigung eines Entwurfs zu neuen Zunftartikeln für die Schneiderzunft im Flecken Heide in der Landschaft Norderdithmarschen.

In Übereinstimmung mit dem Antrage wurde der der Vorstellung angeschlossene Entwurf zu neuen Zunftartikeln für die Schneiderzunft in dem Flecken Heide in der Landschaft Norderdithmarschen von *Seiner Majestät* mit der Bestimmung allerhöchst genehmigt, dass die Abänderung oder Aufhebung desselben vorbehalten bleibe.

Darauf referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend das Gesuch der Eheleute Johann Friedrich Ahrens und Anna Maria Ahrens geborenen Mohrbeck in Altona um Ertheilung der Erlaubnis zur Adoption ihres Pflegesohnes Johann Christopher Rohmann.

Übereinstimmend mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, dem Bürger und Seifenfabrikanten Johann Friedrich Ahrens und dessen Ehefrau Anna Maria geb. Mohrbeck in Altona allerhöchst zu gestatten, ihren Pflegesohn Johann Christopher Rohmann zu adoptiren und dem Letzteren die Erlaubnis allergnädigst zu ertheilen, den Namen Johann Christopher Ahrens anzunehmen und in Zukunft zu führen.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung, in welcher er beantragte, ob nicht der geschiedenen Ehefrau Amalie Babette Henriette Pooch geb. Mentz in Altona die Erlaubnis allergnädigst zu ertheilen sein möchte, den Leonhard Heinrich Marcus Reder daselbst, des mit demselben begangenen Ehebruchs ungeachtet, zu heirathen.

Dieser Antrag wurde von *Seiner Majestät* allerhöchst genehmigt.

Schliesslich referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vor-

stilling betreffend einen Antrag des Pächters des landesherrlichen Vorwerks Lauenburg, Boccius, auf Vergütung der von ihm beabsichtigten Herstellung einer Überfahrt über die Stecknitz und die Büchen-Lauenburger Eisenbahn nach dem zum genannten Vorwerke gehörigen Theile der sogenannten Aue bei Lauenburg.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, das Ministerium allerhöchst zu autorisiren, zu der im Interesse des landesherrlichen Vorwerks Lauenburg beabsichtigten Herstellung einer Überfahrt über die Stecknitz und die Buchen-Lauenburger Eisenbahn nach dem zum genannten Vorwerke gehörigen Theil der sogenannten Aue bei Lauenburg, unter den von der Regierung des Herzogthums Lauenburg vorgeschlagenen Bedingungen, eine Summe bis zu 500 Rt. L. M. zu verwenden und selbige in das Budget für die Zeit vom 1sten April 1855 bis dahin aufnehmen zu lassen.

Finantsministeren [Sponeck] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at det allernaadigst maa tillades, at de under Domænerne henhørende c. 100 Tdr. Land af den saakaldte lille Dyrehave ved Frederiksborg, hvilket Areal tidligere har udgjort en Del af det Frederiksborgske Stutteries Jorder og fortiden er bortforpagtet til Hillerød Kjøbstads Commune, maa ved bemeldte Forpagtnings Udløb den 1ste Mai 1855 igjen henlægges til Stutteriet, imod at Domænerne istedetfor erholde Vederlag efter Maal og Taxt i de Stutteriet tilhørende Jorder i den saakaldte Tikjøb og Strødam, samt iøvrigt imod at Omkostningerne ved dette Magelæg blive Domænevæsenet uvedkommende, og imod at Stutteriet forpligtes til at vedligeholde en forsvarlig Vei over dets Jorder til det Areal, der maglelægges Domænerne.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Fremdeles refererede *Finantsministeren* [Sponeck] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at det ved allernaadigst Bevilling, der bliver at indløse med 28 Rd. 48 Sk., maa tillades den i Maribo Kjøbstad oprettede Disconto- og Laanebank at udfærdige Aktier og Depositobeviser paa ustemplet Papir, samt at disse Dokumenter senere maa transporteres ligeledes uden Brug af stemplet Papir, og at fornævnte Bank maa udstede indenbys Vexler paa stemplet Papir af 3die Klasse, alt paa Vilkaar, at det i de nævnte Aktier og Beviser anføres, at de, ifølge Bevillingen, udstedes paa ustemplet Pa-

pir, og at enhver Vexel af den omhandlede Art underskrives af tvende af Bankens Direktører.

Denne Indstilling blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Endvidere refererede *Finantsministeren* [Sponneck] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at det ved allernaadigst Bevilling, som bliver at indløse med 28 Rd. 48 Sk., tillades, at den i Randers oprettede Disconto-, Laane- og Spare-Bank maa udfærdige Aktier, Amortisationsbreve og Depositobeviser paa ustemplet Papir, ligesom og at samtlige disse Dokumenter senere maa transporteres uden Brug af stemplet Papir, samt at fornævnte Bank maa udstede indenbys Vexler paa stemplet Papir af 3die Klasse, alt paa Vilkaar, at det i de nævnte Aktier, Amortisationsbreve og Depositobeviser anføres, at de, ifølge Bevillingen, udfærdiges paa ustemplet Papir, og at enhver Vexel af den omhandlede Art underskrives af tvende af Bankens Direktører.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Finantsministeren [Sponneck] refererede dernæst en allerunderdanigst Forestilling, hvorved forelægges Udkast til Lov om Afhændelse af Non-Mølle i Viborg Amt.

I Overensstemmelse med Indstillingen approberede *Hans Majestæt* allernaadigst bemeldte Lovudkast til Forelæggelse for Rigsdagen.

Sluttelig refererede *Finantsministeren* [Sponneck] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, om ikke den Skibsfører I. Schleg af Riga, i Henhold til Plakat 25de Juni 1818 til Toldforordningen 1ste Februar 1797 § 147 og allerhøieste Resolution af 29de September 1846, ikjendte Mulkt for en i Juli Maaned d. A. af Toldopsynet i Kjøbenhavn forefunden uanmeldt Adgang til Lasterummet i hans førende Skib »Poul« af Kongelig Naade maa nedsættes til et Beløb af 50 Rd.

Hans Majestæt Kongen behagede af sær Kongelig Naade aldeles at eftergive den paagældende Skibsfører den ham ikjendte Mulkt.

Hans Majestæt Kongen bragte under Spørgsmaal, om det ikke vilde være rettest at prorogere Rigsdagen paa 1 Maaned, idet Allerhøist-samme troede, at en saadan Prorogation maaske vilde kunne føre til, at Rigsdagen, naar den igjen kom sammen, ikke traadte op paa en saadan Maade, som hidtil har været Tilfældet. Skulde imidlertid denne Hans Majestæts Forventning ikke blive opfyldt, naar Rigsdagen igjen kom sammen, maatte den opløses, og nye Valg udskrives.

Efterat det fra flere Sider var blevet udtalt, at der vistnok intet turde være at vente af en Prorogation af Rigsdagen, og at det ialtfald,

da Ministrene ikke idag vare forberedte paa, hvilke Skridt de skulde allerunderdanigst tilraade Hans Majestæt ligeoverfor Rigsdagen, idet de nemlig havde ment, at Adressesagens Udfald først maatte afventes, vist vilde være ønskeligt, at det hele Spørgsmaal udsættes til et følgende Geheime-Statsraads-Møde, behagede *Hans Majestæt* allernaadigst at befale det Geheime-Statsraad samlet førstkommende Onsdag paa Frederiksborg Slot, for at der da kunde blive taget Bestemmelse om, hvad der i den omhandlede Henseende bliver at foretage.

Hans Majestæt hævede derpaa Mødet.

J. Liebe.

Møde i geheimestatsrådet onsdag d. 18. oktober 1854.

Aar 1854, Onsdagen den 18de October, var det Geheime-Statsraad forsamlet paa Frederiksborg Slot under Hans Majestæt Kongens allerhøieste Præsidium.

Hans Majestæt Kongen meddelte en Skrivelse, som Allerhøistsammes Kabinetssekretær havde modtaget fra Folkethingets Formand angaaende Overbringelsen af den af Thinget vedtagne allerunderdanigste Adresse. Som Allerhøistsamme læste denne Adresse, var den ingen Mistillid til Ministeriet, men den var en Mistillid til Kongens egen Person. Mistilliden til Kongen var at læse imellem Linierne, og havde Folkethinget havt Tillid til Kongen, vilde det ikke have indgivet den Adresse. Men et Folkething, der viser den Mistillid til Kongen, bør ikke længer være, og Hans Majestæt troede derfor, at der bør svares paa Adressen med Handling: dermed, at Folkethinget opløses. Imidlertid mente Allerhøistsamme dog, at det var rettest, at han modtog Adressen og derfor lod den af Thinget valgte Deputation overbringe den. Han troede nemlig, at det kunde være godt, at man fik at se, med hvilken Alvor Kongen tager mod saadanne Insinuationer, som gaa ud paa at vise ham Mistillid. Han vilde da iøvrigt, naar han modtog Deputationen, tilkendegive den, at han nærmere vilde give Svar paa Adressen; og dette Svar skulde da blive, at Folkethinget opløstes.

Idet Hans Majestæt endnu tilføiede, at han troede, at den eneste Maade at komme til en Ende paa er, at Regjeringen staar fast paa, hvad den har bestemt, og idet Allerhøistsamme fremdeles bemærkede,

at Folket har Tillid til Kongen, og at det kun er et vist Parti, som har sat sig i Hovedet at gjøre Forstyrrelse, men at dette Parti maa knækkes, erindrede han om det Løfte, som samtlige Ministre den 28de Januar 1852 gave ham: at staa og falde med ham. Han havde altid havt dette Løfte for Øie, og han vilde ønske, at Ministrene ogsaa vilde holde det for Øie.

Premierministeren [Ørsted] bemærkede, at Ministeriet allerede havde været betænkt paa at gjøre allerunderdanigst Forslag om Folkethingets Opløsning, og han refererede derefter en i den Anledning nedlagt allerunderdanigst Forestilling af Gaars Dato tilligemed det ved Forestillingen forelagte aabne Brev. Han tilføjede derhos, at der vistnok kan være ulige Meninger om, hvad der under saadanne Forhold, som de forhaanden værende, er at gjøre, men at imidlertid Resultatet af Ministeriets Forhandlinger var blevet at tilraade Hans Majestæt, med Hensyn til Folkethingets hele Færd, at opløse Thinget, og det førend Adressen, hvilken iøvrigt i og for sig vel egentlig ikke indeholder noget, som skulde motivere Opløsningen, blev Hans Majestæt overleveret.

Efterat det, navnlig af *Indenrigsministeren* [Tillisch], var blevet yttret, at det var vigtigt, at Hans Majestæt modtog den til at overbringe Adressen valgte Deputation af Folkethinget, for at samme kunde af Hans Majestæts egne Ord faa et tydeligt Bevis for, at Allerhøist-samme er fuldkommen enig med sit Ministerium, behagede det *Hans Majestæt* allernaadigst at bestemme, at han imorgen Kl. 12 vilde paa Frederiksborg Slot modtage Adressen, hvorom det Fornødne vilde fra Kabinetssekretariatet blive meddelt Folkethingets Formand til Svar paa dennes Skrivelse. Hans Majestæt bifaldt derhos lige allernaadigst det allerunderdanigst forelagte aabne Brev om Folkethingets Opløsning, med den Forandring, at dette, med Hensyn til den allerhøist tagne Bestemmelse om imorgen at modtage Adresse-Deputationen, dateres den 20de October istedetfor den 18de; hvornæst Hans Majestæt bemyndigede *Indenrigsministeren* [Tillisch] til paa behørig Maade at udskrive nye Valg til Folkethinget.

Premierministeren [Ørsted] refererede derpaa en allerunderdanigst Forestilling, hvorved forelægges aabent Brev til det danske Folk i Anledning af det forestaaende almindelige Valg af Medlemmer til Folkethinget.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det forelagte aabne Brev med

den Forandring, at dette bliver at datere den 20de October istedetfor d. 18de.

Som den efter Rangen første Minister refererede *Premierministeren* [Ørsted] en allerunderdanigst Forestilling, hvorved til allerhøieste Underskrift forelægges et, i Henhold til den i forrige Geheime-Statsraads-Møde afgivne allerhøieste Resolution om, at Finantsminister, Kammerherre Grev Sponneck indtil videre skal overtage Ledelsen af alle Rigsraadet vedkommende almindelige Anliggender, udfærdiget Reskript.

Hans Majestæt Kongen forsynede det forelagte Reskript med Sin allerhøieste Underskrift, efterat det forud var parapheret af samtlige Geheime-Statsraadets Medlemmer med Undtagelse af Finantsministeren.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend das Gesuch des Rectors Brodersen in Ütersen, um Erlaubnis zur Anstellung einer Verlosung von weiblichen Handarbeiten zum Besten der Heidenmission.

In Übereinstimmung mit dem Antrage genehmigten *Seine Majestät* allerhöchst, dass dem Rector C. W. Brodersen in Ütersen die allergnädigste Erlaubnis ertheilt werde, die von dem dortigen Damenverein gefertigten und bei demselben eingelieferten sonstigen Sachen zum Besten der Heidenmission verlosen zu lassen.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Moltke] refererede en allerunderdanigst Forestilling angaaende en Ansøgning for Kaadner Friedrich Ludwigsen i Nordballe, Grundhof Sogn, om allernaadigst Tilgivelse for det af ham under Oprøret udviste Forhold.

Overensstemmende med Indstillingen behagede *Hans Majestæt* at meddele Kaadner Friedrich Ludwigsen i Nordballe allerhøieste Tilgivelse for det af ham under Oprøret udviste Forhold samt af særlig allerhøieste Naade at gjengive ham den derved forbrudte Ret til at deltage i Valgene af Deputerede til Provindsialstænderforsamlingen for Hertugdømmet Slesvig.

Udenrigsministeren [Bluhme] refererede Indholdet af en Note af 30te September fra det østerrigske Kabinet til det preussiske, idet han derhos bemærkede, at den østerrigske Regjering havde, ved at meddele sine Gesandter ved Forbunds-Hofferne Afskrift af denne Note, udtalt sit Ønske om at blive fortroligt sat i Kundskab om disses Tan-

ker i Henseende til de i den omhandlede Punkter. Han havde i den Anledning, efterat den herværende østerrigske Gesandt havde sat ham i Kundskab om disse Aktstykker, mundtlig og i fortrolig Form svaret Gesandten, at han, skjøndt han ikke havde Hans Majestæts Befaling i saa Henseende, ikke desto mindre saa sig i stand til efter Hans Majestæts tidligere Beslutninger at udtale en bestemt Overbevisning om Hans Majestæts Villie med Hensyn til de paagjældende Punkter. Hans Majestæt havde nemlig begyndt med at deklarerere Neutralitet, før end nogen anden Magt havde erklæret noget i saa Henseende, og Hans Majestæts Deklaration var bleven erkjendt for rigtig og berettiget, og ingen havde navnlig i høiere Grad udtalt det priselige i samme end netop den østerrigske Regjering. Det næste Skridt fra Hans Majestæts Side var det Svar, som Allerhøistsamme befalede givet paa Forespørgselen fra Berlin og Wien, om Hans Majestæt vilde være tilbøjelig til at tiltræde Traktaten af 20de April, idet der paa denne Forespørgsel blev, med Henviisning til Neutralitets-Deklarationen og til det tyske Forbunds defensive Charakter, svaret, at Hans Majestæt for sit Monarkies Vedkommende vedblev den i Neutralitets-Erklæringen deklarede Politik, at Hans Majestæt imidlertid paa ingen Maade vilde undrage sig sine Forbundspligter som tysk Forbundsyrste, men at Hans Majestæt antog, at det af Forbundsakten fremgaaende casus for Forbundets Optræden laa endnu udenfor Forudsætning. Den følgende Akt af Hans Majestæt var, at Allerhøistsamme for de tvende tyske Hertugdømmer tiltraadte Traktaten af 20de April med den udtrykkelige Tilføjning, at dette skete i den Overbevisning, at de deraf eventualiteter flydende Forpligtelser for Allerhøistsamme som Medlem af Forbundet ikke træde i Strid med den for det hele Monarki erklærede og iagttagne, ligesom ogsaa fra alle Sider billigede, Neutralitet. Af disse Hans Majestæts Handlinger udledede Udenrigsministeren, saaledes som det stillede sig for ham, at det er Kongens Villie, i Forhold til Traktaten af 20de April og den nuværende Krig, at holde sig til det strengt neutrale Standpunkt. Men heraf følger da, at naar Østerrig nu forlanger, at Forbundsdagen skal udtale en »verpflichtende Aneignung« af de 4 Garantipunkter, eller med andre Ord, at der istedetfor de to casus belli, som ere udtalte i Traktaten af 20de April og nu ere komne ud af Anvendelse, skal substitueres to andre, saa kan Kongen ikke consequent gaa ind herpaa. Da den østerrigske Gesandt, efterat Udenrigsministeren havde yttret sig for ham i den saaledes

nævnte Retning, videre havde spurgt, om Hans Majestæt endog vilde ved sin Gesandt opponere mod det østerrigske Forslag, naar dette kom for paa Forbundsagen, havde Udenrigsministeren hertil svaret, at Hans Majestæt ikke kunde gjøre andet, naar Allerhøistsamme ikke skulde sigtes for at forlade det System, som han havde stillet sig og stadig fulgt, og da Gesandten fremdeles havde spurgt, om Hans Majestæt dog ialtfald ikke vilde votere med Majoriteten paa Forbundsagen, havde Udenrigsministeren svaret, at naar Hans Majestæt havde adopteret hint System, maatte Allerhøistsamme jo følge det, selv om han blev ene. Forsaavidt man havde ønsket en Menings-Tilkjendegivelse angaaende Spørgsmaalet om den hele Vorlage-Sags videre Fremgang ved Forbundet, havde Udenrigsministeren sluttelig yttret, at han efter alt, hvad tidligere forelaa, maatte anse det for Hans Majestæts Ønske, at Sagen ikke fik videre Fremgang ved Forbundet.

Næst endnu at tilføie, at den østerrigske Gesandt ogsaa havde fundet det ham givne Svar aldeles bestaaende med Hans Majestæts Standpunkt, bemærkede Udenrigsministeren tillige, at han confidentielt havde meddelt den herværende preussiske Gesandt, som ligeledes havde sat ham i Kundskab om de omhandlede Aktstykker og udtrykt det Ønske at faa at vide, hvad den Kongelige Regjerings Tanke var i saa Henseende, Indholdet af sin Samtale med den østerrigske Gesandt.

Hans Majestæt tilkjendegav derpaa, at Allerhøistsamme agtede førstkommande Mandag at tiltræde en Reise til Hertugdømmerne.

Hans Majestæt hævdede derefter Geheime-Statsraads-Mødet.

J. Liebe.

Møde i geheimestatsrådet søndag d. 19. november 1854.

Aar 1854, Søndagen den 19de November, var det Geheime-Statsraad forsamlet paa Frederiksborg Slot under Hans Majestæts allerhøieste Præsidium.

Den fungerende Justitsminister [Ørsted] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at det maa tillades Besidderen af Grevskabet Knuthenborg til Opførelse af en ny Hovedbygning paa Knuthenborg at optage et Laan paa Grevskabets Substants af indtil 108.000 Rd. paa følgende Vilkaar:

1) At han foruden det ved allerhøieste Bevilling af 21de Juni 1837

fastsatte aarlige Afdrag af 3000 Rd. paa den ældre Gjæld, fortiden til Rest 165.000 Rd., afbetaler det nye Laan med $\frac{1}{30}$ aarlig af det til enhver Tid optagne Beløb eller, naar hele Laanet er optaget, 3600 Rd. aarlig.

- 2) At det ovennævnte Beløb af indtil 108.000 Rd. maa optages i mindre Summer, saaledes at Besidderen, efterhaanden som en Del af den nye Bygning er saavidt fremskreden, at den kan taxeres til Brandforsikkring, kan med Justitsministeriets Samtykke optage indtil $\frac{5}{6}$ af det Beløb, hvortil den er taxeret, dog at enhver Sum, som optages, bliver delelig med 3000 Rd., og at der aarligen, første Gang i den nærmest paafølgende 11te December Termin, efter at Laanet er optaget, afdrages 100 Rd. for hvert 3000 Rd., Laanet udgjør.
- 3) At de nævnte Afdrag, hvad enten Laanet er kommet istand eller ikke, i ethvert Tilfælde regnes fra den Tid, da det efter Bygningens Fremskridt kunde have været optaget, saa at der i en senere Tid kun kan optages et saa meget mindre Laan.
- 4) At den nuværende Besidders Dødsbo i det Tilfælde, at han skulde dø uden at have benyttet Bevillingen i den Udstrækning, hvori den af ham kunde have været benyttet, beholder den Ret, ligeoverfor Grevskabet, at Boet ved at aflevere Bygningen til Successor maa optage en saa stor Sum tillaaens, som den afdøde Besidder selv efter de Fremskridt, Bygningen har gjort, kunde have optaget.
- 5) At Creditorerne, hvis Afdragene ikke prompte erlægges, skulle være pligtige til at paatale saadant inden 3 Maaneder samt derom gjøre Indberetning til Justitsministeriet eller i modsat Fald have tabt Sikkerheden i Grevskabet, forsaavidt det forfaldne Afdrag beløber.

Samtlige disse Indstillinger bleve af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldte.

Fremdeles refererede *den fungerende Justitsminister* [Ørsted] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Grevskabet Lerchenborg maa fratage Krav paa Konge- og Kirketiende af Saltofte Overdrev, mod at dettes Eier contant udbetaler Grevskabet 600 Rd., af hvilke de 300 Rd., der tilfalde Udby Kirke, blive at indbetale blandt Stiftets offentlige Midler til Frugtbargjørelse for Kirken, saaledes at Kirkeieier oppebærer den aarlige Rente af samme.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Endvidere refererede *den fungerende Justitsminister* [Ørsted] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at det tillades Husmand Niels Christensen af Thorslundemagle at inklade sig i Ægteskab med Karen Pedersdatter, uanset at han med hende har forset sig, medens han levede separeret i Henseende til Bord og Seng fra sin den 6te August f. A. ved Døden afgaaede Hustru Johanne Nielsdatter.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede.

Den fungerende Justitsminister [Ørsted] refererede derpaa en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at den Tjenestepige Inger Marie Christensdatter af Eget Hovedgaard ved Høiesterets Dom af 12te f. M for attenteret Brandstiftelse i Henhold til Forordningen 26de Marts 1841 § 13 næstsidste Membrum, cfr. § 4, tilfundne Straf af 6 Aars Tugthusarbeide maa formildes derhen, at hun, istedetfor at lide efter Dommen, hensættes til Forbedringshusarbeide i 2 Aar.

Denne Indstilling blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Derefter refererede den fungerende Justitsminister [Ørsted] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at den Borgermester- og Byfogedembedet i Ribe tilhørende Eng Matr. No. 123 i Nørre-Fardrup, »Fogedeng« eller »Skriverholm« kaldet, der staar for nyt Hartkorn 2 Skpr. $\frac{1}{2}$ Alb. og Gammelskat 2 Rd. 88 Sk. og den Raadmands-, By- og Raadstueskriverembedet sammesteds tilhørende Eng Matr. No. 12 i Domkirkesognet, der staar for nyt Hartkorn 1 Td. 3 Skpr. 1 Fdk. $\frac{1}{2}$ Album og Gammelskat 7 Rd. 38 Sk., maa overlades Ribe Kjøbstads Havnevæsen til Eiendom for en Kjøbesum af 480 Rd. pr. Td. Land til Taxten 24 efter det Areal, Engene ved Opmaaling nærmere befindes at indeholde og med Anvendelse af de ved Matrikuleringen satte Taxter, saaledes at der for de respektive Kjøbesummer af Havnevæsenet under Communens Garanti udstedes 2de 4 % aarlig Rente bærende Obligationer, der efter at være forsynede med Amtets Prohibitivpaategning, opbevares af vedkommende Embedsmænd, som selv have at indkræve de aarlige Renter, dog at bemeldte Embeder fritages for nærmere at godtgjøre deres Adkomst til de omhandlede Enge saavel som for al Deltagelse i de med Opmaalingen og Afhændelsen forbundne Omkostninger.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede.

Den fungerende Justitsminister [Ørsted] refererede dernæst en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at det allernaadigst maa tillades Aalborg Disconto-, Laane- og Sparebank uden foregaa-

ende Søgsmal og Dom, ved offentlig Auktion, som afholdes efter en derom 14 Dage forud i Stiftsavisen sket Bekjendtgjørelse, at realisere de efter Forfaldstiden uindløste haandfaaede Panter.

Denne Indstilling blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Endvidere refererede *den fungerende Justitsminister* [Ørsted] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at den Urtekræmmer Niels Peter Broe af Kjøbenhavn ved Commissions-Dom af 22de Juli 1848, for ved Bortforæring at have disponeret over et halvt Gros ustemplede Spillekort, idømte Mulkt af 72 Rd., til Kjøbenhavns Fattigvæsens Hovedkasse allernaadigst maa nedsættes til 36 Rd.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Den fungerende Justitsminister [Ørsted] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvorved forelægges Udkast til Lov om Udskrivningen til Landkrigstjenesten for 1856.

Overensstemmende med Indstillingen approberede *Hans Majestæt* allernaadigst bemeldte Udkast til Forelæggelse for Rigsdagen.

Videre refererede *den fungerende Justitsminister* [Ørsted] en allerunderdanigst Forestilling, hvorved forelægges Udkast til Lov om Udskrivningen til Søkrigstjenesten for Aaret 1855.

I Overensstemmelse med Indstillingen approberede *Hans Majestæt* allernaadigst dette Udkast til Forelæggelse for Rigsdagen.

Sluttelig refererede *den fungerende Justitsminister* [Ørsted] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles:

- 1) At den Baroniet Brahetrolleborg i Henhold til den allerhøieste Bevilling af 22de August 1806 paahvilende Gjæld, stor 100.000 Rd., maa afdrages med 2500 Rd. aarlig, der erlægges med Halvdelen i hvert Aars 11te Juni og 11te December Termin, førstegang den 11te Juni 1855.
- 2) At det maa paalægges Besidderen efter Udløbet af hver Termin at godtgjøre for Lehnskontrollen, at Afdraget er betalt.

Begge disse Indstillinger blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldte.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte ene allerunterthänigste Vorstellung betreffend das Gesuch des wegen 2ten Diebstahls zu einer 40 tägigen Gefängnisstrafe bei Wasser und Brod verurtheilten Hans Hinrich Werth aus Heilskop um Erlassung des noch nicht abgehaltenen Theils dieser Strafe.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, dem Tagelöhner Hans Hinrich Werth in Heilskop den noch übrigen Rest der von dem Reinfelder Amthause wegen 2ten kleinen Diebstahls unterm 19ten Mai d. J. wider ihn erkannten 40tätigen Gefängnisstrafe bei Wasser und Brod von 3 × 5 tägiger Haft aus allerhöchster Gnade zu erlassen.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Veräusserung der 1sten, 2ten und 3ten Parcellen der landesherrlichen vormaligen Festungsländereien bei Glückstadt.

Übereinstimmend mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, das Ministerium allergnädigst zu autorisiren, die erste, zweite und dritte Parcellen der landesherrlichen vormaligen Festungsländereien bei Glückstadt dem Kaufmann Conrad Platzmann aus Hamburg gegen Entrichtung eines Kaufgeldes von 150 Rt. und eines jährlichen Canons von im Ganzen 169 Rt. 12 Sch. sowie mit der Verpflichtung zur Abhaltung sämmtlicher auf dem Lande ruhenden Abgaben und Lasten, einschliesslich der Deichlasten, wie auch aller landesherrlichen und Communal-Abgaben und Steuern für die auf demselben aufzuführenden Gebäude, imgleichen zur gehörigen Befriedigung der Grundstücke als freies Eigenthum, von St. Petri 1855 angerechnet, zu überlassen, und den desfalls zu errichtenden Kaufkontrakt zu genehmigen.

Darauf referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Überlassung der 71ten Parcellen der landesherrlichen vormaligen Festungsländereien bei Glückstadt an den dortigen Zimmermeister N. H. Timm zum freien Eigenthum.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, das Ministerium allergnädigst zu autorisiren, die 71ten Parcellen der landesherrlichen vormaligen Festungsländereien bei Glückstadt wie solche bisher der allerhöchsten Landesherrschaft zuständig ist, von St. Petri 1855 angerechnet, dem dortigen Zimmermeister N. H. Timm gegen ein Kaufgeld von 50 Rt. und die jährliche Entrichtung einer Grundgabe von 32 Sch. für jede Qvadratruthe, der bei einer auf seine Kosten vorzunehmenden neuen Vermessung des fraglichen Grundstücks sich ergebende Landmaasse, sowie unter der Bedingung zum freien Eigenthum zu überlassen, dass der Acqvirent neben den Kosten der Errichtung des desfallsigen Contracts die von dem Lande jetzt

oder künftighin etwa abzuhaltenden landesherrlichen und Communal-Abgaben und Lasten, einschliesslich der Deichlasten, imgleichen die Verpflichtung zu übernehmen habe, gegen das an die mehrberegte Parcellen grenzende Bassin hinein Latjenufer zu halten.

Ferner referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Verleihung einer Realconcession zur Betreibung des Schmiedehandwerks an den Anbauer und Schmied Hinrich Filter in Bargtheide, Amt Tremsbüttel, auf der demselben gehörigen ebendasselbst belegenen Anbauerstelle.

Übereinstimmend mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, das Ministerium allerhöchst zu autorisiren, dem Anbauer und Schmied Hinrich Filter in Bargtheide, Amt Tremsbüttel, gegen Cassation der ad mandatum ausgefertigten Confirmation über die mit der Stelle des Halbhufners Jacob Filter daselbst seither verbundene Schmiedegerechtigkeit eine Realconcession zur Betreibung des Schmiedehandwerks auf seiner dortigen Anbauerstelle unter Auferlegung der bisher schon bezahlten jährlichen Recognition von 3 Rt. 19 Sch. ad mandatum zu ertheilen.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die dem Erbpachtsmüller H. C. Schwarz in Neumünster allergnädigst zu bewilligende Vergütung von 597 Rt. 44 Sch., indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht dem Erbpachtsmüller H. C. Schwarz zu Neumünster eine in dem Seitens desselben zu entrichtenden Mühlen-Canon zu kürzende Vergütung von 597 Rt. 44 Sch. für die im Jahre 1847 durch temporaire mittelst Königlicher Resolution vom 7ten Mai d. J. gestattete Einfuhr von Mehl in seinen Zwangsdistrict erlittene Einbusse allergnädigst zu bewilligen sein möchte.

Dieser Antrag wurde von *Seiner Majestät* allerhöchst genehmigt.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Fort-Erhebung einer ausserordentlichen Communal-, Betriebs- und Einkommensteuer in der Stadt Altona für das Jahr 1855.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, das Ministerium allerhöchst zu autorisiren, die Erhebung einer ausserordentlichen Communal-, Betriebs- und Einkommensteuer in der Stadt Altona nach Maassgabe des für die Erhebung dieser Steuer im Jahre

1853 erlassenen und gleichfalls für die Erhebung einer solchen Steuer im vorigen Jahre in Anwendung gebrachten Regulativs sowie unter Zugrundelegung der jetzt in Reichmünze umgesetzten etwas modificirten Steuer-Scala auch für das Jahr 1855 anzuordnen.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die durch die Beerdigung Kaiserlich französischer Marine-Matrosen in Kiel erwachsenen Kosten.

Übereinstimmend mit der Antrage geruheten *Seine Majestät*, das Ministerium allergnädigst zu autorisiren, aus dem zur Bestreitung ausserordentlicher, das Kirchen- und Schulwesen betreffender Ausgaben bestimmten Conto des holsteinischen Budgets, eine Summe bis zum Betrage von 134 Rt. 35 Sch. zu verwenden, um damit die für die im Mai und Juni Monat d. J. auf dem Kieler Kirchhofe stattgehabte Beerdigung von zehn französischen Marine-Matrosen berechneten und erhobenen Gebühren, jedoch nach Abzug der Kosten für die Ausweisung und die Herstelligmachung der Grabstätten und derjenigen Gebühren, welche für die Beerdigung inländischer Militairs der nämlichen Grade zu entrichten gewesen sein würden, durch die Vermittelung des Ministeriums für die auswärtigen Angelegenheiten zurückzuzahlen.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Genehmigung zur Contrahirung einer Anleihe bis zu 3200 Rt. für die Wallener Abwässerungsgemeinde.

In Übereinstimmung mit dem Antrage genehmigten *Seine Majestät* allergnädigst, dass es der Wallener Abwässerungsgemeinde in der Landschaft Norderdithmarschen gestattet werde, zur Bestreitung der durch den gegenwärtigen Neubau der Wallener Aueschleuse erwachsenden Kosten eine Summe bis zu 3200 Rt. unter der Bedingung anzuleihen, dass von der contrahirten Schuld jährlich der 10te Theil wieder abgetragen werde.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend das Gesuch der Ehefrau Emilie Rauch geb. Rheder um Entlassung ihres Ehemanns, des Züchtlings Fr. W. Gustav Rauch aus den Strafanstalten.

Übereinstimmend mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, den

Rest der wider den Züchtling Friedrich Wilhelm Gustav Rauch aus Altona wegen Verfertigung und Ausgebens falscher Münze unterm 28-ten December 1850 vom Oberappellationsgerichte in Kiel erkannte 5 jährige Zuchthausstrafe aus allerhöchster Gnade zu erlassen.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Ertheilung neuer Zunftartikel an die Schusterzunft in der Stadt Oldesloe.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, den betreffenden Entwurf zu den demnächst zur allerhöchsten Vollziehung allerunterthänigst vorzulegenden Zunftartikeln für die Schusterzunft in der Stadt Oldesloe mit der Bestimmung allerhöchst zu bestätigen, dass die Abänderung oder Aufhebung derselben vorbehalten bleibe.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Errichtung einer Töpferzunft in der Stadt Lütjenburg.

Übereinstimmend mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, den Töpfern in der Stadt Lütjenburg die Errichtung einer Zunft, jedoch ohne Ertheilung von Prohibitivrechten allergnädigst zu gestatten und den betreffenden Entwurf zu Zunftartikeln für dieselben mit der Bestimmung allerhöchst zu bestätigen, dass die Abänderung oder Aufhebung derselben vorbehalten bleibe.

Noch referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Aufhebung der Gerechtigkeiten und Immunitäten sammt der Erbpachtsqualität des neben der Landschaft Süderdithmarschen belegenen Sophienkooges sowie die Cassation der betreffenden allerhöchsten Bestätigungspatente.

In Übereinstimmung mit dem Antrage genehmigten *Seine Majestät*, dass die Gerechtigkeiten und Immunitäten, welche dem Sophienkoog in der über die Vererbpachtung derselben am 20sten April 1725 ausgestellten Verleihungsurkunde ertheilt worden sind sammt der Erbpachtsqualität des Kooges allerhöchst für aufgehoben erklärt, und die später allerhöchst vollzogenen, der Vorstellung allerunterthänigst angeschlossenen Bestätigungspatente, allergnädigst cassirt werden.

Schliesslich referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend den Ankauf des vormals von Döringschen, jetzt

Schmüerschen Geweses in Pinneberg zur Herstellung einer Dienstwohnung für den Pinneberger Landdrosten.

Übereinstimmend mit dem Antrage genehmigten *Seine Majestät* allerhöchst, dass das vormals von Döringsche, jetzt Schmüersche Gewese in Pinneberg für eine extraordinär abzuhaltende Kaufsumme von 18.666 $\frac{2}{3}$ Rt. sowie unter den übrigen von dem Inhaber dieses Geweses gestellten Bedingungen zur Herstellung eines Dienstgeweses für den Pinneberger Landdrosten gegen ein von demselben zu erlegendes Wohnungsgeld von 800 Rt. angekauft werde; und geruheten Allerhöchstdieselben daneben das Ministerium zur Veranlassung des zu dem Behuf Erforderlichen allerhöchst zu autorisiren.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Moltke] refererede en allerunderdanigst Forestilling angaaende Udskrivningen af Magasinkorn, Hø og Halm i Hertugdømmet Slesvig for Aaret 1855, idet han indstillede, om ikke Ministeriet maatte være at bemyndige til at forelægge til allerhøieste Underskrift et i Overensstemmelse med det Forestillingen vedlagte Udkast i det danske og tydske Sprog udfærdiget Patent angaaende Udskrivningen af Magasinkorn, Hø og Halm i Hertugdømmet Slesvig for Aaret 1855.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst Indstillingen, dog saaledes, at det paagjældende Patent affattes i Lighed med det under 5te October d. A. emanerede allerhøieste Patent angaaende Udskrivningen af Magasinkorn, Hø og Halm i Hertugdømmet Holsten for Aaret 1855.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Moltke] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die allerhöchste Bestätigung einer Adoptions- und Einkindschaftsacte der Eheleute Diedrich Thomas Diedrichsen und Metta geb. Johannsen aus Westerland.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, die von dem Ehemanne Diedrich Thomas Diedrichsen aus Westerland in der Adoptions- und Einkindschaftsacte vom 18ten December 1835 ausgesprochene Willenserklärung, die Tochter seiner Ehefrau, namens Margaretha Christina, zu adoptiren und derselben alle Rechte eines leiblichen ehelichen Kindes beizulegen, mit allerhöchster Genehmigung zu versehen und das Ministerium allergnädigst zu autorisiren, eine desfällige, in gewöhnlicher Form ausgefertigte Concession zur allerhöchsten Unterzeichnung vorzulegen.

Ferner referirte *der Minister für das Herzogthum Schleswig* [Moltke] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Milderung einer

wider den Schneidergesellen Carl Louis Eydner aus Chemnitz erkann-
ten Strafe.

Übereinstimmend mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, die
wider den Schneidergesellen Carl Louis Eydner aus Chemnitz wegen
Gebrauchs eines wissentlich verfälschten Wanderbuchs mittelst Er-
kenntnisses des Flensburger Criminalgerichts vom 4ten September
d. J. erkannte einjährige Zuchthausstrafe aus allerhöchster Gnade in
eine 3 mal 5 tägige Gefängnisstrafe bei Wasser und Brod zu mildern.

Indenrigsministeren [Tillisch] refererede en allerunderdanigst Fo-
restilling angaaende Folkethingets Indkaldelse.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* aller-
naadigst, at Folkethinget indkaldes til Mandagen den 18de December
1854.

Fremdeles refererede *Indenrigsministeren* [Tillisch] en allerunder-
danigst Forestilling, hvori indstilles, at Bogholder i Sverrig Riges Bank
Carl Mouritz Lindqvist maa forundes Eneret i 5 Aar til i det danske
Monarki at forfærdige Saamaskiner af den af ham angivne Construc-
tion, samt at de i saa Henseende eventualiter udfærdigende Bevilling-
er maa udleveres ham uden Betaling.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Endvidere refererede *Indenrigsministeren* [Tillisch] en allerun-
derdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Medlem af den militære
Hallecommission, Pierre Frontin, maa forundes Eneret for et Tids-
rum af 5 Aar til i det danske Monarki at benytte de anførte Appa-
rater til Gjennemtrængning af Træ med farvende eller conserverende
Vædske samt til Udtørring af alle Slags Stoffer.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede.

Derefter refererede *Indenrigsministeren* [Tillisch] en allerunder-
danigst Forestilling, hvori indstilles, at det ved Bevilling ad manda-
tum gennem Indenrigsministeriet allernaadigst tillades Eieren af Næs-
byholm og Bavelse Godser, Etatsraad Rønnenkamp efter Udløbet af
den ham under 28de Januar 1846 meddelte Bevilling fremdeles for et
Tidsrum af 5 Aar, fra 1ste Januar 1856 at regne, dels at anvende den
forrige Skovridergaard ved Næsbyholm samt en af Gaardene No 13
eller 14, naar samme blive fæsteledige, til Schæferi, dels indtil en af
sidstmeldte Gaarde bliver fæsteledig midlertidigen at benytte Gaar-
den No. 9 i Næsby i Forening med Skovridergaarden.

Denne Indstilling blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Indenrigsministeren [Tillisch] refererede dernæst en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at det allernaadigst tilstaas Interessenterne i den ved allerhøieste Resolution af 21de Marts 1849 tilladte Inddæmning af den Del af Rødby Fjord, som især begrændses af Baroniet Sønderkarle, Grevskalet Christianssæde og Rødby Kjøbstads Jorder, Udsættelse med Inddæmningens Fuldførelse til 1ste Januar 1857; at den ved fornævnte allerhøieste Resolution tilsagte Skattefrihed for det inddæmmede Areal indtil 1ste Januar 1875 forlænges indtil 1ste Januar 1877, imod at fra den Tid af det Hartkorn, der da bliver paalignet det Inddæmmede, Landskatten, alene med Fradrag af den anordnede Eftergivelse, bliver at udrede med dens oprindelige Beløb, derunder altsaa indbefattet den Del af samme, der ellers er paabudet at opkræves som Gammelskat, ligesom og deraf bliver at svare samtlige øvrige paabudne Skatter og Afgifter til Statskassen; og at det allernaadigst maa tilkjendegives Interessenterne, at der ikke vil kunne ventes nogen yderligere Udsættelse med Inddæmningen, men at Retten til samme vil være at anse som tabt, saafremt Arbejdet ikke til den nu foreskrevne Tid bliver fuldført.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede.

Sluttelig refererede *Indenrigsministeren* [Tillisch] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Tilladelse for Eieren af det saakaldte Brohus i Oxenbøl til at oppebære Bropenge for Passagen over en Bro, som han agter at opføre over Aaen fra Gaardhus Mølle til Limfjorden.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at det tillades Eieren af det saakaldte Brohus i Oxenbøl, Vestervig Sogn, Peder Larsen Krabbe, saasnant han har opført en Bro over Aaen, som fra Gaardhus Mølle løber ud i Limfjorden, saaledes at den ikke bliver til Hinder for Benyttelsen af det nærværende Vade-

sted i Aaen, at oppebære følgende Bropenge for Passagen over Broen:	
for en Gaaende	1 Sk.
– en Ridende, en Hest, et Fækreatur	2 –
– et Faar, et Svin	1 –
– en tom Vogn	3 –
– en belæst Vogn, som trækkes af to Heste	6 –
– en dito, som trækkes af 3 eller flere Heste	8 –

dog under følgende nærmere Betingelser:

At Broen opføres forsvarlig og ligeledes holdes forsvarlig vedlige;

hvilket af det Offentlige vil blive at paase; at Taxten anføres paa en Tavle, som opslaas ved Broen; at de, der reise i Embedsforretninger eller passere i Konge- eller Frireiser, ere fritagne for at erlægge Bropenge, og at Broeieren i Henseende til Bevillingens Fortolkning har at underkaste sig Indenrigsministeriets Kjendelse.

Finantsminister, Kammerherre, Grev Sponneck refererede en allerunderdanigst Forstilling angaaende Regulativet for Forretningsordenen i Rigsraadet, idet han indstillede, at Hans Majestæt allernaadigst vil approbere det Forestillingen hosfølgende endelig redigerede Udkast til Regulativ for Forretningsordenen i Rigsraadet, og at de i Overensstemmelse dermed affattede Expeditioner, resp. paa Dansk og paa Tydsk, forelægges til allerhøieste Underskrift.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Finantsministeren [Sponneck] refererede en allerunderdanigst Forstilling, hvori indstilles, at Færgefarten mellem Bogense og Klakring frigives, og at Finantsministeriet allernaadigst bemyndiges til at foranledige det Fornødne til Ordningen af Postvæsenets Forhold til det sammesteds fortiden bestaaende Færgeri.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede.

Fremdeles refererede *Finantsministeren* [Sponneck] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at den aarlige Afgift, som Interessenterne i det paa Nykirke Strandmark paa Bornholm værende Kulværk herefter ville have at erlægge til Statskassen af bemeldte Strandmark, maa foreløbigen for et Tidsrum af 5 Aar, at regne fra 1ste April 1855, fastsættes til 100 Rd. aarlig, saaledes at Beløbet udredes med Halvdelen til hvert Aars 1ste October og 1ste April.

Denne Indstilling blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Endvidere refererede *Finantsministeren* [Sponneck] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Hans Majestæt vil allernaadigst bifalde, at den danske indenrigske Porto og Søporto for Correspondance fra og til Hertugdømmerne Holsten og Lauenborg til og fra Norge fra 1ste Januar næstkommende at regne nedsættes til 8 Sk. R. M. (2 $\frac{1}{2}$ Lbsk.), og den danske Transitporto og Søporto for Correspondance fra og til Hamborg, Lübeck og Udlandet til og fra Norge fra samme Tid nedsættes til 2 $\frac{2}{3}$ Lbsk., dog at disse Nedsættelser indskrænkes til den Correspondance, som udvexles umiddelbart mellem det danske og norske Postvæsen, og alt forsaavidt de tilsva-

rende norske Portoandele til bemeldte Tidspunkt modtage hermed ensartede Nedsættelser.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede.

Finantsministeren [Sponneck] refererede dernæst en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at det ved allernaadigst Bevilling, der bliver at indløse med 28 Rd. 48 Sk. tillades, at den i Veile oprettede Laane- og Discontokasse maa udfærdige Aktier og Deposito-beviser paa ustempet Papir, ligesom og at disse Dokumenter senere maa transporteres uden Brug af stemplet Papir, samt at fornævnte Kasse maa udstede indenbys Vexler paa stemplet Papir af 3die Klasse, alt paa Vilkaar, at det i Aktierne og Depositobeviserne anføres, at de, ifølge Bevillingen, udfærdiges paa ustempet Papir, og at enhver Vexel af den omhandlede Art underskrives af tvende af Instituttets Direkteurer.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Finantsministeren [Sponneck] refererede derefter en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at det ved allernaadigst Bevilling, der bliver at indløse med 28 Rd. 48 Sk. tillades, at den i Aalborg Kjøbstad oprettede Disconto-, Laane- og Sparebank maa udfærdige Aktier og Deposito-beviser paa ustempet Papir, ligesom og at disse Dokumenter senere maa transporteres uden Brug af stemplet Papir, samt at fornævnte Bank maa udstede indenbys Vexler paa stemplet Papir af 3die Klasse, alt paa Vilkaar, at det i de nævnte Aktier og Deposito-beviser anføres, at de ifølge Bevillingen udfærdiges paa ustempet Papir, og at enhver Vexel af den omhandlede Art underskrives af tvende af Bankens Direkteurer.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede.

Finantsministeren [Sponneck] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at de i Forestillingen indbemeldte 175 Tdr. Land af den Staten tilhørende Andel af den saakaldte Høilyng paa Bornholm, uanset at det tidligere er allernaadigst bestemt, at de skulde anvendes til Skovdyrkning, maa søges bortarvefæstede efter de Regler, der ere vedtagne for Overdragelserne til Arvefæste af Statens Udmarksjorder paa Bornholm.

Denne Indstilling blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Videre refererede *Finantsministeren* [Sponneck] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at det i Forestillingen indbemeldte Udkast til Anordning angaaende nogle Bestemmelser om den i For-

ordningen 1ste October 1802 paabudne Bygningsafgift for de dansk-vestindiske Øer tillægges Lovskraft.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Finantsministeren [Sponneck] refererede derpaa en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at den af Skovreguleringscommissionen udarbejdede endelige Driftsplan for det 1ste Frederiksborgske Skovdistrikt maa foreløbigen tages til Følge ved Distriktet for det med den 1ste October d. A. begyndte Forstaaer, men uden at de ved Finantsloven for indeværende Finantsaar for Distriktet bevilgede forskjellige Udgiftsconti derved overskrides.

Hans Majestæt behagede allernaadigst at resolve, at Allerhøistamme ikke fandt sig foranlediget til foreløbig at billige den paa-gjældende Driftsplan for det 1ste Frederiksborgske Skovdistrikt, da han endnu ikke kjendte denne Plan.

Sluttelig refererede *Finantsministeren* [Sponneck] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at det i Forestillingen indbemeldte Udkast til en Plan for det 108de Kongelige Kjøbenhavnske Klasselotteri i Aaret 1855 maa allernaadigst foreløbigen approberes med Forbehold af endelig Bekræftelse, naar Finantsloven for Kongeriget og Statsbudgettet, begge pro 1855/56, ere udgivne; samt at Finantsministeriet bemyndiges til at lade Planen offentliggjøre og Lodsedlerne udgive paa sædvanlig Maade.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Marineministeren [Steen A. Bille] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Hans Majestæt allernaadigst vil approbere det Forestillingen medfølgende Udkast til Bestemmelser for Understøttelsesfondet af 2den April 1801 til fremtidig Iagttagelse.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede.

Hans Majestæt hævdede derpaa Geheime-Statsraads-Mødet.

J. Liebe.

Møde i geheimestatsrådet fredag d. 24. november 1854.

Aar 1854, Fredagen den 24de November, var det Geheime-Statsraad forsamlet paa Frederiksborg Slot under Hans Majestæt Kongens allerhøieste Præsidium. Marineministeren var fraværende.

Protokollerne for det Geheime-Statsraads Møder fra 8de October f. A. til 26de s. M., begge incl., bleve oplæste og ratihaberede.

Den fungerende Justitsminister [Ørsted] refererede en allerunderdanigst Forestilling om Confirmation paa nogle Tillægsbestemmelser til Erectionsbrevet for Stamhuset Gammelkjøgegaard, idet han indstillede, at de ommeldte under 7de f. M. udfærdigede Bestemmelser maa blive forsynede med allerhøieste Confirmation.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede.

Fremdeles refererede *den fungerende Justitsminister* [Ørsted] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at det allernaadigst maa tillades Besidderen af Baroniet Guldborgland, imod en årlig Afgift af ikke under $\frac{1}{2}$ Sk. pr. Quadratalen, til Byggepladse at bortarvefæste Parceller af den bemeldte Baroni tilhørende Anpart af den ved Saxejøbing beliggende saakaldte Lillemark, dog at Arvefæsteskjøderne blive, forinden de thinglæses, at indsende til Justitsministeriets Paategning.

Denne Indstilling blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Sluttelig refererede *den fungerende Justitsminister* [Ørsted] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at det allernaadigst maa tillades Hermann Petersen af Starup under Ribe Amt at indgaa Ægteskab med Ane Bertheline Hansen af Laurup, uanset at han med hende har bedrevet Hor.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede.

Cultusministeren [Ørsted] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at det maatte behage Hans Majestæt allernaadigst at bemyndige Ministeriet til at forelægge det Forestillingen hosfølgende Udkast til en Lov om en forandret Organisation af de geistlige Retter i Danmark for den først sammentrædende Rigsdag.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst Indstillingen, dog at i Lovudkastets Titel de Ord »en forandret Organisation af de geistlige Retter« forandres til »geistlige Rettsagers Behandling«.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend ein Gesuch der Hohenradener Schulcommüne, Kirchspiel Rellingen in der Probstei Pinneberg um allergnädigste Bewilligung einer Unterstützung zur Erbauung eines neuen Schulhauses.

Übereinstimmend mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, der Schulcommüne zu Hohenrade, Kirchspiel Rellingen in der Probstei Pinneberg, zu den Kosten des Wiederaufbaues ihres abgebrannten Schulhauses, aus dem Conto B III b. c. des diesjährigen Budgets für

das Herzogthum Holstein eine Beihülfe von 400 Rt. allergnädigst zu bewilligen.

Darauf referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend das Gesuch des Schauspielers Jean Meyer aus Altona um Ertheilung der Erlaubnis zur Adoptirung seines unehelichen Sohnes Oscar Lampe.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, dem Schauspieler Jean Meyer aus Altona allerhöchst zu gestatten, seinen ausserehelich erzeugten Sohn Oscar Lampe zu adoptiren, sowie auch dem Letzteren die Erlaubnis allergnädigst zu ertheilen, den Namen Oscar Meyer anzunehmen und in Zukunft zu führen.

Ferner referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend ein Gesuch der Eingesessenen der Dorfschaft Grande, Kirchspiels Trittau, in der Probstei Stormarn um allergnädigste Bewilligung einer Beihülfe zu den Kosten eines vorgenommenen Neubaus der dortigen Schule.

Übereinstimmend mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, den Eingesessenen der Dorfschaft Grande, in der Probstei Stormarn, zu den Kosten des daselbst vorgenommenen Schulbaues aus dem für unvorhergesehene Ausgaben in geistlichen und Unterrichts-Angelegenheiten ausgesetzten Conto B III h. c. des diesjährigen Budgets für das Herzogthum Holstein eine Beihülfe von 165 Rt. allergnädigst zu bewilligen.

Schliesslich referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend eine veränderte Bestimmung der Dienstemolumente der Chausseeaufseher im Herzogthum Holstein, indem er beantragte, ob nicht die Aufseher an den vollendeten Chausseen des Herzogthums Holstein vom 1sten April künftigen Jahres an in 3 Classen zu vertheilen, und denselben anstatt des im § 11 des Regulativs für die Verwaltung der Kunststrassen normirten jährlichen Gehalts und Wohnungsgeldes von 240 Rt. unter Wegfall der ebendasselbst bestimmten Diäten von 80 Sch. neben der Vergütung von 180 Rt. für Haltung eines Reitpferdes ein festes Gehalt incl. des Wohnungsgeldes von 540 Rt. für die erste, 450 Rt. für die zweite und 360 Rt. für die dritte Classe jährlich allergnädigst beizulegen sein möchte; ob nicht die Dienstzeit in der dritten Classe auf 3 Jahre festzusetzen und zu bestimmen

sein möchte, dass von den alsdann in die höheren Classen Aufrückenden stets ungefähr die Hälfte nach Maassgabe des Dienstalters und der bewiesenen Tüchtigkeit auf den Vorschlag des dirigirenden Stabs-officiers für das Chausseewesen vom Ministerio in die erste Classe zu versetzen sei; ob nicht den am 1sten April 1855 im Dienst befindlichen fest angestellten Chausseeaufsehern sämmtlich sofort resp. das Gehalt der ersten oder zweiten Classe beizulegen sein möchte; ob endlich nicht den Chausseeaufsehern für die Zukunft die Verpflichtung aufzuerlegen sei, sofort ihnen vom Ministerio etwa die Beaufsichtigung einzelner Nebenlandstrassen und Nebenwege übertragen werden möchte, diese ohne besondere Vergütung mit zu übernehmen.

Sämmtliche diese Anträge wurden von *Seiner Majestät* allerhöchst genehmigt.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Moltke] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Verwandlung der wider die Witwe Theresia Elisabeth Boysen geb. Tedsen auf Pellworm wegen begangenen Kindermordes zu erkennenden Todesstrafe in eine lebenswierige Zuchthausstrafe, indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht die von dem Appellationsgerichte für das Herzogthum Schleswig wider die Inculpatin Theresia Elisabeth Boysen geborene Tedsen auf Pellworm wegen begangenen Kindermordes zu erkennende qualificirte Todesstrafe aus allerhöchster Gnade in eine lebenswierige Zuchthausstrafe zu verwandeln sein möchte.

Seine Majestät der König geruheten, die wider die Inculpatin erkannte Todesstrafe aus allerhöchster Gnade in eine 10jährige Zuchthausstrafe zu verwandeln.

Krigsministeren [Hansen] foredrog en skriftlig Exposé angaaende det under Correspondance mellem det holstenske Ministerium og Krigsministeriet værende Spørgsmaal om den neumünstersk-rendsborgske Jernbanes Fortsættelse igjennem Rendsborg, idet han bemærkede, at Omkostningerne ved Sløifningen af det Stykke af Rendsborg Fæstnings Vold, som Hans Majestæt ved sit sidste Ophold i Rendsborg havde skjænket det paagjældende Jernbaneselskab, vilde, naar, som Selskabet selv har ønsket, Sløifningen udføres af Ingenieurcorpset, andrage 30.000 Rd., og at desuden en Stensætning, hvis Opførelse maatte, naar Volden sløjfedes, anses at være vigtig for Byen, vilde efter Ingenieurcorpsets Overslag koste 10.000 Rd. Han udbad sig derfor Hans Majestæts Resolution for, om det skal tilkjendegives Jernbaneselskabet, at

dette vil for det paagjældende Stykke Volds Demolering ved Ingenieurcorpset have at erlægge ialt 40.000 Rd.

Hans Majestæt Kongen udtalte sig derhen, at naar Jernbaneselskabet ønskede, at Ingenieurcorpset skulde demolere det paagjældende Stykke Vold, som Allerhøistsamme havde skjænket Selskabet, maatte dette ogsaa betale, hvad Demoleringen kostede, altsaa efter hvad Krigsministeren havde anført 30.000 Rd., men mere kunde der heller ikke forlanges af Selskabet, og de 10.000 Rd. til en Stensætning kunde det derfor ikke paalægges dette at betale. Vilde imidlertid Selskabet hellere selv besørge Demoleringen udført, maatte dette staa Selskabet frit, da Hans Majestæt engang havde givet det det omhandlede Stykke Vold, og det derfor maatte være Selskabets egen Sag, hvorledes det vilde lade det demolere, naar det kun selv betalte, hvad Demoleringen kostede.

Krigsministeren [Hansen] maatte bemærke, at Sløifningen maatte ske paa en saadan Maade, at det Offentlige kunde være tjent dermed. Han mente derfor ogsaa, at det burde være en offentlig Autoritet, der besørgede Sløifningen, da det, hvis Jernbaneselskabet selv lod den foretage, vilde, omend ogsaa Sløifningen stilles under Control fra det Offentliges Side, hvad der under alle Omstændigheder var en aldeles Nødvendighed, give Anledning til mange Ulemper og Vanskeligheder.

Efterat *Ministeren for Holsten* [Reventlow-Criminil] havde yttret, at ogsaa han ansaa det for meget bedre, at Ingenieurcorpset overtog Demoleringen, end at Jernbaneselskabet selv besørgede denne, men at han, naar alle fornødne Hensyn toges i Betragtning, antog, at det Beløb, som Selskabet skulde betale for at faa Demoleringen foretaget af Ingenieurcorpset, billigvis ikke burde sættes høiere end til 30.000 Rd., hvoraf da de 10.000 Rd. skulde anvendes til Opførelsen af den af Krigsministeren nævnte Stensætning, som vil være i Rendsborg Bys store Interesse, men som ogsaa vil komme Jernbaneselskabet selv tilgode, samt efterat det af *Ministeren for Slesvig* [Moltke] og *Finantsministeren* [Sponneck] var blevet udtalt, at naar Jernbaneselskabet ikke selv vilde, selvfølgelig under behørig Control, besørge Demoleringen, men ønskede denne foretaget af Ingenieurcorpset, maatte Selskabet ogsaa i dette Tilfælde betale den Sum, som Ingenieurcorpset havde anslaaet, at samme vilde koste, altsaa 30.000 Rd., og at der i saa Fald ikke bliver Spørgsmaal om, at Militæretaten skal lade opføre den omhandlende Stensætning, der ikke hører med til Demoleringen

og heller ikke er i det Offentliges, men væsentligst i Rendsborg Bys egen lokale Interesse, behagede det *Hans Majestæt* allerhøiest at resolve, at det tilbydes det neumünstersk-rendsborgske Jernbaneselskab, at Ingenieurcorpset for en Sum af 30.000 Rd. overtager Sløifningen af det Stykke af Rendsborg Fæstnings Vold, som Hans Majestæt har overladt Selskabet, idet Allerhøistsamme derhos tilføjede, at det, naar Selskabet vilde selv besørge Sløifningen, stod Selskabet frit, men at Sløifningen da maatte ske under al fornøden Control fra det Offentliges Side.

Hans Majestæt hævdede derpaa det Geheime-Statsraads Møde.

J. Liebe.

Møde i geheimestatsrådet søndag d. 3. december 1854.

Aar 1854, Søndagen den 3die December, var det Geheime-Statsraad forsamlet paa Frederiksborg Slot under Hans Majestæt Kongens allerhøieste Præsidium. Hans Kongelige Høihed Arveprindsen var fraværende.

Hans Majestæt aabnede Mødet med følgende Udtalelse: I Henhold til mit aabne Brev af 20de October d. A., hvori stod, at jeg vilde høre mit Folks Ønske om, hvorledes Rigsdagen skulde sammensættes den 18de December d. A., har Folket, ved at vælge næsten de samme Medlemmer til Folkethinget, som vare i Thinget forrige Gang, og maaske endnu mere antiministerielle, vist sin Mistillid til, sin Utilbøielighed til at gaa med det Ministerium, som jeg i dette Øjeblik sidder imellem. Vi maa derfor komme til et Resultat, mine Herrer, om vi kunne blive sammen paa denne Maade eller maa gaa fra hverandre, men haaber jeg, stedse med den Velvillie og Godhed, som samtlige Mini- stre have vist imod mig, og som jeg ogsaa tror, at jeg tilfulde har gjen- gjeldt fra mit Standpunkt. Skulde der være nogen af D'Herrer Mini- stre, som i et nyt Kabinet vilde træde over til mine Ideer, vilde det glæde mig, om vi i et nyt Kabinet kunde mødes. Jeg har overtænkt min meget prekære og meget svære Stilling i dette Øieblik og derfor sat mine Tanker op paa et Papir, som jeg vilde forelægge mine Mini- stre til Besvarelse, ikke mundtlig, men skriftlig i mit Kabinet. De til- lader, at jeg her oplæser de Tanker, jeg har sat op, og som jeg der- efter beder tage under nærmere Overveielse.

Hans Majestæt oplæste derpaa den berørte skriftlige Opsats, som toges til Indlemmelse i Protokollen saalydende:

»Det er nu for Os bleven til en Nødvendighed, at Vi aabent udtaler Os for Vort Ministerium og for dets Medlemmer, for at Vore fælleds Interesser til Landets sande Gavn kunne blive realiserede.

Vi have længe, ja længe tiet og ventet, men da der intet endnu er bleven Os meddelt om Vort Ministeriums Mening, og der maa gjøres en Ende paa det, vilde Vi her henvende to Spørgsmaal til D'Herrer Ministre, som Vi ønske strax besvarede til Os.

Spørgsmaalene ere:

- 1) Vil D'Herrer Ministre tiltræde den Maade, Rigsdagen sidst i sin 5te Session eenstemmigen antog og var enig i at følge ved Grundlovens Forandring til en særlig Lov for Kongeriget Danmark alene?
- 2) Vil D'Herrer Ministre ubetinget følge Os i Vor Villie at give Rigsraadet besluttende Myndighed i alle Fælledsfinantsanliggender for hele Monarkiet?

Vi forvente snarest muligt D'Herrer Ministres skriftlige Svar herpaa.«

Efterat have oplæst Forestaaende bemærkede *Hans Majestæt*, at det er hans personlige Mening, at der bør ske, hvad de to forelagte Spørgsmaal har til Gjenstand, og idet Allerhøistsamme overleverede Premierministeren det paagjældende Papir, forventede han, at Ministrene vilde i Løbet af Ugen skriftlig sige ham deres Mening. Hans Majestæt tilføiede, at han derfor ønskede, at intet videre skulde forhandles i Geheime-Statsraadet idag, og han vilde saaledes nu hæve nærværende Møde.

Premierministeren [Ørsted] yttrede, at han dog maatte udtale, at han, da Hans Majestæt havde indledet Forelæggelsen af de paagjældende Spørgsmaal med Resultatet af det nye Folkethings-Valg, kunde for sit Vedkommende ikke antage Muligheden af længere at tjene Hans Majestæt som Minister.

Hans Majestæt Kongen maatte bede sig Ministrenes Mening skriftlig meddelt; Allerhøistsamme skulde da tage den under Overveielse. Idet hans Majestæt derhos tilføiede, at han maatte bede Ministrene, hvis det kommer dertil, at de gaa fra ham, da at gjøre det med Velvillie for ham, og at de, som de vidste, stedse vilde finde en tro Ven i ham, forlod Allerhøistsamme det Geheime-Statsraad, hvis Møde dermed hævdes.

Statsrådets forhandlinger
12. december 1854–30. august 1856

P. G. Bangs ministerium

I

Medlemmer af ministeriet P. G. Bang (12/12 1854–18/10 1856) var følgende:

Premierminister ad interim: tidligere indenrigsminister Peter Georg Bang, definitivt udnævnt 15. januar 1855, konseilspræsident fra 12. okt. 1855 – udenrigsminister: gesandt i Stockholm Wulff Heinrich Bernhard Scheel-Plessen indtil 15. jan. 1855 (han tiltrådte dog ikke stillingen, men forblev i Stockholm); derefter landdrost i Pinneberg Ludvig Nicolaus Scheele – finansminister: oberstløjtnant Carl Christopher Georg Andræ – justitsminister: tidligere justitsminister Anton Vilhelm Scheel indtil 15. jan. 1855; derefter direktør for indenrigsministeriet, tidl. minister for kirke- og undervisningsvæsenet Carl Frederik Simony – minister for kirke- og undervisningsvæsenet: docent ved Københavns universitet Carl Christian Hall – indenrigsminister: premierminister Peter Georg Bang indtil 18. febr. 1856; derefter justitsminister Carl Frederik Simony indtil 4. juni 1856 og derefter stiftamtmand over Fyns stift og amtmand over Odense amt Iver Johan Unsgaard – krigsminister: oberst Matthias Lüttichau indtil 25. maj 1856; derefter direktør for armeens materiel Christian Carl Lundbye – marineminister: kommandør Ove Vilhelm Michelsen – minister for Slesvig: departementschef Harald Iver Andreas Raasløff indtil 18. febr. 1856; derefter minister for kirke- og undervisningsvæsenet Carl Christian Hall indtil 18. juni 1856 og derefter amtmand Frederik Herman Wolfhagen – minister for Holsten og Lauenburg: landdrost i Pinneberg Ludvig Nicolaus Scheele – minister for monarkiets fælles indre anliggender fra 16. okt. 1855: premierminister Peter Georg Bang.

Forhandlingerne for perioden 12. dec. 1854–8. dec. 1855 er indført i den s. 1 beskrevne protokol.

Forhandlingerne for perioden 5. jan. 1856–30. nov. 1857 er indført i en folioprotokol, der er pagineret 1–443. Protokollen har følgende

rygtitel: Geheime-Statsraads-Protocol V, 1856–57. På protokollens 1. og ikke paginerede blad er optaget følgende autorisation: »Denne af 443 Pagina bestaaende, gennemdragne, og med Vort Allerhøieste Kabinetssegl forsynede Protokol ville Vi herved allernaadigst have autoriseret til deri at indføre Forhandlingerne i Vort Geheime Statsraad. Christiansborg Slot den 21. Januar 1857. Frederik R«. Forhandlingerne for perioden 5. jan. 1856–30. aug. 1856 er indført på pag. 1–181.

Også i denne protokol er forhandlingerne indført med skriverhånd og underskrevet af statssekretær C. F. J. H. Liebe.

Møde i geheimestatsrådet tirsdag aften kl. 7 d. 12. december 1854.

Aar 1854, Tirsdagen den 12te December, Aften Kl. 7, var det Geheime-Statsraad forsamlet paa Christiansborg Slot under Hans Majestæt Kongens allerhøieste Præsidium.

Det tilførtes Protokollen, at Hans Majestæt under Dags Dato allernaadigst har sat de i sin Tid efternævnte idag til Naade entledigede Ministre tillagte allerhøieste Ordre om at tage Sæde i det Geheime-Statsraad ud af Kraft, nemlig:

Hans Excellence, Premierminister, Minister for Kirke- og Undervisningsvæsenet samt fungerende Justitsminister, Geheime-Conferentsraad Ørsted; Hans Excellence, Minister for Hertugdømmerne Holsten og Lauenborg, Geheime-Conferentsraad, Grev Reventlow-Criminil; Hans Excellence, Minister for Hertugdømmet Slesvig, Geheime-Conferentsraad, Grev C. Moltke; Hans Excellence, Indenrigsminister, Geheime-Conferentsraad Tillisch; Hans Excellence, Krigsminister, General-lieutenant v. Hansen; Hans Excellence, Udenrigsminister ad interim, Geheime-Conferentsraad Bluhme; Finantsminister, Kammerherre, Grev Sponneck og Marineminister, Contreadmiral Bille.

Endvidere tilførtes Protokollen, at Hans Majestæt Kongen, efter under Dags Dato allernaadigst at have udnævnt:

Hans Excellence, Geheime-Conferentsraad, Kammerherre Ludvig Nicolaus v. Scheele, Landdrost i Herskabet Pinneberg, Storkors af Dannebrogen og Dannebrogsmænd til Minister ad interim for Hertugdømmerne Holsten og Lauenborg; Domainedirecteur, Dr. juris Peter Georg Bang, Storkors af Dannebrogen og Dannebrogsmænd til Indenrigsminister for Kongeriget Danmark samt tillige til Premierminister ad interim for Kongeriget; overordentlig Gesandt og befuldmægtiget Minister ved det svenske Hof, Kammerherre, Grev Wulff Heinrich

Bernhard Scheel-Plessen til det scheel-plessenske Forlods, Storkors af Dannebrogen til Udenrigsminister ad interim for hele Monarkiet; Kammerherre, Oberst og Commandeur for 1ste Artilleriregiment, Matthias v. Lüttichau til Grundet, Ridder af Dannebrogen og Dannebrogsmænd til Krigsminister for hele Monarkiet; Commandeur i Sjøetaten og Sjøtøimester Ove Wilhelm Michelsen, Commandeur af Dannebrogen og Dannebrogsmænd til Marineminister ad interim for hele Monarkiet; Oberstlieutenant Carl Christopher Georg v. Andræ, Ridder af Dannebrogen til Finantsminister for hele Monarkiet og Professor, extraordinær Docent i Romerretten ved Kjøbenhavns Universitet, Licentiat juris Carl Christian Hall, Ridder af Dannebrogen til Minister for Kirke- og Undervisningsvæsenet i Kongeriget Danmark; tillige har under Dags Dato tillagt hver især af de saaledes allernaadigst udnævnte Ministre allerhøieste Ordre om at indtræde i det Geheime-Statsraad og der tage Sæde efter sin personlige Rang.

Fremdeles tilførtes Protokollen, at der, efterat Chef for Indenrigsministeriets 1ste Departement, Etatsraad Carl Frederik Simony, Ridder af Dannebrogen og Dannebrogsmænd under Dags Dato er allernaadigst beordret til ad interim at overtage Bestyrelsen af Justitsministeriet for Kongeriget Danmark, er i Dag lige allernaadigst tillagt ham allerhøieste Ordre om at indtræde i det Geheime-Statsraad og der tage Sæde efter sin personlige Rang.

Efterat samtlige foranførte ny udnævnte Ministre, med Undtagelse af Udenrigsministeren, der var fraværende, havde, tilligemed den, i Henhold til det nys Tilførte, fungerende Justitsminister, i Overensstemmelse med de forommeldte dem allerhøiest tillagte Ordre, taget Sæde i det Geheime-Statsraad, behagede det *Hans Majestæt Kongen* allernaadigst at overrække dem hver især de for dem udfærdigede Bestallinger og Ordre.

Næst derpaa allernaadigst at ønske Sit nye Ministerium til Lykke og at tilsige det Sin allerhøieste Bistand, erklærede Hans Majestæt Geheime-Statsraadet for sat.

Ifølge Hans Majestæts allerhøieste Befaling oplæste *Geheime-Conferentsraad Scheele* derefter det nye Ministeriums Program med Hensyn til den fremtidige Politiks almindelige Retning.

Fra ingen Side fremkom nogen Indvending imod det oplæste Program, og efterat *Hans Majestæt* havde erklæret, at han med sine Ministre var enig i dette Program, befalede Allerhøiestsamme det tilført Protokollen.

I Overensstemmelse hermed toges bemeldte Program til Indlemmelse i Protokollen saalydende:

Det den 12te December 1854 dannede Ministeriums Program med Hensyn til den fremtidige Politikts almindelige Retning.

- 1) Den udenrigske Politik bliver at lede i samme Retning som hidtil, og dette bliver snarest muligt at bringe til de fremmede Magters Kundskab ved mundtlig Meddelelse til de herværende Gesandter og ved Circulære til vore Gesandter i Udlandet; og det vil navnlig være at meddele de tvende tyske Stormagter og Forbunds-dagen, at den danske Regjering vil fuldstændigen bringe den Kongelige Kundgjørelse af 28de Januar 1852 til Udførelse, saaledes som udtalt ved Bilæggelsen af Forviklingerne mellem disse Stater og Danmark i Begyndelsen af 1852.
- 2) Regjeringen slutter sig til det hvilende Lovforslag fra den danske Rigsdag til de Forandringer af Grundloven af 5te Juni 1849, som betinge en hensigtsmæssig Fælledsforfatning for hele Monarkiet.
- 3) Man bør gaa ind paa saadanne Forandringer af Forordningen 26de Juli d. A., som ere antydede i den af den danske Rigsdag derom indgivne Adresse, saaledes at paa den ene Side Fælleds-forsamlingen erholder en virkelig constitutionel Betydning, navnlig besluttende Myndighed, men at paa den anden Side det monarkiske Princip opretholdes i den Fælledsforfatning i den Grad, som er fornøden ifølge de forskjellige Nationaliteter og Landsdele, hvoraf Monarkiet bestaar.

Hans Majestæt paalagde dernæst allernaadigst Ministeriet at tage under Overveielse, hvorledes der rettest bliver at forholde med Hensyn til Aabningen af den forestaaende Rigsdags Forhandlinger, samt hvad der vilde være at meddele Rigsdagen, navnlig med Hensyn til det nys vedtagne Program, og endelig hvorvidt der maatte være Anledning til en Prorogation af Rigsdagen strax efter Forhandlingernes Begyndelse.

Hans Majestæt hævede derpaa Mødet.

J. Liebe.

Møde i geheimestatsrådet lørdag d. 16. december 1854.

Aar 1854, Løverdagen den 16de December, var det Geheime-Stats-raad forsamlet paa Christiansborg Slot under Hans Majestæt Kongens

allerhøieste Præsidium. Udenrigsministeren var fraværende.

Conferentsraad Harald Iver Andreas Raasløff, hvem der under 13de dennes, efterat han under samme Dato er allernaadigst udnævnt til Minister ad interim for Hertugdømmet Slesvig, er tillagt allerhøieste Ordre om at indtræde i det Geheime-Statsraad og der tage Sæde efter sin personlige Rang, tog, i Overensstemmelse med denne allerhøieste Ordre, idag Sæde i det Geheime-Statsraad.

Ministeren for Holsten og Lauenborg [Scheele], hvem Bestyrelsen af Udenrigsministeriet er midlertidigen, under Udenrigsministerens Fraværelse, allernaadigst overdraget, forelæste den, i Henhold til hvad der indeholdes i det i forrige Geheime-Statsraads-Møde vedtagne Program, afgaaede Circulærskrivelse til de danske Gesandtskaber i Udlandet.

Premierministeren [Bang] referede en allerunderdanigst Forestilling angaaende de Spørgsmaal, som Hans Majestæt i det forrige Geheime-Statsraads-Møde havde befalet Ministeriet at tage under Overveielse med Hensyn til den forestaaende Rigsdag.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at der med Hensyn til Ordningen af de paagjældende Forhold forholdes som i den refererede Forestilling allerunderdanigst forestaaet; og forsynede derhos Allerhøistsamme det Forestillingen vedføjede Reskript til Premierministeren med allerhøieste Underskrift.

Finantsministeren [Andræ] refererede en allerunderdanigst Forestilling angaaende Forelæggelse for Rigsdagen af Forslag til Finantslov for Finantsaaret 1855/56, idet han allerunderdanigst indstillede, at Hans Majestæt allernaadigst vil bifalde, at det hosfølgende Forslag til Finantslov for Finantsaaret 1855/56, under den i Forestillingen allerunderdanigst indbemeldte Forudsætning, forelægges den først sammentrædende Rigsdag.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Indenrigsministeren [Bang] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at det maa behage Hans Majestæt allernaadigst at tillade, at den i Næstved ansatte Kæmner, Kampmann, maa, uanset den hos ham forefundne Kasseangel, indtil videre forblive i bemeldte Bestilling.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede.

Dernæst refererede *Indenrigsministeren* [Bang] en allerunderdanigst Forestilling om Eftergivelse og Nedsættelse af nogle Oliemøller

Nellemann af Foerslev Mølle for Overtrædelse af Skovanordningerne idømte Mulkter.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, dels at Eieren af Foerslev Mølle i Skanderborg Amt, Olie-møller Mogens Peter Nellemann allernaadigst maa eftergives den ham ved Hjlemslev-Gjern Herredsthings Dom af 25de October 1849 for Overtrædelse af Skovanordningerne idømte aarlige Mulkt, mod at han underkaster sig at foretage de Forbedringer ved de paa Matr. No. 7a paa Illerup Mark udførte Culturer, der af Forstvæsenet maatte anses fornødne; dels at den bemeldte Nellemann ved den nævnte Herredsthingsdom idømte Mulkt af 129 Rd. 48 Sk. til Skanderborg Amts Fattigkasse maa nedsættes til 30 Rd.

Sluttelig refererede *Indenrigsministeren* [Bang] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Teglværkseier Peter Ägidius Jordt af Flensborg maa forundes Eneret i 10 Aar, fra den 12te Januar 1854 at regne, til i Kongeriget Danmark at forfærdige Teglovne af den af ham angivne Construction.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Raasløff] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung, in welcher er beantragte, ob nicht das auf den weiland Apotheker Johann Heinrich Diedrich Marckwort in Friedrichstadt unterm 18ten December 1807 allerhöchst extendirte resp. unterm 20ten Mai 1817 und 1sten Juli 1842 allerhöchst confirmirte Privilegium der Apotheke in Friedrichstadt allergnädigst zu confirmiren, sowie ob dasselbe nicht gegenwärtig auf den Apotheker Peter Wilhelm August Wichmann daselbst gegen eine von demselben an die Universität zu Kiel zu erlegende Recognition von 500 Rt. allergnädigst zu extendiren, und ob nicht das Ministerium allergnädigst zu autorisiren sein möchte, ein desfälliges in gewöhnlicher Form ausgefertigtes Patent Seiner Königlichen Majestät zur allerhöchsten Unterzeichnung vorzulegen.

Dieser Antrag wurde von *Seiner Majestät* allerhöchst genehmigt.

Ferner referirte *der Minister für das Herzogthum Schleswig* [Raasløff] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend das Gesuch des mosaischen Glaubensgenossen Jacob Moses Salomon in Schleswig um die allerhöchste Erlaubnis, sich in der Stadt Schleswig bleibend niederlassen zu dürfen.

Übereinstimmend mit dem allerunterthänigsten Antrage geruheten

Seine Majestät, dem mosaïschen Glaubensgenossen Jacob Moses Salomon in Schleswig die bleibende Niederlassung daselbst allergnädigst zu gestatten.

Den fungerende Justitsminister [Simony] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at det allernaadigst maa tilledes Besidderen af Grevskabet Knuthenborg af det med bemeldte Grevskab forbundne Fideicommisses Midler at anvende 17.148 Rd. 58 Sk. til Kjøbet af Vester-Ulslev Sogns Kongetiende.

Premierministeren [Bang] bemærkede, at han maatte anse det for yderst tvivlsomt, om dog ikke Bestemmelsen i Grundlovens § 98 er til Hinder for, at en Tiende belægges med fideicommissarisk Baand. Baade efter Sprogbrugen og Sagens Natur synes Tiender dog nærmest at maatte henføres til Jordegods og ikke til Penge, og Spørgsmaalet, om Lehn, Stamhuse og Fideicommisser kunne uagtet hin Grundlovsbestemmelse forøges med Tiender, er saameget vigtigere, som det, naar en saadan Forøgelse først statueres at kunne ske, maa ventes, at Besidderne ville hyppigt gjøre Brug af at substituere det Fæstegods, der sælges, med fideicommissarisk Baand paa Tiender, hvorved disse saaledes ville blive bunden Eiendom. Heller ikke kan det med Føie siges, at Tienderne ikke have anden Betydning end en Pengekapital, thi de staa i et ganske særeget Forhold til Produktionen i Landet.

Da Sagen saaledes, efter hvad han havde bemærket, forkom ham endel tvivlsom, troede han, at der med Hensyn til dens Vigtighed kunde være Anledning til at indhente Høiesterets Betænkning, og han vilde derfor tilraade, at Sagen udsættes herefter.

Den fungerende Justitsminister [Simony] yttrede, at i Sager som den foreliggende pleiede der ikke at indhentes Betænkning fra Høiesteret. Han nægtede iøvrigt ikke, at det kunde være tvivlsomt, om Grundlovens § 98 er til Hinder for en saadan Transaction, som omhandlet, men hvad der imidlertid havde hævet hans Tvivl i denne Henseende var, at Tienden vil, efter Loven af 14de April 1852, for Fremtiden gaa over til en fast Kanon, som efter hans Mening taber Tiendens Natur, og han troede, at intet vilde være til Hinder for, at slige andre Kanoner, der mere have Naturen af en Kapital, kjøbes og lægges ind under Lehn eller Stamhuse og Fideicommisser.

Premierministeren [Bang] maatte yderligere fremhæve den Betragtning, at saalænge Tienden er privat Eiendom, kan den efter

Overenskomst afløses med en Pengekapital, men at dette vil, naar den bliver en integrerende Del af et Lehn, Stamhus eller Fideicommis, i høi Grad vanskeliggjøres, maaske umuliggjøres; og dette var, mente han, stridende imod Aanden i oftnævnte Grundlovsbestemmelse, der væsentligen er baseret paa det Ønskelige i Frihed i Eendommene. Idet han iøvrigt henholdt sig til sit tidligere, henstillede han, om der dog ialtfald ikke kunde være Anledning til, at Justitsministeriet, forinden nærværende Sag bringes til endelig Afgjørelse i det Geheime-Statsraad, corresponderer med Indenrigsministeriet om det Principspørgsmaal, om § 98 i Grundloven kunde være til Hinder for, at Lehn, Stamhuse og Fideicommisser forøges med Tiender.

Cultusministeren [Hall] bemærkede, at han, der i sin Tid som Ordfører i Rigsforsamlingen for den Del af den over Grundlovs-Udkastet nedsatte Committees Betænkning, der omfattede det Afsnit, hvortil den titnævnte § 98 hørte, havde havt speciel Opfordring til at følge Forhandlingerne derom i Rigsforsamlingen, troede, efter hvad der under disse Forhandlinger, navnlig i Anledning af flere Forslag om en Udvidelse af hin § ud over hvad den nu indeholder, fremkom, at der ikke fra Bestemmelsen i bemeldte § vil kunne reises nogen begrundet Tvivl imod, at en saadan Disposition over en Tiende som den, hvorom der i det foreliggende Tilfælde er Tale, maa være tilladt. Et andet var, at der, med Hensyn til den større Frigjørelse af Tiender, hvorom der har været yttret Ønske, kunde være nogen Betænkelighed ved at belægge dem med et fideicommissarisk Baand; men denne Betænkelighed forekom ham ikke at staa i Forbindelse med Grundloven og kunde maaske ogsaa paa en eller anden Maade fjernes.

Premierministeren [Bang] bemærkede, at forsaavidt det ialtfald maatte findes nødvendigt ved Henlæggelse af Tiender under Lehn og Stamhuse at tilføie en Clausul om, at saadan Henlæggelse ikke skulde være til Hinder for Tiendens Afløsning, var dette et Punkt, som hørte under Indenrigsministeriet, og han henstillede derfor gjentagende, at Sagen udsættes, indtil der er givet Indenrigsministeriet Leilighed til at yttre sig.

Den fungerende Justitsminister [Simony] antog, at hvis der blev bestemt en Afløsning af Tiender, maatte ligesaavel de med fideicommissarisk Baand belagte Tiender, som de private Tiender, være undergivne samme, og forsaavidt vilde der derfor efter hans Mening ingen Vanskelighed være; men han indrømmede imidlertid, at det vilde

være forsigtigst, at der til Tilladelsen om Tienders Inddragning under Lehn eller Stamhuse og Fideicommisser føies en Clausul i den nævnte Henseende, og han kunde derfor aldeles intet have imod, at den foreliggende Sag udsættes efter Brevvexling med Indenrigsministeriet.

Hans Majestæt Kongen behagede derefter allernaadigst at resolve, at Sagen udsættes efter Correspondence med Indenrigsministeriet.

Den fungerende Justitsminister [Simony] refererede derefter en allerunderdanigst Forestilling angaaende Strafformildelse for Arrestanten H. H. M. Johansen eller Schrøder.

I Overensstemmelse med Indstillingen behagede *Hans Majestæt* allernaadigst at eftergive Arrestanten Heinrich Hugo Malech-Adel Johansen eller Schrøder den ham ved Høisterets Dom af 8de f. M. for begaaet Tyveri, Bedrageri og Falsk i Henhold til Forordningen 11te April 1840 §§ 1, 43 og 60 idømte Straf af 3 Aars Forbedringshusarbeide, mod at han, forsaavidt der ikke med Hensyn til hans Helbredstilstand findes noget derfor til Hinder, straffes med 25 Rottingslag samt derhos hensættes til Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 60 Dage.

Hans Majestæt hævede derpaa Geheime-Statsraads-Mødet.

J. Liebe.

Møde i geheimestatsraadet fredag d. 29. december 1854.

Aar 1854, Fredagen den 29de December, var det Geheime-Statsraad forsamlet paa Frederiksborg Slot under Hans Majestæt Kongens allerhøieste Præsidium. Udenrigsministeren var fraværende.

Den fungerende Udenrigsminister [Scheele] meddelte, at han fra de danske Gesandtskaber i London, Paris og Brüssel havde modtaget Depecher, ifølge hvilke de respektive Magters Udenrigsministre, efterat der var bleven dem gjort Meddelelse om det nye Ministeriums Program, havde paa deres Regjeringers Vegne udtalt sig paa en venkabelig og imødekommende Maade; og navnlig var der efter den Maade, hvorpaa den franske Udenrigsminister havde yttret sig, ikke Grund til at vente, at de to Vestmagter ville for det første trænge Danmark ud af dets Neutralitet.

Den fungerende Udenrigsminister [Scheele] refererede derpaa en allerunderdanigst Forestilling angaaende Fastsættelsen af fremtidige

Normer for Forbundscontingenternes Styrke og S sammensætning samt et hertil sigtende nyt Udkast til nærmere Bestemmelser vedkommende det tyske Forbunds Krigsforfatning, idet han allerunderdanigst indstillede:

- 1) At det allernaadigst maatte behage Hans Majestæt at bemyndige den Kongelige Forbunds dagsgesandt til, ved Forhandlingerne over det nu foreliggende nye Udkast til nærmere Bestemmelser angaaende Forbundets Krigsforfatning, i Almindelighed at anerkjende den tidligere Forbundsbeslutning af 10de Marts f. A. som gyldig.
- 2) At den Kongelige Forbunds dagsgesandt maatte være bemyndiget til at erklære, at Hans Majestæt, af Hensyn til det almindelig udtalte Ønske om Etablering af en periodisk Contingent-Inspicering, ikke vil modsætte sig den i § 34, 1ste og 2den Passus, foreslaaede Bestemmelse.

Efterat *Hans Majestæt* havde befalet, at den 1ste af disse to Indstillinger først vilde være at discutere for sig, yttrede *Krigsministeren* [Lüttichau], næst at forudskikke en Bemærkning om den meget korte Tid, der havde været ham levnet til at sætte sig ind i den foreliggende Sags omfattende og vigtige Akter, at bemeldte Indstilling gaar ud paa en aldeles Forandring af den Politik, som Hans Majestæt hidtil har gjort gjældende overfor Forbundet, idet nemlig den Kongelige Forbunds dagsgesandt i Begyndelsen af 1853 blev instrueret derhen, at han havde at stemme saavel imod det Forslag, der af Minoriteten i det nedsatte Forbunds dags-Udvalg var gjort om Forbunds krigsmagtes Forøgelse, som imod det Forslag, der af Majoriteten var stillet i denne Henseende, altsaa imod enhver Hærforøgelse. Naar Udenrigsministeriet, til Støtte for den modsatte Politik, som det nu tilraader at følge, nemlig at anerkjende Beslutningen af 10de Marts f. A. angaaende Forbundshærens Forøgelse med $\frac{1}{6}$ Procent som gyldig, fremhæver, at Bestemmelser om Forbundshærens numeriske Styrke ikke kunne henføres til de organiske Love, som kun med Eenstemmighed kunne vedtages, da maatte Krigsministeren bemærke, at man pleier almindeligt at definere organiske Love ved saadanne Love, der tjene til at virkeliggjøre Grundloven, og hvis dette er rigtigt, maa Bestemmelser om Forbundscontingenternes Størrelse netop henregnes til de organiske Love, og det til de allervigtigste, ligesom ogsaa Udenrigsministeriet selv har i den refererede Forestilling indrømmet, at de burde henregnes til denne Slags Love, Hvad dernæst angaar den an-

den Grund, som anføres for ikke at modsætte sig den besluttede Contingentforøgelse: at Danmark nemlig ved en fortsat Modstand vilde komme i et spændt Forhold til Forbundet, saa skulde Krigsministeren villig erkjende, at hvad der i saa Henseende var releveret kunde have sin store Betydning; men han maatte dog henstille, om Hans Majestæt og Allerhøistsammes Forgjængere ikke altid havde nøiagtig opfyldt deres Forbunds-Forpligtelser, og om alligevel den Kongelige Regjering havde, under Bevægelserne i 1848 og i de følgende Aar, fundet hos Forbundet den Imødekommen, hvorpaa der nu sættes saa høi Pris. Han turde forudsætte det som almindelig erkjendt, at det danske Monarki ikke har set nogen Frugt af den Forbindelse, hvori det staar til Forbundet, og idet han vedblivende maatte, i Henhold til de derfor anførte og fra Krigsministeriets Side gjentagende fremhævede Grunde, anse Hans Majestæt berettiget til at nægte den omhandlede Contingent-Forøgelse, tilføiede han, at det, hvis de mindre tyske Stater ikke vare saaledes gaaede op i de større tyske Stater, som det er, der have en Interesse i Forbundshærens Forøgelse, at de ikke tør protestere, men derimod indtage en saa selvstændig Stilling som Hans Majestæt, vistnok kunde anses for vist, at ogsaa de vilde modsætte sig denne Forøgelse. Han maatte derhos tillige, hvor megen Betydning han end finder, at det er af, at Hans Majestæt staar i et godt Forhold til de øvrige Forbundsmagter, urgere, at dette første Eftergivenheds-Skridt fra Hans Majestæts Side overfor Forbundet, hvorom det nu er, at Talen er, vil kunne have de betænkeligste Følger, thi det er mere end sandsynligt, at der da atter igjen vil fra Østerrig og Preussen fremkomme det tidligere gjorte større Forlangende om en Forøgelse af Forbundshæren med 100.000 Mand endnu, og Hans Majestæt vil da, naar Allerhøistsamme først dennegang giver efter, vanskeligt kunne modsætte sig det Forlangende. Han fandt dernæst ogsaa, at der i den allerhøieste Kundgjørelse af 28de Januar 1852 ligger et vægtigt Motiv til ikke at gaa ind paa den nu omspurgte Contingent-Forhøielse, thi i denne Kundgjørelse, hvis Bestemmelser, forsaavidt de angaa Holstens og Lauenborgs Anliggender, ere ved en formelig Forbundsbeslutning tiltraadte og anerkjendte, er det udtrykkelig udtalt, at Hans Majestæts Forbundsforpligtelser ikke skulle forøges, og ikke desto mindre kommer man nu med hin Begjæring. Heller ikke troede Krigsministeren, at det bør overses, hvilket Indtryk det vil gjøre baade i Landet selv og i Udlandet, hvis Hans Majestæt til-

træder den omhandlede Forbundsbeslutning om Contingent-Forøgelsen, idet det nemlig fra een Side vil blive gjort gjældende, at dermed er det første Skridt gjort til at bryde Danmarks Neutralitet, og fra en anden Side hin Handling vil blive opfattet som et Brud paa Helstaten, i hvilke begge Henseender Sagen sikkert vil kunne berede Hans Majestæt Vanskeligheder.

Næst endnu sluttelig at tilføie, at han ikke er blind for de Betæneligheder, som i nærværende Tilfælde en Protest fra Hans Majestæts Side kan medføre, og at han derfor heller ikke tror, at dette Middel bør gribes, før Nødvendigheden er der, bemærkede han, at han ikke antager, at en saadan Nødvendighed allerede nu er forhaanden, og han skulde derfor, idet han mente, at der vilde vindes meget, naar der kunde vindes Tid, indskrænke sig til allerunderdanigst at tilraade, at den Kongelige Forbundsdagsgesandt instrueres om at holde Sagen aaben, hvilket formentlig ikke kunde være til Hinder for, at Gesandten gaar ind paa Forhandlingen iøvrigt af det nye Krigsforfatnings-Udkast for Forbundet overensstemmende med den af Krigsministeriet over dette Udkast afgivne Betænkning.

Den fungerende Udenrigsminister [Scheele] bemærkede, at han ikke miskjendte de af Krigsministeren til Støtte for sin afvigende Mening anførte Grunde, men det, hvorpaa det er, at det i nærværende Tilfælde kommer an, er, om Stemmeenhed er nødvendig til at tage Bestemmelse om Forbundshærens numeriske Styrke, og i denne Henseende kunde han ikke andet end, i Henhold til hvad i den refererede Forestilling er udviklet, vedblivende være af den bestemte Mening, at saadanne Bestemmelser høre til dem, der kunne afgjøres ved Majoritets-Beslutning. Han indrømmede vel, at efter Forbundets oprindelige Grundbestemmelser kan Spørgsmaalet være tvivlsomt, skjøndt han dog for sit Vedkommende antog, at selv efter disse Bestemmelser Stemmeenhed ikke udfordres, idet nemlig Fastsættelse af Procentantallet for Contingenternes Størrelse efter hans Formening ikke er at henregne til de organiske Love. Men i ethvert Fald er man da, siden den oprindelige Bestemmelse om Procentantallet blev tagen, gaaet ud fra, at dette var en Bestemmelse, som kunde tages ved Majoritets-Beslutning, og det er ved den hele siden 1821 fulgte Praxis, som ogsaa Hans Majestæt og Allerhøistsammes Forgjængere stiltiende have anerkjendt, statueret, at Spørgsmaal om Forbundshærens numeriske Styrke kunne afgjøres ved Stemme flerhed. Hvad den af Krigsministeren fore-

slaaede Udsættelse af Sagen angik, da maatte han gjøre opmærksom paa, at Spørgsmaalet allerede nu har været udsat i et Par Aar, og at det vel nu neppe længer kan udsættes, og det saameget mindre, som de øvrige Qvæstioner, som nu skulle forhandles paa Forbundsdagen angaaende nye nærmere Bestemmelser om Forbundets Krigsforfatning, bero paa Udfaldet af den første Qvæstion om Hærforøgelsen og saaledes ere afhængige af samme. I det hele taget maatte han ogsaa, naar det dog alligevel ikke kan hjælpe at modsætte sig Forøgelsen af Forbundsarmeen med de 50.000 Mand, og han kunde ikke indse, hvorledes man skulde kunne undgaa den dertil svarende Contingent-Forhøielse for Holstens og Lauenborgs Vedkommende, lægge megen Vægt paa, at man nu gjør frivillig, hvad man dog senere maa gjøre tvungen, naar der bliver truet med Execution fra Forbundets Side.

Krigsministeren [Lüttichau] maatte, i Anledning af, hvad Udenrigsministeren havde yttret, bemærke, at der, saalænge Forbundet har bestaaet, ingensinde har være Spørgsmaal om Forbundscontingenternes Forøgelse førend nu; og idet han dernæst oplæste Forbundsbestemmelserne om de Tilfælde, hvor Forbunds-Execution kan anvendes, troede han med Føie at kunne af disse Bestemmelser udlede, at der, om ogsaa Hans Majestæt gaar den af ham foreslaaede Vei, er meget langt endnu, inden det kan komme til, at der kan blive Spørgsmaal om Execution.

Premierministeren [Bang] yttrede, at naar han, hvad angik Spørgsmaalet, om Eenstemmighed kan forlanges eller ikke, ganske skulde dømme efter Ret, saa maa, naar det engang er foreskrevet, at visse Love kun kunne forandres ved Eenstemmighed, og der siden opstaar Tvist om, hvilke Love dertil skulle henføres, Fortolkningen i denne Henseende, naar ikke anderledes er bestemt, bero hos det hele Forbund, og naar der i lang Tid ikke har været afveget fra en bestemt Fortolkning, og denne saaledes har vundet Hævd, maa den enkelte vige for den. Nu forekom det ham klart bevist, at Spørgsmaal om Forbundshærens Størrelse høre til de Spørgsmaal, der, efter den Fortolkning, som i Praxis er igjennem en Aarrække gjort gjældende, kunne afgjøres ved Pluralitet, saa at den enkelte ikke kan modsætte sig Afgjørelsen; og om det end kan være lidet ønskeligt, at den Fortolkning er gjort gjældende, saa er den dog nu ved Praxis bleven til Ret, og samtlige øvrige Medlemmer af Forbundet have Ret til at fordre, at Danmark ikke modsætter sig Beslutningen af 10de Marts f. A. om Forbundscontingenternes Styrke. Men er dette saa, vil Danmark da

ogsaa staa sig bedst ved frivillig at opfylde, hvad der forlanges, og det navnlig og fordi de mindre tyske Stater vedblive at vise et fjendtligt Sindelag mod Danmark. Det vilde efter hans Mening være yderst betænkeligt, ved en ubeføiet Protest i nærværende Tilfælde, at give dem Vaaben ihænde mod Danmark; han var overbevist om, at de vilde gjøre det til et Æresspørgsmaal for Forbundet, at det ikke tilstededes den enkelte Stat at modsætte sig Forbundets forfatningsmæssige Beslutninger, og Danmark vilde, ved at inhærere en Protest, som det ikke vilde kunne faa erkjendt som retlig, komme i en skjæv Stilling og blive betragtet som renitent. Naar det iøvrigt var sagt, at Danmarks Tiltrædelse til Forbundsbeslutningen af 10de Marts f. A. vilde blive betragtet som et Brud paa Neutraliteten, saa skjønnede han, efter alle de Bestræbelser, som den danske Regjering havde vist i den forhaandenværende Sag, ikke, at der fra Ruslands Side kunde være nogen Anke imod Danmark, fordi det omsider bøiede sig for en Beslutning, hvis Udførelse det ikke retlig kunde modsætte sig.

Efter alt, hvad Premierministeren saaledes havde yttret, kunde han ikke andet end tilraade, at den foreliggende Indstilling tages tilfølg.

Ministeren for Slesvig [Raasløff] henholdt sig ganske til Udenrigsministeren og Premierministeren.

Den fungerende Justitsminister [Simony] sluttede sig ligeledes til Udenrigsministeren og til Premierministeren, idet han tilføiede, at alerede Sagens Natur synes a priori at tale for, at Bestemmelser om Forbundscontingenternes Størrelse ikke kunne høre til de organiske Love, der ikke kunne forandres uden Eenstemmighed.

Cultusministeren [Hall] yttrede, at han, idet han i det væsentlige henholdt sig til den Udvikling, som var givet af Premierministeren og Udenrigsministeren, kun skulde nærmest med Hensyn til Formen for den endelige Beslutning, som tages angaaende det foreliggende Spørgsmaal, tilføie et Par Bemærkninger, som han troede kunde tjene til at udjevne noget den Meningsforskjel, der er mellem Udenrigsministeren og Krigsministeren. Der er nemlig baade en Realitet og en Formalitet tilstede i det foreliggende Spørgsmaal; det reelle i dette er: om en Forøgelse af Forbundshæren med 50.000 Mand skal ske, det formelle: om Beslutning herom kan tages med Pluralitet, eller der skal Eenstemmighed til. Hvad nu det reelle Punkt angik, da skjønnede han det dog at være klart, at Bekostningerne for den ringe Andel af hin Hærførøgelse, som vilde falde paa Holsten og Lauenborg, ikke ere af

den Betydning, at det kunde have særdeles Vanskelighed at gaa ind paa samme. Derimod er det mere det formelle Punkt, der fremkalder Betænelighed, fordi man kunde frygte for, at den Fordring, der nu gjøres, vilde, naar man først anerkjender, at der til at tage saadanne Beslutninger ikke behøves Eenstemmighed, blive efterfulgt af andre og mere vidtgaaende Fordringer. Han vilde derfor henstille, om ikke Sagen er bleven stillet paa et mindre heldigt Punkt, naar man har villet paa den ene Side protestere imod det reelle i den, paa den anden Side har villet give en Anerkjendelse af, at en Beslutning om Forbundsarmeens Forøgelse, som den af Forbundet under 10de Marts f. A. tage, kunde fattes med Pluralitet. Det er netop i Anerkjendelsen af, at saadanne Beslutninger kunne tages med Pluralitet, at Faren for os ligger, og det gjælder derfor om at undgaa nogensomhelst saadan Anerkjendelse; men Vanskeligheden i den Henseende falder bort, naar man gaar ind paa Realiteten af Sagen, thi Danmark er jo det eneste Forbundsmedlem, som ikke er enigt i den omhandlede Hærforøgelse, og det Spørgsmaal, om der udfordres Eenstemmighed, eller om Pluralitet er nok, hvilket Spørgsmaals Afgjørelse ikke med Nødvendighed ligger for, holdes paa den Maade staaende aabent for Fremtiden (i hvilken Henseende det netop er af Krigsministeren navnlig fremhævet, at det er ønskeligt at vinde Tid). Det kunde da afventes, om ikke Fremtiden kunde for Danmark bringe en bedre Situation end nu, hvor den Omstændighed, at det er det eneste i Realiteten dissenterende Forbundsmedlem, gjør det saa særdeles betænkeligt, ved en Protest at indtage en isoleret Stilling overfor Forbundet.

Idet det forekom ham, at man med Lethed kunde gaa den af ham antydede Vei, foreslog han derfor, at Forbundsdagsgesandten instrueres til at erklære, at Hans Majestæt gaar ind paa den paagjældende Forøgelse af Forbundshæren; og fandt han derhos tillige, at denne Erklæring kunde uden Skade ledsages af en motiverende Bemærkning i den Retning, at der dels har vist sig iblandt Forbundets øvrige Medlemmer et saa stort og almindeligt Ønske om en Forøgelse af Forbundsarmeen, og dels at Forørelsens Størrelse er bleven begrændset til 50.000 Mand.

Krigsministeren [Lüttichau] maatte, næst at fremhæve, hvor høist væsentligt det forekom ham at være, at det Spørgsmaal, om Hans Majestæt er forpligtet til i saadanne Sager som den foreliggende at følge den Beslutning, som Majoriteten af Forbundsmedlemmerne tage,

holdes aabent, bemærke, at han ikke kunde andet end finde Cultusministerens Forslag mere overensstemmende med sin Anskuelse og mere tilfredsstillende end den Indstilling, der foreligger fra Udenrigsministeriet. Han skulde imidlertid dog ønske, at der til den af Cultusministeren foreslaaede Erklæring, hvorved Forbundsgesandten skal stemme for Forbundshærens Forøgelse med 50.000 Mand, føies den Betingelse, at for Fremtiden intet større Troppecontingent kan fra Forbundets Side forlanges af Hans Majestæt.

Den fungerende Udenrigsminister [Scheele] havde aldeles intet imod at følge Cultusministerens Forslag, saaledes at Spørgsmaalet om Eenstemmighed ikke præjudiceres, men kommer de facto til at staa aabent; og han ansaa Forslaget for en heldig Udvei, fordi han haabede, at der ved det kan tilveiebringes en Overensstemmelse mellem ham og Krigsministeren. Men derimod syntes ham en saadan til Forslaget føiet Betingelse, som den af Krigsministeren nys antydede, at være betænkelig, og han troede, at den vilde tilintetgjøre den tilsigtede Virkning af Forslaget.

Krigsministeren [Lüttichau] maatte dog holde for, at det er af største Vigtighed at gjøre det til Betingelse, at der ikke siden stilles videre Fordringer til Hans Majestæt om Contingentets Forøgelse, da allerede det Contingent, som skal stilles, naar den Forøgelse, hvorom der nu er Spørgsmaal, kommer til, er i Forhold til Statens Størrelse meget betydeligt og vil foraarsage store Bekostninger. Han kunde derfor ikke andet end holde paa, at hin Betingelse tilføies.

Premierministeren [Bang] fraraadede at sætte en saadan Betingelse til Cultusministerens Forslag, da man netop derved drager hele det Spørgsmaal frem, som det er, at man ved Forslaget vil undgaa. Han troede ogsaa, at Forslaget, saaledes som det foreligger, og hvorefter det er klart, at Spørgsmaalet om Eenstemmighed eller Pluralitet bliver staaende aabent, maa i det væsentlige tilfredsstillende Krigsministeren.

Cultusministeren [Hall] tiltraadte ganske, at hvis hans Forslag formuleres paa den af Krigsministeren antydede Maade, tilintetgjøres den hele Betydning af Forslaget. Hvad Krigsministeren nærmest har havt for Øie ved den paagjældende Tilføjning, vil væsentlig opnaas, naar Forbundsgesandten, idet han slutter sig til den tidligere Afstemning, motiverer denne Tilslutning paa den foreslaaede Maade; med Hensyn til fremtidig Forøgelse af Contingenterne er derved alt reserveret og et Præcedens i Henseende til Eenstemmigheds-Spørgsmaalet

undgaaet. Heller ikke troede han, for at komme tilbage til et Punkt, som Krigsministeren under den tidligere Discussion havde berørt med Hensyn til Udenrigsministerens Indstilling, at, naar Sagen tages paa den af ham foreslaaede Maade, det enten i Udlandet eller Indlandet vil give Anledning til deri at se et Brud paa Neutraliteten eller paa Helstatsordningen.

Finantsministeren [Andræ] maatte, hvad selve Hovedspørgsmaalet angik, hvorvidt Hans Majestæt skal tiltræde Beslutningen om Forbundscontingenternes Forøgelse, gjøre opmærksom paa, at der efter hans Mening ikke kan ved dette Spørgsmaal væsentlig ses paa, hvorvidt en saadan Forøgelse er i det danske Krigsvæsens Interesse. Skulde dette Synspunkt være det afgjørende, vilde der efter hans Skjøning ingen Tvivl være om, at Beslutningen ikke burde tiltrædes. Ogsaa naar Spørgsmaalet skulde betragtes fra det Synspunkt, om hin Forøgelse er i det danske Monarkis Interesse, maatte det formentlig fraaades at tiltræde Beslutningen. Men det er i Forbindelse med de tilstedeværende Tidsforhold, at Spørgsmaalet maa betragtes, og kun fra den Side var det, at Finantsministeren var istand til at tilraade Tiltrædelsen af den paagjældende Forbundsbeslutning. Man maa nemlig spørge, hvad Følgen vil blive, hvis Hans Majestæt lader nedlægge Protest mod Beslutningen. Staar det, saaledes som han er overbevist om, i saa Fald til at vente, at, hvad Realiteten i Sagen angaar, den slet ikke vil afficerer af en saadan Protests Nedlæggelse, bliver det dog et Skridt af største Betydning for Danmark, om Protesten nedlægges; og skulde den nedlægges, maatte det ialtfald være en ufravigelig Betingelse, at man gjorde det med fast Overbevisning om sin Ret. Men han troede, at han ikke hos noget Medlem af Geheime-Statsraadet turde forudsætte en bestemt Overbevisning om, at Danmark vilde ved at protestere være i sin Ret; og naar Spørgsmaalet endog maa erkjendes for tvivlsomt, selv holdt han sig iøvrigt overbevist om, at der ikke kan fordres Eenstemmighed til Bestemmelser om Forbundshærens Størrelse, troede han, at det under de nærværende Tidsforhold vilde for Danmark være et farligt Skridt, i det foreliggende Tilfælde at nedlægge Protest, og at dette derfor ikke bør ske. Kun forsaavidt var det da, at han maatte tilraade, at Udenrigsministerens Indstilling tages tilfølge. Hvad Formen i saa Henseende angik, da kunde der vel være en Fordel ved Cultusministerens Forslag, skjønndt Fordelen, fra-set, at Forslaget kan i Øieblikket bidrage til at jævne Uoverensstemmel-

sen mellem Krigsministeriet og Udenrigsministeriet, dog neppe var saa stor, som man maaske vilde tro (i hvilken Henseende han derhos gjentog, at han ikke troede, at man med Ret nogensinde kan paastaa Spørgsmaalet om Contingentforøgelse voldgivet til Eenstemmighed); men han maatte i hvert Fald afholde sig fra at udtale nogen bestemt Mening med Hensyn til Formen for den Beslutning, der tages, da man for at kunne det maatte være nøie bekjendt med alle tidligere Forhandlinger.

Marineministeren [Michelsen] henholdt sig til Cultusministeren.

Hans Majestæt Kongen behagede derefter allernaadigst at decidere sig for Cultusministerens Forslag, hvorved Spørgsmaalet, om Eenstemmighed er nødvendig til Bestemmelser om Forbundshærens Størrelse eller ikke, holdes aabent; og i Overensstemmelse dermed resolverede Allerhøistsamme, at den Kongelige Forbundsgesandt har at stemme for den ved Forbundsbeslutning af 10de Marts 1853 tilsigtede Forøgelse af Forbundshæren, med Tilføiende, at Hans Majestæt er ledet hertil ved Ønsket om ikke at stille sig i Modsætning til en Foranstaltning, der har vundet en saa almindelig Tilslutning hos Forbundets Medlemmer, og af særdeles Hensyn til, at den paatænkte Forøgelse er bleven indskrænket til 50.000 Mand.

Hans Majestæt befalede derefter den i Udenrigsministerens Forestillings indeholdte 2den Indstilling angaaende en periodisk Contingent-Inspicering sat under Discussion.

Med Hensyn til denne Indstilling bemærkede *Krigsministeren* [Lüttichau], at ligesom han i Almindelighed ikke fandt Inspiceringer af Hans Majestæts Forbundscontingent at være anbefalelige og i det hele maatte udtale sig imod dem, saaledes saa han heller ingen Nødvendighed for, at Allerhøistsamme nu skal paadrage sig større Forpligtelser med Hensyn til saadanne Inspiceringer end dem, der allerede paahvile ham som Forbundsyrste. Hidtil er Hans Majestæts Tilladelse til en Inspicering hver Gang i det enkelte Tilfælde bleven eftersøgt af Forbundet, og Tilladelsen er blevet givet med udtrykkeligt Tilføiende af, at det var for den Gang og uden Følger for Fremtiden, medens dog i 1853 saadan Tilladelse ikke blev given. Naar Forslaget nu gaar ud paa, at saadanne Inspiceringer skulle eengang for alle være tilladte hvert 5te Aar, saa er det altsaa noget nyt, hvortil Hans Majestæt skulde binde sig, og dette fandt han højst betænkeligt. I saa Henseende fremhævede han, med Henhold til hvad af Krigsministeriet

under dets Correspondence med Udenrigsministeriet yderligere var udviklet, de særdeles Vanskeligheder, som for Hans Majestæt ere forbundne med disse Inspiceringer, og han tilføjede specielt, at det ogsaa, for ikke nu at forstyrre Armeeenheden, er af største Vigtighed, at man saa længe som muligt bliver fri for dem. Idet han saaledes vedblivende maatte ønske, at det hvad Inspiceringen angaar bliver som hidtil, fandt han og nu saameget mindre Anledning for Hans Majestæt til at gaa ind paa den foreslaaede periodiske Inspicering, som der allerede ved den Beslutning, der er blevet taget i Henseende til det forrige idag forhandlede Spørgsmaal, er vist Forbundet saa stor Imødekommen.

I Henhold til alt Anførte maatte han altsaa fraraade den foreliggende Indstilling.

Den fungerende Udenrigsminister [Scheele] vilde gjerne erkjende, at Inspiceringerne ere forbundne med Inconvenientser for den Kongelige Regjering, og hvis der her var Spørgsmaal om at construere noget nyt, skulde han ogsaa være ganske enig med Krigsministeren i, at man ikke burde gaa ind derpaa. Men det er allerede en afgjort Sag, at der skal være Inspiceringer af Forbundscontingenterne, og det er fra alle Sider anerkjendt, at saadanne skulle finde Sted, i hvilken Henseende han skulde gjentage, hvad der i den refererede Forestilling er fremhævet, at ved en Forbundsbeslutning af 24de Juni 1841 er, uden Indsigelse fra Danmarks eller nogen anden Side, vedtaget Indførelsen af blivende Foranstaltninger med Hensyn til Inspiceringerne som noget, der skulde være forbeholdt senere Overenskomst. Denne Overenskomst, Bestemmelsen af hvor ofte Inspicering skal ske, er det, hvorom der nu er Spørgsmaal, og han kunde da ikke, naar det først engang er afgjort, at man ikke kan modsætte sig Inspiceringer, skjønne rettere, end at det maa være bekvemmere for Krigsministeriet, een Gang for alle at vide forud, naar til bestemte Tider Inspicering skal finde Sted.

Premierministeren [Bang] bemærkede, at paa den ene Side vil det, naar der fastsættes en ordinær periodisk Inspection, som udgaar fra Forbundet, kunne lette Forberedelserne, at Hans Majestæt altid forud bestemt ved, til hvilken Tid Inspectionen vil blive foretaget; og paa den anden Side kunde han ikke antage, at det, naar Forholdene gjorde det særdeles ønskeligt for Hans Majestæt, at til en given Tid Inspectionen udsættes, skulde have sær Vanskelighed at faa en saadan

Undtagelse indrømmet af Forbundet. Han kunde ikke skjønne, at den danske Regjering har nogen særegen Grund til at modsætte sig den foreslaaede Ordning af Inspiceringerne, og idet han iøvrigt henholdt sig til Udenrigsministeren, sluttede han sig til dennes Indstilling.

Ministeren for Slesvig [Raasløff] udtalte sig i samme Retning.

Den fungerende Justitsminister [Simony] fandt, efter hvad der af Udenrigsministeren var oplyst, og efter hvad tidligere var sket, ingen særdeles Betænkelighed ved at tiltræde den foreliggende Indstilling.

Cultusministeren [Hall] yttrede, at han vistnok fandt en stor Del Betænkeligheder ved det omhandlede Forslag, men at han, efter hvad der i 1841 var passeret, ikke troede, at der var andet for end at tiltræde det.

Finantsministeren [Andræ] fandt, at det nu foreliggende Punkt var langt betænkeligere at tiltræde end det foregaaende, men naar han alligevel sluttede sig til Indstillingen, støttede han sig paa, at det vilde være aldeles frugtesløst at modsætte sig det paagjældende Forslag, da dette i hvert Tilfælde vilde af Forbundsdagen blive vedtaget med stor Majoritet, hvilken her vilde være afgjørende.

Marineministeren [Michelsen] henholdt sig til Premierministeren.

Krigsministeren [Lüttichau] maatte fremdeles vedblive den Formening, at man med Hensyn til Inspiceringerne skal blive staaende ved det hidtil gjældende, at Hans Majestæts Tilladelse i hvert enkelt Tilfælde bliver eftersøgt af Forbundet og at det saa afventes, om den bliver givet. Han ansaa det foreliggende Punkt for at være af største Vigtighed, og der vilde, hvis man gik ind paa de foreslaaede femaarige Inspiceringer, deraf kunne flyde mange Forviklinger og Vanskeligheder, som maaske kunde være af den Betydning, at man ikke vilde formaa at overvinde dem. Det ene Skridt trækker let det andet efter sig, naar man først begynder at give efter; han kunde derfor saameget mindre fravige den Mening, at Hans Majestæt ikke skal paa tage sig flere eller større Forpligtelser overfor Forbundet end dem, Allerhøistsamme allerede har, og den Forpligtelse, hvorom der her er Spørgsmaal, at Inspiceringer skulde finde Sted hvert 5te Aar, er noget nyt. Skulde man da alligevel, efter at have remonstreret, senere tvungen komme til at gaa ind derpaa, var der dog ialtfald stor Forskjel derimellem og nu at gjøre det frivilligt.

Hans Kongelige Høihed Arveprindsen henholdt sig til Krigsministeren.

Den fungerende Udenrigsminister [Scheele] bemærkede yderligere, at han ikke saa, hvorledes det skulde blive muligt at slippe for at gaa ind paa den foreslaaede periodiske Inspicering, og naar dette var saa, forekom det ham rigtignok bedre at gjøre det uden først at blive tvungen dertil. Han maatte dernæst ogsaa, i Anledning af, hvad Krigsministeren havde yttret, fremhæve, at det ikke kan siges, at der hidtil har fra Forbundets Side været i det enkelte Tilfælde bedet om Tillaelse til at foretage Inspection; Forbundet har været i Besiddelse af den Rettighed at lade inspicere, men det har, som naturligt er, hver Gang det vilde gjøre Brug af denne Rettighed, valgt en høflig Form, hvorunder det i den Anledning har henvendt sig til Hans Majestæt. Allerhøistsamme svarede heller ikke i 1853 Nei paa den fra Forbundet dengang gjorte Forespørgsel angaaende Contingentets Inspection, men fremstillede for Forbundet de Grunde, der gjorde det ønskeligt, at i det Aar ingen Inspection fandt Sted.

Hans Majestæt Kongen udtalte sig derhen, at det, da de regelmæssige Inspiceringer, hvorom der er Spørgsmaal, ere noget nyt, som ikke tidligere har været, maaske kunde være tilraadeligt, at Forbundsgesandten instrueres om foreløbigen at indtage en passiv Holdning, saaledes at Spørgsmaalet holdes aabent.

Krigsministeren [Lüttichau] troede ogsaa, at der, hvis Spørgsmaalet kunde holdes aabent, vilde derved undgaa flere Vanskeligheder.

Den fungerende Udenrigsminister [Scheele] maatte, da det er en afgjort Sag, at Majoriteten af Forbundets Medlemmer vil stemme for den periodiske Inspicering, og da efter hans fulde Overbevisning Hans Majestæt saa ikke kan undgaa denne, anse det for meget bedre, nu redebon at gjøre, hvad der saaledes dog alligevel vil blive nødvendigt at gaa ind paa, end ved at holde Spørgsmaalet aabent, at faa Skinnet af tilsidst at lade sig tvinge. Næst derpaa at oplæse en Depeche fra den Kongelige Forbundsgesandt, som han nylig havde modtaget, og hvori den nærværende Situation skildres, tilføiede han, at han ansaa det for en Sag af den allerhøieste Vigtighed, at der fra den danske Regjerings Side intet sker, som paa en ubehagelig Maade kan indvirke paa dens Forhold til Forbundet; og idet han, i Henhold til alt, hvad han havde yttret, maatte inhærene sin Indstilling, fraraadede han gjen-tagende en Udsættelse af det foreliggende Spørgsmaal som meget betænkelig, da den, uden paa den ene Side at kunne nytte, kunde paa den anden Side skade.

Premierministeren [Bang] bemærkede, at han, efter at have hørt den nu oplæste Depeche fra Forbundsgesandten, maatte saameget mere tilraade, at den foreliggende Indstilling tages tilfølg.

Krigsministeren [Lüttichau] yttrede, at han for sit Vedkommende ikke kunde lægge en saadan Vægt paa, hvad Depechen indeholder. Han maatte dertil yderligere føie, at da ingen Inspection af det holsten-lauenborgske Contingent har fundet Sted siden 1846, er det, naar man gaar ind paa den femaarige Inspicering, høist sandsynligt, at Forbundet vil i næste Aar begynde med at lade dette Contingent inspicere; men da det er af største Vigtighed, at Armeeeenheden bliver consolideret, forinden der sker nogen Inspection af Contingentet, forekom det ham, at hvert Aar, som kan gaa hen, før der begyndes med nogen Inspicering, er en stor Vinding; og at der, naar man engang ubetinget er gaaet ind paa den femaarige Inspection, skulde blive indrømmet nogen Udsættelse, kunde han paa ingen Maade tro.

Efterat derpaa yderligere Discussion havde fundet Sted, behagede *Hans Majestæt Kongen*, i Overensstemmelse med hvad der, paa dertil af Allerhøistsamme given Anledning, blev fra flere Sider, og navnlig ogsaa af *Udenrigsministeren* [Scheele], udtalt, allernaadigst at resolve, at Udenrigsministeriets foreliggende Indstilling bifaldes, dog saaledes, at Punktet om den hvert 5te Aar stedfindende Inspection tiltrædes af den Kongelige Forbundsgesandt under Udtalelse af Hans Majestæts sikre Forventning, at ingen Inspection af det holsten-lauenborgske Contingent foretages førend ved Slutningen af det første Qvinquennium, eller ialtfald forinden Forfatningsforholdene i Allerhøistsammes Stater ere ordnede, idet nemlig de samme særegne Grunde, som i 1853 gjorde det ønskeligt for Hans Majestæt, at dengang ingen Inspection skete, endnu i de første Aar ville finde Sted.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Scheele] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung, in welcher er beantragte, ob nicht die dem Erbpachtsmüller H. C. Schwarz in Neumünster mittelst allerhöchster Resolution vom 19ten November d. J. bewilligte, in dem Seitens desselben zu entrichtenden Mühlencanon zu kürzende Vergütung von 597 Rt. 44 Sch. für die im Jahre 1847 durch temporaire, zufolge allerhöchster Resolution vom 7ten Mai d. J. gestattete Einfuhr von Mehl in seinem damaligen Zwangsdistrict erlittene Einbusse auf 956 Rt. 64 Sch. allergnädigst zu erhöhen sien möchte.

Dieser Antrag wurde von *Seiner Majestät* allerhöchst genehmigt. *Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Scheele] referirte darauf eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend einen Antrag des Amtschreibers, Justizrath Graba in Reinbeck auf Genehmigung der Verpachtung seiner Dienstländereien.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, das Ministerium allergnädigst zu autorisiren, dem Amtschreiber, Justizrath Graba in Reinbeck die Verpachtung seiner Dienstländereien auf 5 resp. 12 Jahre, vom 1sten November d. J. an gerechnet, unter angemessenen Bedingungen und namentlich mit der Bestimmung zu gestatten, dass dem eventuellen Dienstinhaber aus solcher Verpachtung keine Verbindlichkeit erwachse, auch dem Ministerio es vorbehalten bleibe, jederzeit anderweitig über diese Ländereien zu verfügen, ohne hierfür die betreffenden Pächter zu entschädigen.

Ferner referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Scheele] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend das Gesuch des Copisten E. Kelting in Glückstadt, als gerichtlich bestellten Curators im Concourse über das Vermögen der zur Erbauung eines Pavillons auf der Parcellen No. 56/57 der dortigen landesherrlichen Festungsländereien seiner Zeit zusammengetretenen Actiengesellschaft um Aufhebung der zufolge allerhöchster Resolution vom 25sten März 1846 an die Vererbpachtung der gedachten Parcellen geknüpften Bestimmung, wonach jenes Grundstück, falls es zu seinem gegenwärtigen Zwecke nicht mehr wird benutzt werden, an die allerhöchste Landesherrschaft zurückfallen soll.

Übereinstimmend mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, das Ministerium allergnädigst zu beauftragen, den unterm 27sten October v. J. für die zur Erbauung eines Pavillons auf den landesherrlichen Glückstädter Festungsländereien seiner Zeit zusammengetretene Actiengesellschaft allerhöchst confirmirten Erbpachtscontract über die Parcellen No 56/57 gedachter Ländereien, sobald eine Veräußerung dieses Grundstücks vorgenommen sein wird, mit der Modification zur allergnädigsten Bestätigung auf den Käufer allerunterthänigst vorzulegen, dass die fragliche Parcellen aus dem Grunde, dass sie ihrer seitherigen Bestimmung entzogen werde, zwar nicht an die allerhöchste Landesherrschaft zurückfallen, dahingegen aber der künftige Erbpächter gleich dessen zur Folge in der Erbpacht allein berechtigten ehelichen Descendenten verpflichtet sein solle, den doppelten Betrag

des zur Zeit auf dem Lande ruhenden Canons, oder 32 Sch. à □ Ruthen an die Königliche Kasse zu entrichten.

Noch referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Scheele] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend eine temporaire Abhandlung der von dem Flecken Wandsbeck zu entrichtenden Accise für das dort geschlachtete Vieh.

Übereinstimmend mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, das Ministerium allergnädigst zu autorisiren, die von dem Flecken Wandsbeck an die Königliche Kasse zu entrichtende Schlachtaccise während der Zeit vom 1sten Januar 1855 bis zum 1sten April 1862 jährlich in einer Aversionalsumme von 110 Rt. und zwar mit 100 Rt. von den hierfür solidarisch haftenden, dort jetzt vorhandenen und sich bis zum 1sten April 1862 etwa niederlassenden Schlachtern, sowie mit 10 Rt. von den übrigen Fleckenseingesessenen erheben zu lassen.

Schliesslich referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Scheele] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Befreiung einiger Wohnungen in der Stadt Glückstadt von der Haussteuer.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, die Befreiung der Wohnungen der beiden Speisemeister und des Zuchthauschreibers im Glückstädter Zuchthause sowie des Botenmeisters des holsteinischen Obergerichts und des Öconomen im Militairkrankenhouse in Glückstadt von der Entrichtung der Haussteuer allerhöchst zu bewilligen.

Indenrigsministeren [Bang] refererede en allerunderdanigst Forestilling om, at et Udkast til Lov, hvorved Rentefoden i visse Tilfælde frigives og Straffen for Aager forandres m. v., allernaadigst maa approberes til Forelæggelse for Rigsdagen.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at bemeldte Lovudkast maa forelægges den nu forsamlede Rigsdag.

Fremdeles refererede *Indenrigsministeren* [Bang] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at det allernaadigst tillades Brændevinsbrænder N. Olsen i Frederikssund i Forbindelse med den ham i bemeldte Kjøbstad tilhørende Gaard for et Tidsrum af 5 Aar, fra 1ste November 1854 at regne, at drive Arvefæstegaarden »Ødebjerg« Matr. No. 13a i Græse By og Sogn paa Vilkaar, at sammes Bygninger til-

børligen holdes vedlige, og at den efter Udløbet af denne Tidsfrist anvendes i Overensstemmelse med de gjældende Lovforskrifter.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Indenrigsministeren [Bang] refererede derefter en allerunderdanigst Forestilling angaaende en Forandring i den under 3die April 1843 udkomne Plakat om Tilladelse for Dampskibe til med Ild under Kjeden at gaa igjennem Bommen ved Kjøbenhavns Toldbod.

Overensstemmende med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at Plakat af 3die April 1843 § 3, forsaavidt den fastsætter, at Dampskibe, der skulde afgaa fra Kjøbenhavns Havn, ei under en Mulkt af 20 til 50 Rd. maa stikke Ild under Kjeden førend til den Tid, som af Føreren forud er opgiven for Havnefogden og den nærmest Holmens Vagt, ophæves.

Fremdeles refererede *Indenrigsministeren* [Bang] er allerunderdanigst Forestilling om Opkrævningen af Staden Kjøbenhavns Communeafgifter for Aaret 1855, idet han indstillede, at der til Dækning af Kjøbenhavns Communeudgifter for Aaret 1855 maa opkræves følgende Afgiftsbeløb:

- 1) Den samlede Grundskat, hvoraf Udgifterne til Borgervæbningen, Indqvarteringen, Renovationsvæsenet samt Vægter- og Lygtevæsenet, udredes med 147.350 Rd.
- 2) Brolægningsskatten med 36 Sk. pr. □ Favn af Stenbroen.
- 3) Vandskatten med $\frac{3}{4}$ Sk. pr. □ Alen af Stadens skattepligtige Forhusbygninger og $\frac{1}{2}$ Sk. pr. □ Alen af Side- og Tverbygninger for dem, som have Pompevand, og forøvrigt under Iagttagelse af Bestemmelserne i Anordningen af 21de April 1812 §§ 8 og 10, hvortil endnu kommer den særskilte Afgift, der svares af visse Næringsbrug.
- 4) Næringskatten med 90.000 Rd. og
- 5) Fattigskatten med Arealskattens oprindelige Beløb 3 Gange taget.

Samtlige disse Indstillinger blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldte.

Sluttelig refererede *Indenrigsministeren* [Bang] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Anvendelse af en Øen Læsø ifølge Loven af 7de Februar 1851 § 5 tilkommende Godtgjørelse for Tabet af den samme tidligere indrømmede Frihed for Brændevinsbeskatning.

Overensstemmende med Indstillingen behagede det *Hans Majestæt* i Overensstemmelse med Loven af 7de Februar 1851 § 5 aller-

naadigst at tillade, at den Øen Læsø ifølge den nævnte Lovbestemmelse tilkommende Godtgjørelse for Tabet af den Øen hidtil tilkommende Frihed for Brændevinsbeskatning anvendes saaledes, at Omkostningerne med Udskiftningen af Øens fælleds Heder og Overdrevsjorder, der antages at ville andrage c. 3000 Rd., forlods udredes af Beløbet; at indtil $\frac{1}{3}$ Del af det hele Beløb anvendes til en Grundforbedring af Øens Veie, og at Restbeløbet anvendes til Opførelsen af en Tvangsarbejdsanstalt for Øen.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Raasløff] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Wiederverpachtung der herrschaftlichen Maasbüller Parcellen im Amte Tondern.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten Seine Majestät, die unter dem 20sten October d. J. abgehaltene Licitation über die Wiederverpachtung der herrschaftlichen Maasbüller Parcellen im Amte Tondern nachträglich hinsichtlich der für eine vierjährige Pachtzeit zu höchst gebotenen Pachtsummen von zusammen 8669 Rt. zu genehmigen und das Ministerium allergnädigst zu autorisiren, das in dieser Beziehung weiter Erforderliche zu veranstalten.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Raasløff] refererede en allerunderdanigst Forestilling angaaende Eftergivelse af en Hans Jørgen Hansen Torp af Sønderlygum idømt Straf af 8×5 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at den Inculpaten Hans Jørgen Hansen Torp af Sønderlygum ved Kjær Herreds Criminalrets Dom af 16de Marts d. A. for 2den Gang begaaet ringe Tyveri samt for Løsgjængeri idømte Straf af 8×5 Dages Fængsel paa Vand og Brød maa anses som afsonet ved den af ham efter Dommens Afsigelse udholdte Varetægtsarrest og saaledes eftergives ham.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Raasløff] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend das Gesuch des Insten und Webers Adolph Schmidt in Borbye um Erlass einer von der Hüttener Hardsvogtei wegen Beleidigung des vormaligen Ministers für das Herzogthum Schleswig, Grafen v. Moltke, wider ihn erkannten Brüche von 250 Rt.

Übereinstimmend mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, die dem Weber und Insten Adolph Schmidt in Borbye wegen Beleidigung des vormaligen Ministers für das Herzogthum Schleswig, Grafen

C. v. Moltke, von der Hüttener Hardsvogtei unterm 8ten Mai d. J. zuerkannte Brüche von 250 Rt., mit besonderer Rücksicht auf die von dem Grafen v. Moltke als Beleidigten gestellte Fürbitte, aus allerhöchster Gnade zu erlassen.

Fremdeles refererede Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Raasløff] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Salget af det til Gaardsplads m. m. for den forrige Latinskolebygning i Haderslev benyttede, til St. Mariekirkes forrige Kirkegaardsgrund hørende Jordstykke, idet han indstillede, at det maa behage Hans Majestæt allernaadigst at bifalde, at der i Forbindelse med den af den lærde Skole i Haderslev hidtil benyttede Bygning maa af den i Haderslev Kjøbstad beliggende St. Marie Kirkes tidligere Kirkegaardsgrund bortsælges et Nord for Kirken beliggende Stykke Jord, stort 287 □ Alen, og som indesluttet mod Øst af Byens Sprøitehus, mod Nord af Smedegaarden, mod Vest af den fornævnte Skolebygning og mod Syd af Kirkegaarden, imod en aarlig Canon til nysnævnte Kirke af 12 Rd., saaledes at denne Afgift for bestandig hviler paa Jorden og ved Salget bliver protokolleret paa Eiendommens Folium med første Prioritets Panteret.

Denne Indstilling blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Raasløff] refererede derefter en allerunderdanigst Forestilling angaaende Varetagelsen af Sjælesorgen for de i Haderslev Amtsfængsel hensatte Forbrydere, idet han indstillede, at det maatte behage Hans Majestæt allernaadigst at bifalde, at det for Fremtiden skal paahvile Sognepræsten for Gammelhaderslev Menighed samt de i Haderslev Kjøbstad ansatte geistlige Embedsmænd, nemlig Hovedpræsten og Diaconus ved St. Mariekirken, saavel som Præsten ved Johannis Hospital, efter Omgang at varetage Sjælesorgen for de i Haderslev Amtsfængsel hensatte Forbrydere, der ere i de i det allerhøieste Reskript af 26de August 1857 omtalte Tilfælde, dog at, saafremt en af de nævnte Embedsmænd tillige fungerer som Provst for Haderslev Provsti, denne da skal være fritagen for bemeldte Hverv, ligesom de for Tiden i Kjøbstaden Haderslev ansatte geistlige Embedsmænd skulle paa Forlangende fritages for at ledsage til Døden dømte Forbrydere til Retterstedet, i hvilket Tilfælde de hidtil i saa Henseende gjældende Regler skulle komme til Anvendelse.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Raasløff] referirte

eine allerunterthänigste Vorstellung, in welcher er beantragte, ob nicht die von den Erben des weiland Karsten Siwertsen und seines später verstorbenen Sohnes Marten Karsten Siwertsen in Bütjebüll, Amt Bredstedt, für vier resp. unterm 29sten Mai 1828, im Jahre 1831, unterm 18ten October 1839 und im Monat April 1844 aussergerichtlich errichtete und verordnungswidrig auf ungestempeltem Papiere geschriebene Erbtheilungsacten zu entrichtenden Nachstempelungsbühren von im Ganzen 583 Rt. 32 Sch. auf 58 Rt. 32 Sch. als den 2 fachen Betrag der Stempeltaxe allergnädigst herabgesetzt werden mögen.

Seine Majestät genehmigten allerhöchst diesen Antrag.

Schliesslich referirte *der Minister für das Herzogthum Schleswig* [Raasløff] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend den Verkauf der in Erfde in der Landschaft Stapelholm belegenen Königlichen Bockmühle cum pert., indem er beantragte, ob nicht die Seiner Majestät zuständige, in Erfde belegene, Bockwindmühle cum pert. der Witwe Schäffer daselbst gegen die Erlegung einer Kaufsumme von 10.000 Rt. und im Übrigen unter den der Licitation über den Verkauf zu Grunde gelegten Bedingungen, als unbeschränktes Eigenthum zu überlassen, und das Ministerium allergnädigst zu autorisiren sein möchte, sowohl den alsdann zu errichtenden Kaufcontract Seiner Majestät zur allerhöchsten Bestätigung allerunterthänigst vorzulegen, als auch das sonst in dieser Veranlassung weiter Erforderliche zu veranstalten.

Dieser Antrag wurde von *Seiner Majestät* allerhöchst genehmigt.

Den fungerende Justitsminister [Simony] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at det allernaadigst maa tilledes, at de Summer, som indskydes i den Sparekasse, der agtes oprettet for Vordingborg Kjøbstad og Omegn, maa tilligemed sammes Renter, saalænge de der henstaa, være fritagne for at kunne belægges med Arrest og Beslag.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede.

Fremdeles refererede *den fungerende Justitsminister* [Simony] en allerunderdanigst Forestilling angaaende de udskrevne Landværnepligtige, som ikke kunne møde til den bestemte Mødetid.

Overensstemmende med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst:

1) At de Bestemmelser, der indeholdes i de allerhøieste Resolutioner

- af 19de Juli 1837, 28de Marts 1838 og 20de November 1839, ophæves.
- 2) At de Værnepligtige, der ere udskrevne som ordinære Rekrutter, Overcomplete eller til at vaabenøves som Forstærkningsmænd, men af en eller anden Aarsag ei kunde give Møde i Excercerskolen senest 3 Uger efter den befalede Mødetid, tilbageholdes i Distriktet og beordres at møde i den næste ordentlige Excercerskole ved den samme Troppesafdeling.
  - 3) At de udskrevne Militærarbeidere, der ei kunne møde i rette Tid, blive, saasnart Hindringerne for deres Møde ere ophørte, strax at afgive til vedkommende Trainkudskedepot, medmindre dette allerede forinden har meddelt vedkommende Autoriteter Underretning om, at Depotet ikke fortiden kan modtage de Udeblevne.

Endvidere refererede *den fungerende Justitsminister* [Simony] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Tugthusfange paa Hans Majestæts Naade i Viborg Straffeanstalt Jens Christensen maa skjænktes Friheden, dog at det forinden Løsladelsen tilkjendegives ham, at han, saafremt han paany gjør sig skyldig i nogen Forbrydelse, der ikke medfører større Straf, eller han oftere overtræder de Regler, som Politiet for at sikkre sig hans ordentlige Forhold maatte foreskrive, uden videre Dom vil blive gjenindsat til Tugthusarbeide paa Hans Majestæts Naade.

Denne Indstilling blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Sluttelig refererede *den fungerende Justitsminister* [Simony] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Livsstrafs Eftergivelse for Arrestantinden Else Pedersdatter.

I Overensstemmelse med Indstillingen behagede det *Hans Majestæt* allernaadigst at bifalde, at Arrestantinden Else Pedersdatter forskaaes for den hende ved Højesterets Dom af 30te November d. A. for Fostermord i Henhold til Lovens 6-6-7, tilfundne Straf af at have sit Liv forbrudt og hendes Hoved at sættes paa en Stage, mod at hun hensesættes til Tugthusarbeide paa Kongens Naade.

Finantsministeren [Andræ] refererede en allerunderdanigst Forestilling angaaende Tilbagebetalingen af Strømtolden for 719 Tdr. Rug, hvoraf Kanaltolden ligeledes er bleven erlagt.

Overensstemmende med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt*, at den for 719 Tdr. Rug i Nyborg erlagte Strømtold, til Beløb 35 Rd. 92 Sk. Rigsmønt, maa tilbagebetales Spediteurerne Zerssen & Comp. i Rendsborg.

Fremdeles refererede *Finantsministeren* [Andræ] en allerunderdanigst Forestilling angaaende en Forlængelse af Fristen til Modtagelse af fremmede Courantskillinger i de Kongelige Kasser i Hertugdømmerne.

Hans Majestæt meddelte allernaadigst Approbation paa den i Forstillingen ommeldte Foranstaltning, ved hvilken Finantsministeriet har instrueret vedkommende Embedsmænd om, at de fra 1ste Januar n. A. og indtil videre have at forholde dem som hidtil med Hensyn til Modtagelsen af fremmede Courantmønter.

Sluttelig refererede *Finantsministeren* [Andræ] en allerunderdanigst Forestilling, hvorved forelægges Udkast til Lov om den svævende Statsgjæld.

I Overensstemmelse med Indstillingen approberede *Hans Majestæt* allernaadigst bemeldte Lovudkast til Forelæggelse for Rigsdagen.

Hans Majestæt hævdede derpaa Geheime-Statsraads-Mødet.

J. Liebe.

Møde i geheimestatsrådet lørdag d. 6. januar 1855.

Aar 1855, Løverdagen den 6te Januar, var det Geheime-Statsraad forsamlet paa Christiansborg Slot under *Hans Majestæt* Kongens alderhøieste Præsidium. Udenrigsministeren var fraværende.

Protokollerne for det Geheime-Statsraads Møder fra den 12te December f. A. til 29de s. M. incl. bleve oplæste og ratihaberede.

Indenrigsministeren [Bang] refererede en allerunderdanigst Forestilling angaaende, at et Udkast til Lov om Fattigvæsenet paa Færøerne maa forelægges Rigsdagen.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at bemeldte Lovudkast med de samme tilføjede Motiver forelægges Rigsdagen.

Fremdeles refererede *Indenrigsministeren* [Bang] en allerunderdanigst Forestilling angaaende en nærmere Bestemmelse af Grændserne for Handelspladsen Seidisfjord, idet han indstillede:

1) At det maatte behage *Hans Majestæt* allernaadigst at bifalde, at det ved Plakat af 14de December 1842 autoriserede Handelssted ved Seidisfjorden skal anlægges paa Pladsen Fjardaralda i en continuerende Linie med det af Kjøbmand Thomsen sammesteds op-

førte Etablissement, og at Indenrigsministeriet allernaadigst maa bemyndiges til nærmere at bestemme Grændserne for Handelsstedets Udstrækning, efter derom modtaget Forslag fra Localautoriteterne, samt

- 2) At det maa tillades de nuværende Interessenter af Handelshuset Ørum & Wulff, for deres Personer fremdeles at drive Handel fra det af bemeldte Handelshus paa Vestdalsøre opførte Etablissement. Begge disse Indstillinger bleve af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldte.

Sluttelig refererede *Indenrigsministeren* [Bang] en allerunderdanigst Forestilling om Meddelelse af Eneret til Gaetan Bonelli i Turin paa Forfærdigelse af Væve af en forbedret Construction.

Overensstemmende med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at det maa tillades Gaetan Bonelli i Turin for et Tidsrum af 5 Aar at være eneberettiget til i det samlede danske Monarki at forfærdige eller lade forfærdige Væve, ved hvilke Electriciteten anvendes paa den af ham angivne Maade til at bevæge Kjedetraadene.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Raasløff] refererede en allerunderdanigst Forestilling angaaende Afløsningen af den Kongelige Jagtret i de saakaldte blandede jydskslesvigske Distrikter i Tønder Amt, idet han indstillede, om ikke de enkelte slesvigske Besiddere af Grundeierdomme i de blandede jydskslesvigske Distrikter maa tilbydes at afløse den Kongelige Jagtrettighed paa deres Jorder efter den i Forordningen af 8de Februar 1854 fastsatte Erstatningsnorm; samt om ikke Ministeriet maa allernaadigst meddeles Bemyndigelse til at foranstalte det i saa Henseende Fornødne.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede.

Fremdeles refererede *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Raasløff] en allerunderdanigst Forestilling angaaende en aarlig Godtgjørelse til Eieren af Skovbølgaard, Proprietair Kittel, for Opgivelse af hans formentlige Rettighed til Fælledsjagt paa Varnæs Bys Jorder, i Aabenraa Amt.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at Eieren af Skovbølgaard, Proprietair Kittel, maa, imod at opgive hans formentlige Rettighed til Fælledsjagt paa Varnæs Bys Jorder i Aabenraa Amt, udbetales en aarlig Godtgjørelse af den Kongelige Kasse af 44 Rd., og Jagten derefter tilstedes afløst af Byens Grundeiere i Overensstemmelse med Forordningen af 8de Februar 1854,

hvorhos Hans Majestæt allernaadigst meddelte Ministeriet Bemyndigelse til at foranstalte det i saa Henseende videre Fornødne.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Raasløff] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend das Gesuch des wegen Veruntreuung anvertrauten Guts in eine 6 mal 5 tägige Gefängnisstrafe bei Wasser und Brod verurtheilten Zimmermannes Nicolai Petersen aus Dollerup um Begnadigung, indem er beantragte, ob nicht die von der Arens- und Treya Hargesvogtei unterm 8ten November v. J. wider den Zimmermann Nicolai Petersen aus Dollerup wegen Veruntreuung anvertrauten Guts erkannte 6 mal 5 tägige Gefängnisstrafe bei Wasser und Brod oder die entsprechende Strafe von 120 Tagen Gefängnis bei gewöhnlicher Gefangenkost, aus allerhöchster Gnade in eine 30 tägige Gefängnisstrafe bei gewöhnlicher Gefangenkost gemildert werden möge.

Seine Majestät geruheten, die wider den Zimmermann Nicolai Petersen erkannte Strafe aus allerhöchster Gnade in eine 25 tägige Gefängnisstrafe zu mildern.

Ferner referirte *der Minister für das Herzogthum Schleswig* [Raasløff] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Wiedererhöhung des für die aus den Herzogthümern Schleswig und Holstein in die Irrenanstalt bei Schleswig gesandten Irren dritter Klasse zu erlegenden im Jahre 1836 auf 140 Rt. herabgesetzten Kostgeldes auf 160 Rt., indem er beantragte, ob nicht der Betrag des durch die allerhöchste Resolution vom 27sten Mai 1836 auf 35 Rt. vierteljährig herabgesetzten Kostgeldes für solche Gemüthsranke, welche aus den Herzogthümern Schleswig und Holstein in die Irrenanstalt bei Schleswig gesandt und in der dritten Klasse der Irren verpflegt werden, vom 1sten Januar 1855 angerechnet, wieder auf die durch die allerhöchste Resolution vom 6ten September 1822 festgesetzte Summe von 40 Rt. quartaliter bis weiter allergnädigst erhöht werden möchte; und ob nicht das Ministerium allerhöchst zu autorisiren sein möchte, eine desfallige Bekanntmachung zu erlassen.

Dieser Antrag wurde von *Seiner Majestät* allerhöchst genehmigt.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Raasløff] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend einige Veränderungen in dem allerhöchst genehmigten Bauplane für den Flensburger Bahnhof auf König Frederik des Siebenten südschleswigscher Eisenbahn, s. w. d. a., indem er beantragte, ob nicht die von der Flensburg-Husum-

Tönninger Eisenbahngesellschaft allerunterthänigst beantragten Modificationen des Bauplanes für den Flensburger Bahnhof nach Maassgabe der der allerunterthänigsten Vorstellung angeschlossenen Risse sub. A. B. und C unter Aufhebung der entgegenstehenden bezüglichen Bestimmungen der allerhöchsten Resolution vom 18ten August v. J. allergnädigst zu genehmigen; dagegen was die Bitte der Eisenbahngesellschaft wegen Unterbleibens einer Erweiterung des Platzes vor dem Hauptstationsgebäude daselbst angeht, allerhöchst zu verfügen sein dürfte, dass es in Ansehung der Erweiterung dieses Platzes bei dem, was durch die eben gedachte allerhöchste Resolution angeordnet worden, sein Verbleiben behalten solle.

Seine Majestät genehmigten allergnädigst diesen Antrag.

Sluttelig refererede *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Raasløff] en allerunderdanigst Forestilling angaaende en Ansøgning fra Sognepræsten for Abild Menighed, G. Fr. Jessen, om allernaadigst Tilgivelse.

Overensstemmende med Indstillingen behagede *Hans Majestæt* allernaadigst at meddele Pastor Georg Friedrich Jessen i Abild allerhøieste Tilgivelse for den Forseelse, hvori han har gjort sig skyldig ved at deltage i nogle af den slesvigske Geistlighed afgivne Erklæringer mod den forhenværende Bestyrelsescommission for Hertugdømmet Slesvig, samt endvidere af særlig allerhøieste Naade at meddele ham en Forsikkring om, at han skal være berettiget til at deltage i Valgene til Provindsialstænderforsamlingen for Hertugdømmet Slesvig.

Den fungerende Justitsminister [Simony] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at den Billardholder M. Sørensen her af Staden som udebleven Citant under en af ham mod Vatfabrikør A. Lauritzen af Lille Svanemosegaard til Høiesteret indanket Sag, ved bemeldte Rets Dom af 26de Juni d. A. for unødigt Trætte tilfundne Mulkt af 200 Rd. til Justitskassen allernaadigst maa nedsættes til et Beløb af 40 Rd.

Hans Majestæt bifaldt det Indstillede.

Fremdeles refererede *den fungerende Justitsminister* [Simony] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Hans Majestæt allernaadigst vil approbere Salget af Parcellen Matr. No. 2 af den under Estrup Hovedgaard henhørende Ø Hjelm til Anlæg af et Fyretablisement, paa de i Forestillingen anførte Vilkaar, imod at Kjøbesummen

2000 Rd. inddrages under den med Stamhuset Estrup forbundne Fideicommisskapital.

Hans Majestæt bifaldt Indstillingen.

Endvidere refererede *den fungerende Justitsminister* [Simony] en allerunderdanigst Forestilling, hvori han indstillede, at der allernaadigst maa forundes Skolelærer Anders Nielsen af Vandløse under Sorø Amt Bevilling til, at den af hans Hustru Kirsten Hansdatter forinden deres Ægteskab avlede uægte Søn, Locomotivfører Peder Jensen, som er født den 13de April 1823 og døbt samme Dag, maa anses som hans ægte Barn, saaledes at han fører Familienavnet Nielsen og tager Arv efter ham, dog at Navneforandringen bliver uden nogensomhelst Følge for hans Retsforhold til 3die Mand, og at den Arv, som tilfalder ham, ikke overstiger, hvad Adoptivfaderen i Medhold af den gjældende Lovgivning rettelig maatte kunne tillægge ham ved en testamentarisk Disposition.

Denne Indstilling blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Sluttelig refererede *den fungerende Justitsminister* [Simony] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at det allernaadigst maa tillades Helga Magnusdatter af Skjoldølfistad at indgaa Ægteskab med Stephan Jonsson sammesteds, uagtet hun med ham har forset sig, forinden hendes Ægteskab med Eyolfur Bjarnason var aldeles ophævet.

Hans Majestæt bifaldt det Indstillede.

Finantsministeren [Andræ] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at det ved allernaadigst Bevilling, der bliver at indløse med 28 Rd. 48 Sk., tillades, at den i Thisted Kjøbstad oprettede Laane- og Disconto-Kasse maa udfærdige Aktier og Depositobeviser paa ustemplet Papir, ligesom og at disse Dokumenter senere maa transporteres uden Brug af stemplet Papir, samt at fornævnte Kasse maa udstede indenbys Vexler paa stemplet Papir af 3die Klasse, alt paa Vilkaar, at det i de nævnte Aktier og Depositobeviser anføres, at de, ifølge Bevillingen, udfærdiges paa ustemplet Papir, og at enhver Vexel af den omhandlede Art underskrives af 2de af Kassens Direktører.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede.

Endvidere refererede *Finantsministeren* [Andræ] en allerunderdanigst Forestilling, hvorved forelægges Udkast til Lov angaaende Afhændelsen af Non Mølle i Viborg Amt.

Overensstemmende med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* aller-

naadigst, at bemeldte Lovudkast forelægges den nu sammentraadte Rigsdag.

Hans Majestæt hævede derpaa Mødet.

J. Liebe.

Møde i geheimestatsrådet søndag d. 14. januar 1855.

Aar 1855, Søndagen d. 14de Januar, var det Geheime-Statsraad forsamlet paa Frederiksborg Slot under Hans Majestæt Kongens allerhøieste Præsidium. Udenrigsministeren var fraværende.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Scheele] referirte eine allerunterthänigste Vorsteltung betreffend den Ankauf der im Königlichen Gehege Bahnenhofer Wohld, Amtes Reinfeldt, belegenen, der Erbpächterin Margaretha Eggert zu Bahrenhof zugehörigen Wiese, genannt Sorgenfrei-Wiese.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, das Ministerium allergnädigst zu autorisiren, die im Königlichen Gehege Bahrenhöfer Wohld, Amtes Reinfeld, belegene, der Erbpächterin Margaretha Eggert zu Bahrenhof zuständige Wiese, genannt Sorgenfrei-Wiese, für ein von der im diesjährigen Budget für verschiedene Ausgaben bei der holsteinischen Domaine-Verwaltung ausgesetzten Summe abzuhaltendes Kaufgeld von 720 Rt., sowie unter den sonst vereinbarten Bedingungen anzukaufen, und dem gedachten Gehege einverleiben zu lassen.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Scheele] referirte darauf eine allerunterthänigste Vorsteltung betreffend die Cassation der dem weiland Hufner Jürgen Rohwer zu Holtorf, Amtes Rendsburg, unterm 10ten Januar 1844 allergnädigst verliehenen Realconcession zum Schroten in seiner dortigen Lohmühle.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, das Ministerium allergnädigst zu beauftragen, dem Jürgen Rohwer in Holtorf, Amtes Rendsburg, auf sein Gesuch um allerhöchste Bestätigung der seinem Vater unterm 10ten Januar 1844 allergnädigst verliehenen Realconcession zum Schroten in seiner dortigen Lohmühle, Namens Seiner Königlichen Majestät einen abschlägigen Bescheid zu ertheilen, und die fernere Benutzung der in jeder Mühle vorhandenen

Schrotgänge zu inhibiren, sowie die gedachte, der Vorstellung allerunterthänigst angelegte Concession allerhöchst zu cassiren.

Ferner referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Scheele] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Aufhebung der Justizdirection des früheren Altonaer Lottos, s. w. d. a., indem er beantragte, ob nicht die Aufhebung der Justizdirection des vormaligen Altonaer Zahlenlottos vom 1sten Januar d. J. angerechnet und die Übertragung der Erledigung der bei derselben annoch anhängigen Rechtssache an das holsteinische Obergericht mit Vorbehalt des Recurses gegen dessen Verfügungen an das holstein-lauenburgische Oberappellationsgericht, allerhöchst zu verfügen und das erste Mitglied der Justizdirection, Etatsrath Gähler, von dem gedachten Zeitpunkte an in dieser Eigenschaft mit einem Wartegelde von 333 Rt. 32 Sch. allerhöchst zu entlassen sein möchte; und ob nicht die den Mitgliedern der Justizdirection, Etatsrath Gähler und Etatsrath Hilmers und dem Secretair derselben, Senator Fries, resp. bis zum 1sten Januar 1855 und bis zum 2ten September 1854 zukommende Besoldung von resp. 541 Rt. 64 Sch., 270 Rt. 80 Sch. und 93 Rt. 72 Sch., zusammen 906 Rt. 24 Sch. als eine nicht budgetirte gemeinschaftliche Ausgabe extraordinair aus der Staatskasse abgehalten werden möge.

Die beiden Anträge wurden von *Seiner Majestät* allerhöchst genehmigt.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Scheele] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung, betreffend ein Gesuch des fungirenden Hausvogtes Raben zu Bordesholm um Befreiung von der Zahlung der rückständigen Zinsen einer aus Königlicher Kasse berechtigten Einlösungssumme.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, den fungirenden Hausvogt Raben zu Bordesholm von der Zahlung der für die Zeit vom 1sten Januar 1853 bis zum 1sten Mai 1854 rückständigen Zinsen der seiner Zeit aus Königlicher Kasse für die ihm bis zum letztgedachten Termine zuständig gewesene Dienstwohnung berechtigten Einlösungssumme allergnädigst zu befreien.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Scheele] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Erhöhung des mit der Bedienung eines Hausvogts für das Amt Bordesholm verbundenen jährlichen Gehaltes.

Übereinstimmend mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, das mit der Bedienung eines Hausvogts für das Amt Bordesholm verbundene jährliche Gehalt von 200 Rt. auf 650 Rt. vom 1sten Mai 1854 an gerechnet allergnädigst zu erhöhen.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Scheele] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die dem Senate der freien und Hansestadt Hamburg bis weiter zu gestattende Unterhaltung eines in der Herrschaft Pinneberg von der Hamburger Schifffahrts- und Hafendeputation angelegten Baakenfeuers, indem er beantragte:

- 1) Ob nicht, unter Vorbehalt des Widerrufs, dem Senat der freien und Hansestadt Hamburg allerhöchst zu gestatten sein möchte, das im Jahre 1850 zu Schulau in der Herrschaft Pinneberg eingerichtete Baakenfeuer bis weiter daselbst zu unterhalten; und
- 2) Ob nicht event. zugleich das Ministerium zu autorisiren, wegen der zu dieser Einrichtung solchergestalt nachträglich allerhöchst ertheilten Bewilligung eine dem gedachten Senat in entsprechender Weise demnächst annoch officiel zu machende Mittheilung durch das Ministerium der auswärtigen Angelegenheiten zu veranlassen.

Die beiden Anträge wurden von *Seiner Majestät* allerhöchst genehmigt.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Scheele] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Genehmigung des holsteinischen Chausseebudgets für das Finanzjahr vom 1sten April 1855 bis zum 31sten März 1856.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, das im Entwurfe der Vorstellung angeschlossene Budget über die Chausseen des Herzogthums Holstein für das Finanzjahr vom 1sten April 1855 bis zum 31sten März 1856 allerhöchst zu genehmigen.

Noch referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Scheele] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend eine den in Zukunft zu ertheilenden Confirmationen erwählter Gerichtshalter auf den adeligen Gütern hinzuzufügende beschränkende Clausul, indem er beantragte, ob es nicht allerhöchst zu genehmigen sein möchte, dass in die in Zukunft auszufertigenden allerhöchsten Patente betreffend die Confirmation erwählter Gerichtshalter für die adeligen und andere mit Gerichtsbarkeit versehene Güter im Her-

zogthum Holstein die Clausul aufgenommen werde, dass den Betreffenden, im Fall die Patrimonialgerichtsbarkeit demnächst auf verfassungsmässigem Wege aufgehoben oder beschränkt werde, ein Anspruch auf Entschädigung mit Rücksicht auf die hierauf für sie hervorgehende Einbusse in ihrer Einnahme nicht zustehen solle.

Seine Majestät genehmigten allergnädigst diesen Antrag, jedoch, auf dazu von *dem Minister für das Herzogthum Schleswig* [Raasløff] gegebene Veranlassung, und nachdem *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Scheele] bemerkt hatte, es stehe, nach Allem, was wiederholt regierungsmässig ausgesprochen, fest, dass die Gerichtshalter nicht pensionsberechtigt sind, dass es in der allerhöchsten Resolution ausdrücklich ausgesprochen werde, dass den betreffenden Gerichtshaltern ein Anspruch auf Pension aus der Staatskasse nicht zustehe, die allerunterthänigst beantragte Clausul aber zur Vermeidung desfälliger Zweifel in die auszufertigenden Patente aufzunehmen sei.

Schliesslich referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Scheele] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend eine in künftigt zu ertheilende Advokatenbestellungen aufzunehmende Bestimmung wegen ihres Wohnorts, indem er beantragte, ob nicht in die künftigt zu ertheilenden Advokatenbestellungen für das Herzogthum Holstein eine Bestimmung des Inhalts aufzunehmen sein möchte, dass der Betreffende sich hinsichtlich der Wahl seines Wohnortes der Bestimmung des Ministeriums für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg zu unterwerfen habe, und dass eine spätere Veränderung des Wohnorts ohne Genehmigung des Ministeriums für einen Verzicht auf die Advokatur gelten solle.

Premierministeren [Bang] yttrede, at Meningen vel var, at den, der søgte om en Advokatbestalling, vilde, forinden denne meddeltes ham, blive underrettet om, hvor han, naar han erholdt den, skulde tage sin Bopæl, da det dog synes hensigtsmæssigt, at han forud ved dette.

Nachdem *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Scheele] in dieser Veranlassung bemerkt hatte, es liege im Sinne des allerunterthänigsten Antrages, dass auf die von dem Premierminister angedeutete Weise würde verhalten werden, genehmigten *Seine Majestät* allerhöchst den vorliegenden Antrag.

Indenrigsministeren [Bang] refererede en allerunderdanigst Fore-

stilling, hvorved til allerhøieste Approbation forelægges et Lovudkast angaaende Anlægget af nye Hovedlandeveisstrækninger i Jylland i Finantsaaret 1855/56 og Forarbejder til Anlæg i 1856/57.

Finantsministeren [Andræ] maatte, for at forebygge mulig Misforstaaelse, bemærke, at naar det i de forelagte Lovudkast ledsagende Bemærkninger hedder, at der fra Finantsministeriets Side ikke er gjort Indsigelse imod, at den Sum, der er calculeret til samtlige i Loven af 3die Marts 1854 § 2 A og B opførte Arbejder, er optagen i Forslaget til Finantsloven for 1855/56, saa er det en Forhandling med den afgaaende Finantsminister, hvortil her sigtes. Som det vilde erindres, er Indbringelsen for den nu forsamlede Rigsdag af det opløste Folkething forelagte Finantslovforslag for 1855/56 sket under det udtrykkelige Forbehold fra hans Side, at de af Ministeriet som fornødne ansete Forandringer saavel i Forslagets Indhold som i dets Form, vilde kunne foretages under Finantssagens Behandling paa Rigsdagen; og hint Punkt er nu netop et saadant, hvori der, hvad Indholdet angaar, vistnok i høi Grad turde gjøres Forandring nødvendig, idet paa den ene Side det Beløb, hvormed Statskassen vilde i det hele blive bebyrdet til Veivæsenet i næste Finantsaar, gaar endnu videre ud over de i saa Henseende tidligere afstukne Grændser end i noget foregaaende Aar, og det paa den anden Side er saa langt fra, at der, saaledes som Finantslovforslaget for 1855/56 udviser, vil blive noget Overskud for Kongeriget, at der tvertimod, efter hvad ved nærmere Undersøgelse fremgaar, maa gjøres Regning paa et betydeligt Deficit. Efterat han i saa Henseende nærmere havde paaapeget, hvorledes der med Føie kan ventes større Udgifter og færre Indtægter end paa Finantslovforslaget calculeret, samt hvorledes det indeværende Finantsaar i særdeles høi Grad har tæret paa Kassebeholdningerne, kunde han ikke andet end finde, at man bør være overordentlig betænkelig ved at gaa ind paa Bevillinger, der ere aldeles exceptionelle og overskridende de tidligere Forhold; og han skulde hertil endnu kun, hvad det foreliggende Punkt angik, føie, at han, efter den Antydning, som selve de forelagte Udkast ledsagende Bemærkninger indeholde, heller ikke engang antager, at den virkelige Udførelse af de projecterede Veiarbejder i næste Aar vil kunne finde Sted i den Grad, som ved det i Finantslovforslaget dertil optagne store Beløb forudsættes.

Indenrigsministeren [Bang] bemærkede, at Indenrigsministeriet selv

har forudsat Muligheden af, at alle de projekterede Arbeider ikke vilde kunne komme til Udførelse i næste Aar, og at der altsaa forsaa vidt heller ikke vil være saa stor Risiko ved at bevilge det paagjældende Beløb. Idet han imidlertid i Almindelighed erkjendte Gyldigheden af, hvad Finantsministeren havde anført om, hvorledes den finantsielle Status kunde ventes at ville stille sig ved næste Finantsaars Udgang, troede han, at Slutningen af de det foreliggende Lovudkast ledsagende Bemærkninger helst maatte udgaa, saaledes at disse komme til at ende med »nedsætte til 722.315 Rd.«. Da, naar dette sker, alt med Hensyn til Størrelsen af Beløbet til Veivæsenet i næste Aar er holdt aabent, idet selve Lovudkastet kun gaar ud paa at bestemme Følgeordenen for de Arbeider, der maatte blive at foretage, troede han, at Finantsministeren dermed vilde føle sig tilfredsstillet.

Finantsministeren [Andræ] fandt ogsaa, at Sagen, hvad det foreliggende Lovudkast angaar, kunde paa den af Indenrigsministeren nu foreslaaede Maade foreløbigen anses ordnet.

Hans Majestæt behagede derpaa allernaadigst at approbere det omhandlede Lovudkast til Forelæggelse for den nu forsamlede Rigsdag, saaledes at der i de samme ledsagende Bemærkninger sker den af Indenrigsministeren foreslaaede Forandring; hvornæst Allerhøistsamme af den nu forhandlede Sag tog Anledning til allernaadigst at paalægge Finantsministeren og Indenrigsministeren at tage under Overveielse Spørgsmaalet om, hvilke Skridt der maatte være at gjøre til Anlæggelsen af en elektrisk Telegraf mellem Kjøbenhavn og Frederiksborg.

Indenrigsministeren [Bang] refererede dernæst en allerunderdanigst Forestilling, hvorved forelægges et Udkast til Lov angaaende de tidligere i visse Tilfælde befalede Kundgjørelser i Adressecontoirets Efterretninger.

I Overensstemmelse med Indstillingen approberede *Hans Majestæt* allernaadigst bemeldte Lovudkast til Forelæggelse for Rigsdagen.

Fremdeles refererede *Indenrigsministeren* [Bang] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Fritagelse for Jægermester Sehested for at bortfæste nogle fæstepligtige Arealer i Albjerg under Stamhuset Broholm, medens samme drives dels under Broholm Hovedgaard dels under et skotsk Agerbrug.

Overensstemmende med Indstillingen behagede det *Hans Majestæt* allernaadigst at forunde Besidderen af Stamhuset Broholm, Jæger-

mester Sehested, Fritagelse for i et Tidsrum af to Rotationer i Syvmarksdrift, fra d. 1ste Mai 1855 at regne, at bortfæste de paa det Forestillingen medfulgte Kort med E og F og foreløbig de med P, Q og R betegnede fæstepligtige Jorder, saavel som de med A og B betegnede efter det paatænkte Magelæg ligeledes fæstepligtige Jorder, samt Tilladelse til, paa nærmere bestemte Vilkaar, i det nævnte Tidsrum at drive disse Jorder under en Gaard, som agtes etableret efter skotsk Mønster.

Sluttelig refererede *Indenrigsministeren* [Bang] en allerunderdanigst Forestilling om Eneret for Skomager I. F. Riechel af Kjøbenhavn til i det danske Monarki at forfærdige Fodtøi, hvori et galvanisk Apparat er anbragt.

Overensstemmende med Indstillingen behagede *Hans Majestæt* allernaadigst at forunde Skomagermester I. F. Riechel her af Staden 3 Aars Eneret til i det danske Monarki at forfærdige Fodtøi, hvori et galvanisk Apparat er anbragt paa den af ham i en vedlagt Beskrivelse med tilhørende Tegninger angivne Maade.

Krigsministeren [Lüttichau] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvorved forelægges Forslag til Lov om en extraordinær Pension for Generallieutenant Hans Christopher Georg Frederik v. Hedemann.

I Overensstemmelse med Indstillingen approberede *Hans Majestæt* allernaadigst bemeldte Lovforslag til Forelæggelse for den nu forsamlede Rigsdag.

Marineministeren [Michelsen] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Vagtskibet i Sundet maa udlægges paa sin Station og Batteriet »Trekroner« maa forsynes med den større Besætning, det har om Sommeren, saa tidligt paa Aaret, som det skjønnes nødvendigt efter Forholdene, og at Dampskibene Hekla og Holger Danske maa foranstaltes udrustede for at stationeres som Vagtskibe ved Nyborg og Kiel, alt under Forudsætning af, at Krigen mellem Vestmagterne og Rusland maatte vedblive.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede.

Den fungerende Justitsminister [Simony] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at det maa behage *Hans Majestæt* at formilde den Simon Gregersen af Dronninglund Sogn ved Højesterets Dom af 4de December f. A. for Tyveri idømte Straf af 6 Aars Tugthusarbejde til en Straf af 2 Aars Forbedringshusarbejde.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede.

Finantsministeren [Andræ] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvorved forelægges Forslag til Lov om Tillægsbevilling for Finantsaaret 1853/54.

Overensstemmende med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at bemeldte Lovforslag forelægges den nu forsamlede Rigsdag.

Fremdeles refererede *Finantsministeren* [Andræ] en allerunderdanigst Forestilling, hvorved forelægges Udkast til Lov om Portofriheden.

I Overensstemmelse med Indstillingen approberede *Hans Majestæt* allernaadigst bemeldte Lovudkast til Forelæggelse for Rigsdagen i dens nærværende Session.

Sluttelig refererede *Finantsministeren* [Andræ] en allerunderdanigst Forestilling, hvorved forelægges tvende Udkast til Love om Tillægsbevilling resp. til Finantsloven for 1854/55 og til Finantsloven for 1855/56 angaaende Coloniernes Indtægter og Udgifter.

Overensstemmende med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at bemeldte tvende Lovudkast maa med tilhørende Anmærkninger og Bilage forelægges Rigsdagen paa sammes nærværende Session.

Cultusministeren [Hall] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvorved forelægges Forslag til Lov om Lønningerne for de ved de lærde Skoler i Kongeriget Danmark og ved Sorø lærde Skole og Opdragelsesanstalt ansatte Rectorer og Lærere.

I Overensstemmelse med Indstillingen approberede *Hans Majestæt* allernaadigst bemeldte Lovforslag til Forelæggelse for den nu sammentraadte Rigsdag.

Fremdeles refererede *Cultusministeren* [Hall] en allerunderdanigst Forestilling, hvorved forelægges Forslag til Lov om en særskilt Realundervisning ved nogle af de lærde Skoler i Kongeriget Danmark og en Modenhedsprøve for dem, der have gennemgaaet denne Undervisning eller en tilsvarende ved andre Skoler.

Finantsministeren [Andræ] bemærkede, at han ved nærværende Leilighed ikke kunde tilbageholde en hos ham dybt rodfæstet Anskuelse om det utilstrækkelige og aldeles frugtesløse i, hvad der hidtil fra Regjeringens Side er gjort med Hensyn til den offentlige Realundervisning. Hvad der efter hans fulde Overbevisning er det egentlige Hovedpunkt i Sagen, og uden hvilket alle Forsøg, der gjøres, ville

vide sig frugtesløse, er, at der tilstedes dem, der, efter at have gennemgaaet det hele Realundervisnings-Cursus, have bestaaet i Afgangsexamen, den samme Adgang til Universitetsstudierne, som de have, der bestaa i Afgangsexamen for det lærde Undervisnings-Cursus. I andre Lande, hvor der i den Henseende er mødt lignende sejt Modstand fra det lærde Undervisningsvæsens Side, som her i Landet, er man dog tilsidst bleven nødt til at give efter; og navnlig er der nu i Frankrig paa Lyceerne og Gymnasierne en fuldstændig gennemført Undervisning i begge Hovedretninger: den reale og den lærde, saaledes at der i begge Retninger afholdes Afgangsexamina, der give fuldkommen lige Berettigelse til Studierne ved Frankrigs Høiskoler. Det var iøvrigt ikke hans Hensigt med sine Bemærkninger at fraraade det foreliggende Lovforslag eller overhovedet at ville tillægge dem nogen praktisk Betydning i dette Øieblik; og uagtet han betragtede det Skridt, der nu foreslaas gjort, som et høist utilfredsstillende Skridt, troede han dog vel, at det var et Skridt, som kunde have sin Nytte.

Cultusministeren [Hall] fremhævede, hvorledes den Vej, man er gaaet i det foreliggende Udkast, er en ganske anden end den, man er slaaget ind ved de hidtil gjorte Forsøg fra Regjeringens Side med Hensyn til Realundervisningen; og idet han navnlig urgerede den store Fordel ved Udkastet, at det vil imødekomme en almindelig følt Trang til at skaffe Børn en større Dannelse end den, som erholdes i Borgerskolerne, havde han det Haab, at Udkastet, naar det sættes iværk, skal vise sig ikke at være nogen mislykket Bestræbelse.

Hans Majestæt behagede derpaa, overensstemmende med Indstillingen, allernaadigst at bifalde, at det paagjældende Lovudkast forelægges Rigsdagen.

Endvidere refererede *Cultusministeren* [Hall] en allerunderdanigst Forestilling, hvorved forelægges Forslag til Lov om Nedlæggelsen af den lærde Skole i Kolding.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at bemeldte Lovforslag forelægges den nu forsamlede Rigsdag.

Sluttelig refererede *Cultusministeren* [Hall] en allerunderdanigst Forestilling, hvorved forelægges Forslag til Lov om Tilvejebringelsen af Midlerne til nye Skolebygninger for tre lærde Skoler.

Efterat det af *Premierministeren* [Bang] var blevet foreslaaet at modificere Begyndelsen af 2den Passus i det forelagte Lovudkast

derhen, at den blot kommer til i Almindelighed at indeholde Bemyndigelse til at optage det paagjældende Laan, uden at i saa Henseende specielt Sorø Akademi nævnes, idet nemlig paa den ene Side Cultusministeriet ikke behøver nogen saadan speciel Bemyndigelse til derfra at optage Laanet, og det paa den anden Side synes ønskeligt at undgaa at sætte i Udkastet, at Laanet skal forstrækkes af Sorø Akademi; samt efter at dette Forslag var blevet tiltraadt af *Ministeren for Slesvig* [Raasløff] og *Justitsministeren* [Simony], medens *Cultusministeren* [Hall] og *Finantsministeren* [Andræ] ikke kunde finde den foreslaaede Forandring tilstrækkelig begrundet og derfor ansaa det rettest, at det havde sit Forblivende ved Udkastet, som det foreligger, idet de dog iøvrigt heller ikke just fandt nogen Betænkelighed ved den proponerede Modifikation, behagede det *Hans Majestæt* overensstemmende med den foreliggende Indstilling allernaadigst at approbere det ommeldte Lovudkast til Forelæggelse for Rigsdagen, dog saaledes, at Premierministerens Forslag tages tilfølg, i hvilken Henseende den nærmere Redaktion overlodes til Cultusministeren.

Hans Majestæt hævede derpaa Geheime-Statsraadets Møde.

J. Liebe.

Møde i geheimestatsrådet lørdag d. 3. februar 1855.

Aar 1855, Løverdagen den 3die Februar, var det Geheime-Statsraad forsamlet paa Christiansborg Slot under Hans Majestæt Kongens allerhøieste Præsidium.

Protokollerne for det Geheime-Statsraads Møder d. 6te og 14de Januar bleve oplæste og ratihaberede.

Det tilføres Protokollen, at det under 15de f. M. har behaget Hans Majestæt Kongen allernaadigst at sætte den Justitsminister for Kongeriget Danmark, Kammerherre Dr. juris Scheel (der under s. D. allernaadigst er entlediget fra den ham betroede Ministerpost, og i hvis Sted under s. D. den fungerende Justitsminister, Etatsraad Simony, er lige allernaadigst udnævnt til Justitsminister for Kongeriget) i sin Tid tillagte allerhøieste Ordre om at tage Sæde i det Geheime-Statsraad ud af Kraft.

Endvidere tilførtes det Protokollen, at Hans Majestæt ligeledes under bemeldte 15de f. M. har allernaadigst sat den Udenrigsminister, Kammerherre Grev Scheel-Plessen (der under s. D. allernaadigst er

entlediget fra Udenrigsministerposten, og i hvis Sted under s. D. Minister for Hertugdømmerne Holsten og Lauenborg, Hans Excellence Geheime-Conferentsraad Scheele lige allernaadigst er udnævnt til tillige at være Udenrigsminister ad interim) under 12te December f. A. tillagte allerhøieste Ordre om at tage Sæde i det Geheime-Statsraad ud af Kraft.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Scheele] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die in den Jahren 1848, 1849 und 1850 examinirten Candidaten der Theologie zu ertheilende Dispensation von der Verpflichtung, ein anderweitiges Examenszeugnis beizubringen, indem er beantragte, ob nicht das Ministerium allergnädigst zu autorisiren sein möchte, denjenigen Candidaten der Theologie, welche in den Jahren 1848, 1849 und 1850 bei einem nicht unter allerhöchster Autorität fungirenden Examinationscollegio ihre Amtsprüfung bestanden haben, behufs Erwerbung des Rechts, die Weihe der Ordination zu empfangen und ein geistliches Amt in dem Herzogthum Holstein zu verwalten, von der Verpflichtung zur Beibringung eines anderweitigen Examenszeugnisses je nach den in den einzelnen Fällen in Betracht kommenden Umständen, eine Dispensation ad mandatum zu ertheilen.

Nachdem *der Minister für das Herzogthum Schleswig* [Raasløff] geäußert hatte, er glaube es am Richtigsten, dass die Worte des vorliegenden allerunterthänigsten Antrages »behufs Erwerbung des Rechts, die Weihe der Ordination zu empfangen und ein geistliches Amt in dem Herzogthum Holstein zu verwalten« in die allerhöchst zu erlassende Resolution nicht mitaufgenommen würden, um ganz deutlich zu bezeichnen, dass die betreffende Befugnis für das Ministerium darauf beschränkt sei, den formellen Fehler des bei einem illegitimen Examinationscollegium bestandenen theologischen Amtsexamens zu beseitigen; und nachdem *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Scheele] in dieser Veranlassung bemerkt hatte, er könne Nichts dagegen haben, dass jene Worte des Antrages, die übrigens, seines Erachtens, durchaus keinen Einfluss auf den Sinn desselben ausübten, wegfielen, geruheten *Seine Majestät*, den vorliegenden allerunterthänigsten Antrag allergnädigst zu genehmigen, jedoch dass die Worte »behufs Erwerbung des Rechts, die Weihe der Ordination zu empfangen und ein geistliches Amt in dem Herzogthum Holstein zu verwalten« wegfallen.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Scheele] referirte darauf eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Genehmigung des Chausseebudgets für das Herzogthum Lauenburg während des Finanzjahres vom 1sten April 1855 bis zum 31sten März 1856.

Übereinstimmend mit dem Antrage genehmigten *Seine Majestät* allerhöchst das der Vorstellung im Entwurfe angeschlossene Budget über die Chausseen des Herzogthums Lauenburg für das Finanzjahr vom 1sten April 1855 bis zum 31sten März 1856.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Scheele] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Publication eines Beschlusses der deutschen Bundesversammlung wegen gegenseitiger Auslieferung gemeiner Verbrecher auf dem deutschen Bundesgebiet.

Übereinstimmend mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät* allerhöchst zu genehmigen, dass der von der deutschen Bundesversammlung unterm 26sten Januar 1854 wegen gegenseitiger Auslieferung gemeiner Verbrecher auf dem deutschen Bundesgebiet gefasste Beschluss durch das der Vorstellung im Entwurf angeschlossene Patent in den Herzogthümern Holstein und Lauenburg publicirt werde.

Ferner referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Scheele] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend einen Antrag des Kämmerers v. Qualen in Altona auf eine Vergütung aus der Finanzcasse für Comtoirausgaben.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, die Vergütung der der Altonaer Kämmererei im Jahre 1854 für Comtoirrequisit, Aufwartung etc. erwachsenen Comtoirausgaben zum Belaufe von 398 Rt. 31 Sch. aus der Finanzcasse, und die Erhöhung der dem Kämmerer zu Altona mittelst allerhöchster Resolution vom 27sten März 1846 zur Bestreitung von Comtoirkosten beigelegten jährlichen Vergütung von 500 Rt. auf 850 Rt. vom 1sten Januar 1855 an gerechnet, allergnädigst zu bewilligen.

Noch referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Scheele] eine allerunterthänigste Vorstellung, in welcher er beantragte, ob nicht das Ministerium allerhöchst zu beauftragen sein möchte, dem Magistrate der Stadt Ratzeburg auf das von demselben unterm 21sten März 1853 gestellte und bei Ew. Königlichen Majestät jüngerster allerhöchsten Anwesenheit in der genannten Stadt

allerunterthänigst wiederholte Ansuchen, dass ihr das im Westen derselben belegene, die Demolirung genannte, ehemalige Festungsterrain, mit Ausschluss des resp. der Ratzeburger Gelehrtschule überwiesenen und in das Privateigenthum der Witwe Kuhlmann übergegangenen Areals, imgleichen der an das südliche Ufer des Ratzeburger Sees stossende sogenannte Majors-Garten nebst der Jurisdiction und cum omni causa unentgeltlich allergnädigst möge überlassen werden, Namens Ew. Königlichen Majestät einen abschlägigen Bescheid zu ertheilen.

Seine Majestæt geruheten allerhöchst zu resolviren, dass der betreffende Antrag des Magistrats der Stadt Ratzeburg zur Zeit nicht gewährt werden könne.

Schliesslich referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Scheele] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend eine Abänderung der zu bestehenden Prüfung behufs Erwerbung der Berechtigung zur Niederlassung als Mobilientischler in der Stadt Altona, indem er beantragte, ob nicht allerhöchst zu bestimmen sein möchte, dass von der in Gemässheit der allerhöchsten Resolution vom 13ten September 1841 vom Magistrat der Stadt Altona bestellten Commission zur Prüfung des nach der gedachten allerhöchsten Resolution von denjenigen, welche sich daselbst als Mobilientischler niederzulassen beabsichtigen, anzufertigenden Meisterstücks, zwei in Altona ansässige Tischler bei der Prüfung als Sachverständige hinzugezogen, und dass von dem angehenden Mobilientischler ausser der durch die allerhöchste Resolution vom 13ten September 1841 zu 6 Rt. 38 Sch. festgesetzten Gebühr annoch für die beiden Sachverständigen 3 Rt. 20 Sch. an Gebühr, im Ganzen also 9 Rt. 58 Sch., erlegt werden sollen.

Seine Majestæt genehmigten allergnädigst diesen Antrag.

Med allerhøieste Tilladelse indfandt Generalauditeuren for Søetatens *Conferentsraad Koefoed* sig i det Geheime-Statsraad og foredrog allerunderdanigst Forestilling angaaende Arrestanten, Halvbefaren af Flensborg Amts 1ste Lægd No. 13 Jens Petersen Schmidt, der for Desertion og Overgang til Fjenden er ved Søetatens combinerede Rets Dom af 23de Januar d. A. tilfunden at hudstryges af Bøddelen og derefter at halshugges med Øxe; hvilken Dom Genralauditeuren allerunderdanigst indstillede til af Kongelig Naade at formildes saaledes, at den paagjældende hensættes i Fængsel paa Vand og Brød i 6 Gange 5 Dage.

Marineministeren [Michelsen] tiltraadte denne Indstilling.

Hans Majestæt Kongen behagede at yttre, at det forekom Allerhøistsamme, at selv 6 Gange 5 Dages Fængsel paa Vand og Brød vilde være en vel haard Straf for paagjældende.

Cultusministeren [Hall] bemærkede, at i de flere lignende, i den refererede Forestilling antydede Sager, som tidligere vare forekomne ved Landetaten, og som han som daværende constitueret Generalauditeur havde allerunderdanigst forelagt, blev Straffen bestemt til offentligt Arbejde paa Kongens Naade, men at Straffetiden imidlertid blev meget kortvarig og for nogle enkelte endog kun varede 1 Maaned. Vel var der unægtelig den Forskjel imellem alle hine Sager og den nu foreliggende, at de paagjældende ikke havde, saaledes som her er Tilfældet, taget activ Tjeneste hos Fjenden; men paa den anden Side var det dog, efterat Amnestien var kommet de Menige, der vare traadte i Oprørets Tjeneste, tilgode, væsentligt den Forbrydelse, som maatte straffes, at de paagjældende, i flere Tilfælde endog medens de stod overfor Fjenden, vare gaaede bort af Hans Majestæts Rækker. Han maatte derfor formene, at der i nærværende Tilfælde er Grund til at gaa frem med Mildhed, saameget mere som den paagjældende kun i kort Tid havde tjent i Marinen, da han bortgik; men der ligger ogsaa allerede en stor Formildelse i Strafartens Forandring (Fængsel paa Vand og Brød i Sammenligning med offentligt Arbejde), saa at det alt er en stor Naade, der vises Domfældte, hvis det bliver ved Generalauditeurens Indstilling.

Ministeren for Slesvig [Raasløff] understøttede Generalauditeurens Indstilling, saaledes at Fængsel paa Vand og Brød og ikke Forbedringshusarbejde bliver den Straffeart, hvortil den Kongelige Naade formilder Dommen.

Premierministeren [Bang] yttrede, at naar man først gaar ind paa at anvende Vand- og Brøds-Straf i nærværende Tilfælde, kunde den almindelige Betragtning, hvorfor Maximum af denne Straf, 6 Gange 5 Dage, ikke gjerne vælges af Domstolene, den nemlig at Executionen af samme er farlig for Helbreden, maaske tale for, at den paagjældende benaades med 4 Gange 5 Dages Fængsel paa Vand og Brød. Dette skulde han, idet han derhos maatte lægge særdeles Vægt paa, at 5 Aar ere forløbne, siden Domfældte undveg, og at han har meldt sig selv, blot henstille.

Generalauditeuren [Conferensraad Koefoed] bemærkede, at der

vistnok maatte isærdeleshed i den lange Tid, som er forløbet siden Undvigelsen, være et vægtigt Moment for i dette Tilfælde at anvende Mildhed, men han havde imidlertid dog ikke dristet sig til at bringe en kortere Tids Fængsel paa Vand og Brød, end den allerunderdanigst indstillede, i Forslag, for at der ikke skulde opstaa Uoverensstemmelse med de tidligere allerhøieste Resolutioner i lignende Tilfælde under Landetaten. Han maatte derhos ogsaa tilføie, at hvis paagjældende blot var deserteret (ikke tillige var gaaet over til Fjenden), vilde han ikke kunnet være sluppet med mindre end 4 Gange 5 Dages Fængsel paa Vand og Brød, hvilken Straffegrad er i Søetaten ved Dom bleven anvendt for blot Desertion; og da der nu her i dette Tilfælde er en grovere Brøde, havde han ikke troet at kunne indstille ham til at slippe med samme Straf, som han vilde være bleven idømt, naar han kun havde gjort sig skyldig i den ringere Brøde.

Finantsministeren [Andræ] forekom det heller ingenlunde at ville kunne gaa an, at samme Straf, som anvendes paa den, der har begaaet blot Desertion, ogsaa anvendes paa den, der foruden at have deserteret, senere har gjort sig skyldig i at træde ind i de fjendtlige Rækker; og han skulde derfor finde det betænkeligt at tilraade, at Hans Majestæt i nærværende Sag gaar videre i sin Naade end af Generalauditeuren foreslaaet, saameget mere, som det dog kun er meget svage Grunde, hvormed det kan gøres gjældende, at Domfældte ikke allerede dengang han darserterede havde Tanke om at indtræde i Oprørernes Tjeneste.

Cultusministeren [Hall] maatte, i Anledning af, hvad Premierministeren havde yttret, bemærke, at det ikke tør overses, at i Landmilitæretaten anvendes meget hyppigt Fængsel paa Vand og Brød ikke alene i 6 Gange 5 Dage, men endogså i en betydelig skjærpet Skikkelse: strengt Fængsel paa Vand og Brød; og han maatte dernæst ogsaa gjøre opmærksom paa, at i Landmilitæretaten er 4 Gange 5 Dages Fængsel paa Vand og Brød den allermildeste Straf, som kan anvendes paa Desertion, begaaet i Fredstid under ganske sædvanlige Forhold og selv under den allermildeste Skikkelse. Han maatte derfor vedblivende antage, at der, allerede naar den foreliggende Indstilling tages tilfølg, vises paagjældende en stor Kongelig Naade.

Justitsministeren [Simony] holdt det ogsaa for rettest, at det forbliver ved Indstillingen, hvorved der vil være vist al den Naade, som der er Anledning til. Forsaavidt det var berørt, at Maximum af Vand-

og Brøds-Straffen skulde befrygtes at angribe Vedkommendes Helbred, maatte han derhos bemærke, at Executionen af denne Straffegrad dog forekommer meget ofte, uden at den Frygt er bekræftet, og dernæst vilde jo ogsaa i nærværende Tilfælde, ligesom ellers altid, Fængsel paa simpel Fangekost blive sat istedet, naar det med Lægeattest godtgjøres, at paagjældende ikke kan udholde Vand- og Brøds-Straffen.

Krigsministeren [Lüttichau] maatte ogsaa allerunderdanigst tilraade, at det forblev ved Generalauditeurens Indstilling, idet han bemærkede, at naar Domfældte ombord havde gjort sig skyldig i Insubordination eller havde sovet paa sin Post, vilde han ikke have kunnet undgaa den her af Generalauditeuren foreslaaede Straf (i Landetaten vilde der endogsaa i saadanne Tilfælde, af hvilke der i Krigsaarene ikke er forekommet faa, være desuden bleven tildelt en Straf af Rottingslag); og den Forbrydelse, hvorm i nærværende Sag er Tale, er dog formentlig langt grovere.

Hans Kongelige Højhed Arveprindsen henholdt sig til Indstillingen fra Generalauditeuren.

Hans Majestæt behagede derefter allernaadigst at bifalde Generalauditeurens foreliggende Indstilling.

Indenrigsministeren [Bang] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvorved forelægges Udkast til Lov om Næringssskat og Hjælpe-skat i Staden Kjøbenhavn, hvilket Lovudkast han indstillede til allernaadigst at approberes til Forelæggelse for Rigsdagen.

Krigsministeren [Lüttichau] beklagede, at han saa ganske kort havde være bekjendt med det foreliggende Lovudkast, der indeholder en i Kjøbenhavn aldeles ny Beskatningsmaade: Ligning paa Formue og Leilighed. Ved i en Række af Aar at opholde sig i Provindserne, saavel i Kjøbstæder som paa Landet, havde han havt Leilighed til at overbevise sig om, at Formues- og Leilighedsskatten er en odieus Skat, som der vækker almindelig Utilfredshed navnlig hos den mere formuende Klasse; og naar nu ogsaa her i Kjøbenhavn Embedsmænd, Kapitalister og Pensionister skulle inddrages under hin Ligningsmaade, vilde der ganske sikkert blandt disse Klasser Statsborgere blive en høi Grad Misfornøielse med denne Slags Skatteansættelse. Vistnok var det, naar Kjøbenhavns Commune ikke længere kunde bestride sine Udgifter med, hvad den hidtil havde havt i Indtægter, nødvendigt, at der blev høiere Skatter, og han skulde ogsaa indrømme, at det havde sin store Betænkelighed at paalægge de næringsdrivende

Borgere alene at udrede det forøgede Beløb; men han skulde dog tro, at det maatte være muligt at udfinde nogen anden Maade end at indføre en Formues- og Leilighedsskat. Noget bestemt Forslag i saa Henseende dristede han sig imidlertid ikke til at gjøre, da han paa Grund af den korte Tid, han havde være bekjendt med den foreliggende Sag, ikke havde havt Leilighed til at sætte sig saa fuldkomment ind i den, som han havde ønsket; og han skulde derfor ogsaa blot henpege paa, om man ikke kunde gaa den Vei at lægge en Skat paa Husleien, saaledes at Leierne skulde erlægge nogle bestemte Procenter af dennes Størrelse. Paa denne Maade vilde dog den Vilkaarlighed undgaas, som finder Sted ved Paaligningen efter Formue og Leilighed, og hvis det, for at Skatten ikke skulde komme til at falde paa de fattigere, skulde anses nødvendigt, at der blev sat en vis Grændse, under hvilken Husleie-Beløbet ikke skulde beskattes, kunde jo ogsaa en saadan Grændse sættes.

Indenrigsministeren [Bang] maatte bemærke, at just saaledes som den foreslaaede Skat er anlagt af den forrige Indenrigsminister, at den nemlig er sat i et bestemt Forhold til Næringsskatten, saaledes at den altid kun kommer til at udgjøre en Tiendedel af det hele Beløb, der lignes paa Næring, vil Frygten for den Utilfredshed, som finder Sted i Kjøbstæderne med Hensyn til Paaligningen efter Formue og Leilighed, at en uforholdsmæssig stor Del af Skatten kastes over paa de Ikke-Næringsbrugende, fjernes. At frygte for den Utilfredshed, som opstaar ved en uligelig Deling af Skatten mellem de Vedkommende, der ikke høre til Næringsbrugernes Klasse, troede han ikke, at der er Grund til, og han skulde i saa Henseende navnlig erindre om, at med Hensyn til Næringsskatten, som for faa Aar siden blev paalagt, og hvorunder flere Erhverv, der ikke tidligere havde været beskattede, inddroges, erkjendte man i det hele, at Delingen af denne Skat imellem de paagjældende var upaaklagelig. Hvad det angik at tage visse Procent af Husleien, da faldt en saadan Skat altid tilsidst indirekte paa Eiendommene; og naar man nu ikke vel kan lægge den nye Skat paa disse, ikke kan kaste den over de Næringsdrivende alene og heller ikke kan skaffe Pengene tilveie ved nye indirekte Afgifter, skjønnede han ikke rettere, end at den i Lovudkastet valgte Udvei er den eneste, der er at tage. Han mente og, at da Næringsskatten for indværende Aar er 90.000 Rd., og det altsaa kun er 30.000 Rd., der bliver at ligne paa Formue og Leilighed, kommer man for godt Kjøb fra

denne nye Skat og er vel tjent, naar man derved kan sætte en Bom for, at det hele Beløb, som Kjøbenhavns Commune for Fremtiden behøver til sine forøgede Udgifter, gjøres til Gjenstand for en Indkomstskat.

Udenrigsministeren [Scheele] maatte, ligesom Krigsministeren, ogsaa for sit Vedkommende beklage, at det foreliggende Lovudkast havde været ham saa kort bekjendt, at han ikke havde havt den Tid, som var fornøden til at sætte sig ind i en Sag af den Vigtighed som den nærværende. At den Skatteligningsmaade, som foreslaas i Udkastet, er den allerfarligste, er anerkjendt overalt, og kan, efter de Erfaringer man har, anses for en afgjort Sag; i hvilken Henseende han skulde henvise til de flere fremmede Lande, Sachsen, England, o. fl. a., hvor en Indkomstskat har været indført, men man igjen er bleven nødt til enten aldeles at gaa tilbage fra den igjen eller dog at knytte store Indskrænkninger til den, ligesom han ogsaa skulde fremhæve de Forsøg, der i Holsten under Oprøret gjordes paa der at indføre en Indkomstskat. Heller ikke kunde han dermed, at det gjøres nødvendigt at skaffe Kjøbenhavns Commune nye Pengeressourcer, anse det bevist, at det er ogsaa nødvendigt at indføre nye Beskatningsmaader; tvertimod er et forøget Paalæg af ikkun 30.000 Rd. et saa ubetydeligt Afgiftsbeløb for en By som Kjøbenhavn, at han ikke kunde tro, at det derfor skulde behøves at slaa ind paa en saa farlig Vei som den at tage sin Tilflugt til en Indkomstskat. At lægge den nye Byrde alene paa Nærings-skatten, var han enig i ikke at kunne gaa an, og heller ikke fandt han Husleien at være nogen god Maalestok for Paaligning; men derimod forekom det ham dog at være et Spørgsmaal, om ikke den forøgede Skattebyrde, hvorom der er Tale, meget vel kunde lægges paa Grundeiendommene, hvorved dog indirekte Leierne komme til at betale Skatten. Han skulde imidlertid dog ikke driste sig til at gjøre noget Forslag om, paa hvilken Maade Beløbet skulde skaffes tilveie, da han dertil ikke havde havt den tilbørlige Tid for at kunne gjøre sig bekjendt med alt derhen hørende; men kun maatte han fraraade at gaa den i Lovudkastet valgte Vei, der i sig er farlig og vil, naar den først eengang er slaaet fast, føre til, at det om nogle Aar ikke bliver kun 30.000 Rd., men et mange Gange forøget Beløb, der kommer til at ligenes paa den Maade.

Indenrigsministeren [Bang] bemærkede, at det af, hvad der findes nærmere udviklet i Motiverne til Lovudkastet, formentlig fremgaar, at

det vilde være meget betænkeligt at paalægge de faste Eiendomme i Kjøbenhavn en ny Skat, hvilket Paalæg blev den tungeste af alle Skatter, idet det igrunnen var det samme som rent at tage af de nuværende Eieres Kapital. Hvad dernæst den Indvending imod Udkastet angik, at det, naar den foreslaede nye Skatteligningsmaade først engang er indført, om nogle Aar vilde blive et mange Gange større Beløb, end det hvorom Talen nu er, der kom til at lignedes paa den Maade, da maatte han gjentagende fremhæve, at efter Udkastet skulle Næringsbrugerne altid betale det dobbelte Beløb imod det, der paa lignedes efter Formue og Leilighed, og heri ligger, da den allerstørste Del af Communens Repræsentanter altid vil høre til Næringsbrugernes Klasse, en stor Betyggelse imod en uforholdsmæssig Forøgelse af den nye Hjælpeskat. At der kan være overordentlig meget imod Indførelse af en almindelig Indkomstskat, skulde han gjerne erkjende; men det Gebet, hvorpaa Lovudkastet befinder sig, indskrænker sig og alene til en Skattemodus, som allerede anvendes i alle øvrige Kjøbstæder, nu ogsaa skal komme til Anvendelse i Kjøbenhavn, men paa en saadan Maade, at man derved undgaar de værste Ulemper, som Paaligningen i Kjøbstæderne fører med sig. Slutteligen skulde han derhos bemærke, at naar det nærværende Lovudkast foreligger som det Resultat, hvori, efterat Sagen har være udførligt forhandlet igjennem flere Aar og under forskjellige Indenrigsministre, baade disse og Communalbestyrelsen (ligesom ogsaa Finantsministeren, med hvem der har været corresponderet, og som kun med Hensyn til et enkelt Punkt i Sagen, nemlig Embedsmændenes Inddragelse under den nye Beskatning, har havt noget at erindre) nu omsider ere blevne enige, saa skulde han efter sit Skjøn tro, at der ingen Udsigt er til, at man med en Udsættelse af Sagen skulde kunne faa en anden brugbar Skattebasis frem end den i Lovudkastet foreslaede; og naar hertil kommer, at det nu engang er sket, at den daværende Indenrigsminister har paa Regjeringens Vegne tilbudt Communalbestyrelsen, at naar den vilde gaa ind paa en saadan Ordning af Sagen, som den, der indeholdes i det foreliggende Udkast, vilde han skaffe Communalbestyrelsen den, saa saa han slet ikke, hvorledes hans Stilling som Indenrigsminister vilde være holdbar, naar Regjeringen nu ikke fremmede Sagen, og denne ene Betragtning syntes ham at maatte være afgjørende for, at Udkastet nu maa forelægges Rigsdagen.

Finantsministeren [Andræ] yttrede, at han dog ikke kunde se, at

hvad den foregaaende Indenrigsminister har foranstaltet, kan i den Grad anses bindende for den nuværende, og deri alene vilde han derfor ikke kunne finde nogen uoverstigelig Hindring for at forbedre nærværende Sag til, at Regjeringen med større Modenhed kan tage sin Beslutning. Naar det dernæst af Indenrigsministeren var sagt, at der havde været corresponderet med Finantsministeren, saa maatte han bemærke, at det ialtfald ikke var med den nuværende, og at han ikke havde været bekjendt med Sagen længere end de andre Ministre. Hvad nu selve det foreliggende Lovudkast angik, da betragtede han det som i høieste Grad betænkeligt og ansaa det som det første Skridt til en almindelig Indkomstskat. Han saa dette end yderligere deri, at den nu foreslaaede nye Skat fremtræder med et saa ringe Pengebeløb. Naar man kommer frem med en Skat, der vil vække saamegen Uvillie som den foreslaaede, skulde man dog tro, at Nøden stod for Døren; men i dets Sted tales her kun om et Tilskud af et for en By som Kjøbenhavn saa overordentlig ringe Beløb som 30.000 Rd. Han kunde umuligt tro, at naar den odieuse Beskatning, som Tabellen er om, paadrives med saa megen Varme fra Communens Side, man skulde kunne være tilfreds med det ringe Beløbs Paaligning paa den Maade; man vil, naar Maskineriet først er kommet istand, søge om, at det halve af Næringsskattens Beløb maa gjøres til Gjenstand for Skatten, siden vil man fremdeles gaa videre og videre, saaledes at det tilsidst maaske bliver et ganske ubegrændset Beløb, hvorom der bliver Spørgsmaal, og han fandt her det første Skridt paa en Bane, hvor han ikke godt saa Muligheden af at standse. Det er i Motiverne til det foreliggende Lovudkast allerede yttret, at naar Grundtaxten blev revideret og udvidet til Forstæderne, maatte det anses utvivlsomt, at der ved denne Skattebasis vilde kunne skaffes Communen en i ikke ringe Grad forøget Indtægt, og der kunde vel ogsaa være andre Retninger, hvori Ressourcer til at dække det Beløb, der udfordres, kunde søges hellere end at ty til den Udvei, som Lovudkastet har valgt, men da han ikke havde haft tilstrækkelig Tid til at gaa dybere ind i Sagen, saa han sig ikke for Øieblikket istand til nærmere at gjøre noget bestemt Forslag. Kun skulde han endnu tilføie, at naar der i sin Tid er, som af Indenrigsministeren bemærket, gjort fra Finantsministeriets Side Indvending imod, at de Embedsmænd, som oppebære Gage af Statskassen, inddrages under den foreslaaede nye Skat, saa forekom denne Indvending ham at være af stor Vægt, idet han

fandt det høist betænkeligt, paa en Tid, da det er almindeligt erkjendt, at Embedsmændenes Lønning staa lavt i Forhold til de stegne Priser paa alle Fornødenheder, at lægge paa et Sted, hvor saa overordentlig stor en Del af Embedsstanden er samlet, en saadan ny Skat paa denne som den omhandlede, medens det jo er i Statens og ikke i Communens Tjeneste, at Embedsmændene staa. Følgen vilde jo, hvis Staten ikke vilde være uretfærdig og ubillig, være den, at Staten maatte træde til for med forbedrede Indtægter at yde Embedsmændene Erstatning; og saaledes vilde det ligge i Communens Magt at beskatte Staten.

Justitsministeren [Simony] bemærkede, at han i sin tidligere Stilling i Indenrigsministeriet havde haft med nærværende Sag at gjøre fra det første Øieblik af, da den blev sat i Bevægelse, og at det var hans fulde Overbevisning, at den ikke kunde ordnes paa anden Maade end den, som er foreslaaet i Lovudkastet. Næst at gjøre opmærksom paa, at et forøget Skattepaalæg paa Grundtaxten ikke vilde hjælpe med Hensyn til de Udgifter, der faldt paa Næring eller, efter Lovudkastet, tillige paa Formue og Leilighed, da Afgifterne paa de faste Eiendomme have deres særegne Bestemmelse, bemærkede han endvidere, at det, forsaavidt man fandt det ubilligt imod Embedsmændene at inddrage dem under den nye Beskatning, forekom ham at være en Synderlighed, at ikke andre end Grundeiere og Næringsbrugere hidtil have været ansatte til Skat i Kjøbenhavn, og han saa ingen Grund, hvorfor andre, saasom Embedsmænd, Kapitalister o. Fl., der nyde godt af de communale Indretninger, til hvilke Skatterne opkræves, skulde fritages for Skat. Idet han saaledes ikke fandt det mere end billigt, at de ogsaa kom til at bidrage til de communale Øiemed, fremhævede han fremdeles, at der var saameget mere Grund til nu at inddrage hine hidtil ubeskattede Klasser under Beskatningen, som hvad der foranlediger, at nye Skatter gjøres nødvendige, er de nye betydelige Indretninger, som i flere Retninger skulle indføres; og at lade Udgifterne til disse falde paa dem alene, der hidtil have baaret Skatterne, vilde dog være i høi Grad ubilligt. At der er Trang for Kjøbenhavns Commune til forøgede Skatter, er aabenbart, og naar disse ikke kunne lægges paa Eiendommene og ikke paa Næringsbrugerne alene (hvori vel alle vare enige) og heller ikke paa Husleien, der vilde være den allerubilligste Skattebasis, troede han, at det naturlige var at lægge dem paa Formue og Leilighed. Naar det i saa Henseende var blevet

yttret, at et Beløb af 30.000 Rd., der er det, som for iaar vilde blive at ligne paa denne Maade, er en forholdsvis saa ringe Sum, at der ikke for at tilveiebringe den kunde være Anledning til at indføre en ny Skattebasis, maatte han erindre, at Beløbet for iaar er saa ubetydeligt, fordi der ved Næringskattens Ansættelse for indeværende Aar er flere Beløb til Dækning af ekstraordinære Udgifter og Afdrag paa Laan, som ikke ere medtagne, og at de Tilskud til de allerede bestaaende Skatter, som i de følgende Aar ville udfordres, maa, naar ses hen til Omfanget af de Udgifter, der staa for Døren, blive adskilligt større. At der iøvrigt ikke kan være Tale om at sammenligne den nu foreslaaede nye Skat med den engelske Indkomstskat eller andre almindelige Indkomstskatter, forekom ham klart, naar man ser hen til den Begrænsning, der finder Sted med Hensyn til hin.

Sluttelig maatte han endnu fremhæve, at den i Lovudkastet foreslaaede Skattebasis er vedtaget af hele Communalbestyrelsen, og at der i denne sidder over $\frac{1}{3}$, som ere Embedsmænd og Kapitalister; og det skulde dog være underligt, om ingen af disse skulde have udtalt sig imod den proponerede Skat, hvis denne virkelig var betænkelig. Dertil kommer, at denne Skat allerede finder Sted i de andre Kjøbstæder, og at der er mange af disse, hvor der aldeles ingen Klager kommer fra over Skattens Paaligning, medens det mere er i de mindre Byer, hvor der savnes de fornødne Kræfter til at ligne, og hvor Forholdene i det hele ere indskrænkede, at man klager. Hvad specielt Forholdet i Kjøbenhavn angik, da var det ogsaa vist, at der ved Næringskats-Ligningen, der ikke er andet end en indskrænket Formues-Ligning, ikke kommer een Klage om Aaret til Ministeriet, og da Nærings-Krigsskats-Ligningen for faa Aar siden skete, var det kun ganske enkelte, der klagede, hvilket viser, at en Ligning paa Formue og Leilighed lader sig udføre, uden at den behøver at fremkalde Klage.

Indenrigsministeren [Bang] bemærkede, at han i det hele kunde slutte sig til Justitsministeren, hvis Mening om de paagjældende Forhold han troede, at der maatte tillægges en særdeles Vægt paa Grund af hans nøie Kjendskab til disse. Han maatte fremdeles gjentage, at han saa ingen anden Udvei til at skaffe de Ressourcer tilveie, som Kommunen behøver til de store Udgifter, der forestaa den, end den foreslaaede Skat paa Formue og Leilighed, og naar man i Geheime-Statsraadet, som han troede, uden tilstrækkelig Grund frygtede for

Indførelsen af denne Skat, maatte man da ogsaa tillige gjøre Forslag til en anden Skattebasis.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Raasløff] bemærkede, at i andre større Byer i Udlandet havde man, saavidt han vidste, indirekte Skatter, og han vilde henstille, om ikke saadanne kunde indføres her i Kjøbenhavn. Efter i saa Henseende at have henpeget paa Gjenindførelsen af den for nogle Aar siden ophævede Consumption og endvidere at have henledet Opmærksomheden paa Indførelsen af Luxusskatter, tilføjede han, at hvad han maatte anse for meget vigtigt, var, at der blev en fast Maalestok, hvorefter den nye Skat, der maatte blive paa- lagt, skulde udredes, saaledes at man ikke blev udsat for saadan Vilkaarlighed, som den i det foreliggende Lovudkast proponerede Skat vilde føre med sig.

Justitsministeren [Simony] skulde blot bemærke, at det allerede har været sat under Overveielse med Communalbestyrelsen at indføre Consumptionen igjen i Kjøbenhavn som en Byskat, men at Communalbestyrelsen ikke vilde gaa ind derpaa.

Indenrigsministeren [Bang] skulde kun, hvad de af Ministeren for Slesvig nævnte Luxusskatter angik, bemærke, at han maatte anse saadanne for noget af det uheldigste.

Udenrigsministeren [Scheele] bemærkede, at hvad Justitsministeren havde anført om, at det snart vilde blive større Summer end de 30.000 Rd., hvorom der for iaar kun var Tale, som bleve at ligne paa den i Lovudkastet foreslaaede Maade, stadfæstede, hvad der allerede af ham og Finantsministeren forhen var blevet fremhævet, og bekræftede, at den nye Skattemodus, som man nu vil indføre, vil faa stor Betydning. Næst endnu at tilføie, at han ikke troede, at det paa nogen Maade kan siges, at Embedsmændene i Kjøbenhavn ikke betale Skat, da han skulde mene, at de igjennem Husleien betale deres Part, og at man ikke derfra, at Næringskrigsskattens Paaligning ikke foranledigede nogen Klage, er berettiget til at drage nogen Slutning til Paaligningen af den nu foreslaaede Skat, da det var ganske ekstraordinære Forhold, som dengang fandt Sted, fremhævede han slutteligen, at saameget syntes dog at fremgaa af de idag stedfundne Forhandlinger om denne Sag, at det var en Sag af allerstørste Betydning, hvor der handles om et særdeles vigtigt Princip, og da nu hverken han eller de øvrige Ministre, der ei tidligere havde havt med Sagen at gjøre, havde havt tilstrækkelig Tid til at gjøre sig bekendt med den, vilde han

derfor henstille, om ikke Indenrigsministeren maatte finde Anledning til at begjære Sagen udsat, for at den først kan blive gjort til Gjenstand for nærmere Overveielse i en Minister-Conference.

Efterat *Indenrigsministeren* [Bang] i den Anledning havde yttret, at han, naar det ønskedes, at Sagen først skulde forhandles i en Minister-Conference, fandt det en Selvfølge, at Sagen nu udsættes, men at han dog, for at fremskynde Sagens Indbringelse for Rigsdagen, da det ellers maaske ikke vilde blive muligt, at den kunde bringes til Ende i nærværende Rigsdagssession, skulde allerunderdanigst henstille, om Hans Majestæt, for det Tilfælde, at Resultatet af Minister-Conferencen skulde blive, at de øvrige Ministre bleve enige med ham i det foreliggende Lovudkasts Forelæggelse for Rigsdagen, vilde allernaadigst tillade, at han i Kabinetet foredrog Sagen og erhvervede Allerhøistsammes Approbation til at forelægge Udkastet for Rigsdagen, behagede det *Hans Majestæt* allernaadigst at give sit Samtykke til, at Sagen udsættes, og at der forholdes paa den af Indenrigsministeren nu allerunderdanigst foreslaaede Maade.

Indenrigsministeren [Bang] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at det allernaadigst maa tillades Bestyrelsen for Sparekassen for Ebeltoft Kjøbstad og Omegn at skjænke Ebeltoft Commune et Beløb af 2000 Rd. til Bestridelse af Udgifterne ved en ny Skolebygningens Opførelse sammesteds.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Fremdeles refererede *Indenrigsministeren* [Bang] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Tilladelse for Kjøbmand Hans Hansen til at inddæmme den saakaldte Kirkevig ved Øen Askø.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at det maa tilkjendegives Kjøbmand Hans Hansen af Askø, at der fra det Offentliges Side intet haves at erindre imod, at han erhverver det Areal, som indvindes ved den af ham foretagne Inddæmning af den saakaldte Kirkevig ved bemeldte Ø; og at der tilstaas ham Skattefrihed for dette Areal i 20 Aar, fra Udgangen af Aaret 1854 at regne, imod at Arealet efter dette Tidsrumms Udløb bliver at skyldsætte, og at da af det Hartkorn, som paalignes samme, Landskatten erlægges med det ved Forordningen af 15de April 1818, cfr. Loven af 2den Juni 1850 om Ophævelse af flere ældre Skatter m. v. § 1 i fine paabudne Beløb, altsaa derunder indbefattet den Del af samme,

der ellers er paabudet at opkræves som Gammelskat, ligesom og deraf blive at svare samtlige øvrige Skatter og Afgifter til Statskassen.

Endvidere refererede *Indenrigsministeren* [Bang] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Tilladelse for Gaardmand Henrik Hertz med flere Beboere i Kappel Sogn paa Lolland til at inddæmme en Gren af Albue Fjord, Muttebæk Sø kaldet.

Overensstemmende med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* aller-naadigst, at det maa tilkjendegives Henrik Hertz tilligemed de øvrige Deltagere i den i Aaret 1843 foretagne Inddæmning af en Gren af Albue Fjord, den saakaldte Muttebæk Sø, at der fra det Offentliges Side intet haves at erindre imod, at de erhverve Eiendomsret over det inddæmmede Areal, og at der tilstaas dem Skattefrihed for dette Areal i 20 Aar, fra Udgangen af Aaret 1843 at regne, imod at Arealet efter dette Tidsrums Udløb bliver at skyldsætte, og at da af det Hartkorn, som paalignes samme, Landskatten erlægges med det ved Forordningen af 15te April 1818, cfr. Lov af 20de Juni 1850 om Ophævelse af flere ældre Skatter m. v. § 1 in fine paabudne Beløb, altsaa derunder indbefattet den Del af samme, der ellers er paabudet at opkræves som Gammelskat, ligesom og deraf blive at svare samtlige øvrige paabudne Skatter og Afgifter til Statskassen.

Sluttelig refererede *Indenrigsministeren* [Bang] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Tilladelse for Eieren af Bramstrup Hovedgaard, Proprietær Langkilde, til for egen Regning med dertil antagne Tjenestefolk at drive en ham tilhørende Bondegaard.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* aller-naadigst, at det tillades Eieren af Bramstrup Hovedgaard i Odense Amt, Proprietær Langkilde, i et Tidsrum af 5 Aar, for egen Regning at drive den ham tilhørende Bondegaard, Frydenlund, tilligemed den til samme henlagte Parcel Matr. No. 36 r af det saakaldte »Sortelong« i Nørre-Lyndelse Sogn paa Vilkaar, at der paa Gaarden fremdeles som hidtil holdes særegen Husholdning, og at dens Afgrøde saavel af Sæd som af Straa forbliver ved samme og ikke føres til Bramstrup.

Krigsministeren [Lüttichau] refererede en allerunderdanigst Forestilling angaaende Afsked i Naade af Krigstjenesten for forhenværende Oberst og Commandant i Rendsborg Fæstning G. V. E. H. Seyfarth, idet han allerunderdanigst indstillede, at Ansøgeren meddeles en Afsked i Naade af Deres Majestæts Krigstjeneste, som følger:

Vi Frederik den Syvende af Guds Naade Konge til Danmark etc.

Gjøre vitterligt: At, da Vi af Vor Krigsminister have ladet Os forelægge en af forhenværende Oberst og fungerende Commandant i Vor Fæstning Rendsborg samt Commandeur for den 14de Linie-Infanteribataillon Gustav Vilhelm Eucas Heinrich Seyffarth indgiven allerunderdanigst Ansøgning, hvori han har anholdt om allernaadigst Eftergivelse af den ved Vor allerhøist benaadende Resolution af 24de Marts 1853 for hans som Fæstningscommandant i Aaret 1848 udviste Malconduite ham tilfundne Straf af Charges Fortabelse samt om Afsked i Naade af Vor Krigstjeneste, og Vi efter Omstændighederne have besluttet i Betragtning af hans tidligere gode Tjeneste af Kongelig Naade at bevilge hans Ansøgning, saa ville Vi herved have ham meddelt denne Vor allernaadigste Afsked, som dog ikke skal berettige ham til at bære Uniform.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det saaledes Indstillede.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Raasløff] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Umlegung der Jurisdiction über einige resp. zum Amte Gottorff und zum Amte Flensburg gehörende Grundstücke.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, mit Rücksicht auf die von dem Käthner Detlef Johannsen in Hostrup und dem Käthner Hans Peter Otzen in Hostrupholz beabsichtigte Vermögensschiftung mehrerer dem Erstgenannten gehöriger, zu 1 Tonne, 4 Scheffel und 4 Sechszehntel bonitirter, in der Struxdorf Harde, Amt Gottorff, belegener Grundstücke, gegen mehrere, dem Letzgedachten gehörende, in der Uggel Harde, Amt Flensburg, belegene Grundstücke von derselben Bonität, allerhöchst zu genehmigen, dass die Jurisdiction dieser Landstücke umgelegt und dieselben resp. der Uggel und der Struxdorf Harde zugelegt werden.

Ferner referirte *der Minister für das Herzogthum Schleswig* [Raasløff] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Umlegung der Jurisdiction zweier resp. zu Nieharde und zum adeligen Gute Östergaarde in der Cappeler Harde gehöriger Grundstücke.

Übereinstimmend mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, behufs vorzunehmender Vermögensschiftung des dem Bondenkäthner Jens Asmussen in Steinbergholz gehörigen, unter der Nieharde belegenen Landstücks, genannt »Hörlücke«, gross 1 Heidscheffel, 5 Schipp, gegen das dem Schiffer Hans Schmidt bei Steinberghof gehörige, adelig Östergaarder Freiparcellenlandstück, genannt »Amtlücke« von gleicher Grösse, allerhöchst zu genehmigen, dass die Jurisdiction dieser Grund-

stücker umgelegt und dieselben resp. der Cappeler Harde und der Nieharde zugelegt werden.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Raasløff] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Umlegung der Jurisdiction zweier resp. zu Nieharde und zum adeligen Gute Ohrfeld in der Cappeler Harde gehöriger Grundstücke.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, behufs vorzunehmender Vermögensschiftung des dem Käthner Jes Friedrich Harmsen zu Steinbergholz gehörigen, zu 4 Heidscheffel, 1 Schipp, 11 $\frac{1}{2}$ Ruthen bonitirten, unter der Nieharde belegenen Landstücks, genannt »Dallager« gegen das der Witwe Magdalena Asmussen, gleichfalls zu Steinbergholz, gehörige, unter dem adeligen Gute Ohrfeld in der Cappeler Harde liegende Parcellenlandstück, genannt »Süderlück« von gleicher Bonität, allerhöchst zu genehmigen, dass die Jurisdiction dieser Grundstücke umgelegt und dieselben resp. der Cappeler Harde und der Nieharde zugelegt werden.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Raasløff] refererede en allerunderdanigst Forestilling angaaende allerhøieste Approbation paa Salget til Arveforpagtning af en den Kongelige Kasse tilhørende Parcel i Broballe i Nørre Herred paa Als.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at den til de forhenværende augustenborgske Besiddelser hørende, i Broballe i Nørre Herred paa Als beliggende Parcel med tilhørende Vaanings- og Udhus overdrages i Arveforpagtning til sammes hidtilværende Forpagter Frederik Bonde, imod en Kjøbesum af 2300 Rd. og en aarlig Canon af 25 Rd., og iøvrigt paa de til Grund for den afholdte Auktion fremlagte Conditioner; og bemyndigede Allerhøistsamme derhos lige allernaadigst Ministeriet til at foranstalte det til denne Arveforpagtnings Fuldbyrkelse videre Fornødne.

Sluttelig refererede *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Raasløff] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Approbation paa Lovene for en Forening til Understøttelse af trængende Skolelærerenker i Hertugdømmet Slesvig.

Overensstemmende med Indstillingen behagede det *Hans Majestæt* allernaadigst at bemyndige Ministeriet til at tilkjendegive Bestyrelsen for den i Hertugdømmet Slesvig stiftede Forening til trængende slesvigske Skolelærer-Enkers Understøttelse, at Oprettelsen af denne Forening har vundet Allerhøistsammes allernaadigste Bifald, samt derhos

endvidere at bemyndige Ministeriet til at approbere de Love og Bestemmelser, hvorved bemeldte Forenings Virksomhed maatte være at regulere.

Justitsministeren [Simony] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Ægteskabet imellem Snedkersvend Israel Povelsen Skjævinge her af Staden og Ane Kirstine Pedersdatter maa være aldeles ophævet, med Tilladelse for Manden til at indgaa nyt Ægteskab.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede.

Fremdeles refererede *Justitsministeren* [Simony] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at den Kammerraad Hans Vilhelm Lange, Ridder af Dannebrog, under 2den April 1853 meddelte Bevilling til i Kjøbenhavn eller sammes Forstæder at oprette et Folke-theater maa, istedetfor efter dens eget Indhold kun at gjælde for bemeldte Lange personlig paa hans Livstid, forblive gjældende i et Tidsrum af 20 Aar fra Datum af den Extentionsbevilling, som i denne Anledning bliver at udfærdige, selv om Kammerraad Lange forinden de nævnte 20 Aar maatte afgaa ved Døden, dog paa Vilkaar, at Theatrets Bestyrelse i saa Fald overtages af en bestemt Person, som, forinden han kan tiltræde Ledelsen af Theatrets Virksomhed, maa hos Justitsministeriet have erhvervet den i saa Henseende fornødne Autorisation.

Efterat, paa dertil af *Hans Majestæt* given Anledning, *Justitsministeren* [Simony] og *Cultusministeren* [Hall] havde yttret, at de intet havde at erindre imod, at det Tidsrum, for hvilket den paagjældende Bevilling kommer til at gjælde, sættes til 25 Aar istedetfor, som allerunderdanigst indstillet, 20 Aar, behagede det *Allerhøistsamme*, med denne Modification, allernaadigst at bifalde Indstillingen.

Endvidere refererede *Justitsministeren* [Simony] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Arrestanten Jens Peter Josvasen allerunderdanigst maa forskaanes for den ham ved Høisterets Dom af 3die Januar, for at have myrdet Husmand Laurs Pedersen, i Henhold til Forordningen af 11te April 1840 § 34 og Lovens 6–9–12 cfr. Forordningen 24de September 1824 idømte Straf af at have sit Liv forbrudt og lægges paa Steile og Hjul, mod at han stryges til Kagen og hensættes til Tugthusarbejde paa Livstid.

Denne Indstilling blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Sluttelig refererede *Justitsministeren* [Simony] en allerunderda-

nigst Forestilling angaaende Ophævelsen af tvende mod Redacturen af »Morgenposten« og »Dagbladet« anlagte Pressesager, idet han henstillede, om det maatte behage Deres Majestæt allernaadigst at resolve, at de ovenmeldte 2de Sager mod Redacturen af »Morgenposten« D. E. Rugaard og mod Redacturen af »Dagbladet« C. St. A. Bille, førstnævnte Sag dog kun, saafremt Hans Kongelige Høihed Arveprinds Frederik Ferdinand deri samtykker, skulde hæves for Høiesteret, og de i samme paaløbne Omkostninger udredes af det Offentlige.

Efterat *Hans Majestæt Kongen* havde rettet det Spørgsmaal til Hans Kongelige Høihed Arveprindsen, hvad Høistsamme vilde med Hensyn til den paagjældende Sag mod Redacturen af »Morgenposten«, yttrede *Hans Kongelige Høihed*, at han saavel efter denne Sags Beskaffenhed som for Følgernes Skyld maatte anse det for rettest, at Sagen gaar sin Gang ad Rettens Vei og undergives Høiesterets Paakjendelse. Gik da Højesteretsdommen Tiltalte imod, vilde der jo saa ialtfald til den Tid være Leilighed for Hans Majestæt til at formilde Straffen. Idet Hans Kongelige Høihed saaledes ikke fandt sig foranlediget til at samtykke i, at hin Sag nu hæves, skulde han tillige holde det for bedst, at ogsaa den anden Sag, mod Redacturen af »Dagbladet«, gaar sin Gang og bliver paadømt ved Høiesteret.

Hans Majestæt Kongen behagede derefter allernaadigst at udtale, at Allerhøistsamme for sit Vedkommende tilgav de paagjældende Redacturer og resolve, derfor, overensstemmende med Justitsministerens Henstilling, at Sagen mod Redacturen af »Dagbladet« hæves for Højesteret og de i samme paaløbne Omkostninger udredes af det Offentlige, medens derimod, efter hvad Hans Kongelige Høihed Arveprindsen havde udtalt, Sagen mod Redacturen af »Morgenposten«, maatte for Høistsammes Vedkommende gaa til Høiesterets Paadømmelse.

Finantsministeren [Andræ] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvorved forelægges Forslag til Lov om Tillægsbevilling for Finantsaaret 1854–55.

Overensstemmende med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at bemeldte Lovforslag forelægges Rigsdagen.

Fremdeles refererede *Finantsministeren* [Andræ] en allerunderdanigst Forestilling, hvorved forelægges Udkast til Lov om nogle Skovstrækningers Henlæggelse til et Parkanlæg ved Frederiksborg Slot m. v.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* aller-

naadigst, at bemeldte Lovudkast forelægges Rigsdagen, dog saaledes, at da Allerhøiestsamme af de Udkastet nævnte Statsskove kun ønsker Præstevang henlagt til Parkanlæget, Lovudkastet indskrænkes til denne Skov, og at altsaa de tre øvrige Skove udgaa af Udkastet. Hans Majestæt resolverede derhos tillige, at disse tre Skove aldeles udgaa af Parkanlæget og underkastes forstmæssig Behandling, dog at Tirsdagskov og Kielskov ikke afdrives uden efter i sin Tid nærmere indhentende allerhøieste Resolution.

Sluttelig refererede *Finantsministeren* [Andræ] en allerunderdanigst Forestilling, hvorved forelægges Udkast til Lov angaaende et overordentligt Lønningstillæg for de ringere aflagte offentlige Bestillingsmænd.

Overensstemmende med Indstillingen approberede *Hans Majestæt* allernaadigst bemeldte Lovudkast til Forelæggelse for Rigsdagen.

Hans Majestæt hævdede derpaa Geheime-Statsraads-Mødet.

J. Liebe.

Møde i geheimestatsrådet torsdag d. 22. februar 1855.

Aar 1855, Torsdag den 22de Februar, var det Geheime-Statsraad forsamlet paa Christiansborg Slot under Hans Majestæt Kongens allerhøieste Præsidium.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Scheele] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend den Wirtschaftsplan für die Königlichen Forsten im Grünhof-Lauenburger Forstrevier, Amtes Lauenburg.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, den vorliegenden Wirtschaftsplan für das Grünhof-Lauenburger Forstrevier, Amtes Lauenburg, im Allgemeinen und unter Vorbehalt etwaiger Modificationen in dem Detail der Ausführung mit der Bestimmung allerhöchst zu genehmigen, dass nach Verlauf von 10 Jahren, von 1854 angerechnet, eine genaue Revision und etwaige Berichtigung und Vervollständigung desselben vorzunehmen sei.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Scheele] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Repartition der durch die siebente Versammlung der Provinzialstände des Herzogthums Holstein und durch die Wahlen zu derselben veranlassten Kosten.

Übereinstimmend mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, das Ministerium allergnädigst zu autorisiren, nach dem der Vorstellung anliegenden Entwürfe ein Patent für das Herzogthum Holstein betreffend die Repartition der durch die 7te Versammlung der holsteinischen Provinzialstände und durch die Wahlen zu derselben veranlassten Kosten zu erlassen.

Ferner referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Scheele] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend ein Gesuch des $\frac{3}{4}$ Hufners und Kirchenjuraten Hans Friedrich Thörner zu Klein-Sarau, Amt Ratzeburg, um Erlassung einer wegen Jagdcontravention wider ihn erkannten vierwöchigen Gefängnisstrafe, eventualiter um Verwandlung derselben in eine Geldstrafe.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, die unterm 18ten August v. J. von dem Hofgerichte des Herzogthums Lauenburg wider den $\frac{3}{4}$ Hufner und Kirchenjuraten Hans Friedrich Thörner zu Klein-Sarau, Amt Ratzeburg wegen begangener Jagdcontravention erkannte vierwöchige Gefängnisstrafe in eine an den Fonds ad pios usus zu zahlende Geldstrafe von 20 Thl. L. M. aus allerhöchster Gnade zu verwandeln.

Schliesslich referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Scheele] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend das Gesuch des Etatsraths Rötger in Itzehoe für sich und Namens der verwitweten Curatorin Jensen in Kiel um allergnädigste Bestätigung ihres Privilegiums zur Herausgabe der s. g. schleswig-holsteinischen Anzeigen.

Übereinstimmend mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, das am 2ten October 1822 auf den Etatsrath Joh. Friedr. Jensen und den Justizrath Detlef Hinr. Rötger sowie deren etwaiger Witwen oder Erben für den Zeitraum von 50 Jahren, vom 23sten März 1830 an gerechnet, extendirte Privilegium zur Herausgabe der »schleswig-holsteinischen Anzeigen«, nunmehr auf die verwitwete Curatorin Jensen in Kiel und den Etatsrath Detl. Hinr. Rötger in Itzehoe sowie deren Erben für den noch übrigen Theil des obgedachten Zeitraums, also bis zum 23sten März 1880, jedoch nur für das Herzogthum Holstein und zwar unter der nähereren Bestimmung, dass das erwähnte Blatt künftighin unter dem Namen der »holsteinischen Anzeigen«, herauszugeben sei, allergnädigst zu bestätigen.

Indenrigsministeren [Bang] refererede en allerunderdanigst Fore-

stilling, hvorved til allerhøieste Approbation forelægges et Udkast til en Plakat angaaende Forøgelse af Thingstederne i Arnæs Syssel.

Overensstemmende med Indstillingen behagede *Hans Majestæt* allernaadigst at approbere bemeldte Plakat.

Fremdeles refererede *Indenrigsministeren* [Bang] en allerunderdanigst Forestilling angaaende et af Færøernes Lagthing indgivet Forslag til en Lov, hvorved Murtenoud og Brugen af Krakling til Fiskeagn forbydes.

I Overensstemmelse med Indstillingen behagede *Hans Majestæt* allernaadigst at bemyndige Indenrigsministeriet til at tilkjendegive det i indeværende Aar sammentrædende Lagthing paa Færøerne, at man ikke har fundet Anledning til at fremme det af Thinget indgivne Forslag til en Lov, hvorved Murtenoud og Brugen af Krakling til Agn forbydes.

Endvidere refererede *Indenrigsministeren* [Bang] en allerunderdanigst Forestilling angaaende, at Forelæggelse for Rigsdagen af et Udkast til Lov om Havebrug paa Færøerne maa udsættes til en følgende ordentlig Rigsdag.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at det udsættes til en følgende ordentlig Rigsdagsforsamling at forelægge Rigsdagen bemeldte Udkast til Lov om Havebrug paa Færøerne.

Indenrigsministeren [Bang] refererede dernæst en allerunderdanigst Forestilling angaaende den færøske Handelstaxt for Aaret 1855, idet han indstillede, at Taxten paa Byg allernaadigst maa fastsættes til 7 Rd. pr. Td. og paa Rug til 10 Rd. 24 Sk. pr. Td., og at der ved Indhandlingen af Raafisk fra Indbyggerne maa betales en Pris af 1 $\frac{1}{3}$ Sk. pr. Pd. af den større Fisk og 1 Sk. pr. Pd. af den mindre Fisk og iøvrigt hermed og med sammes Tilvirkning til Klipfisk forholdes efter de i allerhøieste Resolutioner af 27de Februar 1849, 4de Marts 1850, 2den Marts 1851, 27de Februar 1852, 2den Marts 1853 og 19de Marts 1854 fastsatte Regler.

Det saaledes Indstillede blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Derefter refererede *Indenrigsministeren* [Bang] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Tilstanden i Grønland.

Indenrigsministeren [Bang] refererede derpaa en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at der allernaadigst maa forundes Claudi Bernard Adrian Chenot 5 Aars Eneret til i det danske Monarki

at frembringe Jern, Staal og Legeringer, saavel smeltede som loddede og formede baade ved Varme og sædvanlig Temperatur, ved Benyttelse af Metalsvampe eller metalliske enten naturligt eller kunstigt fintdelte Substantser, alt i Overensstemmelse med den i en medfulgt Beskrivelse angivne Fremgangsmaade, hvad enten denne i sin Helhed benyttes eller ikkun Enkelthederne af samme anvendes, dog i sidstnævnte Henseende med Undtagelse af, hvad der i Beskrivelsen er angivet sub. No. 3, 5 og 6 om Pulveriseringen af Metalsvampen og dennes Formning og Presning.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst Indstillingen.

Fremdeles refererede *Indenrigsministeren* [Bang] en allerunderdanigst Forestilling, hvorved til allerhøieste Sanction forelægges en af Rigsdagen vedtagen Lov angaaende de tidligere i visse Tilfælde befaledede Kundgjørelser i Adressecontoirets Efterretninger.

I Overensstemmelse med Indstillingen stadfæstede *Hans Majestæt* allerhøist bemeldte Lov.

Sluttelig refererede *Indenrigsministeren* [Bang] en allerunderdanigst Forestilling, hvorved følgende 4, med allerhøieste Tilladelse, udenfor Geheime-Statraadet allerunderdanigst foredragne og til Forelæggelse for Rigsdagen allernaadigst approberede Lovudkast fremlægges til Geheime-Statsraadets Protokol, nemlig:

- 1) Udkast til Lov angaaende Ophævelse af den Aarhus Vandmølle og Varde Veirmølle tilkommende Eneret til Maling.
- 2) Udkast til Lov, hvorved Indfødsret meddeles forskellige Udlændinge.
- 3) Udkast til Lov om Forbud mod Borttagelsen af Sten, Ler, Sand, Grus og deslige fra Grunden udfor Fyrindretninger og lignende offentlige Anlæg.
- 4) Udkast til Lov om en Forlængelse af Tidsfristerne i § 1 af Loven af 20de August 1853 angaaende nye Vandanlæg i Kjøbenhavn og i § 1 af Loven af s. D. om Afstaaelse af Grunde til Vand- og Gasanlæg samt Kloakindretninger i Staden Kjøbenhavn og dens Forstæder.

Den refererede Forestilling med Bilag toges efter allerhøieste Befaling ad acta.

Krigsministeren [Lüttichau] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvorved til allerhøieste Approbation forelægges Forslag til

Lov om en extraordinær Pension for Enken efter Oberst i Infanteriet Johan Heinrich Georg v. Irminger, Agnete Marie født Kaalund.

Overensstemmende med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at bemeldte Lovforslag forelægges den nu forsamlede Rigsdag.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Raasløff] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend ein Gesuch der Flensburg-Husum-Tönninger Eisenbahngesellschaft, dass der der allerhöchsten Resolution vom 29sten September v. J. hinzugefügte Vorbehalt einer etwa nach Verlauf eines Jahres oder längerer Zeit angemessen erachteten Herabsetzung der Tarifsätze der Bahn- und Transportgelder allergnädigst wieder aufgehoben, eventualiter modificirt werden möge.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, den der allerhöchsten Genehmigung des Tarifs der Bahn- und Transportgelder für König Frederik des Siebenten südschleswigsche Eisenbahn vom 29sten September v. J. hinzugefügten Vorbehalt dahin zu modificiren, dass in Ansehung der Tarifsätze für diese Bahn nur eine Gleichstellung mit den Tarifsätzen für die eine oder die andere der übrigen Eisenbahnen in der Monarchie allerhöchst vorbehalten bleibe.

Ferner referirte *der Minister für das Herzogthum Schleswig* [Raasløff] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend das Gesuch der Frau Eliese Luise Rudolphine v. Steyber, geborene v. Ahlefeldt von Saxtorff um allergnädigste Gestattung der Wiederannahme ihres Familiennamens.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, der Frau Eliese Luise Rudolphine v. Steyber, geboren v. Ahlefeldt von Saxtorff allergnädigst zu gestatten, ihren jetzigen Namen abzulegen und ihren Familiennamen wiederum anzunehmen, jedoch unter dem ausdrücklichen Vorbehalte, dass diejenigen ritterschaftlichen Gerechtsamen der Supplicantin, welche durch die Ehe mit einem nicht zur Ritterschaft gehörenden Ehemanne erloschen sind, durch die allerhöchste Bewilligung des Gesuchs nicht wieder erworben sein sollen; und autorisirten *Seine Majestät* zugleich das Ministerium, eine desfällige Concession auszufertigen und zur allerhöchsten Unterschrift allerunterthänigst vorzulegen.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Raasløff] refererede derpaa en allerunderdanigst Forestilling angaaende allerhøieste Approbation paa Bortarveforpagtingen af 8 Tønder 144 $\frac{2}{3}$ □ Roder Land af

den Kongelige saakaldte Rodemose under Sundeved Skovdistrikt i Apenrade Amt.

Overensstemmende med Indtillingen behagede *Hans Majestæt* allernaadigst at approbere den af Ministeriet truffne Foranstaltning, ifølge hvilken 8 Tønder 144 $\frac{2}{3}$ □ Roder Land af den Kongelige saakaldte Rodemose under Sundeved Skovdistrikt i Apenrade Amt ere overdragne i Arveforpagtning til Thomas Nissen Rossen af Holebøl, imod Erlæggelse af en Kjøbesum af 860 Rd. og en aarlig Canon af 1 Td. Byg in natura, der første Gang leveres d. 1ste December 1860; og bemyndigede Hans Majestæt derhos lige allernaadigst Ministeriet til at forelægge en i sædvanlig Form udfærdiget Confirmation paa den oprettede Arveforpagtningskontrakt til allernaadigst Underskrift.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Raasløff] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend den Verkauf der Hälfte der ersten herrschaftlichen Gartenparcelle bei Cappeln an die Cappel-Schützengilde.

Übereinstimmend mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, die eine Hälfte der 8 $\frac{2}{3}$ Heitscheffel (52 Schipp) nutzbares Land enthaltenden ersten sogenannten Gartenparcelle unweit Cappeln, der Cappel-Schützengilde für einen Kaufpreis von 1000 Th. eigenthümlich zu überlassen und das Ministerium allergnädigst zu autorisiren, das hiernach weiter Erforderliche zu veranstalten.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Raasløff] refererede dernæst en allerunderdanigst Forestilling angaaende Henlæggelsen af et under Apenrade Amt henhørende, umiddelbart ved Apenrade Bys Nørreport beliggende Stykke Jord under sidstnævnte Bys Jurisdiction.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at det af Skibstømmermand Jürgen Paulsen i Apenrade erhvervede, umiddelbart ved Apenrade Bys Nørreport beliggende, hidtil under Riis og Sønderrangstrup Herreders Jurisdiction henhørende Stykke Jord, stort omtrent 2 Skjepper, henlægges under Apenrade Kjøbstads Jurisdiction.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Raasløff] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Umlegung der Jurisdiction über einige resp. zum Amte Gottorff und zum adeligen St. Johanniskloster gehörende Grundstücke.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, mit Rücksicht auf die von dem Amts Gottorffer Halbhufner Hans

Jürgen Schmidt und dem St. Johannisklösterlichen Käthner Thomas Hansen, beide in Scholderup, beabsichtigte Vermagschiftung des dem Erstgedachten zuständigen zu 2 Heitscheffel, 3 Schipp, 21 Ruthen bonitirten in der Satrup- und Mahrkirch Harde, Amt Gottorff, belegenen Landstücks »Lehreberg« gegen das dem Letztgedachten gehörende, unter dem adeligen St. Johanniskloster belegene Grundstück »Rörrkop-pel« von derselben Bonität allerhöchst zu genehmigen, dass die Jurisdiction dieser Landstücke umgelegt und dieselben resp. dem adeligen St. Johanniskloster und der Satrup- und Mahrkirch-Harde zugelegt werden.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Raasløff] refererede derefter en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, om ikke den Arbeidsmand Friedrich Christian Horney i Broager for udvist Trods imod Herredsfogden og Opsætsighed mod Politiets Anordninger idømte Straf af 5 Dages Fængsel paa Vand og Brød allernaadigst maatte nedsættes til 24 Timers Fængsel paa Vand og Brød.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede, dog saaledes, at Straffen nedsættes til 24 Timers simpelt Fængsel.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Raasløff] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Übertragung der dem Kirchspielvogt des Kirchspiels Raumort seiner Zeit allerhöchst ertheilten Befugnis zur Justirung und Stempelung der auf der Carlshütte bei Rendsburg verfertigten gusseisernen Maasse und Gewichte auf den Actuar der Hohner Harde.

In Übereinstimmung mit dem Antrage genehmigten *Seine Majestät* allerhöchst, dass nachdem die Carlshütte bei Rendsburg in Folge des allerhöchsten Patents vom 16ten März 1853 dem Amte Hütten und zwar der Hohner Harde einverleibt worden, die mittelst allerhöchster Resolution vom 6ten December 1833 dem Kirchspielvogt des Kirchspiels Raumort ertheilte Befugnis zur Justirung und Stempelung der auf der Carlshütte verfertigten gusseisernen Maasse und Gewichte nunmehr dem Actuar der Hohner Harde übertragen werde.

Videre refererede *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Raasløff] en allerunderdanigst Forestilling angaaende allerhøieste Approbation paa Arveforpagtningen af det til de forhenværende gravenstenske Besiddelser hørende saakaldte Fiskenæs Teglværk med Tilliggende.

I Overensstemmelse med Indstillingen approberede *Hans Majestæt* allernaadigst den af Ministeriet trufne Foranstaltning, ifølge hvilken

det til de forhenværende gravenstenske Besiddelser hørende saakaldte Fiskens Teglværk med Tilliggende er overdraget i Arveforpagtning til den hidtilværende Forpagter af samme N. Hohwy, fra 1ste April 1855 at regne, imod Erlæggelsen af en Kjøbesum af 23.150 Rd. og en aarlig Canon af 100 Rd. samt under de iøvrigt til Grund for den afholdte Auktion fremlagte Conditioner, og bemyndigede Hans Majestæt derhos lige allernaadigst Ministeriet til at forelægge til allerhøieste Underskrift den herefter fornødne Arveforpagtningscontract udfærdiget i sædvanlig Form.

Fremdeles refererede *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Raasløff] en allerunderdanigst Forestilling angaaende allerhøieste Confirmations Meddelelse paa en af nu afdøde Hans Peter Hansen i Apenrade ved Testamente af 3die August 1854 oprettet Stiftelse for trængende Familier, idet han indstillede, om ikke den af nu afdøde Hans Peter Hansen i Apenrade Slotsgade ved Testamente af 3die August 1854 oprettede Stiftelse for trængende Familier turde være at meddele allerhøieste Confirmation, med den Clausul, at Bestyrelsen af Stiftelsen skal være undergivet det Offentliges Tilsyn efter de i saa Henseende gjældende almindelige Regler, samt om ikke Ministeriet turde være at autorisere til i Overensstemmelse hermed at mandatum at udfærdige det fornødne Confirmationspatent.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det saaledes Indstillede, dog at, overensstemmende med, hvad *Ministeren for Hertugdømmerne Holsten og Lauenborg* [Scheele] foreslog, den allerhøieste Confirmation clausuleres »salvo jure tertii«.

Sluttelig refererede *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Raasløff] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Benaadning af Tugthusfange Elisabeth Kirstine Petersen fra Apenrade.

Overensstemmende med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at den i Aaret 1834 til Tugthusarbeide paa Livstid hendømte Elisabeth Kirstine Petersen fra Apenrade maa løslades af Straffeanstalterne i Glückstadt.

Justitsministeren [Simony] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvorved til allernaadigst Stadfæstelse forelægges det af Rigsdagen vedtagne Udkast til Lov angaaende en Forhøjelse i de for Gjældsarrestanter anordnede Underholdningspenge.

Overensstemmende med Indstillingen stadfæstede *Hans Majestæt* allernaadigst det forelagte Lovudkast.

Fremdeles refererede *Justitsministeren* [Simony] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at det allernaadigst maa tillades, at de Summer, som indskydes i Disconto-, Laane- og Sparebanken i Randers, maa tilligemed sammes Renter fritages for at kunne belægges med Arrest og Beslag, samt at bemeldte Bank maa, uden forudgaaet Søgemaal og Dom, realisere sine, efter Forfaldstiden uindløste haandfaaede Panter ved offentlig Auktion, som forud med 14 Dages Varsel een Gang bekjendtgjøres saavel i den i bemeldte Kjøbstad udkommende Avis som i vedkommende Stiftstidende.

Denne Indstilling blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Justitsministeren [Simony] refererede derpaa en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at det allernaadigst maa tillades Gaardmand Peder Olsen af Sundbyvester at indlade sig i Ægteskab med Ingeborg Amalie Hermansen, uanset at han med hende har bedrevet Hor.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede.

Endvidere refererede *Justitsministeren* [Simony] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Husmand Hans Jensens Hustru, Ane Kristine Sørensdatter af Kjeldbylille paa Møen allernaadigst maa eftergives den hende ved Møens Herreds Extrarets Dom af 11te f. M. for Mened idømte Straf af 8 Maaneders Forbedringshusarbeide, mod at hun hensættes i Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 120 Dage.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling, dog at, i Betragtning af de flere til Fordel for Domfældte særdeles talende Omstændigheder, Straffetiden nedsættes til 90 Dages Fængsel paa sædvanlig Fangekost.

Sluttelig refererede *Justitsministeren* [Simony] en allerunderdanigst Forestilling angaaende de Brock-Bredalske Legater i Kjøbenhavn, idet han indstillede, at det maatte behage *Hans Majestæt* i Lighed med, hvad der allerede ved allerhøieste Resolutioner af 2den Marts 1825 og 19de December 1832 er fastsat med Hensyn til visse af de til Fordel for Randers By stiftede Brock-Bredalske Legater, allernaadigst at bifalde, at naar noget af de i Grosserer Niels Brocks og Hustru Lene Bredahls Testament af 19de Februar 1796, V Afdeling under No. 21 og 24 ommeldte Legater for Kjøbenhavn, respektive til Medgiftsudstyr og for Enker, Enkemænd eller Familier, er blevet uddelt af Bestyrelsen efter Indkaldelse i Overensstemmelse med Plakat af 12te Juli 1843, har Bestyrelsen at meddele dem, der paa Grund af Slægtskab med Te-

statorerne eller Tjenesteforhold til disse, forsaavidt saadant kan komme i Betragtning, have meldt sig og forment sig berettigede til Legatet, den tagne Beslutning, og, saafremt denne ikke inden 3 Maaneder søges tilsidesat, ved Klage til Forligelsescommissionen, der i Mangel af Forlig uopholdelig bliver at forfølge ved Retten, maa Udbetaling ske efter den tagne Beslutning, og Vedkommende have tabt deres Ret til formedelst samme at tiltale Bestyrelsen.

Det saaledes Indstillede blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Finantsministeren [Andræ] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvorved til allerhøieste Stadfæstelse forelægges den af Rigsdagen vedtagne Lov om Afhændelsen af Non Mølle.

I Overensstemmelsen med Indstillingen behagede *Hans Majestæt* allerhøiest at stadfæste bemeldte Lov.

Finantsministeren [Andræ] refererede dernæst en allerunderdanigst Forestilling, hvorved forelægges Udkast til Lov om Tillægsbevilling for Finantsaaret 1853/54 samt om Fordeling af den i Kongerigets (incl. de vestindiske og islandske) Kasser d. 31te Marts 1853 tilstedeværende Beholdning.

Overensstemmende med Indstillingen approberede *Hans Majestæt* allernaadigst bemeldte Lovudkast til Forelæggelse for Rigsdagen.

Fremdeles refererede *Finantsministeren* [Andræ] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Rigsdagen til Opfyldelse af Bestemmelsen i § 17 af Loven af 11te Marts 1851 angaaende Postforsendelser ved Finantsministeriet maa meddeles, at der ikke findes Anledning til for Tiden at bringe nogen Forandring i de i formeldte Lov indeholdte Tarifer i Forslag.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede.

Endvidere refererede *Finantsministeren* en allerunderdanigst Forestilling, hvorved forelægges Udkast til Lov angaaende Indkaldelse af de gamle Rigsorter eller $\frac{1}{5}$ Species.

I Overensstemmelse med Indstillingen approberede *Hans Majestæt* allernaadigst dette Lovudkast til Forelæggelse for Rigsdagen.

Finantsministeren [Andræ] refererede dernæst en allerunderdanigst Forestilling, hvorved forelægges Udkast til Anordning angaaende Lægetilsyn paa Landeiendommene paa St. Croix og St. Jan.

Overensstemmende med Indstillingen behagede *Hans Majestæt* allernaadigst at tillægge bemeldte Udkast Lovskraft.

Derefter refererede *Finantsministeren* [Andræ] en allerunderdanigst Forestilling, hvorved forelægges Udkast til Anordning angaaende Udvidelse af Plakat af 12te September 1823 om Forbud imod fremmede Lykkespils Udbredelse i Danmark til de dansk-vestindiske Besiddelser.

I Overensstemmelse med Indstillingen tillagde *Hans Majestæt* allernaadigst bemeldte Udkast Lovskraft.

Finantsministeren [Andræ] refererede fremdeles en allerunderdanigst Forestilling, hvorved forelægges Udkast til Lov om Eftergivelse af Summer, der skyldes til Statskassen for modtagne Forskud paa Gage, Pension og deslige.

Overensstemmende med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at det nævnte Lovudkast forelægges den nu forsamlede Rigsdag.

Videre refererede *Finantsministeren* [Andræ] en allerunderdanigst Forestilling, hvorved forelægges Udkast til Anordning om Paalæg af nogle Afgifter paa St. Croix til Indtægt for Øens Landkasse.

Overensstemmende med Indstillingen behagede det *Hans Majestæt* allernaadigst at tillægge bemeldte Udkast Lovskraft.

Finantsministeren [Andræ] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvorved forelægges Udkast til Anordning angaaende nærmere Bestemmelse af § 2 i Anordningerne af 26de Januar 1849 for St. Croix, af 18de Mai s. A. for St. Jan og af 13de Juni s. A. for St. Thomas.

I Overensstemmelse med Indstillingen tillagde *Hans Majestæt* allernaadigst bemeldte Udkast Lovskraft.

Sluttelig refererede *Finantsministeren* [Andræ] en allerunderdanigst Forestilling, hvorved forelægges Udkast til Anordning om Forandring og Paalæg af nogle Afgifter paa St. Thomas til Indtægt for Øens Landkasse.

Overensstemmende med Indstillingen tillagde *Hans Majestæt* allernaadigst det nævnte Udkast Lovskraft.

Cultusministeren [Hall] refererede en allerunderdanigst Forestilling om Afhændelse af trende Parceller fra Vejen og Læborgs Præstegaardsjorder i Ribe Stift.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at de tvende i Forestillingen ommeldte Parceller af Vejen og Læborgs Præstegaardsjorder i Ribe Stift maa afhændes til Gaardmand Anders Jensen for en Kjøbesum af 9.950 Rd. samt en fast aar-

lig Afgift af 14 Tdr. 2 Skpr. 3 Fdkr. Byg at betale med Penge efter hvert Aars Kapitelstaxt.

Fremdeles refererede *Cultusministeren* [Hall] en allerunderdanigst Forestilling, hvorved forelægges Udkast til Lov om Løsning af Sognebaandet.

Overensstemmende med Indstillingen approberede *Hans Majestæt* allernaadigst bemeldte Lovudkast til at forelægges den nu forsamlede Rigsdag.

Sluttelig refererede *Cultusministeren* [Hall] en allerunderdanigst Forestilling om, at den af Roskilde Præsteconvent udgivne, af Etatsraad Ingemann reviderede Psalmebog maa autoriseres til Brug ved Gudstjenesten, hvor Præst og Menighed derom ere enige, idet han indstillede:

- 1) At den af Roskilde Præsteconvent udgivne og af Etatsraad, Professor B. S. Ingemann, i Henhold til den allerhøieste Resolution af 19de Mai f. A. reviderede Psalmebog, maa, under Iagttagelse af de ved Revisionen foreslaaede Forandringer, allernaadigst blive autoriseret til Brug ved Gudstjenesten i de Menigheder, der maatte blive enige med deres Præster om dens Indførelse til kirkeligt Brug.
- 2) At Ministeriet allernaadigst maa bemyndiges til at anordne det nærmere fornødne med Hensyn til Psalmebogens Udgivelse, saavel som til de Bønner med videre, der ville blive tilføiede den.

Begge disse Indstillinger bleve af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldte.

Hans Majestæt hævede derpaa Geheime-Statsraads-Mødet.

J. Liebe.

Møde i geheimestatsrådet fredag d. 13. april 1855.

Aar 1855, Fredagen d. 13de April, var det Geheime-Statsraad forsamlet paa Christiansborg Slot under Hans Majestæt Kongens allerhøieste Præsidium.

Protokollen for det Geheime-Statsraads Møde den 3die Februar blev oplæst og ratihaberet.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Scheele] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend den Ent-

wurf eines Wehrpflichtsgesetzes für das Herzogthum Lauenburg, indem er beantrage, ob nicht die Regierung des Herzogthums Lauenburg allerhöchst zu beauftragen sein möchte, über den der Vorstellung angeschlossenen Entwurf eines Wehrpflichtsgesetzes für das Herzogthum Lauenburg mit der Ritter- und Landschaft dieses Herzogthums in Communication zu treten.

Dieser Antrag wurde von *Seiner Majestät* allerhöchst genehmigt.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Scheele] referirte darauf eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend eine anderweitige Bestimmung der für das holsteinische obergerichtliche Schuld- und Pfandprotocoll normirten Gebühren.

Übereinstimmend mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät* allerhöchst zu genehmigen, dass die in der Verordnung vom 5ten December 1800 für das holsteinische obergerichtliche Schuld- und Pfandprotocoll normirten, nach Procenten zu berechnenden, Gebühren auf die Hälfte herabgesetzt, die übrigen in der gedachten Verordnung namhaft gemachten Gebühren hingegen auf das Doppelte erhöht werden.

Ferner referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Scheele] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend ein Gesuch der Ehefrau Sophie Friederike Schmitz geb. Speetzen in Plön um Aufhebung ihrer Ehe.

In Übereinstimmung mit dem Antrage genehmigten *Seine Majestät* allerhöchst, dass das holsteinische Oberconsistorium allerhöchst autorisirt werde, die zwischen dem Schuhmacher Franz Jonas Schmitz in Copenhagen und der Sophie Friederike Schmitz gebornen Speetzen in Plön bestehende Ehe brevi manu per decretum aufzuheben.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Scheele] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Erweiterung des in dem zum Herzogthume Lauenburg gehörigen Sachsenwalde befindlichen landesherrlichen Sauparks, indem er beantragte, ob die Vergrößerung des landesherrlichen Sauparks in dem zum Herzogthume Lauenburg gehörigen Sachsenwalde durch Einverleibung eines Areals von 929 Morgen, 17 □ Ruthen aus dem angrenzenden Forste und der gleichfalls daneben belegenen 12 Morgen, 45 □ Ruthen messenden Brunstorfer Freiweide vorgeschlagenermassen, unter Genehmigung der wegen Abtretung dieser Weide von der Dorfschaft Brunstorf gestellten Offerte, allerhöchst zu verfügen, und dem Förster

Eck zu Brunstorf für die Inspection über den gedachten Park eine Vergütung von 80 Rt. L. M. sowie dem Parkaufseher Kleve eine Gehaltszulage von jährlich 60 Rt. L. M. allergnädigst zu bewilligen, auch das Ministerium mit der Wahrnehmung des darnach Erforderlichen allerhöchst zu beauftragen sein möchte.

Seine Majestät genehmigten allergnädigst diesen Antrag.

Noch referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Scheele] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Überlassung des in der Feldmark der zur Herrschaft Pinneberg gehörigen Dorfschaft Lieth belegenen 3 $\frac{5}{20}$ Himten enthaltenden landesherrlichen Grundstückes »Ollerloh« an die Fabrikanten Hans Lorenz Renck Söhne & Comp. in Neumünster, zur Gewinnung des dort befindlichen Kalkmaterials.

Übereinstimmend mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, den am 18/20sten October v. J. zwischen der Pinneberger Landdrostei und den Fabrikanten Hans Lorenz Renck Söhne & Comp. in Neumünster errichteten Contract über das den Letzteren behufs Gewinnung von Kalkmaterial zu überlassende, auf der zur Herrschaft Pinneberg gehörigen Liether Feldmark belegene, nach dem betreffenden Erdbuche 3 $\frac{5}{20}$ Himten enthaltende Grundstück »Ollerloh« allergnädigst zu genehmigen und das Ministerium allergnädigst zu autorisiren, das in dieser Beziehung weiter Erforderliche wahrzunehmen.

Schliesslich referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Scheele] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Wiederverpachtung der landesherrschaftlichen Kornwasser- und Windmühlen zu Rendsburg, indem er beantragte, ob nicht die herrschaftlichen Kornwasser- und Windmühlen zu Rendsburg, dem auf der desfalls am 10ten Februar d. J. abgehaltenen Licitation höchstbietend gebliebenen seitherigen Mühlenpächter, Dr. med. Heinrich Christian Theodor Bahr in Rendsburg für die zu höchst gebotene jährliche Pachtsumme von 13.200 Rt. auf 6 Jahre, vom Maitag d. J. angerechnet und im Übrigen unter den der Licitation zu Grunde gelegten Bedingungen allergnädigst in Pacht zu überlassen und das Ministerium allerhöchst zu autorisiren sein möchte, das in dieser Beziehung weiter Erforderliche wahrzunehmen.

Dieser Antrag wurde von *Seiner Majestät* allerhöchst genehmigt.

Indenrigsministeren [Bang] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvorved til allerhøieste Stadfæstelse forelægges Lov om For-

bud mod Borttagelsen af Sten, Ler, Sand, Grus og deslige fra Grundene udenfor Fyrindretninger og lignende offentlige Anlæg.

I Overensstemmelse med Indstillingen behagede det *Hans Majestæt* allernaadigst at stadfæste bemeldte Lov.

Indenrigsministeren [Bang] refererede dernæst en allerunderdanigst Forestilling, hvorved en af Rigsdagen vedtagen Lov om Næringskat og Hjælpeskat i Staden Kjøbenhavn forelægges til allerhøieste Sanction.

I Overensstemmelse med Indstillingen stadfæstede *Hans Majestæt* allerhøiest bemeldte Lov.

Fremdeles refererede *Indenrigsministeren* [Bang] en allerunderdanigst Forestilling, hvorved en af Rigsdagen vedtagen Lov angaaende Ophævelse af den Aarhus Vandmølle og Varde Veirmølle tilkommende Eneret til Maling forlægges til allerhøieste Sanction.

Overensstemmende med Indstillingen stadfæstede *Hans Majestæt* allerhøiest bemeldte Lov.

Endvidere refererede *Indenrigsministeren* [Bang] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at René Charles Marie Demolon af St. Malo i Frankrig maa forundes 5 Aars Eneret til i det danske Monarki at tilberede Guano af Fisk paa en af ham angiven Maade.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede.

Indenrigsministeren [Bang] refererede derefter en allerunderdanigst Forstilling, hvori indstilles, at Tobaksfabrikør Adolph Emil Hansen af Kjøbenhavn maa forundes Eneret for et Tidsrum af 3 Aar til i det samlede danske Monarki at forfærdige Tobakspibehoveder af en af ham angiven særegen Construction.

Denne Indstilling blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Indenrigsministeren [Bang] refererede en allerunderdanigst Forestilling angaaende Udkast til Forordning om en Forandring i Forordning af 8de Marts 1843 om Valgene til Althinget.

Overensstemmende med Indstillingen behagede *Hans Majestæt* allernaadigst at bifalde, at det Forestillingen vedføjede Udkast til en Forordning angaaende Forandring i Forordningen af 8de Marts 1843 om Valgene til Althinget forelægges det i indeværende Aar sammentrædende Althing til Betænkning.

Videre refererede *Indenrigsministeren* [Bang] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Udnævnelse af en Kongelig Commissarius ved det forestaaende Althing.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* aller-naadigst, at Amtmand over Islands Vestamt P. Melsted udnævnes til Kongelig Commissarius ved det forestaaende Althing.

Indenrigsministeren [Bang] refererede derpaa en allerunderdanigst Forestilling angaaende Althingets Petition om Forandring i Oppebørselen af Gjaftolden i Guldbringa Syssel og Reykjaviks Jurisdiction.

Overensstemmende med Indstillingen behagede *Hans Majestæt* allernaadigst at bifalde, at der i den allerhøieste Bekjendtgjørelse, som bliver at udfærdige angaaende Resultaterne af det sidstafholdte Althings Betænkninger og Petitioner, maa tilkjendegives Althinget, at Allerhøistsamme ikke har fundet Anledning til at gaa ind paa indbemeldte Petition.

Sluttelig refererede *Indenrigsministeren* [Bang] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Althingets Petition om Oprettelsen af et Landvæsens-Institut paa Island.

I Overensstemmelse med Indstillingen behagede *Hans Majestæt* allernaadigst at bifalde, at det i den Bekjendtgjørelse, som bliver at udfærdige angaaende Resultaterne af de i det sidstafholdte Althing indgivne Betænkninger og Petitioner, maa tilkjendegives Thinget, at Allerhøistsamme ikke har set sig istand til at gaa ind paa sammes allerunderdanigste Andragende om Oprettelsen af et Landvæsensinstitut paa Island paa den i ommeldte Andragende foreslaede Maade, men at der maa blive givet Udsigt til, at Regjeringen, skjøndt der ikke kan ventes tilstaaet nogen Hjælp af Statskassen til det omhandlede Foretagende, vil understøtte samme paa anden passende Maade, naar samme maatte kunne komme istand ved privates Bestræbelser, og Institutet iøvrigt erholder en hensigtsmæssig Indretning og Bestyrelse.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Raasløff] refererede en allerunderdanigst Forestilling angaaende en Ansøgning fra Fabrikeier S. Weber paa Christiansdal i Haderslev Amt om Overladelse tilkjøbs af 1 Td. Land af den Kongelige Skov »Teglholt«.

I Overensstemmelse med Indstillingen behagede *Hans Majestæt* allernaadigst at tillade, at det paa det i Forestillingen ommeldte, dermed følgende Kort betegnede østlige Stykke af den Kongelige Skov »Teglholt« af 1 ^{158/200} Td. Lands Størrelse, med de derpaa staaende Træer, maa afstaaes til Fabrikeier S. Weber paa Christiansdal til fri Eiendom for en Kjøbesum af ialt 600 Rd. og iøvrigt paa de i Fore-

stillingen anførte, af ham vedtagne Betingelser, samt lige allernaadigst at bemyndige Ministeriet til at foranstalte det til denne Afstaaelse videre Fornødne.

Fremdeles refererede *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Raasløff] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Overdragelse af Blæsborg Mølle i Augustenborg Herred til Kjøbmand og Brændevinsbrænder Otzen paa Augustenborg til Eiendom.

Overensstemmende med Indstillingen behagede det *Hans Majestæt* at meddele allerhøieste Approbation paa den af Ministeriet i den omhandlede Henseende trufne Foranstaltning.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Raasløff] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend den Verkauf der sogenannten Krugkathe cum pert. zu Niehuus, Amt Flensburg.

In Übereinstimmung mit dem allerunterthänigsten Antrage geruheten *Seine Majestät*, die von dem Ministerium getroffene Veranstaltung allerhöchst zu genehmigen.

Schliesslich referirte *der Minister für das Herzogthum Schleswig* [Raasløff] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Begnadigung des mittelst Erkenntnisses des vormaligen schleswigschen Obercriminalgerichts vom 12ten Februar 1846 wegen Diebshehlerei zu einer 18 monatlichen Zuchthausstrafe verurtheilten Anna Christiane Rohde aus Rendsburg.

Übereinstimmend mit den Anträgen geruheten *Seine Majestät* allernädigst zu genehmigen, dass die mittelst Erkenntnisses des vormaligen schleswigschen Obercriminalgerichts vom 12ten Februar 1846 wegen Diebshehlerei zu einer 18 monatlichen Zuchthausstrafe verurtheilte Anna Christiane Rohde aus Rendsburg dahin allerhöchst zu begnadigen, dass von der Vollstreckung der annoch von ihr abzubüssenden 16 monatlichen Zuchthausstrafe abgesehen wird; sowie dass für solchen Fall die von dem vormaligen Schreib- und Rechenlehrer Schilling in Schleswig seiner Zeit für das Zurstellebleiben der Inculpatin ausgestellte Cautionsacte dem gerichtlich bestellten Curator desselben wiederum zurückgeliefert werde.

Justitsministeren [Simony] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at den Arrestanten, Tjenestekarl Niels Hansen af Fuglsang ved Høiesterets Dom af 12te f. M., for Mord, attenteret Mord og attenteret Røveri idømte Livsstraf maa fuldbyrdes, dog saaledes at hans Hoved ikke sættes paa en Stage.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede.

Fremdeles refererede *Justitsministeren* [Simony] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at den Arrestanten, Skomagersvend Johan Ferdinand Marcussen her af Staden ved Høiesterets Dom af 14de f. M. for Bedrageri, i Henhold til Forordningen 11te April 1840 § 13 cfr. § 79 ifundne Straf af 1 Aars Forbedringshusarbeide allernaadigst maa formildes derhen, at han, istedetfor at lide efter Dommen, hensættes i Fængsel paa Vand og Brød i 4 Gange 5 Dage.

Hans Majestæt behagede allernaadigst at formilde den Arrestanten idømte Straf til 3 Gange 5 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

Finantsministeren [Andræ] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvorved til allerhøieste Stadfæstelse forelægges den af Rigsdagen vedtagne Lov om Tillægsbevilling til Finantsloven for 1854/55 betræffende Coloniernes Indtægter og Udgifter.

Overensstemmende med Indstillingen stadfæstede *Hans Majestæt* allerhøist bemeldte Lov.

Fremdeles refererede *Finantsministeren* [Andræ] en allerunderdanigst Forestilling, hvorved til allerhøieste Stadfæstelse forelægges den af Rigsdagen vedtagne Lov om Tillægsbevilling for Finantsaaret 1854/55.

I Overensstemmelse med Indstillingen behagede *Hans Majestæt* allerhøist at stadfæste bemeldte Lov.

Endvidere refererede *Finantsministeren* [Andræ] en allerunderdanigst Forestilling, hvorved til allerhøieste Stadfæstelse forelægges den af Rigsdagen vedtagne Lov om Tillægsbevilling for Finantsaaret 1853/54.

I Overensstemmelse med Indstillingen behagede *Hans Majestæt* allerhøist at stadfæste bemeldte Lov.

Sluttelig refererede *Finantsministeren* [Andræ] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Deres Majestæt allernaadigst vil bemyndige Finantsministeriet til at udstede en Bekjendtgjørelse om, at de hamborgske og lübeckske Skillinger fremdeles og indtil videre maa i alle Kongelige Kasser modtages til 3 Sk. R. M. pr. Stk., men at de mecklenborgske Skillinger, saalænge det overhovedet tillades dem at circulere i Hertugdømmerne, fremtidig kun modtages til 2 1/2 Sk. R. M. pr. Stk., dog saaledes, at ved Omvexlingen Betalingen kun erlægges i hele Skilling R. M.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede, idet derhos

Finantsministeren [Andræ] paa dertil given Anledning af *Ministeren for Slesvig* [Raasløff], som med Hensyn til de slesvigske Forhold maatte lægge Vægt paa, at den Bekjendtgjørelse, der bliver at udstede, redigeres saaledes, at den bliver opfattet som et Tegn paa, at samtlige de paagjældende Skillinger ville blive aldeles forbudte, erklærede sig villig til, forinden Bekjendtgjørelsen udfærdiges, at conferere med bemeldte Minister om dens Redaktion, eventualiter at foretage Sagen i en Minister-Conference.

I Overensstemmelse med en af *Hans Majestæt Kongen*, paa en af Premierministeren under 14de Marts d. A. paa det hele Ministeriums Vegne nedlagt allerunderdanigst Forestilling betræffende Afgjørelsen af de til Foredragelse i det Geheime-Statsraad færdige Beretninger og Forestillinger m. v. under bemeldte Dato afgivne allerhøieste Resolution, hvilken Forestilling med paategnet Resolution toges i Gjenpart til Protokollens Følge, afgave *Ministeren for Hertugdømmerne Holsten og Lauenburg* [Scheele], *Premierministeren* [Bang], *Krigsministeren* [Lüttichau], *Ministeren for Slesvig* [Raasløff], *Justitsministeren* [Simony], *Finantsministeren* [Andræ] og *Cultusministeren* [Hall] til Protokollen de i fornævnte allerhøieste Resolution under Ltr. h befalede Fortegnelser over de i Henhold til samme, i Forbindelse med en senere Skrivelse til Premierministeren fra Hans Majestæts Kabinetssekretariat af 2den April sidstleden, hvilken Skrivelse toges til Protokollens Følge, udenfor det Geheime-Statsraad allerhøiest afgjorte Geheime-Statsraads-Sager med paategnede Afskrifter af de allerhøieste Resolutioner i disse.

Samtlige de saaledes afgivne Beretninger med Bilag toges ad acta. *Hans Majestæt* hævdede derpaa Geheime-Statsraads-Mødet.

J. Liebe.

Møde i geheimestatsrådet onsdag d. 2. maj 1855.

Aar 1855, Onsdagen den 2den Mai, var det Geheime-Statsraad forsamlet paa Christiansborg Slot under Hans Majestæt Kongens allerhøieste Præsidium. Premierministeren var paa Grund af Sygdom fraværende.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Scheele] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Veräusserung zweier dem Eingessenen Hinrich Grimm zu Schülpersiel

zuständiger Parcellen, indem er beantrage, ob nicht dem Erbpächter Hinrich Grimm zu Schülpersiel in der Landschaft Norderdithmarschen die Erlaubnis zur getrennten Veräusserung der ihm zuständigen 16ten Abtheilung der herrschaftlichen Thielenhemmer Erbpachtsländereien und zwar die Parcellen No. 20 an den Erbpächter Gerhard Braue in Thielenhemme und die Parcellen No. 50 an den Eingesessenen Johann Hinrich Claussen in Wrohm gegen die Erlegung einer auf 40 Rt. zu bestimmenden Recognition pro facultate alienandi sowie unter der Bedingung, dass von den Acquirenten die allerhöchste Confirmation des mit einem jeden derselben zu errichtenden Erbpachtscontractes demnächst unverzüglich nachgesucht werde, allergnädigst ertheilt und das Ministerium allerhöchst autorisirt werden möge, die darüber auszufertigende Concession Ew. Königlichen Majestät zur allerhöchsten Unterzeichnung allerunterthänigst vorzulegen.

Dieser Antrag wurde von *Seiner Majestät* allerhöchst genehmigt.

Ferner referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Scheele] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend das Budget über die Einnahmen und Ausgaben für das Herzogthum Holstein im Rechnungsjahr 1855/56, insoweit dieselben unter das Ministerium für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg sortiren.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, den der referirten Vorstellung angeschlossenen Entwurf eines Budgets über die Einnahmen und Ausgaben für das Herzogthum Holstein im Rechnungsjahr vom 1sten April 1855 bis dahin 1856, insoweit dieselben unter dem Ressort des Ministeriums für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg stehen, allerhöchst zu approbiren.

Schliesslich referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Scheele] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Genehmigung des Entwurfs eines Budgets für die Universität zu Kiel pro 1855–1856.

Übereinstimmend mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, den der referirten Vorstellung angeschlossenen Entwurf des Budgets für die Universität zu Kiel für das Finanz-Rechnungsjahr vom 1sten April 1855 bis ultimo März 1856 allerhöchst zu genehmigen und zugleich allergnädigst zu bewilligen, dass das aus der Königlichen Kasse an den academischen Fiscus jährlich zu entrichtende Ordinarium um 600 Rt. jährlich erhöht, dass dem academischen Krankenhause sowie der Geburt- und Hebammen-Anstalt bis zur Normirung des Budgets

dieser Anstalten nach beschafftem Neubau derselben als außerordentlicher Beitrag die Summe resp. von 160 Rt. und 853 Rt. 32 Sch. ausser den bisher bezogenen Zuschüssen aus der Finanzcasse zugestanden, und dass zur Verzinsung der Hospitals-Bauschuld ein aus der gedachten Kasse abzuhaltender außerordentlicher Beitrag von 4000 Rt. jährlich in das Universitäts-Budget aufgenommen, dabei jedoch zugleich die Bestimmung getroffen werde, dass wegen eventueller Rückzahlung dieser Summe an die Finanzen die nämlichen Anordnungen zur Anwendung kommen sollen, welche hinsichtlich des sogenannten Extraordinarii der Universitätskasse von 6000 Rt. bisher normgebend gewesen sind.

Paa Indenrigsministerens Vegne refererede *Justitsministeren* [Simony] en allerunderdanigst Forestilling om Udskrivning af et nyt almindeligt Valg til Rigsdagen og Bestemmelse af Valgstederne til Landsthingsvalgene.

I Overensstemmelse med Indstillingen behagede *Hans Majestæt* allernaadigst at forsyne den ved den refererede Forestilling forelagte Expedition med allerhøieste Underskrift.

Fremdeles refererede *Justitsministeren* [Simony] paa Indenrigsministerens Vegne en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Charles E. Withered, John Withered og Samuel Withered i Paris maa forundes 5 Aars Eneret for det samlede danske Monarki til at forfærdige Apparater af den af dem angivne Construction til Frembringelse af en Blanding af almindelig og overhedet Damp eller op-hedet Luft som Bevægkraft for Maskinerier.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Raasløff] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend ein Gesuch des Comités zur Unterstützung der Armen in der Stadt Schleswig um Erlaubnis zur öffentlichen Verlosung verschiedener Gegenstände.

Übereinstimmend mit dem Antrage genehmigten *Seine Majestät* allerhöchst, dass das Ministerium dem Committé zur Unterstützung der Armen in der Stadt Schleswig die Erlaubnis, einen Theil der bei demselben, für diesen Zweck eingelieferten Handarbeiten mittelst einer Tombola gegen Ausgang des Monats März d. J. verspielen zu lassen, ertheilt hat.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Raasløff] referirte darauf eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend das Gesuch des

Friseurs Michael Ludwig Bernhard in Flensburg, um Erlaubnis für seinen mit der Caecilie Christiane Lumholt ausser der Ehe erzeugten Sohn Ludwig Silius, den Namen Bernhard zu führen.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, dem Friseur Michael Ludwig Bernhard in Flensburg allergnädigst die Erlaubis zu ertheilen, dass sein im Jahre 1836 in der Gebäranstalt in Kopenhagen geborner, mit der Caecilie Christiane Lumholt ausser der Ehe erzeugter Sohn Ludwig Silius den Namen Bernhard führen, so dass zugleich eine desfällige Bemerkung in das Ministerialbuch der gedachten Gebäranstalt aufgenommen werde; und dabei das Ministerium allergnädigst zu autorisiren, eine desfällige Concession auszufertigen und zur allerhöchsten Unterschrift vorzulegen.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Raasløff] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend ein Gesuch des Etatsraths, Landcommissairs Hagemann, um Befreiung von der Bezahlung einer aus dem adeligen Gute Ohrfeldt in Rückstand gelassenen Summe der ausserordentlichen Kriegssteuer in Folge Verordnung vom 29sten März 1849.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, die aus dem adeligen Gute Ohrfeldt annoch rückständige Summe der ausserordentlichen Kriegssteuer in Folge Vorordnung vom 29sten März 1849, an Betrag 462 Rt. 38 Sch., dem Gutsbesitzer, Etatsrath, Landcommissair Hagemann allerhöchst zu erlassen.

Ferner referirte *der Minister für das Herzogthum Schleswig* [Raasløff] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Wiederverpachtung der herrschaftlichen sogenannten Wassermühle bei Burg auf Fehmarn.

Übereinstimmend mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, die allerunterthänigst vorgetragene Verfügung des Ministeriums allergnädigst zu genehmigen.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Raasløff] refererede en allerunderdanigst Forestilling angaaende Strafformildelse for den for Barnefødsel i Dølgemaal til Tugthusarbeide paa Livstid hendømte Karen Petersen af Geising.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allergnädigst, at den Karen Petersen af Geising for Barnefødsel i Dølgemaal ved Appellationsretsdom af 11te April d. A. idømte livsvarige Tugthusstraf af allerhøieste Naade nedsættes til 2 Aars Tugthusstraf,

døg saaledes, at denne allerhøieste Benaadning først meddeles hende efter foregaaende Forkyndelse af Dommen.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Raasløff] refererede dernæst en allerunderdanigst Forestilling angaaende allerhøieste Approbation paa Arveforpagtningen af en til de forhenværende gravenstenske Besiddelser hørende Jordlod, »Troldslykke« kaldet.

Overensstemmende med Indstillingen behagede *Hans Majestæt* allernaadigst at approbere den af Ministeriet trufne Foranstaltning, ifølge hvilken den hidtil under Gravensten Hovedgaard hørende, af 43 1/2 Td. Land bestaaende Jordlod, »Troldslykke« kaldet, er overdraget i Arveforpagtning til Otto Frederik Ahlmann af Gravensten, fra 1ste Mai 1855 at regne, imod Erlæggelse af en Kjøbesum af 10.700 Rd. og en aarlig Canon af 22 Tdr. Byg samt under de iøvrigt til Grund for den afholdte Auktion fremlagte Konditioner, og bemyndigede *Hans Majestæt* derhos lige allernaadigst Ministeriet til at forelægge til allerhøieste Underskrift en i sædvanlig Form udfærdiget Confirmation af den Kontrakt, som vil blive at oprette med Arveforpagteren.

Fremdeles refererede *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Raasløff] en allerunderdanigst Forestilling betræffende Budgettet for Ministeriet for Hertugdømmet Slesvig for Finantsaaret 1855/56.

I Overensstemmelse med Indstillingen behagede *Hans Majestæt*, efterat *Finantsministeren* [Andræ] paa dertil given Anledning, havde, med Hensyn til det i den refererede Forestilling ommeldte Differentspunkt mellem ham og *Ministeren for Slesvig* angaaende den paatænkte Embedsbolig for Landskriveren i den østre Del af Landskabet Eiderstedt, yttret, at naar det kun, saaledes som fra den slesvigske Ministers Side sket, anerkjendes, at det er i sig det ene rigtige Princip, at Statskassen i Almindelighed ikke bør indlade sig paa saadanne Forskud som det paagjældende, vilde der i et enkelt Tilfælde som det foreliggende, hvor Ministeriet for Slesvig allerede var engageret ved at have givet et Tilsagn, ikke være saa overveiende Betænkelighed ved at gaa ind paa en Undtagelse fra det i sig principrigtige, at forsyne det ved Forestillingen forelagte Budget for Ministeriet for Slesvig for Finantsaaret 1855/56 med allerhøieste Approbation.

Endvidere refererede *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Raasløff] en allerunderdanigst Forestilling angaaende allerhøieste Approbation af Arveforpagtningen af den reserverede Kongelige Del af Oxlund Mose i Flensborg Amt.

Overensstemmende med Indstillingen approberede *Hans Majestæt* allernaadigst den af Ministeriet truffne Foranstaltning, hvorved det for den Kongelige Kasse reserverede Areal af 11 Tdr. 3 Skp. 21 □ Roder i Qvantitet, boniteret til 2 Tdr. 2 Skp. 23 □ Roder, af den saakaldte Oxlund Mose i Grossenwiehe Sogn, Flensborg Amt, er overdraget i Arveforpagtning til Bagermester Marcus Ebbesen i Flensborg for en Kjøbesum af 350 Rd. og en aarlig Canon af 6 Rd. 93 Sk. samt iøvrigt paa de til Grund for den afholdte Auktion fremlagte Conditioner; og bemyndigede Hans Majestæt lige allernaadigst Ministeriet til at forelægge til allerhøieste Underskrift en i sædvanlig Form udfærdiget Confirmation af den oprettede Arveforpagtningscontrakt.

Noch referirte *der Minister für das Herzogthum Schleswig* [Raasløff] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die allerhöchste Genehmigung zur Vereinigung der Colonie Neu-Berend und des übrigen Kirchspiels Nübel in der Probstei Gottorff zu einer Armencommune.

Übereinstimmend mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, die von dem Kirchenvisitorium der Probstei Gottorff unterm 30sten November 1853 verfügte Vereinigung der Colonie Neu-Berend mit dem übrigen Kirchspiel Nübel zu einer Armencommune allerhöchst nachträglich zu genehmigen.

Sluttelig refererede *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Raasløff] en allerunderdanigst Forestilling om Afstaaelsen af et Jordstykke fra Egebæk Sognekald til Byggeplads for en ny Skolebygning.

I Overensstemmelse med Indstillingen behagede *Hans Majestæt* allernaadigst at bifalde, at der af Egebæk Sognekalds Jorder afstaaes et Areal af 32 1/2 □ Roder til Byggeplads for en ny Skolebygning, imod at Skolecommunen udreder til Sognekaldet en aarlig Godtgjørelse af 56 Sk., medens Kaldet derimod vedbliver at afholde de paa bemeldte Jordstykke hvilende Skatter og Afgifter.

Marineministeren [Michelsen] refererede en allerunderdanigst Forestilling angaaende Fæstningen Christiansø, idet han indstillede, at Fæstningen Christiansø nedlægges som Fæstning; at Christiansøs Havn fremdeles og indtil videre bliver at vedligeholde paa Statens Bekostning som Nødhavn, ligesom og at det derværende Lodseri og Fyretablisement bibeholdes; at Christiansø, til Ordens Overholdelse paa Øen og blandt Skibsbesætningerne, forsynes med en til dette Øiemed passende militær Besætning af ugifte Folk, der efter bestemte Regler afløses, og at et Par af Havnebatterierne forblive monterede, indtil

det nærmere afgjøres, om og hvilken Befæstning Christiansø skal have; at alle af Christiansøs nuværende Befolkning, som ikke for Fremtiden faa noget at gjøre paa Øen, bortflyttes, og at det ikke tillades nogen at tage Ophold dersteds uden Marineministeriets specielle Tilladelse; at Christiansø vedbliver indtil videre at henhøre under Marineministeriets Ressort.

Samtlige disse Indstillinger blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldte.

Marineministeren [Michelsen] refererede derpaa en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at den af Handelshuset Puggaard & Co. i et under 22de Februar d. A. til Folkethinget indgivet Andragende ansøgte Tilladelse til at søge det deri omhandlede Erstatningskrav afgjort ved Rettergang, ikke kan bevilges.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede.

Justitsministeren [Simony] refererede en allerunderdanigst Forestilling om Strafformildelse for Bødkermester H. F. C. Prüssing.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at den Bødkermester Henrik Frederik Christopher Prüssing af Rødby ved Høiesterets Dom af 30te Marts d. A. for at have efterskrevet anden Mands Navn i Henhold til Forordningen 11te April 1840 § 62, 1ste og 3die Membrum, tilfundne Straf af Forbedringshusarbejde i 8 Maaneder formildes saaledes, at han, istedet for at lide efter Dommen, hensættes i Fængsel paa Vand og Brød i 6 Gange 5 Dage.

Justitsministeren [Simony] refererede derpaa en allerunderdanigst Forestilling angaaende Strafformildelse for Ane Kirstine Thomasdatter.

Overensstemmende med Indstillingen behagede det *Hans Majestæt* allernaadigst at eftergive Tømmersvend Niels Ullitz's Hustru Ane Kirstine Thomasdatter af Randers den hende ved bemeldte Kjøbstads Extrarets Dom af 23de Januar d. A. for ved Uforsigtighed at have foranlediget Ildsvaade idømte Straf af simpelt Fængsel i 20 Dage, mod at hun til Kjøbstadens Fattigkasse erlægger en Mulkt af 5 Rd.

Fremdeles refererede *Justitsministeren* [Simony] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at den Arrestanten, suspenderet Postmester og Opsynsmand ved Færgevæsenet i Kallundborg, Captainlieutenant Hans Andreas Wilhelm Lund i en mod ham for mislig Embedsførelse og derunder udvist bedrageligt Forhold samt begaaet Falsk anlagt Sag ved Høiesterets Dom af 5. Februar d. A., i Henhold til Forordningen af 11te April 1840 § 41, 43 og 69 samt

Forordningen angaaende det offentlige Kasse- og Regnskabsvæsen i Almindelighed af 8de Juli 1840 § 27 cfr. § 21, ifundne Straf af at hensættes til Forbedringshusarbeide i 1 Aar og, efter udstaaet Straf, i Mangel af Betaling af den ham ved Dommen paalagte Erstatning til Postkassen af 1050 Rd. 2 Mk. 2 Sk., at forblive hensiddende i Straffeanstalten, indtil Beløbet vorder betalt eller han ved Døden afgaar, allernaadigst maa formildes derhen, at han, istedetfor at lide efter Dommen, hensættes i Fæstningsarrest af 2den Grad i eet Aar, og ligeledes efter udstaaet Straf, saafremt den ommeldte Erstatning til Postkassen ikke forinden udredes, forbliver hensiddende sammesteds, indtil Beløbet vorder betalt, eller han ved Døden afgaar.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede.

Endvidere refererede *Justitsministeren* [Simony] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Strafformildelse for Johanne Zachariassen, idet han indstillede, at den Arbeidsmand Zacharias Jensens Datter Johanne Zachariassen af Sundbyvester ved Amager Birks Extrarets Dom af 24de Februar d. A. for Tyveri i Henhold til Forordningen 11te April 1840 § 26 idømte Straf af Ris af Slutteren under Fogdens Opsigt maa eftergives hende, mod at der af bemeldte hendes Fader tildeles hende en passende Revselse under Politiets Opsigt.

Efterat *Cultusministeren* [Hall] havde yttret, at der efter alt hvad foreligger, forkom ham at være Anledning til at vise den yderligere Naade at lade den Betingelse, at den paagjældende Revselse skal gives under Politiets Tilsyn, bortfalde, og efterat *Justitsministeren* [Simony] i den Anledning havde bemærket, at han ikke skulde modsætte sig, at denne Betingelse falder bort, behagede det *Hans Majestæt* allernaadigst at bifalde Indstillingen, dog saaledes, at den tilføjede Betingelse, at Revselsen skal tildeles Barnet under Politiofsigt, bortfalder.

Justitsministeren [Simony] refererede derefter en allerunderdanigst Fremstilling angaaende Strafformildelse for Smedelærling Peder Nielsen.

I Overensstemmelse med Indstillingen behagede *Hans Majestæt* allernaadigst at formilde den Smedelærling Peder Nielsen eller Pehr Nielsson af Nexø for voldeligt Overfald i Medfør af Forordningen 4de October 1833 § 12, cfr. Lov af 29de December 1850 § 2, ved Højesterets Dom af 2den November f. A. tilfundne Straf af Forbedringshusarbeide i 2 Aar til Fængsel paa Vand og Brød i 6 Gange 5 Dage, saaledes at han efter udstaaet Straf bliver, overensstemmende

med hvad i Dommen er bestemt, ved Politiets Foranstaltning at udbringe af Landet.

Sluttelig refererede *Justitsministeren* [Simony] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Ægteskabet mellem Johannes Hansen af Vordingborg og Kirsten Hansdatter af Vesterulslev paa Lolland maa være aldeles ophævet, med Tilladelse for førstnævnte til at indgaa nyt Ægteskab, navnlig ogsaa med Mette Margrethe Jørgensdatter af Vordingborg, uanset at han med hende har begaaet Hor, samt at den mod bemeldte Johannes Hansen og Mette Margrethe Jørgensdatter for Overtrædelse af et dem givet Entholdelses-Dekret anlagte Justits-sag maa bortfalde, mod at de betale de allerede paaløbne Omkostninger, og paa Vilkaar, at de inden 3 Maaneder fra Bevillingens Dato indgaa et Ægteskab sammen.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Finantsministeren [Andræ] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at det fynske Brandassuranceselskab for rørlig Eiendom for Tyendeklassen maa ved allernaadigst Bevilling, der bliver at indløse med 28 Rd. 48 Sk., forundes Fritagelse for Brug af stemplet Papir til de Policier, som blive at udstede til de i Selskabet indtrædende Interessenter, paa Vilkaar, at det i disse Dokumenter indføres, at de ifølge Bevillingen udfærdiges paa ustemplet Papir, samt, forsaavidt der kunde blive Spørgsmaal om Transporter af dem, at disse da blive at udfærdige paa behørigt stemplet Papir.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede.

Fremdeles refererede *Finantsministeren* [Andræ] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Kjøbenhavns private Laanebank maa, ved allernaadigst Bevilling, der bliver at udlevere aldeles gratis, forundes, foreløbig for et Tidsrum af 3 Aar fra Resolutionens Dato at regne, Fritagelse for stemplet Papiers Brug til de Qvitteringer, som udstedes af Banken til enhver, der gjør Indskud i samme, paa Vilkaar, at det i disse Qvitteringer anføres, at de ifølge Bevillingen udstedes paa ustemplet Papir, samt, forsaavidt der kunde blive Spørgsmaal om Transporter af dem, at disse da blive at udfærdige paa anordningsmæssigt stemplet Papir.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Sluttelig refererede *Finantsministeren* [Andræ] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Tilbagebetalingen af de af Statskassen foreskudte Summer til Opførelsen af de tvende Helbredelsesanstalter

for Sindssvage i Nørrejylland og Østifterne, idet han indstillede, at der til Erstatning af det Beløb 185.449 Rd. 38 Sk. med Renter deraf à 4 % fra 1. October 1854, som endnu haves tilgode af, hvad der af Statskassen er foreskudt til Opførelsen m. v. af Helbredelsesanstalten for Sindssvage i Nørrejylland, maa i de 5 Aar 1855–1859, begge incl., istedetfor de ved Plakaten af 28de Februar 1848 foreløbigen bestemte 15.861 Rd. 32 Sk., aarligen paa Provindsen repareres 41.290 Rd. 84 Sk. efter det i bemeldte Plakat mellem Kjøbstæderne og Amtsrepartitionsfondene fastsatte Forhold; og at der til Erstatning af det Beløb 43.500 Rd., som indtil Udgangen af August Maaned 1854 er foreskudt af Statskassen til Opførelsen af Østifternes Helbredelsesanstalt for Sindssvage, med Renter fra Udbetalingstiderne indtil 1ste April 1855, 2119 Rd. 81 Sk., maa i Finantsaaret 1855/56 repareres 45.619 Rd. 81 Sk. paa de vedkommende Kjøbstæder og Repartitionsfonds, paa den i Loven af 20de August 1853 foreskrevne Maade, samt at de fornødne Bekjendtgjørelser om Repartitionen af de i begge foranførte Tilfælde omhandlede Summer maa udgaa fra Finantsministeriet.

Samtlige Indstillinger blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldte.

Cultusministeren [Hall] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvorved til allerhøieste Stadfæstelse forelægges en af Rigsdagen vedtagen Lov indeholdende nogle forandrede Bestemmelser i Anordningerne om Skolegangen og om Udskrivningen af Skolen.

Overensstemmende med Indstillingen stadfæstede *Hans Majestæt* allernaadigst bemeldte Lov.

Hans Majestæt hævdede derpaa Geheime-Statsraadets Møde.

J. Liebe.

Møde i geheimestatsrådet onsdag d. 9. maj 1855.

Aar 1855, Onsdagen den 9de Mai, var det Geheime-Statsraad forsamlet paa Frederiksborg Slot under Hans Majestæt Kongens allerhøieste Præsidium.

Protokollerne for Geheime-Statsraadets Møder den 22de Februar, 13de April og 2den Mai blev oplæste og ratihaberede.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Scheele] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend eine an-

derweitige Organisation der Verwaltung und der Rechtspflege in der Herrschaft Pinneberg, indem er beantragte:

- 1) Ob nicht nach Maassgabe des der Vorstellung angeschlossenen Entwurfs eine Verfügung betreffend die Organisation der Verwaltung und der Rechtspflege in der Herrschaft Pinneberg zu erlassen und das Ministerium allergnädigst zu autorisiren sein möchte, selbige Ew. Königlichen Majestät zur allergnädigsten Vollziehung allerunterthänigst vorzulegen.
- 2) Ob es nicht in Verbindung hiemit allerhöchst zu genehmigen sein möchte, dass in Übereinstimmung mit der bereits factisch eingetretenen Veränderung auch in Zukunft bei den Gerichten der Herrschaft Pinneberg von Auswärtigen keine höheren Gerichtsgebühren erhoben werden als von Gerichtsangehörigen zu entrichten sind.
- 3) Ob nicht ferner allerhöchst zu genehmigen sein möchte, dass von dem Zeitpunkt, an welchem die obgedachte Verfügung in Kraft tritt, angerechnet:
  - a) Die Comtoirkostenvergütung für die Pinneberger Landdrostei ausser den derselben zufließenden Administrativsporteln bis weiter auf 1600 Rt. jährlich festgesetzt wird.
  - b) Das Gehalt des Amtsverwalters der Herrschaft Pinneberg von 2000 Rt. auf 1800 Rt. im Jahre herabgesetzt wird.
  - c) Dem Landrichter und dem Actuar der Herrschaft Pinneberg die denselben zufließenden Gebühreneinnahmen zur halbschiedlichen Theilung zugewiesen werden, mit der Bestimmung jedoch, dass aus dem Gesamtbetrage der Einnahme zuvörderst abzuhalten sind: ein Gehalt für den Gerichtssecretair von 800 Rt., eine Comtoirkostenvergütung für den Landrichter von 480 Rt., eine Comtoirkostenvergütung für den Actuar von 1000 Rt.
  - d) Dem Kirchspielvogt der Haus- und Waldvogtei die Nutznießung des seither mit dem Landnotariat verbundenen Dienstlandes und einer Moorflage auf dem Himmelmoor überwiesen werde.
  - e) Dem Kirchspielvogt der Haus- und Waldvogtei, dem Kirchspielvogt der Vogtei Ottensen und Verwaltung Hatzburg und dem Amtsvogt der Amtsvogtei Ütersen anstatt der seither für dieselben aus der Königlichen Kasse normirt gewesenen Gehalte, ersteren beiden ein jährliches Gehalt von je 300 Rt. und letzterem von 200 Rt. aus der Königlichen Kasse beigelegt werden; und

- f) Die der Königlichen Kasse dem Vorstehenden nach im Rechnungsjahr 1855/56 im Verhältnis zu den im Budget normirten betreffenden Beträgen erwachsenden Mehrausgaben extraordinaire aus den Intraden des Herzogthums Holstein abgehalten werden.

Sämtliche Anträge wurden von *Seiner Majestät* allerhöchst genehmigt.

Darauf referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Scheele] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Ernennung eines Curators für die Universität zu Kiel sowie Oberbeamten für die Stadt Kiel, die Ämter Kiel, Cronshagen und Bordesholm, das Kloster Preetz und die umliegenden adeligen Güter, indem er beantragte:

- 1) Ob es nicht allerhöchst zu genehmigen sein möchte, dass für die Stadt Kiel ein Oberdirector und für das Kloster Preetz sowie die adeligen Güter Lehmkuhlen, Ranzau, Rixdorf, Schönweide, Sophienhof, Wahlstorf, Bredeneck, Hagen mit Doberstorf, Lammershagen, Rasdorf, Rethwisch, Salzau, Schädbeck, Wittenberg, Freudenholm, Bothkamp, Bundhorst, Depenau, Kühren, Oppendorf, Projensdorf, Schrevenborn und Schwartenbeck ein Commissair bestellt und diese Functionen mit dem Amt eines Curators und ausserordentlichen Regierungsbevollmächtigten bei der Universität zu Kiel und eines Amtmannes für die Ämter Kiel, Cronshagen und Bordesholm verbunden werden.
- 2) Ob nicht die der Vorstellung angeschlossene Instruction für den Curator der Universität zu Kiel wie auch Oberdirector der gedachten Stadt und Commissair für den benachbarten Güterdistrict allerhöchst zu genehmigen sein möchte.
- 3) Ob nicht in Verbindung damit allerhöchst zu bestimmen sein möchte, dass die von dem Amthause für die Ämter Kiel, Cronshagen und Bordesholm seither wahrgenommene Rechtspflege mithin sowohl die Civil- als Criminal- und Strafpolizeijustiz von diesem Amte getrennt und selbige, jedoch mit Ausnahme der dem Amtmann einstweilen verbleibenden Theilnahme an dem Kieler Landconsistorio, bis weiter resp. dem Actuar für das Amt Bordesholm und dem Amtsschreiber für das Amt Kiel und Amtsinpector für das Amt Cronshagen gegen den Genuss der damit verknüpften Gebühren, jedoch mit der Verpflichtung übertragen werden, für die

Protokollführung in Civil-, Criminal- und Strafpolizeisachen durch einen dazu geeigneten Mann Sorge zu tragen.

- 4) Ob nicht dem allerhöchst zu ernennenden Beamten in den erwähnten Eigenschaften ein Gehalt von 6000 Rt. aus Ew. Königlich Majestät's Kasse, nämlich die im Budget pro 1855/56 für den Curator der Kieler Universität normirten 4000 Rt. und die für den Amtmann der Ämter Kiel, Cronshagen und Bordesholm ausgeworfenen 2000 Rt. sowie die mit der letztgedachten Bedienung seither verbundenen Administrativporteln und sonstigen Emolumente mit der Bestimmung allergnädigst beizulegen sein möchte, dass derselbe sämtliche Comtoirkosten einseitig abzuhalten habe.

Seine Majestät genehmigten sämtliche diese Anträge.

Ferner referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Scheele] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Verwendung einer für den Landbauetat des Herzogthums Lauenburg in dem Budget pro 1855/56 veranschlagten Summe von 30.000 Rt. L. M.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, das Ministerium allergnädigst zu autorisiren, die in der referirten Vorstellung näher angegebenen Bauarbeiten auf den herrschaftlichen Domainialbesitzungen wie auch an herrschaftlichen Gebäuden und Bauwerken im Herzogthum Lauenburg nebst den sonstigen Ausgaben aus der für den Landbau-Etat dieses Herzogthums in dem Budget pro 1855/56 veranschlagten Summe von 30.000 Rt. abhalten zu lassen.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Scheele] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Sistirung des behufs Feststellung der Entschädigungen für den Wegfall des Mühlenzwanges im Herzogthum Holstein eingeleiteten Verfahrens m. m., indem er beantragte, ob nicht die einstweilige Sistirung des behufs Feststellung der Entschädigungen für den durch das Gesetz vom 10ten Mai 1854 aufgehobenen Mühlenzwang im Herzogthum Holstein eingeleiteten Verfahrens allerhöchst zu verfügen, und in Folge hiervon der Kammerherr, Freiherr von Heintze zu Bordesholm seiner Function als Commissair zur Leitung des gedachten Entschädigungsverfahrens allergnädigst zu entheben sein möchte.

Finantsministeren [Andræ] kunde, da Sagen virkelig har en stor finantsiel Betydning, ikke undlade at henlede Hans Majestæt's Opmærksomhed paa de betænkelige Følger, det har at gaa videre paa den Vei,

som den paagjældende Lov af 10de Mai 1854 foreskriver. Den hele Foranstaltning med Hensyn til Mølletvangens Ophævelse i Hertugdømmerne, saaledes som den ved denne Lov og den lignende Forordning for Slesvig var truffet, var efter hans Overbevisning overordentlig uheldig og førte til de største Misgreb. Lykkeligvis var imidlertid Foranstaltningen endnu ikke gennemført i Holsten, og idet han ganske maatte finde, at den af Ministeren for Holsten foreslaaede Vei er i Øieblikket den eneste, som kan følges, antog han, naar han saaledes sluttede sig til den foreliggende Indstilling, at der just ved at sistere den paagjældende Foranstaltning vil forebygges en Uretfærdighed, da det nemlig fra hans Standpunkt var ham klart, at det, naar man gik videre paa den indslaaede Vei, vilde være at begaa en stor Uretfærdighed imod alle dem, som skulle tilveiebringe de Millioner, der paa den Maade vilde blive at udrede.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Raasløff] äusserte, dass seiner Meinung nach der vorliegende Antrag nicht ohne Bedenklichkeit sei. Das Gesetz vom 10ten Mai v. J. sei ja im Voraus den Ständen vorgelegt, und die ganze Sache von ihnen einer ausführlichen Erwägung unterzogen worden. Es handele sich hier um eine den Mühlenzwangsberechtigten durch das Gesetz zugesicherte Entschädigung für den Wegfall des Zwangsrechts, und wenn auch sich die ganze Entschädigungssumme auf 3 Millionen, was er freilich nicht glaube, doch aber auch nicht bestreiten dürfe, belaufen sollte, sehe er es doch fürs Richtigste an, das Geld herbeizuschaffen. Man sei hier im Lande gewöhnt, darauf bauen zu können, dass das Wort des Königs fest stehe, und er könne nicht anrathen, dass man in dem vorliegenden Falle den betreffenden Müllern die von ihnen auf verfassungsmässigen Wege erworbenen Gerechtsamen benehme.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Scheele] bemerkte, dass sein Antrag nicht weiter gehe, als darauf: das zur Feststellung der Entschädigungen für die Aufhebung des Mühlenzwangs eingeleitete Verfahren zu sistiren, bis die Sache mit den Ständen aufs Neue berathen worden. Wenn nun, was er allerdings glaube, die jetzt beschliessenden, damals aber, als das Gesetz vom 10ten Mai v. J. vorgelegt wurde, nur berathenden Stände zu dem Resultate kommen sollten, dass sie nicht darauf eingehen wollen, für die Aufhebung jenes Zwangsrechts eine Entschädigungssumme von 3 Millionen zu bezahlen, und sodann dass gedachte Gesetz auf verfassungsmässigem

Wege verändert werde, finde er in der von dem Minister für Schleswig hervorgehobenen Beziehung, dass das Gesetz mit den Ständen im Voraus verhandelt worden, durchaus nichts Bedenkliches, und es sei ja gar nicht ungewöhnlich, dass die bestehende Gesetzgebung auf gesetzmässigem Wege wieder abgeändert werde. Auch könne er nicht finden, dass was von dem Minister für Schleswig hinsichtlich des Wegfalls erworbener Rechte geäußert worden, auf die vorliegende Sache Anwendung habe, denn den Mühlenzwangsberechtigten stehe kein Recht zu einer bestimmten Entschädigungssumme zu. Es sei ein Gesetz erlassen, nach welchem der zu entschädigende Werth des aufgehobenen Zwangsrechts ermittelt werden solle. Nun habe es sich aber ganz unbestreitbar herausgestellt, dass die Resultate, welche sich auf dem in dem Gesetze bezeichneten Wege ergeben, ungerecht und unbillig seien; und wenn dieses im Mangelhaften des Gesetzes begründet sei, habe er es für seine entschiedene Pflicht angesehen, Seiner Majestät allerunterthänigst anheimzugeben, ob nicht mit den Vertretern des Landes zu berathen wäre, wie eine gerechte Entschädigung für die Mühlenzwangsberechtigten zu ermitteln sei, indem das Princip, dass sie Entschädigung haben sollen, übrigens bestehen bleibe, und nur das behufs Feststellung der Entschädigungen schon eingeleitete Verfahren einstweilig sistirt werde.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Raasløff] musste noch bemerken, dass allerdings das von den Mühlenzwangsberechtigten erworbene Recht nicht auf eine bestimmte Entschädigungs-Summe ausgehe, dass ihnen aber auf verfassungsmässigem Wege eine Gerechtere darauf zugesichert sei, dass die Entschädigung nach den im Gesetze vom 10ten Mai v. J. vorgeschriebenen Regeln ermittelt werden solle. Wenn auch das Gesetz nur auf verfassungsmässigem Wege abgeändert werde, das Resultat bleibe doch dasselbe: dass die Sicherheit, mit welcher ein privates Recht schon gesetzmässig erworben, in Frage gestellt werde, was er um so bedenklicher finde, als dieses Recht, wie aus dem Referate des Ministers für Holstein hervorgegangen, schon zum Gegenstand des Calculs und der Speculation gemacht worden sei. Indem er noch hinzufüge, dass er in den in der referirten Vorstellung hervorgehobenen Data keinen Beweis dafür finden könne, dass die Mühlenzwangsberechtigten auf dem im Gesetze bestimmten Wege mehr gewinnen als verlieren würden, glaube er es, wenn auch die Bestimmungen zu einem weniger billigen und im Ganzen weniger

glücklichen Resultate führen möchten, doch jedenfalls richtiger, es bei dem, was einmal zugesichert worden, bleiben zu lassen, und das erforderliche Geld müsse dann herbeigeschafft werden. Mit Beziehung auf Alles, was er angeführt habe, müsse er die in der referirten Vorstellung beantragte Sistirung, so wie dass der Ständeversammlung eine officielle Vorlage in dieser Sache gemacht werde, abrathen; ein Anderes wäre aber, wenn man die Ständeversammlung unter der Hand veranlassen könnte, selbst die Sache in Anrede zu bringen.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Scheele] musste darauf bestehen, dass von dem Wegfalle eines wirklich erworbenen Rechts die Rede hier nicht sei; und indem er durchaus nicht geneigt sein konnte, den Ständen unter der Hand Mittheilungen, diese Sache betreffend, zu machen, machte er noch darauf aufmerksam, dass, wenn die von ihm vorgeschlagene Sistirung jetzt nicht verfügt würde, die Schwierigkeiten der Sache machen würden, je nachdem das im Gesetze vom 10ten Mai v. J. bestimmte Verfahren Fortgang hätte.

Premierministeren [Bang] yttrede, at det vel forekom ham, at den Omstændighed, at de tvangsberettigede Møller havde allerede de facto tabt Tvangsretten, gjorde, at Sagen nu stiller sig noget vanskeligere, end den ellers vilde have villet. Det, der imidlertid er Kjernen i Sagen, saaledes som den nu foreligger til allerhøieste Resolution, er, at man ikke vil berøve Mølleieerne den Erstatning, der er dem tilsagt for Tabet af Tvangsretten, men at man kun, da det er fundet, at den i den paagjældende Lov bestemte Maade, hvorpaa Erstatningen skal findes, ikke fører til noget retfærdigt og billigt Resultat, vil rette paa denne Maade. Og hvad dette nu angik, da kunde han ikke med Ministeren for Slesvig erkjende, at den Adgang, som Møllerne ifølge Loven har til at faa Erstatningen bestemt paa den der foreskrevne Maade, kan betragtes som en Gjenstand for nogen privat Eiendomsret, og han kunde derfor heller ikke finde, at der ved at gaa den af Ministeren for Holsten foreslaaede Vei gjøres Brud paa et Eiendomsforhold eller krænkes nogen erhvervet privat Rettighed; idet han derhos endnu tilføiede, at det jo, naar Sagen paany forelagdes Stænderne, vilde staa til dem at gjenindføre Mølletvangen, i hvilket Fald der da kun kunde blive Tale om Erstatning til Mølleieerne for Afsavnet af Tvangsretten i den Tid, den har været ophævet.

Cultusministeren [Hall] yttrede, at han, hvis Mølletvangen endnu

var vedblevet bestaaende, ikke vilde i saa Fald have fundet det mindste imod, at den hele Sag stilledes hen efter nærmere Beraadslagning med Stænderne. Men naar man først, som Tilfældet er, allerede har betaget Møllerne den Ret, der var tilstede for dem, og som af Regjeringen er bleven respecteret, forsaavidt det i den paagjældende Lov er sagt, at man ikke vil tage den fra dem uden Vederlag, gjorde dette Sagen vanskeligt, og han kunde ikke andet end finde den betænkelig, thi han kunde ikke nægte, at det da ei var fri for en temmelig Grad af Ubillighed, efterat Loven har antydnet den Vei, man vil gaa for at skaffe Møllerne Godtgjørelse for Ophævelsen af Tvangsretten, nu at underkaste det hele Spørgsmaal Debat og altsaa udsætte det i en ubestemmelig Tid, idet det nemlig lod sig tænke, at Tiden vilde kunne trække ud, inden det kom til en endelig Bestemmelse, medens det imidlertid blev staaende, at den Ret, som man havde anerkjendt, Tvangsretten, faktisk var betaget dem. Det hele Forhold ligeoverfor Mølleieerne har ved de Bestemmelser, som Loven indeholder om, paa hvilken Maade Vederlaget skal søges bestemt, nemlig først ad Overenskomstens Vei, og, naar den ikke fører til noget Resultat, da, som sidste Moment, ved Ekspropriation i Henhold til de i Loven nærmere foreskrevne Regler, faaet en aldeles klar og consistent Karakter; og det forekom ham ikke, at man, efter at have ladet Tvangsretten ophøre, nu kan komme ud over de Vanskeligheder, Sagen, saaledes som den foreligger, har, uden ved at udtale, at man abandonnerer den Tanke, man ved den omhandlede Lov har havt om at ophæve Mølletvangen, da man ser, at den vil føre til altfor urimelige Opofrelser, og da ved Siden deraf at give Erstatning til Mølleieerne for den Mellemtid, i hvilken Tvangsretten har været dem betaget. Forsaavidt troede han heller ikke, at der kunde være noget imod, at den af Ministeren for Holsten foreslaaede Bestemmelse om Sistring tages, men dog med et den tilføjet Forbehold om Erstatning til Mølleieerne for den Tid, som de have havt Afsavn af Tvangsretten.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Scheele] bemærkte, dass er, nachdem der Mühlenzwang nun einmal aufgehoben worden, es für unmöglich halte, darauf zurückzukommen, denselben wieder einzuführen. Indem er sich übrigens darauf beziehe, was er schon früher angeführt habe, müsse er nur wiederholen, dass hier die Rede nicht davon sei, dass die Frage, ob Entschädigung an die Mühlenzwangsberechtigten zu entrichten sei, aufgeschoben werden

solle. Das denselben zugesicherte Entschädigungsrecht solle ihnen durchaus nicht benommen werden; nur die Frage, auf welchem Wege die Entschädigung zu ermitteln sei, solle einer näheren Berathung mit den Ständen unterzogen werden, um eine gerechte dem wahren Werthe des Zwangsrechts entsprechende Entschädigung zu ermöglichen, da es sich mit apodictischer Gewissheit herausgestellt habe, dass auf dem in dem Gesetze vom 10ten Mai v. J. angedeuteten Wege eine gerechte und billige Entschädigung nicht ermittelt werden könne. Es sei im gedachten Gesetze keine ganz bestimmte Norm aufgestellt, wonach sich die Entschädigungssumme mit Bestimmtheit berechnen lasse, und den Mühlenzwangsberechtigten stehe kein wirklich erworbenes Recht zu, geltend zu machen, dass die Vergütung, zu welcher ganz gewiss ein Recht ihnen eingeräumt sei, nach den an und für sich wagen Grundsätzen, die in jenem Gesetze als leitend ausgesprochen worden, festgesetzt werden solle. Die Müller seien nur berechtigt zu fordern, dass der wahre Werth des Zwangsrechts ihnen vergütet werden solle; die Möglichkeit, ihnen dieses Vergütungs-Recht angedeihen zu lassen, wiederherzustellen, das sei der Zweck des vorliegenden Antrages. Sollten aber, was er freilich gar nicht vermuthete, die Stände, wenn ihnen die Sache vorgelegt werde, nicht willig sein, einen neuen Masstab für die Berechnung der betreffenden Entschädigungssummen festzusetzen, so würde allerdings, was er in Veranlassung einer Bemerkung des Cultusministers noch schliesslich glaube hinzufügen zu müssen, die durch das Gesetz vom 10ten Mai v. J. getroffene Verfügung als massgebend bestehen bleiben.

Justitsministeren [Simony] fandt, at der var væsentlige Betænkeligheder ved den foreliggende Sag, idet han dog forresten maatte bemærke, at han ikke var saaledes inde i den paagjældende Lovgivning for Holsten, at han turde have nogen aldeles klar Mening om Sagen. Da, efter hvad der er oplyst, Møllernes Tvangsret allerede er standset, er der altsaa nu kun Spørgsmaal om at udfinde den Erstatning, de efter det Tilsagn, som er givet dem, skulle have, og naar den paagjældende Lov udtrykkeligt bestemmer Maaden, hvorpaa Erstatningen skal udfindes, forekom det ham rigtignok, at Mølleeeierne ved Ophevelsen af Tvangsretten have erholdt aabenbar Ret til at faa Erstatningen bestemt paa denne Maade, og at der vilde ske dem Uret, naar man ikke gik den Vei. Imidlertid maatte han erkjende, at saadanne Bestemmelser som de, hvorom her Talen er, kunne være saa

ufornuftige, at der kan være Anledning til at standse dem, og han vilde derfor af denne Grund, efter hvad der foreligger, ikke erklære sig imod den holstenske Ministers Forslag.

Finantsministeren [Andræ] maatte fremdeles i alt slutte sig til Ministeren for Holsten, idet han, naar en Lov indeholder Bestemmelser, der erkjendes for, hvad det aldrig kan have været Lovgiverens Mening, at de skulde være, ubillige og uretfærdige, ansaa det, fra det Øieblik en saadan Erkjendelse er tilstede, for Regjeringens Pligt, paa forfatningsmæssig Maade at søge tilveiebragt en Forandring. Vel kunde han ikke nægte, at det er høist betænkeligt at ændre ved Love, som endnu ere nye, og det saameget mere betænkeligt, hvor de, som her, gribe ind i et privat Retsforhold, men det maatte ogsaa erindres, at han, som allerede af ham udtalt, er gaaet ud fra, at den paagjældende Lov er et Misgreb og dens Bestemmelser beklagelige, og naar det stod klart for ham, at dette er saa, maatte han og fra sit Standpunkt mene, at man ikke bør fremture i, hvad der er ubilligt og uretfærdigt imod alle de af Hans Majestæts Undersaatter, der vilde komme til at bære Byrden af de overordentlig store Erstatningssummer, hvorom der handles, og som man, da Loven udgaves, vistnok aldrig har tænkt paa at skulle kunne løbe op til en saadan Høide, som det nu viser sig. Han maatte dertil ogsaa endnu føie, at den paagjældende Lov slet ikke er endnu traadt i Kraft med Hensyn til det, der er den hele finantssielle Side af den, og at det meget vel lod sig tænke, at Tvangsretten var bleven taget fra Møllerne uden Pengeerstatning.

Efterat endnu *Marineministeren* [Michelsen], *Krigsministeren* [Lütichau] og *Hans Kongelige Høihed Arveprindsen* ligeledes havde sluttet sig til Ministeren for Holsten, behagede det *Hans Majestæt* allernaadigst at bifalde den foreliggende Indstilling.

Schliesslich referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Scheele] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die von der Direction der Rendsburg-Neumünsterschen Eisenbahngesellschaft erbetene Erlaubis zur Erbauung einer Verbindungsbahn über die Obereider bei Rendsburg zwischen dem Endpunkt der Rendsburg-Neumünsterschen Eisenbahn und dem Bahnhof der Rendsburg-Osterohrstedter Zweigbahn, indem er beantragte, ob nicht das Ministerium allernädigst zu autorisiren sein möchte, der Direction der Rendsburg-Neumünsterschen Eisenbahngesellschaft für den Fall einer zustimmenden Beschlussnahme der Generalversammlung der

Actionaire die allerhöchste Ertheilung einer Concession zur Erbauung und Benutzung der projectirten Verbindungsbahn vom nördlichen Endpunkt der Rendsburg-Neumünsterschen Eisenbahn über die beiden Arme der Obereider bei Rendsburg und das Terrain des östlichen Festungswalles der Altstadt bis zum südlichen Endpunkt der Rendsburg-Osterohrstedter Zweigbahn unter der Bedingung in Aussicht zu stellen, dass annoch ein vollständig ausgearbeiteter Bauplan zur allerhöchsten Genehmigung und insbesondere auch zur Feststellung der bei den projectirten Brücken im Interesse der Eiderschiffahrt zu treffenden Vorrichtungen eingereicht werde; ob nicht das Ministerium ferner zu autorisiren sein möchte, der Direction zu eröffnen:

- 1) Dass der Gesellschaft nach erfolgter Herstellung der vorgedachten Bahn-Anlage die Erlaubis zur Aufhebung ihres bisherigen Bahnhofes bei Rendsburg und zur Mitbenutzung des im Kronwerk belegenen, eventuell nach Bedürfnis zu erweiternden und wo möglich mit einem Quai an der Eider zum Anlegen von Schiffen zu versehenen Bahnhofes der Rendsburg-Osterohrstedter Zweigbahn unter der näheren Bestimmung werde ertheilt werden, dass ungeachtet die Erbauung und Benutzung dieses Bahnhofes der alleinigen Aufsicht des Königlichen Commissairs für die südschleswigsche Eisenbahn und der Oberaufsicht des Ministeriums für das Herzogthum Schleswig unterworfen bleibe, für die Rendsburg-Neumünstersche Gesellschaft die für deren Bahn und Betriebsmittel erlassenen Reglements auch auf jenem gemeinschaftlichen Bahnhof Gültigkeit behalten, nicht minder der Rendsburg-Neumünsterschen Eisenbahngesellschaft in jeder Beziehung der ihr verliehene Gerichtstand vor dem holsteinischen Obergericht verbleibe und ihr für den Fall, dass sich demnächst aus der gemeinschaftlichen Benutzung des Bahnhofes von Seiten beider Gesellschaften nicht zu beseitigende Differenzen ergeben möchten, das Recht vorbehalten werde, einen gesonderten Bahnhof auf einem geeigneten event. näher zu bestimmenden Platze zu erbauen.
- 2) Dass dieselbe ferner nach erfolgter Herstellung der Verbindungsbahn die allerhöchste Genehmigung einer Erhöhung des Tarifs ihrer Bahn um resp. 12 Sch., 9 Sch. und 6 Sch. für die Personentaxe 1ster, 2ter und 3ter Klasse, sowie um 2 Sch. à 100 ⊔ für die Gütertaxen A & B und um 1 Sch. à 100 ⊔ für Gütertaxen C und D und die Viehtaxen unter der Bedingung gewärtigen könne, dass sie in

Übereinstimmung mit der in entsprechender Weise auch für die südschleswigsche Bahn zu treffenden Anordnung, die nach und von Rendsburg beförderten Güter gleicher Maassen wie dies in Kiel und Altona geschieht, den Empfängern und Absendern frei ins Haus liefern und von dort abzuholen, auch die Verladung der nach der Taxe D zu befördernden Güter unmittelbar an der Stadt durch Anlegung einer Weiche an einer passenden Stelle der Bahn zu ermöglichen, übrigens aber die vollständig im Einzelnen für die ganze Bahn neu auszuarbeitenden Taxen annoch zur allerhöchsten Genehmigung vorzulegen habe.

Krigsministeren [Lüttichau] maatte bemærke, at det var en almindelig Regel, som stedse hidtil var fulgt, at forinden Sager, der angik saadanne Spørgsmaal, som de der her foreligge, bleve foredragne til endelig Beslutning, gaves der Krigsministeriet Leilighed til forud at gjøre sig bekendt med dem og derover yttre sig. Dette var imidlertid ikke iagttaget med Hensyn til nærværende Sag, skjøndt den dog angaar Spørgsmaal, der ere af stor Vigtighed navnlig i militær Henseende. Vel havde paa et tidligere Stadium det almindelige Spørgsmaal om Jernbanegaardens Beliggenhed foreligget Krigsministeriet til Overveielse, men saaledes som Sagen nu foreligger, var der dog adskillige nye Punkter, som han havde maattet ønske, at Krigsministeriet havde havt Leilighed til nærmere at drøfte. Han var saaledes først nu bleven bekendt med det Forbehold, der skulde gives det rendsborg-neumünsterske Jernbaneselskab til i visse Tilfælde at bygge en særskilt Banegaard paa den sydlige Side af Eideren. Dette var et meget væsentligt Punkt, som betydeligt forandrede Sagen, og naar man vidste, hvor særdeles det havde været det holstenske Jernbaneselskab om at gjøre at faa Banegaarden paa den sydlige Del af Eideren, laa den Tanke nær, at det ikke vilde være saa vanskeligt at fremkalde saadanne Differentser, som vilde berettigede Selskabet til at gjøre Brug af hint Forbehold, thi vel vilde det være bekosteligt, naar der først var en fælles Banegaard paa den nordlige Side af Eideren, at gjøre saadan Forandring, men Erfaringen gav Exempler paa, at der var Tilfælde, hvor man ikke skyede Bekostninger, naar man kun ellers kunde opnaa, hvad man vilde. Han maatte derfor beklage, at der ikke havde været givet ham Leilighed til at overveie de flere foreliggende Punkter, som efter hans Mening havde deres Betænkeligheder, og som han derfor nu, aldeles uforberedt, ikke kunde gaa ind paa, medens hans

Betænkeligheder maaske kunde have været fjernede, naar han først havde havt Leilighed til nærmere at overveie Sagen.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Scheele] bemærkte, dass es sich hier nicht um etwas Neues handele, und da man daher nicht hätte annehmen können, dass für das Kriegsministerium irgend ein Interesse da wäre, über die Sache im Voraus vernommen zu werden, sei dieses aus dem Grunde unterlassen worden. Die rendsburg-neumünstersche Eisenbahngesellschaft habe schon ihren Bahnhof auf der südlichen Seite der Eider, und was der Gesellschaft, hinsichtlich eines gesonderten Bahnhofes unter gewissen eventuellen Bedingungen, in dem vorliegenden allerunterhänigsten Antrage vorbehalten worden, sei also Nichts, was nicht früher gewesen sei. Die Gesellschaft habe darauf ein Recht, dass ihr Bahnhof bleibe, wo er jetzt sei, und man könne dieselbe nicht zwingen, ihn aufzugeben und mit der südschleswigschen Eisenbahn einen gemeinschaftlichen Bahnhof im Kronwerk haben. Die Gesellschaft sei aber gewillt, ihren bisherigen Bahnhof aufzugeben und den im Kronwerk belegenen Bahnhof der südschleswigschen Eisenbahn mitzubেনutzen; sie wolle sich aber nicht von dieser vollständig binden und abhängig machen lassen, und daher habe sie die Bedingung daran geknüpft, dass in gewissen eventuellen Fällen ihr das Recht vorbehalten werde, einen gesonderten Bahnhof zu erbauen. Nach dem, was er schon bemerkt habe, sei aber dieses nichts Neues, denn die Rede sei nicht davon, einen Bahnhof anzulegen, wo jetzt keiner sei; und das Neue, was vorliege, sei nur, dass ein Bahnhof, der bisher existiert habe, aufhöre.

Krigsministeren [Lüttichau] maatte dog fremdeles formene, at der her nu foreligge Spørgsmaal, som ikke tidligere have været drøftede af Krigsministeriet. Vel er det saa, at der allerede existerer en Banegaard paa den sydlige Side af Eideren, men da det blev resolveret, at der skulde være en Banegaard i Kronværket, gik man dog ud fra, at der ingen Banegaard skulde være paa Eiderens sydlige Side. Ogsaa et andet Punkt foreligger nyt, nemlig den i den refererede Forestilling ommeldte Losse- og Ladeplads, med Hensyn til hvilken det maa interessere Krigsministeriet i høieste Grad, hvor den kommer til at ligge. Og der kunde saaledes maaske være endnu andre Punkter, som det i Sagens egen Interesse kunde have været ønskeligt, at Krigsministeriet forud havde havt Leilighed til at gjøre sig bekendt med.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Raasløff] konnte nicht

umhin, die Aufmerksamkeit des Kriegsministers darauf hinzuleiten, dass die von ihm soeben erwähnte Frage betreffend den Lösch- und Ladeplatz offen bleibe, und die beste Gelegenheit sei also noch, die Äusserungen des Kriegsministers über diesen Punkt später zuzuziehen. Übrigens scheine es ihm, was die vorliegende Sache, die er in die genaueste Erwägung gezogen habe, betreffe, ins Besondere darauf anzukommen, dass die bisherigen allerhöchsten Bestimmungen nicht weiter gegangen, als dass die südschleswigsche Eisenbahn den Bahnhof im Kronwerk haben solle. Allerdings sei man dabei davon ausgegangen, dass es im Interesse der holsteinischen Eisenbahngesellschaft läge, mit jener Eisenbahn einen gemeinschaftlichen Bahnhof zu haben, und darum sei man auch insofern berechtigt gewesen zu vermuthen, dass im Kronwerk ein gemeinsamer Bahnhof der beiden Eisenbahnen erbaut werden würde; der holsteinischen Eisenbahngesellschaft stehe aber nun einmals das Recht zu, einen Bahnhof auf der südlichen Seite der Eider zu haben, und man könne, wie von dem Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg schon bemerkt, dieselbe nicht zwingen, ihn aufzugeben und künftighin den Bahnhof im Kronwerk zu benutzen. Was nun dann den in der vorliegenden Vorstellung allerunterhänigst beantragten, bedingungsweise gestellten Vorbehalt für die holsteinische Eisenbahngesellschaft, einen gesonderten Bahnhof zu erbauen, betreffe, glaube er, dass man sich, wie dieser Vorbehalt seinem Vorschlage gemäss jetzt formulirt sei, beruhigen könne, indem er das Hauptgewicht darauf lege, dass nur die Differenzen, welche aus der Benutzung des gemeinschaftlichen Bahnhofes (womit also vorausgesetzt sei, dass der Bahnhof und die projectirte Verbindungsbahn vom nördlichen Endpunkt der rendsburg-neumünsterschen Eisenbahn bis zum südlichen Endpunkt der schleswigschen Bahn schon zu Stande gekommen seien) entstehen möchten, würden berechtigen können, jenen Vorbehalt zu benutzen, und denke er sich nun die ausserordentlich grossen Kosten und Beschwerden, welche, nachdem erst ein gemeinschaftlicher Bahnhof erbaut und benutzt worden, die Erbauung eines gesonderten Bahnhofes, und Alles, was damit in Verbindung stehe, der holsteinischen Eisenbahngesellschaft verschaffen würden, glaube er wohl annehmen zu dürfen, dass das Zusammenbleiben der beiden Eisenbahngesellschaften im Kronwerker Bahnhofe so gut wie gesichert anzusehen sei. Indem er noch schliesslich hinzufüge, dass er daran ausgegangen sei, dass die Bedenklichkeiten,

welche von Seiten des Kriegsministeriums hinsichtlich der Bahnhofsfra-ge früher geltend gemacht worden, beseitigt sein würden, wenn nur der Bahnhof der schleswigschen Eisenbahn auf der nördlichen Seite der Eider bleibe, und dass er es daher nicht für notwendig an-genommen habe, die Gedanken des Kriegsministeriums über die vorlie-gende Sache einzuziehen, glaube er, dass nach Allem, was er ange-führt habe, der Kriegsminister kein Bedenken werde tragen können, sich den vorliegenden Anträgen anzuschliessen.

Premierministeren [Bang] skulde, idet han sluttede sig til Mini-steren for Slesvig, endnu tilføie, at der, hvad angik Punktet om den fælleds Banegaard i Kronværket, forekom ham ogsaa at ligge en Sik-kring deri, at hvis det Tilfælde skulde komme, at det holstenske Jern-baneselskab vilde kunne gjøre Brug af den det forbeholdte Ret til at bygge en særskilt Banegaard, skal der, saaledes som den foreliggende Indstilling er formuleret, først tages Bestemmelse af Regjeringen om, hvor den maa bygges, ved hvilken Leilighed det da vil staa i Krigs-ministerens Magt at gjøre sin Anskuelse gjældende

Krigsministeren [Lüttichau] maatte kun gentage, hvad han alle-rede strax havde yttret, at det kunde være meget muligt, at, naar han havde havt Leilighed til nærmere at overveie Sagen, vilde dette have ført til det Resultat, at han kunde have erklæret sig enig med de tvende Ministre for Hertugdømmerne, medens han, saaledes som Sa-gen nu stillede sig for ham, uden at Leilighed til nærmere Over-veieelse havde været givet ham, ikke kunde det. Han skulde dernæst hertil endnu føie, at det ikke forholdt sig saaledes, at han skulde være tilfreds, naar der blot var en Banegaard paa den nordlige Side af Eideren, om der saa ogsaa kom en Banegaard paa den sydlige Side, thi det hele Materiel og alle Requisiteer, som høre til den holstenske Jern-bane, maatte, naar der kun var Banegaard Nord for Eideren, befinde sig der (forsaavidt det ikke var i Altona), og af denne Grund var det med Hensyn til den store Betydning i militær Henseende, som Stil-lingen ved Eideren har, af megen Vigtighed, at der ikke var nogen Banegaard paa den sydlige Side, hvor da i modsat Fald alt hint Material, forsaavidt det ikke var i Altona, vilde være tilstede.

Hans Majestæt Kongen yttrede, at Allerhøisstamme vel helst havde set, at det omhandlede Forbehold for det holstenske Jernbaneselskab til i visse Tilfælde at bygge en særskilt Banegaard havde kunnet und-gaas; men da Selskabet har allerhøieste Consents til en Jernbanegaard

paa den sydlige Side af Eideren, kan det ikke tvinges til at have fælleds Banegaard med den slesvigske Jernbane paa den nordlige Side, og under denne Sagens Stilling bifaldt Allerhøistsamme derfor de foreliggende Indstillinger.

Indenrigsministeren [Bang] refererede en allerunderdanigst Forestilling angaaende Concession paa Eneret for det sjællandske Jernbaneselskab til Anlæg og Benyttelse af en Jernbane mellem Roskilde og Korsør.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* aller-naadigst, at Concession paa Eneret for det sjællandske Jernbaneselskab til Anlæg og Benyttelse af en Jernbane mellem Roskilde og Korsør forelægges til allerhøieste Approbation og Underskrift, samt at bemeldte Concession ikke udleveres, førend Spørgsmaalet om, paa hvilken Maade Converteringen af Aktierne i den Kjøbenhavn-Roskildske Jernbane til brittisk Sterling skal iværksættes, er blevet vedtaget paa en for Regjeringen tilfredsstillende Maade.

Fremdeles refererede *Indenrigsministeren* [Bang] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Udkast til en Communalanordning for Island.

Overensstemmende med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* aller-naadigst, at det ved den refererede Forestilling fremlagte Udkast til en Communeanordning for Island maa forelægges det i indeværende Aar sammentrædende Althing.

Hans Majestæt hævede derpaa Geheime-Statsraadets Møde.

J. Liebe.

Møde i geheimestatsrådet onsdag aften d. 9. maj 1855.

Samme Dags Aften var det Geheime-Statsraad atter forsamlet paa Frederiksborg Slot under Hans Majestæt Kongens allerhøieste Præsidium.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Raasløff] refererede en allerunderdanigst Forestilling angaaende Bygningsarbejder og Reparaturer, som i Regnskabsaaet 1855/56 ville være at udføre ved Kongelige Slotte og Bygninger samt paa de Kongelige Domæner og ved de dertil hørende Veie m. m. i Hertugdømmet Slesvig.

I Overensstemmelse med Indstillingen behagede *Hans Majestæt*

allernaadigst at autorisere Ministeriet til i indeværende Regnskabsaar at lade samtlige i den reservede allerunderdanigste Forestilling sub. ltr. A. B & C opførte Reparaturer og Bygningsarbeider bringe til Udførelse og lige allernaadigst at tillade, at de dertil nødvendige Udgifter til Beløb resp. af 5426 Rd. 64 Sk., 4691 Rd. 32 Sk. og 10.818 Rd. afholdes respektive af den til Bygnings- og Vedligeholdelsesomkostninger ved Kongelige Slotte og Bygninger i Hertugdømmet Slesvig pro 1855/56 budgetterede Sum og af Hertugdømmets staaende og foranderlige Domanialintrader.

Fremdeles referede *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Raasløff] en allerunderdanigst Forestilling betræffende de Bygningsarbeider, der for den Kongelige Kasses Regning i Regnskabsaaret 1855/56 formenes at burde foretages ved de slesvigske Forstbetjentes Boliger.

Overensstemmende med Indstillingen autoriserede *Hans Majestæt* allernaadigst Ministeriet til i indeværende Regnskabsaar at lade de i den refererede allerunderdanigste Forestilling nærmere betegnede Reparationer og Bygningsarbeider ved de slesvigske Forstbetjentes Boliger bringe til Udførelse samt dertil af Hertugdømmet Slesvigs Forstrintrader pro 1855/56 at lade udbetale en Sum af indtil 4578 Rd. 40 Sk.

Justitsministeren [Simony] refererede en allerunderdanigst Forestilling angaaende Althingets Petition om en Omordning af Stiftsbogtrykkeriets Bestyrelse m. v., idet han indstillede, at det maatte behage Hans Majestæt allernaadigst at bifalde, at der i den allerhøieste Bekjendtgjørelse, som vil være at udfærdige angaaende Resultaterne af de fra Althinget i dets sidste Samling indkomne Betænkninger og Petitioner, tilkjendegives Thinget, at der ikke er fundet Anledning til for Tiden at foretage nogen Forandring i Bogtrykkeriets nuværende Bestyrelse, hvorefter Udførelsen af de egentlige administrative Forretninger, saavel som Regnskabsføringen, er overdraget til Bogtrykkeriets Faktor under Tilsyn af Stiftsøvrigheden, og Regnskaberne blive reviderede og deciderede i det islandske Departement, ligesom der heller ikke er fundet Anledning til nu at tage en Bestemmelse om Afhændelsen af Bogtrykkeriet eller de Vilkaar, under hvilke en saadan Afhændelse eventualiter rettest bør finde Sted eller om Anvendelsen af det Beløb, som ved Salget maatte indkomme, men at Regjeringen iøvrigt fremdeles vil have sin Opmærksomhed henvendt paa, hvorvidt det maatte anses mest hensigtsmæssigt, at Bogtrykkeriet fremdeles drives for offentlig Regning, eller om samme bør forsøges bortsolgt til private.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede.

Fremdeles refererede *Justitsministeren* [Simony] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Althingets Petition om, at et Udkast til Tyendelov maa blive samme forelagt, idet han indstillede:

- 1) At det i den Bekjendtgjørelse, som vil være at udfærdige angaaende Resultaterne af Althingets Betænkninger og Petitioner i 1853, allernaadigst maa blive tilkjendegivet Thinget, at Deres Majestæt ikke har set Dem istand til i indeværende Aar at lade Althinget forelægge et Udkast til en Tyendelov for Island, men at Deres Majestæts Regjering fremdeles vil have sin Opmærksomhed henvendt paa denne Sags Fremme.
- 2) At Justitsministeriet derhos allernaadigst maa blive bemyndiget til at overdrage til den Kongelige Commissarius ved Althinget at se den foromhandlede Sag fremmet paa en af de i Forestillingen paapegede Maader.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst begge Indstillinger, dog at det, overensstemmende med *Indenrigsministerens* [Bangs] Forslag, udtrykkelig antydes for den Kongelige Commissarius, at den Vei, at benytte til Tyendelovens Udarbejdelse nogle af Medlemmerne af den Matrikul-Commission, der muligen vil blive nedsat, kun bliver at følge, forsaavidt det dem med Hensyn til Matrikulsagen overdragne Hverv maatte levne dem Tid til ogsaa at røgte hint Hverv.

Sluttelig refererede *Justitsministeren* [Simony] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Udvidelse af nogle i Aarene 1847-52 udkomne almindelige Forordninger og Love til Island, idet han til allerhøieste Approbation forelagde Udkast til 1) Plakat, hvorved Plakat af 17de Februar 1847 angaaende Salær for Høiesteretsadvokater i de Justitssager, de udføre som Defensorer, udvides til Island; 2) Plakat, hvorved Lov af 25de April 1850 om Ophævelse af Bekjendtgjørelser i Altonaer Mercur m. v. udvides til Island; 3) Plakat, hvorved Lov af 29de December 1850 om Anvendelsen af de forskjellige Arter af Strafarbeide udvides til Island; og 4) Forordning, hvorved Lov af 3die Januar 1851, om Pressens Brug, med nogle Modificationer udvides til Island.

Forsaavidt angik den i Forestillingen ommeldte Lov af 5te April 1850 om fremmede Jøders Adgang til at opholde sig her i Riget, bemærkede *Premierministeren* [Bang], at det forekom ham i Principet synderligt og inconsequent, naar det for Moderlandets Vedkommende

er vedtaget, at Jøder ikke ere udelukkede, da at gjøre en Undtagelse for Island og derfra udelukke dem, en Udelukkelse, der ikke alene stod i Strid med den i Grundloven udtalte Grundsætning om, at ingen paa Grund af sin Trosbekjendelse skal udelukkes fra Nydelsen af borgerlige og politiske Rettigheder, men ogsaa var aldeles uoverensstemmende med det med Hensyn til Island nu etablerede Frihandels-Princip.

Cultusministeren [Hall] fandt det ogsaa naturligt, at Island følger Danmarks Exempel med Hensyn til Jøderne, og de Grunde, der af Althinget vare anførte for at udelukke dem, forekom ham og overmaade svage. Han føiede hertil endnu den historiske Notits, at paa Rigsforsamlingen, som vedtog Grundloven, var ogsaa Island repræsenteret, og at de Islændere, som vare Medlemmer af Forsamlingen, holdt paa den i Grundloven optagne Grundsætning om, at der ikke maa lægges Vægt paa Trosforskjellen.

Ministeren for Holsten og Lauenborg [Scheele] troede det, hvad det almindelige Spørgsmaal om at tilstaa eller nægte Jøder Adgang angik, rigtigst at gaa den Middelvei, ikke at give dem Adgang, hvor de ikke allerede engang ere, medens han derimod var af den Mening, at hvor de engang vare, burde de ogsaa fuldstændigt emanciperes. Da der nu ingen Jøder er paa Island, og da derhos Althinget, hvis Mening dog maa have særdeles Vægt, har erklæret sig imod at give Jøderne Adgang, fandt han derfor ikke, at man burde tvinge Island til at optage dem, noget som disse heller ingen Ret havde til at forlange.

Premierministeren [Bang] maatte yderligere bemærke, at det islandske Althing ikke havde paavist een eneste særlig islandsk Interesse, som skulde gjøre det ønskeligt at udelukke Jøderne fra Island.

Finantsministeren [Andræ] skulde, idet han i det hele sluttede sig til Premierministeren, kun bemærke, at medens Althingets Betænkninger vistnok maa tillægges sær Vægt, hvor Talen er om locale islandske Forhold, bør de næppe komme meget i Betragtning med Hensyn til, hvad der maa betragtes fra et mere almindeligt dansk Standpunkt, og naar Hans Majestæt havde løst et saadant Spørgsmaal som det, der her er Gjenstand for Omhandling for Kongerigets Vedkommende, maatte Island finde sig i at følge efter.

Justitsministeren [Simony] yttrede, at han, da Althinget havde modsat sig, at Jøderne faa Adgang til Island, havde anset det rettest at følge dets Indstilling. Han erkjendte imidlertid, at den Omstændig-

hed, at nu Frihandels-Principet er gjort gjældende for Island, hvilket ikke var Tilfældet, da Althinget afgav sin Betænkning, kan faa nogen Indflydelse paa Sagen; men netop fordi Forholdene nu ere forandrede, maatte han da ogsaa være af den Mening, at man bør vælge den Form, at Althinget opfordres til paany at tage Spørgsmaalet under Overveielse og yttre sig over, under hvilke Vilkaar Adgang til Island kunde tilstedes Jøderne.

Krigsministeren [Lüttichau] udtalte sig for at gaa den af Justitsministeren nu antydede Vei. Det behagede derefter *Hans Majestæt* allernaadigst at approbere samtlige ovennævnte af Justitsministeren allerunderdanigst forelagte Udkast, idet Allerhøistsamme derhos lige allernaadigst resolverede, at Loven af 5. April 1850 om fremmede Jøders Adgang til at opholde sig her i Riget paany bliver at forelægge Althinget med Opfordring om at tage Spørgsmaalet om denne Lovs Udvidelse til Island under gjentagen Overveielse.

Endvidere refererede *Justitsministeren* [Simony] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Livsstrafs Eftergivelse for Arrestantinden Johanne Andersdatter, idet han indstillede, at Arrestantinden Johanne Andersdatter allernaadigst maa forskaanes for den hende ved Høiesterets Dom af 16de f. M. for Barnefødsel i Dølgemaal i Henhold til D. L. 6-6-8 cfr. 7 idømte Straf af at miste sin Hals og hendes Hoved sættes paa en Stage, mod at hun hensættes til Forbedringshusarbeide paa Hans Majestæts Naade, saaledes at hun efter 4 Aars Forløb maa bringes i Forslag til Løsladelse, hvis hendes Forhold i den Tid har været godt.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede, dog saaledes, at Domfældte allerede efter 2 1/2 Aars Forløb bliver at bringe i allerunderdanigst Forslag til Løsladelse, forsaavidt hendes Forhold i Strafeanstalten har været godt.

Derefter refererede *Justitsministeren* [Simony] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Ægteskabet imellem Husmand Hans Dahl Johnsen af Høxholt Mark i Houer Sogn og hans i Henseende til Bord og Seng ved Bevilling af 12te Januar f. A. separerede Hustru Ane Nielsdatter Albek maa være fuldstændigt ophævet, og at det maa tillades Manden at indlade sig i nyt Ægteskab.

Denne Indstilling blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Sluttelig refererede *Justitsministeren* [Simony] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Livsstrafs Eftergivelse for Arrestanten

Niels Peter Christensen, idet han indstillede, at den Arrestanten Niels Peter Christensen af Kolstrup under Hjørring Amt ved Høiesterets Dom af 16de f. M. for Omgjængelse mod Naturen i Henhold til D. L. 6-13-15 idømte Straf af Baal og Brand allernaadigst maa eftergives ham mod, at han hensættes til Forbedringshusarbeide i eet Aar.

Efterat det af *Ministeren for Holsten* [Scheele], *Cultusministeren* [Hall] og *Finantsministeren* [Andræ] var blevet fremhævet, at der med Hensyn til de forskjellige formildende Omstændigheder, som i nærværende Tilfælde vare tilstede til Gunst for den paagjældende, syntes at være Anledning for Hans Majestæt til saameget som muligt at gaa frem med Mildhed, saaledes at han navnlig benaades med en Straf, der gaar under Forbedringshusstraf, og efterat *Hans Majestæt* havde udtalt, at ogsaa Allerhøistsamme fandt den af Justitsministeriet i Forslag bragte Straf altfor haard, bemærkede *Justitsministeren* [Simony], at han maatte holde paa, at Domfældte ikke slipper med ringere Straf end offentligt Arbeide, i hvilken Henseende han urgerede, at Høiesteret ikke havde indstillet ham til større Benaadning end 1 à 2 Aars offentligt Arbeide, og at Baal- og Brandsstraffen for Omgjængelse mod Naturen ingensinde var blevet formildet til en lavere Straf end offentligt Arbeide.

Heller ikke *Premierministeren* [Bang] og *Ministeren for Slesvig* [Raasløff] troede, at Straffen burde i nærværende Tilfælde være ringere end offentligt Arbeide, til hvilken samme Mening *Hans Kongelige Høihed Arveprindsen* sluttede sig.

Efterat *Justitsministeren* [Simony] endnu paa dertil given Anledning havde tilføiet, at han, naar Hans Majestæt fandt overveiende Grund til at vise Domfældte en yderligere Naade end den af Justitsministeriet foreslaaede, ikke skulde modsætte sig, at Forbedringshusstraffen nedsættes til 8 Maaneder, da det, hvorom det især var ham at gjøre, var, at der kun ikke anvendes en Straf, der gaar under offentligt Arbeide, behagede *Hans Majestæt* allernaadigst at resolve, at den idømte Livsstraf bliver at formilde til Forbedringshusarbejde i 8 Maaneder.

Finantsministeren [Andræ] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvorved forelægges Udkast til en Anordning om Borgerraadene i de dansk-vestindiske Besiddelser.

Overensstemmende med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at bemeldte Udkast tillægges Lovskraft.

Cultusministeren [Hall] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvorved til allerhøieste Sanction indstilles den af Rigsdagen vedtagne Lov, hvorved § 5 i Forordningen 13de Januar 1736 forandres.

I Overensstemmelse med Indstillingen stadfæstede *Hans Majestæt* allerhøiest bemeldte Lov.

Hans Majestæt hævdede derpaa Geheime-Statsraads-Mødet.

J.Liebe.

Møde i geheimestatsrådet fredag d. 18. maj 1855.

Aar 1855, Fredagen den 18de Mai, var det Geheime-Statsraad forsamlet paa Frederiksborg Slot under Hans Majestæt Kongens allerhøieste Præsidium.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Scheele] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Nutzungs-, Cultur- und Forstverbesserungsvorschläge in Ansehung der Königlichen Forsten im Herzogthum Holstein für das Rechnungsjahr vom 1sten April 1855 bis dahin 1856.

Übereinstimmend mit dem Antrage genehmigten *Seine Majestät* allerhöchst, dass die vorliegenden Nutzungs-, Cultur- und Verbesserungsvorschläge in Ansehung der Königlichen Forsten im Herzogthum Holstein für das Rechnungsjahr 1855/56 zur Ausführung gebracht und die darnach erforderlichen Fällungs-, Cultur- und Reparaturkosten mit Inbegriff der Ausgaben für die Torfgräberei auf dem Doosen- und Himmelmoor bis zum Gesamtbelauf von 47.728 Rt. 10 Sch. aus den Forst- und Moorintradén abgehalten werden.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Scheele] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Verbindung einer zu der Amtschreiberbediening zu Reinbeck gehörigen Koppel, genannt »Kälberkoppel«, mit der dortigen Hegereiterstelle.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät* allerhöchst zu genehmigen, dass die seither zur Reinbecker Amtschreiberbediening gehörige c. 8 1/2 Tonnen grosse sogenannte »Kälberkoppel« mit der dortigen Hegereiterbediening gegen Zahlung einer jährlichen Entschädigungssumme von 106 Rt. 64 Sch. seitens des jedesmaligen Hegereiters an den jedesmaligen Amtschreiber vom 1sten November d. J. angerechnet verbunden werde.

Ferner referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Scheele] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die im Jahre 1855 auf den Königlichen Domainen, an den Domäne-Pachtstücken, den Königlichen Schlössern und anderen Staatsgebäuden im Herzogthum Holstein vorzunehmenden Bauten und Reparaturen, sowie die sonstigen zur Unterhaltung derselben erforderlichen Ausgaben.

In Übereinstimmung mit dem Antrage autorisirten *Seine Majestät* allerhöchst das Ministerium, die in der referirten Vorstellung näher angegebenen Bauarbeiten auf den Königlichen Domainen, an den Domäne-Pachtstücken, den Königlichen Schlössern und anderen Staatsgebäuden im Herzogthum Holstein während des Jahres 1855 in Ausführung bringen zu lassen.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Scheele] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung, in welcher er allerunterthänigst beantragte, ob nicht dem Grafen Friedrich August zu Rantzau-Breitenburg als Besitzer der sogenannten Mönchsmühle bei der Stadt Segeberg mit Rücksicht auf die mittelst allerhöchster Resolution vom 7ten Mai 1847 temporair gestattete freie Einfuhr von fremdem Mehl in die Zwangsdistricte, eine, durch Remission in dem für die gedachte Mühle während des laufenden Finanzjahres an Ew. Majestät Kasse zu zahlenden Canon, zu gewährende Entschädigung von 333 Rt. 34 Sch. allergnädigst zu bewilligen sein möchte.

Dieser Antrag wurde von *Seiner Majestät* allerhöchst genehmigt.

Noch referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Scheele] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die von verschiedenen Unternehmern landwirtschaftlicher Ausstellungen, insbesondere Tierschauungen, erbetenen Erlaubnis zur Verlosung von Ausstellungsgegenständen.

Übereinstimmend mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, das Ministerium allergnädigst zu autorisiren, zu den auf Veranlassung resp. der Itzehoe-Kellinghusener und der Elmshorner Tierschau intendirten Verlosungen von Ausstellungsgegenständen und landwirtschaftlichen Geräten, sowie zu anderen behufs Förderung des landwirtschaftlichen Interesses in gleicher Weise annoch fernerweitig etwa von Landwirthschaftsvereinen des Herzogthums Holstein beabsichtigten Unternehmungen ähnlicher Art auf desfalliges Ansuchen Beikomender die erforderliche Erlaubnis zu ertheilen.

Schliesslich referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Scheele] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend ein Gesuch der Ehefrau Bonn und der Christina Westphal in Holstendorf, im Amte Ahrensböck, um Erlass oder Verwandlung einer gegen sie erkannten 8 tägigen Gefängnisstrafe.

Übereinstimmend mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, die wider die Ehefrau Bonn und die Christina Westphal in Holstendorf, im Amte Ahrensböck, wegen Unterschlagung eines Tuches unterm 27sten Januar d. J. erkannte 8 tägige Gefängnisstrafe in eine Geldbusse von 20 Rt. für jede allergnädigst zu verwandeln.

Indenrigsministeren [Bang] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Kjøbenhavns Magistrat allernaadigst maa meddeles Bemyndigelse til at give Bestyrelsen for den Forening, der har dannet sig til Opførelsen af en Kirkebygning paa Nørrebro, Tilsgagn om, af de oplagte Renter af Brygger Jens Nielsen Halds ved Testamente af 2den Januar 1687 oprettede Legat til Hjælp for Kjøbenhavns trængende Indvaanere i Indkvarteringen at erholde et Bidrag af 5000 Rd. til Hjælp til Bestridelse af Omkostningerne ved den paa-tænkte Kirkebygning Opførelse, naar Tegning og Overslag dertil ere blevne approberede af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Indenrigsministeren [Bang] refererede derpaa en allerunderdanigst Forestilling, hvorved 3 Ansøgninger om Anlæg af Brændevinsbrænderier paa Landet indstilles til Afslag.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at det maa tilkjendegives Gaardmand Mads Andersens Enke, Maren Rasmusdatter af Skovlundgaard i Hammer Sogn i Kjær Herred under Aalborg Amt, Mølleieier Thomas Valentin Petersen af Kideris Mølle i Rind Sogn, Hammerum Herred under Ringkjøbing Amt og Møller Jacob Laursen Sirebek af Lund Mølle i Sneiberg Sogn, samme Herred, at deres Ansøgninger om Anlæg af Brændevinsbrænderier paa Landet ikke have kunnet bevilges.

Fremdeles refererede *Indenrigsministeren* [Bang] en allerunderdanigst Forestilling, om der maa overlades Rigsraadet et Lokale i Stueetagen i Frederik den 6tes Palais paa Amalienborg til Afbenyttelse ved dets forestaaende Sammenkomst.

Overensstemmende med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at de fornødne Lokaler til Benyttelse for Rigsraadet ved

dettes forestaaende Sammenkomst maa overlades samme i Stueetagen i det saakaldte Frederik den 6tes Palais paa Amalienborg.

Indenrigsministeren [Bang] refererede derefter en allerunderdanigst Forestilling angaaende Tilladelse for Militæretaten til i anstundende Sommer at disponere over nogle Lokaler paa Frederiksberg Slot samt at afbenytte nogle af Slottets Staldbygninger m. v.

Overensstemmende med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* aller-naadigst, at de 14 i Forestillingen nærmere betegnede Værelser paa Frederiksberg Slot for indeværende Aar stilles til Militæretatens Disposition paa de i Forestillingen nævnte Vilkaar, samt at det endvidere tillades Militæretaten i Aaret 1855 at benytte de i Forestillingen ommeldte til Slottet hørende Stalde m. v.

Indenrigsministeren [Bang] refererede en allerunderdanigst Forestilling om, at en Del af Korsør Nor, som ligger mellem den nye forbi Jernbanegaarden ved Korsør hørende Kjørevei og Lille-Øen, maa overdrages det Kjøbenhavn-Korsørske Jernbaneselskab, idet han til allerhøieste Resolution indstillede, at der fra Statskassens Side intet haves imod, at den ommeldte Del af Korsør Nor maa overtages og opfyldes af det sjællandske Jernbaneselskab, dog med Forpligtelse for dette til:

- 1) At træffe Foranstaltning til, at Opfyldningen ikke flyder ud i Haven.
- 2) Efter Indenrigsministeriets nærmere Bestemmelse at afstaa en passende Del af det opfyldte Areal, dels til det projecterede Gjæstgiveri ved Korsør Banegaard, dels til Havnevæsenet, forsaavidt dette maatte behøves til Udvidelsen af Korsør Havn, alt imod Refusion af en forholdsmæssig Del af Bekostningerne ved den af Selskabet foretagne Opfyldning, og
- 3) Med Hensyn til enhver Disposition over de øvrige Dele at underkaste sig Indenrigsministeriets Approbation, at Skattefrihed, Bygningsafgift dog ikke derunder indbefattet, tilstaaes for det indvundne Areal i 20 Aar fra Aaret 1856 af at regne, imod at af det Hartkorn, der da maatte blive paalignet dette, Landskatten, alene med Fradrag af den anordnede Eftergivelse, bliver at udrede med dens oprindelige Beløb, derunder altsaa indbefattet den Del af samme, der ellers er paabuden at opkræves som Gammelskat, samt imod at ligeledes samtlige øvrige Skatter og Afgifter til Statskassen fra samme Tidspunkt deraf blive at svare; at det sjællandske Jernbaneselskab, ifald det finder saadant fornødent, kan gjøre sig Haab

om, at Landvæsenscommissionen ved særeget Commissorium, med de i slige Tilfælde sædvanlige Bestemmelser, vil blive autoriseret til at indkalde alle dem, som anse sig beføiede til at gjøre Indsigelser imod Opfyldningen eller Paastand paa Erstatning for Ulemper deraf, samt til at forlige eller paakjende de Sager, som i den Anledning maatte opstaa.

Hans Majestæt resolverede allernaadigst i Overensstemmelse med det Indstillede.

Endvidere refererede *Indenrigsministeren* [Bang] en allerunderdanigst Forestilling, hvorved Udkast til en Plakat angaaende Oprettelsen af en Bygningscommission paa Øfjords Handelssted forelægges.

Overensstemmende med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at det ved Forestillingen fremlagte Udkast til en Plakat angaaende Oprettelsen af en Bygningscommission paa Øfjords Handelssted maa forelægges det i indeværende Aar sammentrædende Althing.

Indenrigsministeren [Bang] refererede dernæst en allerunderdanigst Forestilling, hvorved Udkast til en Plakat om Udredelsen af de til Iværksættelsen af Loven af 15de April 1854 om Skibsfart og Handel paa Island fornødne Udgifter forelægges.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at det ved Forestillingen fremlagte Udkast til en Plakat angaaende Udredelsen af de til Iværksættelsen af Loven af 15de April 1854 om Skibsfart og Handel paa Island fornødne Udgifter maa forelægges det i indeværende Aar sammentrædende Althing til Betænkning.

Sluttelig refererede *Indenrigsministeren* [Bang] en allerunderdanigst Forestilling angaaende et Forslag til Matrikulsagens videre Fremme i Island.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst:

- 1) At det af Indenrigsministeriet affattede Forslag til Matrikulsagens videre Fremme i Island forelægges det til næstkommende Sommer sammentrædende Althing til Betænkning.
- 2) At Althinget, hvis det i det væsentlige tiltræder Forslaget og navnlig selv vil afgjøre, hvilke Repper der skulle omtaxeres, da erholder en Forlængelse af den sædvanlige Thingtid med 8 Dage.
- 3) At Althinget under førstnævnte Forudsætning vælger tvende Medlemmer af den Commission, som Matrikuleringsarbeidets Fortsættelse bliver at overdrage, og den Kongelige Commissarius en dygtig

og sagkyndig Kongelig Embedsmand til Commissionens Formand og tredie Medlem.

- 4) At denne Commission, ligeledes under Forudsætning af, at Forslaget i det væsentlige tiltrædes, strax efter Althingets Slutning paabegynder Arbejderne og navnlig foranlediger det fornødne til de enkelte Reppers Omtaxation.
- 5) At de Omkostninger, der ville foranlediges ved de foranførte Omtaxationsforretninger, maa foreløbig afholdes af den til ekstraordinære Udgifter for Island paa Finantsloven opførte Sum, imod at det forbeholdes senere allerhøieste Bestemmelse, hvorledes de i sin Tid kunde være at refundere.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Raasløff] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Wiederverpachtung der herrschaftlichen Ländereien und der Fischereiparcellen im Gotteskog, Amt Tondern, auf 3 Jahre vom 1sten Mai 1855 bis dahin 1858.

Übereinstimmend mit dem Antrage genehmigten *Seine Majestät*, dass die herrschaftlichen Ländereien und Fischereiparcellen im Gotteskog, Amt Tondern, auf 3 Jahre vom 1sten Mai 1855 bis dahin 1858, für jährlich 14.954 Rt. 32 Sch. verpachtet werden.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Raasløff] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend den beabsichtigten Verkauf des der Jungfrau Christiane Cecilie Homann zuständigen, vormals herrschaftlichen Hauses in Husum.

In Übereinstimmung mit dem Antrage genehmigten *Seine Majestät* allerhöchst, dass bei dem von der Jungfrau Christiane Cecilie Homann beabsichtigten Verkauf des ihr gehörigen, vormals herrschaftlichen Hauses in Husum, für die Kaufsumme von 6900 Rt. auf das Allerhöchstdenselben zuständige Verkaufsrecht allergnädigst verzichtet, dabei jedoch dieses Recht für künftige etwaige Verkäufe ausdrücklich reservirt werde.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Raasløff] referirte darauf eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend Erlass der von dem Kammerherrn, Amtmann und Oberstaller Johannsen in Husum in Rückstand gelassenen Rangsteuer.

Übereinstimmend mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, dem Kammerherrn, Amtmann und Oberstaller Johannsen in Husum die von ihm für die Zeit vom 1sten October 1850 bis zum 31sten März 1853

in Rückstand gelassene Rangsteuer zum Belaufe von 145 Rt. zu erlassen.

Ferner referirte *der Minister für das Herzogthum Schleswig* [Raasløff] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die allerhöchste vorläufige Aufhebung zweier Stationen auf König Frederik des Siebenten südschleswigscher Eisenbahn und die allerhöchste Genehmigung einiger auf den Tönninger Bahnhof bezüglichen Veranstaltungen, m. w., indem er allerunterthänigst beantragte, ob es nicht allergnädigst zu genehmigen sein dürfte, dass die Stationen Schwesing und Duvenstedt auf König Frederik des Siebenten südschleswigscher Eisenbahn bis weiter eingehen, und dass ein Vieh- und Güterschuppen auf dem Tönninger Bahnhof und eine Landungsbrücke vor dem Bahnhofsplatze daselbst zum Löschen von Steinkohlen, beides nach Massgabe der desfalls allerunterthänigst eingereichten Zeichnung angebracht, sowie dass unter Dispensation von den bezüglichen Vorschriften des allgemeinen Deichreglements vom 6ten April 1803, das Zollgebäude auf dem Tönninger Bahnhof auf dem in der gegenwärtig gleichfalls allerunterthänigst vorgelegten Zeichnung angegebenen Platz aufgeführt werden, und ob nicht Ew. Königlichen Majestät Ministerium für das Herzogthum Schleswig allergnädigst zu autorisiren sein dürfte, künftighin in Ansehung der für König Frederik des Siebenten südschleswigsche Eisenbahn zur Sprache kommenden, auf Baulichkeiten oder Betrieb und dergleichen bezüglichen Einrichtungen, so oft es sich dabei um unbedeutenderen Veranstaltungen oder von minder wesentlichen Veränderungen in der einen oder der anderen seiner Zeit allerhöchst approbirten Veranstaltung handelt, vorkommenden Falls die erforderliche Genehmigung ohne eine desfällige specielle allerhöchste Resolution selbst oder, den Umständen nach, durch Ew. Königlichen Majestät Commissair zu ertheilen.

Diese Anträge wurden von *Seiner Majestät* allerhöchst genehmigt.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Raasløff] refererede dernæst en allerunderdanigst Forestilling angaaende Nedsættelse af nogle Redacteur P. Chr. Koch i Haderslev for begaaede Presseforsøelser idømte Mulkter.

I Overensstemmelse med Indstillingen behagede *Hans Majestæt* af allerhøieste Naade at nedsætte til et Beløb af ialt 100 Rd. de Redacteur P. Chr. Koch i Haderslev ved den derværende Magistrats Domme af

9de April 1853 og 31te October 1854 for Presseforsøelser ifundne Mulkter af resp. 150 Rd. og 50 Rd.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Raasløff] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die allerhöchste Genehmigung eines Tarifsatzes für die von der Flensburg-Husum-Tönninger Eisenbahngesellschaft angelegten Pferdebahnen zu Flensburg und Tönning.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, für die Beforderung von Gütern auf der Pferdebahn von dem Flensburger Bahnhöfe bis zur Stadtschiffbrücke und längs derselben und auf der Pferdebahn vom Tönninger Bahnhöfe nach dem inneren Hafen dieser Stadt, von der Eröffnung derselben an, hinsichtlich der nicht umsonst abzuholenden und abzuliefernden Güter, eine Taxe von 8 Sch. für jede 1000 $\%$ zu vollen Wagenladungen allergnädigst zu genehmigen.

Ferner referirte *der Minister für das Herzogthum Schleswig* [Raasløff] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend ein Gesuch des Generalbevollmächtigten der Flensburg-Husum-Tönninger Eisenbahngesellschaft um allergnädigste Aufhebung des der allerhöchsten Resolution vom 18ten August v. J. betreffend die Genehmigung der Pläne und Zeichnungen zu den drei Bahnhöfen in Flensburg, Tönning und bei Rendsburg hinzugefügten Vorbehalts, soweit selbiger die Ausstattung der in diesen Bahnhöfen dem Postwesen einzuräumenden Locale mit dem erforderlichen Inventarium betrifft.

Übereinstimmend mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, den der allerhöchsten Resolution vom 18ten August v. J. hinzugefügten Vorbehalt, soweit derselbe die Ausstattung der dem Postwesen in den Bahnhöfen in Flensburg, Tönning und vor Rendsburg eingeräumten Locale mit dem erforderlichen Inventarium angeht, allergnädigst wiederum aufzuheben.

Fremdeles refererede *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Raasløff] en allerunderdanigst Forestilling, hvorved forelægges Udkast til en Bekjendtgjørelse for Hertugdømmet Slesvig angaaende de Chausseestrækninger, som i Tidsrummet fra 1ste April 1855 til 31te Marts 1856 skulle anlægges resp. indløses i Hertugdømmet Slesvig for Fianetskassens Regning.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* aller-

naadigst, at der udstedes en med det forelagte Udkast overensstemmende Bekjendtgjørelse.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Raasløff] refererede derefter en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, om ikke Ministeriet allernaadigst maatte være at bemyndige til, hvor det findes hensigtsmæssigt, at udfærdige en officiel til den tidligere tyske svarende dansk Text af de ældre Forordninger for Hertugdømmet Slesvig, der ere udgaaede alene i det tyske Sprog.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede.

Sluttelig refererede *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Raasløff] en allerunderdanigst Forestilling angaaende forskellige Bygningsarbejder og Reparationer, som i Regnskabsaaet 1855/56 ville være at udføre ved Kongelige Slotte og Bygninger i Hertugdømmet Slesvig.

Overensstemmende med Indstillingen behagede *Hans Majestæt* allernaadigst at autorisere Ministeriet til i indeværende Regnskabsaar ogsaa at lade de i den refererede allerunderdanigste Forestilling betegnede Bygningsarbejder bringe til Udførelse og lige allernaadigst at bifalde, at det dertil for Husum Slots Vedkommende fornødne Beløb af 560 Rd. samt de til de øvrige Bygningers Vedligeholdelse fornødne Summer af ialt 4869 Rd. 58 Sk. maa afholdes resp. af den til Bygnings- og Vedligeholdelsesomkostninger ved Kongelige Slotte og Bygninger i indeværende Regnskabsaars Budget opførte Sum og af Hertugdømmet Slesvigs staaende Domanialintrader for det samme Regnskabsaar.

Justitsministeren [Simony] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at det Bidrag stort 5000 Rd. aarligt, som Besidderen af Grevskabet Langeland og Stamhuset Ahlefeldt ifølge den allerhøieste Resolution af 20de August 1845 skal udrede af bemeldte Godsers Revenuer til den grevelig Ahlefeldt-Laurvigske Gjældsafgjørelseskasse, maa, under Forudsætning af, at vedkommende Creditorer dertil give deres Samtykke, bortfalde for den nuværende Besidders, Kammerherre og Oberst, Grev Christian Johan Frederik Ahlefeldt-Laurvigens Besiddelsestid, fra indeværende Aars Begyndelse at regne.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede.

Justitsministeren [Simony] refererede dernæst en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Husmændene Peder Christensen Muus og Morten Nielsen Westergaard af Tolstrup under Aalborg Amt maa eftergives de dem ved Aars og Sleth Herreders samt Løgstør Birks Extrarets Dom af 17de Marts d. A. for ulovligen at have bort-

taget eller underslaaet strandet Gods, idømte Straffe af Fængsel paa Vand og Brød i resp. 2 Gange 5 og 5 Dage, mod at de hensættes til simpelt Fængsel i resp. 8 og 4 Dage.

Denne Indstilling blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Fremdeles refererede *Justitsministeren* [Simony] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Besidderen af Stamhuset Stensballegaard, Kammerherre og Generalmajor, Baron Kragh Juell-Arenfeldt maa overdrage det Stamhuset tilhørende Bolsted Matr. No. 5 i Skablund, af Hartkorn 1 Td. 2 Skpr. 0 Fdk. 2 Alb., til Peder Jørgensen, uden at denne derfor erlægger nogen Kjøbesum, imod at han afstaar sit Fæste paa Gaarden Matr. No. 4 sammesteds, af Hartkorn 2 Td. 1 Skp. 1 Fdgk. 2 1/2 Alb., og at de den sidstnævnte Ejendom tilliggende Jorder dels indlemmes i Stamhusets Skove, dels anvendes til Skovfogedlod.

Efterat *Justitsministeren* [Simony] paa dertil af *Indenrigsministeren* [Bang] given Anledning havde yttret, at det, til yderligere Forebyggelse af mulig Misforstaaelse, skulde, saafremt Hans Majestæt bifaldt den foreliggende Indstilling, blive tilføjet i Justitsministeriets Communication til Vedkommende, at man, hvad Fæsteforpligtelsen angik, maatte henholde sig til, hvad af Indenrigsministeriet i saa Henseende var tilkjendegivet, behagede *Hans Majestæt* allernaadigst at bifalde Indstillingen.

Sluttelig refererede *Justitsministeren* [Simony] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Approbation paa Planen for Helbredelsesanstalten for Sindssvage i Østifterne med Undtagelse af Kjøbenhavn, idet han indstillede, at Deres Majestæt allernaadigst vil approbere, at den i Loven af 20de August 1853 ommeldte Helbredelsesanstalt for Sindssvage i Østifterne, med Undtagelse af Staden Kjøbenhavn, opføres i Overensstemmelse med det af den til at forestaa Anstaltens Opførelse anordnede Commission affattede Program og de af samme ligeledes udarbejdede Tegninger med Overslag, dog med følgende Modificationer:

- 1) At 2den og 3die Afdelings Latriner i hver af Anstaltens 2 Hovedafdelinger forøges med 1 Alen hvert i Bredden.
- 2) At Bygningen for 3die Afdeling af hver Hovedafdeling gjøres 3 Alen længere, og at denne Udvidelse benyttes til en passende Forstørrelse af de deri anbragte Localer, navnlig af de urenlige Spisestuer.

- 3) At der fra Obductionsstuen anbringes en Dør ind til Ligstuen.
- 4) At den i Planen afsatte Tørrestue deles i en mindre og en større efter Programmet.
- 5) At der anbringes Ventilationsskorstene i 2den og 3die Adelings Opholdsstuer, de urenlige Stue og Sygestuerne, hvormed alle disse Stuer sættes i Forbindelse, foruden at der i hver Stue træffes Forholdsregler til en vilkaarlig Aspiration af den ydre Luft.
- 6) At der anbringes et specielt lille Kjøkken for 3die Afdelings Sygestuer; og
- 7) At Talestuerne anbringes i Hovedbygningen eller i Enden af 1ste Afdelings Bygninger, samt med Forbehold af Bemyndigelse for Commissionen til med Justitsministeriets Approbation at foretage saadanne mindre væsentlige Forandringer ved Planen, som under Arbeidets Udførelse maatte vise sig nødvendige eller hensigtsmæssige.

Samtlige Indstillinger bleve af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldte.

Finantsministeren [Andræ] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at det allernaadigst maa tillades, at den det Kongelige Theater tilhørende Prioritetsobligation i Gaarden No. 68 i Lille-Strandstræde her i Staden, stor til Rest 18.000 Rd., maa transporteres til Sorø Akademi paa ustemplet Papir, dog at det i Transporten udtrykkelig anføres, at den, i Henhold til allerhøieste Resolution, er udfærdiget uden Brug af stemplet Papir.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede.

Fremdeles refererede *Finantsministeren* [Andræ] en allerunderdanigst Forestilling angaaende tvende Loves Udvidelse til Island.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at Lov af 30te Juni 1850 angaaende Anvisning af Gager og deslige samt om Forskud, Pensionsloven af 5te Januar 1851 og Lov af samme Dato om Embedsmænds Forpligtelse til at sikkre deres Enker Overlevelsenser udvides til Island, de tvende førstnævnte uforandrede, og sidstnævnte med den Forandring, at der i sammes § 3 istedetfor »Attest fra Finantsministeriet« sættes »Attest fra vedkommende Amtmand«, og istedetfor »opfyldt Forpligtelsen med Hensyn til Enkeforsørgelse« sættes: »sendt Amtmanden Andragende til Finantsministeriet om at maatte gjøre Indskud i Livrente- og Forsørgelsesanstalten«.

Hans Majestæt hævdede derpaa Geheime-Statsraads-Mødet.

J. Liebe.

Møde i geheimestatsrådet tirsdag d. 12. juni 1855.

Aar 1855, Tirsdagen den 12te Juni, var det Geheime-Statsraad forsamlet paa Frederiksborg Slot under Hans Majestæt Kongens allerhøieste Præsidium.

Premierministeren [Bang] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvorved til allerhøieste Vedtagelse forelægges Udkast til Forfatningslov for det danske Monarkis Fælleds-Anliggender.

Ved § 13 af dette Udkast, som paragraphvis blev allerunderdanigst foredraget, oplæste *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Raasløff] sine Forestillingen vedlagte dissentierende Bemærkninger til denne §, idet han endnu tilføiede, at en saadan Forfølgningsmaade som den i §'ens 1ste Passus foreskrevne ikke derved, at §en udgaar af det foreliggende Udkast, er i Fremtiden udelukket, men at Bestemmelse om samme vil kunde bringes tilveie ad forfatningsmæssig Vei.

Premierministeren [Bang] yttrede, at han til, hvad der i Forestillingen var bemærket med Hensyn til denne §, skulde endnu føie, at han ikke skjønnede rettere, end at naar samtlige af *Ministeren for Slesvig* i hans dissentierende Bemærkninger paaberaabte Aktstykker henvise til en Fællesforfatning, som skal gives med sit naturlige Omfang, saa er ogsaa just ved det saaledes i Henseende til Fælledsforfatningen udtalte Forbehold en Forbrydelse mod hele Staten, ikke mod en enkelt Landsdel, henvist til Afgjørelse af en fælleds Domstol, saa at man ikke kan sige, at hvad der ved de specielle Forfatningslove er indrømmet de enkelte Landsdele forringes ved den i den foreliggende § indeholdte Bestemmelse, som han troede netop stemmende med det hele Forholds Natur.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Scheele] bemærkede, er könne nicht den Bedenklichkeiten des Ministers für Schleswig beipflichten, glaube auch nicht, dass der von demselben soeben angewiesene Weg ein gangbarer sei. Wenn erst die Zweckmässigkeit der betreffenden Bestimmung an und für sich anerkannt werden müsse, in welcher Beziehung er sich der in der Vorstellung enthaltenen Motivirung anschliesse, sei seiner Meinung nach der von der Majorität des Ministeriums eingeschlagene Weg der einzig ausführbare.

Hans Majestæt Kongen behagede derefter allernaadigst at bifalde den foreliggende §, saaledes som den af Ministeriets Majoritet er allerunderdanigst bragt i Forslag.

I § 15 blev, paa dertil af *Hans Majestæt* givne Anledning, fore-

taget den Redaktionsforandring, at det 2det Punkt kom til at lyde saaledes: »Er Kongen i enkelte Tilfælde forhindret fra at præsidere, kan han lade Sagerne forhandle i Ministerconferencer. Forsædet føres af den af Kongen udnævnte Conseilspræsident«, samt at derhos i §'ens sidste Punktum Ordene »da«, »i Henhold til« og »sammes Resultat« udelodes; med hvilken Redaktionsforandring *Hans Majestæt* derefter bifaldt §'en.

Ved § 16 oplæste *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Raasløff] sine Forestillingen vedlagte dissentierende Bemærkninger til denne §, til hvilke han henholdt sig.

Premierministeren [Bang] henholdt sig til, hvad der i Forestillingen var af Ministeriets Majoritet bemærket i Henseende til denne §, idet han derhos endnu tilføjede, at naar man, saaledes som ogsaa af Ministeren for Slesvig var indrømmet, ikke kan i Kongeriget betage Embedsstanden de paagjældende Rettigheder, som de nu engang have, vilde det være en høist besynderlig Forskjel, om af een og samme Klasse Fælledeembedsmand de, der ere ansatte i Hertugdømmerne, skulde i de omhandlede væsentlige Henseender have en anden Stilling end de i Kongeriget ansatte, og en saadan Forskjel forekom ham langt større og mere anormal, end den Ulighed, som efter Ministeriets Majoritets Forslag bliver tilbage mellem de for de enkelte Landsdele særegne Embedsmænd.

Ministeren for Hertugdømmerne Holsten og Lauenborg [Scheele] troede at maatte indstændigt anbefale, at de til samme Klasse hørende Embedsmænd i de forskjellige Landsdele sættes lige. Det vilde i Holsten gjøre et yderst uheldigt Indtryk, hvis der udkom en Fælledsforfatnings-Lov, hvorefter Forholdene skulde for Embedsmændene derovre være mindre gunstige end heri Kongeriget; og han troede ogsaa, at man allerede derved, at man kan afskedige Embedsmændene med Pension, har en stærk Tømme ihænde. Han maatte derfor holde paa den foreliggende §.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Raasløff] kunde ikke andet end anse den Ulighed, som fremkommer ved, at Embedsmændene i samme Landsdel stilles i et forskjelligt Forhold, for større end den, at Kongerigets Embedsmænd staa i et andet Forhold end Hertugdømmernes. Iøvrigt betragtede han fra sit Standpunkt det foreliggende Spørgsmaal i Øieblikket mere som en Formsag, og saaledes som Forholdene i det hele nu staa, troede han ikke, at Tingen har meget paa

sig, saameget mindre som de fleste vigtigere Embedsmænd i Hertugdømmerne dog ville fremdeles vedblive at staa under de hidtil gjældende Regler i de omhandlede Henseender.

Hans Majestæt Kongen fandt, at der burde gives §'en en Tilføining om, at den eventuelle Pensionslov for hele Monarkiet skal tillige indeholde Forskrifter med Hensyn til Pensioneringen af de Embedsmænd ved Civillisten, som entlediges ved Thronskifte.

I denne Anledning blev det fra flere Sider bemærket, at en saadan Tilføining ikke vilde have sin rette Plads i den foreliggende §, og at Spørgsmaalet om, hvorledes der bliver at forholde med de Civilliste-Embedsmænd, som afskediges ved Thronskifte, jo vilde komme frem, naar der i sin Tid bliver Tale om Udarbeidelse af Monarkiets Pensionslov; i hvilken Henseende *Premierministeren* [Bang] navnlig yttrede, at der intet var til Hinder for, at *Hans Majestæt* allerede nu, ganske udenfor Fælledsforfatnings-Lovudkastet, til Geheime-Statsraadets Protokol tilkjendegiver, at de fornødne Bestemmelser om hint Punkt skulle tages under Overveielse, naar Pensionsloven for Monarkiet udarbeides.

Hans Majestæt bifaldt derefter § 16, saaledes som den af Ministeriets Majoritet er allerunderdanigst foreslaaet, og tilkjendegav dernæst Allerhøistsamme, at naar Pensionsloven for Monarkiet udarbeides, skulle de fornødne Bestemmelser om Pensionering for de Civilliste-Embedsmænd, som ved Thronskifte entlediges, tages under Overveielse.

Ved § 23 resolverede *Hans Majestæt*, at i Slutningen af §'en Ordene »udredes af Monarkiet« blive, for at gjøre det endnu mere utvivlsomt, at det tyske Forbund ikke har at gjøre med andre Landsdele end Holsten og Lauenborg, at forandre til »godtgjøres Hertugdømmerne Holsten og Lauenborg af de øvrige Landsdele«.

Med Hensyn til § 25 yttrede *Hans Majestæt*, at Allerhøistsamme havde meget imod, at de kongevalgte Medlemmer af Rigsraadet skulle vælges for Livstid, og at han fandt, at Functionstiden burde for alle Medlemmerne af Rigsraadet, de kongevalgte saavel som de ikke kongevalgte, være af ens Varighed. Der laa efter hans Mening noget urimeligt i, at Kongen skulde, naar han først engang havde valgt en Mand til Medlem af Rigsraadet, være forpligtet til at beholde denne bestandig, naar han ikke længere havde Tiltro til ham; og vedblev Kongen derimod at være tilfreds med ham, vilde det jo altid staa Kongen frit at vælge ham igjen, naar nyt Valg skulde ske.

Premierministeren [Bang] fremhævede, at det netop er Øiemedet med det foreslaede livsvarige Valg af de kongevalgte at skaffe Medlemmer, som ere uafhængige af Tidens Omskiftelser, det være sig fra den ene eller fra den anden Side, og som kunne være en Støtte for de conservative Anskuelser i Almindelighed.

Finantsministeren [Andræ] bemærkede, at det, for at de kongevalgte Medlemmers Stilling ikke skulde blive aldeles afhængig af Regjeringen og derved blive saa nedsat, at de næppe overfor de andre Medlemmer af Rigsraadet vilde kunne bevare den Indflydelse, der er tilsigtet, var nødvendigt, at de udelukkedes fra at skulle udtræde ved Opløsning af Rigsraadet, ligesom han derhos og troede, at naar det først findes, at der bør være kongevalgte Medlemmer, og Bestemmelser herom havde alle nuværende Ministre troet at maatte tilraade opretholdt, bør man ogsaa bestræbe sig for at gjøre deres Stilling i det hele saa fast som muligt og derfor navnlig lade deres Valg gjælde for Livstid.

Efterat *Hans Majestæt* paany havde udtalt sig imod Valget for Livstid, og efter at *Ministeren for Holsten* [Scheele] havde bragt paa Bane, om der maaske kunde være den Mellemvei at gaa, at de kongevalgte Medlemmer vælges paa 8 eller 10 Aar, men derhos ikke træde ud paa Grund af Rigsraadets Opløsning, bemærkede *Premierministeren* [Bang], at det forekom ham aldeles klart, at de kongevalgte Medlemmer ikke maa kunne miste deres Sæde, fordi Rigsraadet opløses, thi ellers vilde deres Stilling tabe al Betydning, og at han fremdeles maatte principaliter stemme for livsvarigt Valg, men at han dog, naar *Hans Majestæt* er saameget imod samme, ikke skulde modsætte sig en Bestemmelse om, at Valget kun sker for en Aarrække, hvilken han da skulde henstille at maatte blive sat til 12 Aar.

Krigsministeren [Lüttichau] yttrede, at det ikke syntes ham heldigt, at der med Hensyn til Tiden for Valgets Varighed bliver nogen Forskjel mellem de kongevalgte Medlemmer og de øvrige, og at han ikke havde kunnet forene sig med den Tanke, at det skulde være hensigtsmæssigt, at Folk til deres Dødsdag skulde sidde i Rigsraadet, hvor Regjeringen altid maa have Mænd i deres fulde Kraft. Han vilde derfor gjerne stemme for, at alle Medlemmerne i Rigsraadet vælges paa 8 Aar, men at de kongevalgte ikke udtræde paa Grund af Rigsraadets Opløsning; og han skulde ogsaa tage meget feil, om ikke de nuværende

Rigsraadsmedlemmer selv skulde finde sig tilfredsstillede ved et 8aarigt Tidsrum for deres Valg.

Cultusministeren [Hall] bemærkede, at det forekom ham nødvendigt, at de kongevalgte Medlemmer beholde deres Plads uagtet Opløsning af Rigsraadet, thi ellers vilde deres Stilling miste den allerstørste Del af sin Betydning og blive uholdbar. Men naar man da tillægger dem Uanfægtelighed af Opløsning, vilde det være overmaade anomalisk alligevel at gjøre deres Stilling kun temporær, og han troede eiheller, at man vilde kunne paavise nogen anden Forsamling, hvor et saadant Forhold fandt Sted. Heller ikke saa han, at der vandtes noget ved, at Valgets Varighed indskrænkedes til 8 Aar istedetfor at gjælde for Livstid, thi naar der er en Bestemmelse, hvorefter de valgte skulde i 8 Aar vedblive at være faste Medlemmer, vilde jo forsaavidt Regjeringen, naar der i den Tid skete en betydelig Forandring i Regjerings-Principerne, ved hvilken Leilighed det netop var, at Regjeringen skulde kunne ønske andre Medlemmer, ikke være bedre faren, da den dog var nødt til at beholde de engang valgte 8 Aar ud.

Justitsministeren [Simony] fandt det ogsaa heldigt, at det blev ved Udkastets Bestemmelse, idet han ansaa Sædet paa Livstid for bedre at tjene de conservative Interesser end Sæde for en Aarrække; men han fandt imidlertid dog ikke den paagjældende Bestemmelse saa vigtig, at han, hvis der blev Pluralitet for, at Valget kun skulde gjælde for en Aarrække, ikke skulde underkaste sig samme, men han ønskede da hellere 12 Aar end 8 Aar.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Raasløff] maatte anse det for rettest, at det forblev ved Udkastet, idet han troede, at den Vægt, man vil forbinde med den paagjældende Stilling, kun kan sikkres ved Sæde for Livstid. Dette er heller ikke andet, end hvad der er Tilfældet i ethvert Pairskammer; og han troede ogsaa, at naar Hans Majestæt under de nuværende Forhold dog skulde vente flere Aar, inden Allerhøistsamme kunde fjerne en Mand fra Rigsraadet, opnaaedes der ei heller forsaavidt noget ved at lade Valg for en Aarrække træde istedetfor Valg paa Livstid.

Finantsministeren [Andræ] skulde, til hvad der af den sidste Minister var yttret, endnu føie, at der her, ved det i Udkastet foreslaaede Valg paa Livstid, ikke engang er Tale om at gjøre de kongevalgte Rigsraads-Medlemmers Stilling saa fast, som deres Stilling er, der have Sæde i andre Landes Pairskammere, thi i saa Fald maatte de nød-

vendigvis blive siddende indtil deres Død, men at der kan tænkes flere Veie, ad hvilke de kunde komme til at udtræde. De kunde saaledes søge Kongen om at maatte udtræde, og en saadan Udtrædelse vilde i Reglen ikke blive dem nægtet. En anden Vei er antydet, naar der i den foreliggende § er henpeget paa nærmere i Forretningsordenen bestemte Tilfælde, hvor et Rigsraadsmedlem kan fjernes (man kunde saaledes tænke sig en Bestemmelse om, at det Medlem, der ikke i en hel Session var mødt, skulde have tabt sit Sæde, og flere andre Tilfælde). Han maatte dernæst endvidere bemærke, at vel skulde det ikke synes at kunne gjøre noget stort, enten Valget blev for Livstid eller for en længere Aarrække som 12 Aar, da dette sidste dog for de fleste vilde være det samme som for Livstid, idet Valget som kongevalgt Medlem af Rigsraadet maa antages at ville falde paa Mænd, der allerede ere i en moden Alder. Men paa den anden Side gjør dog den Bevidsthed hos alle, at den paagjældende er valgt paa Livstid, en stor Forskjel i Henseende til Stillingen; hvortil endelig endnu ogsaa kommer, at der vel maaske kunde, ved at den Del af Rigsraadet, der bliver uopløselig, dog vælges temporært ligesom den anden opløselige Del, udvikle sig Misforhold, som i Øieblikket ikke lade sig overskue.

Marineministeren [Michelsen] yttrede, at han helst stemmede for Valget paa Livstid.

Ministeren for Hertugdømmerne Holsten og Lauenborg [Scheele] bemærkede, at han ogsaa helst holdt sig til Valget paa Livstid, men at han dog praktisk ansaa det for at være af liden Indflydelse, om der istedetfor sættes en Aarrække af 12 Aar, og at han, naar Hans Majestæt var stemt herfor, altsaa kunde slutte sig dertil.

Hans Majestæt resolverede derefter, at i § 25 istedetfor Ordene »for Livstid« sættes »for et Tidsrum af 12 Aar«, og at samme Punkts sidste Sætning Ordene »et Tidsrum af« udelades, samt at ligeledes i den midlertidige Bestemmelse 4 Ordene »for Livstid« udgaa, hvorimod der til sammes Slutning bliver at føie: »for et Tidsrum af 12 Aar, at regne fra enhvers Udnævnelse«.

Ved § 29 oplæste *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Raasløff] sine Forestillingen vedlagte dissenterende Bemærkninger til denne §.

Hans Majestæt yttrede, at Allerhøistsamme fandt den i den foreliggende § bestemte Valgrets-Census for høi og mente, at den burde

nedsættes til det halve, altsaa til 100 Rd. i Skat eller 600 Rd. i aarlig Indtægt.

Premierministeren [Bang] kunde ikke andet end paa det bestemteste allerunderdanigst anbefale at blive staaende ved den i §'en satte Størrelse for Valgrets-Censussen. Efter de Erfaringer, som haves fra Landstingsvalgene, hvor den samme Census gjælder for Valgbarhed, er det ogsaa et betydeligt Antal Individer i alle Klasser, som falde ind under denne Census, hvilket Antal vil med Hensyn til Rigsraadsvalgene blive meget forøget, dels paa Grund af, at den ved Landstingsvalgene satte Aldersbestemmelse af 40 Aar falder bort ved Rigsraadsvalgene, og dels fordi det kan antages, at ikke faa, som, uagtet de havde den foreskrevne Census, ikke have brudt sig om at lade sig indtegne paa Valgbarhedslisterne til Landstinget, derimod ved Rigsraadsvalgene, hvor det gjælder Valgberettigelsen, ville melde sig. At gaa lavere ned i Henseende til Census end i §'en foreslaaet, vilde, som i Forestillingen udviklet, have den samme uheldige Følge som ved Rigsdagsvalgene, at de intelligentere Kræfter trække sig tilbage; ligesom det heller ikke kan antages, at Rigsraadet vilde nogensinde gaa ind paa en saa lille Valgrets-Census. Hvad dernæst angik den slesvigske Ministers dissenterende Bemærkninger til den foreliggende §, da maatte Premierministeren henholde sig til, hvad i Forestillingen var anført, idet han endnu kun, næst at urgere, at der i et saa vigtigt Punkt som det omhandlede bør undgaas Uoverensstemmelse mellem de forskjellige Landsdele, og at i Kongeriget vil man ikke kunne opstille en Grundeidoms-Census, skulde tilføie, at det ingenlunde har været hans Tanke og vist heller ikke nogen af de øvrige Ministres, ved hvad der er foreslaaet at gjøre noget Skridt til at overføre Kongerigets constitutionelle Indretninger paa Slesvig, i hvilken Henseende han ogsaa sluttelig maatte gjøre opmærksom paa, at den i §'en foreslaaede Census er ligesaa høi som den, den slesvigske Minister vil for Slesvigs Vedkommende have sat i Stedet.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Scheele] bemærkte, er müsse, hinsichtlich des vorliegenden wichtigen Puncts, sehr grosses Gewicht darauf legen, dass der Wahlrechts-Census, welcher die eigentliche Basis sei, derselbe werde für alle Landestheile, und die Anzahl der Wähler nach dem in dem vorliegenden §'en allerunterthänigst beantragten Census sei auch, seiner Ansicht nach, hinlänglich gross sowohl im Königreiche als in den Herzog-

thüern. Was die in dem heute vorgetragenen dissentirenden Votum hervorgehobenen nachtheiligen Folgen betreffe, die der Minister für das Herzogthum Schleswig in politischer Hinsicht befürchte, bitte er nur um Erlaubnis, dass ins Protocoll aufgenommen werde, dass er mit jenen Äusserungen, insofern sie die Motive des Ministers bilden, durchaus nicht einverstanden sei, wie es ihm auch nicht ganz klar sei, wie dieselben hier an Ort und Stelle sein können; weswegen er sich um so mehr darauf beschränken könne, jenen Motiven in toto, ohne im Einzelnen auf sie einzugehen, zu widersprechen.

Krigsministeren [Lüttichau] maatte stemme for at bibeholde den i §'en foreslaaede Census, da det er et vigtigt Hensyn at faa Mænd i Rigsraadet, der have den fornødne Indsigt og Selvstændighed, og da det er en temmelig almindelig Mening her i Landet, at ved den med Hensyn til Rigsdagen indførte Valgret den mere intelligente og uafhængige Del af Nationen trænges tilbage.

Marineministeren [Michelsen] maatte ogsaa stemme for den i §en foreslaaede Census.

Finantsministeren [Andræ] bemærkede, at det for ham stod fuldkommen klart, at det ikke vel er gjørligt at forandre den i §'en bestemte Census, uden at den hele Charakter af det foreliggende Lovudkast derved bliver forandret.

Cultusministeren [Hall] var ogsaa ganske af denne Formening, idet han derhos navnlig fremhævede, at foruden, at den Erfaring, der er gjort med Hensyn til den hidtil gjældende almindelige Valgret til Rigsdagen, maa have oplyst om de Misligheder, den har ved Siden af dens Goder, maa det ogsaa tages i Betragtning, at der i Rigsraadet kun bliver eet Kammer, hvortil endnu kommer, at de Mænd, der igjennem Repræsentationen for de enkelte Landsdele vælges til Rigsraadet, netop ere, om ogsaa kun middelbart, udgaaede af den hele Befolknings Valg uden Indskrænkning af nogen Census.

Justitsministeren [Simony] var ligeledes ganske af den Mening, at det bør blive ved Udkastets Bestemmelse, idet han specielt gjorde opmærksom paa, at Antallet af dem, der have en saadan Census, som §'en foreskriver, maa antages at ville Aar for Aar stige, saa at den Grændse, som er sat for Valgretten, dermed efterhaanden vil blive lavere.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Raasløff] maatte ogsaa udtale sig for Bibeholdelsen af den i §'en foreslaaede Census, ihvorvel

han maatte for Slesvigs Vedkommende anse det ønskeligt, at denne der reguleres efter Grundbesiddelse.

Hans Kongelige Høihed Arveprindsen fandt det rigtigst, at §'en bliver uforandret som i det foreliggende Udkast.

Det behagede derefter *Hans Majestæt* allernaadigst at samtykke i, at § 29 bliver som i det af Ministeriet forelagte Udkast.

Sagens videre Forhandling udsattes, og *Hans Majestæt* hævede derpaa Mødet.

J. Liebe.

Møde i geheimestatsrådet tirsdag aften d. 12. juni 1855.

Samme Dags Aften var det Geheime-Statsraad atter forsamlet paa Frederiksborg Slot under Hans Majestæt Kongens allerhøieste Præsidium.

Premierministeren [Bang] fortsatte Referatet af den allerunderdanigste Forestilling angaaende Udkast til Forfatningslov for det danske Monarkis Fælleds-Anliggender.

Med Hensyn til Udkastets § 39 fandt *Hans Majestæt*, at det burde tilføies §'en, at der skulde være Regjeringen forbeholdt Ret til i enkelte Tilfælde at forlange Rigsraadets Forhandlinger holdte for lukkede Døre.

Efterat det imidlertid i denne Anledning var blevet erindret, at et saadant Forbehold vilde ialtfald bedst have sin Plads i Rigsraadets Forretningsorden, samtykkede *Hans Majestæt* i, at det paagjældende Punkt henvises til Forretningsordenen, og Allerhøistsamme bifaldt derefter §'en, saaledes som den foreligger.

Ved § 47 yttrede *Hans Majestæt*, at Allerhøistsamme troede det i hele Monarkiets Interesse, at Kongen forbeholder sig den Ret, selv alene, uden at spørge Rigsraadet, at give Indfødsret; og i Overensstemmelse hermed mente han derfor, at §'en burde forandres.

Med Hensyn hertil blev det navnlig af *Premierministeren* [Bang] og *Cultusministeren* [Hall] bemærket, at de maatte anse det for meget vigtigt, at §'en forbliver uforandret, da de efter deres Kjendskab til Rigsdagen maatte betragte det som vist, at en stor Del af Rigsdagens Medlemmer, som lægger ganske særdeles Vægt paa den tilsvarende Grundlovs-Paragraph, der kommer til at udgaa, vilde, naar ikke en

Bestemmelse, som den i den nu foreliggende § indeholdte, optages i Fælledsforfatnings-Udkastet, i denne Omstændighed søge en Grund til at vække Misnøje imod Udkastet; og denne Betragtning gav den foreliggende § en Vigtighed, som den i sig selv ikke havde, medens paa den anden Side §'en heller ikke kunde antages at ville i noget Tilfælde medføre Ulempe for Regjeringen.

Efterat endnu flere Ministre havde udtalt sig for Bibeholdelsen af den foreliggende §, samtykkede *Hans Majestæt* allernaadigst i denne.

I Henseende til § 57 fremhævede *Hans Majestæt*, at der kunde tænkes presserende Tilfælde, hvor praktiske Vanskeligheder gjorde det umuligt at faa $\frac{3}{4}$ af Medlemmerne samlede.

Premierministeren [Bang] maatte bemærke, at nærværende § kun angaar Forandringer i Forfatningen, og at disse ikke kunne antages at være saa presserende, at §'ens Bestemmelser kunne have nogen stor praktisk Betænkelighed, ligesom det dog ogsaa paa den anden Side forekom ham misligt at gjøre det altfor let at faa Forandringer foretagne i Forfatningen. Han maatte dernæst ogsaa fremhæve, at Bestemmelsen om, at idetmindste $\frac{3}{4}$ af Medlemmerne skulle være tilstede, af en ganske særegen Grund er anset nødvendig, nemlig for at give Hertugdømmerne en Garanti for, at de danske Medlemmer alene ikke skulle kunne vedtage Forandringer i Forfatningen.

Efterat samtlige øvrige Ministre ligeledes havde understøttet den foreliggende §, blev denne af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Med de forommeldte allerhøist resolverede Forandringer i §§ 15, 23 og 25 samt den midlertidige Bestemmelse 4 approberede *Hans Majestæt* allernaadigst det af Ministeriet forelagte Udkast til Forfatningslov for det danske Monarkis fælleds Anliggender; hvornæst *Hans Majestæt*, forsaavidt Ministeriet endvidere havde allerunderdanigst andraget paa Bemyndigelse til at affatte og til allerhøieste Approbation forelægge Udkast til et Kongeligt Budskab til det nærværende foreløbige Rigsraad, hvorved Udkastet til Forfatningsloven forelægges dette og den i den allerunderdanigste Forestilling anførte Anskuelse om Rigsraadets Stilling til denne Sag udtales, allernaadigst meddelte Ministeriet saadan Bemyndigelse, idet Allerhøistsamme tillige befalede, at det i Budskabet til Rigsraadet skal med Bestemthed tilkjendegives, at det er *Hans Majestæts* Villie, at Rigsraadet kun vil have at give eller nægte sit Samtykke til Forfatningsloven som en Helhed.

Indenrigsministeren [Bang] refererede dernæst en allerunderda-

nigst Forestilling angaaende Overdragelse til Korsør Havn af Statens formentlige Ret til et sammesteds beliggende Grundstykke.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at den Ret, Staten maatte have til det hele eller en Del af det omspurgte Areal paa den nordre Side af Indløbet til Korsør Havn, som besiddes af Kjøbmand I. Kruuse, maa udtrykkeligen overdrages til Korsør Bys Havnevæsen, medens det iøvrigt overlades Havnecommissionen at ordne Mellemværendet med Generalmajor Oxholm og Kjøbmand Kruuse, navnlig ved Rettergang, uden at Statskassen tager nogen Del i en saadan Retssag eller de deraf flydende Bekostninger.

Finantsministeren [Andræ] refererede en allerunderdanigst Forestilling angaaende Rigsraadets Sammenkaldelse, idet han indstillede, at Deres Majestæt allernaadigst vil sammenkalde Rigsraadet, saaledes som samme fortiden er sammensat efter §§ 8 og 14 i Forordningen 26de Juli 1854, til et nærmere allerhøiest berammet Tidspunkt, samt at Deres Majestæt lige allernaadigst til den Ende vil forsyne de hosfølgende Expeditioner med allerhøieste Underskrift.

Efterat *Hans Majestæt* allernaadigst havde bestemt, at Tidspunktet for Rigsraadets Sammentræden skulde sættes til Fredagen d. 29de Juni d. A. Kl. 11, behagede det Allerhøiestsamme at forsyne de forelagte Expeditioner med allerhøieste Underskrift.

Fremdeles refererede *Finantsministeren* [Andræ] en allerunderdanigst Forestilling om allernaadigst Udnævnelse af tvende Medlemmer af Rigsraadet.

I Overensstemmelse med Indstillingen behagede *Hans Majestæt* allernaadigst at udnævne Hofjægermester Hans Rasmussen Carlsen til Gammelkjøgegaard og Kammerherre Ernst Christian Greve Reventlow til Farve, Ridder af Dannebrog, til Medlemmer af Rigsraadet.

Justitsministeren [Simony] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Ægteskabet mellem forhenværende Bagermester Bertel Hansen Holst og Hustru Andrea Holst, født Rasmussen af Frederikshavn, maa være aldeles ophævet, samt at det maa tillades Konen at indgaa nyt Ægteskab.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Fremdeles refererede *Justitsministeren* [Simony] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Forbedringshusfange i Christianshavns Straffeanstalt Peder Christian Næsborg, som ved Høieste-rets Dom af 27de April f. A. for Tyveri, i Medfør af Forordningen 11te

April 1840 § 12, blev idømt en Straf af 2 Aars Forbedringshusarbeide, allernaadigst maa eftergives den resterende Del af Straffetiden.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede.

Endvidere refererede *Justitsministeren* [Simony] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Livsstrafs Eftergivelse for Arrestanten Christian Johansen.

I Overensstemmelse med Indstillingen behagede *Hans Majestæt* allernaadigst at eftergive Arrestanten Christian Johansen af Kagerød under Frederiksborg Amt den ham for crimen bestialitatis, i Medfør af L. 6–13–15, idømte Straf af Baal og Brand, mod at han hensættes til Forbedringshusarbeide i 8 Maaneder.

Justitsministeren [Simony] refererede derefter en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Arrestantinden Bodil Anthonisdatter allernaadigst maa forskaanes for den hende ved Høisterets Dom af 15de f. M., for at have ombragt sit udenfor Ægteskab fødte Barn, i Henhold til L. 6–6–7, idømte Straf af at miste sin Hals og hendes Hoved at sættes paa en Stage, mod at hun hensættes til Tugthusarbeide paa Livstid.

Denne Indstilling blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Sluttelig refererede *Justitsministeren* [Simony] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at benaadet Fæstningsslave Christian Kjærulff Olsen, som har vedgaaet at have gjort sig skyldig i Betleri, herfor maa tiltales og dømmes efter Lovgivningens almindelige Bestemmelser uden Hensyn til det ved Benaadningsresolutionen af 29de September f. A. fastsatte Vilkaar, hvorefter han, saafremt han paany maatte gjøre sig skyldig i nogen Forbrydelse, der ikke medfører større Straf, eller naar han oftere maatte overtræde de Regler, som Politiet, for at sikre sig hans ordentlige Levnet, maatte foreskrive, uden videre Dom vilde være at gjenindsætte til Tugthusarbeide paa Livstid.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede.

Hans Majestæt hævede derpaa Geheime-Statsraads-Mødet.

J. Liebe.

Møde i geheimestatsrådet fredag d. 20. juli 1855.

Aar 1855, Fredagen den 20de Juli, var det Geheime-Statsraad forsamlet paa Skodsborg under Hans Majestæt Kongens allerhøieste Præ-

sidium. Premierministeren, der har allerhøieste Reisetilladelse, var fraværende.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Scheele] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Niederschlagung einer von dem Justitiariate des adeligen Guts Wandsbeck wider den früheren kaiserlich österreichischen Lieutenant, Baron v. Könitz aus Rinteln wegen Verdachts von Werbungen für die englische Fremdenlegion eingeleiteten Untersuchung.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, die von dem Baron v. Könitz aus Rinteln während seines Aufenthalts in hiesigen Landen wegen Werbung für fremde Kriegsdienste event. verwirkte Strafe allergnädigst zu erlassen, und die von dem Wandsbecker Justitiariate desfalls wider denselben eingeleitete Untersuchung aus allerhöchster Gnade niederzuschlagen.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Scheele] referirte darauf eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Bitte des Schustermeisters I. C. Dieckmann in Glückstadt um Erlassung von 18 Rt. 10 Sch. rückständiger Haussteuer.

Übereinstimmend mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, die von dem Schustermeister I. C. Dieckmann in Glückstadt für die Zeit vom 1sten October 1847 bis zum 1sten April 1853 mit 18 Rt. 10 Sch. in Rückstand gelassene Haussteuer demselben aus allerhöchster Gnade zu erlassen.

Ferner referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Scheele] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend ein Gesuch des Tuchscherers Ferdinand Schönwandt und des M. F. Schönwandt in Neumünster um Erlassung der auf ihrem abgebrannten Wohnhause ruhenden Königlichen Steuern und Abgaben bis zum Wiederaufbau desselben, event. für einen Zeitraum von 1–1 1/2 Jahren.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, den Tuchscherern Marx Friedrich und Ferdinand Schönwandt in Neumünster die auf ihrer Wohnstelle ruhenden Königlichen Steuern zum Betrage von 28 Rt. 24 Sch. für ein Jahr allergnädigst zu erlassen.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Scheele] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Befreiung des Krankenhauses im Flecken Neumünster von der Haussteuer, indem er beantragte, ob nicht das der Spar- und Leihkasse im Flecken Neumünster gehörige Krankenhaus, insoweit dasselbe nicht

von den Officialen dieser Anstalt als Wohnung benutzt wird, bis weiter und so lange dasselbe als Krankenhaus bestehen bleibt, von der durch die allerhöchste Verordnung vom 15ten December 1802 angeordneten Haussteuer allergnädigst zu befreien sein möchte.

Dieser Antrag wurde von *Seiner Majestät* allerhöchst genehmigt.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Scheele] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend das Gesuch der Administration der Spar- und Leihkasse zu Kaltenkirchen um Befreiung der an die Leihkasse ausgestellten Schuldscheine von der Stempelpapierabgabe.

Übereinstimmend mit dem Antrage genehmigten *Seine Majestät* allerhöchst, dass die Kaltenkirchener Spar- und Leihkasse hinsichtlich der an sie von dem ersten Empfänger ausgestellten Verschreibungen in Betreff der Darlehn bis zur Summe von 80 Rt. von dem Gebrauche des gestempelten Papiers bis weiter allergnädigst befreit werde, mit der Bestimmung jedoch, dass bei etwaigen Cessionen solcher Verschreibungen das verordnungsmässige Stempelpapier zu gebrauchen sei.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Scheele] referirte darauf eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die wider die Witwe Dorothea Margaretha Arpe, geb. Ruberg zu Passau um Erlassung einer wider sie erkannten 2×5 tägigen Gefängnisstrafe bei Wasser und Brod.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, die wider die Witwe Dorothea Margaretha Arpe, geb. Ruberd zu Passau wegen begangenen Holzdiebstahls unterm 19ten Februar 1853 erkannte 2×5 tägige Gefängnisstrafe bei Wasser und Brod auf eine 4tägige Gefängnisstrafe bei gewöhnlicher Gefangenenkost allergnädigst herabzusetzen.

Noch referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Scheele] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend das Gesuch der Direction des Julienstifts in Itzehoe um Erlaubnis zur Anstellung einer öffentlichen Verlosung.

Übereinstimmend mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, der Direction des Julienstifts in Itzehoe die Anstellung einer Verlosung von Sachen zum Besten jener Anstalt allergnädigst zu gestatten.

Schliesslich referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Scheele] eine allerunterthänigste Vorstellung betref-

fend ein Gesuch des Kanzleiraths und Bürgermeisters Jürgens in Ratzeburg um Überlassung eines Theils des hinter dem dortigen Regierungsgebäude belegenden, zu demselben gehörigen Gartenlandes zu einem Bauplatze, indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht dem Kanzleirath und Bürgermeister Jürgens in Ratzeburg von dem hinter dem dortigen Regierungsgebäude belegenden und zu demselben gehörigen Gartenlande der auf dem der Vorstellung angeschlossenen Situationsriss mit x – y bezeichnete c. 5 □ Ruthen enthaltende Theil bis zu dem Punct, wo das Grundstück desselben an das des Tischlermeisters Ölert grenzt (Situationsriss sub a.a.a.), zum Bauplatze unter der Bedingung, dass er dafür sofort nach dessen Überweisung ein Kaufgeld von 100 Rt. L. M. sowie von dem ebengedachten Zeitpunkt angerechnet in Zukunft jährlich einen Canon von 1 Rt. L. M. an Ew. Majestät Kasse zahle, auch nicht nur an der Grenze seines Grundstücks und des Regierungshofes unter Aufsicht und nach Bestimmung des Landbauverwalters auf seine Kosten eine Mauer errichten lasse, sondern zugleich für sich und seine Besitznachfolger die Verpflichtung übernehme und auf dem Folio seines Grundstücks protocolliren lasse, die Grenzmauer nach der näheren Bestimmung der Regierung des Herzogthums Lauenburg einseitig zu unterhalten und in der unteren Etage seines neu aufzuführenden Wohnhauses nach der Seite des Regierungshofes hin, nur nach vorgängiger desfälliger Erlaubnis der Regierung Fenster anzulegen, sowie endlich mit der Bestimmung zum Eigenthum allergnädigst zu überlassen sein möchte, dass die zur Zeit dem lauenburgischen Hofgericht zuständige Jurisdiction über das gedachte Areal nach stattgehabter Verbindung desselben mit dem Gewese des Supplicanten auf den Magistrat der Stadt Ratzeburg übergehen solle.

Seine Majestät genehmigten allerhöchst diesen Antrag.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Raasløff] refererede en alerunderdanigst Forestilling betræffende en Ansøgning fra Bestyrelsen for Actieselskabet Høiskamling om Tilladelse til at lade forskjellige Avlsredskaber og Industrigjenstande bortlodde ved en Fest paa Skamlingsbanken d. 6te Juli d. A.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* alerhøist, at Ministeriet har tilladt Bestyrelsen for Actieselskabet Høiskamling at lade forskjellige Avlsredskaber og Industrigjenstande bortlodde ved den Fest, som afholdes paa Skamlingsbanken d. 6te Juli d. A.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Raasløff] refererede dernæst en allerunderdanigst Forestilling angaaende Opførelsen af en ny Tjenestebolig for Skovfogden ved Handevedbusk Skov under Flensborg Skovdistrikt, idet han indstillede, om ikke Opførelsen af en ny Tjenestebolig for Skovfogden ved Handevedbusk Skov under Flensborg Skovdistrikt, istedetfor den den 7de September 1854 afbrændte, allernaadigst maa tillades iværksat overensstemmende med de foreliggende Tegninger og Overslag, dog saaledes at Stald- og Ladebygningen forkortes med 2 Fag, samt om ikke Ministeriet lige allernaadigst maa blive bemyndiget til at lade den dertil calculerede Udgift af 6050 Rd., efter Fradrag af Forsikkringssummen for den afbrændte Bygning 980 Rd., afholde af Hertugdømmet Slesvigs Forstintrader for Regnskabsaaret 1856/57.

Da der om denne Sag ikke forud havde af Ministeriet for Hertugdømmet Slesvig været corresponderet med Finantsministeriet, blev, paa dertil af *Finantsministeren* [Andræ] given Anledning, allerhøjest resolveret, at Sagen bliver at udsætte, indtil saadan Correspondance har fundet Sted.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Raasløff] refererede derpaa en allerunderdanigst Forestilling angaaende allerhøieste Approbation paa Salget til fri Eiendom af et til den paa Øen Aarøes sydøstlige Side værende Sandrevle, »Fuglehage« kaldet, i Tidens Løb ansat Areal af 3 Tdr. 4 $\frac{7}{16}$ Skp. Land, idet han indstillede, om ikke det til den paa Øen Aarøes sydøstlige Side værende Sandrevle, »Fuglehage« kaldet, i Tidens Løb ansatte Areal af 3 Tdr. 4 $\frac{7}{16}$ Skp. Land, maa, paa de i nærværende allerunderdanigste Forestilling specielt fremhævede, saavel som paa de øvrige til Grund for den afholdte Auktion fremlagte Betingelser, allernaadigst tillades overdraget til fri Eiendom til Landbolsmand Jep Jepsen paa Aarø for en Kjøbesum af 100 Rd. og en aarlig Afgift af 4 Rd., samt om ikke Ministeriet lige allernaadigst maa blive bemyndiget til at foranstalte det til denne Eiendoms-overdragelse videre Fornødne.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det saaledes Indstillede.

Fremdeles refererede *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Raasløff] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Forvandling af en Gjæstgiver Christian Detlev Andersen i Høier for Fornærmelser imod en Gensdarm idømt Fængselsstraf til en Pengebøde, idet han indstillede, at det maa behage Deres Majestæt allernaadigst at bifalde, at

den Gjæstgiver Christian Detlev Andersen af Høier for udvist fornærmeligt Forhold mod en Gensdarm ved Høier Politirets Dom af 12te Marts d. A. ikjendte Straf af 20 Dages Fængsel paa sædvanlig Fangekost forvandles til en Mulkt af 60 Rd., der tilfalder Deres Majestæts Kasse.

Hans Majestæt Kongen ansaa det utilraadeligt i et Tilfælde som det nærværende, hvor den paagjældende flere Gange forhen har vist passiv Modstand mod Regjeringen og været straffet, at lade ham istedetfor Fængselsstraffen slippe med en Pengemulkt, der hverken for ham selv eller for andre har paa nogen Maade det afskrækkende som hin Straf; og Allerhøistsamme fandt derfor, at den Benaadning, hvorom der her er Spørgsmaal, under ingen Omstændigheder bør gaa videre end at det idømte 20 Dages Fængsel paa sædvanlig Fangekost nedsættes til en Uge.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Raasløff] bemærkede, at den allerunderdanigst foreslaaede Pengemulkt var ansat i Forhold til den paagjældendes Formuestilstand og beregnet paa at skulle være følelig for ham. Næst derhos at fremhæve, at den Omstændighed, at der ikke har været noget politisk Motiv til den begaaede Forseelse, er for ham af stor Vægt til Benaadning i det foreliggende Tilfælde, tilføiede han endnu, at der ogsaa i den Mands Personlighed, der som Politiretsdommer havde behandlet Sagen imod paagjældende, laa en betydelig Garanti for, at der, naar denne Embedsmand anbefalede Fængselsstraffens Formildelse til en Mulkt, virkelig maatte være særdeles Omstændigheder, som i dette Tilfælde kvalificerede domfældte til en saadan Benaadning. Skulde imidlertid Hans Majestæt finde Betænkelighed ved den allerunderdanigst foreslaaede Forandring af Straffen, vilde man jo kunne blive staaende ved en saadan Afkortning i Fængselsstraffen som af Allerhøistsamme nævnt.

Hans Majestæt resolverede derefter, at den den paagjældende idømte Straf bliver at nedsætte til 1 Uges Fængsel paa sædvanlig Fangekost.

Schliesslich referirte *der Minister für das Herzogthum Schleswig* [Raasløff] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Verwendung eines Theils des zur Unterhaltung des v. Buchwaldschen Erbbergräbnisses an der Kirche zu Dänischenhagen ausgesetzten Capitals zur Anschaffung einer neuen Orgel für die gedachte Kirche p. p.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*,

die im Jahre 1849 stattgehabte Verwendung einer Summe von 586 Rt. 4 Sch. R. M. aus dem Capital des zur Unterhaltung des v. Buchwaldschen Erbbegräbnisses an der Kirche in Dänishenhagen in der Probstei Hütten gestifteten Fonds zur Reparatur der gedachten Kirche nachträglich allerhöchst zu genehmigen, sowie auch allerhöchst zu genehmigen, dass im Jahre 1857 aus dem obenerwähnten Capital eine Summe von 640 Rt. R. M. als Beitrag zur Anschaffung einer neuen Orgel für die gedachte Kirche verwandt werde.

Justitsministeren [Simony] refererede en allerunderdanigst Forestilling angaaende Strafs Eftergivelse for Redacturen af »Morgenposten« D. E. Rugaard, idet han henstillede, om Deres Majestæt ikke maatte finde Anledning til, saafremt Hans Kongelige Høihed Arveprindsen deri samtykker, at eftergive Redacteur og Udgiver af »Morgenposten« Daniel Eiler Rugaard den ham ved Høiesterets Dom af 23de April d. A. for Fornærmelser mod Hans Kongelige Høihed Arveprindsen i Henhold til Lov af 3die Januar 1851 § 6 idømte Straf af 3 Maaneders Fængsel samt at fritage ham for at udrede de ham ved Dommen paalagte Omkostninger, saaledes at disse udredes af det Offentlige.

Hans Majestæt Kongen behagede allernaadigst at opfordre Hans Kongelige Høihed Arveprindsen til i nærværende Tilfælde at lade Naade gaa for Ret og saaledes samtykke i, at Rugaard eftergives den ham idømte Straf.

Hans Kongelige Høihed Arveprindsen yttrede, at Høistsamme, da Rugaard ikke har bedet om at faa Straffen eftergivet, maatte finde det rigtigst, at denne exequeres, og idet Høistsamme maatte henholde sig til sin til Hans Majestæt indgivne skriftlige underdanige Erklæring, kunde han ikke finde sig foranlediget til at give sit Samtykke til Straffens Eftergivelse.

Efterat *Justitsministeren* [Simony] derpaa havde oplæst Hans Kongelige Høihed Arveprindsens forommeldte til Hans Majestæt indgivne skriftlige Erklæring, og efterat *Justitsministeren* endvidere paa dertil given Anledning havde bemærket, at det fra hans Side var underhaanden gjennem anden Mand tilkjendegivet Rugaard, at der til at Straffen skulde eftergives fordredes en Ansøgning fra ham, og at det ad samme Vei derefter var blevet ham meddelt, at Rugaard ikke fandt sig beføiet til at indgive nogen Ansøgning, udtalte *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Raasløff], *Finantsministeren* [Andræ], *Cul-*

tusministeren [Hall], *Udenrigsministeren* [Scheele] og *Marineministeren* [Michelsen] sig samtlige derhen, at den Kongelige Værdighed fordrer, at domfældte, for at Straffen skal kunne eftergives ham, selv beder herom, og da han i saa Henseende ikke har gjort noget Skridt, bør heller ingen Eftergivelse finde Sted, saameget mindre som han, ved, uagtet det er blevet ham tilkjendegivet, at Straffen vilde blive ham eftergivet, naar han kun indgav Ansøgning derom, at erklære, at han ikke vilde indgive saadan Ansøgning, har vist en Fremfærd, der grændser saa nær til Haan og Trods som vel muligt.

Hans Majestæt resolverede derefter, at den omhandlede Straf ikke bliver at eftergive Redacteur Rugaard; og paa Forespørgsel af *Justitsministeren* [Simony], om det var Hans Majestæts Villie, at denne allerhøieste Resolution, der iøvrigt kun tjener til Justitsministeriets Efterretning og ikke bliver at communicere, skulde formuleres derhen, at Hans Majestæt ikke finder sig foranlediget til at fritage Rugaard for Straffen, da han hverken til Allerhøjstamme eller til Hans Kongelige Høihed Arveprindsen har indgivet Ansøgning derom, erklærede *Hans Majestæt*, at Resolutionen bliver at formulere paa denne Maade.

Justitsministeren [Simony] refererede derefter en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at det allernaadigst tillades Besidderne af det grevelige schimmelmannske Fideicommiss at optage et Laan, stort 40.000 Rd. mod Sikkerhed i Fideicommissets Substants, under følgende Betingelser:

- 1) At hele Gjælden skal være afbetalt senest den 18. December 1880, og at Pantesikkerheden i Fideicommisset fra den Dag bortfalder, saa at Creditor, ifald der til den Tid endnu skulde henstaa nogen Del af Laanet uberigtiget, alene har ret til at holde sig til Fideicommissnyderne personligt eller til de da allerede forfaldne Revenuer af Fideicommisset.
- 2) At der til Gjældens Amortisation bliver, i Løbet af 20 Aar, fra Begyndelsen af Aaret 1860 at regne, aarlig at oplægge 2000 Rd., som anvendes til Indkjøb af Kongelige 4% Obligationer eller andre lignende Aktiver, hvilke Aktiver inden Udløbet af hvert Aars December Termin indsendes til Justitsministeriet for at forsynes med prohibitiv Paategning, første Gang i December Termin 1860, men blive i sin Tid igjen at realisere til Gjældens Dækning, saaledes at det Beløb, som de endnu maatte mangle til Creditors Fyldestgjørelse, bliver at tilskyde af de daværende Fideicommissnydere.

3) At dersom de nævnte Aktiver ikke skulde blive indsendte til Justitsministeriet til den bestemte Tid, bliver der ved Ministeriets Foranstaltning at lægge Seqvester paa Fideicommissets Indtægter eller en saa stor Del af samme, som udfordres til Dækning af de forfaldne Oplæg med paaløbne Renter og Omkostninger.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst disse Indstillinger.

Justitsministeren [Simony] refererede derpaa en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at den vesten for Randers Kjøbstad beliggende Mølle, Hvidemølle kaldet, med Tilliggende i Henseende til Justits- og Politivæsenet maa henlægges fra Nørhald, Støvring og Galthen Herreders til Randers Kjøbstads Jurisdiction.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede.

Endvidere refererede *Justitsministeren* [Simony] en allerunderdanigst Forestilling om Tilladelse for Besidderen af Stamhuset Hoffmangave til at optage et Laan stort 10.000 Rd. m. m., idet han indstillede:

- 1) At Besidderen af Stamhuset Hoffmangave Niels Erik Hoffman Bang i 11te December Termin d. A. maa paa Stamhusets Substants optage et Laan af 10.000 Rd. dels til Erstatning for de Bekostninger, som han, medens han var Forpagter af Hovedgaarden Hoffmangave, af egne Midler har anvendt til Forbedring af Hovedgaardens Bygninger, dels til Afholdelse af Udgifterne ved Ombygning af det nuværende Faarehus, Istandsættelse af Hovedbygningen, Hals Overdrevs Tilcultivering til Skov og Opførelsen af et Afbyggersted eller 3 à 4 Arbeidsboliger paa bemeldte Overdrev paa Vilkaar:
  - a) At han inden Udløbet af 2 Aar godtgjør for Justitsministeriet, at de 2 førstnævnte Bygningsforetagender ere fuldførte og forsvareligt udførte.
  - b) At han med Hensyn til Tilcultiveringen af Hals Overdrev og Opførelsen af de nysnævnte nye Bygninger forelægger Justitsministeriet en af en kongelig beskikket Forstembedsmand udarbejdet Plan og iøvrigt underkaster sig de Betingelser, som i denne Henseende maatte blive foreskrevne af Ministeriet.
  - c) At han fritages for at erlægge Afdrag paa dette Laan indtil Udgangen af Aaret 1878, da den fortiden paa Stamhuset heftende Gjæld skal være afbetalt, imod at der fra Begyndelsen af Aaret 1879 afdrages paa samme 1000 Rd. aarligt, der betaales

med Halvdelen i hver 11te Juni og hver 11te December Termin.

- d) At Stamhusbesidderen efter Udløbet af hver Termin godtgjør for Justitsministeriet, at det befalede Afdrag er erlagt.
- 2) At bemeldte Niels Erik Hoffman Bangs nuværende Hustru, saafremt hun overlever ham, foruden den Enkepension, der tilkommer hende af Stamhuset, endvidere for sin Livstid maa oppebære en Appanage af 134 Rd. aarligt.
- 3) At den Besætning og det Inventarium, som i Henhold til Bevilling af 29de October 1802 skal medfølge Stamhuset, maa tilsvares med et Pengebeløb af 3200 Rd., dog saaledes, at den tiltrædende Stamhusbesidder skal være berettiget til af de paa Hovedgaarden værende Besætnings- og Inventariegjensstande, som tilhøre Formandens Bo, at udtage dem, som han ønsker at beholde ved Gaarden, efter deres Taxationsværdi indtil nysnævnte Beløb 3200 Rd.

Samtlige Indstillinger bleve af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldte.

Finantsministeren [Andræ] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Bestemmelserne i § 23 i Forordningen for Kongeriget af 27de Januar 1804 maa udvides til at gjælde ogsaa for Hertugdømmerne, og at Finantsministeriet allerhøist maa bemyndiges til at foranledige den i saa Henseende fornødne Offentliggjørelse.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Fremdeles refererede *Finantsministeren* [Andræ] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Deres Majestæt allernaadigst vil tillade, at ogsaa Correspondancen for Hamborg og Lübeck gjennem de derværende danske Overpostamter maa kunne frigjøres ved Frimærker, og at dette maa træde i Kraft den 1ste næste Maaned, samt at Finantsministeriet maa blive allerhøist bemyndiget til at bringe denne Bestemmelse til offentlig Kundskab.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Sluttelig refererede *Finantsministeren* [Andræ] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at det allernaadigst tillades, at den eller de Obligationer, som Randers Amtsraad paa Amtsrepartitionsfondens Vegne i sin Tid vil have at udstede for et Laan af 40.000 Rd. til Bestridelse af Udgifter ved Arbejderne paa de mindre Landeveie i Randers Amt, maa udfærdiges uden Brug af stemplet Papir, dog at det i Obligationerne udtrykkeligen indføres, at det er i Henhold til Deres Majestæts allernaadigste Resolution, at Udfærdigelsen er sket paa ustemplet Papir.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede.

Hans Majestæt hævede derpaa Geheime-Statsraads-Mødet.

J. Liebe.

Møde i geheimestatsrådet torsdag d. 2. august 1855.

Aar 1855, Torsdagen den 2den August, var det Geheime-Statsraad forsamlet paa Slottet Eremitagen under Hans Majestæt Kongens allerhøieste Præsidium. Premierministeren var fraværende.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Scheele] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Bitte des Archivars beim holsteinischen Sanitätscollegium, Secretairs M. Bartel um Erlassung rückständiger Rangsteuer sowie um Befreiung von Erlegung dieser Steuer für die Zukunft.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, dem Archivar beim holsteinischen Sanitätscollegium, Secretair M. Bartel, die von ihm in Rückstand gelassene Rangsteuer zum Betrage von 228 Rt. allergnädigst zu erlassen, denselben auch von der künftigen Entrichtung der Rangsteuer allerhöchst zu befreien.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Scheele] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend ein allerunterthänigstes Gesuch des Zimmermanns Jochim Huckfeldt zu Hartenholm im Amte Segeberg um allergnädigsten Erlass der von dem Segeberger Amthause wider ihn erkannten Forstbrüchen zum Gesamtbetrage von 137 Rt. 57 Sch.

Übereinstimmend mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, die von dem Segeberger Amthause unterm 3ten Juni 1854 wider den Zimmermann Jochim Huckfeldt in Hartenholm, Amtes Segeberg, erkannten Forstbrüchen zum Gesamtbetrage von 137 Rt. 57 Sch. aus allerhöchster Gnade bis auf 50 Rt. oder die entsprechende Gefängnisstrafe bei Wasser und Brod zu ermässigen.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Scheele] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung, in welcher er beantragte, ob es nicht mit Rücksicht auf das desfällige Gesuch der Erbpächterin Wilhelmine Friederike Louise Bauer, geb. von Ahlefeldt zu Mönckenbrook allergnädigst zu genehmigen sein möchte, dass bei der von derselben beabsichtigten tauschweisen Veräusserung einer Land-

masse von 3188 □ Ruthen, 4 Fuss nebst den darauf befindlichen Gebäuden von ihrer zu Steinklinken belegenen Erbpachtsstelle gegen die seither dem Erbpächter Hinrich Friedrich Willhöft zu Mönkenbrook gehörigen, eine gleiche Landmasse befassende Stelle der seither auf einem Theil der Steinklinkener Erbpachtsstelle ruhende jährliche Canon zum Gesamtbelauf von 23 Rt. 3 Sch. auf das dem gedachten Willhöft zu überlassende Landareal übertragen werde.

Seine Majestät genehmigten allergnädigst diesen Antrag.

Ferner referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Scheele] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Bestimmung des jedesmaligen Anfangstermins für die künftig in den Herzogthümern Holstein und Lauenburg abzuhaltenden jährlichen Landmilitairsessionen.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, die Aufhebung der Königlichen Resolution vom 14ten December 1853, wonach die Landmilitairsessionen in den Herzogthümern Holstein und Lauenburg bis weiter am 1sten Februar jeden Jahrs ihren Anfang zu nehmen haben, allerhöchst zu genehmigen und das Ministerium behufs Herbeiführung eines den Verhältnissen entsprechenden und mit den in betreffender Hinsicht für das Königreich getroffenen Anordnungen übereinstimmenden Verfahrens zur Bestimmung des jedesmaligen Anfangstermins für die künftig in den genannten Herzogthümern abzuhaltenden jährlichen Landmilitairsessionen allerhöchst zu autorisiren.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Scheele] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Überlassung eines Landstücks von 2 $\frac{3}{4}$ □ Ruthen an die Stadt Ratzeburg, behufs Erbauung eines Pferdestalles für Militairpferde, indem er beantragte, ob nicht dem Magistrat der Stadt Ratzeburg die Erlaubnis allergnädigst zu ertheilen sein möchte, auf dem hiebei angeschlossenen Situationsrisse näher bezeichneten 2 $\frac{3}{4}$ □ Ruthen grossen, zu den ehemaligen Festungspertinenzien gehörigen Platze einen Pferdestall behufs Unterbringung der Militairpferde zu erbauen, unter der Bedingung jedoch, dass die Stadt den Platz nebst Stallgebäude zu jeder Zeit, wenn Solches verlangt werden sollte, gegen Vergütung des alsdann durch Taxation zu ermittelnden Werthes des Gebäudes, zurückgebe, bis dahin aber eine jährliche Recognition von 1 Rt. L. M. für die Benutzung des Platzes an das Ratzeburger Amtsregister erlege.

Dieser Antrag wurde von *Seiner Majestät* allerhöchst genehmigt.

Darauf referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Scheele] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend ein Gesuch des Kaufmanns Johannes Gusmann in Ratzeburg um Überlassung einer Uferstrecke am Ratzeburger See zur Anlegung einer Gasbeleuchtungsanstalt.

Übereinstimmend mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, den Kaufmann Johannes Gusmann in Ratzeburg die Ausdämmung von zwei auf dem hiebei angeschlossenen Situationsriss näher bezeichneten Uferstrecken des Ratzeburger Sees in einer Länge von resp. 34 und 50 Fuss und einer Breite von resp. 25 und 16 Fuss allergnädigst zu gestatten und ihm das Eigenthum an dem dadurch gewonnenen Terrain, zur Verbindung mit seinem für die beabsichtigte Anlage einer Gasbeleuchtungsanstalt bestimmten benachbarten Grundbesitze unter Auferlegung einer an die Ratzeburger Amtskasse zu erlegenden jährlichen Recognition von 4 Rt. L. M. zu überlassen.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Scheele] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend ein Gesuch des Erbpachtmüllers Andreas Jürgen Kühl zu Demühlen und des Besitzers des Erbpachthofes Hammer, Hirschfeld in Kiel um Genehmigung eines Landtausches.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, unter Vorbehalt einer demnächstigen Regulirung der Abgabenverhältnisse, mit der Bestimmung jedoch, dass der auf der herrschaftlichen Erbpachtmühle zu Demühlen haftende Canon unverändert bleibe, allergnädigst zu genehmigen, dass die von den Ländereien des Hofes Hammer reclamirte zu Demühlener Erbpachtmühle gehörige sogenannte Hammer-Wiese von 6 Tonnen, 42 □ Ruthen Steuermasse an den Besitzer des Erbpachthofs Hammer gegen die von diesem dazu ausersehene bisher zu dem Hofe Hammer gehörige Wiese von 4 Tonnen 40 □ Ruthen Steuermasse vertauscht werde, und dass nach stattgehabtem Tausch die Jurisdiction über erstere auf die Stadt Kiel und die Jurisdiction über letztere auf das Amt Cronshagen übergehe.

Noch referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Scheele] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend ein Gesuch des Joh. Heinr. Tiedemann in Wohltorff und seines Vaters, des Vollhufners Joh. Joch. Tiedemann daselbst um Erlass einer wider den ersteren wegen Jagdcontravention erkannten 4 wöchigen Gefängnisstrafe.

Übereinstimmend mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, die unterm 10ten Februar d. J. von dem Hofgerichte des Herzogthums Lauenburg wider den Hufnerssohn Joh. Heinr. Tiedemann in Wohltorff wegen begangener Jagdcontravention erkannte vierwöchige Gefängnisstrafe aus allerhöchster Gnade in eine an den Fond ad pios usus zu erlegende Geldbusse von 20 Rt. L. M. zu verwandeln.

Schliesslich referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Scheele] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Begnadigung der wegen Zubringens von Rekruten an fremde Werber zu einer dreijährigen Festungsstrafe verurtheilten Inculpaten Heinrich Peter Schnede aus Nienstädten und Heinrich Carl Hilmers aus Depenau.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, die mittelst Erkenntnisses des holsteinischen Obercriminalgerichts wider den Commis Heinrich Carl Hilmers aus Depenau und den Commissionair Peter Schnede aus Nienstädten unterm 26sten Juli d. J. wegen Zubringens von Rekruten an fremde Werber erkannte dreijährige Festungsstrafe dritten Grades aus allerhöchster Gnade zu erlassen.

Som fungerende Indenrigsminister refererede *Justitsministeren* [Simony] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at den Del af Østofte og Hillested Sognes Hartkorn, der hører under Grevskabet Knuthenborg Birks Politijurisdiction, maa fritages for det samme ved allerhøieste Resolution af 23de September 1848 paalagte Bidrag til Thing- og Arresthuset i Kjøbstaden Rødby.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede.

Fremdeles refererede *Justitsministeren* [Simony] som fungerende Indenrigsminister en allerunderdanigst Forestilling om, at Bestemmelserne i Reglementet for Fattigvæsenet i Kjøbstæderne af 5te Juli 1803, dets § 42 No. 2, om en Afgift til vedkommende Kjøbstads Fattigvæsen efter Grundtaxten maa gives Anvendelse for Hjørring Kjøbstads Vedkommende.

Overensstemmende med Indstillingen behagede *Hans Majestæt* allernaadigst at approbere, at der, fra Aaret 1856 at regne, maa i Hjørring Kjøbstad i Grundtaxten lignes en Afgift til Byens Fattigvæsen af 2 Sk. for hver Skilling af bemeldte Taxts Beløb.

Endvidere refererede *Justitsministeren* [Simony] som fungerende Indenrigsminister en allerunderdanigst Forestilling angaaende Confirmation paa et Udkast til nye Love for Marsvinsjægerlauget i Middelfart Kjøbstad.

I Overensstemmelse med Indstillingen behagede *Hans Majestæt* allernaadigst at confirmere de af Marsvinsjægerlauget i Middelfart Kjøbstad under 30te August 1854 vedtagne nye Love for bemeldte Laug, uden at dog nogen udenfor Lauget ved denne Confirmation udelukkes fra at benytte den ham ellers muligt tilkommende Ret til at udøve Marsvinsjagt.

Som fungerende Inderigsminister refererede *Justitsministeren* [Simony] dernæst en allerunderdanigst Betænkning angaaende et Andragende fra Comiteen for Oprettelsen af en Opdragelses- og Helbredelsesanstalt for idiotiske, svagsindede og epileptiske Børn, om at tilstaas et Lokale dertil i Frederiksberg Slot.

I Overensstemmelse med det i Betænkningen allerunderdanigst foreslaaede resolverede *Hans Majestæt*, at Allerhøistsamme ikke fandt sig foranlediget til at tilstaa den paagjældende Committee det ansøgte Lokale i Frederiksberg Slot eller underliggende Bygninger, men allernaadigst vilde, at der i Budgettet for Finantsaaret 1856/57 opføres i bemeldte Øiemed en Udgift af 400 Rd., som udgjør det Leibeløb, der fortiden svares af den til Frederiksberg Slot hørende Fasangaard.

Justitsministeren [Simony] refererede derefter som fungerende Indenrigsminister en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Dr. Otis Avery i New York allernaadigst maa forundes 5 Aars Eneret til i det danske Monarki at forfærdige Symaskiner af en i den Forestillingen vedlagte Beskrivelse med tilhørende Tegning angivne Construction.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede.

Som fungerende Indenrigsministere refererede *Justitsministeren* [Simony] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at der allernaadigst maa forundes Giovanni Peretti Escolini af Turin 5 Aars Eneret til i det samlede Monarki paa den af ham angivne Maade at behandle Agaverne, Nyseelandsk Hør (phormium tenax) og andre fremmede Planter for at frembringe vegetabilsk Silke.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede.

Som fungerende Indenrigsminister refererede *Justitsministeren* [Simony] dernæst en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at der allernaadigst maa forundes Mekanikus og Jernstøber P. Andersen af Svanholm paa Gamle Kongevei ved Kjøbenhavn 5 Aars Eneret til i det danske Monarki at støbe forskellige Maskindele i Jernformer af en i den Forestillingen allerunderdanigst vedlagte Tegning angivne Form.

Det Indstillede blev allernaadigst bifaldt af *Hans Majestæt*.

Fremdeles refererede *Justitsministeren* [Simony] som fungerende Indenrigsminister en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Hattemager Carl Georg Heinrich Ludvig af Kjøbenhavn maa for et Tidsrum af 3 Aar allernaadigst meddeles Eneret til i det samlede danske Monarki at forfærdige Hatte belagte med Uldstøv paa den af ham i en Forestillingen vedlagt Beskrivelse angivne Maade.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede.

Justitsministeren [Simony] refererede derefter som fungerende Indenrigsminister en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Malermester Andreas Frederik Dahl af Kjøbenhavn maa for et Tidsrum af 5 Aar allernaadigst meddeles Eneret til i det samlede danske Monarki ved Hjælp af Lithographi at forfærdige Rullegardiner paa den af ham i en vedlagt Beskrivelse nærmere angivne Maade.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Sluttelig refererede *Justitsministeren* [Simony] som fungerende Indenrigsminister en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Kunstdreiermester P. I. Berthelsen af Kjøbenhavn maa for et Tidsrum af 3 Aar allernaadigst meddeles Eneret til i det samlede danske Monarki at forfærdige saakaldte »stumme Tjenerer« til at anbringes paa Spilleborde af den i den Forestillingen vedlagte Tegning angivne Construction.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Raasløff] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend den Verkauf der zum Landkirchener Pastorat gehörigen sogenannten Schmiedekoppel, indem er beantragte, ob nicht allerhöchst zu genehmigen sein möchte, dass die zum Landkirchener Pastorat auf Fehmarn gehörige sogenannte Schmiedekoppel, nördlich von Landkirchen belegen, ungefähr 400 □ Ruthen haltend, dem Gastwirth Andreas Riessen in Landkirchen und Consorten zu Bauplätzen und Gärten unter nachstehenden Bedingungen eigenthümlich überlassen werde, dass sie, wie auch die nachfolgenden Besitzer der Koppel, für jede ihnen auf ihre Kosten zuzumessende □ Ruthe eine jährliche Grundheuer an das Pastorat von 24 Sch. R. M. zu entrichten, so wie alle auf die Koppel fallenden Königlichen und sonstigen Abgaben und Lasten zu tragen haben, dass ihnen der Steinwall an der Dorfstrasse zur Benutzung überlassen, an die in der Koppel befindlichen Eschenbäume aber keine Ansprüche

ingeräumt werden, selbige vielmehr wegzunehmen und zum Besten des Pastorats öffentlich zu versteigern seien, so wie ferner, dass die auf der Koppel aufzuführenden Gebäude wenigstens von einem Werthe von 2400 Rt. R. M. sein müssen, und dass eine gehörige in erster Priorität zu protocollirende Sicherheitsacte auszustellen sei.

Dieser Antrag wurde von *Seiner Majestät* allerhöchst genehmigt.

Ferner referirte *der Minister für das Herzogthum Schleswig* [Raasløff] eine allerunterthänigste Vorstellung, in welcher er beantragte, ob nicht die zwischen dem Kammerjunker, Landvogt v. Levetzau auf Sylt und der Witwe Merret Buchholz, geborene Jensen in Keitum, als alleiniger Intestaterbin des verstorbenen Landvogts, Etatsraths Jensen auf Sylt abgeschlossene Übereinkunft wegen Einlösung der landvogteilichen Dienstgebäude cum. pert. für die Summe von 4.800 Rt. allerhöchst zu genehmigen und dem Landvogt v. Levetzau die Zusicherung zu ertheilen sein dürfte, dass diese Summe in Gemässheit der allerhöchsten Resolution vom 27sten Juli 1832 bei der Ausmittelung der von dem künftigen Dienstinachfolger dem Landvogt v. Levetzau oder dessen Erben für die Übertragung jener Dienstgebäude cum. pert. zu zahlende Einlösungssumme als Grundlage dienen soll; und ob nicht dem gedachten Landvogte dabei aufzugeben sein möchte, ein genaues Inventar über die gegenwärtige Beschaffenheit der Gebäude cum. pert. zu errichten.

Die beiden Anträge wurden von *Seiner Majestät* allerhöchst genehmigt.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Raasløff] refererede derpaa en allerunderdanigst Forestilling angaaende en Ansøgning fra Grundbesidderne i Landsbyen Popp Holz, Flensborg Amt, om Tilladelse til Bortforpagtning af Jagten paa deres Jorder.

Overensstemmende med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* aller-naadigst, at der meddeles Grundbesidderne af de til Landsbyen Popp Holz i Flensborg Amt hørende Jorder, uagtet disse kun have et Areal af 360 Tdr. Land, Tilladelse til at bortforpagte den afløste Kongelige Jagt paa bemeldte Jorder i Overensstemmelse med § 6 af Forordningen af 8de Februar 1854, dog ikkun til een Person.

Derefter refererede *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Raasløff] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Afhændelsen af et Stykke af den i Nærheden af Lygumkloster Flække beliggende, den Kongelige Kasse tilhørende, saakaldte Galgemoose.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at de i Forestillingen ommeldte Parceller No. 1 og 2 af resp. 12 ^{111/200} Tdr. og 12 ^{61/200} Tdr. Lands Størrelse, af den i Nærheden af Lygumkloster Flække beliggende, den Kongelige Kasse tilhørende saakaldte Galgemose, maa afhændes til Kaadner Jens Christian Thomsen af Lygumkloster for den af ham ved Auktionen d. 1ste Juni d. A. budne Kjøbesum af 140 Rd. foruden en aarlig Canon af 1 Rd. pr. Td. Land og paa de iøvrigt til Grund for bemeldte Auktion fremlagte Conditioner; hvorhos *Hans Majestæt* lige allernaadigst bemyndigede Ministeriet til at foranstalte det til Fuldbgyrdelsen af dette Salg videre Fornødne.

Fremdeles refererede *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Raasløff] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at det maatte behage Deres Majestæt allernaadigst at bifalde, at den Ane Christine Nielsen født Eriksen, fra Sønderborg, ved Apellationsrets Dom af 26de Juni d. A. for 3die Gang begaaet ringe simpelt Tyveri idømte Straf af 2 Aars Tugthusarbeide nedsættes til Fængsel paa Vand og Brød i 6 Gange 5 Dage.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst den allerunderdanigst foreslaaede Strafformildelse.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Raasløff] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die behufs vorzunehmender Vermagschiftung zweier resp. dem Bondenhufner Hans Magnussen zu Steinberg und dem adelig Ohrfelder Parcellenbesitzer Claus Nielsen ebendasselbst gehöriger Koppeln nachgesuchte Umlegung der Jurisdiction dieser Ländereien.

In Übereinstimmung mit dem Antrage genehmigten *Seine Majestät* allerhöchst, dass zum Zweck der von dem Amts Flensburger Bondenhufner Hans Magnussen und dem adelig Ohrfelder Parcellenbesitzer Claus Nielsen, beide wohnhaft in Steinberg, beabsichtigten Vermagschiftung der dem Ersteren gehörigen Koppel »Flassmay« von Bonität 1 Heidscheffel, 4 Schipp gegen eine im Eigenthum des Letzteren befindliche Koppel, genannt »Hav«, von gleicher Bonität, die Jurisdiction dieser Grundstücke umgelegt und dieselben resp. der Cappler Harde und der Nie Harde zugelegt werden.

Endvidere refererede *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Raasløff] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Tugthusfange Maren Johansen Fleischers Benaadning.

Overensstemmende med Indstillingen behagede *Hans Majestæt* allernaadigst at bifalde, at den til Tugthusarbeide paa Livstid dømte i Straffeanstalten i Glückstadt hensiddende Fange Maren Johansen Fleischer fra Sørup i Svendborg Amt løslades af bemeldte Straffeanstalt.

Sluttelig refererede *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* en allerunderdanigst Forestilling angaaende Indskjærpelse af ældre Forbud imod Brugen af fremmed Courantskillemynt i Hertugdømmet Slesvig.

I Overensstemmelse med Indstillingen behagede *Hans Majestæt* allernaadigst at bemyndige Ministeriet til at udstede en Bekjendtgjørelse for Hertugdømmet Slesvig, hvorved de ældre Forbud mod Brugen af fremmed Courantskillemynt paany indskjærpes i Overensstemmelse med det Forestillingen vedlagte Udkast.

Justitsministeren [Simony] refererede en af ham ifølge allerhøieste Befaling nedlagt allerunderdanigst Forestilling angaaende en af Redacteur D. E. Rugaard nu indgiven Ansøgning om, at den ham under 23de April d. A. for Fornærmelser mod Hans Kongelige Høihed Arveprindsen overgaaede Høiesteretsdoms Execution maa bortfalde, i hvilken Forestilling det allerunderdanigst henstilles, om Deres Majestæt maatte finde Anledning til, saafremt Hans Kongelige Høihed Arveprindsen deri samtykker, allernaadigst at eftergive Redacteur og Udgiver af »Morgenposten« Daniel Eiler Rugaard den ham ved Høiesterets Dom af 23de April d. A. for Fornærmelser mod Hans Kongelige Høihed Arveprindsen i Henhold til Lov af 3die Januar 1851 idømte Straf af 3 Maaneders Fængsel.

Paa dertil af *Hans Majestæt* given Anledning erklærede *Hans Kongelige Høihed Arveprindsen*, at da Redacteur Rugaard nu havde ansøgt om Eftergivelse af den ham idømte Straf, var der fra Høistsammes Side intet imod, at Straffen eftergives.

Finantsministeren [Andræ] yttrede, at han ikke troede, at der er tilstrækkelig Grund for Hans Majestæt til at vise Rugaard den Naade at eftergive ham hans Straf. Han maatte i saa Henseende bemærke, at den Sag, hvorom der her er Tale, ikke ganske er af samme Beskaffenhed som de andre Pressesager, der kort efter Ministerskiftet bleve hævede o. s. v., idet den nærværende Sag ikke er en almindelig politisk Sag, men et særligt Angreb rettet mod et Medlem af Kongehuset. Sagen er saaledes af en mere graverende Beskaffenhed, og der maatte da altsaa, naar der her skulde være Spørgsmaal om Benaadning, være

andre Grunde, som talte herfor. Men dette var, efter hans Formening, paa ingen Maade Tilfældet, og han troede, at der hverken i domfældtes Personlighed eller i det paagjældende Blads – et, som han antog, af de allersletteste Blade af den i det hele taget temmelig slette Presse – Charakter er noget, som skulde kunne komme i Betragtning til Fordel for den ompurgte Straffeeftergivelse. Og naar man nu dertil ser hen til, at domfældte, uagtet han vidste, at han vilde blive benaadet, naar han søgte derom, dog har holdt det saa længe hen og ikke villet indgive Ansøgning, for at tiltrodse sig Benaadning uden selv at søge den, medens nu den i forrige Geheime-Statsraads-Møde afgivne allerhøieste Resolution aldrig saa snart er falden, før han kommer med Ansøgning om Eftergivelse af Straffen, saa maatte Finantsministeren saameget mere udtale det som sin Mening, at der ikke er nogen Grund til Benaadning.

Hans Majestæt resolverede derefter, at Allerhøistsamme, efter Rector Rugaards derom indgivne allerunderdanigste Ansøgning, vilde, paa Hans Kongelige Høihed Arveprindsens Forbøn, af sær Kongelig Naade have ham eftergivet dem ham ved Høiesterets Dom af 23de April d. A. idømte Straf af 3 Maaneders Fængsel.

Justitsministeren [Simony] refererede dernæst en allerunderdanigst Forestilling angaaende Tugthusfange Frederikke Marie Fogths Løsladelse, idet han indstillede, at Tugthusfange paa Livstid Frederikke Marie Fogth eller Voigt allernaadigst maa forundes Friheden, dog at det inden Løsladelsen tilkjendegives hende, at hun, saafremt hun paany gjør sig skyldig i nogen Forbrydelse, der ikke medfører større Straf, eller hun oftere overtræder de Regler, som Politiet, for at sikre sig hendes ordentlige Forhold, finder sig foranlediget til at foreskrive, uden videre Dom vil blive gjenindsat til Tugthusarbejde paa Livstid.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede.

Fremdeles refererede *Justitsministeren* [Simony] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Strafformildelse for Niels Frederik Jensen.

I Overensstemmelse med Indstillingen eftergav *Hans Majestæt* allernaadigst Niels Frederik Jensen den ham ved Høiesterets Dom af 26de f. M. for Fornærmelser mod en Vægter i Henhold til Forordningen 4de October 1833 § 17 cfr. § 3 sidste Membrum idømte Straf af

8 Maaneders Forbedringshusarbeide, mod at han hensættes til Fængsel paa Vand og Brød i 4 Gange 5 Dage.

Endvidere refererede *Justitsministeren* [Simony] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at det allernaadigst maa tillades Besidderen af det lindencroneske Fideicommis, Oberstlieutenant Cai Ditlev v. Hegermann-Lindencrone, Commandeur for det 2det Dragonregiment, Ridder af Dannebrog og Dannebrogsmænd, til Sikkerhed for et nyt Laan af 10.000 Rd. i Nationalbanken at pantsætte det til bankmæssig Sikkerhed fornødne Beløb af Fideicommissets Aktiver, imod

- 1) At Fideicommisset sikkert ved en i Livsforsikrings-Anstalten i Kjøbenhavn tegnet Forsikkring paa den nuværende Fideicommisbesidders Liv for 10.000 Rd., som ved hans Død anvendes til Dækning af den ovenmeldte Gjæld, og
- 2) At Besidderen aarlig til Justitsministeriet indsender Qvitteringerne for Livsassurancepolisens Præmies Erlæggelse til Legitimation for Livsassicurancens Fornyelse.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede.

Sluttelig refererede *Justitsministeren* [Simony] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Strafformildelse for Tugthusfange Johannes Petersen.

Overensstemmende med Indstillingen behagede *Hans Majestæt* allernaadigst at eftergive Tugthusfange paa Livstid Johannes Petersen den resterende Del af den ham ved Høiesterets Dom af 25de Juni d. A. for Tyveri tilfundne Straf af 2 Gange 27 Slag Kat.

Finantsministeren [Andræ] refererede en allerunderdanigst Forestilling angaaende Omvexling af Courantmønt og preussiske Dalere til devalueret Pris mod Rigsmønt.

I Overensstemmelse med Indstillingen behagede *Hans Majestæt* allernaadigst at bemyndige Finantsministeriet til at bekendtgjøre, at det i Løbet af den Frist, som vil blive fastsat for de fremmede Courantskillingers Uddragning, maa være tilladt at anvende saavel disse til den nugjældende Devaluationspris som preussiske Dalere beregnede til 1 Rd. 30 Sk. pr. Stk. til Indvexling af mindre Rigsmønt, men at det fra den Dag, da Forbudet træder i Kraft respektive i Slesvig og i Holsten, skal være forbudt ved nogensomhelst Kasse at antage anden Mønt end den, som er hjemlet ved Patent af 10de Februar 1854 § 3.

Fremdeles refererede *Finantsministeren* [Andræ] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at national Behandling i Sundet og Belterne maa tilstaas fremmede Skibe i samme Tilfælde, i hvilke saadan Behandling ifølge Loven af 30te Juni 1850 § 11 og Loven af 26de Juli 1853 tilkommer bemeldte Skibe ved Udklareringen fra de dansk-vestindiske Besiddelser og ved Indklareringen ved de herværende Toldsteder.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Sluttelig refererede *Finantsministeren* [Andræ] en allerunderdanigst Forestilling angaaende allerhøieste Stadfæstelse af Statsbudgettet for 1855–56.

I Overensstemmelse med Indstillingen behagede *Hans Majestæt* allerhøist at approbere det Forestillingen vedføjede Budget som Statsbudget for Finantsaaret fra 1ste April 1855 til 31te Marts 1856 samt allernaadigst at bemyndige *Finantsministeren* til at offentliggjøre samme paa sædvanlig Maade i det danske og tyske Sprog, hvorhos *Hans Majestæt* lige allernaadigst forsynede den Forestillingen vedlagte Expedition med allerhøieste Underskrift.

Hans Majestæt hævede derpaa Geheime-Statsraads-Mødet.

[*J. Liebe.*]

Møde i geheimestatsrådet torsdag d. 9. august 1855.

Aar 1855, Torsdagen den 9de August, var det Geheime-Statsraad forsamlet paa Slottet Eremitagen under *Hans Majestæt* Kongens allerhøieste Præsidium.

Premierministeren [Bang] refererede en allerunderdanigst Forestilling om Bemyndigelse til at foranledige det fornødne med Hensyn til Rigsdagens Aabning.

I Overensstemmelse med Indstillingen behagede det *Hans Majestæt* allernaadigst at bemyndige *Premierministeren* til paa Allerhøistsammes Vegne at aabne den, i Henhold til Grundlovens § 100, til den 11te August 1855 sammenkaldte overordentlige Rigsdag paa den i Forestillingen nærmere angivne Maade; og forsynede *Hans Majestæt* derhos lige allernaadigst det i Overensstemmelse hermed allerunderdanigst fremlagte Reskript med allerhøieste Underskrift.

Justitsministeren [Simony] refererede en allerunderdanigst Fore-

stilling, hvorved forelægges Udkast til en Lov, som stadfæster den foreløbige Lov af 16de Juli 1855 om Adgang for danske Skibsførere til at forhyre fremmede Sjøfolk.

Overensstemmende med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* aller-naadigst, at bemeldte Udkast forelægges den til den 11te August d. A. sammenkaldte Rigsdag.

Finantsministeren [Andræ] refererede en allerunderdanigst Indberetning og Forestilling angaaende Colonialraadets Virksomhed i sammes 2den Session og angaaende Udfærdigelse af et allerhøieste Reskript til Gouverneuren for de dansk-vestindiske Besiddelser i denne Anledning.

I Overensstemmelse med Indstillingen behagede *Hans Majestæt* al-lernaadigst at meddele det allerunderdanigst forelagte Udkast til et allerhøieste Reskript til Gouverneuren for de dansk-vestindiske Besiddelser indeholdende en allerhøieste Meddelelse angaaende den Afgjørelse, som de af Colonialraadet i 1854 afgivne allerunderdanigste Betænkninger have ledet til, allerhøieste Approbation.

Endvidere refererede *Finantsministeren* [Andræ] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Salget af det paa Frederiksværk værende Valtseværk.

Overensstemmende med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt*, at det allerunderdanigst fremlagte Udkast til Lov om bemeldte Salg forelægges Rigsdagen i den ekstraordinære Session, hvortil den den 11te dennes skal sammentræde.

Hans Majestæt hævede derpaa Geheime-Statsraads-Mødet.

J. Liebe.

Møde i geheimstatsrådet onsdag d. 29. august 1855.

Aar 1855, Onsdagen den 29de August, var det Geheime-Statsraad forsamlet paa Slottet Eremitagen under Hans Majestæt Kongens allerhøieste Præsidium. Statssekretæren havde erholdt allernaadigst Reisetilladelse; Protokollens Førelse i nærværende Møde overtoges af Cultusministeren.

Premierministeren [Bang] refererede en allerunderdanigst Forestilling om Stadfæstelse af den Rigsdagen 3die Gang forelagte og af

samme i uforandret Skikkelse vedtagne Grundlovsbestemmelse om Indskrænkning af Grundloven af 5te Juni 1849.

I Overensstemmelse med Indstillingen stadfæstede *Hans Majestæt* allernaadigst bemeldte Grundlovsbestemmelse og forsynede den i den Anledning allerunderdanigst forelagte Expedition med allerhøieste Underskrift, idet Allerhøistsamme derhos lige allernaadigst bifaldt, at denne Expedition kontrasigneret af Premierministeren alene.

Fremdeles refererede *Premierministeren* [Bang] allerunderdanigst Beretning og Forestilling om Utilraadeligheden af en Fortolkning af Grundlovsbestemmelsen om Indskrænkning af Grundloven af 5te Juni 1849.

Efterat have refereret denne Forestilling tilføiede *Premierministeren* [Bang], paa dertil af *Finantsministeren* [Andræ] given Anledning, at et Udkast til Beslutningen om Grundlovsbestemmelsens Ikrafttræden vilde, i Henhold til det allerhøieste Reskript af 9de d. M., idag af ham blive forelagt Landstthinget.

Idet *Hans Majestæt*, overensstemmende med Premierministerens allerunderdanigste Henstilling, allernaadigst bifaldt, at det bringes til Rigsdagens Kundskab, at Hans Majestæt, medens Allerhøistsamme ei vil udstede en Kongelig Deklaration om Grundlovsbestemmelsens rette Forstaaelse, dog med sit Ministerium finder det utvivlsomt, at denne Lov hjemler de i den allerunderdanigste Forestilling omhandlede Rettigheder, samt at dette sker ved, at den allerhøieste Resolution paa nærværende Forestilling afgives under Form af et Reskript til Premierministeren, hvoraf en af ham fidimeret Gjenpart tillades tilstillet hver af Thingenes Formænd, forsynede Hans Majestæt den i Overensstemmende hermed udfærdigede allerunderdanigst forelagte Expedition med sin allerhøieste Underskrift.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Scheele] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend das Verbot der fremden Courant-Scheidemünze.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, das Ministerium allerhöchst zu autorisiren, die im Entwurfe der Vorstellung allerunterthänigst angeschlossene Bekanntmachung für das Herzogthum Holstein betreffend das Verbot fremder Courant-Scheidemünze zu erlassen.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Raasløff] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung, in welcher er beantragte, ob

nicht auf die von dem Generalbevollmächtigten der Flensburg-Husum-Tönninger Eisenbahngesellschaft Namens der gedachten Gesellschaft eingereichte allerunterthänigste Vorstellung und Bitte um Aufhebung der von dem Ministerium unterm 4ten December v. J. abgegebenen Entscheidung über den Umfang der der Gesellschaft nach Maassgabe der Bekanntmachung vom 18ten Mai 1840 § 25 obliegenden Verpflichtung zur Beförderung der Post, ein abschlägiger Bescheid allergnädigst zu ertheilen sein dürfte.

Dieser Antrag wurde von *Seiner Majestät* allerhöchst genehmigt.

Ferner referirte *der Minister für das Herzogthum Schleswig* [Raasløff] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Begnadigung des Dienstmädchens Sophie Dorothea Lass auf dem adeligen Gute Rathmannsdorf.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, die mittelst Erkenntnisses des Gerichts der Eckernförder Harde vom 28sten März d. J. wider das Dienstmädchen Sophie Dorothea Lass auf dem adeligen Gute Rathmannsdorf wegen Verletzung ihrer Verpflichtungen gegen ihre Dienstherrschaft erkannte correctionelle Strafe von 2 Tagen Gefängnis bei Wasser und Brod derselben aus allerhöchster Gnade zu erlassen.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Raasløff] refererede en alerunderdanigst Forestilling angaaende Ophævelsen af det mellem Arbeidsmand Peter Mathias Christiansen i Tønder og Johanna Dorothea Christiansen bestaaende Ægteskab.

Overensstemmende med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at det imellem Arbeidsmand Peter Matthias Christiansen i Tønder og Johanna Dorothea Christiansen bestaaende Ægteskab bliver ophævet, dog med det Forbehold, at han, saafremt hans Formues Omstændigheder senere maatte gjøre det muligt for ham, vil være pligtig til efter Øvrighedens nærmere Bestemmelse at udrede et passende aarligt Bidrag til den fraskilte Hustrus Underhold, samt at der meddeles ham Tilladelse til at indgaa nyt Ægteskab.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Raasløff] referirte eine alleruntherthänigste Vorstellung betreffend den Verkauf der bei Drelsdorf, Amt Bredstedt, belegenen Königlichen Erbpachtswindmühle cum pertinentiis, indem er beantragte, ob nicht die Ew. Majestät zuständige, bei Drelsdorf belegene Erpachtswindmühle cum pert. dem Müller Petersen in Brecklum gegen die Erlegung einer Kauf-

summe von 4500 Rt. und im Übrigen unter den der unterm 20sten April d. J. abgehaltenen Licitation über den Verkauf zu Grunde gelegten Bedingungen als unbeschränktes Eigenthum zu überlassen und das Ministerium allergnädigst zu autorisiren sein möchte, sowohl den alsdann zu errichtenden Kaufcontract Ew. Majestät zur allerhöchsten Bestätigung vorzulegen als auch das sonst in dieser Veranlassung weiter Erforderliche zu veranstalten.

Seine Majestät genehmigten allerhöchst diesen Antrag.

Ferner referirte *der Minister für das Herzogthum Schleswig* [Raasløff] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die eventuelle Begnadigung des wegen Gefangennahme eines in der Ausführung des Königlichen Dienstes begriffenen Officiers mittelst Erkenntnisses des Appellationsgerichts für das Herzogthum Schleswig vom 10ten Juli 1854 zu lebenswieriger Festungsstrafe zweiten Grades verurtheilten Inculpaten F. v. Leesen von Catharinenhof auf Fehmarn, in welcher Vorstellung allerunterthänigst beantragt wurde, ob nicht dem mittelst Erkenntnisses des Appellationsgerichts für das Herzogthum Schleswig vom 10ten Juli 1854 zu lebenswieriger Festungsstrafe zweiten Grades verurtheilten, in der Citadelle Frederikshavn befindlichen Inculpaten F. v. Leesen von Catharinenhof auf Fehmarn, schon jetzt eine Strafmilderung in der Weise allerhöchst gewährt werden möge, dass er künftighin, statt auf Lebenszeit auf Ew. Königlichen Majestät Gnade in der Festung sitzen solle, und ob nicht Ew. Majestät allerhöchst zu befehlen geruhen möchten, dass, wenn der Inculpat v. Leesen ein volles Jahr von seiner Strafe, vom Tage seiner freiwilligen Sistirung angerechnet, abgehüsst haben wird, ohne während dieser Zeit sich durch sein Betragen etwas zu Schulden kommen zu lassen, diese Sache aufs neue allerunterthänigst vorzutragen sei, damit alsdann über seine vollständige Begnadigung und Entlassung aus der Festung ein definitiver allerhöchster Beschluss gefasst werde.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede, dog saaledes, at den allerhøieste Resolution formuleres paa saadan Maade, at det klart fremgaar, at derved ikke gives Leesen noget bestemt Tilsagn om fuldstændig Benaadning efter det paagjældende Aars Forløb.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Raasløff] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Umlegung der Jurisdiction über einige resp. zum Amte Gottorff und zum adeligen St. Johanniskloster gehörende Landstücke, indem er beantragte, ob nicht

mit Rücksicht auf die von dem Hufner Hans Christian Heldt und dem Käthner Asmus Clausen, beide in Tolk beabsichtigte Vermögensschiftung eines zu 18 Ruthen bonitirten Abschnitts aus dem, dem Erstgenannten gehörenden Amte Gottorffer Landstück, Stockwisch, gegen einen Abschnitt von der nämlichen Bonität aus der dem Letztgedachten gehörenden adeligen St. Johannisklösterlichen Hausstelle, die Jurisdiction dieser abgeschnittenen Landstücke umgelegt, und dieselben resp. dem adeligen St. Johanniskloster und dem Amte Gottorff zugelegt werden mögen.

Dieser Antrag wurde von *Seiner Majestät* allerhöchst genehmigt.

Schliesslich referirte *der Minister für das Herzogthum Schleswig* [Raasløff] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Umliegung der Jurisdiction über einige resp. zum Amte Gottorff und zum adeligen St. Johanniskloster gehörende Landstücke, indem er beantragte, ob nicht mit Rücksicht auf die von dem Vollhufner Fedder Feddersen und dem $\frac{2}{3}$ Hufner Hans Schröder, beide in Gross Rheide, beabsichtigte Vermögensschiftung eines zu 2 Schipp, 23 Ruthen bonitirten Abschnitts aus dem dem Erstgenannten gehörenden, sub Litr. K. No. 5 im Erdbuche »Süden beim Dorfe«, aufgeführten Amte Gottorffer Landstück, gegen einen Abschnitt von der nämlichen Bonität aus dem dem Letztgedachten gehörenden, sub Litr. J. No. 3 im Erdbuche »Södenkamp, Süden der Landstrasse«, aufgeführten adeligen St. Johannisklösterlichen Landstücke die Jurisdiction dieser abgeschnittenen Landstücke umgelegt und dieselben resp. dem adeligen St. Johanniskloster und dem Amte Gottorff zugelegt werden mögen.

Seine Majestät genehmigten allerhöchst diesen Antrag.

Justitsministeren [Simony] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Ægteskabet mellem Forvalter paa forrige Larsens Plads Rasmus Rasmussen her af Staden og Christence Nielsine, født Randrup, af Døiringe under Sorø Amt, maa aldeles ophæves paa de mellem dem under 12te Februar d. A. vedtagne Vilkaar, og at det maa tillades Manden at indlade sig i nyt Ægteskab.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Fremdeles refererede *Justitsministeren* [Simony] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at det til Bestridelse af de Omkostninger, der vil medgaa til Istandsættelsen af de til Grevskabet Lerchenborg hørende Bygninger, maa tillades Besidderen af bemeldte Grevskab, Kammerherre, Grev Christian Albrecht Lerche, paa Grev-

skabets Indtægter at optage et Laan, til Beløb af ialt 50.000 Rd., efterhaanden som det for Justitsministeriet godtgjøres, at Bygningsarbejder for idetmindste et ligesaa stort Beløb, som der agtes optaget, ere forsvarligt udførte, i det væsentlige i Overensstemmelse med det indsendte Overslag, alt paa Vilkaar:

- 1) At Besidderen, foruden det ved Erectionspatentet for Grevskabet Lerchenborg af 26de Mai 1818 fastsatte Afdrag paa den ældre Gjæld, fortiden til Rest c. 46.238 Rd. 61 Sk., afbetaler det nye Laan med $\frac{1}{20}$ af dets Beløb eller 2500 Rd. aarlig, første Gang den 11te December Termin 1856.
- 2) At Creditorerne, saafremt Afdragene ikke prompte erlægges, skulle paatale saadant inden 3 Maaneder samt derom gjøre Indberetning til Justitsministeriet, eller i modsat Fald have tabt Sikkerheden i Grevskabet, forsaavidt det forfaldne Afdrag beløber.
- 3) At Creditorerne, saafremt Besidderen skulde afgaa ved Døden, forinden Laanet ganske er afbetalt, først skulle holde sig til hans private Bo, forsaavidt dette kan tilstrække, saa at de efterfølgende Besiddere kun skulle være pligtige til at overtage den Del af Gjælden, som ikke paa denne Maade kan dækkes.

Bemeldte Indstillinger blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt. Sluttelig refererede *Justitsministeren* [Simony] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Strafformildelse for Gaardmand L. Madsen Vester Quistgaard.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at Gaardmand Laust Madsen Vester Quistgaard af Rom Sogn under Ringkjøbing Amt eftergives den ham ved den Kongelige Viborgske Landsoverrets Dom af 30te April d. A. for ulovlig Omgang med Hittegods, i Henhold til Forordningen 11te April 1840 § 58, idømte Straf af Fængsel paa Vand og Brød i 3 Dage, mod at han til Amtets Fattigkasse erlægger en Mulkt af 20 Rd. R. M.

Hans Majestæt hævede derpaa Geheime-Statsraads-Mødet.

J. Liebe.

Møde i geheimestatsrådet torsdag d. 13. september 1855.

Aar 1855, Torsdagen den 13de September, var det Geheime-Statsraad forsamlet paa Slottet Eremitagen under Hans Majestæt Kongens

allerhøieste Præsidium. Hans Kongelige Høihed Arveprindsen og Premierministeren var fraværende.

Udenrigsministeren [Scheele] refererede en allerunderdanigst Forstilling angaaende Sundtolden.

Overensstemmende med Indstillingen behagede *Hans Majestæt* allernaadigst at bemyndige Udenrigsministeren til i Allerhøistsammes Navn at foreslaa de i Sundtolden interesserede Magter, og i Særdeleshed ogsaa at henstille til de Forenede Stater af Amerika, at træde i Underhandling med Allerhøistsammes Regjering om et Arrangement i Henseende til Sundtolden, bestaaende navnlig i en Afløsning af denne Told paa Basis af en Capitalisation, og til i dette Øiemed at forsyne deres herværende Repræsentanter med de fornødne Instructioner og Fuldmagter eller sende specielt Befuldmægtigede til Kjøbenhavn, alt, om muligt, saa betimeligt, at Underhandlingen kunde tage sin Begyndelse den 1ste November d. A. samt endvidere lige allernaadigst at bemyndige Udenrigsministeren til at anmode Direktøren for Øresunds Toldkammer, Geheime-Conferensraad Bluhme om at føre Underhandlingen paa Allerhøistsammes Regjerings Vegne.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Scheele] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Herstellung einer concessionirten Chaussee von Dockenhuden nach Wedel, indem er allerunterthänigst beantragte:

- 1) Ob nicht dem Wegedistrict der Herrschaft Pinneberg die Chausurung der Nebenlandstrasse von Blankenese über Wedel und Ütersen nach Elmshorn auf der Strecke von Dockenhuden bis Wedel nach Maassgabe des von dem Major v. Wenck aufgestellten Bauprojects, mit einer Steinbahn von 15 Fuss Breite unter Vorbehalt etwaiger vom Ministerio zu verfügenden Modificationen unter der Bedingung zu gestatten sein möchte, dass der District auch die spätere Unterhaltung der Chaussee nebst Zubehör einseitig übernehme.
- 2) Ob nicht dem Wegedistrict der Herrschaft Pinneberg nach beschaffter Chausurung die Erhebung eines Wegegeldes nach dem zufolge allerhöchsten Patents vom 19ten Januar 1844 bestimmten Chausseegeldtarife für eine Meile, unter dem Vorbehalt allergnädigst zu gestatten sein möchte, dass auf diese Wegegeldhebung die im § 97 der Wegeverordnung vom 1sten März 1842 über die Befreiungen von Erlegung des Chausseegeldes enthaltenen Vorschriften

ten und diejenigen Abänderungen und näheren Bestimmungen, welche hinsichtlich des Tarifs und der Befreiungen für die Königlichen Chausseen etwa getroffen werden möchten, zur Anwendung zu bringen seien.

- 3) Ob nicht das Ministerium zu autorisiren sein möchte, in Beziehung auf die weitere Ausführung dieses Chausseebaues, der Erhebung des Wegegeldes, der Gelegenheit der zu errichtenden Hebestelle, der Expropriationen, sowie in Beziehung auf die fernere Unterhaltung und Verwaltung der Chaussee das den Umständen nach Erforderliche anzuordnen und zu verfügen.
- 4) Ob es nicht allerhöchst zu genehmigen sein möchte, dass die Kosten des Baus und der Unterhaltung, unter Vorbehalt des nach dem Patente vom 1sten Februar v. J. zu berechnenden Landesbeitrags, nach denjenigen Bestimmungen über den Wegedistrict der Herrschaft Pinneberg und die einzelnen von der Chaussee berührten Wegecommunen zu vertheilen und aufzubringen seien, welche zufolge der Protokolle vom 3ten April und 6ten August d. J. in dieser Beziehung vereinbart worden.
- 5) Ob nicht insbesondere das Ministerium allergnädigst zu autorisiren sein möchte, dem Wegedistrict der Herrschaft Pinneberg, auf dessen etwaiges näheres Ansuchen zur vorläufigen Bestreitung der Baukosten, soweit es erforderlich, die einstweilige Contrahirung von Anleihen unter Feststellung angemessener Abträge zu gestatten. Sämtliche diese Anträge wurden von *Seiner Majestät* allerhöchst genehmigt.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Scheele] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Herabsetzung einer wider den Joh. Hinr. Steen aus Spechserholz im Amte Ahrensböck wegen Passfälschung und Vagabondirens erkannten einjährigen Zuchthausstrafe.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, die wider den Arbeitsmann Joh. Hinr. Steen aus Spechserholz im Amte Ahrensböck wegen Passfälschung und Vagabondirens erkannte einjährige Zuchthausstrafe aus allerhöchster Gnade auf eine 2 × 5 tägige Gefängnisstrafe bei Wasser und Brod herabzusetzen.

Ferner referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Scheele] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend den Entwurf eines Patents wegen einstweiliger fernerer Erhöhung der

von den Communen zu den Strafanstalten in Glückstadt zu leistenden Beiträge für das Herzogthum Holstein.

Übereinstimmend mit dem Antrage genehmigten *Seine Majestät*, dass der der Vorstellung angeschlossene Entwurf eines Patents betreffend die Erhöhung der von den Communen zu den Strafanstalten in Glückstadt zu leistenden Beiträge für das Herzogthum Holstein der holsteinischen Provinzialständeversammlung in ihrer nächsten Diät zur verfassungsmässigen Behandlung vorgelegt werde.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Scheele] referirte darauf eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die hinsichtlich des Geschäftskreises der vacanten Amtmannsbedien-
nung für die Ämter Reinbeck, Trittau und Tremsbüttel vorzunehmenden Veränderungen und die Bestellung des Amtsmanns zum Königlichen Commissair für die umliegenden adeligen Güter, indem er allerunterthänigst beantragte:

- 1) Ob nicht die von dem Amthause für die Ämter Reinbeck, Trittau und Tremsbüttel seither wahrgenommene Rechtspflege mithin sowohl die Civil-, als Criminal- und Strafpolizeijustiz, unter der Beschränkung jedoch, dass dem Amthause auch in Zukunft die Befugnis verbleibe, Handlungen, welche der polizeilichen Ahndung unterliegen, mit einer Strafe bis zu 2×5 tägigem Gefängnis bei Wasser und Brod zu belegen, von demselben zu trennen und einem zu dem Ende allerhöchst zu ernennenden Beamten zu übertragen sein möchte, dem das Kirchdorf Trittau zum Wohnort angewiesen werde, und der gleich wie er die Rechtspflege unter Geniessung der damit verbundenen Sporteln und Gebühren mit der vorerwähnten Beschränkung in demselben Umfange auszuüben habe, in welchem selbige seither dem Amtmann obgelegen, namentlich auch zu den Amtschreibern der genannten Ämter in dasselbe Verhältnis trete, in welchem der Amtmann als Justizbeamter seither zu denselben gestanden hat.
- 2) Ob nicht der Amtmann der Ämter Reinbeck, Trittau und Tremsbüttel und Intendant für die Güter Wandsbeck und Wellingsbüttel, welchem die Verwaltung, zu der namentlich auch die Confirmation der Contracte in den gedachten Ämtern gehöre, in dem seitherigen Umfange verbleibe, und dem unter dem speciellen Vorbehalt einer desfälligen anderweitigen Bestimmung das Reinbecker Schloss, in welchem er event. dem Landrichter ein geeignetes Local zur

Vornahme der vorfallenden Untersuchungen etc. einzuräumen habe, als Dienstwohnung angewiesen werde, zugleich zum Commissair für die adeligen Güter Ahrensburg, Blumendorf, Borstel, Grabau, Holtenklincken, Hohenholz, Hoisbüttel, Jersbeck und Stegen, Krumbeck, Schulenburg, Wulcksfelde, den Gräflich Schimmelmanschen Antheil des Guts Wandsbeck und die Kanzleigüter Silck, Tangstedt und den nicht landesherrschaftlichen Theil von Wellingsbüttel, allerhöchst zu bestellen und die für denselben in dieser Eigenschaft entworfene, hieneben angeschlossene Instruction allergnädigst zu genehmigen sein möchte.

- 3) Ob nicht das Gehalt dieses Beamten aus der Königlichen Kasse auf 3700 Rt. jährlich zu bestimmen, und es dabei zu genehmigen sein möchte, dass die hiernach für das laufende Finanzjahr im Verhältnis zum Budget erforderlich werdende Mehrausgabe extraordinair aus der Finanzkasse abgehalten werde.

Sämtliche Anträge wurden von *Seiner Majestät* allerhöchst genehmigt.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Scheele] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend ein allerunterthänigstes Gesuch der Erben des weil. Bürgers I. F. H. Schmütz in Segeberg um Ermässigung der für die Nachstempelung des Testaments ihres Erblassers zu entrichtenden 4 fachen Gebühr von 1231 Rt. 32 Sch. auf den einfachen Betrag der Stempeltaxe.

Übereinstimmend mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, die von den Erben des weil. Bürgers Johann Friedr. Heinr. Schmütz in Segeberg für die Nachstempelung des von ihrem Erblasser auf ungestempeltem Papier errichteten Testaments zu entrichtende 4 fache Gebühr zum Betrage von 1231 Rt. 32 Sch. auf den einfachen Betrag der Stempeltaxe zum Belaufe von 307 Rt. 80 Sch. allergnädigst zu ermässigen.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Scheele] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend ein Gesuch des Hufnerssohns Joh. Heinr. Geerds in Niendorf, Amt Ratzeburg, und des Dienstknechts Joh. Detlef Offermann daselbst, sowie des Hufners Geerds um Erlass einer wegen Jagdcontravention wider erstere erkannten 4 wöchigen Gefängnisstrafe.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, die unterm 28sten April dieses Jahres von dem lauenburgischen Hof-

gericht gegen den Hufnerssohn Johann Heinr. Geerds und den Dienstknecht Johann Detlef Offermann in Niendorf wegen Jagdcontravention erkannte 4 wöchige Gefängnisstrafe in eine an den Fonds ad pios usus zu erlegende Geldbusse von 20 Rt. Landesmünze für den Ersteren und von 10 Rt. Landesmünze für den Letzteren allergnädigst zu verwandeln.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Scheele] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend ein Begnadigungsgesuch des wegen Diebstahls zu einer 2 × 5 tägigen Gefängnisstrafe bei Wasser und Brod verurtheilten Jochim Hinr. Tappendorf aus Raustorf, Amt Trittau.

Übereinstimmend mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, dem Jochim Hinr. Tappendorf aus Raustorf, Amt Trittau, die wegen ersten kleinen einfachen Diebstahls unterm 15ten Juli 1854 wider ihn erkannte 2 × 5 tägige Gefängnisstrafe bei Wasser und Brod aus allerhöchster Gnade zu erlassen.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Scheele] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend das Gesuch des von der Pinneberger Landdrostei wegen Benutzung eines gefälschten Wanderbuchs zu einer einjährigen Zuchthausstrafe verurtheilten Schmiedegesellen Ehrhardt Plochberger aus Reutlass im Königreich Bayern um Milderung dieses Straferkenntnisses.

In Übereinsittmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, die von der Pinneberger Landdrostei unterm 18ten April d. J. wider den Schmiedegesellen Ehrhardt Plochberger aus Reutlass im Königreich Bayern wegen wissentlicher Benutzung eines gefälschten Wanderbuchs erkannte einjährige Zuchthausstrafe aus allerhöchster Gnade dahin zu erlassen, dass die erlittene Detentionshaft demselben als Strafe angerechnet werde.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Scheele] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Veräußerung von 4 bis 5 Tonnen Land aus dem Königlichen Gehege Wildkoppel, Amt Reinbeck.

Übereinstimmend mit dem Antrage genehmigten *Seine Majestät* allerhöchst, dass aus dem Gehege Wildkoppel im Amte Reinbeck ein Areal von 4 bis 5 Tonnen zu Bauplätzen unter angemessenen Bedingungen verkauft werde und autorisirten Allerhöchstdieselben dabei

allergnädigst das Ministerium zur Veranlassung und Wahrnehmung des zu dem Ende Erforderlichen.

Ferner referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Scheele] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Begnadigung des Züchtlings Hans Hinr. Scheel aus Gadendorf, im Gute Panker, indem er beantragte, ob nicht der im Jahre 1840 mit lebenswieriger Zuchthausstrafe belegte Züchtling Hans Hinr. Scheel aus Gadendorf, im Gute Panker, aus allerhöchster Gnade aus dem Zuchthause zu entlassen sein möchte.

Dieser Antrag wurde von *Seiner Majestät* allerhöchst genehmigt.

Noch referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Scheele] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Überlassung von 1 bis 3 □ Ruthen von dem Dienstlande der Rethwischer Holzvogtstelle an den Parcellisten I. H. D. Knickrehm zu Rethwischfeld.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, das Ministerium allergnädigst zu autorisiren, aus der zu den Dienstländereien der Rethwischer Holzvogtstelle gehörigen Wiese Wossteich 1 bis 3 □ Ruthen an den Parcellisten Knickrehm zu Rethwischfeld unter angemessenen Bedingungen zu überlassen.

Schliesslich referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Scheele] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend ein Gesuch des Kirchspielvogts Caspersen zu Nortorf, Amt Rendsburg, um die Erlaubnis zur Verpachtung von reichlich drei Tonnen Dienstländereien auf 20 Jahre, indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht dem Kirchspielvogt Caspersen zu Nortorf, Amt Rendsburg, die Verpachtung von reichlich drei Tonnen Dienstländereien bis Maitag 1876 für die jährliche Pachtsumme von 6 Rt. 38 Sch. an den Eingesessenen Hans Friedr. Rix in Nortorf, unter Vorbehalt der Genehmigung des desfallsigen Contracts von Seiten des Ministeriums für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg mit der Bestimmung allergnädigst zu gestatten sein möchte, dass der abzuschliessende Pachtcontract auch für den etwaigen Dienstnachfolger des genannten Beamten verbindlich sein solle.

Seine Majestät genehmigten allerhöchst diesen Antrag.

Krigsministeren [Lüttichau] refererede en allerunderdanigst Forestilling angaaende Benaadning for Statsfangerne H. C. W. Wasmer og C. C. Schütz, idet han indstillede:

- 1) At Statsfongen Heinrich Christopher Wilhelm Wasmer allernaadigst skjænkes Friheden.
- 2) At Statsfongen Carl Christian Schütz løslades af Statsfængselet mod at tage Ophold paa Bornholm, indtil videre med Bibehold af, hvad der hidtil har været tilstaaet ham til hans Underhold; at han, som Følge deraf, for den Høistbefalende paa Christiansø vil have at opgive, paa hvilket Sted af Bornholm han agter at tage Bolig; og at han, saafremt han uden Tilladelse skulde forlade det saaledes angivne Opholdssted, atter vil være at hensætte i Statsfængsel.

Hans Majestæt bifaldt allernadigst det Indstillede.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Raasløff] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, om ikke de i Tønder Amts Slux Herred beliggende Communer Cuxbøl-Søndergaarde og Solvig for Tidsrummet fra 1ste Januar 1848 til ult. Marts 1854 maatte være at eftergive den dem under Navn af »Forbedelsespenge« paahvilende Afgift, til Beløb resp. 162 Rd. 13 Sk. og 96 Rd. aarlig; og om ikke Ministeriet maatte bemyndiges til at foranstalte det i saa Henseende videre Fornødne.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Raasløff] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend das Gesuch des Bürgers und Fuhrmanns Christoph Friedrich Scheller in Schleswig um allerhöchste Bestätigung einer Acte über die vorgenommene Adoption des vorehelichen Kindes seiner Ehefrau, Namens Marie Auguste Dorothea Mansfeld.

Übereinstimmend mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, dem Bürger und Fuhrmann Christoph Friedrich Scheller in Schleswig allernädigst die Erlaubnis zu ertheilen, die voreheliche Tochter seiner Ehefrau Elisabeth Marie Dorothea, gebornen Groth, Namens Marie Auguste Dorothea Mansfeld zu adoptiren und derselben seinen Familiennamen Scheller beizulegen, sowie das Ministerium allernädigst zu autorisiren, eine desfällige, in gewöhnlicher Form ausgefertigte Concession zur allernädigsten Unterzeichnung vorzulegen.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Raasløff] forelagde dernæst en allerunderdanigst Beretning angaaende Fremgangen af Revisionen under Ministeriet for Hertugdømmet Slesvig.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Raasløff] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend den Abtrag der von

den Eingesessenen der Dörfer Seeth und Drage in der Landschaft Stapelholm bis ult. 1826 und 1830 in Rückstand gelassenen Abgaben.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, das Ministerium allerhöchst zu autorisiren, den Restantendebitoren aus den Dörfern Seeth und Drage in der Landschaft Stapelholm die Erlassung der Hälfte der von denselben bis ult. 1826 und pro 1830 in Rückstand gelassenen herrschaftlichen Abgaben gegen Entrichtung der anderen Hälfte in von dem Ministerium näher zu bestimmenden Terminen anbieten zu lassen.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Raasløff] refererede en allerunderdanigst Forestilling angaaende Bestemmelsen af de Priser, hvorefter det i Hertugdømmet Slesvig for Aaret 1855 udskrevne, men ikke in natura leverede Magasin-korn, Hø og Halm skal betales.

Overensstemmende med Indstillingen behagede det *Hans Majestæt* allernaadigst at bemyndige Ministeriet til at forelægge til allerhøieste Underskrift et i Overensstemmelse med det Forestillingen hoslagte Udkast i det danske og tydske Sprog udfærdiget Patent angaaende Bestemmelsen af de Priser, hvorefter det i Hertugdømmet Slesvig for Aaret 1855 udskrevne, men ikke in natura leverede Magasin-korn, Hø og Halm skal betales.

Fremdeles forelagde *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Raasløff] en allerunderdanigst Forestilling angaaende de den 31te Marts 1855 udestaaende Restancer ved Oppebørselsstuerne for de direkte Skatters Opkrævning i Hertugdømmet Slesvig.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Raasløff] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend das Gesuch der Meierin auf Bustorff Magdalena Dorothea Friederikke Brügge um Erlaubnis für ihre mit dem Adolph Danielsen ausser der Ehe erzeugte Tochter, den Namen Brügge zu führen.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, der Meierin auf Bustorff, Kirchspiels Riesebye, in der Probstei Hütten, Magdalena Dorothea Friederikke Brügge, allergnädigst die Erlaubnis, und zwar unentgeltlich, zu ertheilen, dass ihre mit dem Adolph Danielsen ausser der Ehe erzeugte, am 22sten October v. J. von dem Prediger zu Riesebye getaufte Tochter in Zukunft, statt des Namens Danielsen, den Namen Brügge als Zunamen führe, so dass zugleich eine desfällige Bemerkung in das Kirchenbuch der Kirche zu Riesebye aufgenommen werde, sowie das Ministerium allergnädigst zu autori-

siren, eine desfällige Concession auszufertigen und zur allerhöchsten Unterschrift allerunterthänigst vorzulegen.

Ferner referirte *der Minister für das Herzogthum Schleswig* [Raasløff] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Bewilligung einer Remission in der für das Pachtjahr 1854/55 zu erlegenden Pacht für die Austerbänke an der Westküste des Herzogthums Schleswig, indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht den Pächtern der an den Küsten des Herzogthums Schleswig belegenen Königlichen Austerbänke von der für das Pachtjahr 1854/55 zu erlegenden Pacht, die Zahlung eines Viertheiles oder von 4.125 Rt. zu erlassen, dabei jedoch den Pächtern zu eröffnen sein möchte, dass ihnen hierfür, solange die jetzige Pacht dauere, nur alsdann eine Remission werde zugestanden werden, wenn sie nach dem Contracte zur Erlangung einer solchen als berechtigt erscheinen sollten.

Seine Majestät genehmigten allerhöchst diesen Antrag.

Endvidere refererede *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Raasløff] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Opreisning paa Æren for Tugthusfange Claus Frederik Scheel fra Todendorf.

Overensstemmende med Indstillingen bifalddt *Hans Majestæt* aller-naadigst, at den i Aaret 1822 til Tugthusstraf paa Livstid, skjærpet ved Kagstrygning og Brændemærke, hendømte Claus Frederik Scheel fra Todendorf meddeles Opreisning paa Æren, idet Hans Majestæt derhos lige allernaadigst behagede at resolve, at den paagældende bliver at løslade af Straffeanstalten til Allerhøistsammes forestaaende Fødselsdag, saafremt hans Forhold i Straffeanstalten til den Tid ikke giver Anledning til Anke.

Schliesslich referirte *der Minister für das Herzogthum Schleswig* [Raasløff] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend eine Abänderung des Art. 23 Cap. I der Brandverordnung für die Stadt Flensburg vom 6ten October 1745, indem er beantragte ob nicht die in dem Art. 23 des ersten Capitels der Brandverordnung für die Stadt Flensburg vom 6ten October 1745 über die Brandbesichtigung enthaltenen Vorschriften dahin allerhöchst abzuändern sein möchten:

- 1) Dass die Brandbesichtigung künftig ein Mal jährlich von einer eigenen, aus dem Stadtbaumeister, dem Brandmajor, einem Maurer- und einem Zimmermeister, welche Mitglieder des Brandcorps seien, sowie aus dem für jeden District bestellten Schornsteinfeger bestehenden Commission vorzunehmen sei.

- 2) Dass die Functionen der Distriktsmänner, welche übrigens nicht Mitglieder der Commission seien, denen es aber obliege, jeder in seinem Distrikt der Commission zur Hand zu gehen, ferner in Gemässheit ihrer Instruction vom 9ten Februar 1836 bestehen blieben.
- 3) Dass der Stadtbaumeister, der mit der Leitung der Besichtigung zu beauftragen sei, dass desfällige Protocoll zu führen und selbiges nach beendigter Untersuchung bei dem Polizeiamte einzureichen habe.

Sämtliche Anträge wurden von *Seiner Majestät* allerhöchst genehmigt.

Paa Indenrigsministerens Vegne refererede *Justitsministeren* [Simony] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at det allernaadigst matte behage Hans Majestæt at forunde Overskjænk, Grev O. C. S. Danneskjold-Samsø 5 Aars Eneret til i det danske Monarki at forfærdige Tagsten af en af ham angiven Construction.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede.

Paa Indenrigsministerens Vegne refererede derpaa *Justitsministeren* [Simony] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Thomas Symes Prideaux i London maa forundes 5 Aars Eneret i det samlede danske Monarki til at forfærdige eller lade forfærdige Ildstedsdøre til Dampkjedler af en af ham angiven Construction.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede.

Fremdeles refererede *Justitsministeren* [Simony] paa Indenrigsministerens Vegne en allerunderdanigst Forestilling angaaende Bygningen af en Dampskibsbro i Kjøbenhavns indre Havn i Forlængelse af Qvæsthusgadens Bolværker, idet han indstillede, at den beskrevne Bygning af en Dampskibsbro i Forlængelse af Qvæsthusgadens Bolværker og de dermed i Forbindelse staaende Forandringer ved Bolværkslinierne sammesteds bringes til Udførelse efter den foreliggende Plan, samt at den til Planens Realisation fornødne Del af den saakaldte Mastegrav erhverves ved Kjøb paa de angivne Betingelser.

Marineministeren [Michelsen] yttrede, at han, idet han iøvrigt ikke skulde fraraade den foreliggende Indstilling, ikke kunde undlade at gjøre opmærksom paa, at den, som han troede, eneste rigtige Vei at gaa er at bygge en Dampskibsbro udenfor Toldboden, da Hovedsagen er den Ulempe, det nu har for Dampskibene at komme ind og ud ved Toldboden, og denne Ulempe raades der ikke Bod paa ved det nu i Forslag bragte. En Commission, som blev nedsat i den sidst afdøde

Konges Regjeringstid, og som var sammensat af Medlemmer fra de forskellige vedkommende Autoriteter, lagde ogsaa dengang eenstemmig den Plan, at der skulde bygges en Dampskibsbro udenfor Toldboden, men Planen kom ikke til Udførelse.

Justitsministeren [Simony] bemærkede, at denne Plan ikke endnu var opgivet, men at Sagen var under Correspondance.

Hans Majestæt bifaldt Indstillingen.

Endvidere refererede *Justitsministeren* [Simony] paa Indenrigsministerens Vegne en allerunderdanigst Forestilling angaaende en paatænkt Beplantning af den indhegnede Plads omkring Kong Christian den Femtes Statue paa Kongens Nytorv, idet han indstillede, at det allernaadigst maa tillades Kjøbenhavns Communalbestyrelse at lade den indhegnede Plads omkring Kong Christian den Femtes Statue paa Kongens Nytorv i Kjøbenhavn beplante.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede.

Paa Indenrigsministerens Vegne refererede *Justitsministeren* [Simony] dernæst en allerunderdanigst Forestilling om, at Fordring paa levende Hegn langs Jernbanen fra Roskilde til Korsør maa frafaldes.

I Overensstemmelse med Indstillingen behagede *Hans Majestæt* allernaadigst at bifalde, at Indenrigsministeriet bemyndiger det sjællandske Jernbaneselskabs Committee for Fuldførelsen af den Kjøbenhavn-Korsørske Jernbane til at oprette Overenskomst med Entreprenurerne for Banens Fuldførelse om, at disse fritages for den dem paa hvilende Forpligtelse at plante levende Hegn langs Banen mellem Roskilde og Korsør, imod derfor strax at betale et Beløb af L. Stl. 1224, der bliver at gjøre frugtbringende, for efter Banens Aflevering at anvendes dels til Plantning af levende Hegn, hvor Localiteterne maatte tilraade det, dels til Lægtehegnets Vedligeholdelse paa de Strækninger, hvor der ei plantes.

Sluttelig refererede *Justitsministeren* [Simony] paa Indenrigsministerens Vegne en allerunderdanigst Forestilling angaaende Afstaaelse af et Areal af det Staten tilhørende Fæstegods ved Thorshavn paa Færøerne til derpaa at opføre en ny Skolebygning.

Overensstemmende med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at det tillades, at den i Forestillingen indbemeldte, til den Staten tilhørende Fæstegaard Husegaard henhørende, tæt uden for Thorshavn nord for Kirken beliggende, Byggegrund maa overlades

Færø Amts Skolevæsen til derpaa at opføre den i Loven af 1ste Marts 1854 omhandlede Skolebygning, uden andet Vederlag end Udredelsen af 30 Rd. eengang for alle til vedkommende Fæstere.

Justitsministeren [Simony] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Sognene Wemmeløv og Hemmeshøi, Lundforlund og Gjerløv, Faardrup og Skjørpinge samt Sørbymagle og Kirkerup maa fra 1ste November d. A. henlægges fra Skjelskør Lægedistrikt, de tvende førstnævnte til Korsør Lægedistrikt og de 6 sidstnævnte til Slagelse Lægedistrikt.

Denne Indstilling blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Justitsministeren [Simony] refererede derpaa en allerunderdanigst Forestilling, hvorved den af Rigsdagen vedtagne Lov om Adgang for danske Skibsførere til at forhyre fremmede Søfolk forelægges til allerhøieste Underskrift.

Overensstemmende med Indstillingen stadfæstede *Hans Majestæt* allernaadigst bemeldte Lov.

Fremdeles refererede *Justitsministeren* [Simony] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at det maa tillades Smed Carl Frederik August Heidemanns fraskilte Hustru Sidse Hansdatter af Strøby under Præstø Amt at indgaa Ægteskab med Smedesvend Svend Hansen, sammesteds, uanset at hun med ham har bedrevet Hor.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede.

Endvidere refererede *Justitsministeren* [Simony] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Strafformildelse for Johanne Marie Pedersen.

I Overensstemmelse med Indstillingen behagede det *Hans Majestæt* allernaadigst at formilde den Arrestantinden Johanne Marie Pedersen af Espe under Svendborg Amt ved Salling Herreds Extrarets Dom af 13de f. M for Brandstiftelse, i Henhold til Forordningen af 26de Marts 1841 § 12 cfr. §§ 4 og 6 ifundne Straf af at hensættes i 1 Aar i en Straffeanstalt til Opdragelse og Forbedring, derhen, at hun istedetfor at lide efter Dommen, hensættes 6 Uger i simpelt Fængsel.

Justitsministeren [Simony] refererede en allerunderdanigst Forestilling angaaende Tilstaaelse af nogle Begunstigelser til Laane-, Spare- og Disconto-Banken i Hjørring.

Overensstemmende med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at de Summer, der indskydes i Laane-, Spare- og Disconto-Banken i Hjørring Kjøbstad, maa tillige med deres Renter, saalænge

de der henstaa, fritages for at kunne belægges med Arrest og Beslag, samt at bemeldte Bank uden forudgaaet Søgemaal og Dom maa realisere sine 2 Maaneder efter Forfaldtiden uindløste haandfaaede Panter ved offentlig Auktion, som forud 3 Gange bekjendtgjøres i vedkommende Stiftstidende med 14 Dages Varsel fra den sidste Bekjendtgjørelse at regne.

Justitsministeren [Simony] refererede dernæst en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at det allernaadigst maa tillades Indsidder Hans Nielsen af Bakkebølle i Præstø Amt at indgaa Ægteskab med Fruentimmeret Karen Larsdatter sammesteds, uanset at han med hende har bedrevet Hor.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede.

Justitsministeren [Simony] refererede derefter en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Anders Pedersen Guldberg af Hygum Sogn under Ringkjøbing Amt og Kirsten Christensdatter af Engberg Sogn under samme Amt allernaadigst maa fritages for de dem respective ved den Kongelige Viborgske Landsoverrets Dom af 26de Februar d. A. og ved Skodborg Vandfuld Herreders Extrarets Dom af 6te December f. A., for at have siddet et af bemeldte Amt udstedt Entholdelsesdekret overhørige, idømte Straffe af 5 Dages Fængsel paa Vand og Brød, imod at de hver især hensættes i simpelt Fængsel i 5 Dage, samt at det tillades bemeldte Anders Pedersen Guldberg at indgaa Ægteskab med Kirsten Christensdatter, uanset at han med hende har bedrevet Hor.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Sluttelig refererede *Justitsministeren* [Simony] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Strafformildelse for Jørgen Jensen af Vivild.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at Jørgen Jensen af Vivild under Randers Amt eftergives den ham ved Rougsø, Sønderhald og Østerlisberg Herreders Extrarets Dom af 18de Februar 1843 for Forfalskning af sin Skudsmaalsbog idømte Straf af Fængsel paa Vand og Brød i 2 Gange 5 Dage imod, at han til Amtets Fattigkasse erlægger en Mulkt af 5 Rd. R. M.

Finantsministeren [Andræ] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvorved til allerhøieste Billigelse forelægges et Udkast til en Anordning om Tilveiebringelse af Midler for St. Croix Landkasse

til at bestride Udgifterne ved Indførelse af Arbeidere fra fremmede Stater.

I Overensstemmelse med Indstillingen behagede det *Hans Majestæt* allernaadigst at tillægge bemeldte Udkast Lovskraft.

Hans Majestæt hævdede derpaa Geheime-Statsraads-Mødet.

J. Liebe.

Møde i geheimestatsrådet tirsdag d. 25. september 1855.

Aar 1855, Tirsdagen den 25de September, var det Geheime-Statsraad forsamlet paa Slottet Eremitagen under Hans Majestæt Kongens allerhøieste Præsidium.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Scheele] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Begnadigung des wegen mehrerer Betrügereien und Brandstiftung zu einer 15jährige Zuchthausstrafe verurtheilten Züchtlings Nis Petersen aus Dagebüll.

In Übereinstimmung mit dem Antrage genehmigten *Seine Majestät* allergnädigst, dass dem Züchtling Nis Petersen der Rest der wegen Brandstiftung wider ihn erkannten 15jährige Zuchthausstrafe erlassen und derselbe an dem bevorstehenden Geburtstage Allerhöchstderselben in Freiheit gesetzt werde.

Ferner referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Scheele] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend ein Begnadigungsgesuch des wegen Brandstiftung mit lebenswieriger Zuchthausstrafe belegten Hinrich Krohn aus Köhnholz in der Klostervogtei Ütersen.

Übereinstimmend mit dem Antrage genehmigten *Seine Majestät* allergnädigst, dass der Züchtling Hinrich Krohn aus Köhnholz in der Klostervogtei Ütersen an dem bevorstehenden Geburtstage Allerhöchstderselben aus dem Zuchthause entlassen werde.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Scheele] referirte darauf eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die von der preussischen Regierung auf der Berlin-Hamburger und der Lübeck-Büchener Eisenbahn angelegten electromagnetischen Telegraphen, indem er beantragte, ob nicht wegen Abschlusses eines förmlichen Staatsvertrages mit der Königlich preussischen Regierung

über den Fortbestand der von dieser auf der Berlin-Hamburger und der Lübeck-Büchener Eisenbahn angelegten electromagnetischen Telegraphen auf Grundlage des allerunterthänigst vorgelegten Entwurfs desfälliger Bestimmungen diplomatische Verhandlungen einzuleiten und das Ministerium allergnädigst zu autorisiren sein möchte, zu dem Ende das weiter Erforderliche durch Ew. Königlichen Majestät Ministerium der auswärtigen Angelegenheiten zu veranlassen.

Seine Majestät genehmigten allerhöchst diesen Antrag.

Noch referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Scheele] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend eine nähere Bestimmung der dem Amtmann für die Ämter Reinbeck, Trittau und Tremsbüttel zustehenden Polizeistrafgewalt, indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht die dem Amthause der Ämter Reinbeck, Trittau und Tremsbüttel zufolge allerhöchster Resolution vom 13ten September d. J. vorbehaltene Strafpolizeigewalt dahin näher zu bestimmen sein möchte, dass dem Amthause die Befugnis verbleiben solle, Handlungen, welche der polizeilichen Ahndung unterliegen, mit einer Strafe bis zu 2 mal 5tägigem Gefängnis bei Wasser und Brod oder entsprechender Geldbusse zu belegen, während, wenn nach dem Ermessen des Amthauses eine schwerere Strafe begründet erscheine oder dasselbe aus anderen Gründen den Fall dazu geeignet halte, derselbe an den Justizbeamten zur Erledigung zu verweisen sei.

Dieser Antrag wurde von *Seiner Majestät* allerhöchst genehmigt.

Schliesslich referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Scheele] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die dem Amtmann der Ämter Kiel, Cronshagen und Bordesholm beizulegende Polizeistrafgewalt, indem er beantragte, ob nicht im Anschluss an die allerhöchste Resolution vom 9ten Mai d. J. betreffend die Trennung der Rechtspflege von dem Geschäftskreise des Amthauses für die Ämter Kiel, Cronshagen und Bordesholm allerhöchst zu bestimmen sein möchte, dass dem gedachten Amthause die Befugnis reservirt bleiben solle, Handlungen, welche der polizeilichen Ahndung unterliegen, mit einer Strafe bis zu 2 mal 5tägigen Gefängnis bei Wasser und Brod oder entsprechender Geldbusse zu belegen, während wenn nach dem Ermessen des Amthauses eine schwerere Strafe begründet erscheine oder das Amthaus aus anderen Gründen den Fall dazu geeignet halte, selbigen an den betreffenden Justizbeamten zur Erledigung zu verweisen sei.

Seine Majestät genehmigten allerhöchst diesen Antrag.

Premierministeren [Bang] refererede en allerunderdanigst Forestilling angaaende den extraordinært forsamlede Rigsdags Slutning.

I Overensstemmelse med Indstillingen behagede *Hans Majestæt* allernaadigst at befale, at den nu forsamlede Rigsdag sluttes, samt derhos at forsyne det Forestillingen vedføjede Kongelige Budskab angaaende Rigsdagens Slutning med allerhøieste Underskrift, saaledes at Allerhøistsamme bemyndigede Premierministeren til i dette Budskab senere at tilføie Dagen, paa hvilken Slutningen skal finde Sted; hvornæst det behagede *Hans Majestæt* lige allernaadigst at paalægge Premierministeren at anmode Formændene i begge Rigsdagens Thing om i Henhold til *Hans Majestæts* Befaling, at den nu extraordinært forsamlede Rigsdag skal sluttes, paa den dertil bestemte Dag at afslutte i hvert Thing især Forhandlingerne for nærværende Samlings Vedkommende saaledes, at samtlige Rigsdagsmænd derefter samme Dag samles for af Premierministeren at blive meddelt bemeldte Budskab; og tillagde *Hans Majestæt* endelig lige allernaadigst Premierministeren den i fornævnte Budskab ommeldte allerhøieste Bemyndigelse til i Overensstemmelse med samme i *Hans Majestæts* Navn at erklære Rigsdagen sluttet.

Fremdeles refererede *Premierministeren* [Bang] en allerunderdanigst Forestilling om Rigsdagens Sammenkaldelse.

Overensstemmende med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at Rigsdagen for indeværende Aar allernaadigst sammenkaldes til Mandagen d. 1ste October 1855, og forsynede *Hans Majestæt* derhos den Forestillingen i saa Henseende vedføjede Expedition med allerhøieste Underskrift.

Endvidere refererede *Premierministeren* [Bang] en allerunderdanigst Forestilling om, at Rigsdagens Møder maa udsættes.

I Overensstemmelse med Indstillingen behagede *Hans Majestæt* allernaadigst at paabyde, at Rigsdagens Møder udsættes fra den 2den October til den 1ste December 1855.

Krigsministeren [Lüttichau] refererede en allerunderdanigst Forestilling angaaende Benaadning for nogle ved militær Jurisdiction idømte Fæstningsslaver og Straffanger, idet han indstillede, at Fæstningsslave Knud Jensen Hebeltoft samt Forbedringshuslivsfangerne Søren Sørensen Udstrup og Jens Pedersen allernaadigst forundes Friheden; dog at det, forsaavidt de to sidstnævnte angaar, forinden de-

res Løsladelse i et Forhør betyder dem, at de uden Dom paany ville blive indsatte til Arbeide i Tugthuset paa Livstid, saafremt de maatte gjøre sig skyldige i nogen Forbrydelse, der ikke medfører større Straf, eller de oftere maatte overtræde de Regler, som Politiet for at sikre sig deres ordentlige Forhold finder sig foranlediget til at foreskrive dem; at Rasphuslivsfangerne Jens Nielsen Høyen og Svend Olsen Svendsen overflyttes fra Rasphuset til Tugthuset; samt at kagstrøgen Rasphuslivsfange Carl Peter Siegfred Christiansen Møller forundes Opreisning paa Æren.

Samtlige Indstillinger bleve af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldte.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Raasløff] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung, in welcher er beantragte, ob nicht die wider den Eingesessenen Peter Rasmussen in Wisch mittelst Erkenntnisses der Husumer Landvogtei vom 2ten Juli d. J. wegen Verschleppung und Verheimlichung von zur Theilungsmasse nach seiner verstorbenen Ehefrau gehörenden Gütern erkannte 100tägige Gefängnisstrafe bei gewöhnlicher Gefangenenkost auf eine 50tägige Gefängnisstrafe bei gewöhnlicher Gefangenenkost allergnädigst herabzusetzen sein dürfte.

Seine Majestät genehmigten allerhöchst diesen Antrag, jedoch dass die Strafe auf eine 25tägige Gefängnisstrafe bei gewöhnlicher Gefangenenkost herabgesetzt werde.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Raasløff] refererede en allerunderdanigst Forestilling angaaende Afskaffelsen af den paa visse Helligdage forordnede Oplæsning i Kirkerne af adskillige Forordninger.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at den med Hensyn til adskillige Forordninger foreskrevne, regelmæssigt tilbagevendende Oplæsning i Kirkerne alene maa bibeholdes ved Forordning af 11te December 1758 om Indskrænkning af overflødig Brug af Eder §§ 13, 14, 15 og 17 og ved Forordning af 10de Marts 1840 om Helligholdelsen af Søn- og Helligdage, og det saaledes, at den foretages af Præsten fra Prædikestolen ved Slutningen af hans Prædiken, og at den ommeldte Oplæsning iøvrigt bortfalder for alle andre Forordninger, for hvilke den er foreskreven.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Raasløff] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die allerhöchste Be-

stätigung einer Adoptionsacte der Eheleute Detlef Andreas Andresen im Christian-Albrechts Kooge und Catharina Magdalena Paysen, indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht die von dem Eingesessenen Detlef Andreas Andresen im Christian-Albrechts Kooge in der Adoptionsacte vom 3ten Februar 1844 ausgesprochene Willenserklärung, den unehelichen Sohn seiner vorstorbenen Ehefrau Catharina Magdalena Paysen, Namens Pay Paysen, zu adoptiren und demselben alle Rechte eines leiblichen ehelichen Kindes beizulegen, mit Ew. Majestät allerhöchster Genehmigung zu versehen sei, und ob nicht das Ministerium allergnädigst zu autorisiren sein möchte, Ew. Königliche Majestät eine desfällige, in gewöhnlicher Form ausgefertigte Concession zur allerhöchsten Unterzeichnung vorzulegen.

Dieser Antrag wurde von *Seiner Majestät* allerhöchst genehmigt.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Raasløff] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Begnadigung der Zuchthausgefangenen Margaretha Holtz, gebornen Wulf aus Arendorf.

Übereinstimmend mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, die zufolge Rescripts des Oberappellationsgerichts in Kiel vom 2ten Januar 1839 zum Tode verurtheilte, demnächst aus allerhöchster Gnade mit lebenswieriger Zuchthausstrafe belegte Margaretha Holtz, geborne Wulf, aus Arendorf auf der Insel Fehmarn, allerhöchst dahin zu begnadigen, dass dieselbe zu dem bevorstehenden Geburtstage Allerhöchstderselben den 6ten October d. J. aus den Strafanstalten in Glückstadt entlassen werde.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Raasløff] referirte darauf eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Ausschreibung eines Beitrags zu der allgemeinen Deichkasse für das Herzogthum Schleswig.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, das Ministerium allergnädigst zu autorisiren, in Betreff der Ausschreibung eines Beitrags von 2 Sch. à Demath zur allgemeinen Deichkasse für das Herzogthum Schleswig nebst einer detaillirten Nachricht über die Verwendung der durch die letzte Ausschreibung eingekommenen Beiträge ein Patent nach Maassgabe des der Vorstellung allerunterthänigst angeschlossenen Entwurfs in deutscher und dänischer Sprache zu erlassen.

Ferner referirte *der Minister für das Herzogthum Schleswig* [Raasløff] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Genehmigung

des im Jahre 1853 von den beikommenden Forstbeamten ausgearbeiteten Betriebsplans für die Königlichen Gehege des Pöhler Beritts unter der Gottorfer Oberförsterinspection, indem er beantragte, ob nicht der von dem p. t. Oberförster der Gottorfer Inspection und dem ihm untergeordneten Forstcandidaten im Jahre 1853 ausgearbeitete Betriebsplan für die Königlichen Gehege des Pöhler Hegereiterberitts unter der Gottorfer Inspection im Allgemeinen und unter Vorbehalt etwaiger Modificationen in dem Detail der Ausführung auf 24 Jahre, vom Beginn des Forstjahres 1855/56 angerechnet, zur Ausführung allerhöchst genehmigt, und das Ministerium allergnädigst autorisirt werden möge, das desfalls weiter Erforderliche zu veranstalten.

Seine Majestät genehmigten allerhöchst diesen Antrag.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Raasløff] refererede en allerunderdanigst Forestilling angaaende Bortarveforpagtningen af et til de forhenværende augustenborgske Godser hørende Engstykke, Lysemose kaldet.

Overensstemmende med Indstillingen behagede *Hans Majestæt* allernaadigst at tillade det til de forhenværende augustenborgske Godser hørende Engstykke, »Lysemose« kaldet, stort 1 Td. 5 Skpr. 38 □ Roder, overdraget i Arveforpagtning til Raadmand samt Møller og Brygger i Sønderborg H. P. Hansen, Ridder af Dannebrog, imod Erlæggelsen af en aarlig Canon af 30 Rd., og derhos lige allernaadigst at bemyndige Ministeriet til at foranstalte det i saa Henseende videre Fornødne.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Raasløff] refererede dernæst en allerunderdanigst Forestilling betræffende de af det slesvigske Forst- og Jagtamt indsendte Forstdriftsforslag for de Kongelige Skove i Hertugdømmet Slesvig for Forstaaret 1855/56, idet han indstillede, om ikke de foreliggende Benyttelses-, Cultur- og Reparaturforslag for de Deres Majestæt tilhørende Skove i Hertugdømmet Slesvig for Forstdriftsaaret 1855/56 maa blive bragte til Udførelse, og de derefter fornødne Skovnings-, Cultur- og Reparaturomkostninger, med Indbegreb af Indkjøbet af de fornødne Frøsorter indtil et Beløb af 22.306 Rd. 5 Sk., 6572 Rd. 24 Sk. og 9807 Rd. 20 Sk. anviste af Forst-intraderne.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Raasløff] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend den Verkauf der vor

Gottorff belegenen Königlichem Wassermühle cum. pert., indem er beantragte, ob nicht die Ew. Königlichem Majestät zuständige, vor Gottorff belegene Wassermühle cum. per. dem Müller Behncke in Schleswig gegen die Erlegung einer Kaufsumme von 51.632 Rt. und im Übrigen unter den der Licitation über den Verkauf der Mühle zum Grunde gelegten Bedingungen als unbeschränktes Eigenthum überlassen und das Ministerium allergnädigst zu autorisiren sein möchte, sowohl den alsdann zu errichtenden Kaufcontract Ew. Majestät zur allerhöchsten Bestätigung allerunterthänigst vorzulegen, als auch das sonst in dieser Veranlassung weiter Erforderliche zu veranstalten

Dieser Antrag wurde von *Seiner Majestät* allerhöchst genehmigt.

Schliesslich referirte *der Minister für das Herzogthum Schleswig* [Raasløff] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Begnadigung des Zuchthausgefangenen Johann Winter.

Übereinstimmend mit dem Antrage genehmigten *Seine Majestät* allergnädigst, dass der Zuchthausgefangene Johann Winter zu dem bevorstehenden Geburtstage Allerhöchstderselben dem 6ten October d. J. aus den Strafanstalten in Glückstadt entlassen werde.

Marineministeren [Michelsen] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Deres Majestæt allernaadigst vil be-naade Jens Larsenius Kircksteen for den ham ifølge Søetatens combinerede Rets Dom af 4de September f. A. og allerhøieste Resolution af 13de s. M. tilkjendte Straf af Forbedringshusarbeide paa Deres Majestæt Naade, saa at Friheden skjænkes ham paa Deres Majestæts forestaaende Fødselsdag den 6te October d. A.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede.

Justitsministeren [Simony] refererede en allerunderdanigst Forestilling angaaende Strafformildelse for Dorthe Jensdatter af Aunede.

Overensstemmende med Indstillingen behagede *Hans Majestæt* allernaadigst at eftergive tiltalte, Gaardmand Rasmus Madsens Hustru Dorthe Jensdatter af Aunede under Maribo Amt den hende ved Baroniet Juellinge Birks Extrarets Dom af 5te Juli d. A. for attenteret Forsterfordrivelse, Blodskam og Hor idømte Straf af Forbedringshusarbeide i 1 Aar, imod at hun hensættes til Fængsel paa Vand og Brød i 6 Gange 5 Dage.

Justitsministeren [Simony] refererede dernæst en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at den Lars Larsens Hustru Ellen Dorthea Hartvig Holm af Øster Larsker Sogn paa Bornholm ved Høie-

sterets Dom af 12te Mai 1853 for Hæleri ifundne Straf af 3 Dages Fængsel paa Vand og Brød allernaadigst maa bortfalde.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Endvidere refererede *Justitsministeren* [Simony] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles:

- 1) At det Forestillingen medfølgende Udkast til et Regulativ angaaende de Legemsfeil og Svagheder, der skulle anses hinderlige for de værnepligtiges Udskrivning til Landkrigstjenesten dels som Soldater dels som Militærarbeidere, allernaadigst maa blive approberet for et Tidsrum af 5 Aar, med den nærmere Bestemmelse, at det efter i denne Tid at have været anvendt ved Landsessionerne og Cassationscommissionerne, paany skal underkastes Bedømmelse og Revision.
- 2) At det ligeledes medfølgende Udkast til en Bekjendtgjørelse angaaende de Regler, der ville være at iagttage dels af Landsessionerne ved Bedømmelsen af det værnepligtige Mandskabs Tjenstdygtighed og dels af Troppeafdelingerne ved udskrevne og indkaldte Mandskabers Cassation, m. m., allernaadigst maa blive approberet, samt
- 3) At Justitsministeriet allernaadigst maa blive bemyndiget til angaaende disse tvende Poster at udfærdige de fornødne Bekjendtgjørelser.

Krigsministeren [Lüttichau] yttrede, at han troede, at det vilde være til Skade for Tjenesten, om man med Hensyn til Høiden for de værnepligtige, der udtages til Haandværkere ved Artilleriet og Ingenieurtropperne, gik saa dybt ned, at der, som i det af *Justitsministeren* forelagte Udkast, kun udfordredes 61 1/2 Tommers Høide; og idet han i saa Henseende bemærkede, at det navnlig ved Pontonnercompagniet kommer an paa at bære store Laster, og at det samme tildels ogsaa er Tilfældet ved Tøjetaten, foreslog han, at det paagjældende Udkast forandres saaledes, at der til de forommeldte Vaabenarter skal udkræves en Høide af ikke under 63 Tommer.

Justitsministeren [Simony] fandt ikke noget herimod at erindre, og *Hans Majestæt* bifaldt derefter allernaadigst de foreliggende Indstillinger saaledes, at i den forelagte Bekjendtgjørelse angaaende de Regler, der af Landsessionerne blive at iagttage ved Bedømmelsen af det værnepligtige Mandskabs Tjenstdygtighed m. v., 1ste Kapitel § 2, ltr. c udgaar, og at der i ltr. d efter »Constabler« tilføies »og Haand-

værkere samt til Pontonnercompagniet«, samt at i ltr. d Ordet »Undtagelse« forandres til »med Indbegreb«.

Sluttelig refererede *Justitsministeren* [Simony] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Strafs Eftergivelse for Sigridur Thorkelsdatter.

I Overensstemmelse med Indstillingen behagede *Hans Majestæt* allernaadigst at eftergive Sigridur Thorkelsdatter af Reykjavik den hende ved Reykjavik Bytingsrets Dom af 17de Juli f. A. for Overhørrighed mod et Øvrighedsdekret idømte Straf af 5 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

Finantsministeren [Andræ] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvorved den af Rigsdagen vedtagne Lov angaaende Salg af det Statskassen tilhørende Valtseværk med Tilhørende og Tilliggende paa Frederiksværk forelægges til allerhøieste Stadfæstelse.

Overensstemmende med Indstillingen behagede *Hans Majestæt* allernaadigst at stadfæste bemeldte Lov.

Fremdeles refererede *Finantsministeren* [Andræ] en allerunderdanigst Forestilling angaaende en temporær Modification i Bestemmelsen i Toldforordningen af 1ste Mai 1838 med Hensyn til Toldbehandlingen af det fra Udlandet gennem Hertugdømmerne til Kongeriget transiterende Gods.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at Toldbestyrelsen indtil videre bemyndiges til, forsaavidt Opretholdelsen af Transporten ad indenlandske Router maatte fordre saadant, at lade den Undtagelse fra Toldanordningen for Hertugdømmerne indtræde, at Fragt- og Adressebreve med generel Indholdsangivelse kunne antages som tilstrækkelige for Gods, der pr. Jernbane ved Altona indpasserer over Toldgrænsen og fra Endepunkterne af de i Hertugdømmerne værende Jernbaner viderebefordres søværts til Kongeriget, naar det i Fragt- og Adressebrevene, som afleveres paa Toldstedet ved Banegaarden i Altona, er angivet, at Godset er bestemt til Danmark.

Endvidere refererede *Finantsministeren* [Andræ] en allerunderdanigst Forestilling angaaende nogle Tillægsbestemmelser til det foreløbige Reglement af 2den September 1853 for Afbenyttelsen af den danske Stats-Telegraphlinie.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* aller-

naadigst, at det foreløbige Reglement for Benyttelsen af den danske Stats-Telegraphlinie gives følgende Tillægsbestemmelser:

- 1) At Chifferdepecher altid skulle collationeres, selv om saadant ikke forlanges af Afsenderen, og at herfor erlægges det for Collationeringen i fornævnte Reglements § 33 fastsatte Gebyr.
- 2) At der paa Forlangende af Afsenderen af en Depeche, naar han er personlig bekjendt paa Afgangstationen eller kan godtgjøre sin Identitet enten ved Pas eller andet Øvrighedsbevis eller ved Paategning paa Depechen af en Øvrighedsperson eller af to andre bekjendte og paalidelige Mænd, kan meddeles Adressaten et Identitetsbevis, uden at dog Telegraphvæsenet i saa Henseende paatager sig nogensomhelst Ansvarlighed ligeoverfor Correspondencen, samt at Gebyret for et saadant Bevis, hvilket erlægges af Afsenderen, fastsættes til 32 Sk.
- 3) At der foruden den Ret, som ifølge § 30 af det ovenmeldte Reglement er givet Afsenderen til at tage Depecher tilbage, naar sammes Telegraphering ikke er paabegyndt, ogsaa gives ham Leilighed til, selv efterat Telegrapheringen er paabegyndt, at standse Depechen, forsaavidt den ikke er kommen Adressaten ihænde, mod at Afsenderen, foruden de erlagte Befordringsgebyrer, der i saa Fald ikke tilbagebetales, har endvidere at erlægge Halvdelen af det ordinære Befordringsgebyr for en Depeche paa 1–25 Ord paa den paagjældende Strækning, saafremt Telegrapheringen er endt, og Depechens Standsning altsaa gjør det nødvendigt at sende en særlig Meddelelse til Bestemmelsesstationen.
- 4) At Afsenderen kan forlange, at der fra Bestemmelsesstationen meddeles ham et Bevis for, at Depechen er kommen Adressaten rigtig ihænde, mod at der for et saadant Modtagelsesbevis betales en Fjerdedel af det ordinære Befordringsgebyr for en Depeche paa 1–25 Ord paa den paagjældende Strækning.
- 5) At Afsenderen af en Depeche, forsaavidt Gebyrerne skulde være for lavt beregnede eller det i § 38 af det foreløbige Reglement ommeldte Depositum ikke skulde tilstrække, er forpligtet til at efterbetale det manglende, dog at den Efterbetaling, der maatte blive en Følge af, at Depechen er bleven befordret paa andre fremmede Linier end de, til hvis Taxter der ved Beregningen er taget Hensyn, kan undgaas ved, at Afsenderen giver Depechen Paategning om, at den kun maa viderebefordres ad en bestemt Vei.

Hvornæst Hans Majestæt lige allernaadigst bemyndigede Finansministeriet til at bringe disse Bestemmelser til offentlig Kundskab.

Sluttelig refererede *Finantsministeren* [Andræ] en allerunderdanigst Forestilling, hvorved det af Statsbogholderiets Bøger uddragne Statsregnskab for Kongerigets Vedkommende pro 1854/55 allerunderdanigst forelægges.

Hans Majestæt hævdede derpaa Geheime-Statsraads-Mødet.

J. Liebe.

Møde i geheimestatsrådet tirsdag d. 2. oktober 1855.

Aar 1855, Tirsdagen den 2den October, var det Geheime-Statsraad forsamlet paa Slottet Eremitagen under Hans Majestæt Kongens allerhøieste Præsidium.

Protokollerne for det Geheime-Statsraads Møder d. 9de og 18de Mai samt 12te Juni bleve oplæste og ratihaberede.

Hans Majestæt Kongen yttrede, at han, idet der nu skulde gaas over til det vigtige Skridt at underskrive Fælledsforfatningen, maatte gjøre Geheime-Statsraadet bekjendt med, at han igaar Aftes havde modtaget et Brev fra Hans Kgl. Høihed Arveprinsen, hvori denne erklærer ikke at kunne underskrive. Hans Kgl. Høihed havde i hele den Tid, da Udkastet til Fælledsforfatningen blev delibereret i Geheime-Statsraadet, været tilstede; Hans Kgl. Høihed havde, som den idag oplæste Protokol for Mødet den 12te Juni udviser, selv voteret i Sagen, selv sagt, at Valgrets-Censusen skulde blive, som den var i Udkastet, og Hans Kgl. Høihed havde forresten ved sin Taushed selv approberet Udkastets Forelæggelse saavel for Rigsraadet som for Rigsdagen. Derfor havde det ganske overordentlig frapperet Hans Majestæt at faa det Brev, som han igaar Aftes fik fra Arveprindsen, og hvori denne meddeler hverken at ville eller kunne underskrive Fælledsforfatningen. Det var Hans Majestæts Pligt som Konge, her i Geheime-Statsraadet, at faa Hans Kgl. Høiheds endelige Svar med Hensyn til Indholdet af dette Brev, og Allerhøistsamme kunde for sin Samvittigheds Skyld ikke dispensere Hans Kgl. Høihed fra her at sige de Grunde, hvorfor han ikke kan underskrive Fælledsforfatningen, som nu idag af Hans Majestæt skal og vil blive underskreven. Vankelmod havde Hans Majestæt aldrig før kjendt hos Arveprindsen, og

Allerhøistsamme maatte nu bede Hans Kgl. Høihed erklære, om han vilde underskrive, eller om han havde saa vægtige Grunde, at han ikke kunde det, og hvilke da disse Grunde vare.

Hans Kongelige Høihed Arveprindsen maatte for Kongen og Ministeriet udtale, at det tilvisse ikke var, fordi han vilde være imod Kongen, at han ikke vilde underskrive Fælledsforfatningen. Men Sagen var, at i det Geheime-Statsraads-Møde paa Frederiksborg, hvor Udkastet i sin Tid blev forhandlet, havde han, som han dengang strax sagde, ikke havt nogen Afskrift af Udkastet, da, som det senere viste sig, den Afskrift, der var blevet ham tilstillet fra Premierministeren, var bleven forlagt hos Høistsamme, saa at den ikke før Mødet var kommet ham tilhænde; og da nu dels den Concept, som han i den Anledning fik af Premierministeren til Benyttelse under Sagens Forhandling i bemeldte Møde, indeholdt flere Overstregninger, der gjorde det vanskeligt at læse den, og han dels, saaledes som Hans Majestæt bekjendt, ikke hører godt, yttrede han sig dengang ikke videre over Udkastet eller deltog i Forhandlingerne. Ved imidlertid, efterat han var kommen hjem, nøiere at gjøre sig bekjendt med Udkastet, fandt han deri mange Ting, som ikke vare efter hans Mening, og deriblandt navnlig, at han, naar Kongen ikke selv præsiderer, ikke skal være med ved Forhandlingen af Geheime-Statsraads-Sagerne, og at han, naar han engang skulde blive Konge, ikke kan tiltræde Regjeringen, før han har aflagt Ed paa Forfatningsloven. Dette var Ting, han ikke kunde billige, men han gjorde imidlertid dengang ingen Demarcher i den Anledning, da han tænkte sig det temmelig uvist, om Udkastet til Fælledsforfatningen vilde blive antaget af de paagjældende Forsamlinger.* Nu var det kommet dertil, at disse havde antaget Udkastet, men han troede dog alligevel ikke, at denne Fælledsforfatning vilde komme istand og træde i Virksomhed, da den, efter hvad der med Hensyn til den var passeret baade i Rigsraadet og paa Rigsdagen, forekom ham at staa paa meget vage Fødder. Han fandt for sin egen Skyld ikke nu at burde binde sig saaledes, at han, naar, hvad Gud forbyde, Hans Majestæt døde før ham, var bunden ved denne Fælledsforfatning. Gik det til den Tid godt med den, vilde det være høist uklogt af ham ikke at lade den gaa sin Gang, men man kunde ikke nu fortiden vide,

---

* I marginen er tilføjet: vide nedenfor p. 417. Der hentydes til den s. 380 f. optrykte rettelse.

hvorledes det vilde gaa med den. Derfor erklærede han her, at han ikke kunde underskrive Fælledsforfatningen, idet han i saa Henseende oplæste en skriftlig Erklæring, der nærmere indeholdt hans Tanker.

Denne skriftlige Erklæring, der in originali blev taget til Opbevaring i Geheime-Statsraadets Arkiv, toges til Indlemmelse i Protokollen saalydende:

»Kjøbenhavn, den 1ste October 1855.

Underdanig Erklæring.

Naar jeg vægrer mig ved at forsyne den af Deres Majestæt, til at træde istedetfor Forordningen af 26de Juli 1854 allernaadigst approberede nye Forfatningslov for det danske Monarkies Fælledsanliggender med min Underskrift, uagtet denne findes under hin Forordning, saa er jeg hertil foranlediget derved, at den sidstnævnte Forfatning gjør langt flere Indrømmelser til Nutidens Anskuelse af tvivlsomt Værd, end hin, og indeholder ikke faa Bestemmelser, ved hvilke jeg har Betænkelighed. Det skal glæde mig, om den Frygt, jeg nærer for, at denne Forfatning ikke vil blive til Rigets Gavn, maatte i Gjerningen vise sig at have været ugrundet, men dette kan kun læres ved en Erfaring, som fortiden ikke haves, og jeg kan derfor ikke forene det med min Overbevisning nu at sætte mit Navn under dette vigtige Aktstykke. Det er mit underdanige Ønske, at Deres Majestæt naadigst vil tillade, at denne min egenhændige Erklæring bilægges det Geheime-Statsraads Protokol.

Underdanigst
Frederik Ferdinand
Arveprinds til Danmark.«

Efterat *Hans Majestæt Kongen* derefter havde spurgt, om nogen af Ministrene ønskede at ytre sig, bemærkede *Udenrigsministeren* [Scheele], at efter hvad der forelaa, kunde man jo ikke vente, at den ene eller den anden Bemærkning vilde kunne have Indflydelse paa Hans Kgl. Højheds Bestemmelse, men een Bemærkning skulde han dog tillade sig, at der i en vis Henseende maaske turde ligge nogen Feiltagelse til Grund for Høistsammes Opfatning. Han maatte nemlig underdanigst gjøre Hans Kgl. Højhed opmærksom paa, at Fælledsforfatningen, naar den nu er blevet givet, ikke udelukker senere Forandringer i den, idet nemlig saadanne kunne ske ad forfatningsmæs-

sig Vei. Med denne Forfatning ihænde kan der altsaa ad forfatningsmæssig Vei henvirkes til Forandringer i samme, og ligesom Hans Majestæt nu ad forfatningsmæssig Vei har, under meget vanskelige Forhold, bragt Forfatnings-Forandringen tilveie, saaledes vil der ogsaa senere, og det vistnok langt lettere, kunne tilveiebringes Forandringer i Fælledsforfatningen, naar saadanne i Tiden skulde vise sig ønskelige. Dette Hensyn kunde maaske derfor bevæge Hans Kgl. Høihed til nu at underskrive Fælledsforfatningen, da Høistsamme derved ikke udelukker sig fra, naar han engang maatte bestige Thronen, at bevirke ad forfatningsmæssig Vei Forandringer i samme.

Hans Kongelige Høihed Arveprindsen yttrede, at han ikke havde underskrevet Grundloven af 5te Juni 1849, og at han derfor heller ikke fandt, at han behøvede at underskrive den nu foreliggende Forfatning.

Hans Majestæt Kongen bemærkede, at det vel var saa, at Arveprindsen ikke havde underskrevet Grundloven af 5te Juni 1849, men Grundloven for Danmark er ikke en Grundlov for hele Monarkiet, medens det til Underskrift nu foreliggende Aktstykke er af en saa omfattende Vigtighed for hele Monarkiets Vel og Ve, at Allerhøistsamme netop deri vilde se en Ansporing for Arveprindsen mere til at følge Hans Majestæt end til at sætte sig imod. For Allerhøistsammes Vedkommende kunde det jo være omtrent ligegyldigt, hvad Arveprindsen ved denne Leilighed gjorde, men for Arveprindsens egen Skyld troede Hans Majestæt ikke, at det var godt, naar man i Folket saa slig Dissents mellem Kongen og Thronfølgeren. Naar en Konge havde gjort, hvad Allerhøistsamme havde gjort for sit Lands Vel, og naar han stod lige ved Maalet til at udføre den Gjerning, som han i lange 8 Aar havde havt Møie med, saa var det en haard Ting, at Thronfølgeren ikke vilde soutenere Kongen i hans Regjering men derimod vise Opposition mod, hvad der skulde udføres. Hans Majestæt maatte derfor endnu engang bede Hans Kgl. Høihed nærmere overveie, om han ikke for sin egen Skyld vilde bestemme sig til at underskrive.

Hans Kongelige Høihed Arveprindsen yttrede, at det gjorde ham ondt, at Kongen ville tro, at han vilde opponere. Han maatte erklære, at det ikke var af Opposition, at han ikke vilde underskrive, og han troede, at Forfatningen vilde ligefuldt gaa sin Gang, enten han underskrev eller ikke. Ved ikke at underskrive bandt han sig ikke, og som han havde sagt, det var ham ikke muligt at underskrive, da han derved binder sig.

Hans Majestæt Kongen maatte gjøre opmærksom paa, hvad Fælledeforfatningen siger: at den Mand, der, naar Allerhøistsamme lægger sine Ben, skal være Konge, ikke kan bestige Thronen, før han har underskrevet Ed paa Forfatningen. Hverken Arveprindsen eller nogen anden Prinds kan bestige Allerhøistsammes Throne, førend han først har anerkjendt Forfatningen og underskrevet Ed paa den; og er Forfatningen engang underskreven af Allerhøistsamme, hvad der vilde ske idag, saa træder den i Kraft og er uomstyrtelig. Allerhøistsammes Folk skulde nok sørge for, at hvad han havde underskrevet stod fast, hvem der saa end kom paa Tronen; og til Syvende og sidst vilde Hans Majestæt rent ud sige, at det var et Oprør ikke at holde Forfatningen.

Hans Kongelige Høihed Arveprindsen yttrede, at det var haardt af Hans Majestæt at sige, at det var Oprør, hvad han gjorde, og det var heller ikke Hans Majestæts gode Hjerte, men andre, der havde indgivet ham de Ord. Det var ikke Oprør, at han ikke vilde underskrive Fælledeforfatningen, og han fandt det tungt at skulle høre hine Ord; han fortjente det ikke, han, som ved alle Leiligheder havde været Hans Majestæt hengiven og fremdeles vilde være det.

Premierministeren [Bang] maatte bemærke, at der laa en Misforstaaelse af Hans Majestæts Ord til Grund for Hans Kgl. Høiheds Opfatning af disse. Hvad Hans Majestæt havde udtalt, var, at Allerhøistsamme mente, at det var Oprør, naar nogen, det være sig Thronarvingen eller hvilkensomhelst anden, brød Forfatningen, naar den først var givet; og han kunde derimod ikke forstaa Hans Majestæts Ord saaledes, at en Yttring her om ikke ville underskrive Forfatningen var Oprør.

Udenrigsministeren [Scheele] bemærkede, at saaledes havde han ogsaa forstaaet Hans Majestæts Ord: at nemlig, hvis efter Hans Majestæts Død nogen med Vold, uden at følge den forfatningsmæssige Vei, vilde omstyrte Forfatningen, saa var det Oprør.

Finantsministeren [Andræ] skulde, da især det Hensyn, at Hans Kgl. Høihed, naar han nu ikke underskriver Forfatningen, vilde komme til at staa friere og, hvis det Tilfælde indtræder, at Thronen gaar over til ham, selv kunne rette, hvad der maatte vise sig fordærveligt i Forfatningen, synes at have været bestemmende for Hans Kgl. Høihed til ikke at underskrive, tillade sig at henstille blot den ene Bemærkning til Hans Kgl. Høiheds Overveielse: at naar Forfatningen først er givet af Hans Majestæt og lovlig indført i Landet, saa er det ikke

muligt at foretage Forandringer i den uden ad forfatningsmæssig Vei, og naar Thronfølgeren paa egen Haand forandrede den ved sin Thronbestigelse, da vilde det, det var ogsaa hans Mening, være Oprør. Den Frihed til, hvis det skulde vise sig, at Forfatningen indeholdt Bestemmelser, som vare uheldige, at forandre den paa anden end forfatningsmæssig Maade er ikke tilstede, og da, som bemærket, Hensynet til en saadan Frihed synes fornemmelig at have bestemt Hans Kgl. Høihed til ikke at ville underskrive, vilde han dog tillade sig at henstille hin Betragtning til Høistsammes nærmere Overveielse.

Cultusministeren [Hall] skulde tillade sig at fremhæve en Betragtning med Hensyn til, hvad Hans Kgl. Høihed, som Grund til ikke at ville underskrive Forfatningen, havde yttret om, at det dog var tvivlsomt, hvorvidt denne Forfatning virkelig vilde komme istand og komme til at virke, naar man saa hen til, at der havde vist sig saamegen Modstand imod den. Han troede, at Hans Kgl. Høihed meget overvurderer, hvad i den Henseende kan være yttret i Rigsraadet og paa Rigsdagen; thi vel er det saa, at der er flere Bestemmelser i Forfatningen, som man har fundet ikke at kunne billige, men dette er ikke andet, end hvad der er Tilfældet med ethvert større Værk: at det ikke er muligt at tilfredsstille alle i ethvert Punkt. Det er ogsaa ganske vist, at der hos den overveiende større Del saavel i Rigsraadet som paa Rigsdagen har været en ganske anden Mening om Forfatningen og om, hvad der vilde være opnaaet, naar dette Arbeide traadte i Kraft, end den, Hans Kgl. Høihed synes at forudsætte. Derimod er der vistnok et Parti, som har været utilfreds med Forfatningen og vel ogsaa en Tid vil vedblive at være det, men det er af ganske andre Grunde end Hans Kgl. Høihed, fordi nemlig Forfatningen ikke noksom fyldestgjør den nyere Tids Anskuelse. Han vilde nu henstille til Hans Kgl. Høiheds alvorligste Overveielse, hvilken Situationen vilde blive, hvis et saadant Parti skulde i Hans Kgl. Høiheds Vægning ved at underskrive Forfatningen søge en Hjemmel til at bringe Bevægelser tilveie, som gik ud paa at kuldaste Forfatningen for at opnaa et Formaal, der var Hans Kgl. Høiheds ganske modsat. Dette bad han Hans Kgl. Høihed at overveie, idet han sluttelig udtalte, at han var fuldkommen overbevist om, at det vil almindelig erkjendes, at der ved den foreliggende Fælledeforfatning vil være gjort et stort Skridt fremad; ligesom han heller ikke troede, at der er mindste Grund for Hans Kgl. Høihed til at frygte for, at Forfatningen ikke vil komme til at træde i Virksomhed.

Hans Kongelige Høihed Arveprindsen maatte i den Anledning bemærke, at han troede, at man kjendte ham saameget, at der ikke kunde være Tanke om, at det af Cultusministeren paapegede Parti skulde kunde tage ham til Indtægt.

Cultusministeren [Hall] bemærkede yderligere, at han efter sit Kjendskab til det Parti dog ikke tvivlede paa, at Partiet alligevel vilde, til visse uden Føie, i sin Interesse benytte Hans Kgl. Høiheds Vægning ved at underskrive.

Krigsministeren [Lüttichau] maatte forsaavidt Hans Høihed som Grund til ikke at underskrive Fælledsforfatningen havde anført, at Høistsamme ikke havde underskrevet Grundloven for Kongeriget, gjøre opmærksom paa, at da Grundloven blev underskrevet, var Hans Kgl. Høihed ikke Medlem af Statsraadet, men at derimod Hans Kgl. Høihed nu, da der er Spørgsmaal om endelig at vedtage Fælledsforfatningen, er Medlem deraf, og at det altsaa vil have en ganske anden Betydning, naar han nu ikke underskriver. Han skulde dertil endnu føie, at han har den Overbevisning, at der her foreligger Hans Kgl. Høihed et Spørgsmaal, som er af den allerstørste Vigtighed ikke alene for Hans Kgl. Høihed selv, men tillige for hele Fædrelandet.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Raasløff] yttrede, at naar Hans Kgl. Høihed havde hentydet paa en Uenighed, som havde fundet Sted ved den foreliggende Fælledsforfatnings Tilblivelse, saa var der dog eet Punkt, hvorom der ved Siden af Uenigheden havde været en mærkværdig Enighed over hele Landet: at Landet trængte til at komme til Ro. Han havde endnu ikke truffet nogen, som, han være iøvrigt af hvad Anskuelse han være vilde, ikke var gjennemtrængt deraf, at vi maa komme til Ro; der staar hundrede Ting tilbage, som ere vigtige, og som man har maattet udsætte, indtil først det Hovedspørgsmaal om Fælledsforfatningen er bragt i Orden. Da han nu var dybt gjennemtrængt af den Overbevisning, at ingen er Thronen og Fædrelandet mere hengiven end Hans Kgl. Høihed Arveprindsen, troede han, at det vilde være en Betragtning, der vilde stille sig for Hans Kgl. Høihed som værende af megen Vigtighed: at det i dette Øieblik er stillet til ham enten at give et nyt Signal til Uro eller dulmende at læge Uroen; og Hans Kgl. Høihed vilde derfor vist tage dette Moment i den samvittighedsfuldeste Overveielse.

Hans Kongelige Høihed Arveprindsen troede ikke, at der vil komme nogen Uro, fordi han ikke underskriver Fælledsforfatningen. Den Dag, da Hans Majestæt dør, og han vilde haabe, at det vilde være mange

Aar, inden det skete – den Sorg. Oprører mod sin Konge havde han aldrig været og vilde aldrig være; men han maatte indstændigen bede sig fritaget for nu at underskrive Forfatningen.

Marineministeren [Michelsen] fremhævede, at Hans Kgl. Høihed havde underskrevet Forordningen 26de Juli 1854, og da Hans Kgl. Høihed fremdeles, ligesom dengang, er Medlem af det Geheime-Statsraad, saa vidste Marineministeren ikke, hvorledes Folk vilde fortolke det, naar Hans Kgl. Høihed havde underskrevet den ene Fælledsforfatning og nu ikke underskrev den anden.

Hans Kongelige Høihed Arveprindsen bemærkede, at den nu foreliggende Fælledsforfatning er blot Grundloven, som er bleven udskreven.*

Finantsministeren [Andræ] troede ikke, at Hans Kgl. Høihed havde ganske Ret heri; det vilde ellers ikke have kostet Ministrene saamegen Møie at gennemføre Sagen paa Rigsdagen, hvad for nogle Maaneder siden blev almindelig anset umuligt, og ei heller vilde Forfatnings-Udkastet være blevet optaget af Rigsraadet paa den Maade, som sket er. Han troede særlig at burde henlede Hans Kgl. Høiheds Opmærksomhed paa de Udtalelser, som fra Rigsraadets Side have fundet Sted: man har i Rigsraadet ved en Sammenslutning, som han turde sige var exempelløs i nogen Forsamling, givet sit Samtykke til Forfatnings-Udkastet, og til dette Samtykke har man føiet sine Grunde og deriblandt følgende: »i Betragtning af, at der i Forfatnings-Udkastet aabenbarer sig en alvorlig Bestræbelse efter at forene det monarkiske Princip med det constitutionelle System«, »i Betragtning af, at det tilkommende Rigsraads Sammensætning er ordnet paa en Maade, der lader haabe, at saavel de enkelte Landsdeles som de forskjellige Samfundsklassers Interesser ville blive varetagne, og at der i dette vigtige Fælledsorgan altid vil findes den høiere Indsigt og Forstandighed, som udkræves til Afgjørelsen af Monarkiets Anliggende, forenet med det Maadehold, den sindige Overveielse, o. s. v.« Med disse Betragtninger for Øie var det, at Rigsraadet sluttede sig til Hans Majestæts Opfordring til at give Samtykke til Forfatningsloven, og han turde dog henstille til Hans Kgl. Høihed, om der ikke i Rigsraadet maa antages at ligge en konservativ Opfatning, om der ikke i Rigsraadets Udtalelser

---

* I marginen er tilføjet: vide nedenfor p. 417. Der hentydes til den s. 380 f. optrykte rettelse.

over Forfatningsloven maa ligge en Betryggelse for Hans Kgl. Høihed med Hensyn til denne Lov.

Hans Kongelige Høihed Arveprindsen maatte bemærke, at det nuværende Rigsraad jo vil efter Forfatningsloven blive forøget med flere, som skulde vælges, og man kunde ikke vide, hvad dette kunde blive for Folk. Ogsaa derfor vilde Høistsamme ikke underskrive Forfatningen. Der kunde dog blive Splid og Urolighed ud af det med denne Forfatning, og han maatte derfor ret meget bede om at fritages for at underskrive. Landet kunde derfor meget godt faa Ro.

Premierministeren [Bang] yttrede, at han netop ved denne sidste Tanke maatte opholde sig noget, og han vilde ønske, at han kunde overbevise Hans Kgl. Høihed om, hvormeget Høistsamme tager feil, naar han tror, at det vil gaa roligt hen, at han ikke underskriver. Det hele Folk vil deri, at Thronfølgeren selv siger, at han ikke tiltræder den af Kongen givne Forfatning, se en Uvished med Hensyn til Forfatningens Skjæbne, naar Thronfølgeren engang maatte bestige Thronen. En saadan Uvished taaler det danske Folk ikke, ikke at der hermed er Tale om Vold, men det danske Folks Repræsentanter ville sige: at vi kunne ikke leve under saadanne Forhold, hvor Thronfølgeren har erklæret, at han anser sig ikke bundet ved Forfatningen. Hans Kgl. Høiheds Vægning ved at underskrive vil fremkalde en Bevægelse, som Høistsamme ikke i Øieblikket overskuer, og han vilde paa det indstændigste bede Hans Kgl. Høihed at tage dette i Betænkning.

Hans Kongelige Høihed Arveprindsen bemærkede, at han var meget ældre end Kongen og kunde være borte længe før ham. Nu kunde han ikke underskrive.

Premierministeren [Bang] maatte gjentagende bemærke, at Folkets Repræsentanter ikke nøiedes med den Uvished, som vilde være, naar Thronfølgeren ikke nu tiltraadte Forfatningen.

Justitsministeren [Simony] yttrede, at det var navnlig det nu sidst fremhævede Punkt, hvorpaa han lagde den allerstørste Vægt. Det var ogsaa hans Overbevisning, at der i Folket vilde blive en Misstemning mod Hans Kgl. Høihed, som muligt kunde vise sig paa flere Maader, og han ansaa det vigtigt, at Hans Kgl. Høihed erklærer sig enig i den Forfatning, som Hans Majestæt nu giver.

Hans Majestæt Kongen bemærkede, at det Ord, Allershøistsamme før udtalte om Oprør, var, som allerede af Premierministeren og Udenrigsministeren fremhævet, at han erklærede den Mand, som, naar Aller-

høistsamme lagde sine Ben, paa ikke forfatningsmæssig Maade forandrede Forfatningen, for en Oprører. At Hans Kgl. Høihed var en Oprører, havde aldrig været enten i Hans Majestæts Hjerte eller Ord. Men efterat Hans Kgl. Høihed nu havde hørt de forskjellige Ministres Mening, som Hans Majestæt fuldkommen maatte gaa ind paa og erklære ogsaa at være Allerhøistsammes, maatte Hans Majestæt endnu bede Hans Kgl. Høihed nøie overveie sit sidste Svar og dernæst gjøre ham opmærksom paa, at blev det Svar fremdeles: Nei, kunde han ikke sidde i det Geheime-Statsraad, men maatte fratræde dette.

Hans Kongelige Høihed Arveprindsen maatte erindre, at efter Forfatningsloven har han Ret til at sidde i det Geheime-Statsraad, og ingen kan fratage ham den Ret.

Finantsministeren [Andræ] bemærkede, at foruden de mange andre Forviklinger, som vilde fremkomme ved Hans Kgl. Høiheds Nægtelse af at underskrive Forfatningen, og som ganske vist vilde have videre gaaende Følger, end man i Øieblikket kunde overskue, var ogsaa den med Hensyn til Sæde i Geheime-Statsraadet. Det turde være nødvendigt, at hvo som sidder i det Geheime-Statsraad, aflægger Ed paa Forfatningen, der, naar Kongen nu underskriver den, er Lov for alle, ogsaa for Hans Kgl. Høihed; og naar da Hans Kgl. Høihed vil i Henhold til Forfatningen blive kaldet til at tage Sæde i det Geheime-Statsraad, saa vil altsaa Spørgsmaalet om Anerkjendelse af Forfatningen komme frem paany og vil ikke kunne henstaa til en, som det er at haabe, meget fjern Tid.

Hans Kongelige Høihed Arveprindsen yttrede, at det vilde gjøre ham meget ondt, om han skulde udtræde af Geheime-Statsraadet, fordi han ikke vilde underskrive.

Hans Majestæt Kongen bemærkede, at Hans Kgl. Høihed maatte udtræde, naar han ikke underskrev. Som Konge kunde Allerhøistsamme ikke fritage ham for at underskrive. Hans Majestæt bad Hans Kgl. Høihed nu at betænke sig.

Hans Kongelige Høihed Arveprinsen erklærede, at han ikke kunde underskrive, han vilde nødig derfor udtræde af Geheime-Statsraadet, men naar det ikke kunde være andet, maatte han jo.

Hans Majestæt Kongen bad Hans Kgl. Høihed om at give sit sidste deciderte Svar.

Hans Kongelige Høihed Arveprindsen erklærede gjentagende, at han ikke kunde underskrive.

Efterat derpaa Protokollen over det i Geheime-Statsraadet idag forhandlede var ifølge allerhøieste Befaling bleven oplæst og dernæst var bleven ratihaberet, hævdede *Hans Majestæt* nærværende Geheime-Statsraads-Møde.

J. Liebe.

Møde i geheimestatsrådet tirsdag d. 2. oktober 1855.

Samme Dag var det Geheime-Statsraad atter forsamlet paa Slottet Eremitagen under Hans Majestæt Kongens allerhøieste Præsidium. Hans Kgl. Højhed Arveprindsen var fraværende.

Premierministeren [Bang] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvorved Kundgjørelse om Indskrænkningen af Grundloven af 5te Juni 1849 forelægges til allerhøieste Underskrift.

Idet *Hans Majestæt* overensstemmende med Indstillingen allernaadigst bifaldt, at det samtidig med Fælledsforfatningslovens Emanation kundgjøres for Allerhøistsammes Undersaatter, at den under 29de August 1855 stadfæstede Grundlovsbestemmelse om Indskrænkning af Grundloven af 5te Juni 1849 nu er traadt i Kraft, behagede Hans Majestæt tillige at forsyne den i saa Henseende allerunderdanigst forelagte Expedition med sin allerhøieste Underskrift.

Finantsministeren [Andræ] refererede dernæst en allerunderdanigst Forestilling angaaende Forfatningslov for det danske Monarkis Fælledsanliggender, idet han indstillede, at det maatte behage Deres Majestæt, ved at forsyne de indbemeldte Expeditioner med allerhøieste Underskrift, at lade udgaa den af Rigsraadet tiltraadte Forfatningslov for det danske Monarkis Fælledsanliggender med tilhørende foreløbige Lov angaaende Valgene til Rigsraadet samt derhos ophæve Forordningen 26de Juli 1854 om det danske Monarkis Forfatning for dets Fælledsanliggender; og tillige henstillede, hvorvidt Deres Majestæt maatte befale, at der senere forelægges til allerhøieste Underskrift en solemn Udfærdigelse af Forfatningsloven, for at samme kan afgives til Opbevaring i det Kongelige Geheime-Arkiv.

Idet *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt det Indstillede, forsynede Allerhøistsamme de allerunderdanigst forelagte Expeditioner, af hvilke Forfatningsloven forud parapheredes af samtlige Ministre, med sin allerhøieste Underskrift; og befalede derhos Allerhøistsamme, at der

senere forelægges til allerhøieste Underskrift en solemn Udfærdigelse af Forfatningsloven, baade paa Dansk og paa Tydsk, for at samme kan afgives til Opbevaring i det Kongelige Geheime-Arkiv.

Hans Majestæt Kongen tilkjendegav derefter, at da Allerhøistsamme agtede endnu at give Hans Kgl. Høihed Arveprindsen en Betæknings-Frist af 24 Timer til endelig at bestemme sig, om han vilde underskrive Forfatningsloven eller ikke, vilde Hans Majestæt lade imidlertid blive beroende hos sig bemeldte Lov, for at Hans Kgl. Høihed, hvis han bestemte sig til at underskrive, kunde paa den tilføie sin Underskrift; og vilde der da saaledes med Hensyn til Publikationen af denne Lov og de øvrige dermed i Forbindelse staaende Expeditioner, indtil nærmere allerhøieste Befaling, intet være at foretage.

Efterat dernæst *samlige Ministre*, paa dertil af *Hans Majestæt* givne Anledning, havde erklæret sig enige i, at det, forsaavidt Hans Kgl. Høihed Arveprindsen vedbliver sin Vægning ved at underskrive Forfatningsloven, ikke kan forsvares at lade en saa vigtig militær Commando som Generalcommandoen over Sjælland og Øerne forblive i Thronfølgerens Haand, efterat denne har i det Geheime-Statsraad erklæret ikke at ville lade sig binde ved Rigets Forfatning, og efterat endvidere Hans Majestæt havde yttret, at Allerhøistsamme vilde, ved at forelægge Hans Kgl. Høihed Arveprindsen den forommeldte Betæknings-Frist tilføie, at Følgen af Hans Kgl. Høiheds fortsatte Vægning vilde være, at han ikke kunde beholde den ham betroede Generalcommando, hævede *Hans Majestæt* Geheime-Statsraads-Mødet.

J. Liebe.

Møde i geheimestatsrådet torsdag d. 4. oktober 1855.

Aar 1855, Torsdagen den 4de October, var det Geheime-Statsraad forsamlet paa Slottet Eremitagen under Hans Majestæt Kongens allerhøieste Præsidium. Hans Kgl. Høihed Arveprindsen var fraværende.

Hans Majestæt Kongen tilkjendegav, at der ikke var blevet givet Hans Kgl. Høihed Arveprindsen nogen Meddelelse om nærværende Mødes Afholdelse, da den eneste Forhandlingsgjenstand, som Allerhøistsamme agtede at foretage, angik Hans Kgl. Høiheds egen personlige Stilling.

Hans Majestæt meddelte endvidere, at han inden Udløbet af den

yderligere Betæknings-Frist, som han, saaledes som i sidste Geheime-Statsraads-Møde ommeldt, havde givet Hans Kgl. Høihed Arveprindsen, havde fra denne modtaget en Svarskrivelse, hvori hans Kgl. Høihed gjentager sin Erklæring om ikke at ville underskrive Forfatningsloven. Efterat have forelæst denne Skrivelse, der toges til Indlemmelse i Protokollen saalydende:

»Min gode Neveu, modtag min Tak fordi Du har villet give mig Leilighed ved Din egenhændige Skrivelse af Gaars Dato til atter at overveie det vigtige Anliggende, som er Gjenstand for samme. Jeg beder imidlertid Du vil være forvisset om, at hvad jeg med dyb Smerte har maattet erklære i det igaar afholdte Geheime-Statsraad er Resultatet af en saa alvorlig Overveielse, at jeg intet har at forandre i min afgivne underdanige Erklæring. Jeg maa underkaste mig de Følger, som Du maatte ville give den Omstændighed, at jeg har troet at burde handle efter min Overbevisning. Men naar Du i Din Skrivelse har udtalt, at Du ikke kunde lade en vigtig Militær-Commando blive i min Haand, fordi jeg skulde have erklæret ikke at ville lade mig binde ved Rigets Forfatning, da maa jeg forvare mig mod at have afgivet en saadan Erklæring. Jeg har erklæret det for at være imod min Overbevisning at medunderskrive en Forfatning, med hvilken jeg havde Betænkelighed, men jeg har aldeles ikke udladt mig, om jeg vilde anse mig bunden eller ikke ved den engang givne Forfatning for Tilfælde, som ingen mere end jeg kan ønske aldrig maa indtræde: at Gud kaldte mig til Danmarks Throne. Hvad jeg da maatte beslutte mig til maa bero paa Omstændighederne, som de ville stille sig for mig; derfor er det mig umuligt at tro, at Du som min Neveu vil berøve mig Commandoen her paa Sjælland. Jeg har et Forslag til Dig, som kunde jevne hele denne ubehagelige Sag. Kunde det ei gaa an, at Fælledsforfatningen kunde komme ud som en Lov for hele Monarkiet underskreven af Dig, parapheret af Scheele, Raasløff og Bang, saa behøvede ingen andre Ministre at underskrive samme, og jeg behøvede heller ikke at anmodes derom.

Kjøbenhavn, den 3. October 1855.

Din hengivne Onkel
Frederik Ferdinand.«

overleverede *Hans Majestæt* Finantsministeren den i forrige Møde underskrevne Forfatningslov for, at denne nu kan blive, tilligemed de

øvrigt dermed i Forbindelse staaende Expeditioner, publiceret. Endelig tilkjendegav Hans Majestæt, at Allerhøistsamme, efter at have modtaget merbemeldte Skrivelse, havde, i Overensstemmelse med den i sidste Geheime-Statsraads-Møde tagne Beslutning, under Gaars Dato reskriberet Krigsministeren om at indkomme med allerunderdanigst Indstilling om Hans Kgl. Høihed Arveprindsens Entledigelse fra den ham hidtil betroede Generalcommando over Sjælland og Øerne, med hvilken Endledigelse da selvfølgelig vilde være forbundet, at Hans Kgl. Høihed sættes à la suite i Armeen; Hans Majestæt ansaa det imidlertid i nærværende Tilfælde, hvor Hans Kgl. Høihed Arveprindsen paa en Maade havde sat sig op mod sin Konges Befaling, for at være en halv Measure, naar man indskrænker sig til at sætte Hans Kgl. Høihed à la suite i Armeen og ikke aldeles afskediger ham af Krigstjenesten, og idet Allerhøistsamme derfor fandt, at Hans Kgl. Høihed bør have Afsked af Tjenesten, ønskede han herom at høre sine Ministres Mening.

Udenrigsministeren [Scheele] maatte, da Fratrædelsen af Generalcommandoen ene og alene er en politisk Measure, nødvendiggjort ved, at Hans Kgl. Høihed, Thronfølgeren, har, efterat der har været givet ham i hans Stilling som Medlem af det Geheime-Statsraad Leilighed til at udtale sin Mening, erklæret ikke at ville lade sig binde ved Forfatningen, nødvendiggjort for at sikre imod, at Hans Kgl. Høihed skal, naar han kaldes til Thronen, have Magten til at sætte igjennem ved Vold, hvad han da maaske kunde være villig at gjøre, fra dette Synspunkt holde det for ligesaa rigtigt at afskedige Hans Kgl. Høihed af Krigstjenesten, thi er Hans Kgl. Høihed General, naar han kaldes til Thronen, bliver der altid derved Leilighed for ham til snarere at sætte sine mulige Planer igjennem. Skulde den Tid komme, da Hans Kgl. Høihed skulde ønske igjen at indtræde i Hans Majestæts Tjeneste, skulde han, hvis han til den Tid maatte have nogen Indflydelse derpaa, være den allerførste til indstændingen at tilraade et saadant Ønskes Opfyldelse; men som Sagen nu stod, stod det klart for ham, at det ikke bør være nogen halv Forholdsregel, der tages, men at der bør handles bestemt, for at berolige de Gemytter, som maatte blive satte i Bevægelse ved Hans Kgl. Høiheds Færd ved denne Leilighed; og idet han saaledes fandt det i høi Grad betænkeligt at lade Hans Kgl. Høihed forblive staaende som General, maatte han allerunderdanigst tilraade, at der gives Hans Kgl. Høihed Afsked af Tjenesten.

Krigsministeren [Lüttichau] maatte bemærke, at naar Hans kgl. Høihed afgaar fra Generalcommandoen og bliver staaende som General à la suite i Armeen, har han som saadan aldeles ingen Indflydelse paa denne, og den eneste fremtrædende Forskjel i hans hele Forhold, som der er imellem, at han sættes à la suite, og at han afskediges af Krigstjenesten, er, at han i første Fald staar opført i Militær-Kalenderen blandt Armeens Generaler, noget, som med Hensyn til, hvad Talen her er om, maatte anses for at være aldeles ligegyldigt. Da det nu derhos dog virkelig maatte indrømmes, at det vilde faa Udseende af en Forfølgelse, en Straf, om Hans Kgl. Høihed fik Afsked af Tjenesten, maatte han indstændig tilraade, at man ikke griber hertil.

Cultusministeren [Hall] troede ogsaa, at det, hvis der nu gives Hans Kgl. Høihed Afsked af Tjenesten, vil faa en Karakter af Straf, hvorom der dog ikke kan være Tale. Det hele Skridt, der gjøres med Hensyn til Hans Kgl. Høihed, skal kun opfattes som præventivt; men medens i saa Henseende Berøvelsen af Generalcommandoen staar klart som en Følge af, at Hans Kgl. Høihed har erklæret det tvivlsomt, om han overhovedet vil gaa ind paa Forfatningen, er der intet præventivt, som taler for at gaa videre og afskedige ham af Tjenesten, thi med Krigsministeren antog han, at Hans Kgl. Høihed, som General à la suite alene, aldeles ingen Myndighed har, og han troede, at det i det af Udenrigsministeren supponerede Øieblik akkurat vil blive det samme, enten Hans Kgl. Høihed staar som afskediget General eller General à la suite. Da det nu er vigtigt, at ingen Tvivl kan reises om, at der med Hensyn til Hans Kgl. Høihed kun er gjort, hvad der var nødvendigt at gjøre, forekom ham derfor netop dette Moment meget at tale for, at man indskrænker sig til en blot Berøvelse af Generalcommandoen.

Efterat ogsaa *Premierministeren* [Bang], *Ministeren for Slesvig* [Raasløff], *Marineministeren* [Michelsen] og *Finantsministeren* [Andræ] havde udtalt sig for, at Hans Majestæt indskrænker sig til det i Øieblikket virkelig praktisk fornødne: Generalcommandoens Fratagelse, og efterat yderligere Discussion havde fundet Sted, behagede *Hans Majestæt* allernaadist at decidere sig derhen, at det skal bero ved, at Hans Kgl. Høihed Arveprindsen entlediges fra Generalcommandoen og sættes à la suite i Armeen.

Hans Majestæt hævede derpaa Geheime-Statsraads-Mødet.

J. Liebe.

Møde i geheimestatsrådet tirsdag d. 16. oktober 1855.

Aar 1855, Tirsdagen den 16de October, var det Geheime-Statsraad forsamlet paa Christiansborg Slot under Hans Majestæt Kongens allerhøieste Præsidium. Hans Kgl. Høihed Arveprindsen var fraværende.

Hans Majestæt Kongen meddelte Geheime-Statsraadet, at Allerhøiestsamme havde fra Hans Kgl. Høihed Arveprindsen modtaget en Skrivelse saalydende:

»Igaar er jeg bleven underrettet om, at der er Geheime-Statsraad imorgen paa Christiansborg Slot, men efter de Grunde, jeg har anført i en Skrivelse til Dig af 27de September, og en Samtale med Dig den 1ste October, hvor Du sagde mig, at det stod mig frit at komme i Statsraadet eller ei, tillader Du, at jeg ei møder.

Kjøbenhavn, den 15de October 1855.

Din altid tro Onkel
Frederik Ferdinand.«

Det tilførtes Protokollen, at Hans Excellence Geheime Conferentsraad, Indenrigsminister for Kongeriget Danmark, Dr. juris P. G. Bang er, efter at have erholdt allernaadigst Decharge som Premierminister for Kongeriget Danmark, under 12te October allernaadigst udnævnt til Conseilspræsident med Rang og Sæde som saadan foran Hans Majestæts øvrige Ministre.

Conseilspræsidenten [Bang] refererede en allerunderdanigst Forrestilling, hvori indstilles:

- 1) At der allernaadigst oprettes et nyt Ministerium for Monarkiets fælleds indre Anliggender, at der strax under dette Ministerium henlægges:
  - a) De selve Rigsraadet vedkommende Anliggender, navnlig alt hvad der angaar Valgene til samme.
  - b) Affattelsen af de organiske Love, som Monarkiets Forfatningslov kræver, og som ei henhøre under et af de andre Fælledsministerier.
  - c) Meddelelse af Indfødsret, og
  - d) Alt hvad der vedkommer Statskassens Mellemværende med Ci-villisten.
- 2) At endvidere Postvæsenet, Domænevæsenet og Coloniernes Centralbestyrelse henlægges fra Finantsministeriet til det ovenom-

meldte nye Ministerium, saasnt de fornødne Forberedelser til en saadan Forandring ere truffne.

- 3) At Hans Majestæt allernaadigst vil forbeholde sig at tage nærmere Bestemmelse om, hvorvidt, og da til hvilket Tidspunkt, General-tolddirectoratet ligeledes vil være at henlægge under Ministeriet for Monarkiets fælleds indre Anliggender; og
- 4) At det maa behage Hans Majestæt allernaadigst at paalægge de vedkommende Ministre, navnlig Finantsministeren, Ministeren for Monarkiets fælleds indre Anliggender, naar en saadan er bleven udnævnt, Kongerigets Indenrigsminister og Ministrene for Hertugdømmerne, at sammentræde og udarbejde Forslag til den nye Organisation af Statsforvaltningen med Hensyn til Adskillelsen af de fælleds og de særlige Anliggender.

Samtlige Indstillinger bleve af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldte.

Indenrigsministeren [Bang] refererede en allerunderdanigst Forestilling om Approbation paa forskjellige Bestemmelser for Ansættelsen og Lønningen af Vægttere i Taarnby Sogn paa Amager, idet han indstillede, at det allernaadigst maatte behage Hans Majestæt at approbere, at der i Taarnby Sogn paa Amager ansættes et Antal af ialt 9 Vægttere, som fordeles mellem Sognets Byer paa samme Maade, som hidtil har været Brug, saaledes at der i hver af Sundbyerne ansættes 2 og i hver af de øvrige Byer 1 Vægter; samt at dette samlede Vægterhold fra 1ste November 1855 overtages af Sognekommunen og iøvrigt ordnes efter følgende nærmere Regler:

- 1) At hver enkelt Vægter tillægges i Løn 4 Rd. om Ugen foruden en ny Uniformskjole hvert andet Aar, samt at Forandring i disse Lønningssatser kun sker med Amsraadets Samtykke.
- 2) At den samlede Udgift ved Vægterholdet afholdes med $\frac{1}{4}$ Del ved Ligning paa Beboerne efter Bygningernes Assurancesummer, eller, forsaavidt de ikke ere assurede, efter den Værdi, hvortil de ved en, overensstemmende med de i Brandforsikkringsanordningerne fastsatte Regler optagen Taxation ansættes, og med $\frac{3}{4}$ Del efter de almindelige Regler for landkommunale Udgifters Dækning: dels efter Hartkorn, dels efter Formue og Leilighed, samt at Bidragene i Mangel af Betaling kunne inddrives ved Udpantning; og
- 3) At Vægterne, efter Indstilling af Sogneforstanderskabet, antages af Stedets Politimester, af hvem de derfor blive at meddele fornøden Instrux, og hvem de i Henseende til deres Tjeneste i den offent-

lige Ordens og Sikkerheds Interesse underlægges, ligesom de i Tilfælde af Uduelighed eller Upaalidelighed af ham kunne afskediges med Amtets Approbation.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede.

Fremdeles refererede *Indenrigsministeren* [Bang] en allerunderdanigst Forestilling angaaende, hvorledes der skal disponeres over de forskjellige Lokaler paa Kronborg Slot, m. m.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at der med Hensyn paa Dispositionen over Lokalerne paa Kronborg Slot maa blive at forholde efter den allerhøieste Resolution af 21de Februar 1855, dog med følgende nærmere Bestemmelser, at Slotsforvalteren fremdeles, saalænge Slotsforvalterposten er forenet enten med Arsenalbestyrer- eller med Vagtmesterlieutenant-Posten, beholder den ham fortiden anviste Bolig paa Slottet; at Indenrigsministeriet har at foranstalte Commandantens Bolig vedligeholdt, samt at iøvrigt det af Kronborg Fortification fremsatte Forslag angaaende, hvorledes Udgifterne med Slottets Vedligeholdelse ville blive at dele mellem Indenrigsministeriet og Krigsministeriet, med den dertil af Bygningsdirectoratet føjede Modification, bliver for Fremtiden at tage til Følge.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Scheele] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Erlassung eines Wehrpflichtgesetzes für das Herzogthum Lauenburg.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät* allerhöchst zu genehmigen, dass nach Maassgabe des der Vorstellung angeschlossenen Entwurfs ein Wehrpflichtgesetz für das Herzogthum Lauenburg erlassen werde, und das Ministerium allerhöchst zu autorisiren, selbiges zur allergnädigsten Vollziehung allerunterthänigst vorzulegen.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Scheele] referirte darauf eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Entlassung der Züchtlingin Catharina Magdalena Elisabeth Wulff aus Lankau aus den Glückstädter Strafanstalten.

Übereinstimmend mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, der Züchtlingin Catharina Magdalena Elisabeth Wulff aus Lankau im Herzogthum Lauenburg den Rest der wegen begangenen Kindesmordes wider sie erkannten 8jährigen Zuchthausstrafe aus allerhöchster

Gnade zu erlassen und allergnädigst zu genehmigen, dass dieselbe nunmehr aus den Strafanstalten entlassen werde.

Ferner referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Scheele] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Verwandlung der von dem Magistrat der Stadt Kiel wider den Zuckerraffinadeur Iwar Petersen in Kiel und den Commis Ernst Heinrich Andreas Bentien daselbst, resp. wegen Fälschung und Beihülfe zur Fälschung erkannten resp. 2 mal 5 tägigen und 2 mal 24 stündigen Gefängnisstrafen bei Wasser und Brod, in Geldbrüchen.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, die von dem Magistrat der Stadt Kiel unterm 26sten Juni d. J. wider den Zuckerraffinadeur Iwar Petersen in Kiel wegen Fälschung erkannte 2 mal 5 tägige Gefängnisstrafe bei Wasser und Brod in eine Brüche von 300 Rt., und die von dem gedachten Magistrat unterm selbigen Dato wider den Commis Ernst Heinrich Andreas Bentien in Kiel wegen Beihülfe zur Fälschung erkannte 2 mal 24 stündige Gefängnisstrafe bei Wasser und Brod in eine Brüche von 25 Rt. aus allerhöchster Gnade zu verwandeln.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Scheele] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend das Gesuch des Parcellisten Hamann in Wormsbroock, Amt Reinfeld, um Überlassung einer kleinen Landecke aus dem herrschaftlichen Gehege Heidkamper Wohld gegen Abtretung eines ihm gehörigen Landstücks von gleicher Grösse.

Übereinstimmend mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, das Ministerium allergnädigst zu autorisiren, dem Parcellisten Hamann in Wormsbroock, Amt Reinfeld, eine kleine Landecke von c. 295 □ Ruthen aus dem herrschaftlichen Gehege Heidkamper Wohld gegen Abtretung eines demselben gehörigen Landstücks von gleicher Grösse in der Weise, dass die Erbpachtsqualität des von ihm abzutretenden Landes auf das bisherige Waldareal übergeht und unter sonstigen angemessenen Bedingungen tauschweise zu überlassen sowie das in dieser Beziehung Erforderliche wahrzunehmen.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Scheele] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend das Gesuch des Erbpachtmüllers I. Wittmaack in Glückstadt um Überlassung der ihm vererbpachteten Parcellen No. 74 der s. g. Glückstädter Festungsländereien zu freiem Eigenthum.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, dem Erbpachtsmüller I. Wittmaack in Glückstadt die ihm in Folge allerhöchster Resolution vom 12ten September 1844 in Erbpacht gegebene, an das Mühlengewese desselben angrenzende Parcellen No. 74 der landesherrschaftlichen sogenannten Glückstädter Festungsländereien, unter Erhöhung des bisherigen Canons von 7 1/2 Rt. auf 9 1/2 Rt. und Mitfolge der sonstigen auf derselben ruhenden Abgaben und Lasten zum freien Eigentum allergnädigst zu überlassen, und das Ministerium mit der Wahrnehmung des desfalls Erforderlichen allerhöchst zu beauftragen.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Scheele] referirte darauf eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend den Entwurf einer Wasserlösungs-Ordnung für das Herzogthum Lauenburg.

Übereinstimmend mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, die Regierung des Herzogthums Lauenburg allerhöchst zu autorisiren, über den hienoben angeschlossenen Entwurf einer Wasserlösungs-Ordnung für das Herzogthum Lauenburg mit der dortigen Ritter- und Landschaft in Communication zu treten.

Noch referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Scheele] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Verwendung einer extraordinair aus den besonderen Intraden des Herzogthums Holstein abzuhaltenden Summe von 1667 Rt. 12 Sch. zur Abhülfe von Baumängeln der Bordscholmer Amtmanns-Dienstwohnung.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, das Ministerium nachträglich allergnädigst zu autorisiren, eine extraordinair aus den besonderen Intraden des Herzogthums Holstein abzuhaltende Summe von 1667 Rt. 12 Sch. zur Abhülfe von Baumängeln bei der Bordscholmer Amtmanns-Dienstwohnung im laufenden Rechnungsjahr zu verwenden.

Schliesslich referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Scheele] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Repartition der für den Wegfall allgemeiner Landesfähren in dem Zeitraum vom 1sten Mai 1846 bis zum 31sten December 1854 aufzubringenden Vergütung.

Übereinstimmend mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, das Ministerium allergnädigst zu autorisiren, nach dem der Vorstellung

anligenden Entwurf ein Patent für das Herzogthum Holstein betreffend die Repatition der für den Wegfall allgemeiner Landesfähren in dem Zeitraum vom 1sten Mai 1846 bis 31sten December 1854 aufzubringenden Vergütung zu erlassen.

Krigsministeren [Lüttichau] refererede en allerunderdanigst Forestilling angaaende den Menig No. 557 af den 13de Linie-Infanteribataillons 3die Compagni Carl Friedrich Marten for Tyveri m. m. idømte Straf af 3 Aars Forbedringshusarbeide.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at den ergangne, Forestillingen vedlagte, Dom forsynes med følgende allerhøieste Paategning: Af Kongelig Naade fritage Vi Arrestanten Carl Friedrich Marten for den ham tilfundne Arbeidsstraf, og ville Vi allernaadigst, at han nedsættes i de Meniges 2den Klasse samt straffes med 75 Rottingslag og med derefter at hensættes i strengt Fængsel paa Vand og Brød i 6 Gange 5 Dage.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Raasløff] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend ein Gesuch der städtischen Collegien der Stadt Friedrichstadt um Erlaubnis zur Haltung eines Winterferdemarkts daselbst.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät* allernädigst zu gestatten, dass in der Stadt Friedrichstadt alljährlich am Freitage in der nächstletzten Woche vor Fastnacht ein Pferdemarkt abgehalten werde.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Raasløff] refererede derpaa en allerunderdanigst Forestilling angaaende Salget af et Stykke af den i Haderslev Kjøbstad beliggende St. Marie-Kirkes tidligere Kirkegaardsgrund.

I Overensstemmelse med Indstillingen behagede *Hans Majestæt* allernaadigst at bifalde, at der af den i Haderslev Kjøbstad beliggende St. Marie-Kirkes tidligere Kirkegaardsgrund maa bortsælges til Forening med den af den lærde Skole i Haderslev tidligere benyttede Bygning med tilhørende Grund det trekantede Stykke Jord, der begrændses af Byens Sprøitehus, Plankeværket til den forrige Latin-skolebygning Gaardsplads og en Linie, som drages fra sidstmeldte Bygning sydøstlige Hjørne til det sydvestlige Hjørne af Sprøitehuset, af Areal 85 $\frac{1}{2}$ □ Alen paa følgende Betingelser, at der af sammes Eier hvert Aars 1ste November erlægges en aarlig Canon til nysnævnte Kirke af 4 Rd. Rigsmønt; at Kjøberen paatager sig at opføre en Mur,

1 1/2 Sten tyk og 4 1/2 Alen høi, fra det sydvestlige Hjørne af Sprøitehuset til det sydøstlige Hjørne af den forrige Latinskolebygning med en indadslaaende Dør tæt ved sidstmeldte Bygning samt forpligter sig og Efterkommere i Besiddelsen af nævnte Grundstykke til bestandig at vedligeholde denne Mur i god og forsvarlig Stand og til at modtage og bortskaffe den Gade- og Gulvfeining, som for Kirkens Vedkommende maatte være der at henlægge, endelig at denne Afgift og disse Forpligtelser ved Afhændelsen protocolleres paa Eierens Folium.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Raasløff] refererede fremdes en allerunderdanigst Forestilling angaaende en Ansøgning fra Dr. med. Heinrich Hansen Fries paa Gram om Stadfæstelse af et af ham under 26de August d. A. oprettet Testament, hvorved der anordnes en Stiftelse til Fordel for hans Forældres trængende Slægtninge, idet han indstillede, om ikke det af Dr. med. Heinrich Hansen Fries paa Gram under 26de August d. A. oprettede Testament, hvorved der anordnes en Stiftelse til Fordel for hans afdøde Forældre, Dr. Heinrich Hansen Fries og Ingeborg Marie Fries født Kall i Flensborg, deres trængende Slægtninge, forsynes med allerhøieste Stadfæstelse, og om ikke Ministeriet allernaadigst maa bemyndiges til ad mandatum at udfærdige det fornødne Confirmationspatent mod Erlæggelsen af det sædvanlige Expeditionsgebyr.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede, dog at Confirmationspatentet ikke udfærdiges ad mandatum, men bliver at forelægge til allerhøieste Underskrift.

Endvidere refererede *Ministeren for Slesvig* [Raasløff] en allerunderdanigst Forestilling angaaende et Andragende fra Gaardmand Anders Lauritzen i Brøns om allerhøieste Stadfæstelse paa en af ham under 29de December f. A. oprettet Disposition, hvorved der anordnes et Legat til Fordel for den derværende Kirke, idet han indstillede, om ikke den af Gaardmand Anders Lauritzen i Brøns under 29de December f. A. oprettede Disposition, hvorved der anordnes et Legat til Fordel for den derværende Kirke, turde meddeles allerhøieste Stadfæstelse, samt om ikke Ministeriet turde være at bemyndige til i Overensstemmelse hermed ad mandatum at udfærdige det fornødne Confirmationspatent.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede, dog at Confirmationspatentet ikke udfærdiges ad mandatum, men bliver at forelægge til allerhøieste Underskrift.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Raasløff] refererte darauf eine allerunterhändigste Vorstellung betreffend die Milderung der wider die Inculpatin Anna Catharina Christiansen aus Bargum wegen absichtlicher Tötung ihres unehelichen, neugeborenen Kindes von dem Appellationsgericht für das Herzogthum Schleswig erkanneten Todesstrafe bis auf eine 6jåhrige Zuchthausstrafe.

Übereinstimmend mit dem Antrage geruheten *Seine Majeståt, die* wider die Inculpatin Anna Catharina Christiansen aus Bargum wegen absichtlicher Tötung ihres unehelichen, neugeborenen Kindes von dem Appellationsgericht für das Herzogthum Schleswig beschlossene Todesstrafe aus allerhochster Gnade bis auf eine 6jåhrige Zuchthausstrafe zu mildern, dergestalt jedoch, dass diese Strafmilderung der Inculpatin erst nach Publication des Urtheils mitgetheilt werde.

Sluttelig refererede *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Raasloff] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Eftergivelse af de Økonom ved Tønder Bys Fattig- og Arbejdsanstalt paa Gørrismark, Kragelund og dennes Datter idømte Mulkter.

I Overensstemmelse med Indstillingen behagede *Hans Majeståt* at eftergive de Økonom ved Tønder Bys Fattig- og Arbejdsanstalt paa Gørrismark A. H. Kragelund og dennes Datter Elisabeth Kragelund ved Tønder Kjøbstads Politiretsdom af 19de Marts d. A. idømte Mulkter af resp. 8 Rd. og 4 Rd., og befalede Hans Majeståt tillige, at det tilkjendegives Magistraten i Tønder, at Allerhoistsamme har med megen Misnie bragt i Erfaring den Maade, hvorpaa Magistraten er gaaet frem i den paagjældende Sag, isærdeleshed ved det Økonomens Datter, der aldeles ikke stod under Magistratens Myndighed, givne Paalæg, ligesom derhos heller ikke Økonomen selv stod under Magistraten i den Retning, med Hensyn til hvilken samme gav ham det paagjældende Paalæg.

Justitsministeren [Simony] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles:

- 1) At de i den allerhoieste Resolution af 4de April 1848 truffne Bestemmelser angaaende Opførelsen i Aarhus Kjøbstad af et nyt Thinghus for Aarhus Amts Landjurisdictioner og af et nyt for disse Jurisdictioner og bemeldte Kjøbstad fælleds Arresthus saavel som angaaende Fordelingen af Omkostningerne ved disse Bygningers Opførelse hæves.
- 2) At derimod den nuværende Raadstuebygning i Aarhus maa ned-

rives, og paa den i dette Øiemed indkjøbte Stiftsprovsteboligs Grund, i det væsentlige efter de hosfølgende, af Bygningsinspektør Thielemann udarbejdede Tegninger og Overslag, opføres et nyt for Ning, Hasle, Framlev, Sabro og Vesterlisberg Herreder samt Vilhelmsborg Birk og for Aarhus Kjøbstad fælleds Raad-, Thing- og Arresthus.

- 3) At Omkostningerne saavel ved Indkjøbet af Byggegrunden som ved Bygningernes Opførelse og Indretning samt Forsyning med Inventarium, saavel som deres og Inventariets fremtidige Vedligeholdelse, afholdes halvt af Aarhus Kjøbstad, halvt af de nævnte Landjurisdictioner, dog at Omkostningerne ved Anskaffelsen og Vedligeholdelsen af Inventariet til Arresterne afholdes af Kjøbstaden med $\frac{1}{3}$ og af Landjurisdictionerne med $\frac{2}{3}$, hvorhos det ved den nuværende Raadstuebygning Nedrivelse indkommende Beløb udelukkende skal komme Kjøbstaden tilgode, og paa den anden Side de til Indretningen af et Locale til Optagelse af Malerier medgaaende Udgifter falde denne alene til Last.

Samtlige Indstillinger bleve af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldte.

Justitsministeren [Simony] refererede dernæst en allerunderdanigst Forestilling angaaende Nedlæggelsen af Gammelkjøgegaards Birk.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at Gammelkjøgegaards Birk fra 1ste November d. A. maa nedlægges, saaledes at saavel Hovedgaarden Gammelkjøgegaard og de dertil hørende Huse i Kjøge Sogn som Kjøge Landsogn underlægges Kjøge Kjøbstads Jurisdiction, og at Birkets Bestanddele i Herfølge og Højelse Sogne indlemmes i Vallø Stifts Birk.

Fremdeles refererede *Justitsministeren* [Simony] en allerunderdanigst Betænkning angaaende Ansøgning for Varemægler Richter om Benaadning for hans Hustru Ludovica Frederikke Richter, født Augenberg eller Auchenberg, idet han allerunderdanigst indstillede, at det allernaadigst maa tilkjendegives Varemægler W. Richter her af Staden, at hans Ansøgning om Eftergivelse af den resterende Straffetid for hans Hustru Ludovica Frederikke Richter, født Augenberg eller Auchenberg, som ved Højesterets Dom af 8de Februar 1854 for begaaet Brandstiftelse er idømt Straf af 8 Aars Tugthusarbejde, ikke kan bevilges.

Idet *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt denne Indstilling, paa-lagde Allerhøistsamme tillige Justitsministeren at lade Supplicanten underhaanden meddele, at hvis hans Hustrus Opførsel i Straffeanstalten vedbliver at være god, vil Hans Majestæt til sin næste Geburtsdag tage hendes Benaadning under nærmere Overveielse i Forbindelse med den almindelige Benaadnings-Sag.

Endvidere refererede *Justitsministeren* [Simony] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Kongsbonde Jens Christen Mortensen af Frodebø paa Suderø blandt Færøerne allernaadigst maa forskaanes for at sættes under Tiltale for den af ham begaaede Overtrædelse af Lovbestemmelserne om den færøeske Handel, mod til Færø Amts Fattigkasse at betale en Mulkt af 10 Rd.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede.

Sluttelig refererede *Justitsministeren* [Simony] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Vognmand Andreas Kastberg her af Staden, hvis Ægteskab med Caroline Christiane Kastberg, født Møller, er blevet fuldstændigt ophævet ved allerhøieste Bevilling af 27de Februar f. A., maa indgaa nyt Ægteskab, navnlig ogsaa med Gundel Sørensen, uanset at han med hende har bedrevet Hor.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede.

Finantsministeren [Andræ] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at det ved allernaadigst Bevilling, der bliver at indløse med 28 Rd. 48 Sk., tillades, at den i Ribe oprettede Discountobank maa udfærdige Aktier og Depositobeviser paa ustempelt Papir, og at disse Dokumenter senere maa transporteres uden Brug af stemplet Papir, samt at fornævnte Bank maa udstede indenbys Vexler paa stemplet Papir af 3die Klasse, alt paa Vilkaar, at det i de nævnte Aktier og Depositobeviser anføres, at de, ifølge Bevillingen, udfærdiges paa ustempelt Papir, og at enhver Vexel af den omhandlede Art underskrives af tvende af Bankens Direktører.

Det Indstillede blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Fremdeles refererede *Finantsministeren* [Andræ] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at der allernaadigst forundes Fritagelse for at svare Bygningsafgift af de Leiligheder i den Salomon Soldins og Hustru Hanna Soldins Legat tilhørende Eiendom No. 889 i Skindergaden i Kjøbenhavn, der anvendes til Friboliger for aldrende uformuende Fruentimmer, hvorimod der af de Leiligheder i bemeldte

Eiendom, der anvendes til anden Brug og navnlig overlades Stiftelsens Betjente til Beboelse som en Del af deres Løn, vil være at svare Bygningsafgift efter Anordningerne.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede.

Endvidere refererede *Finantsministeren* en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at det ved allernaadigst Bevilling, der bliver at udlevere aldeles gratis, tillades, at de Beviser, som den nørre-jydske Helbredelsesanstalt for Sindssvage vil have at meddele for Deposita til Sikkerhed for den fastsatte Betaling af Patienter, samt de Cautionsbeviser, som private i samme Anledning ville have at udstede, maa udfærdiges uden Brug af stemplet Papir, dog at det i disse Dokumenter indføres, at de ifølge Bevillingen udfærdiges paa ustemplet Papir, samt, forsaavidt der kunde blive Spørgsmaal om Transporten af dem, at disse da blive at skrive paa behørigt stemplet Papir.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Sluttelig refererede *Finantsministeren* [Andræ] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Statsregnskabet for Finantsaaret fra 1ste April 1854 til 31te Marts 1855.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at bemeldte Statsregnskab maa publiceres ved Trykker saavel i det danske som i det tydske Sprog, og forsynede *Hans Majestæt* derhos den Forestillingen vedfødte Expedition med allerhøieste Underskrift.

Protokollen for det Geheime-Statsraads første Møde den 2den October, saaledes som denne Protokol nu var, i Overensstemmelse med den i selve bemeldte Møde i Concept oplæste og ratihaberede Protokol over det da forhandlede, bragt i fornøden Form, blev oplæst og ratihaberet, idet der dog til Ratihaberingen føiedes disse tvende Bemærkninger: 1) at Hans Kgl. Høihed Arveprindsen i sit første Foredrag havde, efter at have omtalt, at han, ved, da han kom hjem fra Geheime-Statsraads-Mødet paa Frederiksborg, nøiere at gjøre sig bekjendt med Udkastet til Fælledsforfatningen, fandt flere Ting deri, som han ikke kunde billige, betjent sig af følgende Udtryk: at han jo rigtignok, efter saaledes at have faaet Tid til nærmere at blive bekjendt med Udkastets Indhold, havde kunnet fremsætte sine Bemærkninger ved første Leilighed eller i det næste Geheime-Statsraads-Møde, men at han havde undladt dette og ikke gjort nogen Demarche, da han tænkte sig det temmelig uvist, om Udkastet vilde blive antaget af

de paagjældende Forsamlinger; og 2) at Hans Kgl. Høihed, dengang han yttrede sig umiddelbart efter, at Marineministeren havde talt, havde brugt det Udtryk, at den nu foreliggende Fælledsforfatning var blot Grundloven, som var bleven besmykket og udskreven.

Endvidere oplæstes og ratihaberedes Protokollerne for det Geheime-Statsraads andet Møde den 2den October og for Mødet den 4de October.

Hans Majestæt hævede derpaa Geheime-Statsraads-Mødet.

J. Liebe.

Møde i geheimestatsrådet søndag d. 28. oktober 1855.

Aar 1855, Søndagen den 28de October, var det Geheime-Statsraad forsamlet paa Frederiksborg Slot under Hans Majestæt Kongens allerhøieste Præsidium. Hans Kongelige Høihed Arveprindsen var fraværende, idet Høistsamme havde undskyldt sig i en Skrivelse til Hans Majestæt Kongen af 26de dennes, hvoraf en Gjenpart toges til Protokollens Følge.

Conseilspræsidenten [Bang] refererede en allerunderdanigst Forestilling angaaende Omorganisation af Statsforvaltningen med Hensyn til Adskillelsen mellem de fælleds og særlige Anliggender, idet han indstillede, at det maatte behage Hans Majestæt allernaadigst at approbere den i Forslag bragte Omorganisation af Statsforvaltningen, nemlig:

A) Fra Finantsministeriet afgives følgende Sager til Indenrigsministeriet for Kongeriget:

1) De i Finantsloven for indeværende Aar under § 32 omhandlede, Kongeriget særlig vedkommende Brancher, nemlig det direkte Skattevæsen og Sager vedkommende det stemplede Papir. Under Indenrigsministeriet henlægges derfor:

a) Finantsministeriets tvende Expeditionscontoirer for Kongerigets Skattesager og for Stempel- og Lottosager med de under disse Brancher hørende Embedsmænd ved Stempelpapirsvæsenet og ved det direkte Skatteoppebørselsvæsen, dog at hvad de under disse Contoirer hørende Sager vedkommende Rangskatten og Lottoet angaar, bliver nærmere at afgjøre ved Correspondance mellem vedkommende Mi-

nisterier, om disse Sager, der fremdeles refereres for Finantsministeriet, indtil videre skulle forblive under de nævnte Contoirer, samt at den for Finantsministeriets 2det Departement beskikkede Departementschef vedbliver at fungere som saadan og kun for de nævnte Contoirers Vedkommende sorterer under Indenrigsministeren og har at referere for denne.

- b) Generaldecisoratet for det direkte Skattevæsen, dog saaledes, at den Del af de under samme hørende Revisioner, som angaa Fælledsanliggender, ligesom Generaldecisor selv, forsaavidt disse Sager angaa, sorterer under vedkommende Fælledsministerium.
- 2) Sager vedkommende Kongerigets særlige Statsgjæld, dog saaledes, at de hermed forbundne Forretninger, ligesom hidtil, besørges i vedkommende Contoir under Finantsministeriets 4de Departement, hvis Direktør for disse Sagers Vedkommende refererer til Indenrigsministeren.
- 3) Kongerigets Assignationsvæsen, saaledes at samtlige Kongerigets særlige Anliggender vedkommende Assignationer expederes af Indenrigsministeriet.

Expeditionen sker indtil videre, ligesom hidtil, gennem det almindelige Assignationscontoir under Finantsministeriets 2det Departement, hvis Direktør for disse Assignationers Vedkommende sorterer direkte under Indenrigsministeriet, dog at Udgifter til det samlede Assignationsvæsen og til Statsbogholderiet, hvilket sidste forbliver under Finantsministeriet, men paa Opfordring afgiver de fornødne Oplysninger til de vedkommende særlige Ministerier for de under samme hørende Budgetsummer, indtil videre afholdes som Fælledsudgifter.

- 4) De med Kongerigets Budgets Affattelse og Forelæggelse saavel som Statsregnskabet for Kongerigets Vedkommende forbundne Forretninger, saaledes at Indenrigsministeriet, navnlig hvad disse angaar, ligeoverfor Justits- og Cultusministeriet indtager samme Stilling som tidligere Finantsministeriet, hvorhos alle Overskridelser af de budgetterede særlige Udgifter ville være at indstille til allerhøieste Approbation af vedkommende Ministerium (for Justits- og Cultusministeriets Vedkommende efter Correspondance med Indenrigsministeriet),

ligesom der i Tilfælde, der have en væsentlig finantsiel Betydning, forinden Sagens Forelæggelse for Deres Majestæt, corresponderes med Monarkiets Finantsminister, hvilken ogsaa en Oversigt over det samlede Budget vil være at forelægge, forinden det foredrages i Geheime-Statsraadet.

- B) De i Finantsloven under § 34, 1a og b nævnte Marchepenge samt Udgifter til Slaverierne overføres fra Krigsministeriets til Justitsministeriets Budget.
- C) De i samme § und 2 a og b nævnte Beløb til Foreningen for Søfartens Fremme og til Havnecapitainen paa Kjøbenhavns Rhed overgaa fra Marineministeriets til Indenrigsministeriets Budget.
- D) Bestyrelsen af Gradmaalingen overensstemmende med Hans Majestæts allerhøieste Resolution af 18de Marts 1853 overgaa fra Cultusministeriet til Finantsministeriet.
- E) Fra Indenrigsministeriet afgives til Ministeriet for Monarkiets fælleds indre Anliggender, foruden de i Hans Majestæts allerhøieste Resolution af 16de d. M. under c og d nævnte Sager, en Del af de Bygningsvæsenet vedkommende Anliggender, saaledes:
  - a) At under sidstnævnte Ministerium henlægges 3 af Bygningsspektørerne, medens de tvende øvrige forblive under Indenrigsministeriet.
  - b) At af offentlige Bygninger de i Finantsloven § 29 A. v. 2 a omhandlede Bygninger, der hidtil ere vedligeholdte for hele Monarkiets Regning, overgaa til Ministeriet for Monarkiets fælleds indre Anliggender, hvorimod Udgiften til de paa samme Sted under β omhandlede Bygninger foreløbig optages paa Kongerigets Finantslov, hvorhos det dog bliver at gjøre til Gjenstand for nærmere Overveielse, om ikke nogle af disse paa Grund af deres Anvendelse i fælleds Øiemed skulle overgaa til Fælledsanliggenderne.
- F) Samtlige de Island og Færøerne vedkommende Sager, forsaavidt disse have hørt under Indenrigsministeriet, overgaa til Justitsministeriet, dog at de geistlige og Undervisningsvæsenet vedkommende Sager, der hidtil have hørt under Kirke- og Undervisningsministeriet, forblive under dette, samt at som Følge heraf det islandske Departement overføres fra Indenrigsministeriet til Justitsministeriet, dog at Departementets Direktør som hidtil sorterer under Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet og

andre Ministerier for de under sammes Ressort henhørende Sagers Vedkommende.

Det forbeholdes nærmere allerhøieste Resolution, hvorvidt Bestyrelsen af Geheime-Arkivet og enkelte andre Institutioner, t. Ex. det polytechniske Institut, hvilke efter deres Natur maa betragtes som fælleds for Monarkiet, skulde overgaa fra Cultusministeriet til et af Fælledsministerierne.

Foranstaaende under Litr. A, D og F omhandlede Forandringer træde i Kraft den 1ste November, medens derimod Bestemmelsen under Ltr. E udsættes til 1ste April næste Aar. Hvad Overgangen af Domænevæsenet, Postvæsenet og Coloniernes Centralbestyrelse til Ministeriet for Monarkiets fælleds indre Anliggender angaar, da sker denne den 8de November d. A.

Conseilspræsidenten bemyndiges allernaadigst til at lade det fornødne herom bringe til almindelig Kundskab.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede, dog at, paa dertil af Allerhøistsamme given Anledning, i den tredie sidste Indstilling Ordene »Bestyrelsen af« kom til at udgaa, og at, efter *Conseilspræsidentens* [Bangs] Forslag, i A 1 istedetfor det første Punktum sættes: »det Kongeriget særligt vedkommende Skattevæsen«.

Conseilspræsidenten [Bang] udbad sig derefter, at Hans Majestæt vilde, da Tiden presserede, i Allerhøistsammes Kabinet modtage til Afgjørelse en allerunderdanigst Forestilling, som med det allerførste vilde blive nedlagt angaaende Valgdistrikterne til Rigsraadet, dog under Forudsætning af, at samtlige Ministre maatte være enige i Forestillingen.

Hans Majestæt tillod allernaadigst, at den paagjældende Forestilling maa, under den nævnte Forudsætning, forelægges til Afgjørelse i Allerhøistsammes Kabinet.

Indenrigsministeren [Bang] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Hans Majestæt allernaadigst vil resolve, at det til de for Staden Kjøbenhavn approberede nye Vand- og Gasanlæg maa staa Communalbestyrelsen frit for at anvende, foruden de ved allerhøieste Resolution af 4de October 1854 dertil bestemte 2 Millioner Rigsdaler Rigmønt, endvidere et Beløb af indtil 400.000 Rd. Rigmønt effectiv Kapital af det Laan, som det ved nysnævnte allerhøieste Resolution blev Stadens Commune tilladt at optage.

Hans Majestæt resolverede allernaadigst i Overensstemmelse med Indstillingen.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Raasløff] refererede en allerunderdanigst Forestilling angaaende Indkaldelsen af Provindsialstænderforsamlingen for Hergudømmet Slesvig, idet han indstillede, om ikke Provindsialstænderforsamlingen for Hertugdømmet Slesvig ved et i Overensstemmelse med det allerunderdanigst vedlagte Udkast affattet allerhøieste Patent måtte være at indkalde til en overordentlig Sammenkomst til den 15de November d. A.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede og forsynede derhos det allerunderdanigst forelagte Patent med allerhøieste Underkrift.

Fremdeles refererede *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Raasløff] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Udnævnelsen af en Commissarius for Provindsialstænderforsamlingen for Hertugdømmet Slesvig, idet han indstillede, om ikke Etatsraad, Chef for 2det Departement under Ministeriet for Hertugdømmet Slesvig, Kranold, Ridder af Dannebrog, allernaadigst maatte være at beskikke til Deres Majestæts Commissarius ved den forestaaende slesvigske Provindsialstænderforsamling.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede og forsynede derhos det allerunderdanigst forelagte Commissorium for Etatsraad Kranold med allerhøieste Underskrift.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Raasløff] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Repartition der aus der Staatskasse geleisteten Vorschüsse zu den Kosten des Taubstummen-Instituts in Schleswig für die Zeit vom 1sten Januar 1851 bis zum 31sten März 1854.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, zur Wiedererstattung der für das Taubstummen-Institut in Schleswig für die Zeit vom 1sten Januar 1851 bis ult. März 1854 aus Allerhöchstderselben Kasse vorgeschossenen Summen mit Inbegriff desjenigen, welches nach der letzten Ausschreibung weniger, als die bis dahin vorgeschossenen Summen, eingegangen ist, für jetzt eine Ausschreibung von 2 Rt. 32 Sch. à Pflug nach derjenigen Pflugzahl, wonach die Ausgleichung der Kriegsführen geschehen, allergnädigst zu genehmigen und das Ministerium für das Herzogthum Schleswig, so-

wie das Ministerium für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg allerhöchst zu autorisiren, deshalb nach Maassgabe des früher beobachteten Verfahrens gleichlautende Patente für das Herzogthum Schleswig und für das Herzogthum Holstein zu erlassen.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Raasløff] refererede dernæst en allerunderdanigst Forestilling betræffende en Ansøgning for forhenværende Garver Matthiesen i Kolstrup, under Aabenraa Amt, om at erholde Tilgivelse for en politisk Forseelse.

Overensstemmende med Indstillingen behagede *Hans Majestæt* allernaadigst at meddele Hans Jürgen Matthiesen i Kolstrup allerhøieste Tilgivelse for det af ham under Insurrectionen udviste Forhold samt af særlig allerhøieste Naade at gjengive ham den derved forbrudte Ret til at deltage i Valgene af Deputerede til Provindsialstænderforsamlingen for Hertugdømmet Slesvig.

Ferner referirte *der Minister für das Herzogthum Schleswig* [Raasløff] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die allerhöchste Genehmigung einiger Abänderungen in den unterm 19ten Juli 1844 der Schusterzunft in der Stadt Schleswig allerhöchst verliehenen Zunftartikeln.

Übereinstimmend mit dem Antrage geruheten *Seine Majestæt* allerhöchst zu genehmigen, dass die Bestimmungen des Artikels 2 passus 4 und des Art. 34 der Zunftartikel der Schleswiger Schusterzunft, wornach bei der Aufnahme eines Meisters in die Zunft 10 Sch. an die Gesellen-Krankenlade zu entrichten sind, und jeder Meister, welcher im Laufe des letzten Vierteljahres Gesellen oder Lehrburschen gehalten oder im unverheiratheten Stande als Witwer (oder Witwe) ohne Kinder gelebt hat, vierteljährig 10 Sch. an die gedachte Krankenlade zu erlegen hat, wegfallen, sowie, dass es an die Stelle der in dem Art. 35 enthaltenen Bestimmung, wornach die Altgesellen von dem Meister-vorstand der Gesellen und den Älterleuten gewählt werden, künftig so verhalten werde, dass der Altgeselle von den Gesellen selbst gewählt wird.

Fremdeles refererede *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Raasløff] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles:

- 1) At Ministeriet allernaadigst maatte bemyndiges til at forelægge den først sammentrædende Provindsialstænderforsamling for Hertugdømmet Slesvig det Forestillingen hoslagte Udkast til et Patent for bemeldte Hertugdømme angaaende en midlertidig Forhøielse af de

Bidrag, der af Communerne ydes til Straffeanstalterne i Glückstadt, til forfatningsmæssig Behandling og

- 2) Om ikke Ministeriet allernaadigst maatte bemyndiges til at tilkjendegive Ministeriet for Hertugdømmerne Holsten og Lauenborg, at ifølge Deres Majestæts allerhøieste Befaling § 1 i det for Hertugdømmet Holsten under 13de f. M. allerhøiest approberede Udkast bliver at forandre saaledes, at der istedetfor »auch für die Jahre 1856 und 1857« sættes »auch für die Jahre 1856, 1857 und 1858«.

Begge Indstillinger bleve af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldte.

Sluttelig refererede *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Raasløff] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, om ikke det Forestillingen vedlagte Udkast til en Forordning angaaende Repartitionen af et overordentligt Bidrag, som af Hertugdømmet Slesvig vil være at udrede til Monarkiets fælleds Udgifter, efterat den fornødne Angivelse af de resp. paa Staden Husum og Godserne Søgaard og Ahrethoft faldende Bidrag er tilføiet bemeldte Udkasts § 4, turde være at forelægge den næst sammentrædende Forsamling af Provindsialstænderne for Hertugdømmet Slesvig til Beslutning, forsaavidt angaar Maa-den, hvorpaa dette Bidrag bliver at udrede.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede, dog at Udkastforordningens Indledning bortfalder, samt at der, efter *Finantsministerens* [Andræs] Forslag, i § 1 sættes istedetfor »endnu«, »nu«, og efter »udgjør« indskydes: »i Henhold til Statsregnskabet«, og foran Ordene »for Finantsaaret 1855/56« sættes: »i Henhold til Statsbudgettet for«.

Marineministeren [Michelsen] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Deres Majestæt allernaadigst vil benaade forhenværende Takkeloftsarbejdsmand Johan Peter Petersen for den tilbagestaaende Del af den ham ved Søetatens combinerede Rets Dom af 15de August f. A. og Deres Majestæts allerhøieste Resolution af 30te s. M. tilfundne Straf af Forbedringshusarbejde i 2 Aar.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede.

Justitsministeren [Simony] refererede en allerunderdanigst Forestilling angaaende Strafformildelse for Thiil Jensen Hornum.

Overensstemmende med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at den Tjenestekar! Thiil Jensen Hornum af Nørre-Tranders under Aalborg Amt ved Høiesterets Dom af 12te dennes for crimen bestialitatis idømte Straf af Baal og Brand maa eftergives ham mod, at han hensættes til Forbedringshusarbejde i 8 Maaneder.

Justitsministeren [Simony] refererede dernæst en allerunderdanigst Forestilling angaaende Strafformildelse for Tjenestedreng Anders Hansen.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at den Tjenestedreng Anders Hansen af Storeheddinge ved Høiesterets Dom af 17de d. M. for Tyveri i Henhold til Forordningen 11te April 1840 § 12, 1ste Membrum, idømte Straf af 2 Aars Forbedringshusarbeide maa formildes derhen, at der istedet derfor tildeles ham 25 Rottingslag, saafremt hans Helbredstilstand efter indhentet Lægeattest ei maatte være til Hinder for Anvendelsen af denne Straffæart, eller at han i modsat Fald hensættes i Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 60 Dage.

Fremdeles refererede *Justitsministeren* [Simony] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Strafformildelse for Marie Margrethe Carstensen.

Overensstemmende med Indstillingen behagede *Hans Majestæt* allernaadigst at eftergive Marie Margrethe Carstensen den hende ved Ramsø-Tune Herreders Extrarets Dom af 24de August d. A. for Bedrageri tilfundne Straf af Fængsel paa Vand og Brød i 3 Gange 5 Dage, mod at hun hensættes til simpelt Fængsel i 10 Dage.

Endvidere refererede *Justitsministeren* [Simony] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at den Mette eller Meta Nissen eller Nielsen, Eriksens Hustru, af Kjøbenhavn, ved Høiesterets Dom af 15de dennes for Tyveri i Henhold til Forordningen 11te April 1840 § 13 cfr. § 79 tilfundne Straf af Forbedringshusarbeide i 1 Aar allernaadigst maa formildes derhen, at hun, istedetfor at lide efter Dommen, hensættes i Fængsel paa Vand og Brød i 4 Gange 5 Dage.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede.

Justitsministeren [Simony] refererede derefter en allerunderdanigst Forestilling angaaende en Deling af Embedet som Herredsfoged og Skriver i Bjerre-Hatting Herreder, idet han indstillede:

- 1) At Bjerre-Hatting Herreders Jurisdiction under Veile Amt fra 1ste Januar 1856 deles i følgende 2 Jurisdictioner:
  - a) Bjerre Herreds Jurisdiction, bestaaende af Sognene: Bjerre, Nebsager, Raarup, Skjold, Glud, Hjærnø, Assens, Klakring, Barrieth, Vrigsted, Hornum og Stouby, derunder indbefattet Aarup Mølle med Jorder;
  - b) Hatting Herreds Jurisdiction bestaaende af Sognene: Ørum,

Ulslev, Uth, Daugaard, Stenderup, derunder indbefattet Braaskov, Thyrsted, Thorsted, Hatting, Ølsted, Løsning, Korning, Hedensted, Store Dalby og Engum.

- 2) At der i hver af disse 2 Jurisdictioner, der beholde fælleds Thingsted i Bjerre, ansættes en Embedsmand, der skal være baade Foged og Skriver.
- 3) At Retsbetjenten i Bjerre Herreds Jurisdiction skal være pligtig til at bo paa et passende Sted i selve Jurisdictionen, hvorimod det tillades Retsbetjenten i Hatting Herreds Jurisdiction indtil videre at have Bopæl i Horsens med Forpligtelse til, hvis det af Justitsministeriet i Tiden matte findes hensigtsmæssigt, ligeledes at tage Bopæl paa et passende Sted i selve Jurisdictionen.
- 4) At Mandagen bestemmes til Thingdag for Bjerre Herreds Jurisdiction og Løverdagen for Hatting Herreds Jurisdiction.
- 5) At Dommerkornsgodtgjørelsen deles lige mellem begge Jurisdictioner.
- 6) At Politikassens Beholdning deles paa samme Maade.
- 7) At det nuværende Embedsarkiv forbliver ved Hatting Herreds Jurisdiction, dog med Undtagelse af de Protokoller, navnlig Panteregistre, der alene angaa Bjerre Herreds Jurisdiction, hvilke strax ved Delingen skulle afleveres til den der ansatte Retsbetjent, der saaledes iøvrigt vil have at anskaffe nye Embedsprotokoller.
- 8) At det paalægges Retsbetjenten i Hatting Herreds Jurisdiction af de Skjøde- og Panteprotokoller samt Registre, der ikke, som foranført, i det hele kunne afleveres til Retsbetjenten i Bjerre Herreds Jurisdiction inden 1ste Juli 1857, mod Godtgjørelse af Halvdelen af den dermed forbundne Bekostning, hvilken Halvdel bliver at udrede af Herredsfogden i Bjerre Herreds Jurisdiction, at udfærdige fuldstændige Afskrifter til Brug for denne, og indtil det nævnte Tidspunkt at bestyre Pantevæsenet i den hidtil samlede Jurisdiction, saaledes at alle Dokumenter, der vedkomme Bjerre Herreds Jurisdiction, blive, efter at være læste ved denne Jurdictions Thing, at forsende uden Udgift og Ulejlighed for vedkommende private, paa hin Retsbetjents Bekostning til ham for at indføres i Jurisdictionens Skjøde- og Panteprotokol, hvoraf følger, at merbemeldte Retsbetjent indtil den Tid ogsaa vil have i sit Navn og paa sit Ansvar at underskrive Paategninger paa bemeldte Dokumenter samt udstede Attester og bekræfte Afskrifter

af Skjøde- og Panteprotokollerne for Bjerre Herreds Jurisdiction, alt imod at oppebære de for disse Retshandlinger saavel som for Protokollationen m. v. anordnede Gebyrer, saa at altsaa i det omhandlede Tidsrum af de Hypothekvæsenet vedkommende Sportler alene det egentlige Thinglæsningsgebyr vil tilfalde Retsbetjenten i Bjerre Herreds Jurisdiction.

- 9) At Retsbetjenten i Hatting Herreds Jurisdiction fremdeles bliver pligtig til efterhaanden, som det begjæres, uden Betaling at levere Retsbetjenten i Bjerre Herreds Jurisdiction Udskrifter og Attester af de øvrige Embedsprotokoller, forsaavidt saadanne maatte behøves.
  - 10) At Herredernes hidtil samlede Overformynderi ikke deles, men, saaledes som det den 1ste Januar 1856 befindes, gaar over til Herredsfogden i Hatting Herreds Jurisdiction, saa at Herredsfogden i Bjerre Herreds Jurisdiction begynder med et nyt Overformynderi.
  - 11) At den saakaldte Stjernholms Slotsgrund i Hatting Sogn i Henseende til samtlige Retspleien vedkommende Forhold fra 1ste Januar 1856 henlægges fra Veile Amt til Hatting Herreds Jurisdiction, dog saaledes, at den ligefuldt blive i et og alt at betragte som et Landdistrikt, og at Retsbetjenten i førstnævnte Jurisdiction tilpligtes snarest muligt uden Godtgjørelse at aflevere til Byfogden i Horsens den i Anledning af denne Juridictionsforandring fornødne Udskrift af Herredets Skjøde- og Panteprotokoller.
- Hans Majestæt* bifaldt allernaadigst samtlige Indstillinger.

Justitsministeren [Simony] refererede derpaa en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Ægteskabet mellem Arbeidsmand Jens Sørensen og Bolette Kirstine Sørensen, født Meyer, af Aalborg, maa aldeles ophæves, og at det maa tillades Manden at indgaa nyt Ægteskab.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede.

Justitsministeren [Simony] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Ægteskabet imellem Husmand Niels Hansen og Maren Hansdatter af Lerskov under Ribe Amt maa aldeles ophæves, og at det maa tillades Konen at inklade sig i nyt Ægteskab.

Denne Instilling blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Fremdeles refererede *Justitsministeren* [Simony] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Anlæg af et Apothek paa Silkeborg.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at det tillades, at Apotheket i Them under Skanderborg Amt flyttes til Handelspladsen Silkeborg, saaledes at det skal være indrettet og aabnet sammesteds senest den 1ste September næste Aar, indtil hvilken Tid det skal holdes i Drift i Them, eller at der, saafremt Eieren af bemeldte Apothek C. F. Nielsen, mod Formodning, ikke skulde være villig til at flytte samme paa de af Indenrigsministeriet indrømmede Vilkaar, som gaa ud paa, at der paa Handelspladsen anvises ham en passende Byggegrund til at anlægge Apotheket, og at der meddeles ham Bevilling til paa sin tidligere Bopæl i Them at drive Handel med almindelige Høker- og Urtekramvarer, maa blive aabnet Concurrence til et nyt Apotheks Anlæg paa bemeldte Handelsplads.

Justitsministeren [Simony] refererede endvidere en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Ægteskabet mellem Tjenestemand Niels Larsen af Hømb under Sorø Amt og Ane Margrethe, af Vetersløv under samme Amt, fuldstændig maa ophæves, at at det maa tillades Manden at indlade sig i nyt Ægteskab.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede.

Justitsministeren [Simony] refererede en allerunderdanigst Forestilling angaaende Strafformildelse for Niels Christian Christensen Spaabæk af Vinding.

Overensstemmende med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at den Niels Christian Christensen Spaabæk af Vinding under Ringkjøbing Amt ved den Viborgske Landsoverrets Dom af 19de Februar d. A. for at have afgivet urigtig Forklaring for Retten ifølge Forordningen 15de April 1840 § 5 tilfundne Straf af simpelt Fængsel i 12 Dage formildes derhen, at han, istedetfor at lide efter Dommen, erlægger en Mulkt af 10 Rd. til Ringkjøbing Amts Fattiggasse.

Dernæst refererede *Justitsministeren* [Simony] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Tugthusfange Bolette Petersens Løsladelse.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at Tugthusfange Bolette Petersen forundes Friheden, dog at det inden Løsladelsen tilkjendegives hende, at hun, saafremt hun paany maatte gjøre sig skyldig i nogen Forbrydelse, der ei medfører en større Straf, eller overtræde de Regler, som Politiet, for at sikre sig hendes ordentlige Forhold, maatte finde sig foranlediget til at foreskrive, uden videre Dom vil blive gjenindsat til Tugthusarbejde paa Livstid.

Justitsministeren [Simony] refererede en allerunderdanigst Fore-

stilling, hvori indstilles, at Forvalter Erasmi Kjær og Husmændene Niels Knudsen Rasmussen samt Peder Christensen Jørgensen, alle af Tryggelev Sogn paa Langeland, allernaadigst maa eftergives de dem ved Langelands Herreders Extrarets Dom af 25de August d. A., de tvende førstnævnte for Tyveri og sidstnævnte for Hæleri, idømte Straffe af Fængsel paa Vand og Brød resp. i 3 Gange 5, 2 Gange 5 og 5 Dage, imod at de hensættes i simpelt Fængsel resp. i 12, 8 og 4 Dage.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede, dog at Straffen for Niels Knudsen Rasmussen bliver den samme som for Erasmi Kjær, nemlig 8 Dages simpelt Fængsel.

Justitsministeren [Simony] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at det, til Bestridelse af Omkostningerne ved en Reparation af Hovedbygningen paa Lilliendal samt ved Opførelsen af en Mezaninetage, allernaadigst maa tillades Besidderen af det for Baroniet Christiansdal substituerede Knuthske Fideicommis, Hofjægermester, Grev A. W. C. Knuth, imod Sikkerhed i den Fideicommisset tilhørende Panteobligation paa 56.250 Rd., at optage et Laan stort 12000 Rd. paa Vilkaar:

- 1) At der foruden det ved allerhøieste Bevilling af 10de December 1852 fastsatte Afdrag paa den Fideicommisset fortiden paahvilende afdragspligtige Gjæld, endvidere paa nærværende Laan afbetales 600 Rd. aarlig, Halvdelen i hver af de halvvaarlige Terminer, første Gang i December Termin 1856.
- 2) At det paaligger Besidderen efter Udløbet af hver Termin for Justitsministeriet at godtgjøre, at de stipulerede Afdrag ere erlagte, da der i Mangel heraf ved Ministeriets Foranstaltning vil blive lagt Seqvester paa Fideicommissets Indtægter eller en saa stor Del af samme, som anses fornøden til Dækning af de resterende Afdrag tilligemed Renter og paaløbende Omkostninger.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede.

Videre refererede *Justitsministeren* [Simony] en allerunderdanigst Betænkning over et Andragende fra Jacobine Christensen, Bud ved Kjøbenhavns Magistrat Christensen Bunkens Hustru, om Strafformildelse for hendes Søn Lauritz Christian Christensen.

I Overensstemmelse med det Indstillede bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at det tilkjendegives Andragerinden, at den af hende indgivne Ansøgning om, at hendes Søn Lauritz Christian Christensen,

der ved Høiesterets Dom af 20de Juni f. A. for Posttyveri er idømt 5 Aars Forbedringshusarbeide, maa skjænktes Friheden, ikke egner sig til Bevilgelse.

Sluttelig refererede *Justitsministeren* [Simony] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Strafformildelse for Carl Andersen og Ane Cathrine Jensdatter.

Overensstemmende med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at den Indsieder Carl Andersen og Ane Cathrine Jensdatter af Ballegaards Skov under Randers Amt ved Høiesterets Dom af 5te d. M. for Blodskam og førstnævnte tillige for Hor idømte Straf af at have deres Liv forbrudt maa eftergives dem, mod at de hensættes, førstnævnte til Forbedringshusarbeide i 1 Aar og sidstnævnte i Fængsel paa Vand og Brød i 6 Gange 5 Dage, og mod at de efter udstaaet Straf ikke opholde sig nærmere ved hinanden end i en Afstand af 4 Mil.

Finantsministeren [Andræ] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Deres Majestæt allernaadigst vil bifalde, at Toldklarering maa foranlediges indrettet paa Banegaarden ved Kjøbenhavn og Slagelse, saasnart Jernbanen mellem Roskilde og Korsør er aabnet, og de fornødne Localiteter og øvrige Indretninger, som af Toldvæsenet skjønnes nødvendige, ere tilveiebragte.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede.

Fremdeles refererede *Finantsministeren* [Andræ] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Benaadning for Straffangen Bastian.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at Straffangen Bastian af Plantagen La Vallée paa St. Croix eftergives den endnu resterende Del af den ham ved Christiansteds Bytings Dom af 17de Marts 1852 for Ildspaaættelse paa en Magastak idømte Straf af Forbedringshusarbeide i 5 Aar, hvis Udstaelse paa-begyndtes den 26de Marts 1852.

Endvidere refererede *Finantsministeren* [Andræ] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Kjøbenhavns Centralkasse maa ved allernaadigst Bevilling, der bliver at udlevere aldeles gratis, forundes Fritagelse indtil 1ste Mai 1865 for Brug af stemplet Papir til de Recipisser, som udstedes af Administrationen til enhver, der gjør Indskud i Kassen, paa Vilkaar, at det i disse Dokumenter anføres, at de, ifølge Bevillingen, udfærdiges paa ustemplet Papir, samt, forsaa-

vidt der kunde blive Spørgsmaal om Transporter af dem, at disse da blive at udfærdige paa anordningsmæssigt stemplet Papir.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede.

Sluttelig refererede *Finantsministeren* [Andræ] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Børsbygningens Overdragelse til Grosse-*rer-Societetet*, idet han indstillede, at det allernaadigst maa tillades, at Børsen overdrages det herværende Grosse-*rer-Societet* til Eiendom for en Kjøbesum af 70.000 Rd. paa de af Societetet fremsatte Vilkaar, dog med de i Forestillingen berørte Modificationer dels med Hensyn til den Tid, fra hvilken Societetet kan oppebære Leien af Eiendommen og vil have at forrente Kjøbesummen, og dels i Henseende til dets Forpligtelse til at vedligeholde Bygningens nuværende architectoniske Ydre.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede, dog saaledes, at Planerne for de forestaaende saavel som for senere Hovedforandringer i Bygningens Indre blive, da disse ville kunne yttre Indflydelse paa Stilen i det hele, igjennem Indenrigsministeriet allerunderdanigst at forelægge *Hans Majestæt* til Approbation, hvorhos Allerhøist-samme, paa dertil af *Finantsministeren* [Andræ] given Anledning, allernaadigst bestemte, at der ikke paaføres den refererede Forestilling allerhøieste Resolution, forinden *Finantsministeren* først har hos Grosse-*rer-Societetets* Committee bragt i Erfaring, om der fra sammes Side maatte i Tilføielsen af en saadan Betingelse, som den nysnævnte, at ogsaa Planerne for Hovedforandringer i Bygningens Indre blive at forelægge til allerhøieste Approbation, være nogen Hindring for det paa-tænkte Kjøb.

Hans Majestæt hævdede derpaa Geheime-Statsraadets Møde.

J. Liebe.

Møde i geheimestatsrådet lørdag d. 10. november 1855.

Aar 1855, Løverdagen den 10de November, var det Geheime-Statsraad forsamlet paa Christiansborg Slot under *Hans Majestæt Kongens* allerhøieste Præsidium.

Hans Kgl. Høihed Arveprindsen var fraværende, idet Høistsamme havde undskyldt sig i en Skrivelse til *Hans Majestæt* af 9de dennes, hvoraf en Gjenpart toges til Protokollens Følge.

Conseilspræsidenten [Bang] refererede en allerunderdanigst Fore-

stilling angaaende Udfærdigelsen af et aabent Brev, hvorved Medlemmerne af den slesvigske Stænderforsamling opfordres til at foretage Valg til Rigsraadet, m. v.

I Overensstemmelse med Indstillingen behagede *Hans Majestæt* at forsyne det allerunderdanigst forelagte aabne Brev, hvorved Medlemmerne af den slesvigske Provindsialstænderforsamling opfordres til ved dens til den 15de November 1855 berammede overordentlige Samling at foretage Valg til Rigsraadet, med sin allerhøieste Underskrift samt at cassere de under 6te s. M. underskrevne allerhøieste Reskripter til Etatsraad, Departementsdirecteur Kranold, Godsbesidder Schmidt og Gaardmand Kryger om resp. som Commissarius og Tilforordnede at lede disse Valg; hvornæst Hans Majestæt forsynede de i saa Henseende allerunderdanigst forelagte nye Expeditioner med allerhøieste Underskrift.

Indenrigsministeren [Bang] refererede en allerunderdanigst Forestilling om Eneret for Fabrikanterne I. Pintus & Co. i Brandenburg paa en af Professor Schönemann i bemeldte Stad opfunden Art af Bro-Vægte.

Overensstemmende med Indstillingen behagede *Hans Majestæt* allernaadigst at forunde Fabrikanterne I. Pintus & Co. i Brandenburg 5 Aars Eneret til i det danske Monarki at forfærdige en af Professor Schönemann i bemeldte Stad opfunden, i den Forestillingen vedlagte Beskrivelse med tilhørende Tegninger nærmere angiven Art af Vægte.

Fremdeles refererede *Indenrigsministeren* [Bang] en allerunderdanigst Forestilling om Eneret for Jean François Persoz i Paris til i det danske Monarki at fabrikere Svovlsyre og svovlsure Salte efter en af ham angiven Methode.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at det tilstaas Jean François Persoz i Paris 5 Aars Eneret til i det samlede danske Monarki at fabrikere Svovlsyre og svovlsure Salte ved Indvirkning af opvarmet fortyndet Salpetersyre eller Salpetersaltsyre paa Svovlsyring uden Benyttelse af Blykamre samt til i Almindelighed at anvende denne Methode med de angivne Apparater i Overensstemmelse med den Forestillingen allerunderdanigst vedlagte Beskrivelse og Tegning.

Indenrigsministeren [Bang] refererede dernæst en allerunderdanigst Forestilling om, at Riginald John Corbet for et Tidsrum af 5 Aar maa forundes Eneret til i det danske Monarki at forfærdige Appara-

ter sigtende til en Forbedring i Maaden at forplante og forandre Omdreiningsbevægelse.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* aller-naadigst, at Riginald John Corbet forundes Eneret for et Tidsrum af 5 Aar til i det danske Monarki at forfærdige de af ham angivne Apparater sigtende til en Forbedring i Maaden at forplante og forandre Omdreiningsbevægelse.

Indenrigsministeren [Bang] refererede derefter en allerunderdanigst Forestilling om Approbation paa de af Kongerigets Amtsraad i Henhold til Lov af 22de Marts 1855 § 8 fremsatte Forslag til Bestemmelse af de valgte Medlemmers Antal i bemeldte Raad.

Overensstemmende med Indstillingen behagede *Hans Majestæt* allernaadigst at approbere, at Antallet af Amtsraadenes valgte Medlemmer i Henhold til Lov af 22de Marts 1855 § 8 bestemmes saaledes:

for Amtsraadet for gamle Kjøbenhavns Amt til 7	
– – – – Roskilde – –	7
– Frederiksborg Amtsraad	7
– Sorø –	9
– Holbæk –	9
– Præstø –	9
– Maribo –	9
– Amtsraadet for Odense Amtstuedistrikt	7
– – – Assens –	7
– Svendborg Amtsraad	7
– Aalborg –	7
– Hjørring –	9
– Thisted –	7
– Viborg –	7
– Aarhus –	7
– Randers –	9
– Skanderborg –	7
– Veile –	9
– Ringkjøbing –	9
– Ribe –	7
– Bornholm –	9

Indenrigsministeren [Bang] refererede en allerunderdanigst Fore-

stilling angaaende Andragende fra Eierne af Matstrup og Vaabensholm, Etatsraad Westenholz, om Tilladelse til at indtage nogle Bønderjorder i Tyrsting under Afbyggergaarden Matr. N. 1 E, idet han allerunderdanigst indstillede, at Hans Majestæt allernaadigst vil tillade, at Etatsraad Westenholz maa indtage Bønderjorderne Matr. No. 3 b, 4 b, 5 b, 9 til 19, 26 til 33 samt 35 til 46 i Tyrsting, som ifølge en af Landinspecteur Asmussen forfattet Beregning udgjøre et Areal af $142 \frac{7530}{14000}$ Td. Land g. M. under Afbyggergaarden Matr. No. 1 E,

mod til Vederlag herfor for bestandig at udlægge til Fredskov de i samme Beregning opførte Jorder af Matstrup og Vaabensholm Hovedgaardstaxt, samt af den saakaldte Donneruphede, der ligeledes udgjøre et Areal af $142 \frac{7530}{14000}$ Td. land g. M., uagtet dette sidste Areal

ikke i boniteret Areal æquivalerer det anførte Areal af Bønderjorder i Tyrsting, samt under Betingelse af, at han indhegner og tilcultiverer det til Fredskov udlagte Areal i Overensstemmelse med den af ham under 4de Februar 1855 indsendte Plan, og derhos, forinden Indtagelsen sker, udsteder og i thinglæst Stand til Indenrigsministeriet indsender en Deklaration, hvorved han overtager for sig og efterfølgende Eiere at opfylde den ham i Henhold til Planen paahvilende Forpligtelse og navnlig underkaster sig det Vilkaar, at saafremt Culturarbejderne ikke ere fuldførte inden Udløbet af den bestemte Frist, maa disse overtages af Forstvæsenet til Udførelse paa Eierens Bekostning.

Efterat *Indenrigsministeren* [Bang], paa dertil af *Finantsministeren* [Andræ] given Anledning, yderligere havde med Henhold til det i Forestillingen bemærkede udviklet, at den Undtagelse fra Lovgivningens almindelige Regler, hvorom der her er Spørgsmaal, maa kunne bevilges i Henhold til Grundlovens § 32, idet det ikke kan andet end siges at være overensstemmende med de dengang Grundloven udkom »hidtil gjældende Regler«, at slige Undtagelser bevilgedes af den souveræne Konge paa Rentekamrets derom nedlagte Forestilling, hvorimod det ikke med Føie kan indvendes, at Rentekamret i de sidste Aar før Grundlovens Emanation ikke benyttede sin Competence i saa Henseende, da selve Competencen derfor ikke ophørte, men ligefuldt vedblev at bestaa, behagede *Hans Majestæt* allernaadigst at bifalde Indstillingen.

Endvidere refererede *Indenrigsministeren* [Bang] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Opreisningsbevilling for Møller Christen Andersen af Hegnets Mølle til at paaanke en af Viborg Amts Landvæsenscommission d. 1ste Juli 1854 afsagte Kjendelse betræffende Afbenyttelsen af Vandløbet mellem Bjerre og Hegnets Møller.

Overensstemmende med Indstillingen behagede *Hans Majestæt* allernaadigst at forunde Christen Andersen af Hegnets Mølle Opreisningsbevilling til at paaanke en af Viborg Amts Landvæsenscommission d. 1ste Juli 1854 afsagt Kjendelse betræffende Afbenyttelsen af Vandløbet mellem Bjerre og Hegnets Møller, uagtet den til saadan Paaanke ved Forordningen af 23de April 1781 § 32 foreskrevne Frist er udløben, samt lige allernaadigst at tillade, at denne Bevilling maa meddeles ham aldeles gratis.

Indenrigsministeren [Bang] refererede derpaa en allerunderdanigst Forestilling angaaende Eftergivelse af de Gaardmand Rasmus Jørgensen af Assenbølle og Bolsmand Jørgen Andersen Bøllemose af Aastedet, i Orte Sogn, Odense Amt, for ulovlig Skovhugst idømte Mulkter.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at de Gaardmand Rasmus Jørgensen af Assenbølle og Bolsmand Jørgen Andersen Bøllemose af Aastedet i Orte Sogn, Odense Amt, ved Odense Herreds Extraretsdom af 19de August 1854 for ulovlig Skovhugst idømte aarlige Mulkter maa blive dem eftergivne.

Indenrigsministeren [Bang] refererede en allerunderdanigst Forestilling om en Modification i de allerhøieste Resolutioner af 30te Juli 1800 og 14de December 1847 betræffende Udlæggelsen af en Del Huslodder i Næsbyhovedbroby under Aalykkegaards Gods i Odense Amt.

Overensstemmende med Indstillingen resolverede *Hans Majestæt* allernaadigst, at det maa tilkjendegives Skiftecommissærerne i Boet efter den afdøde Eierinde af Aalykkegaard Hovedgaard og Gods, Consistorialraadinde Knap, at den allerhøieste Bevilling af 30te Juli 1800 til Afhændelse af Bøndergodset fra Aalykkegaard i Odense Amt skal, forsaavidt dens Bestemmelse om Næsbyhovedbroby angaar, anses fyldestgjort, naar de paa Boets Vegne udstede og i thinglæst Stand til Indenrigsministeriet indsende en Deklaration om, at de 6 Huslodder, som i Henhold til fornævnte allerhøieste Bevilling endnu blive at ud-

lægge, saaledes som de paa et til Indenrigsministeriet indsendt Kort over Gaarden Matr. No. 21 i Næsbyhovedbroby ere afsatte, skulle, naar bemeldte Gaard bliver fæsteledig, blive Byens jordløse Fæstehusmænd tilbudne imod billig Afgift, hvorhos de, ifald ingen Husmand saaledes skulde ville fæste eller leie dem, maa overlades til andre, indtil Huse blive ledige, med hvilke de da efterhaanden skulle bortfæstes eller bortleies paa de Vilkaar, om hvilke Parterne kunne forenes, samt om at den af disse Lodder, som ellers skulle have været henlagt til Huset Matr. No. 41, naar Gaarden bliver fæsteledig, skal blive forsynet med Bygning og Beboere og derefter bestandigen saaledes vedligeholdes, og at de af Godseieren i Henhold til allerhøieste Resolutioner af 14de December 1847 og 28de April 1852 respective under 6te April 1848 og 25de Mai 1852 udstedte Deklarationer allernaadigst tillades annullerede, naar forommeldte Deklaration i behørigen thinglæst Stand indsendes.

Sluttelig refererede *Indenrigsministeren* [Bang] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Fastsættelsen af den høieste Betaling for Befordring af Personer, Gods, Qvæg, m. m. paa Jernbanen fra Kjøbenhavn til Korsør.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at de Forestillingen allerunderdanigst vedlagte Taxter approberes som de høieste Priser, der maa oppebæres for Transport af Personer, Gods, Qvæg, m. v. paa Jernbanen fra Kjøbenhavn til Korsør.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Scheele] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung, in welcher er beantragte, ob es nicht allergnädigst zu genehmigen sein möchte, dass die Kosten der im Jahre 1851 von dem Zimmermeister Friedr. Truelsen in Lauenburg ausser Anschlag ausgeführten Bauarbeiten an der Pächterwohnung auf dem herrschaftlichen Vorwerk Lauenburg, sowie die Kosten des in dieser Beziehung geführten Processes zum Belaufe von resp. 70 Rt. 46 Sch. und 77 Rt. 9 Sch. 9 D., mithin im Ganzen 148 Rt. 7 Sch. 9 D. L. M. von den diesjährigen Domaineintraden des Herzogthums Lauenburg im Vorwege abgehalten werden.

Seine Majestät genehmigten allerhöchst diesen Antrag.

Ferner referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Scheele] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend

die Ausschreibung des Magasinkorns und der Fourage für das Jahr 1856 und die Bestimmung der Preise der für das Jahr 1855 ausgeschriebenen Korn- und Fourage-Quantitäten.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät* allerhöchst zu genehmigen, dass nach Maassgabe des der Vorstellung angeschlossenen Entwurfs, ein Patent betreffend die Ausschreibung des Magasinkorns und der Fourage im Herzogthum Holstein für das Jahr 1856, wie auch die Bestimmung der Preise der für das Jahr 1855 ausgeschriebenen Magasinkorn- und Fourage-Quantitäten erlassen werde, und dabei das Ministerium allergnädigst zu autorisiren, selbiges zur allerhöchsten Unterzeichnung allerunterthänigst vorzulegen.

Noch referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Scheele] eine allerunterthänigste Vorstellung bei Überreichung einer Übersicht über die bei den Steuer- und Domanialhebungsbehörden im Herzogthum Holstein ultimo März 1855 verbliebenen Restanten.

Schliesslich referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Scheele] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend den Zustand und Fortschritt der Revisionsarbeiten in dem Ministerio für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Raasløff] refererede en allerunderdanigst Forestilling angaaende allerhøieste Approbation paa Bortarvfæstningen af nogle til de forhenværende Hertugelige augustenborgske Godser paa Als hørende saakaldte Huholt- og Madskov Parceller.

I Overensstemmelse med Indstillingen approberede *Hans Majestæt* allernaadigst den af Ministeriet truffne Foranstaltning, ifølge hvilken de til de forhenværende Hertugelige augustenborgske Godser paa Als hørende, saakaldte Huholt- og Madskov Parceller ere afhændede til Arvefæste for en Kjøbesum af ialt 23.460 Rd. foruden en aarlig Canon af 526 Rd. 10 Sk., og bemyndigede *Hans Majestæt* lige allernaadigst Ministeriet til allerunderdanigst at forelægge til allerhøieste Underskrift i sædvanlig Form udfærdigede Confirmationer af de med Vedkommende oprettede Arvefæstecontrakter.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Raasløff] refererede derpaa en allerunderdanigst Forestilling angaaende adskillige Punkter vedrørende Beskikkelsen af Advokater ved Appellationsretten for Hertugdømmet Slesvig, m. m.

I Overensstemmelse med Indstillingen behagede *Hans Majestæt* allernaadigst at bestemme:

- 1) At det fremtidig i hvert enkelt Tilfælde vil være at afgjøre ved allerhøieste Resolution, om en ny Advokat skal beskikkes ved Appellationsretten for Hertugdømmet Slesvig.
- 2) At det som almindelig Betingelse for, at nogen kan beskikkes til Appellationsretsadvokat fastsættes, at Vedkommende skal have praktiseret i 2 Aar som Underretsadvokat i Hertugdømmet Slesvig og om denne sin Praxis fremlægger fordelagtige Vidnesbyrd fra vedkommende Retter.
- 3) At der, naar det ved allerhøieste Resolution er afgjort, at en ny Advokat skal beskikkes ved Appellationsretten, derom udstedes en offentlig Bekjendtgjørelse, hvorved Concurrenter opfordres til at melde sig, og at der da iblandt dem, som herefter maatte melde sig, ifølge allerunderdanigst Indstilling fra Ministeriet allernaadigst designeres en, som derefter vil have at underkaste sig en Prøve ved Appellationsretten, af hvis Udfald det da vil afhænge, om der vil kunne meddeles ham allerhøieste Bestalling som Appellationsretsadvokat.
- 4) At denne Prøve fastsættes at skulle bestaa i Udarbeidelsen af tvende Prøve-Relationer, een i en civil og een i en criminel Sag, af hvilke den ene affattes i det danske, den anden i det tydske Sprog, samt i Forhandlingen af tvende Appellationssager for Appellationsretten under Tilsyn af en Appellationsretsadvokat, ligeledes den ene i det danske og den anden i det tydske Sprog.

Fremdeles refererede *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Raasløff] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Beskikkelsen af en ny Advokat ved Appellationsretten for Hertugdømmet Slesvig.

Overensstemmende med Indstillingen bemyndigede *Hans Majestæt* allerhøist Ministeriet til at lade en Post som Advokat ved Appellationsretten for Hertugdømmet Slesvig bekjendtgjøre vacant.

Endvidere refererede *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Raasløff] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Forhøielse af den Brovægteren ved Apenrade Havn ved § 4 af Bro- og Havneanordningen for Staden Apenrade af 5te Juli 1854 tilstaaede Løn.

I Overensstemmelse med Indstillingen blev Ministeriet allernaadigst bemyndiget til at foranstalte, at § 4 af Bro- og Havneanordningen for Staden Apenrade forandres saaledes, at der for Brovægteren af

Havnekassen istedetfor 16 Rd. maanedlig bestemmes en Løn af 21 Rd. 64 Sk. maanedlig fra 1ste October d. A. at regne.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Raasløff] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend eine Abänderung in der in dem § 7 der Hafen- und Brückenordnung für die Stadt Eckernförde vom 27sten Februar 1841 enthaltenen Zeitbestimmungen s. w. d. a.

Übereinstimmend mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, das Ministerium allergnädigst zu autorisiren, den § 7 der Hafen- und Brückenordnung für die Stadt Eckernförde in Betreff der in demselben festgesetzten Termine dahin abzuändern, dass einerseits die Vorschläge über die im bevorstehenden Jahre auszuführenden Arbeiten und zwar zugleich mit einer Übersicht über die im zunächst vorhergehenden Sommer ausgeführten Arbeiten und die dafür verausgabten Summen, statt im März im November Monat, und andererseits der auf den Status der Hafenkasse und des Hafenwesens m. m. bezügliche Bericht statt im März im Anfange des Mai Monats bei dem Magistrate einzureichen sind, und dass der Magistrat, statt im April, künftighin binnen 4 Wochen nach Empfang resp. der gedachten Vorschläge und des Berichts der Hafen- und Brückencommission seine desfälligen Bedenken durch das Hüttener Amthaus an das Ministerium abzustatten habe.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Raasløff] referirte darauf eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Festsetzung der den beiden Landschreibern der Landschaft Eiderstedt beizulegenden Vergütung für den Wegfall der ihnen durch die fürstliche Constitution vom 7ten August 1706 zugesicherten Vortheile, indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht die den beiden Landschreibern der Landschaft Eiderstedt durch den Vergleich vom 3ten April 1708 von der gedachten Landschaft zugestandene der landschaftlichen Kasse zur Last fallende Vergütung für den Wegfall der ihnen durch die fürstliche Constitution vom 7ten August 1706 zugesicherten Vortheile, vom 1sten Januar 1856 an, für die Zukunft auf 800 Rt. festzusetzen, und ob nicht das Ministerium allergnädigst zu autorisiren sein dürfte, das in dieser Beziehung Erforderliche wahrzunehmen.

Die beiden Anträge wurden von *Seiner Majestät* allerhöchst genehmigt.

Sluttelig refererede *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Raasløff] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Udstedelsen af en

allerhøieste Kundgjørelse betræffende Hertugdømmet Slesvigs særlige Anliggender.

Idet *Hans Majestæt* overensstemmende med Indstillingen allernaadigst bifaldt, at det ved en allerhøieste Kundgjørelse udtrykkelig bestemmes, hvilke Anliggender ere at anse som Hertugdømmet Slesvigs særlige Anliggender, bifaldt Hans Majestæt lige allernaadigst den allerunderdanigst forelagte Udfærdigelse af bemeldte Kundgjørelse i det danske og det tydske Sprog, dog saaledes, at der efter »Eidercanalen« blev, for at der ikke i formel Henseende skulde, naar den i Forordningen angaaende Slesvigs Forfatning af 15de Februar 1854 skete Udtalelse om, at Toldtariffen ei er indbefattet under samme, ikke udtrykkeligt gjentages i Kundgjørelsen, senere kunne reise sig Stemmer for, at Tariffen nu var inddraget under »Eidercanalen«, at indskyde følgende Parantes: »Toldtariffen dog derunder ikke indbefattet«; og efterat dernæst en saadan Tilføining var gjort i den foreliggende danske Text af Kundgjørelsen, og en tilsvarende var sket i den tydske Text, forsynede *Hans Majestæt* begge Udfærdigelser med sin allerhøieste Underskrift.

Justitsministeren [Simony] refererede en allerunderdanigst Forestilling om Tilladelse for Besidderen af Stamhuset Hindsgavl til at optage et Laan, stort 8000 Rd., til Opførelse af et Enkesæde m. m., idet han indstillede:

- 1) At det allernaadigst maa tillades Besidderen af Stamhuset Hindsgavl, Kammerherre Niels Basse Fønss at optage et Laan paa Stamhuset af 8000 Rd. til derfor at opføre en Bygning paa Hindsgavls Hovedgaards Mark til Enkesæde for tilkommende Enker efter afdøde Stamhusbesiddere, paa Vilkaar:
  - a) At Bygningen opføres efter en af Justitsministeren forud approberet Plan.
  - b) At der indrettes en passende Have ved Bygningen.
  - c) At der endvidere tillægges Enken efter en afdød Stamhusbesidder fornøden Græsning og Foder til 2 Heste og 2 Køer, frit leveret fra Hindsgavl, saafremt Stamhusbesidderen ikke maatte foretrække at tillægge Enkesædet den dertil nødvendige Jord beliggende i Nærheden af samme.
  - d) At Stamhusbesidderen betaler alle Skatter, Afgifter og Reparationer, med Undtagelse af de aarlige Reparationer i selve Bygningen, der bekostes af den Enke, som benytter Enkesædet.

- e) At Enkesædet overleveres enhver tiltrædende Stamhusbesidder ved formeligt Syn, og at de Mangler, der da maatte findes ved samme, tilsvares af den fratrædende Stamhusbesidders Bo, saaledes at det Beløb, hvortil Manglerne ansættes, af Succesor bliver at anvende til Bygningens Istandsættelse.
- f) At de Stamhusbesidderen ved allerhøieste Bevillinger af 6te November 1816 og 18de Mai 1851 paalagte Apanager, af samlet Beløb 1800 Rd. aarligt, nedsættes til 1600 Rd. aarligt, saaledes at saalænge der kun er een Enke paa Stamhuset, nyder hun en Apanage af 1400 Rd., men for det Tilfælde, at der paa Stamhuset findes 2 Enker, nyder den, der først er bleven Enke 1100 Rd., medens den anden oppebærer 500 Rd., dog bliver denne Nedsættelse uden Indflydelse for den nuværende Stamhusbesidders, Kammerherre N. B. Fønss's eventuelle Enke.
- g) At den Enke, der engang er kommen i Besiddelse af Enkesædet, er berettiget til at beholde det, saalænge hun forbliver i ugift Stand, om der end senere maatte blive flere Enker paa Stamhuset.
- h) At ligesom Stamhusbesidderen er berettiget til at disponere over Enkesædet, saalænge der ikke findes nogen Enke paa Stamhuset, saaledes tilkommer der ham en lignende Dispositionsret, naar de paa Stamhuset værende Enker ikke ville bebo Enkesædet, uden at de derfor kunne forlange nogen Forhøielse i den dem tilkommende Apanage.
- i) At naar der paa engang er 2 Enkesæder paa Stamhuset, og den første af disse ikke vil benytte Enkesædet, er den anden berettiget til at tiltræde dette, og, saafremt hun benytter denne Ret, bortfalder de 100 Rd. af den hende tillagte Apanage.
- k) At det staar Enkerne frit, paa de Vilkaar, hvorom de kunne komme overens, at vedtage, at den, der sidst er bleven Enke, skal benytte Enkesædet, og ligesom Stamhusbesidderen ikke kan modsætte sig en saadan Overenskomst, saaledes bliver denne ogsaa uden Indflydelse paa de Enkerne tilkommende Apanager.
- l) At det inden 1 Maaned efter Udløbet af 11te Juni Termin 1857 ved lovlig Taxationsforretning godtgjøres for Justitsministeriet, at Bygningen er fuldstændigt og forsvarligt opført samt har en Værdi af idetmindste 8000 Rd.

- m) At Laanet afbetales med 1000 Rd. aarligt, der erlægges i hver 11te December Termin, første Gang i 11te December Termin 1856.
- n) At det efter Udløbet af hver Termin godtgjøres for Justitsministeriet, at det befalede Afdrag er erlagt.
- 2) At den ovenomhandlede til Enkesæde bestemte Bygning, naar den af den nuværende Stamhusbesidder er afleveret i fuldkommen beboelig Stand som Enkesæde, maa overdrages Successor, Jægermester Niels Basse Fønss til Beboelse og Afbenyttelse, saalænge førstnævnte lever, imod at han, saalænge han benytter Bygningen, holder den i god og forsvarlig Stand, saaledes at den i sin Tid kan afleveres som Enkesæde uden Mangler, og erstatter den nuværende Stamhusbesidder Renten af det nye Laan med 160 Rd. hvert Halvaar.
- 3) At Besidderen af Stamhuset Hindsgavl maa fritages for at erlægge Afdrag paa den Stamhuset fortiden paahvilende Gjæld i et Tidsrum af 8 Aar, fra 11te December Termin d. A. at regne.

Efterat *Conseilspræsidenten* [Bang] havde bemærket, at der, uden at han forresten skulde opholde sig ved det overmaade mislige, der i det hele var ved Oprettelsen af saadanne Enkesæder, som det, hvorom der her er Tale, dog i hvert Fald syntes ham at kunne være Anledning til at gjøre til Betingelse for Meddelelsen af den ansøgte Tilladelse, at det paatænkte Enkesæde ikke lægges lige op til Hovedgaard-Bygningen, men kommer til at ligge i en passende Afstand fra samme, og at Gjenstanden for det andet Indstillingspunkt, som alene vedrørende et ganske privat Contracts-Forhold mellem Stamhusbesidderen og hans Søn, ikke passende kan inddrages under den Justitsministeriet tilliggende Lehnscontrol; samt efterat *Justitsministeren* [Simony] i denne Anledning havde, hvad denne sidste Bemærkning angik, erkjendt, at det 2det Indstillingspunkt rettest udgik, og, hvad det af *Conseilspræsidenten* først nævnte Punkt angik, bemærket, at der i Sagen intet nærmere var oplyst om, hvor Enkesædet skulde ligge, behagede *Hans Majestæt Kongen* allernaadigst at bestemme, at forinden allerhøieste Resolution i nærværende Sag afgives, bliver først allerunderdanigst at forelægge en Tegning over Beliggenheden af det paagjældende Enkesæde, saa at deraf kan ses, i hvilken Afstand det kommer til at ligge fra Hovedgaard-Bygningen.

Justitsministeren [Simony] refererede dernæst en allerunderda-

nigst Forestilling, hvori indstilles, at Udkast til Lov for Færøerne indeholdende nærmere Bestemmelser om Underholdningsbidrag til uægte Børn maa forelægges den til 1ste December næstkommende sammentrædende Rigsdag for Kongeriget Danmark.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Endvidere refererede *Justitsministeren* [Simony] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at det allernaadigst maa tillades Eieren af Apotheket i Maribo med tilhørende Filialapothek i Rødby, Apotheker P. F. Bagge at afhænde sidstnævnte Filialapothek som et selvstændigt Apothek, saaledes at den eventuelle Kjøber af samme gives Tilsagn om at erholde den Kongelige Sanction paa Privilegiets Erhvervelse, som den allerhøieste Resolution af 23de December 1842 stiller i Udsigt for Kjøbere af Apotheker, der tidligere have været gjenstand for Overdragelse.

Efterat *Conseilspræsidenten* [Bang] havde henledet Justitsministerens Opmærksomhed paa, at det vel turde være forsigtigst, at det i den Communication, der gives Apotheker Bagge, udtrykkeligt siges, at det af ham ansøgte reelle Privilegium for den eventuelle Kjøber af Filialapotheket i Rødby ikke kan tilstaa, behagede *Hans Majestæt* allernaadigst at bifalde den foreliggende Indstilling.

Justitsministeren [Simony] refererede derefter en allerunderdanigst Forestilling angaaende Forbedringshusfange Mads Mortensen Crilles Asmussens Løsladelse.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at forhenværende Smedemester Mads Mortensen Crilles Asmussen, som ved Gammelkjøgegaards Birks Extrarets Dom af 24de Mai 1851 for Posttyveri efter Forordningen af 11te April 1840 § 9 er anset med 5 Aars Forbedringshusarbeide, maa løslades af Straffeanstalten paa Vilkaar, at han strax forlader Landet, og at han igjen bliver at indsætte for at udstaa den tilbagestaaende Del af Straffen, hvis han inden Forløbet af 5 Aar uden Tilladelse maatte lade sig finde nogetsteds i Hans Majestæts Riger og Lande.

Fremdeles refererede *Justitsministeren* [Simony] en allerunderdanigst Forestilling, hvorved et Udkast til Lov om Straf for Dyrplageri allerunderdanigst indstilles til allerhøiest at approberes forelagt for Rigsdagen ved dens forestaaende Sammentrædelse.

Krigsministeren [Lüttichau] troede, idet han navnlig tænkte paa Landet, at der neppe er noget Sted, hvor en Anordning om Straf

for Dyrplageri gjøres mindre nødvendig end i Danmark. Ligesom det derhos i det hele er overmaade vanskeligt klart at bestemme Begrebet om Dyrplageri, saaledes troede han navnlig ogsaa, at det foreliggende Udkast, saaledes som det er affattet, vilde, hvis det blev til Lov, i sin Anvendelse give Anledning til megen Vilkaarlighed, og foruden andre praktiske Ulemper vilde det ogsaa have den, at det meget let kunde foranledige et daarligt Forhold mellem Husbond og Tyende, idet det ofte vilde komme til at ligge i Tyendets Haand uden Føie at paaføre Husbonden Sager angaaende Dyrplageri. Det forekom ham derfor, at det var med god Grund, at baade Politidirecteuren og Generalprocureuren havde været imod en saadan Anordning som ommeldt.

Af *Conseilspræsidenten* [Bang] og *Cultusministeren* [Hall] blev det, idet de iøvrigt tiltraadte det foreliggende Udkast, fremhævet, at der, efter deres Skjønnende, ved de Exempler, som i Udkastet ere tilføjede for nærmere at oplyse, hvad der skal forstaas ved Dyrplageri, intet vindes til Veiledning i saa Henseende for Domstolene, men at den paagjældende Tilføjning tværtimod er mislig, forsaavidt nemlig hverken al Overanstrengelse eller al Sultning af et Dyr er Dyrplageri. Det forekom dem derfor rettest, at den hele Mellemsætning i Udkastet »saasom ved at overanstrengelse eller sulte hvilket som helst Dyr eller ved at tilføie det unødvendige Lidelser« ganske udelades, og at det overlades til Domstolene i hvert enkelt Tilfælde at afgjøre, hvad der bliver at anse som Dyrplageri.

Finantsministeren [Andræ] fandt, at den Form, hvori Lovudkastet er af Justitsministeren bragt i Forslag, var den tilraadeligste, og mente, at der ved de i Udkastet tilføjede Exempler, med Hensyn til hvilke det jo ligefuldt bliver Domstolene, der ved deres Skjøn skulle afgjøre, hvad der forstaas ved at »overanstrengelse« eller »sulte«, gives en ønskelig Veiledning til nærmere at opfatte Begrebet om Dyrplageri.

Justitsministeren [Simony] maatte, i Anledning af, hvad Krigsministeren havde yttret, bemærke, at de første Domme, der haves for Dyrplageri, netop angaa Tilfælde, der ere indtrufne paa Landet. Han maatte dernæst ogsaa erindre, at det heller ikke er saa, at Politidirecteuren og Generalprocureuren have udtalt sig imod, at en Lov som den foreliggende udkommer; de have kun ment, at den nugjældende Lovgivnings Bestemmelser ere tilstrækkelige i den paagjældende Henseende, men at dette ikke forholder sig saaledes, har netop vist sig

ved en i den allerseneste Tid afsagt Høiesteretsdom. Hvad iøvrigt den specielle Affattelse af Udkastet, med Hensyn til de heri givne Exempler, angik, da havde samme en historisk Anledning, idet nemlig de fleste Tilfælde, hvor Frifindelse for Dyrplageri hidtil har fundet Sted, have angaaet Overanstrengelse og Mangel paa fornødent Foder; og for at veilede Domstolene havde man derfor anset det hensigtsmæssigt at nævne disse Exempler i Loven. »Unødvendige Lidelser« var tilføjet for at udelukke saadanne Tilfælde, hvor i videnskabeligt Øiemed Lidelser foraarsages et Dyr.

Med Henhold til, hvad Justitsministeren saaledes havde yttret, maatte han meget ønske, at det foreliggende Lovudkast, der var Resultatet af en meget grundig Behandling, blev som det var.

Efterat *Conseilspræsidenten* [Bang] yderligere havde udviklet Ønskeligheden af, at de i Lovudkastet anførte Exempler udgaa af samme, og efterat ogsaa *Udenrigsministeren* [Scheele] og *Ministeren for Slesvig* [Raasløff] havde sluttet sig dertil, behagede *Hans Majestæt* allernaadigst at approbere Udkastet til Forelæggelse for den forestaaende Rigsdag, dog saaledes, at Udkastets Begyndelse kommer til at lyde saaledes: »Hvo, som gjør sig skyldig i Dyrplageri, bliver, hvad enten«
O. S. V.«

Justitsministeren [Simony] refererede sluttelig en allerunderdanigst Forestillning angaaende et Udkast til Lov indeholdende Forandringer i Plakaten af 4de October 1815 §§ 11 og 12.

Overensstemmende med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at bemeldte Forestillingen vedlagte Udkast maa forelægges Rigsdagen ved dens forestaaende Sammentrædelse.

Finantsministeren [Andræ] foredrog en Svarskrivelse, som han, efterat have i Henhold til det i forrige Geheime-Statsraads-Møde passeret henvendt sig til Grosserer-Societetets Committee, angaaende hvorvidt der fra sammes Side maatte for det paatænkte Kjøb af Børsbygningen være nogen Hindring i, at der til Vilkaarene for dette Kjøb føies den Betingelse, at ogsaa Planerne for de forestaaende saavel som for senere Hovedforandringer i Bygningens Indre blive at forelægge til allerhøieste Approbation, nu havde modtaget fra bemeldte Committee. Da det af denne Skrivelse fremgik, at Societetet ikke vilde med Hensyn til Fremtiden gaa ind paa en saadan Forelæggelse af Planerne for Hovedforandringer i Bygningens Indre (medens derimod Societetet havde erklæret sig villig til en saadan Forelæggelse,

hvad de nu forestaaende Forandringer angik), vilde der efter dette Sagens Standpunkt, saavidt Finantsministeren skjønnede, kun være een af disse tre Veie at gaa: nemlig enten at opgive Fordringen om Forelæggelse af Planerne for senere Hovedforandringer i Bygningens Indre, hvad han imidlertid ikke skulde tilraade, da der ikke forekom ham at være antagelige Grund for Societetet til at modsætte sig denne Betingelse, eller ganske at afbryde Underhandlingen med Societetet angaaende Børsbygningens Salg, et Alternativ, han imidlertid heller ikke skulde tilraade, eller endelig, at den allerhøieste Resolution paa Finantsministerens i forrige Geheime-Statsraadmøde refererede allerunderdanigste Forestilling gives den Formulering, at Hans Majestæt allernaadigst tillader, at Børsen overdrages Grosserer-Societetet til Eiendom paa de af Societetet fremsatte Vilkaar, med de i Forestillingen berørte Modificationer og med den af Hans Majestæt allerhøiest befalede Tilføielse af Betingelsen om Forelæggelse af Planerne for alle Hovedforandringer i Bygningens Indre. Denne sidste af de tre nævnte Veie var det, som Finantsministeren vilde allerunderdanigst tilraade at følge, idet han da, naar den allerhøieste Resolution formuleredes som nu foreslaaet, og denne derefter communiceres Grosserer-Societetets Committee, var tilbøjelig til at antage, at Societetet, naar Sagen stod saaledes, vilde bestemme sig til at gaa ind paa hin Betingelse.

Hans Majestæt Kongen bifaldt allernaadigst, at den allerhøieste Resolution i nærværende Sag formuleres paa den af Finantsministeren nu nævnte Maade.

Cultusministeren [Hall] refererede en allerunderdanigst Forestilling angaaende Afhændelse til Selveiendom af 4 Sorø Akademi tilhørende Møllesteder med Tilliggende, idet han indstillede, at det allernaadigst maa tillades, at de Sorø Akademi tilhørende 4, fortiden bortfæstede, Møller med Tilliggende, nemlig: Sorø Mølle med tilhørende Parceller Matr. No. 4 a og 13 b af den udstykkede Hovedgaard Sorø lille Ladegaards Jorder, hvilket Sted er skyldsatsat for Hartkorn Mølleskyld 6 Tønder og Ager og Eng 1 Td. 5 Skpr. 1 Fd. 1 $\frac{3}{4}$ Alb.; Tersløse Mølle med Jordlod af nyt Hartkorn 5 Tdr. 4 Skpr. 2 Fdr. 2 $\frac{3}{4}$ Alb.; Bromme Veir- og Vandmølle, hvorpaa hviler Mølleskyld 10 Tdr. 6 Skpr. 3 Fdr. med tilliggende Jorder af nyt Hartkorn 5 Tdr. 2 Skpr. 1 Fd. 1 $\frac{3}{4}$ Alb. og Havrebjerg Veir- og Vandmølle med Jorder, hvilket Sted er skyldsatsat for Hartkorn 15 Tdr. 5 Skpr. og Ager og Eng 8 Tdr. 8 Skpr. 1 Fd. 2 $\frac{1}{4}$ Alb., afhændes til Selveiendom til deres nuvæ-

rende Besiddere, respective Julius Sarauw, Michael Lorentzens Enke, Jens Truels Christian Jørgensen og Hans Sørensen, paa følgende Vilkaar:

- 1) Sorø Mølle for en Kjøbesum 13.100 Rd. og under Betingelse af:
  - a) At Kjøbesummen berigtiges saaledes, at $\frac{2}{3}$ i afrundet Størrelse af den Kapital, som det efter Fuldførelsen af de nye Mølleværker, der fortiden anbringes ved Eiendommen, ved lovformelig Taxationsforretning godtgjøres, at Eiendommen er værd efter Fradrag af 10 % i denne Taxationssum, forblive indestaaende i Eiendommen imod lovformelig 4% rentebærende 1ste Prioritets-Panteobligation, og at Resten af Kjøbesummen bliver at udbetale i December Termin d. A. eller i en af de sædvanlige Terminer 1856 efter Kjøberens Valg.
  - b) At Kjøberen overtager Forrentningen af den af Akademiet indfrie Sjettedel af Bankhæftelsen paa Eiendommen, til Beløb 413 Rd. 1 $\frac{1}{2}$ Sk., dog, saalænge Renten i rette Tid erlægges, kun med 4 %, medmindre han maatte foretrække strax ved Kjøbets Afslutning at indfri Bankhæftelsesobligationen, hvorimod Actionairrettigheden i Banken for den indfrie Del af Bankhæftelsen forbliver Kjøberen uvedkommende; og
  - c) At den Forpligtelse, som hidtil har paahvilet Fæsteren til at opbevare og ved forefaldende Brandtilfælde at transportere Brandsprøiten, som holdes for Hovedgaarden Sorø lille Ladegaard, overgaar paa Selveieren.
- 2) Tersløse Mølle for en Kjøbesum af 12.050 Rd. og under Betingelse af:
  - a) At Kjøbesummen berigtiges saaledes, at $\frac{2}{3}$ i afrundet Størrelse af den Kapital, som det efter Fuldførelsen af den nye Mølle, der fortiden opføres ved Eiendommen, ved lovlig Taxationsforretning godtgjøres, at Eiendommen er værd efter Fradrag af 10 % i denne Taxationssum, forblive indestaaende i Eiendommen mod lovformelig 1ste Prioritets Panteobligation, og at Resten af Kjøbesummen udbetales enten i December Termin d. A. eller i Juni eller December Termin 1856.
  - b) At Kjøberinden overtager Forrentningen af den indfrie Sjettedel af Bankhæftelsen paa Eiendommen, til Beløb 323 Rd. 11 $\frac{1}{2}$ Sk. dog, saalænge Renten i rette Tid erlægges, kun med 4 %, medmindre hun maatte foretrække strax ved Kjøbets

Afslutning at indfri Bankhæftelsesobligationen, hvorimod Actionairrettigheden i Banken for den indfrieede Del af Bankhæftelsen forbliver Kjøberens uvedkommende.

- c) At der i særlig Refusion for den Akademiet tilhørende, hidtil under Fæsteafgiften indbefattede Kirketiende, bliver at svare det til dens hidtilværende Størrelse 1 Td. 3 Skpr. 3 $\frac{1}{4}$ Fdr. af enhver af de 3 Kornsorter Rug, Byg og Havre svarende Quantum Byg 4 Tdr. 4 Skpr. 1 $\frac{1}{2}$ Fdk., at betale med Penge efter hvert Aars Kapitelstaxt.
- 3) Bromme Veir- og Vandmølle for en Kjøbesum af 12.733 Rd. 65 Sk. og under Betingelse af:
- a) At Kjøbesummen berigtiges saaledes, at 12.000 Rd. af samme forblive indestaaende i Eiendommen mod lovformelig 1ste Prioritets Panteobligation, og at Resten 733 Rd. 65 Sk. contant udbetales, saafremt Kjøberens ikke selv maatte foretrække at gjøre en større Udbetaling.
- b) At Kjøberens overtager Forrentningen af den af Akademiet indfrieede Sjettedel af Bankhæftelsen til Beløb 651 Rd. 37 $\frac{1}{3}$ Sk., dog, saalænge Renten i rette Tid erlægges, kun med 4 %, medmindre han maatte foretrække strax ved Kjøbets Afslutning at indfri Bankhæftelsesobligationen, hvorimod Actionairrettigheden i Banken for den indfrieede Del af Bankhæftelsen forbliver Kjøberens uvedkommende.
- c) At den fra umindelige Tider paa Stedet hvilende Forpligtelse til hvert Aars Skjærtorsdag at udlevere 3 Tdr. Rugmel til Fordeling af Sorø Akademis Godsbestyrelse i Overværelse af vedkommende Fogder til fattige i Munkebjergby, Stenmagle og Kirkeflinterup Sogne, overgaar paa Stedets Eier som en vedvarende Byrde paa samme.
- 4) Havrebjerg Veir- og Vandmølle for en Kjøbesum af 19.450 Rd. og under Betingelse af:
- a) At Kjøbesummen berigtiges saaledes, at de 15.000 Rd. forblive indestaaende i Eiendommen mod Udstedelsen af lovformelig 1ste Prioritets Panteobligation, og at de øvrige 4.450 Rd. contant udbetales i 11te December Termin d. A.
- b) At Kjøberens overtager Forrentningen af den af Akademiet indfrieede Sjettedel af Bankhæftelsen paa Eiendommen til Beløb 658 Rd. 41 $\frac{1}{8}$ Sk., dog, saalænge Renten i rette Tid erlægges,

kun med 4 %, medmindre han maatte foretrække strax ved Kjøbets Afslutning at indfri Bankhæftelsesobligationen, hvorimod Actionairrettigheden i Banken for den indfriede Del af Bankhæftelsen forbliver Kjøberens uvedkommende.

- c) At Kjøberens svarer i særlig Refusion for den hidtil under Fæsteafgiften indbefattede og Sorø Akademi tilhørende Kirketiende det til dens hidtidige Størrelse 5 Skpr. 1 $\frac{3}{4}$ Fd. af enhver af de 3 Kornsorter Rug, Byg og Havre svarende Quantum Byg 2 Tdr. 1 Skp. $\frac{3}{8}$ Fd. Byg, at betale med Penge efter hvert Aars Kapiteltaxt; samt for samtlige Steders Vedkommende saaledes, at Fæsteafgifterne ophøre, og Forrentningen af den fulde Kjøbesum eller af den Del af samme, der prioriteres i vedkommende Eendom, naar contant Afbetaling sker strax ved Salgets Afslutning, tager sin Begyndelse den 1ste Januar 1856, og at Kjøberens selv afholde alle med Salgets Berigtigelse forbundne Omkostninger.

Hans Majestæt bifaldt allernadigst det Indstillede.

Hans Majestæt hævdede derpaa Geheime-Statsraads-Mødet.

J. Liebe.

Møde i geheimestatsrådet torsdag d. 29. november 1855.

Aar 1855, Torsdagen den 29de November, var det Geheime-Statsraad forsamlet paa Christiansborg Slot under Hans Majestæt Kongens allerhøieste Præsidium. Hans Kongelige Højhed Arveprindsen var fraværende.

Justitsministeren [Simony] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvorved Udkast til Justitsministeriets Budget for Finantsaaret 1856/57 forelægges til allerhøieste Approbation.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at bemeldte Udkast til Justitsministeriets Budget for Finantsaaret fra 1ste April 1856 til 31te Marts 1857 optages paa det Forslag til Finantslov, som for det nævnte Finantsaar bliver at forelægge den til 1ste December næstkommende sammentrædende Rigsdag, og at paa Contoen for overordentlige Statsudgifter i bemeldte Finantslovforslag maa opføres de i Forestillingen omnævnte 220.900 Rd., samt at iblandt Kongeriget Danmarks særlige Indtægter maa optages de i Forestillingen ommeldte Intrader fra Island og Færøerne.

Cultusministeren [Hall] refererede en allerunderdanigst Forestil-

ling angaaende Kirke- og Undervisningsministeriets Budgetforslag for 1856/57, idet han indstillede, at Deres Majestæt allernaadigst ville approbere de vedlagte Budgetter for Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet for 1856/57 saavelsom for de under samme hørende Instituter med egne Fonds, samt at Overskuddet af de af Staten overtagne Bispetiender opføres paa Budgettet for samme Aar overensstemmende med vedlagte Oversigt med 37.278 Rd. 95 1/2 Sk.

Efterat Cultusministeren nærmere havde udviklet, hvorledes der, saaledes som det nu stiller sig, er al Anledning til at antage, at det, naar ikke ganske uforudsete Ulykkestilfælde skulde indtræffe, vil kunne gaa med et fast aarligt Tilskud fra Statskassen til Theatret af 50.000 Rd., uden Extratilskud i enkelte Aar, hvor Indtægten af Theatret maatte være noget mindre end calculeret, idet slige Extratilskud antoges at ville kunne gjøres overflødige ved det paatænkte Reservefond, tilføiede han, at han iøvrigt paa ingen Maade havde tænkt sig, at det ved, hvad han havde foreslaaet, skulde betragtes som slaaet fast, at der under ingen Omstændigheder skulde af Statskassen tilskydes mere end hint Beløb, og at han sikkert haabede, at, hvis ganske uforudsete Ulykkestilfælde skulde gjøre et Tillæg nødvendigt, saadant Tillæg ikke skulde fra nogen Side møde Hindring.

Indenrigsministeren [Bang] havde intet imod, at det havde sit forblivende ved de af Cultusministeren forelagte Forslag, og *Hans Majestæt Kongen* bifaldt derefter den foreliggende Indstilling.

Indenrigsministeren [Bang] refererede en allerunderdanigst Forestilling angaaende det paatænkte Jernbaneanlæg gennem Slesvig og Jylland, idet han indstillede, at Hans Majestæt allernaadigst vil resolve:

- A) At det under de nærværende Conjunctioner ei anses tilraadeligt at afslutte nogen Contrakt om Udførelsen af det omhandlede Jernbaneanlæg gennem Slesvig og Jylland.
- B) At Indenrigsministeriet bemyndiges til at modtage Baron Petos subsidiære Tilbud at foretage Terrainundersøgelser og lade udarbejde Planer og Beregninger, imod at Regjeringen, hvis han ei i sin Tid kommer til at overtage Jernbaneanlægget, udreder Halvdelen af disse Omkostninger, som dog i det hele ei skulle overstige 8000 £ Stl., dog paa følgende Vilkaar:
  - 1) At det er den danske Regjering forbeholdt at lade dens egne Ingenieurer, paa dens Bekostning, controllere Udførelsen af de

Forarbejder, som Baron Peto finder fornødne og hensigtsmæssige, hvilke Regjeringens Ingenieurer gives fri Adgang til den Deltagelse i Forarbejderne, som de finde fornødne til denne Control.

- 2) At det ligeledes bliver Regjeringen forbeholdt at fordre yderligere Terrainundersøgelse, Planer og Beregninger, navnlig for andre Retningslinier, end dem, som Baron Peto finder at burde gjøre til Gjenstand for bemeldte Forarbejder, imod at Regjeringen afholder den hele Bekostning paa disse yderligere Forarbejder.
- C) At det i Finantsloven for næste Finantsaar optages, at 100.000 Rd. stilles til Regjeringens Disposition til de fornødne Forarbejder til at bedømme Spørgsmaalet om Anlægget af en Jernbane fra Flensborg gennem Slesvig og Jylland til Frederikshavn, saaledes, at hvis Baron Peto ei gaar ind paa fornævnte Betingelser, disse Forarbejder blive at foranstalte udførte af Indenrigsministeriet efter nærmere Forestilling til Hans Majestæt.
- D) At Indenrigsministeriet har snarest muligt at melde Baron Peto Underretning om denne Hans Majestæts Resolution.

Efterat *Indenrigsministeren* [Bang] havde tilføjet, at de Undersøgelser, der vilde blive at anstille med Hensyn til Retningen af den paagjældende Jernbane, vilde komme til navnlig ogsaa at omfatte en Retningslinie over Fredericia, da Krigsministeren specielt insisterede derpaa, behagede det *Hans Majestæt* allernaadigst at bifalde de foreliggende Indstillinger.

Indenrigsministeren [Bang] refererede dernæst en allerunderdanigst Forestilling, hvorved Udkast og Forslag til Indenrigsministeriets Budget for 1856/57 forelægges til allerhøieste Approbation.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at bemeldte Udkast og Forslag maa for Indenrigsministeriets Vedkommende lægges til Grund for det Forslag til Finantsloven for Aaret 1856/57, som bliver at forelægge den d. 1ste December d. A. sammentrædende Rigsdag, dog med den Forandring, at den i § 8 under A.a.1 opførte Udgift til Domæne-Revisionscontoiret samt den under B opførte Conto for den færøeske Handel udgaa, for begge at overføres paa Monarkiets Fælledsbudget.

Indenrigsministeren [Bang] refererede derpaa en allerunderda-

nigst Forestilling angaaende Forelæggelse for Rigsdagen af Finantslov-Forslaget for 1856/57.

Overensstemmende med Indstillingen bifaldt Hans Majestæt aller-naadigst, at det foreliggende Forslag til Finantslov for Kongeriet Danmark for Finantsaaret 1856/57 forelægges Rigsdagen ved dens fore-staaende Sammentræden, dog at der forinden i samme foretages føl-gende Forandringer:

- 1) At Ordene i § 5 No. 1 »Afdrag paa og Rente af Kongerigets sær-lige Aktiver« ombyttes med »Afdrag paa og Rente af forskellige Forskud i Kongeriget«.
- 2) At de i § 6 som Kongerigets Andel af det Beløb, hvormed de for det hele Monarki fælleds Udgifter maatte overstige de for Monar-kiet fælleds Indtægter opførte 2.420.000 Rd., afrundes til 2.400.000 Rd. (for hvilken Afrunding *Finantsministeren* [Andræ] havde udtalt sig, for at det derved endmere kunde vises, at Beløbet kun var angivet ganske calculatorisk, idet han nemlig maatte forvare sig imod den Forestilling, at det af Indenrigsministeren opførte Beløb virkelig skulde blive det Beløb, hvortil man kom til at ind-skrænke sig, medens det iøvrigt var i Realiteten ligegyldigt, om det paagjældende Tilskud til Fælledsudgifterne opførtes med det ene eller med det andet Beløb, og han derfor heller ikke forsaavidt skulde have noget imod, at det blev opført med den af Indenrigs-ministeren foreslaede Sum, kun at denne rettest blev af den nævnte Grund at afrunde).
- 3) At fornøden Forandring foretages overensstemmende med den an-gaaende Budgetforslaget for Indenrigsministeriet nys afgivne al-lerhøieste Resolution.

Fremdeles refererede *Indenrigsministeren* [Bang] en allerunder-danigst Forestilling, hvorved forelægges Udkast til Lov, hvorved Co-loniernes indre Anliggender udgaa af Kongeriget Danmarks særlige Anliggender.

I Overensstemmelse med Indstillingen behagede *Hans Majestæt* allernaadigst at approbere bemeldte Lovudkast til Forelæggelse for Rigsdagen.

Endvidere refererede *Indenrigsministeren* [Bang] en allerunder-danigst Forestilling, hvorved forelægges Udkast til Lov angaaende For-andring i de for Delagtighed i Kjøbstædernes kommunale Valg gjæl-dende Regler.

Overensstemmende med Indstillingen approberede *Hans Majestæt* allernaadigst bemeldte Lovudkast til Forelæggelse for Rigsdagen, dog med den Redactionsforandring i Udkastets § 1, at den Passus »som af Communalbestyrelsen, 2 Rd. aarligen« kommer til at lyde saaledes: »som af Communalbestyrelsen bliver fastsat, dog ei over 2 Rd. aarligen, og af Indenrigsministeriet bifaldet«.

Sluttelig refererede *Indenrigsministeren* [Bang] en allerunderdanigst Forestilling om Eneret for Cilvilingenieur F. H. Danckell paa Forfærdigelsen af de af ham opfundne Apparater til ved Udstrømning af Damp eller Luft uden Anvendelse af Pumper eller andet Maskineri at frembringe en Udsugning af Luft fra Rør eller andre Beholdere.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at der forundes Civilingenieur Fritz Hahn Danckell af Kjøbenhavn Eneret til i det danske Monarki at forfærdige eller lade forfærdige bemeldte af ham opfundne Apparater.

Ministeren for Monarkiets fælleds indre Anliggender [Bang] refererede en allerunderdanigst Forestilling angaaende Frigivelse af Færgefarten fra Kulhus i Frederiksborg Amt.

Overensstemmende med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at bemeldte Færgefart frigives.

Den næste Sag, der stod til Foretagelse, var en af Conseilspræsidenten nedlagt allerunderdanigst Forestilling angaaende Udfærdigelsen af et allerhøjest aabent Brev, hvorved det befales samtlige Embedsmænd, der have modtaget allerhøieste Bestallinger, at indsende disse for at casseres og istedet derfor at modtage nye Bestallinger.

Hans Majestæt befalede imidlertid denne Sag udsat, indtil der af Krigsministeren og Udenrigsministeren er tilveiebragt Oplysning om, hvorledes i andre constitutionelle Stater Bestallingerne for Militære ere formulerede m. v., i hvilken Henseende da allerunderdanigst Beretning bliver at nedlægge.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Scheele] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Einberufung der Provinzialständerversammlung für das Herzogthum Holstein.

In Übereinstimmung mit dem Antrage genehmigten *Seine Majestät* allergnädigst, dass nach Maassgabe des der Vorstellung allerunterthänigst angelegten Entwurfs ein allerhöchstes Patent betreffend die

Einberufung der provinzialständischen Versammlung für das Herzogthum Holstein zur allerhöchsten Vollziehung vorgelegt werde.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Scheele] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend den Entwurf eines Gesetzes betreffend die Gerichtsverfassung im Herzogthum Holstein.

Übereinstimmend mit dem Antrage genehmigten *Seine Majestät* allergnädigst, dass der der Vorstellung angeschlossene Entwurf eines Gesetzes betreffend die Gerichtsverfassung des Herzogthums Holstein der holsteinischen Provinzialständeversammlung in ihrer nächsten Diät zur Beschlussnahme vorgelegt werde, jedoch mit folgenden Veränderungen:

- 1) Dass dem § 10 die Fassung zu geben sei: »Den Bezirksrichtern steht die Untersuchung und Aburtheilung von Contraventionen gegen die Zoll-, Post-, Forst- und sonstigen Steuergesetze zu, insoweit selbige zur gerichtlichen Behandlung gelangen«.
- 2) Dass es in dem § 25 im ersten Passus am Ende folgendermaassen lauten solle: »und dasselbe gilt von der Cognition und Entscheidung des Generalzolldirectors sowie des Generalpostdirectors und der denselben vorgesetzten Minister resp. in Zollsachen und Postcontraventionssachen«.
- 3) Dass an die Stelle der in dem § 29 vorgeschlagenen Bestimmung über den Gerichtsstand der Oberbeamten und Mitglieder der verschiedenen Gerichtshöfe etc. eine mit dem in dieser Hinsicht im Königreich und dem Herzogthum Schleswig beobachteten Verfahren übereinstimmende Anordnung in den Entwurf aufzunehmen sei.

Ferner referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Scheele] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die von der Ständeversammlung des Herzogthums Holstein beantragte Revision der Gesetzgebung über den Gebrauch des Stempelpapiers.

In Übereinstimmung mit dem Antrage genehmigten *Seine Majestät* allerhöchst, dass der der Vorstellung allerunterthänigst angeschlossene Entwurf eines Gesetzes betreffend den Gebrauch des gestempelten Papiers im Herzogthum Holstein der nächstbevorstehenden Versammlung der holsteinischen Provinzialstände zur Beschlussnahme vorgelegt werde, jedoch mit der Veränderung, dass in dem § 5 sub I.3. folgende Fassung gewählt werde: »Definitivbescheide der beikommenden Behörde in der prima audientia so wie die von den Untergerich-

ten abzugebenden Interlocute«, und dass im § 27 die Verpflichtung der Beamten zur Denunciation der Contraventionen auf diejenigen beschränkt werde, welche ihnen amtlich bekannt werden möchten.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Scheele] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend einen zur Vorlage für die nächstbevorstehende Diät der Provinzialstände des Herzogthums Holstein bestimmten Entwurf eines Gesetzes zur Regulirung der Verhältnisse der holsteinischen Probstei-Schullehrerwitwenkassen.

Übereinstimmend mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät* allerhöchst zu genehmigen, dass der der Vorstellung angeschlossene Entwurf einer Verordnung betreffend die Errichtung einer allgemeinen Schullehrerwitwenkasse für das Herzogthum Holstein der nächstbevorstehenden Diät der holsteinischen Provinzialstände zur Beschlussnahme vorgelegt werde.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Scheele] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend den Entwurf einer definitiven Gerichtsordnung für das holstein-lauenburgische Oberappellationsgericht.

In Übereinstimmung mit dem Antrage genehmigten *Seine Majestät*, dass der der Vorstellung angeschlossene Entwurf einer Gerichtsordnung für das holstein-lauenburgische Oberappellationsgericht, insoweit dasselbe als höchster Gerichtshof für das Herzogthum Holstein in Betracht kommt, der Provinzialständeversammlung des Herzogthums Holstein in der nächsten Diät zur Beschlussnahme vorgelegt werde.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Scheele] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend eine dem Professor der dänischen und nordischen Literatur an der Universität zu Kiel, Molbeck, für die Wahrnehmung der Functionen eines Lectors der dänischen Sprache allergnädigst zu bewilligende Gehaltszulage, indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht dem ausserordentlichen Professor der dänischen und nordischen Literatur an der Universität zu Kiel, Christian Knud Frederik Molbeck, für die Wahrnehmung der mit dem Lectorat der dänischen Sprache verbundenen Functionen vom 1sten April d. J. angerechnet, und so lange er die betreffenden Geschäfte besorgt, von dem im Budget der Universität für das gedachte Lectorat aufgeführten, bisher ersparten Gehalt von

600 Rt. eine Vergütung als persönliche Zulage allergnädigst beigelegt werden möge, und ob diese Zulage entweder nach der Ansicht des Ministeriums für das Herzogthum Schleswig auf 400 Rt., oder aber nach dem Antrage des allerunterthänigst unterzeichneten Ministeriums auf 300 Rt. jährlich allerhöchst bestimmt werden solle.

Efterat *Ministeren for Holsten* [Scheele] og *Ministeren for Slesvig* [Raasløff] begge havde yderligere udviklet deres i den refererede Forestilling udtalte differerende Anskuelse angaaende Spørgsmaalet om, hvorvidt der skulde tillægges Professor Molbech en Godtgjørelse af 400 Rd. eller af 300 Rd., idet sidstnævnte Minister navnlig søgte at gjøre gjældende, at Spørgsmaalet var et Principspørgsmaal, da der med Hensyn til Vigtigheden og Betydningen af den Branche, som Professor Molbech repræsenterer ved Kiels Universitet, maatte lægges Vægt paa, at Professor Molbechs Stilling udvortes souteneres, saaledes at han idetmindste i Henseende til Gage stilles lige med en Professor ordinarius, samt efterat det fra flere Sider var blevet fremhævet, at det ikke saas, hvorledes der i principiel Henseende indrømmedes noget ved at give Professor Molbech 400 Rd. og saaledes i Henseende til Gage at stille ham lige med en ordinær Professor, naar han ikke tillige udnævntes til ordinær Professor (og herpaa gik Indstillingen ikke ud), og at Analogien fra de Regler, som i andre Tilfælde følges, naar en Embedsmand ved Siden af sit Embede overtager Constitution i et andet Embede, talte for at tillægge Professor Molbech det halve af Lectorgagen, altsaa 300 Rd., at regne fra den 1ste i Maaneden nærmest efter den allerhøieste Resolutions Afgivelse, behagede det *Hans Majestæt*, da *samtlige Ministre* med Undtagelse af *Ministeren for Slesvig* [Raasløff] voterede for dette sidste Alternativ, allernaadigst at resolve, at der tillægges Professor Molbech for Varetagelsen af de med Lectoratet i det danske Sprog ved Kiels Universitet forbundne Functioner, fra 1ste December d. A. at regne og saalænge han besørger de paagjældende Forretninger, en aarlig Godtgjørelse af 300 Rd. af den paa Universitetets Budget for bemeldte Lectorat opførte, hidtil besparede Gage af 600 Rd.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Scheele] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend ein Gesuch des Uhrmachers Gottfried Greve in Mustin, Amt Ratzeburg, um Milderung einer wegen unbefugten Schiessens auf der herrschaftlichen Wildbahn von dem lauenburgischen Hofgerichte wider ihn erkannten 4 wöchigen Gefängnisstrafe.

In Übereinstimmung mit dem Antrage genehmigten *Seine Majestät*, dass die wider den Uhrmacher Gottfried Greve in Mustin, Amt Ratzeburg, wegen unbefugten Schiessens auf der herrschaftlichen Wildbahn unterm 11ten August d. J. von dem Hofgerichte des Herzogthums Lauenburg erkannte 4 wöchige Gefängnisstrafe aus allerhöchster Gnade in eine an den Fonds ad pios usus zu zahlende Geldstrafe von 10 Rt. L. M. verwandelt werde.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Scheele] referirte darauf eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend den Entwurf eines Patents wegen einiger Modificationen des der Wegeverordnung vom 1sten März 1842 angehängten Verzeichnisses der Nebenlandstrassen.

Übereinstimmend mit dem Antrage genehmigten *Seine Majestät* allerhöchst, dass der gedachte Entwurf eines Patents betreffend einige Modificationen des der Wegeverordnung vom 1sten März 1842 angehängten Verzeichnisses der Nebenlandstrassen im Herzogthum Holstein der Provinzialständeversammlung dieses Herzogthums zur Beschlussnahme vorgelegt werde.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Scheele] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend einen der bevorstehenden holsteinischen Provinzialständeversammlung vorzulegenden Entwurf einer Verordnung betreffend die Kosten der durch epidemische oder ansteckende bösartige Krankheiten veranlassten medicinalpolizeilichen Maassregeln.

In Übereinstimmung mit dem Antrage genehmigten *Seine Majestät* allerhöchst, dass der vorliegende Entwurf einer Verordnung betreffend die Kosten der durch epidemische oder ansteckende bösartige Krankheiten veranlassten medicinalpolizeilichen Maassregeln der nächsten holsteinischen Provinzialständeversammlung zur Beschlussfassung vorgelegt werde.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Scheele] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die nachträgliche Genehmigung des Bauprojects für die Heide-Brunsbütteler Chaussee, indem er allerunterthänigst beantragte:

- 1) Ob nicht die der Landschaft Süderdithmarschen unterm 6ten April 1851 von der vormaligen obersten Civilbehörde ertheilte Erlaubnis, die Chaussirung der Hauptlandstrasse von Heide nach dem Brunsbütteler Hafen unter den von der Civilbehörde getroffenen

näheren Bestimmungen zu antecipiren allergnädigst zu bestätigen, und in Verbindung hiemit der gedachten Landschaft die Zusicherung allerhöchst zu ertheilen sein möchte, dass sie seiner Zeit die vollständige Erstattung ihrer für den Chausseebau gehabten Ausgabe aus Königlicher Kasse nach Maassgabe des Kanzleipatentes vom 15ten December 1841 zu gewärtigen habe.

- 2) Ob nicht das dem fraglichen Chausseebau zu Grunde gelegte, von der obersten Civilbehörde unterm 25sten November 1851 genehmigte Bauproject mit den einzelnen während der Bauausführung zweckmässig befundenen Modificationen allerhöchst nachträglich zu genehmigen sein möchte.
- 3) Ob nicht der Landschaft Süderdithmarschen bis zur resp. theilweisen und ganz erfolgten Einlösung der Chaussee die Erhebung von Chausseegehd an den Hebestellen zu Brunsbüttler Hafen, Fahrstedt, Krummwehl, Elpersbüttel, Epenwörden und Hohenheide, oder einem der noch nicht eingelösten Wegeslänge entsprechenden Theile derselben nach dem Tarifsatze für eine Meile an jeder Hebestelle, in Übereinstimmung mit dem § 74 der Wegeverordnung vom 1sten März 1842 und dem Patente vom 19ten Januar 1844 betreffend den Tarif für die Erhebung des Wegegeldes auf den Chausseen, sowie mit den im § 97 der Wegeverordnung über die Befreiung vom Chausseegehd enthaltenen Bestimmungen unter der Bedingung allergnädigst zu gestatten sein möchte, dass diejenigen Abänderungen und näheren Bestimmungen, welche hinsichtlich des Tarifs und der Befreiungen für die Königlichen Chausseen etwa getroffen werden möchten, auch auf diese Chaussee zur Anwendung zu bringen seien.

Sämmtliche Anträge wurden von *Seiner Majestät* allerhöchst genehmigt.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Scheele] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend ein Gesuch des Rademacher Busekist in Dalldorf um allergnädigsten Erlass einer wider ihn erkannten neunwöchigen Gefängnisstrafe, indem er beantragte, ob nicht die wider den Rademacher Joh. Joach. Hartwig Busekist aus dem adeligen Gute Dalldorf wegen eines von ihm am ersten Pfingsttage d. J. dort begangenen Wilddiebstahls von dem Hofgericht des Herzogthums Lauenburg unterm 8ten August d. J. neben Kostenerstattung und Confiscation der abgenommenen Jagdgeräthschaft-

ten erkannte neunwöchige, die ersten und die letzten 14 Tage abwechselnd bei Wasser und Brod abzubüssende Gefängnisstrafe bis auf eine dreiwöchige Gefängnisstrafe, die erste und die letzte Woche abwechselnd bei Wasser und Brod, aus allerhöchster Gnade zu ermässigen sein möchte.

Dieser Antrag wurde von *Seiner Majestät* allerhöchst genehmigt, jedoch dass die Strafe bis auf eine 2×24 stündige Gefängnisstrafe bei Wasser und Brod ermässigt werde.

Noch referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Scheele] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Wiederverpachtung der landesherrschaftlichen Kornwassermühle zu Bünzen, Amt Rendsburg.

In Übereinstimmung mit dem Antrage genehmigten *Seine Majestät* allerhöchst, dass die herrschaftliche Kornwassermühle zu Bünzen, Amt Rendsburg, dem auf der desfalls am 29sten October d. J. abgehaltenen Licitation höchstbietend gebliebenen Müller Wilh. Theod. Thedens aus Husum für die zuhöchst gebotene jährliche Pachtsumme von 1600 Rt. auf 6 Jahre vom 1sten Mai k. J. angerechnet und im Übrigen unter den der Licitation zu Grunde gelegten Bedingungen in Pacht überlassen werde, und autorisirten dabei Seine Majestät das Ministerium, das in dieser Beziehung weiter Erforderliche wahrzunehmen.

Schliesslich referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Scheele] eine allerunterthänigste Vorstellung, in welcher er beantrage, ob nicht die wider die Helgoländer Schiffer Erick Paul Rickmers und Jasper Paul Bolter wegen Beihülfe bei einem Versuch mehrerer junger Leute, sich für die englische Fremdenlegion anwerben zu lassen, erkannte 2×5 tägige Gefängnisstrafe bei Wasser und Brod aus allerhöchster Gnade zu erlassen sein möchte.

Dieser Antrag wurde von *Seiner Majestät* allerhöchst genehmigt. *Hans Majestæt hævede derpaa Geheime-Statsraads-Mødet.*

J. Liebe.

Møde i geheimestatsrådet torsdag aften d. 29. november 1855.

Samme Dags Aften var det Geheime-Statsraad atter forsamlet paa Christiansborg Slot under Hans Majestæt Kongens allerhøieste Præsidium. Hans Kongelige Høihed Arveprindsen var fraværende.

Krigsministeren [Lüttichau] refererede en allerunderdanigst Fore-

stilling angaaende Arrestanten, Menig af 17de Linie-Infanteribataillons 4de Compagni No. 279, Hans Hinrich Gülck, der for at have lemlestet sig selv i den Hensigt at undgaa den militære Tjeneste er idømt Straf af 6 Aars Tugthusarbeide, hvilken Krigsretsdom Krigsministeren indstillede til af særdeles Kongelig Naade at formilde derhen, at Arrestanten skal nedsættes i de Meniges 2den Klasse og hensættes i strengt Fængsel paa Vand og Brød i 3 Gange 5 Dage.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling, dog saaledes, at, med særdeles Hensyn til den særegne Natur, hvoraf Motivet til den begaaede Forbrydelse har været, Arrestanten forskaanes for Nedsættelse i de Meniges 2den Klasse.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Raasløff] refererede en alerunderdanigst Forestilling om Fastsættelsen af almindelige Betingelser for fremmede Religionsbekjenderes Præsters Functionering, idet han indstillede, at det maatte behage Deres Majestæt allernaadigst at bifalde:

- 1) At det som almindelig Regel fastsættes, at for Fremtiden ingen Præst for de fra Landskirken afvigende christelige Trosbekjendere, hvem der ved særlige Privilegier er indrømmet fri Religionsøvelse paa visse Steder i Hertugdømmet Slesvig, maa tiltræde sin Function i denne Egenskab, forinden han har ansøgt om og erholdt en allerhøieste Tilladelse dertil, hvilken i ethvert Tilfælde kun vil blive meddelt blandt andet under Betingelse af, at han nøie efterkommer den i Hertugdømmet Slesvig gjældende Lovgivnings Bud samt de fra Ministeriet for bemeldte Hertugdømme og vedkommende Øvrigheder udgaaede Forskrifter, saavel i Almindelighed som navnlig med Hensyn til Udøvelsen af den ham under hans ovennævnte Function paahvilende Embedsvirksomhed, at han ikke uden dertil gjennem bemeldte Ministerium erhvervet Tilladelse bekjendtgjør for sin Menighed nogen kirkelig Anordning, som ikke er ham meddelt gjennem de herværende Kongelige Autoriteter, samt at han aflægger en Troskabsed overensstemmende med den hosføiede Formular, dog saaledes, at det skal være Præsten ved den menonitiske Menighed i Frederikstad, i Henhold til de denne Menighed under 13de Februar 1623 meddelte Privilegier, overladt at lade en skriftlig høitidelig Forsikkring om at ville holde de i i nysnævnte Formular omhandlede Forpligtelser træde istedetfor en edelig Forsikkring; og

2) At foranførte Regler ogsaa bringes i Anvendelse med Hensyn til de ved fornævnte Trossamfund fortiden fungerende Præster.

Da der fra flere Sider gjordes Erindringer med Hensyn til den Troskabsed, som det er indstillet, at Præsterne for de fra Landskirken afvigende christelige Trosbekjendere skulle aflægge, resolverede *Hans Majestæt*, paa dertil given Anledning, allerhøist, at der af Ministeriet for Hertugdømmet Slesvig først bliver at correspondere med Cultusministeriet og Ministeriet for Hertugdømmet Holsten om de almindelige Grundsætninger med Hensyn til Spørgsmaalet om Troskabseds Aflæggelse i saadanne Tilfælde som de her paagjældende, og at Sagen derfor herefter bliver at udsætte.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Raasløff] refererede dernæst en allerunderdanigst Forestilling om en Forøgelse af det af Conservatoratet i Haderslev bestyrede saadanne gamle Stipendiums Portioner, m. m.

I Overensstemmelse med Indstillingen behagede det *Hans Majestæt* allernaadigst at bifalde:

- 1) At Antallet af Portionerne af det af Conservatoratet i Haderslev bestyrede saakaldte gamle Stipendium for Fremtiden bestemmes til 5, og at Størrelsen af disse fastsættes til 80 Rd. for hver, samt
- 2) At med Hensyn til Uddelingen af samtlige disse Stipendieportioner de hidtil for Stipendiet gjældende Regler blive at iagttage, dog saaledes, at det allerhøieste Reskript af 10de Februar 1786 forandres derhen, at for Fremtiden theologiske Studerende, der have de ifølge nysnævnte Regler fornødne Qualificationer, kun skulle have en fortrinlig Adgang til under lige Betingelser at komme i Betragtning ved Uddelingen af 2 af Stipendiets Portioner, medens forøvrigt Studerende af samtlige Faculteter skulle have lige Adgang til Stipendiet.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Raasløff] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die für die Jahre 1849, 1850, 1851, 1852, 1853 und 1854 unterlassene Einzahlung der von der Landschaft Nordstrand zu leistenden Abträge auf ältere Steuerrückstände, indem er beantrage, ob nicht von der sofortigen Nachforderung der von der Landschaft Nordstrand für die Jahre 1849, 1850, 1851, 1852, 1853 und 1854 in Rückstand gelassenen Steuerabträge zum Belaufe von 3000 Rt. abzusehen, der gedachten Landschaft aber aufzugeben sein dürfte, während der nächsten 6 Jahre anstatt wie gewöhn-

lich 500 Rt. jährlich 1000 Rt. auf ihre Steuerrückstände abzutragen; und ob nicht das Ministerium zu autorisiren sein dürfte, das in dieser Beziehung weiter Erforderliche zu veranlassen.

Die beiden Anträge wurden von *Seiner Majestät* allerhöchst genehmigt.

Fremdeles refererede *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Raasløff] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Omlægning af Jurisdictionen over nogle resp. til Lygumkloster Amt og Tønder Amt hørende Grundstykker.

Overensstemmende med Indstillingen behagede *Hans Majestæt* med Hensyn til det af Gaardeierne i Sølsted Jens Jensen Nielsen, Christen Johannsen Klindts Hustru Maren født Paulsen, begge under Tønder Amt, og Laust Andersen Munksgaards Hustru Anne født Hansen under Lygumkloster Amt, paatænkte Mageskifte, hvorefter nysnævnte Anne Munksgaard født Hansen af sin i Lygumkloster Amt beliggende Gaard skal overdrage et til 1 Demat, 131 Roder boniteret Areal til Jens Jensen Nielsen og et til 9 Demat, 144 Roder boniteret Areal til Maren Klindt, født Paulsen imod af sidstnævnte i Tønder Amt beliggende Gaard at erholde et til 11 Demat, 95 Roder boniteret Areal, allernaadigst at bevilge, at Jurisdictionen over bemeldte Grundstykker omlægges og samme underlægges resp. Tønder Amt og Lygumkloster Amt.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Raasløff] referirte darauf eine allerunterthänigste Vorstellung, in welcher er beantragte, ob nicht zum Zweck der von dem Halbhufner Jacob Marquardsen in Wolsroy, Ny-Harde, und dem Nordgaarder Halbhufner Jacob Lund in Gintoft, Munkbrarup Harde, beabsichtigten Vermögenssiftung der dem Ersteren gehörigen Koppel »Hesteberg« genannt, von Bonität 10 Heidscheffel, 1 Schipp und 8 Ruthen, gegen zwei dem Letzteren gehörige Nordgaarder Landstücke von gleicher Bonität die Jurisdiction dieser Grundstücke umgelegt und dieselben respective der Munkbrarup Harde und der Ny-Harde zugelegt werden mögen.

Dieser Antrag wurde von *Seiner Majestät* allerhöchst genehmigt.

Noch referirte *der Minister für das Herzogthum Schleswig* [Raasløff] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Aufhebung der auf den Gütern Noer und Grünwald ruhenden fideicommissarischen Eigenschaft.

In Übereinstimmung mit den Anträgen geruheten *Seine Majestät*, die durch die unterm 14ten August 1838 allerhöchst bestätigte Fun-

dations- und Donations-Acte der verwitweten Frau Herzogin Louise Augusta zu Schleswig-Holstein-Sönderburg-Augustenburg, gebornen Prinzessin zu Dänemark, Königlichen Hoheit, vom 5ten August 1838 angeordnete fideicommissarische Eigenschaft der adeligen Güter Noer und Grünwald, mit Zubehörungen, aus allerhöchster Königlicher Machtvollkommenheit gänzlich und dergestalt aufzuheben, dass es dem gegenwärtigen Inhaber der genannten Güter gestattet werde, dieselben nebst Zubehörungen vollgültig, jedoch unter ausdrücklicher Aufrechthaltung der Gerechtsame der in dem § 4, cfr. § 15, genannten Gläubiger, sowie der Rechte Dritter, die nicht aus der jetzt aufgehobenen Fideicommisseseigenschaft der vorgenannten Güter entspringen, zu veräußern; und geruheten Seine Majestät ferner allerhöchst anzuordnen, dass auf dem Folio der Güter Noer und Grünwald in dem schleswigschen landgerichtlichen Schuld- und Pfandprotokoll eine desfällige Notiz einzutragen sei.

Sluttelig refererede *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Raasløff] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, om ikke Ministeriet maa blive allernaadigst bemyndiget til, igjennem den Kongelige Commissarius ved den fortiden stedfindende overordentlige Forsamling af Provindsialstænderne for Hertugdømmet Slesvig, at indrømme bemeldte Forsamling en kort Forlængelse af den for samme Varighed fastsatte Tid af 3 Uger, dersom en saadan Forlængelse maatte findes nødvendig til de af Regjeringen forelagte Sagers Tilendebringelse, dog at Forlængelsen ikke overskrider en Uge, samt med den udtrykkelige Tilkjendegivelse, at de ommeldte Sager i ethvert Tilfælde maa være tilendebragte inden denne forlængede Fristes Udløb, da en yderligere Forlængelse under ingen Omstændigheder kan ventes.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst Indstillingen, idet Allerhøistsamme dog derhos tillige allernaadigst bemyndigede Ministeriet for Hertugdømmet Slesvig til om fornødent at udvide den paagjældende Forlængelses-Frist indtil 14 Dage.

Justitsministeren [Simony] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at de ved Regulativet af 14de Mai 1852 § 16 og 18 i Henhold til Plakat af 13de October 1847 § 4 normerede Betalinger for Patienter i Helbredelsesanstalten for Sindssvage i Nørrejylland fra 1ste Januar 1856 maa forhøies saaledes: a, for Patienter, som høre hjemme i Nørrejylland: 1ste Forpleiningsklasse 360 Rd. aarlig, 2den Forpleiningsklasse 272 Rd. aarlig, 3die Forpleiningsklasse

200 Rd. aarlig; b, for Patienter fra andre Dele af det danske Monarki: 1ste Forpleiningsklasse 460 Rd., aarlig, 2den Forpleiningsklasse 372 Rd. aarlig, 3die Forpleiningsklasse 300 Rd. aarlig; c, for Udlændinge: 1ste Forpleiningsklasse 540 Rd. aarlig, 2den Forpleiningsklasse 460 Rd. aarlig, dog at denne Forhøielse for de Patienter, der allerede ere eller inden fornævnte Tid blive optagne i Helbredelsesanstalten, først skal indtræde fra 1ste April 1856.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede.

Justitsministeren [Simony] refererede dernæst en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at det allernaadigst maa tillades, at de Summer, der indskydes i den Sparekasse, som agtes oprettet for Skanderborg Kjøbstad og Omegn, maa tilligemed sammes Renter, saalænge de der henstaa, være fritagne for at kunne belægges med Arrest og Beslag.

Det Indstillede blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Fremdeles refererede *Justitsministeren* [Simony] en allerunderdanigst Forestilling, hvorved forelægges Udkast til Lov om Indførelse af en Kapitelstaxt paa Færøerne.

I Overensstemmelse med Indstillingen approberede *Hans Majestæt* allernaadigst bemeldte Lovudkast til Forelæggelse for Rigsdagen.

Justitsministeren [Simony] refererede en allerunderdanigst Forestilling angaaende Strafformildelse for Kleinsmed Johan Fabian Lischang, idet han allerunderdanigst indstillede, at den Kleinsmedsvend Johan Fabian Lischang her af Staden ved Høiesterets Dom af 1ste November d. A. for Indbrudstyveri, forøvet ombord paa et Skib, i Medfør af Forordningen 11te April 1840 § 12, 2det Membrum, idømte Straf af 6 Aars Tugthusarbeide maa formildes til 8 Maaneders Forbedringshusarbeide.

Hans Majestæt Kongen behagede allernaadigst at resolve, at den Domfældte tilfundne Straf bliver at formilde til 6 Gange 5 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

Endvidere refererede *Justitsministeren* [Simony] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles:

- 1) At den Besidder af Grevskabet Lerchenborg, Kammerherre, Grev Christian Albrecht Lerche under 28de August d. A. meddelte allerhøieste Bevilling til paa Grevskabet at optage et Laan, stort 50.000 Rd., cassetes.
- 2) At det til Bestridelse af Omkostningerne ved de alt udførte Arbei-

der til Istandsættelse og Forbedring af de til Grevskabet hørende Bygninger tillades bemeldte Lehnsbesidder imod Sikkerhed i Grevskabets Indtægter at optage et Laan stort 25.000 Rd., imod at samme afbetales med $\frac{1}{20}$ eller 1250 Rd. aarlig, første Gang i 11te December Termin 1856 og iøvrigt paa de sædvanlige Vilkaar. Begge disse Indstillinger bleve af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldte.

Justitsministeren [Simony] refererede derefter en allerunderdanigst Forestilling angaaende Strafformildelse for Kirsten Larsdatter af Vixnæs, idet han indstillede, at Tienestepige Kirsten Larsdatter af Vixnæs under Maribo Amt allernaadigst maa eftergives den hende ved Høiesterets Dom af 5te d. M. for med 3 forskjellige Mandspersoner at have avlet 4 uægte Børn, i Henhold til D. L. 6-13-9 og Forordningen af 19de Marts 1751, cfr. Pl. 30te November 1792 og 5te Juni 1822 idømte Straf af 6 Aars Forbedringshusarbeide, mod at hun hensættes til Fængsel paa Vand og Brød i 3 Gange 4 Dage.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede.

Derpaa refererede *Justitsministeren* [Simony] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at det allernaadigst maa tillades Smed Carl Frederik August Heidemann af Strøby under Præstø Amt at indgaa nyt Ægteskab, navnlig ogsaa med Lisbeth Nielsdatter sammesteds, uanset at han med hende har bedrevet Hor.

Det Indstillede blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Justitsministeren [Simony] refererede derefter en allerunderdanigst Forestilling om, at Holsteinborg Birk maa vedblive som særegen Jurisdiction, idet han indstillede:

- 1) At Holsteinborg Birk under Sorø Amt maa vedblive som en særegen Jurisdiction, og at Sognene Hyllested og Tingjellinge under Antvorskov Birk fra 1ste Januar 1856 maa henlægges derunder.
- 2) At der af det Birkedommeren i Antvorskov Birk af Statskassen tillagte Vederlag for den ved Loven af 20de Juni 1850 bortfaldne, hidtil ydede Birkedommerløn maa for de nævnte tvende Sognes Vedkommende fra samme Tidspunkt afgaa resp. 8 Rd. 1 Sk. og 4 Rd. 11 Sk., der tillægges Birkedommeren i Holsteinborg Birk.
- 3) At Birkedommeren i Holsteinborg Birk fra den nævnte Tid afgiver den af ham hidtil i Antvorskov Birk udenfor de mernævnte 2 Sogne samt i Østerflakkebjerg og i Vesterflakkebjerg Herreder udøvede Civiljurisdiction til Retsbetjentene i disse Jurisdictioner,

medens paa den anden Side fra samme Tid den Civiljurisdiction, som Herredsfogden i Østerflakkebjerg Herred har udøvet i Quislemark og Fjurendal Sogne under Holsteinborg Birk og Herredsfogden i Vesterflakkebjerg Herred i Høve Sogn under samme Birk, gaar over til Birkedommeren i dette Birk.

- 4) At de i Anledning af de oven foreslaaede Jurisdictionforandringer fornødne Udskrifter af Skjøde- og Panteprotokollerne m. v. blive at levere uden Gebyr, men mod Godtgjørelse af de derved forarsagede Omkostninger, der afholdes af det til extraordinære Udgifter ved Justits- og Politivæsenet paa Justitsministeriets Budget bevilgede Beløb, dog at Birkedommeren i Antvorskov Birk i Henhold til allerhøieste Resolution af 18de August 1852 vil have selv at bære Halvdelen af de ommeldte Omkostninger, forsaavidt angaar de Udskrifter, han vil have at levere.
- 5) At det allernaadigst bifaldes, at Grevskaftet Holsteinborg uden Godtgjørelse overlader, dels til Birkedommeren i Holsteinborg Birk Brugen og Benyttelsen af den Gaard i Sterrede med underliggende Jord c. 30 Tdr. Land, som hidtil af bemeldte Birkedommer har været afbenyttet, dels Jurisdictionen det af samme hidtil benyttede Thing- og Arresthus sammesteds med den til Brug for Arrestforvareren samme tillagte Jordlod ca. 3 Tdr. Land, hvorfra dog gaar c. 1 Skp. Land, der ligger mellem Thinghusets Have og Husmand Hans Mortensens Husplads, alt paa de af den nuværende Lehnsbesidder, Kammerherre, Grev L. H. C. H. Holstein opstillede og ovenfor allerunderdanigst nævnte Vilkaar.

Samtlige Indstillinger bleve af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldte. Endvidere refererede *Justitsministeren* [Simony] en allerunderdanigst Forestilling, hvorved forelægges Udkast til Lov om en Forandring i § 2 af Loven af 23de Marts 1851 om Udskrivningsvæsenets Omordning, m. m.

I Overensstemmelse med Indstillingen approberede *Hans Majestæt* allernaadigst bemeldte Lovudkast til Forelæggelse for Rigsdagen.

Justitsministeren [Simony] refererede en allerunderdanigst Forestilling angaaende Mulkts Nedsættelse for Niels Jørgensen af Kjøbenhavn.

Overensstemmende med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at den Skrædder Niels Jørgensen her af Staden ved Høieste-

rets Dom af 20de Juni d. A. for unødigt Trætte idømte Mulkt til Justitskassen af 200 Rd. maa nedsættes til 10 Rd.

Justitsministeren [Simony] refererede dernæst en allerunderdanigst Forestilling, hvorved forelægges Udkast til en Tyendelov for Færøerne.

I Overensstemmelse med Indstillingen approberede *Hans Majestæt* allernaadigst bemeldte Lovudkast til Forelæggelse for Rigsdagen.

Fremdeles refererede *Justitsministeren* [Simony] en allerunderdanigst Forestilling, hvorved forelægges Udkast til Lov om Brandvæsenet for Thorshavn paa Færøerne.

I Overensstemmelse med Indstillingen approberede *Hans Majestæt* allernaadigst bemeldte Lovudkast til Forelæggelse for Rigsdagen, dog at, efter *Marineministerens* [Michelsens] Forslag, i § 9 Ordene »om Aftenen eller Natten« udgaa.

Sluttelig refererede *Justitsministeren* [Simony] en allerunderdanigst Forestilling, hvorved forelægges Udkast til Lov om Oprettelsen af en Bygningscommission i Thorshavn.

Overensstemmende med Indstillingen approberede *Hans Majestæt* allernaadigst bemeldte Udkast til Forelæggelse for Rigsdagen.

Finantsministeren [Andræ] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Planen for indeværende Aars Klasselotteri maa allernaadigst approberes til at gjælde ogsaa for det 109de og det 110de Kongelige Kjøbenhavnske Klasselotteri i Aarene 1856 og 1857, med Forbehold af endelig Bekræftelse ved Statsbudgettet; samt at Finantsministeriet bemyndiges til at lade Planen offentliggjøre og Lodsedlerne udgive paa sædvanlig Maade.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede.

Hans Majestæt hævdede derpaa Geheime-Statsraadets Møde.

J. Liebe.

Møde i geheimestatsrådet mandag d. 3. december 1855.

Aar 1855, Mandagen den 3die December, var det Geheime-Statsraad forsamlet paa Christiansborg Slot under Hans Majestæt Kongens allerhøieste Præsidium. Hans Kongelige Høihed Arveprindsen var fraværende.

Conseilspræsidenten [Bang] refererede en allerunderdanigst Fore-

stilling, hvori indstilles, at det maatte behage Hans Majestæt allernaadigst at fastsætte, at de i Forfatningsloven for det danske Monarkis fælleds Anliggender af 2. October d. A. § 15 ommeldte, af Conseilspræsidenten ledede, Ministerconferentser skulle holdes i den almindelige Geheimestatsraadssal, at de Kongelige Prindsers Pladser i samme ved Thronens Side skulle staa dem aabne, og at det derfor skal være Conseilspræsidentens Pligt forud at underrette Prindserne om Conferentsernes Afholdelse; og at det derhos maatte behage Hans Majestæt allernaadigst at befale, at der forelægges det først sammentrædende Rigsraad et Lovforslag, hvorved Forfatningslovens § 5 erholder det Tillæg: »Forpligtelsen til at afgive ovennævnte edelige Forsikkring bortfalder, og Thronfølgeren tiltræder umiddelbart Regjeringen, forsaavidt han allerede tidligere i Geheime-Statsraadet har meddelt den omhandlede Forfatningsakt«.

Hans Majestæt resolverede allernaadigst i Overensstemmelse med Indstillingen.

Efterat *Hans Majestæt* dernæst havde yttret, at Allerhøistsamme, efterat den paagjældende Sag nu var afgjort paa den Maade, som sket var, ikke vilde gjøre nogen Forandring i Hans Kongelige Høihed Arveprindsens militære Stilling, førend Rigsraadet havde været samlet, og Hans Kongelige Høihed til det Geheime-Statsraads Protokol havde afgivet sin edelige Forsikkring, men at Allerhøistsamme til den Tid vilde have Spørgsmaalet om, hvad der i bemeldte Henseende maatte være at gjøre, taget nærmere under Overveielse, blev det, i Anledning af en Yttring fra *Conseilspræsidenten* [Bang], om ikke de Indtægter, Hans Kgl. Høihed Arveprindsen havde i sin tidligere militære Stilling, allerede nu strax kunde igjen tillægges Høistsamme, af *Hans Majestæt*, overensstemmende med *Krigsministerens* [Lüttichaus] Forslag, allerhøist resolveret, at Krigsministeren har om det af Conseilspræsidenten nævnte Punkt at conferere med de øvrige Ministre og derefter at nedlægge nærmere allerunderdanigst Forestilling.

Hans Majestæt hævdede derpaa Geheime-Statsraads-Mødet.

J. Liebe.

Møde i geheimestatsrådet lørdag d. 8. december 1855.

Aar 1855, Løverdagen d. 8de December, var det Geheime-Statsraad forsamlet paa Frederiksborg Slot under Hans Majestæt Kongens aller-

høieste Præsidium. Ministeren for Hertugdømmerne Holsten og Lauenborg var fraværende.

Ministeren for Monarkiets fælleds indre Anliggender [Bang] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at det maatte behage Hans Majestæt Kongen at bemyndige Ministeren for Monarkiets fælleds indre Anliggender til ad mandatum at udfærdige de fornødne allerhøieste Ordre til de af Hans Majestæt allernaadigst udnævnte Formænd og Tilforordnede i de resp. Valgkredsbestyrelser, samt at Hans Majestæt lige allernaadigst vil bemyndige ovennævnte Minister til ved en fra Ministeriet udgaaet Bekjendtgjørelse at bringe den allernaadigst truffne Bestemmelse om Valgkredsbestyrelsernes Sammensætning samt om Valgstederne til almindelig Kundskab.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Indenrigsministeren [Bang] refererede en allerunderdanigst Forestilling i Anledning af de allerhøieste Reskripter, Dyrtiden betræffende. I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at der med Hensyn til Foranstaltninger til at lindre den befrygtede Nød i den forestaaende Vinter forholdes saaledes, som af Ministeriet i den allerunderdanigst refererede Forestilling nærmere er foreslaaet.

Indenrigsministeren [Bang] refererede fremdeles 4 allerunderdanigste Forestillinger, hvorved forelægges resp.: 1) Udkast til Lov ang. Oprettelsen af en Veterinær- og Landbo-Høiskole; 2) Udkast til Lov ang. Anlæg af en Kanal til Lettelse af Seiladsen forbi Grundene ved Løgstør; 3) Udkast til Lov om Lettelse for de mindre Kjøbstæder i Jylland i Udredelsen af deres Andel af Bekostningerne ved Omlægningen af deres Hovedlandeveisgader; 4) Udkast til Lov om Indtrædelse af Finantsernes Rentegaranti for Aktierne i den sjællandske Jernbane, saasart Banen i sin hele Længde er aabnet for Godsbefordring.

Samtlige bemeldte 4 Udkast bleve af *Hans Majestæt* allernaadigst approberede til Forelæggelse for Rigsdagen.

Endvidere refererede *Indenrigsministeren* [Bang] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at der allernaadigst maa forundes Huset Cochræne & Co., Woodside ironworks, Dudley, Worcestershire i England som Entrepreneur for Udførelsen af Staden Kjøbenhavns Vand- og Gasværker, overensstemmende med de approberede Planer, Tilladelse til at tage i sin Tjeneste Mestre, Svende eller Lær-

linge af alle forskjellige Haandværker og ved Hjælp af disse, uden Hensyn til Laugsløvene eller de øvrige Anordninger angaaende Næringsberettigelse, at lade udføre alle til ommeldte Værker selv eller deres Anlæg behøvende Arbeider og Requisite.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede.

Sluttelig refererede *Indenrigsministeren* [Bang] en allerunderdanigst Forestilling om Eftergivelsen af 4 % Afgiften af 2 af afgangne Oberst Conradt og Hustru oprettede Legater.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at den ved Forordningen af 12te September 1792 paabudne 4 % Afgift allernaadigst maa eftergives af den Kapital, som ifølge § 3 i det af afdøde Oberst, forhenværende Stadshauptmand og Chef for Kjøbenhavns Borgervæbning Jørgen Conradt og tidligere afdøde Hustru Sophie Amalie Conradt, født Holm, efter meddelt facultas testandi af 20de Januar 1842, under 24de i s. M. oprettede Testament, skal anvendes til Oprettelsen af tvende Legater, det ene for værdige og trængende Enker efter Officerer af Kjøbenhavns Borgervæbning, det andet for Enker efter Metalarbeidere, som enten ere optagne i Stiftelsen for trængende Haandværksmestre og deres Enker i Kjøbenhavn, eller som dertil ere kvalificerede.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Raasløff] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung, in welcher er beantragte, ob nicht die zwischen dem Pächter Jacob Friedrich Thomsen zu Dollrothfeld und seiner gemüthskranken Ehefrau Christina Margaretha Thomsen gebornen Lassen bestehende Ehe allergnädigst aufzulösen und dem Ersteren die Erlaubnis zur Eingehung einer neuen Ehe zu ertheilen sein dürfte, jedoch unter dem Vorbehalt, dass er, falls seine Vermögensumstände ihm späterhin solches ermöglichen sollten, zu den Verpflegungskosten für seine jetzige Ehefrau einen von der betreffenden Behörde näher zu bestimmenden Beitrag zu leisten haben werde.

Dieser Antrag wurde von *Seiner Majestät* allergnädigst genehmigt.

Ferner referirte *der Minister für das Herzogthum Schleswig* [Raasløff] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Wiederverpachtung der herrschaftlichen Foggebüller Parcellen bei Aventoft, Amt Tondern, indem er beantrage, ob nicht die herrschaftlichen Foggebüller Parcellen bei Aventoft im Amte Tondern auf 3 Jahre, vom 22sten Febr. 1856 angerechnet, für eine Summe von jährlich 2180 Rt. zu verpachten, und das Ministerium allergnädigst zu autorisiren sein

möchte, das in dieser Beziehung weiter Erforderliche zu veranstalten.

Seine Majestät genehmigten allerhöchst diesen Antrag.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Raasløff] refererede dernæst en allerunderdanigst Forestilling ang. Projectet til Anlæggelsen af en Chaussee mellem Flensborg og Sønderborg. I Overensstemmelse med Indstillingen approberede *Hans Majestæt* allernaadigst det af den dirigerende Ingenieur officer for Chausseevæsenet i Hertugdømmet Slesvig udarbejdede Project til Anlæggelse af Chausseen mellem Flensborg og Sønderborg i Retningen af Clusriis-Rinkenæs og Rinkenæs-Sønderborg.

Schliesslich referirte *der Minister für das Herzogthum Schleswig* [Raasløff] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Übertragung des der »Altonaer Zeitung« ertheilten Privilegiums zur Aufnahme von Proclamen und anderer öffentlicher Erlasse der Behörden des Herzogthums Schleswig auf das in Altona herauszugebende Blatt »Nordischer Courier und Altonaer Nachrichten«, indem er allerunterthänigst beantragte:

- 1) Ob nicht allerhöchst zu verfügen sein möchte, dass vom 1sten Januar künftigen Jahres angerechnet für das einmalige Einrücken einer Bekanntmachung in die »Berlingsche politische und Avertissements Zeitung« und in das betreffende holsteinische Blatt eine Gebühr von 1 Rt. 4. M. und für dreimaliges Einrücken in diese Blätter eine Gebühr von 3 Rt., für einmaliges Einrücken einer Bekanntmachung in die »Flensburger Zeitung« und in die »Dannevirke«, aber eine Gebühr von 5 M. und für dreimaliges Einrücken in dieselben eine Gebühr von 1 Rt. 4 M. zu entrichten sei.
- 2) Ob nicht ferner allerhöchst anzuordnen sein möchte, dass die Proclame und andere Erlasse der Behörden des Herzogthums Schleswig von der Zeit an, da die »Altonaer Zeitung« zu erscheinen aufhören wird, anstatt in dieses Blatt in die demnächst unter dem Namen »Nordischer Courier und Altonaer Nachrichten« in Altona erscheinende Zeitung einzurücken seien.
- 3) Ob nicht das Ministerium allerhöchst zu autorisiren sein möchte, die vorstehenden Bestimmungen zur öffentlichen Kunde zu bringen und
- 4) Ob nicht den Verlegern der projectirten neuen Zeitung »Nordischer Courier und Altonaer Nachrichten« bei Mittheilung dieser allerhöchsten Resolution zugleich durch das Ministerium zu er-

öffnen sein möchte, dass die solchergestalt eingeräumte Begünstigung selbstverständlich zu jeder Zeit der Zeitung wiederum entzogen werden könne, ohne dass die Eigenthümer derselben desfalls auf irgend welche Entschädigung Anspruch machen könnten, und dass ihnen die Verpflichtung obliege, ausser den gratis und ex officio erlassenen Proclamen und Bekanntmachungen der Localbehörden des Herzogthums Schleswig, insbesondere auch sämtliche auf die ganze dänische Monarchie oder speciell auf das Herzogthum Schleswig sich beziehenden Königlichen Verordnungen und Erlasse der Ministerien, welche der Redaction zur Insertion zugestellt werden, unentgeltlich aufzunehmen.

Seine Majestät geruheten, unter Vorbehalt allerhöchster näherer Resolution betreffend den sub No. 1 gestellten allerunterthänigsten Antrag, welcher mit einer demnächst in Erwägung zu ziehenden allgemeinen Regulirung der für Proclame und andere öffentliche Bekanntmachungen zu entrichtenden Gebühren in Verbindung zu setzen wäre, die Anträge 2, 3 und 4 allerhöchst zu genehmigen.

Justitsministeren [Simony] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvorved forelægges Udkast til Lov angaaende Forandring i § 4 af Lov om Handel og Skibsfart paa Island af 15de April 1854.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* aller-naadigst, at bemeldte Lovudkast forelægges den den 1ste d. M. sammentraadte Rigsdag.

Fremdeles refererede *Justitsministeren* [Simony] en allerunderdanigst Forestilling, hvorved forelægges Udkast til Lov angaaende Erhvervelse af Forsørgelsesret paa Færøerne.

Overensstemmende med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* aller-naadigst, at bemeldte Lovudkast forelægges den den 1ste d. M. sammentraadte Rigsdag.

Justitsministeren [Simony] refererede dernæst en allerunderdanigst Forestilling om Strafformildelse for Arrestanten Jørgen Pedersen.

I Overensstemmelse med Indstillingen behagede *Hans Majestæt* allernaadigst at formilde den Arrestanten Jørgen Pedersen af Vellev under Viborg Amt ved Høiesterets Dom af 19de f. M. for Brandstiftelse efter Forordningen 26de Marts 1841 § 1 idømte Straf af at have sit Liv forbrudt, derhen, at han, istedetfor at lide efter Dommen, hensesættes til Tugthusarbeide paa Livstid.

Derefter refererede *Justitsministeren* [Simony] en allerunderda-

nigst Forestilling, hvori han indstillede, at den Arrestantinden Birgithe Cathrine Knudsdatter af Søndervese under Ringkjøbing Amt ved Høiesterets Dom af 21de f. M. for attenteret Mord paa hendes Mand, Husmand Christen Jensen, i Henhold til Lovens 6-6-22, sammenholdt med Forordningen 4de October 1833 § 14, tilfundne Straf af at have sit Liv forbrudt, maa eftergives hende, mod at hun hensættes til Tugt-
husarbeide paa Livstid.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Justitsministeren [Simony] refererede videre en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Cigarmager Frederiksens Hustru Poulina Conradine, født Hesse af Kjøbenhavn allernaadigst maa eftergives den hende ved Høiesterets Dom af 4de October d. A. for 2den Gang begaaet Tyveri i Henhold til Forordningen 11te April 1840 § 13 idømte Straf af Forbedringshusarbeide i 1 Aar, mod at hun hensættes i Fængsel paa Vand og Brød i 6 Gange 5 Dage.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede.

Sluttelig refererede *Justitsministeren* [Simony] en allerunderdanigst Forestilling, hvorved forelægges Udkast til Bygningslov for Staden Kjøbenhavn og dens Forstæder. I Overensstemmelse med Indstillingen blev bemeldte Udkast, med Hensyn til hvilket *Finantsministeren* [Andræ] fandt Anledning til at gjøre den almindelige Bemærkning, at Redaktionen af Lovudkastet var, hvad den mathematiske Side af dette angik, meget mangelfuld, allerhøist approberet til Forelæggelse for Rigsdagen.

Finantsministeren [Andræ] refererede en allerunderdanigst Forestilling angaaende Statsboghorderiets Stilling, idet han indstillede, at Statsboghorderiet udgaar fra Finantsministeriets 1ste Departement og henlægges direkte under Finantsministeren, at som en Følge af, at det er Statsboghorderiet paalagt at aflægge Regnskab saavel for Monarkiets fælleds som for Landsdelenes særlige Finantsvæsen, der tillægges det Myndighed til direkte Correspondance med vedkommende Ministerier og Generaldecisorater, ligesom det hos Regnskabsbetjentene kan erhverve fornødne Oplysninger i Regnskabs-Anliggender; at de befalede Duplicater af vedkommende Regnskabsføreres Extracter i hele Monarkiet, hvilke hidtil for en Del indirecte gennem de paagjældende overordnede Autoriteter ere Statsboghorderiet tilsendte, fremtidig direkte tilstilles Statsboghorderiet.

Idet *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt det Indstillede, meddelte

Allerhøistsamme tillige Finantsministeren den af ham allerunderdanigst begjærte Bemyndigelse til at lade samme paa sædvanlig Maade bringe til almindelig Kundskab.

Cultusministeren [Hall] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvorved forelægges et Forslag til Lov om nogle forandrede Bestemmelser for Borger- og Almueskolevæsenet i Kjøbstæderne og paa Landet.

Conseilspræsidenten [Bang] foreslog ved det foreliggende Udkasts § 19, at Pensionen skulde beregnes fra den Tid, Pensionsberettigelsen indtræder og ikke, som i Udkastet bestemt, fra den Tid, de Vedkommende fik fast Ansættelse, idet denne sidste Bestemmelse var en saa paafaldende fordelagtig Begunstigelse for Skolelærerne fremfor Hans Majestæts øvrige Embedsmænd, at han ingenlunde kunde tilraade den. Paa den anden Side vilde han derimod foreslaa, at al den Tid, hvori en Skolelærer uden at være fast ansat, har været i det offentlige Skolevæsens Tjeneste, skal regnes med for at tilveiebringe det Tidsrum, der giver Pensionsberettigelse, saa at altsaa for Hjælpelærere, der ofte have større og vigtigere Hverv end Andenlærere og ofte tjene i mange Aar, inden de faa fast Ansættelse, hint Tidsrum beregnes fra den Tid, de ansættes som Hjælpelærere.

Idet *Cultusministeren* [Hall], hvad den sidste Del af *Conseilspræsidentens* Forslag angik, intet derimod kunde have at erindre, troede han, hvad den første Del af samme angik, vel ikke, at Sammenligningen med andre Embedsmænd her kunde være afgørende, eller at der vilde være noget ubilligt i, at Skolelærerne stilledes i den paagjældende Henseende saaledes som i Udkastet bestemt, men paa den anden Side maatte han erkjende, at der, selv om Bestemmelsen modificeres i Overensstemmelse med, hvad *Conseilspræsidenten* havde foreslaaet, ganske vist vil være sket et stort Skridt fremad for Skolelærerne; og efterat derpaa *Finantsministeren* [Andræ] havde understøttet *Conseilspræsidentens* Forslag, blev dette i sin Helhed allernaadigst bifaldt af *Hans Majestæt*, idet Allerhøistsame overlod til *Cultusministeren* nærmere at omredigere §'en i Henhold dertil.

Endvidere overlod *Hans Majestæt* *Cultusministeren* i samme § 19 nærmere at ændre Redaktionen derhen, at det tydeligere udtrykkes, hvad *Cultusministeren*, paa dertil af *Finantsministeren* givne Anledning, havde erklæret at være Meningen af §en: at det kun er, naar en Skolelærer faar Afsked af en ham utilregnelig Aarsag, at han er

berettiget til Pension, og at det er Reguleringssummen for de flere Embeder, hvori Skolelæreren i de sidste 5 Aar maatte have tjent, efter hvilken Pensionen skal beregnes.

Med Hensyn til Udkastets § 10 fandt *Marineministeren* [Michelsen], at Alderstillægget ikke burde beholdes, naar Skolelæreren forflyttedes til et Embede, som havde større Indtægter end den, hans hidtilværende Embede i Forbindelse med Alderstillægget havde givet ham, til hvilken samme Anskuelse *Conseilspræsidenten* [Bang] og *Finansministeren* [Andræ] sluttede sig; og efterat i den Anledning *Cultusministeren* [Hall] havde gjort opmærksom paa de noget særegne Forhold, som finde Sted med Hensyn til Skolelærerne, saa at man i den paagjældende Henseende ikke kan trække Sammenligning mellem dem og andre Embedsmænd, og at der heller ikke syntes ham at være i og for sig noget at indvende imod, at Skolelæreren beholdt Alderstillægget, naar han engang havde det, bemærkede *Marineministeren* [Michelsen], at det ialtfald forekom ham rettest at lade det sidste Punktum af § 10 udgaa, da det hele Spørgsmaal om Alderstillæggets Bibeholdelse eller Bortfalden vilde derved overlades til Afgjørelse ad administrativ Vei i hvert enkelt Tilfælde.

Hans Majestæt Kongen resolverede derefter, at det sidste Punktum i Udkastets § 10 udgaar; og med denne Forandring samt med de forommeldte allerhøist resolverede Ændringer i § 19 bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, overensstemmende med *Cultusministerens* Indstilling, at det omhandlede Udkast forelægges den nu forsamlede Rigsdag.

Sluttelig refererede *Cultusministeren* [Hall] en allerunderdanigst Forestilling om Forelæggelse for Rigsdagen af et Forslag til Lov om Lønningerne for de ved Skolelærer-Seminarierne ansatte Forstandere og Lærere samt om Understøttelse til Seminaristerne.

I Overensstemmelse med Indstillingen behagede *Hans Majestæt* allernaadigst at bifalde, at bemeldte Lovforslag med tilhørende Motiver forelægges den nu forsamlede danske Rigsdag.

Hans Majestæt hævede derpaa Geheime-Statsraads-Mødet.

J. Liebe.

Møde i geheimestatsrådet onsdag d. 19. december 1855.

Aar 1855, Onsdagen d. 19de December, var det Geheime-Statsraad

forsamlet paa Christiansborg Slot under Hans Majestæt Kongens allerhøieste Præsidium.

Indenrigsministeren [Bang] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvorved forelægges Udkast til Lov om en midlertidig Gageforbedring m. m.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at bemeldte Lovudkast forelægges Rigsdagen med den Forandring, at i § 3 Ordene »den hidtilværende« udgaa, samt at i § 8 istedetfor Ordene »en almindelig Lønningslov for samtlige Kongerigets« sættes »almindelige Lønningslove for Kongerigets«.

Fremdeles refererede *Indenrigsministeren* [Bang] en allerunderdanigst Forestilling, hvorved forelægges Udkast til Lov angaaende Amtmændenes Contoirholdsgodtgjørelse. Overensstemmende med Indstillingen approberede *Hans Majestæt* allernaadigst bemeldte Lovudkast til Forelæggelse for Rigsdagen.

Endvidere refererede *Indenrigsministeren* [Bang] en allerunderdanigst Forestilling, hvorved forelægges Udkast til Lov om Forandring i Henseende til den ved Lov af 25de Februar 1851 § 4 for Amtsforvalterembederne i Kongeriget normerede Godtgjørelse for Contoirhold.

Overensstemmende med Indstillingen blev dette Lovudkast af *Hans Majestæt* allernaadigst approberet til Forelæggelse for Rigsdagen.

Indenrigsministeren [Bang] refererede dernæst en allerunderdanigst Forestilling, hvorved forelægges Udkast til Lov indeholdende en Forandring i § 2 af Loven af 26de Marts 1852 angaaende Redningsvæsenet paa de danske Kyster.

Overensstemmende med Indstillingen approberede *Hans Majestæt* allernaadigst bemeldte Lovudkast til Forelæggelse for Rigsdagen.

Videre refererede *Indenrigsministeren* [Bang] en allerunderdanigst Forestilling, hvorved forelægges Udkast til Lov angaaende nogle midlertidige Foranstaltninger sigtende til at sikre Staden Kjøbenhavn tilstrækkelig Forsyning med billige Livsfornødenheder.

Ogsaa dette Lovudkast blev i Overensstemmelse med Indstillingen allernaadigst approberet til Forelæggelse for Rigsdagen.

Indenrigsministeren [Bang] refererede fremdeles en allerunderdanigst Forestilling angaaende allerhøieste Approbation paa et til Forelæggelse for Rigsdagen bestemt Lovudkast om Afløsning af Forpligtelsen til at erlægge Brokorn og Bropenge.

Overensstemmende med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* aller-

naadigst, at bemeldte Lovudkast forelægges Rigsdagen, dog, paa dertil af *Finantsministeren* [Andræ] given Anledning, at der i § 10 istedet for Ordene »en saa stor Kapital som strax udbetalt svarer til Indtægten i den Række af Aar, der maa anslaas som Broeierens Livsvarighed efter den af Livrente- og Forsørgelsesanstalten udgivne Rentabilitets-Beregning« sættes: »en saa stor Kapital, som strax udbetalt og beregnet efter 4 % Rentefod svarer til Indtægten i den Række Aar, der maa anslaas som Broeierens Livsvarighed efter den af Livrente- og Forsørgelsesanstalten fulgte Mortabilitets-Tabel«.

Indenrigsministeren [Bang] refererede derpaa en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at der allernaadigst maa forundes C. F. og E. E. Lundstrøm af Jønkjøbing 5 Aars Eneret til i det danske Monarki at forfærdige eller lade forfærdige Stryge-Fyrtøier, ved hvilke Phosphoret ikke anbringes paa Stikkerne, men paa Strygefladen.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede.

Indenrigsministeren [Bang] refererede derefter en allerunderdanigst Forestilling om Eneret for Bog- og Papirhandler A. I. Wolff af Kjøbenhavn til at forfærdige Spillekort paa en af ham angiven Maade. I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at der forundes Bog- og Papirhandler samt Stentrykkerieier Aug. I. Wolff af Kjøbenhavn 3 Aars Eneret til i det danske Monarki at forfærdige Spillekort med Farve-Stentryk og Politur af Schellak paa den af ham angivne Maade.

Sluttelig refererede *Indenrigsministeren* [Bang] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Fritagelse for Brug af stemplet Papir til de Depositobeviser og Aktiebrev, som blive at udstede af den Diskontobank, som agtes oprettet for Horsens og Omegn.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt*, at det ved allernaadigst Bevilling, der bliver at indløse med 28 Rd. 48 Sk., tillades, at den Diskontobank, som agtes oprettet for Horsens og Omegn, maa udfærdige Depositobeviser og Aktiebrev paa ustemplet Papir, og at disse Dokumenter senere maa transporteres uden Brug af stemplet Papir, paa Vilkaar, at det i selve Dokumenterne indføres, at de, ifølge Bevillingen, udstedes paa ustemplet Papir.

Udenrigsministeren [Scheele] meddelte, at han i Mandags Morges havde fra den herværende svenske Gesandt modtaget et Brev, hvori denne yttrer Ønske om at gjøre ham nogle Meddelelser; og samme

Dags Formiddag var Gesandten kommet til ham og havde forelæst ham en mellem Sverrig-Norge paa den ene Side og Vestmagterne paa den anden Side sluttet Convention samt tillige meddelt ham Copier af tvende Depecher fra den svenske Udenrigsminister til bemeldte Gesandt af 2den December. Gesandten havde tillige sagt, at samme Dag bleve Ratificationerne af Conventionen udvexlede i Paris og Conventionen selv meddelt i den franske Moniteur, saa at den nu ikke behøvede at holdes hemmeligt. Efterat have oplæst de forommeldte 3 Aktstykker og efter tillige, for at vise, hvor hemmeligt den hele Sag har været holdt, saavel i det hele taget som navnlig ogsaa lige overfor den danske Regjering og Sverrigs egne Gesandter i Udlandet, at have forelæst en Depeche fra den danske Gesandt i Stockholm af 4de December og en anden fra ham igaar ankommen Depeche af 14de December saavel som 2de Depecher af 12te November og 13de December fra den Kgl. Gesandt i Paris og en Depeche af 10de December fra den Kgl. Gesandt i Stockholm, bemærkede Udenrigsministeren, at da han allerede d. 14de December var vendt tilbage til Kjøbenhavn fra den korte Reise, han havde gjort til Holsten, vilde den svenske Gesandt, selv om han skulde kunne paaskyde Udenrigsministerens personlige Fraværelse som Grund til, at han ikke før havde gjort nogen Meddelelse om de 3 ovennævnte Aktstykker, som han alt tidligere maa have faaet, dog i ethvert Tilfælde kunne have været hos ham 3 Dage førend sket er. Hvad selve den afsluttede Convention angik, kunde den jo vistnok paa ingen Maade kaldes en Alliancetraktat, men ligesaa vist var det, at dens Afslutning, uden at den svenske Regjering forud nærmere havde meddelt sig derom til den danske Regjering, var imod den mellem Hans Majestæt og Kongen af Sverrig truffne Aftale om ikke at ville gjøre nogen Forandring i den med Hensyn til Krigsforholdene indtagne Stilling uden først at gjøre saadant til Gjenstand for Forhandling imellem hinanden. For Øieblikket troede han imidlertid paa den anden Side ikke, at der var andet at gjøre for den danske Regjering end tage Sagen ganske let og takke den svenske Regjering for den skete Meddelelse, idet man erklærer sig aldeles enig i, at der ved den afsluttede Convention aldeles intet er forandret i Sverrigs Neutralitets-Position; og ved Siden af, hvad man saaledes, efter hans Mening skulde officielt indskrænke sig til, under Afventning af, hvad der nærmere vilde ske, var det da hans Agt, i en confidential Depeche at anmode den Kgl. Gesandt i Stockholm om at se at faa Oplysning om

adskillige Spørgsmaal, som han vilde gjøre ham i Anledning af den omhandlede Convention, idet han jo rigtignok troede, at der maatte være foregaaet noget mere mellem Sverrig og Vestmagterne, end der stod i selve Conventionen.

Hans Majestæt Kongen yttrede, at Allerhøistsame maatte anse det for en Fornærmelse af Kongen af Sverrig, at denne, uden først enten ad diplomatisk Vei eller privat at have meddelt enten Allerhøistsamme eller Allerhøistsammes Regjering det mindste derom, havde afsluttet den paagjældende Convention, der i sine Følger kunde vanskeliggjøre Danmarks Stilling. En saadan Forbigaaelse af Allerhøistsamme fra den svenske Konges Side var imod den engang trufne Aftale imellem dem, som Allerhøistsamme fra sin Side stedse havde holdt, og Allerhøistsamme maatte dog idetmindste ønske, at den Kgl. Gesandt i Stockholm underhaanden lod Kongen af Sverrig vide, at det havde forundret Allerhøistsamme, at han ikke ialtfald privat havde meddelt Allerhøistsamme noget i den omhandlede Henseende, førend han havde besluttet sig til det Skridt, hvorom Talen er.

Udenrigsministeren [Scheele] holdt sig overbevist om, at den Kgl. Gesandt vilde af sig selv, uden at han behøvede at instruere ham derom, ved passende Leilighed yttre sig for Kongen af Sverrig i den af Hans Majestæt antydede Retning.

Conseilspræsidenten [Bang], *Krigsministeren* [Lüttichau] og *Finantsministeren* [Andræ] sluttede sig ganske til Udenrigsministerens tidligere Udtalelse med Hensyn til den Maade, hvorpaa Sagen skulde i Øieblikket tages ligeoverfor Sverrig.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Raasløff] bemærkede, at han blot for at forebygge den Misforstaaelse, at hans Taushed skulde antages for en Tiltrædelse af den af Udenrigsministeren tilraadete Beslutning, skulde yttre et Par Ord. Det var hans Colleger bekjendt, at han allerede fra Begyndelsen af havde været stemt for en mere activ Optræden og Tilslutning til Vestmagterne fra Danmarks Side. Han troede, at hvis det nogensinde var Tid, hvor Dristighed var den rette Politik, saa var det nu; og han vilde for sit Vedkommende ikke tage i Betænkning at udtale som sin personlige Overbevisning om, hvad der nu var fra den danske Regjerings Side at gjøre: at man lod Kongen af Sverrig vide, at man ved, hvad der var fra hans Side nu var sket, betragtede sit tidligere Forhold til ham med Hensyn til Krigsforholdene løst, og at man satte sig i Forbindelse med Vestmagterne og sluttede

sig til dem. Han kunde imidlertid ikke antage, at Hans Majestæt vilde følge et allerunderdanigst Raad fra ham i den Retning, saameget mindre som der vistnok ogsaa lader sig anføre plausible Grunde for den politiske Linie, som hans Colleger følge, og som han fuldkomment maatte respektere; og idet han, som allerede bemærket, blot havde troet at maatte udtale sig for ikke at udsætte sig for, at hans Taushed skulde betragtes som Enighed, troede han ogsaa, at man, naar der ikke kan være Tale om et fuldstændigt Omslag i den hele hidtil fulgte Politik, helst maa, som af Udenrigsministeren foreslaaet, holde gode Miner med slet Spil, og fandt saaledes heller ikke, at der var andet at gjøre, end hvad Udenrigsministeren havde nævnt.

Hans Majestæt Kongen deciderede sig derefter for, at der fortiden forholdes saaledes som af Udenrigsministeren foreslaaet.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Scheele] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend eine der holsteinischen Ständeversammlung hinsichtlich einiger Abänderungen der Verordnung betreffend die Verfassung des Herzogthums Holstein vom 11ten Juni 1854 zu machende Vorlage, indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht der hieneben angeschlossene Entwurf eines Verfassungsgesetzes für die besonderen Angelegenheiten des Herzogthums Holstein, jedoch mit Ausschluss der §§ 1, 2, 3 und 6 der holsteinischen Ständeversammlung in ihrer nächsten Diät zur Beschlussnahme hinsichtlich derjenigen Bestimmungen, welche Veränderungen der Verordnung betreffend die Verfassung des Herzogthums Holstein vom 11ten Juni 1854 befassen, vorzulegen sein möchte.

Ministeren for Slesvig [Raasløff] yttrede, at han maatte være af den Anskuelse, at de i § 5 omhandlede Sager, hvorunder Ministeren for Holsten og Lauenborg anklages for sin Embedsførelse, bør henlægges til en anden Ret end Overappellationsretten, da nemlig dennes Medlemmer ikke ere uafsættelige, og man derfor, paa Grund af denne Mangel paa Uafhængighed af Ministeren, ikke vil kunne have den Tillid til Retfærdigheden og Upartiskheden af Rettens Afgjørelser i saadanne Sager, som det dog maa fra alle Sider være om at gjøre. Da det samme Forhold finder Sted med Hensyn til den slesvigske Appellationsret, maatte han saameget mere lægge Vægt paa, at den paa-gjældende Bestemmelse i Udkastet forandres, som det ellers vilde, naar først en saadan Bestemmelse er slaaet fast for Holsten, blive dobbelt vanskeligt at undgaa en lignende Bestemmelse for Slesvig, hvilket han ikke kunde andet end anse for særdeles uheldigt.

Conseilspræsidenten [Bang] bemærkede, at Vanskeligheden ligger i, at det vilde vække den største Misfornøielse i den paagjældende Landsdel, naar de omhandlede Sager skulde gaa til en anden Landsdels Ret; og, hvad der vel var den eneste Udvei, at danne for hine Sager en Ret ved Udvalg af Stænderforsamlingen vilde, da det er den samme Forsamling, som anklager, være overmaade betænkeligt. Han troede saaledes, at der ikke var andet for end at lade det blive ved Udkastets Bestemmelse om, at disse Sager skulle høre under Overappellationsretten. Vel maatte han erkjende, at Indvendingen hentet fra, at Medlemmerne af denne Ret ere afsættelige, har endel Grund, men han troede dog ikke, at den i Virkeligheden har saameget paa sig, og han antog ei, at man vil have den Mistillid til Overappellationsretten i hine Sager, som den slesvigske Minister frygter for.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Raasløff] bemærkede yderligere, at han ikke kunde fravige sin yttrede Anskuelse, og fremhævede gjentagende Vigtigheden af, at den Domstol, for hvilken de omhandlede Sager bringes, staar for den offentlige Mening som aldeles uafhængig og upartisk. Han kunde heller ikke se, hvilke Hindringer der skulde være for at henvise disse Sager til Monarkiets Rigsret, hvor baade Overappellationsretten og den slesvigske Appellationsret ere repræsenterede; ialtfald maatte vel saadanne Hindringer, hvis de virkelig fandtes, kunne fjernes paa en eller anden Maade.

Ministeren for Hertugdømmerne Holsten og Lauenborg [Scheele] bemærkede, at Spørgsmaalet var, om den offentlige Mening i Hertugdømmerne hellere vilde have disse Sager paadømte af Monarkiets Rigsret end af Overappellationsretten og Appellationsretten, og i den Henseende var han rigtignok aldeles overbevist om, at man i de paagjældende Landsdele har langt større Tillid til sine egne Retter end til en anden.

Finantsministeren [Andræ] yttrede, at han i det væsentlige ganske delte de Betæneligheder, som den slesvigske Minister havde udtalt med Hensyn til Henvisningen af saadanne Sager som de her omhandlede til de paagjældende Landsdeles egne Domstole. Men han troede paa den anden Side, at der er afgjørende Hindring for at ordne Forholdet anderledes end i Udkastet bestemt, idet nemlig den store, for ham uovervindelige Vanskelighed for Sagernes Henvisning til Monarkiets Rigsret ligger i, at man, efter hans Overbevisning, ikke vilde kunne faa Rigsdagen til for Kongerigets Ministres Vedkommende at

indrømme Henvisningen af lignende Sager til Monarkiets Rigsret, og naar dette ikke skete, saa troede han heller ikke, at Hertugdømmernes Forsamlinger vilde gaa ind paa hine Sagers Henvisning til denne Ret.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Raasløff] mente, at dette da ialtfald først maatte forsøges. Hovedsagen var at faa en upartisk og retfærdig Retspleie, og i denne Henseende føiede han til, hvad han allerede havde yttret, endnu, at Overdomstolene i Hertugdømmerne ogsaa forsaavidt staa i et noget andet Forhold til disses Ministre end Kongerigets Overdomstol til dets Ministre, som hine Domstole tillige endnu for endel ere administrerende. Idet han derhos troede, at man i Slesvig vilde i de paagjældende Sager have langt større Tillid til Monarkiets Rigsret end til Appellationsretten, forbeholdt han sig iøvrigt slutteligen, naar der i sin Tid blev tale om de slesvigske Forfatningsforhold, at komme tilbage paa den af ham idag berørte Gjenstand.

Seine Majestät der König genehmigten darauf den vorliegenden allerunterthänigsten Antrag des Ministers für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg, jedoch dass in dem § 15 des Entwurfs am Ende das Wort »provisorisch« wegfalle.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Raasløff] refererede en allerunderdanigst Forestilling angaaende Henlæggelsen af Bestyrelsen af Domænevæsenet i Hertugdømmet Slesvig under Ministeren for Monarkiets fælleds indre Anliggender, idet han indstillede, om ikke Bestyrelsen af Domænevæsenet i Hertugdømmet Slesvig allerede nu maa henlægges under Ministeren for Monarkiets fælleds indre Anliggender, dog saaledes, at denne Minister og Ministeren for Hertugdømmet Slesvig allernaadigst bemyndiges til at træffe de med Hensyn til Forretningsgangen fornødne foreløbige Foranstaltninger, og at det forbeholdes den førstnævnte Minister i sin Tid at indkomme med nærmere allerunderdanigst Forestilling angaaende Sagens definitive Ordning, samt om ikke Ministeriet tillige maatte blive allerhøiest bemyndiget til at udstede en offentlig Bekjendtgjørelse angaaende det slesvigske Domænevæsens Overgang fra Ministeriet for Hertugdømmet Slesvig til Ministeriet for Monarkiets fælleds indre Anliggender.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede, dog saaledes, at den allerhøieste Resolution bliver af Ministeren for Hertugdømmet Slesvig at communicere Ministeren for Monarkiets fælleds indre Anliggender, hvilken sidste Minister derefter har at udstede den fornødne offentlige Bekjendtgjørelse.

Med allerhøieste Tilladelse forlod derpaa Indenrigsministeren Geheime-Statsraadet, da Forhandlingerne paa Rigsdagen gjorde hans Nærværelse der nødvendig.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Scheele] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die schliessliche Auseinandersetzung und Liquidation zwischen der Nationalbank und dem Bankinstitut in Altona, indem er beantragte, ob nicht die über die Regulirung der Verhältnisse des Altonaer Bankinstituts zu der Nationalbank, zufolge der zwischen der Direction derselben und dem dazu bevollmächtigten derzeitigen Director des Bankinstituts, Etatsrath Behn unter dem 2ten October 1847 vorläufig getroffenen Verabredung und der demnächst unter dem 16ten December s. J. von der vereinigten Bankverwaltung der Nationalbank desfalls gefassten Beschlüsse stattgehabte und von der damaligen schleswig-holsteinischen Regierung als der Vertreterin der Bankinstituts-Interessenten ratihabirte Auseinandersetzung zwischen der Nationalbank und dem Bankinstitut zu Altona allerhöchst zu genehmigen; und ob nicht das Ministerium allergnädigst zu autorisiren sein möchte, für den Fall, dass die Direction der Nationalbank sich damit einverstanden erklären sollte, eine Bekanntmachung über die auf Antrag der beikommenden Folien-Inhaber von den Schuld- und Pfandprotokollführern im Herzogthum Holstein unentgeltlich vorzunehmende Delirung der Bankhaftprotocollate, sowie des Vorzugsrechts der Bankzinsen auf den Folien der aus der Verbindung mit der Nationalbank ausgeschiedenen Grundstücke, zu erlassen.

Seine Majestät genehmigten allerhöchst diesen Antrag.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Scheele] referirte darauf eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend den Entwurf einer Wasserlösungsordnung für die Geestdistricte des Herzogthums Holstein.

Übereinstimmend mit dem Antrage genehmigten *Seine Majestät* allerhöchst, dass der vorliegende Entwurf einer Wasserlösungsordnung für die Geestdistricte des Herzogthums Holstein der Provinzialständerversammlung dieses Herzogthums zur Beschlussnahme vorgelegt werde.

Ferner referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Scheele] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend ein Gesuch des Mühlenpächters Schröder zu Grande um die Erlaubnis zur Erbauung einer Windmühle, indem er beantragte, ob nicht dem

Mühlenpächter Friedr. Ernst Schröder zu Grande, Amt Schwarzenbeck, die Erlaubnis allergnädigst zu ertheilen sein möchte, innerhalb des Zwangsdistricts der herrschaftlichen Kornwassermühle zu Grande, zwischen Schwarzenbeck, Grove und Grabau, eine neue Kornwindmühle mit 2 Mahlgängen und 1 Graupengang auf eigene Kosten anzulegen und ohne Entrichtung einer Recognition für die Zwangsgäste gleich der Grander Wassermühle, jedoch ohne die der letzteren zugestandene Zollfreiheit für die Dauer seiner Pachtzeit mitzubeneutzen, unter der Bedingung jedoch, dass er sich in Ansehung des Bauplatzes, der Bauausführung, der Betriebsweise, des event. Wiederabbruchs oder der Überlassung der Mühle pro taxato nach Ablauf der Pachtzeit den desfalls zu betreffenden näheren Bestimmungen zu unterwerfen habe.

Dieser Antrag wurde von *Seiner Majestät* allerhöchst genehmigt.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Scheele] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend den eventuellen Verkauf des zum 1sten Mai 1856 aus der Pacht tretenden herrschaftlichen Vorwerks Hollenbeck, Amt Ratzeburg.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, das Ministerium allergnädigst zu autorisiren, eine öffentliche Licitation behufs Verkaufs des Vorwerks Hollenbeck, Amt Ratzeburg, in 3 Parcellen zum erblichen Eigenthum nach Meierrecht unter Zugrundelegung angemessener Bedingungen, namentlich der Bestimmung, dass für jede Parcellen ein Canon von 2 Rt. L. M. à Morgen entrichtet werde, und selbige in den Hufenband der Dorfschaft gleichen Namens eintreten, salva approbatione abhalten zu lassen.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Scheele] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Abhandlung der Mühlendienste an der Schmalstedter Mühle, indem er beantragte, ob nicht der von dem Bauervogt Bastorf in Gr. Buchwald im Auftrage der zur Leistung von Mühlendiensten an der Schmalstedter Erbpachtsmühle pflichtigen Eingesessenen des Amts Bordesholm mit dem Erbpachtsmüller Bahr zu Schmalstedt über die Abhandlung der der Schmalstedter Kornwassermühle annoch zuständigen Mühlendienste am 4ten Juni d. J. getroffenen Vereinbarung die erbetene allerhöchste Genehmigung unter Vorbehalt der Rechte dritter allergnädigst zu ertheilen sein möchte.

Seine Majestät genehmigten allerhöchst diesen Antrag.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Schee-

le] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend den Entwurf einer Verordnung hinsichtlich der rechtlichen Wirkungen der Eheverlöbnisse.

Übereinstimmend mit dem Antrage genehmigten *Seine Majestät* allerhöchst, dass der der Vorstellung angeschlossene Entwurf einer Verordnung betreffend die rechtlichen Wirkungen der Eheverlöbnisse der Provinzialstän­deversammlung des Herzogthums Holstein in ihrer bevorstehenden Diät zur Beschlussnahme vorgelegt werde.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Scheele] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend eine an die diesjährige holsteinische Stän­deversammlung zu erlassende allerhöchste Eröffnung betreffend die Resultate der von der Provinzialstän­deversammlung des Herzogthums Holstein im Jahre 1853 gefassten Beschlüsse und erstatteten Gutachten.

Seine Majestät genehmigten allerhöchst die gedachte der Vorstellung angeschlossene Eröffnung.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Scheele] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend den Entwurf einer Vorordnung wegen Deckung des Deficits in dem Beitrage des Herzogthums Holstein zu den gemeinschaftlichen Ausgaben der dänischen Monarchie für den Zeitraum vom 1sten April 1854 bis dahin 1856.

In Übereinstimmung mit dem Antrage genehmigten *Seine Majestät* allerhöchst, dass der der Vorstellung angeschlossene Entwurf einer Verordnung betreffend die Aufbringung des von dem Herzogthum Holstein zu den gemeinschaftlichen Ausgaben der dänischen Monarchie für den Zeitraum vom 1sten April 1854 bis dahin 1856 annoch zu leistenden Beitrags der holsteinischen Provinzialstän­deversammlung in ihrer bevorstehenden Diät zur Beschlussnahme vorgelegt werde.

Schliesslich referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Scheele] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Ausdehnung des gegen den Gebrauch der fremden Courantscheidemünze für das Herzogthum Holstein erlassenen Verbots auf den Grenzzolldistrict, indem er beantragte, ob es nicht allergnädigst zu gestatten sein möchte, dass eine Bekanntmachung für das Herzogthum Holstein betreffend die Ausdehnung des gegen den Gebrauch der fremden Courantscheidemünze ergangenen Verbots auf den Grenzzoll-

district, nach dem hiebei allerunterthänigst angeschlossenen Entwurf, von dem Ministerio erlassen werde.

Seine Majestät gennemtigten allerhöchst diesen Antrag.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Raasløff] refererede en allerunderdanigst Forstilling, hvori indstilles, om ikke Jernstøberieierne Petersen og Bonnichsen i Haderslev, paa de for Eneretsbevillinger sædvanlige Vilkaar, maatte være at meddele 3de allerhøieste Patenter for et Tidsrum af 3 Aar, resp. for Kongeriget Danmark, Hertugdømmet Slesvig og Hertugdømmerne Holsten og Lauenborg paa Forfærdigelsen af Vadskeapparater af riflede Zinkplader af den af dem angivne Construction.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Raasløff] refererede derpaa en allerunderdanigst Forestilling angaaende en Ansøgning fra Kjøbmand Schau i Aabenraa om Tilladelse til at afholde en Tombola, idet han indstillede, om det ikke maa tillades Kjøbmand Jürgen Petersen Schau i Aabenraa i den forestaaende Jul at afholde en Tombola i Forbindelse med sin Juleudstilling.

Idet *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt denne Indstilling, bemyndigede Allerhøistsamme tillige *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* til at sætte sig i Forbindelse med Justitsministeren og *Ministeren for Hertugdømmerne Holsten og Lauenburg*, for at der med Hensyn til Meddelelsen af slige Tilladelser som den her omhandlede kan for Fremtiden forholdes overalt i Monarkiet paa samme Maade, som det nu sker i Kongeriget.

Fremdeles refererede *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Raasløff] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, om ikke et i Overensstemmelse med det Provindsialstænderne forelagte og af samme uforandret vedtagne Udkast affattet Patent for Hertugdømmet Slesvig angaaende en midlertidig Forhøielse af de Bidrag, der ydes af Communerne til Straffeanstalterne i Glückstadt turde være at udfærdige.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Endvidere refererede *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Raasløff] en allerunderdanigst Forestilling, hvorved forelægges en Forordning angaaende Repartitionen af et overordentligt Bidrag, som af Hertugdømmet Slesvig vil være at udrede til Monarkiets fælleds Udgifter.

Overensstemmende med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at der udfærdiges en saadan Forordning som allerunderdanigst forelagt.

Sluttelig refererede *Ministeren for Slesvig* [Raasløff] en allerunderdanigst Forestilling angaaende en Ansøgning fra Grundeierne i Landsbyen Tarup, Apenrade Amt, om Tilladelse til Bortforpagtning af Jagten paa deres Jorder.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at Grundbesidderne af de til Landsbyen Tarup i Apenrade Amt hørende Jorder maa, uagtet disse kun have et Areal af 400 Tdr. Land, meddeles Tilladelse til at bortforpagte den afløste Kongelige Jagt paa bemeldte Jorder i Overensstemmelse med § 6 af Forordningen 8de Februar 1854, dog ikkun til een Person.

Justitsministeren [Simony] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Ægteskabet mellem Fæstningsslave Jens Jørgensen og Ane Cathrine Lind af Vestermariæ Sogn paa Bornholm maa være aldeles ophævet paa Vilkaar, at det mellem dem bestaaende Formuefælleddsskab ophæves, at deres Fælleds Bo deles af Skifteretten, og at Konen beholder deres tvende sammenavlede uconfirmerede Børn til Forsørgelse, imod at Manden, naar han løslades af Kjøbenhavns Stokhus, og Konen derom maatte gjøre Paastand, eller hun ikke maatte være istand til uden det Offentliges Hjælp at sørge for Børnene, forpligtes til at svare et passende Bidrag til deres Underhold.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede.

Justitsministeren [Simony] refererede derpaa en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Snedkermester Rasmus Jørgen Rasmussens fraskilte Hustru, Nicoline Rasmussen, født Poulsen, heraf Staden, maa indgaa Ægteskab, navnlig ogsaa med Snedkersvend Jens Peter Olsen, uanset at hun med ham har bedrevet Hor.

Denne Indstilling blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Fremdeles refererede *Justitsministeren* [Simony] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Ægteskabet mellem Fæstningsslave Anders Andersen og Maren Hansdatter af Sigerslevøster under Frederiksborg Amt maa være aldeles ophævet, paa Vilkaar, at det mellem dem bestaaende Formuefælleddsskab ophæves, og at Konen beholder de Eiendele, hvoraf hun er i Besiddelse, men derimod, dog under Forbehold af det Offentliges Ret imod Manden, paatager sig Forsørgelsen af deres sammenavlede Barn.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Endvidere refererede *Justitsministeren* [Simony] en allerunderdanigst Forestilling om Tilladelse for Besidderen af Stamhuset Hindsgavl til at optage et Laan, stort 8000 Rd., til Opførelse af et Enkesæde m. m., idet han indstillede, at det allernaadigst maa tillades Besidderen af Stamhuset Hindsgavl, Kammerherre Niels Basse Fønss at optage et Laan paa Stamhuset af 8000 Rd. til derfor at opføre en Bygning paa Hindsgavls Hovedgaards Mark til Enkesæde for tilkommende Enker efter afdøde Stamhusbesiddere, paa Vilkaar:

- A) At Bygningen opføres efter en af Justitsministeriet forud approberet Plan og paa det af samme nærmere betegnede Sted.
- B) At der indrettes en passende Have ved Bygningen.
- C) At der endvidere tillægges Enken efter en afdød Stamhusbesidder fornøden Græsning og Foder til 2 Heste og 2 Køer frit leveret fra Hindsgavl, saafremt Stamhusbesidderen ikke maatte foretrække at tillægge Enkesædet den dertil nødvendige Jord, beliggende i Nærheden af samme.
- D) At Stamhusbesidderen betaler alle Skatter, Afgifter og Reparationer med Undtagelse af de aarlige smaa Reparationer i selve Bygningen, der bekostes af den Enke, som benytter Enkesædet.
- E) At Enkesædet overleveres enhver tiltrædende Stamhusbesidder ved formeligt Syn, og at de Mangler, der da maatte findes ved samme, tilsvares af den fratrædende Stamhusbesidders Bo, saaledes at det Beløb, hvortil Manglerne ansættes, af Successor bliver at anvende til Bygningens Istandsættelse.
- F) At de Stamhusbesidderen ved allerhøieste Bevillinger af 6te November 1816 og 18de Mai 1851 paalagte 2de Appanager af samlet Beløb 1800 Rd. aarlig nedsættes til 1600 Rd. aarlig saaledes, at saalænge der kun er een Enke paa Stamhuset, nyder hun en Appanage af 1400 Rd., men for det Tilfælde, at der paa Stamhuset findes 2 Enker, nyder den, der først er bleven Enke, 1100 Rd., medens den anden oppebærer 500 Rd., dog bliver denne Nedsættelse uden Indflydelse for den nuværende Stamhusbesidders, Kammerherre N. B. Fønss' eventuelle Enke.
- G) At den Enke, der engang er kommen i Besiddelse af Enkesædet, er berettiget til at beholde det for sig alene, saalænge hun forbliver i ugift Stand, om der end senere maatte blive endnu en Enke paa Stamhuset.

- H) At ligesom Stamhusbesidderen er berettiget til at disponere over Enkesædet, saalænge der ikke findes nogen Enke paa Stamhuset, saaledes tilkommer der ham en lignende Dispositionsret, naar de paa Stamhuset værende appanagerede Enker ikke ville bebo Enkesædet, uden at de derfor kunne af Stamhuset forlange nogen Forhøielse i de dem tilkommende Appanager.
- I) Det staar de appanagerede Enker frit, paa de Vilkaar, hvorom de kunne komme overens, at vedtage, at den, der sidst er bleven Enke, skal benytte Enkesædet, og ligesom Stamhusbesidderen ikke kan modsætte sig en saadan Overenskomst, saaledes bliver denne ogsaa uden Indflydelse paa de Enkerne af Stamhuset tilkommende Appanager.
- K) At det inden een Maaned efter Udløbet af 11te Juni Termin 1857 ved lovlig Taxationsforretning godtgjøres for Justitsministeriet, at Bygningen er fuldstændigt og forsvarligt opført samt har en Værdi af idetmindste 8000 Rd.
- L) At Laanet afbetales med 1000 Rd. aarligt, der erlægges i hver 11te December Termin, første Gang i 11te December Termin 1856.
- M) At det efter Udløbet af hver Termin godtgjøres for Justitsministeriet, at det befalede Afdrag er erlagt.
- N) At Besidderen af Stamhuset Hindsgavl maa fritages for at erlægge Afdrag paa den Stamhuset fortiden paahvilende Gjæld i et Tidsrum af 8 Aar fra 11te December Termin d. A. at regne.

Samtlige Indstillinger bleve af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldte.

Justitsministeren [Simony] refererede sluttelig en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at den Arrestantinden Karen Kirstine Pedersdatter eller Pedersen af Gjentofte under Kjøbenhavns Amt ved Høiesterets Dom af 29de f. M. for Barnefødsel i Dølgemaal i Henhold til L. 6–6–8 cfr. 7 idømte Straf af at miste sin Hals og hendes Hoved at sættes paa en Stage maa eftergives hende mod, at hun hensesættes til Forbedringshusarbeide paa Deres Majestæts Naade, saaledes at Justitsministeriet bemyndiges til ved Deres Majestæts Fødselsdag i Aaret 1858 at bringe hende i Forslag til Løsladelse, hvis hendes Forhold indtil den Tid har været godt.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Finantsministeren [Andræ] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Deres Majestæt allernaadigst vil bifalde, at den Ballum Controlsted ved allerhøieste Resolution af 30te April

1845 tillagte Klareringsret udvides til Klarering af toldbare Varer med Pakkeposten indtil en Bruttovægt af 25 $\%$, samt lige allernaadigst bemyndige Finantsministeriet til at træffe de til Iværksættelsen heraf fornødne Foranstaltninger.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede.

Endvidere refererede *Finantsministeren* [Andræ] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Sundtolden for et af Kjøbmand I. F. Schæfer heraf Staden fra Creditoplag til Randers udført Parti Corender, nemlig 11.805 $\%$, til Beløb 22 Rd. 13 Sk., maa eftergives bemeldte Kjøbmand.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Hans Majestæt hævdede derpaa Geheime-Statsraads-Mødet.

J. Liebe.

Møde i geheimestatsrådet lørdag d. 5. januar 1856.

Aar 1856, Lørdagen den 5te Januar, var det Geheime-Statsraad forsamlet paa Christiansborg Slot under Hans Majestæt Kongens allerhøieste Præsidium.

Udenrigsministeren [Scheele] bemærkede, at han fra den Kongelige danske Gesandt i Berlin havde modtaget en Forespørgsel i Anledning af, at Politipræsidiets sammesteds havde meddelt ham, at den i Berlin for et i Trykken udgivet Skrift arresterede Dr. Vehse vilde nu blive løsladt, med mindre Hans Majestæt vilde lade ham sætte under Tiltale for de i bemeldte Skrift indeholdte Fornærmelser mod det danske Kongehus. I denne Anledning henstillede nu Udenrigsministeren, da det syntes ham rettest, at man med Hensyn til bemeldte Skrift indskrænker sig til de Mesurer, som kunde tages her i selve Landet imod hans Skrift eller imod ham selv, hvis han skulde komme hertil, at der maatte svares Gesandten, at der herfra ingen Anledning findes til at lade anlægge Sag imod ham i Berlin.

Hans Majestæt samtykkede allerhøiest i, at dette Svar gives.

Justitsministeren [Simony] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Husmand og Væver Niels Jensen af Greve Sogn allernaadigst maa eftergives den resterende Del af den ham ved Høisterets Dom af 9de October 1843, for under Trudsel om Vold og morderisk Overfald at have hindret Fogden i at foretage Execution

i hans Gods, tilfundne Straf af Fængsel paa Vand og Brød i 6 Gange 5 Dage.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede.

Justitsministeren [Simony] refererede dernæst en allerunderdanigst Forestilling angaaende Strafformildelse for Hans Rasmussen.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at den Tjenestekarl Hans Rasmussen af Fraugdekjærby under Odense Amt ved Høiesterets Dom af 2den October sidstleden for ved voldelig Adfærd mod Tjenestekarl Anders Rasmussen at have bevirket dennes Død, i Henhold til Frd. 4de October 1833 § 2 sidste Membrum, cfr. § 5, tilfundne Straf af 8 Maaneders Forbedringshusarbeide, maa formildes derhen, at han, istedetfor at lide efter Dommen, hensættes i Fængsel paa Vand og Brød i 6 Gange 5 Dage.

Fremdeles refererede *Justitsministeren* [Simony] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Strafformildelse for Gaardmand Jens Jensen af Silstrup.

Overensstemmende med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at Gaardmand Jens Jensen af Silstrup i Skarrild under Ringkjøbing Amt maa eftergives den ham ved Hammerum Herreds Extrarets Dom af 27de Juni f. A. for Meddelagtighed i bedrageligt Forhold idømte Straf af Fængsel paa Vand og Brød i 2 Gange 5 Dage, mod at han erlægger en Mulkt af 50 Rd. til Amtets Fattigkasse.

Sluttelig refererede *Justitsministeren* [Simony] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at det allernaadigst maa tillades Christen Nielsen af Oddense Sogn under Viborg Amt, hvis Ægteskab med Dorthe Christoffersdatter er fuldstændigt ophævet ved allerhøieste Bevilling af 20de December 1852, at indgaa nyt Ægteskab, navnlig ogsaa med Fruentimmeret Mette Pedersdatter af Olting under samme Amt, uanset at han med hende har begaaet Hor.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede.

Ministeren for Monarkiets fælleds indre Anliggender [Bang] androg allerunderdanigst paa, at det, da det presserer med Berammelsen af Dagen for Afholdelsen af de umiddelbare Valg til Rigsraadet, maatte, naar Ministrene herom nærmere have confereret, tillades ham at foredrage denne Sag i Kabinettet, forsaavidt der ikke til den Tid maatte være allerhøiest berammet noget Geheime-Statsraads-Møde.

Hans Majestæt gav hertil sit allerhøieste Samtykke.

Ministeren for Monarkiets fælleds indre Anliggender [Bang] refe-

rerede derpaa en allerunderdanigst Forestilling angaaende en Forhøielse af den for Undercorporalerne af den dansk-vestindiske Hærstyrke normerede Lønning.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at den i § 2 d af den under 5te Mai 1851 som gjældende indtil videre allernaadigst approberede Organisationsplan for den dansk-vestindiske Hærstyrke normerede Lønning for en Undercorporal, 13 Cents daglig, fra 1ste Januar 1856 at regne, forhøies til 16 Cents daglig.

Endvidere refererede *samme Minister* [Bang] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at de ved de vestindiske Skifteretter normerede Gebyrer og andre Udgifter indtil videre maa bortfalde med Hensyn til saadanne Boer efter de i Vestindien ved Døden afgaaede Militære af Underklasserne, hvis Beholdning ikke overstiger \$ 10, saaledes at der i Boer, hvis Beholdning kun udgjør \$ 10 eller derunder, intet debiteres og i større Boer i intet Tilfælde mere end, at dette Beløb bliver tilovers.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Fremdeles refererede *samme Minister* [Bang] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilledes, at det maatte behage *Hans Majestæt* allernaadigst at bifalde, at Taxten for Eenspænderbefordring i det danske Monarki med Undtagelse af Hertugdømmet Lauenborg fra 15de Januar d. A. af og indtil videre fastsættes saaledes:

Fragt for en Eenspænderhest	56 Sk. pr. Mil
– – Courerhest, hvor saadan afgives ..	80 – –
– – Hest til Estafette eller til Eenspænderbefordring	96 – –
– – Leie af en almindelig Fjedervogn ..	8 – –
– – Wienervogn	32 – –
– – Vogn med løs Kalesche	12 – –

(For andre Vogne erlægges ingen særskilt Betaling).

Postillondrikkepenge .....

Tilsigelsespenge .....

8 Sk. pr. Hest à Mil
5 Sk. pr. Hest à Mil
for hver Befordring: Tilsigelsespenge naar den paagjældende Vognmand bor udenfor Stationen 10 Sk. pr. Hest; at Courerbefordring paa samme Maade, som den nu finder Sted i Hertugdømmerne Slesvig og Holsten, indføres i Kongeriget paa de Steder, hvor Veienes Beskaffenhed og øvrige Forhold tillade det, og at der meddeles Generalpostdirektøren Bemyndigelse til at træffe de i saa Henseende fornødne

nærmere Bestemmelser; at alle tidligere Bestemmelser, som staa i Strid med ovenanførte Taxt ophæves, samt at Hans Majestæt lige allernaadigst vil bemyndige Ministeriet for Monarkiets fælleds indre Anliggender til at bringe det Fornødne herom til offentlig Kundskab.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede.

Endvidere refererede *samme Minister* [Bang] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at det maatte behage Hans Majestæt Kongen allernaadigst at bifalde, at samtidig med, at den formeldte i Forslag bragte Forhøielse af Extraposttaxten eventualiter maatte indtræde, Betalingen for Personpostbefordring med lukket Vogn for hele Monarkiet (med Undtagelse af Hertugdømmet Lauenborg) fastsættes til 40 Sk. pr. Mil og Betalingen for Befordring med Personposter med aaben Vogn samt for Befordring med Pakkeposter til 32 Sk. pr. Mil; at Indskrivnings- og Litsenbroderpenge i Forbindelse dermed bortfalder; at disse Gebyrer, hvor de ikke efter de gjældende Bestemmelser skulde indflyde i Postkassen, godtgjøres Vedkommende, som dertil endnu ere berettigede, af Fragten; at det efter tvende Qvartalers Forløb paany tages under Overveielse, om og hvorvidt Forandring i den saaledes interimistisk fastsatte Taxt atter bør indtræde, samt at Hans Majestæt lige allernaadigst ville bemyndige Ministeriet for Monarkiets fælleds indre Anliggender til gennem Generalpostdirektøren at lade det Fornødne herom bringe til offentlig Kundskab.

Samtlige Indstillinger bleve af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldte.

Samme Minister [Bang] refererede derefter en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Hans Majestæt allernaadigst vil behage foreløbigen at approbere det allerunderdanigst vedlagte Udkast til en Concession for R. S. Newall & Co. i London til at anlægge og benytte en electrisk Telegrafforbindelse mellem Storbritannien og Danmark; og derhos lige allernaadigst bemyndige undertegnede Ministerium til at lade fornævnte Firma forelægge dette Udkast, som den danske Regjerings endelige Tilbud denne Sag betræffende med Opfordring til samme om inden en Frist af 3 Uger fra Communicationens Datum at erklære, om de ville modtage en Concession af det omhandlede Indhold, og at meddele den Kongelige danske Gesandt i London denne deres Erklæring, idet det derhos maatte tilkjendegives dem, at man, saafremt de ikke inden den foreskrevne Tid afgive en saadan Erklæring som ommeldt, vil betragte Forhandlingen med dem som definitiv afbrudt.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede.

Sluttelig refererede *samme Minister* [Bang] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Færgefarten imellem Kallundborg og Aarhus fra 1ste April d. A. at regne maa frigives.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Indenrigsministeren [Bang] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvorved forelægges Udkast til Lov om Tillægsbevilling for Finantsaaret 1854/55.

I Overensstemmelse med Indstillingen behagede *Hans Majestæt* allernaadigst at approbere bemeldte Lovudkast til Forelæggelse for Rigsdagen.

Fremdeles refererede *Indenrigsministeren* [Bang] en allerunderdanigst Forestilling, hvorved forelægges Udkast til Lov om Tillægsbevilling for Finantsaaret 1855/56.

Overensstemmende med Indstillingen blev bemeldte Lovudkast allernaadigst approberet til Forelæggelse for Rigsdagen.

Endvidere refererede *Indenrigsministeren* [Bang] en allerunderdanigst Forestilling om Opkrævningen af Staden Kjøbenhavns Communaludgifter for Aaret 1856, idet han indstillede, at der til Dækning af Kjøbenhavns Communeudgifter for Aaret 1856 maa opkræves følgende Afgiftsbeløb:

- 1) Den samlede Grundskat, hvoraf Udgifterne til Borgervæbningen, Indkvarteringen og Straffeanstalterne, Dagrenovationsvæsenet samt Vægter- og Lygtevæsenet udredes, med 175.440 Rd.
- 2) Brolægningsskatten med 35 Sk. pr. □ Favns af Stenbroen.
- 3) Vandskatten med $\frac{3}{4}$ Sk. pr. □ Alen af Stadens skattepligtige Forhusbygninger og med $\frac{1}{2}$ Sk. pr. □ Alen af Side- og Tverbygninger for dem, som have Pompevand, og forøvrigt under Iagttagelse af Bestemmelserne i Anordning af 21de April 1812 §§ 8 og 10, hvortil endnu kommer den særegne Afgift, der svares af visse Næringsbrug.
- 4) Nærings- og Hjælpekatten med tilsammen 135.000 Rd. og
- 5) Fattigskatten med Arealskattens oprindelige Beløb $3\frac{1}{2}$ Gange taget.

Samtlige Indstillinger blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldte.

Indenrigsministeren [Bang] refererede dernæst en allerunderdanigst Forestilling angaaende Ophævelsen af de ved allerhøieste Reskript af 24de Juli 1844 givne Regler for Troense Bys Beboeres Valg-

ret og Valgbarhed til Bregninge Sogneforstanderskab samt om Anordningen af disse Valg for Fremtiden.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* aller-naadigst, at de i allerhøieste Reskript til Amtmanden over Svendborg Amt af 24de Juli 1844 indeholdte Regler for Troense Bys Beboeres Valgret og Valgbarhed til Sogneforstanderskabet for Bregninge Sogn paa Thorseng, som Følge af Bestemmelserne i Lov af 22de Marts 1855 om Sogneforstanderskabernes og Amtsraadenes Sammensætning og Valg, forandres derhen, at bemeldte Sogneforstanderskab for Fremtiden skal bestaa, istedetfor af 7 af 9 valgte Medlemmer, hvoraf de 5 vælges særskilt af Bregninge Landsogn, nemlig 2 efter fornævnte Lovs § 3 1ste Membrum af samtlige bidragydende Beboere i bemeldte Landsogn, som ere i Besiddelse af Betingelserne for Valgbarhed til Folke-thinget, og 3 efter samme §'s 2det Membrum af den høist beskattede Femtedel af Landsognets Beboere, hvorimod de øvrige 4 Medlemmer blive at vælge særskilt af Troense Bys Beboere med et lige stort Antal af hver Valgklasse.

Sluttelig refererede *Indenrigsministeren* [Bang] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Tilladelse for forskellige Lodseiere i Stauning Sogn, Ringkjøbing Amt, til at tilegne sig den i Stauning Fjord udfør deres Eiendomme opkomne Tilvæxt, idet han indstillede, at det maa være Lodseierne omkring Stauning Fjord i Ringkjøbing Amt for det Offentliges Vedkommende allernaadigst tilladt at beplante med Rør og deslige de til deres Jorder stødende Strækninger af bemeldte Fjords Grund og derved indvinde samme som Eiendom, alt saaledes og efter de Skjæl, som af Landvæsencommissionen ved dens Møder og Forhandlinger d. 10de August 1852 og 2den Juli 1855 er fastsat, samt at bemeldte Fjordgrunde, hvis Beplantning bør være paabegyndt inden 5 Aar fra indeværende Aars Begyndelse at regne, i 20 Aar efter, altsaa indtil Begyndelsen af Aaret 1880, maa forblive skattefrie, hvorefter de blive at skyldsætte til Deltagelse i Skatter og Communalbyrder som anden Bondejord.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Scheele] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die den Gutscommünen Eckhorst, Stockelsdorf und Mori zu gestattende Chaussirung der Nebenlandstrasse von Segeberg nach Lübeck innerhalb ihrer Feldmarken, sowie die Bewilligung eines Vorschusses

von 17.000 Rt. aus Königlicher Kasse zur Ausführung dieses Wegebaues und demnächst einer Wegegeldhebung auf der vollendeten Chausseestrecke, indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht den Gutscommünen Eckhorst, Stockelsdorff und Mori die Chausseirung ihrer Wegestrecken auf der Segeberg-Lübecker Nebenlandstrasse nach Maassgabe des von dem Oberlandwegeinspectorate ausgearbeiteten Bauplans, sowie unter der von Letzterem anzuordnenden technischen Leitung allerhöchst zu gestatten, und denselben zur Ausführung dieses Wegebaus ein mit 4% pro anno zu verzinsender und in 20 Jahren wieder abzutragender Vorschuss von 17.000 Rt. aus den Intradem des Herzogthums Holstein, sowie bis zu geleistetem Abtrag die Erhebung eines Wegegeldes nach dem Chausseegeldtarif für eine volle Meile auf der vollendeten Chausseestrecke unter der Bedingung allergnädigst zu bewilligen sein möchte, dass der etwaige Überschuss dieser Wegegeldhebung über die Chausseeunterhaltungskosten zur Tilgung der gedachten Anleihe verwandt werde; ob nicht den gedachten Gütern aufzuerlegen sein möchte, die hergestellte Chausseestrecke demnächst nach denselben Normen zu unterhalten und nebst der Wegegeldhebung zu administriren, welche durch die allerhöchste Resolution vom 11ten November 1852 für die Stockelsdorfer Chausseestrecke auf der Ahrensboeck-Lübecker Nebenlandstrasse festgestellt worden sind; ob nicht endlich das Ministerium allerhöchst zu autorisiren sein möchte, die zur Ausführung der vorstehenden Bestimmungen und namentlich behufs Bildung einer unter obrigkeitliche Administration zu stellende Chausseebau- und Schuldentilgungskasse weiter erforderlichen Verfügungen zu treffen.

Sämmtliche Anträge wurden von *Seiner Majestät* allerhöchst genehmigt.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Scheele] referirte darauf eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Landesbeiträge des Herzogthums Holstein zur Instandsetzung der Nebenlandstrassen von Elmshorn über Ütersen und Wedel bis an die concessionirte Altona-Blankeneser-Chaussee und von Segeberg nach Lübeck auf der Strecke durch das Gut Mori.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät* allerhöchst zu genehmigen, dass die irrthümlich den besonderen Intradem des Herzogthums Holstein in der Staatsrechnung pro 1854/55 zu Gute gerechneten Landesbeiträge zur Instandsetzung der Nebenland-

strassen von Elmshorn über Ütersen und Wedel bis an die Altona-Blankeneser concessionirte Chaussee und von Segeberg nach Lübeck auf der Strecke durch das Gut Mori, zu Gunsten der beikommenden Wegecommünen, mit zusammen 33.900 Rt. aus den besonderen Intradn des Herzogthums Holstein pro 1855/56 als eine nicht budgettirte Ausgabe des gegenwärtigen Finanzjahres zurückerstattet werden.

Ferner referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Scheele] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend den Entwurf eines Patents betreffend die Theilnahme des Ministers für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg an den Verhandlungen der holsteinischen Provinzialstän­deversammlung, indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht die allerunterthänigst angeschlossene Vorstellung des Ministers für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg vom 20sten v. M. betreffend die Theilnahme des Ministers für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg an den Verhandlungen der holsteinischen Stände als Ew. Königlichen Majestät in Allerhöchst-Dero geheimen Staatsrath vorgetragen anzusehen sein möchte.

Seine Majestät genehmigten allerhöchst diesen Antrag.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Scheele] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend einen der Provinzialstän­deversammlung des Herzogthums Holstein vorzulegenden Entwurf eines Patents betreffend den Recurs in Zunftsachen aus der Stadt Altona.

In Übereinstimmung mit dem Antrage genehmigten *Seine Majestät* allerhöchst, dass der der Vorstellung angeschlossene Entwurf eines Patents betreffend den Recurs in Zunftsachen aus der Stadt Altona der Provinzialstän­deversammlung des Herzogthums Holstein behufs der Ertheilung der ständischen Zustimmung vorgelegt werde.

Noch referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Scheele] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Mittheilung einer Übersicht über die im Herzogthum Holstein ausgeführten Chausseebauten und die darauf verwandten Kosten an die Provinzialstän­deversammlung für das Herzogthum Holstein, indem er beantragte, ob nicht Ew. Königlicher Majestät Commissarius bei der Provinzialstän­deversammlung für das Herzogthum Holstein allergnädigst zu beauftragen sein möchte, derselben die angeschlossene Übersicht über die in den Jahren 1853/54, 1854/55 und 1855/56 erbauten und resp. eingeldsten Chausseen im Herzogthum Holstein zuzustellen.

Dieser Antrag wurde allerhöchst genehmigt.

Schliesslich referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Scheele] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend den Entwurf eines Gesetzes enthaltend einige nähere Bestimmungen hinsichtlich der nach dem Gesetze vom 10ten Mai 1854 betreffend die Aufhebung des Mühlenzwangs s. w. d. a. für den Wegfall des Zwangsrechts zu gewährenden Entschädigung.

Übereinstimmend mit dem Antrage genehmigten *Seine Majestät* allerhöchst, dass der der Vorstellung anliegende Entwurf eines Gesetzes enthaltend einige nähere Bestimmungen in Betreff der nach dem Gesetze vom 10ten Mai 1854 für den Wegfall des Mühlenzwangs den früheren Zwangsberechtigten zu gewährenden Entschädigungen, der bevorstehenden Provinzialständeversammlung des Herzogthums Holstein zur Beschlussnahme vorgelegt werde.

Krigsministeren [Lüttichau] refererede en allerunderdanigst Forestilling angaaende en den 5te December f. A. ved 12te Linie-Infanteribataillon paakjendt Justitssag, hvorunder Secondlieutenant H. H. Grev Platen-Hallermund, for paa en for en Officer uværdig Maade at have søgt Hævn for en formentlig Fornærmelse og for dertil at have begjært og benyttet Assistance af Menige m. v., er tilfunden 6 Maaneders Fæstningsarrest i 3die Grad i Nyborg Fæstning.

I Overensstemmelse med Indstillingen behagede *Hans Majestæt* allernaadigst at bifalde, at den paagjældende Stabskrigsretsdom fuldbyrdes.

Marineministeren [Michelsen] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvorved forelægges foreløbig Lov angaaende Udskrivningen til Søkrigstjenesten for Aaret 1856.

Overensstemmende med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst bemeldte foreløbige Lov.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Raasløff] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend das Gesuch des Eingesessenen Otto Hermann Müller in Gangerschild um Dispensation von dem Verbote der Ehe des Ehebrechers mit der Ehebrecherin.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, dem Eingesessenen Otto Hermann Müller in Gangerschild die Erlaubnis zur Verheirathung mit der Margaretha Christina Hansen, mit welcher er die Ehe gebrochen, allergnädigst zu ertheilen.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Raasløff] referirte

eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Erbauung eines Gerichts- und Gefangenenhauses für die Eckernförder Harde, indem er beantragte, ob nicht ein Gerichts- und Gefangenenhaus für die Eckernförder Harde auf Grundlage des von dem Bauinspector für das Herzogthum Schleswig eingelieferten Bauplans zu errichten und die dadurch erwachsenden in runder Summe zu 18.200 Rt. veranschlagten Kosten von Ew. Majestät Kasse abzuhalten sein dürften, dergestalt, dass soweit diese Ausgabe nicht aus dem in dem diesjährigen Budget enthaltenen Conto für ausserordentliche Ausgaben in Veranlassung des Justiz- und Polizeiwesens abgehalten wird, der übrige Beitrag in dem Budget für das nächste Finanzjahr als ausserordentliche Ausgabe aufgeführt wird; sowie ob nicht das Ministerium allergnädigst zu autorisiren sein möchte, in Übereinstimmung mit den in dieser allerunterthänigsten Vorstellung enthaltenen Äusserungen die zur Ausführung des Baus erforderlichen Verfügungen zu treffen.

Die beiden Anträge wurden allerhöchst genehmigt.

Sluttelig refererede *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Raasløff] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Formildelse af en Peter Christian Nielsen af Sønder-Seierslev idømt Straf af 2 Gange 5 Dages Fængsel paa Vand og Brød til en Pengebøde paa 5 Rd.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allergnädigst, at den Tjenestekarlen Peter Christian Nielsen fra Sønder-Seierslev ved Tønder Magistrats Dom af 20de October f. A. for udøvet Vold imod en Bestillingsmand under Udførelsen af hans Function ikjendte Straf af 2 Gange 5 Dages Fængsel paa Vand og Brød formildes til en Pengebøde til Tønder Bys Fattigkasse, dog saaledes, at denne Pengebødes Størrelse bestemmes til 2 Rd. istedetfor som allerunderdanigst indstillet 5 Rd.

Hans Majestæt hævdede derpaa Geheime-Statsraads-Mødet.

J. Liebe.

Møde i geheimestatsrådet tirsdag d. 15. januar 1856.

Aar 1856, Tirsdagen d. 15de Januar, var det Geheime-Statsraad forsamlet paa Christiansborg Slot under Hans Majestæts allerhøieste Præsidium. Hans Kongelige Høihed Arveprindsen var fraværende.

Protokollerne for det Geheime-Statsraads Møder den 20de Juli samt den 2den og 9de August f. A. bleve oplæste og ratihaberede.

Indenrigsministeren [Bang] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvorved til allerhøieste Stadfæstelse forelægges Lov, hvorved Communalbestyrelserne bemyndiges til ved overordentlig Understøttelse at lindre Dyrtidens Tryk paa de Uformuende.

I Overensstemmelse med Indstillingen behagede det *Hans Majestæt* allernaadigst at forsyne bemeldte af Rigsdagen vedtagne Lov med allerhøieste Stadfæstelse.

Fremdeles refererede *Indenrigsministeren* [Bang] en allerunderdanigst Forestilling om, at der allernaadigst maa meddeles Maskinfabrikant C. Schleckeyen af Berlin 3 Aars Eneret for det samlede Monarki paa Forfærdigelsen af en Maskine til Bearbejdelsen af Ler og lignende Substantser.

Overensstemmende med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at der meddeles Andrageren 3 Aars Eneret i det samlede Monarki paa Forfærdigelsen af den af ham angivne Maskine til Bearbejdelsen af Ler og lignende Substantser.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Raasløff] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die von einer für die Herstelligmachung einer regelmässigen Dampfschiffahrt an der Westküste des Herzogthums Schleswig zusammengetretenen Gesellschaft nachgesuchte Stempelfreiheit hinsichtlich der von derselben auszustellenden Actienbriefe sowie deren Cession und Transportirung.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, der im Herbst 1854 in Husum zusammengetretenen Gesellschaft für die Herstellung einer regelmässigen Dampfschiffahrt an der Westküste des Herzogthums Schleswig die Befreiung vom Gebrauch des gestempelten Papiers zu den von derselben auszustellenden Actienbriefen und zu den behufs der Cession und Transportirung dieser Papiere auszufertigenden Documenten, allergnädigst zu bewilligen.

Fremdeles refererede *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Raasløff] en allerunderdanigst Forestilling angaaende en Ansøgning fra Fabrikeier A. C. Bock i Kjøbenhavn om Meddelelse af Patent paa i 3 Aar at være eneberettiget til i Hertugdømmerne Slesvig, Holsten og Lauenborg at forfærdige Mursten af en af ham opfunden særegen Construction.

Overensstemmende med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at der meddeles Fabrikeier A. C. Bock heraf Staden to for et Tidsrum af 3 Aar, fra 31te Mai 1855 at regne, resp. for Hertugdømmet

Slesvig og Hertugdømmerne Holsten og Lauenborg gyldige Patenter paa Forfærdigelsen af Mursten af den af ham angivne Form, og bemyndigede Hans Majestæt lige allernaadigst Ministeriet for Hertugdømmet Slesvig til at foretage det i denne Anledning videre Fornødne.

Endvidere refererede *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Raasløff] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Udredelsen af et Beløb stort 168 Rd. 54 Sk. i Godtgjørelse for Mølletvangens Ophævelse til Besidderen af den Kongelige Arveforpagtningsmølle i Leck af Hertugdømmet Slesvigs særlige Intrader udenfor de for indeværende Finantsaar budgetterede Udgifter.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at det Møller Daniel de Lorent i Godtgjørelse for Mølletvangens Ophævelse tilkommende Beløb af 168 Rd. 54 Sk. foreløbig afholdes af Hertugdømmet Slesvigs særlige Intrader udenfor de for indeværende Finantsaar budgetterede Udgifter.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Raasløff] referirte da-
rauf eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Ermässigung der wider den Zeitpächter Carl Heinrich Friedrich Carstens auf der Stentener Mühle in der Hüttener Harde wegen betrügerischer Handlungsweise erkannten 4 mal 5 tägigen Gefängnisstrafe bei Wasser und Brod bis auf eine 3 monatliche einfache Gefängnisstrafe.

Übereinstimmend mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, die wider den Pächter der Stentener Mühle Carl Friedrich Carstens mittelst Erkenntnisses des Appellationsgerichts für das Herzogthum Schleswig vom 15ten October v. J. wegen betrügerischer Handlungsweise erkannte 4 mal 5 tägige Gefängnisstrafe bei Wasser und Brod aus allerhöchster Gnade bis auf eine 3 monatliche einfache Gefängnisstrafe zu mildern.

Schliesslich referirte *der Minister für das Herzogthum Schleswig* [Raasløff] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Begnadigung der Zuchthausgefangenen Peter Hansen aus Högel im Amte Bredstedt, indem er allerunterthänigst beantrage, ob nicht der mittelst allerhöchster Resolution vom 24sten August 1847 wegen verübten Mordes zur lebenswierigen Zuchthausstrafe verurtheilte Züchtling Peter Hansen aus Högel aus den Strafanstalten in Glückstadt zu entlassen, jedoch unter der Bedingung, dass er auf eigene Kosten nach einem anderen Welttheile auswandern, sowie dass derselbe, falls er sich innerhalb der Grenzen der Königlich Dänischen Monarchie wieder sollte

betreffen lassen, ohne weiteres Verfahren sofort zur Abbüßung der wider denselben früher erkannten lebenswierigen Zuchthausstrafe an die Strafanstalten wieder abgeliefert werde; und ob nicht das Oberinspectorat der Strafanstalten zu beauftragen sein möchte, das in dieser Beziehung Erforderliche wahrzunehmen.

Seine Majestät genehmigten allerhöchst diesen Antrag dergestalt, dass das Oberinspectorat der Strafanstalten namentlich dafür Sorge zu tragen habe, dass die Haft des Züchtlings erst dann afhører, wenn genøgende Sicherheit dafør vorhanden ist, dass seine Auswanderung umiddelbar nach seiner Freilassung stattfindet.

Justitsministeren [Simony] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvorved forelægges Udkast til Lov angaaende Jordemødrenes Lønning.

Overensstemmende med Indstillingen approberede *Hans Majestæt* allernaadigst bemeldte Lovudkast til Forelæggelse for Rigsdagen.

Fremdeles refererede *Justitsministeren* [Simony] en allerunderdanigst Forestilling, hvorved forelægges Udkast til Lov angaaende Opretelsen af en Anstalt til Ophold for uheldbredelige Sindssvage i Nørrejylland.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at bemeldte Lovudkast forelægges Rigsdagen, dog saaledes, at Slutningen af Udkastets § 2 formuleres derhen, at de 10.000 Rd. stilles for næste Finantsaar til Disposition.

Endvidere refererede *Justitsministeren* [Simony] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Maren Jacobsdatter af Møllergaardholt under Hjørring Amt, hvis Ægteskab med Gaardfæster Hans Larsen er blevet endelig ophævet ved allerhøieste Bevilling af 26de Mai 1854, maa indgaa nyt Ægteskab, navnlig ogsaa med Ungkarl Lars Nielsen af Dyssevad, uanset at hun med ham har forset sig i Separationstiden.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede.

Sluttelig refererede *Justitsministeren* [Simony] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at det allernaadigst maa tillades Niels Jensen af Lading under Aarhus Amt, hvis Ægteskab med nu afdøde Mette Sørensdatter er blevet fuldstændigt ophævet ved allerhøieste Bevilling af 15de Juli 1825, at indgaa nyt Ægteskab, navnlig ogsaa med Ane Marie Rasmusdatter, uanset at han med hende har bedrevet Hor.

Det Indstillede blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Cultusministeren [Hall] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvorved forelægges Udkast til Lov om Pension for Professor C. R. F. Mariboe.

I Overensstemmelse med Indstillingen approberede *Hans Majestæt* allernaadigst bemeldte Lovudkast til Forelæggelse for Rigsdagen.

Hans Majestæt hævede derpaa Geheime-Statsraads-Mødet.

J. Liebe.

Møde i geheimestatsrådet mandag d. 28. januar 1856.

Aar 1856, Mandagen den 28de Januar, var det Geheime-Statsraad forsamlet paa Frederiksborg Slot under *Hans Majestæt* Kongens allerhøieste Præsidium.

Conseilspræsidenten [Bang] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at det allernaadigst maatte behage *Hans Majestæt* at lade udgaa et allerhøiest Aabent Brev, hvori *Hans Majestæt* befaler, at samtlige Embedsmænd, civile og militære, saa og andre, der ifølge dem meddelt Rang eller Charge have modtaget allernaadigste Bestallinger, inden Udløbet af 6 Uger fra det Aabne Brevs Datum skulle gennem vedkommende Ministerium, under hvilket de sortere, eller gennem hvilket Bestallingen er udfærdiget, indsende disse for at forelægges Deres *Majestæt* til Cassation og istedet derfor at modtage nye Bestallinger, i hvilke optages følgende Befaling:

»Thi skal han være Os, som sin rette Arvekonge og Herre, tro og lydige, holde Monarkiets og Landsdelenes Forfatningslove og med Troskab og Nidkjerhed opfylde de Pligter, som det ham allernaadigst betroede Embede paalægger ham«; hvortil i Bestallingen for Militære føies:

»uvægerlig lade sig bruge i Vor Tjeneste til Lands og Vands og som ærekyndig (Sømand og) Krigsmand vove sit Liv og Blod«.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede og forsynede derhos den med Forestillingen allerunderdanigst forelagte Expedition med sin allerhøieste Underskrift.

Ministeren for Monarkiets fælleds indre Anliggender [Bang] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at det maatte behage *Hans Majestæt* allernaadigst at bifalde, at det Indenrigsministeriet ifølge Forordning 25de Juni 1810 paahvilende Tilsyn med, at Afhændelserne af Fæstegods ske i Overensstemmelse med Matrikullen,

for Domænegodsernes Vedkommende overtages af Domænedirectoratet.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Indenrigsministeren [Bang] refererede en allerunderdanigst Forestilling om Stadfæstelse paa Lov angaaende nogle midlertidige Foranstaltninger sigtende til at sikkre Staden Kjøbenhavn tilstrækkelig Forsyning med billige Livsfornødenheder.

I Overensstemmelse med Indstillingen behagede det *Hans Majestæt* allernaadigst at stadfæste bemeldte af Rigsdagen vedtagne Lov.

Fremdeles refererede *Indenrigsministeren* [Bang] en allerunderdanigst Forestilling, hvorved en af Rigsdagen vedtagen Lov indeholdende en Forandring i § 2 af Loven af 26de Marts 1852 angaaende Redningsvæsenet paa de danske Kyster forelægges til allerhøieste Sanction.

Overensstemmende med Indstillingen stadfæstede *Hans Majestæt* bemeldte af Rigsdagen vedtagne Lov.

Endvidere refererede *Indenrigsministeren* [Bang] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Stadfæstelse paa en af Rigsdagen vedtagen Lov, hvorved der forundes nogle Kjøbstæder i Jylland Lettelse i Udredelsen at deres Andel af Bekostningerne ved Omlægningen af deres Hovedlandeveisgader m. v.

I Overensstemmelse med Indstillingen stadfæstede *Hans Majestæt* allerhøist bemeldte af Rigsdagen vedtagne Lov.

Indenrigsministeren [Bang] refererede derefter en allerunderdanigst Forestilling om Meddelelse af Eneret for Uhrmager C. V. Hylling af Frederiksberg paa Forfærdigelsen af en af ham angiven Saamaskine.

I Overensstemmelse med Indstillingen behagede *Hans Majestæt* allernaadigst at bifalde, at der forundes Uhrmager Carl Vilhelm Hylling af Frederiksberg 5 Aars Eneret til i det danske Monarki at forfærdige eller lade forfærdige Saamaskiner af den af ham angivne Construction.

Indenrigsministeren [Bang] refererede dernæst en allerunderdanigst Forestilling angaaende Fritagelse for Brug af stemplet Papir til de Deklarationer og de Forsikkrings-Angivelser, som skulde udstedes af dem, der indtræde som Medlemmer i det almindelige Livsforsikkringsselskab for Heste og Qvæg paa Lolland med underliggende Øer samt Feiø Birk.

Overensstemmende med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at det almindelige Livsforsikkringsselskab for Heste og Qvæg paa Lolland med underliggende Øer samt Feiø Birk maa ved allernaadigst Bevilling, der bliver at indløse med 28 Rd. 48 Sk., forundes

Fritagelse for Brug af stemplet Papir til de Deklarationer og Forsikrings-Angivelser, som skulle udstedes af de i Selskabet indtrædende Medlemmer, paa Vilkaar, at det i disse Dokumenter indføres, at de ifølge Bevillingen udfærdiges paa ustemplet Papir, samt forsaavidt der kunde blive Spørgsmaal om Transporter paa dem, at der da til disse bliver at bruge anordningsmæssigt stemplet Papir.

Indenrigsministeren [Bang] refererede derpaa en allerunderdanigst Forestilling angaaende Tilladelse for Gaardmand Lars Andersen tilligemed 6 andre Lodseiere af Dræby By, Munkebo Sogn, Odense Amt, til at inddæmme et Stykke af Stranden sammesteds.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* aller-naadigst, at det tilkjendegives Gaardmand Lars Andersen tilligemed de 6 andre Lodseiere af Dræby By, Munkebo Sogn, Odense Amt, der i Forening med ham have inddæmmet et Stykke af Stranden sammesteds, at der fra det Offentliges Side intet haves at erindre imod, at de erhverve det ved Inddæmningen indvundne Areal, og at der lige allernaadigst tilstaaes dem Skattefrihed for dette Areal i 20 Aar fra Udgangen af Aaret 1853 at regne, imod at Arealet efter dette Tidsrums Udløb bliver at skyldsætte, og at da af det Hartkorn, som paalignes samme, Landskatten, alene med Fradrag af den anordnede Eftergivelse, bliver at udrede med dens oprindelige Beløb, derunder altsaa indbefattet den Del af samme, der ellers er paabudet at opkræves som Gammelskat, ligesom ogsaa deraf bliver at svare samtlige øvrige paabudne Skatter og Afgifter.

Sluttelig referede *Indenrigsministeren* [Bang] en allerunderdanigst Forestilling betræffende den af Hofbogtrykker Bianco Lunos Enke ansøgte Confirmation paa den hendes afdøde Mand forundte Bevilling til at anlægge og drive et Bogtrykkeri her i Staden, idet han indstillede, at det maatte behage *Hans Majestæt* allernaadigst at resolve, at Allerhøistsamme ikke finder Anledning til for Tiden at meddele den af Supplicandinden ansøgte Confirmation, men at Driften af det Bianco Lunoske Officin indtil videre tillades fortsat, dog mod at Supplicandinden i et desangaaende indgivet allerunderdanigst Andragende har at foreslaa en Mand, som vil have for de fra Officinet udkommende Skrifter at bære alt det Bogtrykkeren efter Presselovgivningen paahvilende Ansvar, saaledes at hans Beskikkelse dertil beror paa *Hans Majestæts* allerhøieste Approbation.

Idet *Hans Majestæt* paa den refererede Forestilling, med Hensyn til hvilken *Indenrigsministeren* [Bang] tilføiede den Bemærkning, at

Spørgsmaalet om den i Sagen mod Supplicantinden afsagte Criminal- og Politiretsdoms Indankning til Høiesteret henstod indtil videre, aller-naadigst resolverede i Overensstemmelse med Indstillingen, dog saaledes, at Beskikkelsen af den Mand, som vil have at bære det Bogtrykkeren efter Presselovgivningen paahvilende Ansvar, ikke kommer til at bero paa allerhøieste Approbation, men at Indenrigsministeriet alene har at gjøre Indberetning om, hvem Ministeriet har beskikket, tog Allerhøistsamme af, hvad der i den allerunderdanigst refererede Forestilling var bemærket om de Regler, som følges ved Bestallingers og Bevillingers Confirmation paa Grund af Thronskifte, Anledning til at yttre, at disse Regler ikke forekom ham principrigtige, og idet Allerhøistsamme derfor nærmere havde skriftligt opsat sine Tanker i saa Henseende, overdrog han Conseilspræsidenten at foranledige denne Gjenstand taget under Overveielse af det samlede Ministerium, for at der navnlig ogsaa kan i den paagjældende Henseende for hele Monarkiets Vedkommende blive Enhed i de Regler, som følges. Til dette Øiemed overleverede Mans Majestæt Conseilspræsidenten fornævnte skriftlige Opsats.

Udenrigsministeren [Scheele] refererede en allerunderdanigst Forestilling angaaende Sundtold-Sagen, idet han indstillede, om det aller-naadigst maatte behage Deres Majestæt at bemyndige Geheime-Conferentsraad Bluhme til i hans næste Conference med de fremmede Magters Delegerede i Sundtoldsagen at foreslaa som det minimum, Danmark maa forlange og fastholde som Vederlag for Sundtoldens Ophør, en Bruttosum af 35 Millioner, dog ikkun under den Betingelse og Forudsætning, at Danmarks Forlangende om en i dets Øine antagelig og sikker Betalingsnorm af Qvoterne samtidig medtages og fastsættes; samt eventualiteter, og for at den Kongelige Befuldmægtigede efter Forhandlingernes Gang kan være i Besiddelse af den fornødne Latitude ogsaa i mere secundære Punkter, om Geheime-Conferentsraad Bluhme maatte være allernaadigst bemyndiget til at foreslaa, at den ovennævnte Bruttosum opløses i dens tvende Bestanddele, som forholdsmæssigt Vederlag for Fyr- og Vare-Afgifter, og at Fordelingen af førstnævnte sker procentvis efter Flaget, af sidstnævnte efter den Fordelingsnorm, som er angivet i den Geheime-Conferentsraad Bluhmes første Beretning vedlagte Tabel II og fra dansk Side allerede foreslaet i Mødet af 4de d.M., dog saaledes, at den 9aarige Procentnorm, dersom samme betimelig kan opstilles, foretrækkes for den 3aarige Procentnorm i Tabel II.

Efterat *Udenrigsministeren* [Scheele] endvidere havde forelæst den i den refererede Forestilling ommeldte seneste Beretning fra Geheime-Conferentsraad Bluhme, henstillede *Conseilspræsidenten* [Bang], om ikke Hans Majestæt, da denne Sag er af en saa overordentlig Vigtighed, maatte allernaadigst ville tillade, at formelig Votering finder Sted, og efterat *Hans Majestæt* havde allerhøiest samtykket heri, yttrede *Conseilspræsidenten* [Bang] videre, at han hørte til dem, som fra Begyndelsen af havde været enige i Geheimeraad Bluhmes Indstilling, idet det for ham var en Hovedbetragtning, at det under de nærværende Forhold er saa usikkert for Danmark at beholde Øresundstolden, at man ikke kan tage Hensyn til den Indtægt, man hidtil har havt af den, men maa under denne Usikkerhed anse sig vel tjent med et mindre Kapitaliseringsbeløb; ligesom han og var overbevist om, at Meningen i Landet var for, at Danmark vilde kunne være tilfreds med en saadan mindre Kapital. Dertil kom endnu, at de seneste politiske Meddelelser gavede Formodning for, at der hos visse Magter er Tilbøielighed til gjerne at se de begyndte Forhandlinger om Sundtolden afbrudte. Han sluttede sig saaledes til Geheimeraad Bluhmes Indstilling, som han strax fra først af havde været aldeles tilbøielig til at tiltræde.

Krigsministeren [Lüttichau] kunde ikke saa ganske tiltræde, hvad *Conseilspræsidenten* havde anført, idet han ikke kunde indse, at Magterne mere skulde afbryde Forhandlingerne om Sundtolden, naar der forlangtes 40 Millioner, end naar der forlangtes 35. Han havde fra Begyndelsen været af den Mening, at man skulde forlange 40 Millioner, og han havde i saa Henseende fornemmelig støttet sig paa, at Generalconsul Everløff i sin Memoire havde evalueret Sundtolden til dette Kapitaliseringsbeløb, idet det forekom ham at ville under disse Omstændigheder have et eget Udseende, naar Danmark forlangte mindre. Men naar imidlertid Geheimeraad Bluhme, som leder Forhandlingerne om Sundtolden, erklærer, at han finder det uklogt at forlange mere end 35 Millioner, sluttede *Krigsministeren* sig til hans Indstilling.

Marineministeren [Michelsen] bemærkede, at ogsaa han havde tidligere været stemt for, at man skulde forlange 40 Millioner, men at han efter Geheimeraad Bluhmes nu foreliggende bestemte Udtalelser sluttede sig til hans Indstilling.

Ministerens for Hertugdømmet Slesvig [Raasløff] yttrede, at han fra Begyndelsen havde været for 35 Millioner, men at han nu stemmede for 40, hovedsagelig fordi efter hans Overbevisning den mindre Sum

ikke er egnet til at udelukke enhver Prutning, men man ved den ligesaa godt er udsat herfor. Hvis man vilde være aldeles sikker paa, at der ikke skulde ske Prutning, troede han, at man vilde være nødt til at gaa endnu lavere end til 35 Millioner. Han tænkte sig, at to Reductioner af den oprindelige Sum, der af Danmark forlanges, ville i hvert Fald finde Sted: først naar selve Afløsningssummen skal bestemmes, og dernæst naar Betalingsmaaden skal bestemmes; og han troede derfor, at det ikke er uden Betydenhed, hvad Sum man herfra begynder med at forlange. Ogsaa maatte han lægge megen Vægt paa, at der i den allerede tidligere omtalte, Offentligheden foreliggende, Memoire, der paa en grundig Maade behandler sin Gjenstand og tilmed er udgaaet fra en Fremmeds Pen, er af Forfatteren gaaet ud fra, at 40 Millioner ikke vilde overskride, hvad der selv efter moderat Fordring kunde være passende. Paa de anførte Grunde indstillede Ministeren, at Geheimeraad Bluhme maa instrueres om at forlange 40 Millioner.

Udenrigsministeren [Scheele] maatte bemærke, at den af Ministeren for Slesvig paaberaabte Forfatter aldeles ikke har sagt, at 40 Millioner vilde være en passende Sum, men kun aldeles løst har kastet hin Sum hen som et Exempel.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Raasløff] bemærkede yderligere, at han maaske havde betjent sig af et mindre correct Udtryk, men at han ved opmærksomt at gjenne læse den paagjældende Brochure havde modtaget det Indtryk, at Forfatterens Nævnelse af 40 Millioner var grundet paa, at Forfatteren ansaa denne Sum som noget i sig billigt. Han troede ogsaa, at det saaledes er i Almindelighed blevet opfattet, og han antog heller ikke, at Forfatteren selv kun eksempelvis vilde have nævnt 40 Millioner, naar han ikke havde havt den Overbevisning, at denne Sum stemmede med Billighed.

Justitsministeren [Simony] yttrede, at ligesom han oprindelig havde været mest tilbøielig til at tiltræde Geheimeraad Bluhmes Indstilling, saaledes maatte han nu saameget mere stemme for denne, efterat Geheimeraad Bluhme bestemte havde udtalt sig for ikke at forlange mere end 35 Millioner.

Finantsministeren [Andræ] maatte, forsaavidt det i den refererede Forestilling hed, at samtlige Ministre havde været enige i at slutte sig til det fra den Kongelige Befuldmægtigede fremkomne yderligere Forslag om Størrelsen af den Kapitalisationssum, der skulde forlanges, gjøre en Undtagelse for sit Vedkommende, idet han nemlig kun havde

fundet, at der ikke var i et Spørgsmaal som det paagjældende Anledning for ham til ei at underkaste sig en fra hans Mening afvigende Bestemmelse af Summen. Men hans personlige Overbevisning var vedblivende nu som før, at alt, hvad der paa nogen Maade kan fra de fremmede Magters Side ventes af Danmark, og maaske endnu mere, vil være tilstede, naar man forlanger 40 Millioner. Det maatte erindres, at den omhandlede Indtægt har i Aarhundreder været Danmarks Hovedindtægt, at den har gjennemgaaet mange Criser, men at Danmark bestandig har vist, at Begjærligheden fra fremmede Staters Side efter at betage Danmark den Indtægt ikke lod sig gennemføre; og var der nogen Ret, som kunde siges at være sikkert i den europæiske Folkeret, saa var det efter hans Overbevisning den Ret, hvormed der her er Spørgsmaal. Han var imidlertid fuldkommen enig med sine Colleger i at finde det stemmende med Danmarks Tarv at opgive den Ret mod et nogenlunde passende Vederlag, og han var ogsaa enig med dem i, at der er en betydelig Opfordring for Danmark til at faa Sagen afgjort, saa stor Opfordring, at der er Anledning til at gjøre betydeligt Afslag i, hvad man ellers kunde forlange. Men med Hensyn til Størrelsen af den Sum, der skal forlanges, differerede han. De fremmede Magter maatte, syntes han, allerede finde det billigt, om Sundtolden afløstes med dens fulde Beløb. Det er kun den ringeste Del af de Udgifter, som ere forbundne med Tolden, der indflyder i den danske Statskasse, og medens det Beløb, man faar ud efter de Lister, der ere lagte til Grund for Beregningen af, hvor stort Vederlaget vilde blive, naar Tolden afløstes med sit fulde Beløb, er noget nær 60 Millioner, er det meget sandsynligt, at den virkelige Byrde og den store Gene, som ved Sundtolden hviler paa Skibsfarten, ikke kan anslaaes mindre end maaske det dobbelte. Skjøndt saaledes Danmark, naar Sagen betragtedes billigt fra de fremmede Magters Side, kunde vente, at Tolden blev afløst med dens fulde Beløb, 60 Millioner, indrømmede han, at der ikke kan være Tale om at forlange denne Sum, men at der maa ske et betydeligt Afslag. Men dette mente han ogsaa sker, naar Danmark opgiver den ene Trediedel af Summen og for de to andre Trediedele paatager sig betydelige Byrder. Naar der i saa Henseende er som en Grund for ikke i sin Fordring at gaa ned under 40 Millioner anført, at en Fremmed har i en af ham forfattet Memoire anset dette for et passende Beløb, saa er det vel sandt, saaledes som i den Anledning indvendt, at denne Sum kun staar anført af ham eksempelvis, men efter det hele Indtryk, man faar ved

Gjennemlæsningen, maa man dog tro, at det er Forfatterens Mening, at det er en billig Sum. Men hertil maa desuden endnu erindres, at det ikke engang er det af denne Forfatter nævnte Afløsningsbeløb, man vil opstille, naar man nu stemmer for 40 Millioner, thi i hint Skrift er 40 Millioner Netto-Beløbet, saaledes at de uerholdelige Summer ere fordelte paa de andre Stater, medens det derimod, naar der nu her er Tale om at forlange 40 Millioner, er, efter hvad der foreligger, Brutto-beløbet, saa at derved er indrømmet, at der vil være at fradrage dette Beløb alt, hvad der ikke er erholdeligt. Der er derfor en betydelig større Moderation i det Forslag, som fra den danske Regjerings Side maatte blive gjort om at faa 40 Millioner, end i det Beløb, som hin Forfatter har opstillet. Ogsaa forekom det Finantsministeren, at der, naar man forlanger 35 Millioner, ligger i det kantede ved dette Tal en Opfordring til Prutning, idet man ved et saadant ikke rundt Tal let fremkalder den Forestilling, at der dog skulde være nogen Grund til at antage, at man vilde være fornøjet med, at Summen blev sat ned til 30 Millioner. Imidlertid beroede det jo ganske vist paa et Skjøn, om man skulde enten forlange 40 Millioner eller 35, og gyldige Grunde lode sig ikke anføre for netop at vælge den ene af disse Tal og ikke det andet, hvorfor ogsaa alle Geheimeraad Bluhmes Grunde ligesaa godt kunde bruges for det ene som for det andet. Han havde fra første Færd antaget, at man burde forlange 40 Millioner, og han maattet tilstaa, at han endda ikke havde tænkt sig denne Sum som Gjenstand for saamegen Beklipning, som der nu vil komme til, hvis man opstiller den. Ved hvad der senere var foregaaet, havde han ikke kunnet komme bort fra, at det var et meget billigt Forlangende, og han maatte derfor ogsaa for sit personlige Vedkommende vedblivende formene, at det vilde være det Retteste at fordrø 40 Millioner, med Fradrag af de Beløb, som maatte anses uerholdelige, hvorved Summen straks gik ned og blev maaske endogsaa mindre end 35 Millioner; og han maatte saaledes stemme herfor.

Marineministeren [Michelsen] yttrede, at naar Finantsministeren havde fundet, at 35 Millioner var et kantet Tal og derfor maatte let give anledning til Prutning, saa troede han tvertimod, at man kan sige det modsatte, da 30 Millioner netop er Halvdelen af, hvad det fulde Afløsnings-Beløb vilde være, og Danmark i Realiteten heller ikke i Virkeligheden faar mere end 30 Millioner, naar fra de 35 Millioner gaar de uerholdelige Summer.

Cultusministeren [Hall] maatte tiltræde Udenrigsministerens Ind-

stilling, idet han kunde henholde sig til, hvad der af Conseilspræsidenten og Krigsministeren var fremhævet og med dem mente, at der maatte lægges stor Vægt paa Geheimeraad Bluhmes Erklæring. Vistnok maatte det indrømmes, at hvilket Tal der end opstilles, kunde det være Gjenstand for Prutning; men han troede dog, af den af Marineministeren nys anførte Grund, at der ikke var større Fare for Prutning, naar der forlangtes 35 Millioner, end naar der forlangtes 40. Han mente, at det ved Spørgsmaalet om, hvad der kunde anses som bedst skikket til at faa en hensigtsmæssig og navnlig ogsaa en hurtig Afgjørelse, ikke var muligt for nogen anden at have en saa begrundet Dom som den danske Regjerings Underhandler, og naar nu denne Mand desuden ved sin tidligere Stilling er stillet saaledes til de udenlandske Magter som Geheimeraad Bluhme, troede han, at der til at forkaste den Vei, som denne saa bestemt har tilraadet, skulde være aldeles overveiende Grunde. At sige, hvad man her i Landet i det hele vilde være tilfreds med at faa i Afløsning for Sundtolden, var jo vanskeligt; men han kunde dog, efter den Frygt der er for Toldens Ophør, ikke andet end have den fulde Overbevisning, at hvis Resultatet skulde blive en Afløsningssum af idetmindste 30 Millioner, saa vilde der vel være dem, som kunde mene, at noget mere kunde have været erholdt, og af dem vil der altid være, hvad saa end Afløsningssummen maatte blive, men der vilde dog blive almindelig Tilfredshed med Afgjørelsen. Derimod troede han, at der kunde fremkomme Uro, ogsaa Bebreidelse imod Ministeriet, hvis det skulde vise sig, at Forsøget paa nu at faa Sundtolden afløst mislykkedes, og navnlig hvis Forsøget skulde strande paa, at Regjeringen havde forlangt mere, end dens Underhandler havde ment, at der burde forlanges.

Hans Kongelige Høihed Arveprindsen stemmede ligeledes for, at man kun forlanger 35 Millioner.

Det behagede derpaa *Hans Majestæt* allernaadigst at bifalde Udenrigsministerens foreliggende Indstilling.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Scheele] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Anticipirung von 755 Faden Steinschlag zur Unterhaltung der Staatschauseen im Herzogthum Holstein.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät* allergnädigst zu genehmigen, dass von den abseiten des dirigirenden Stabsofficiers für das Chausseewesen für das Baujahr 1856/57 zur

Unterhaltung der Staatschauseen im Herzogthum Holstein veranschlagten Steinschlagsarbeiten die Anfertigung von 755 Faden Stein Schlag im Laufe des gegenwärtigen Winters anticipirt und die dadurch entstehenden Kosten bis zur Summe von 5150 Rt. als eine nicht budgettirte Ausgabe aus den besonderen Intradem des Herzogthums Holstein pro 1855/56 abgehalten werden.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Scheele] referirte darauf eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend den Entwurf eines Chausseebudgets für das Herzogthum Lauenburg während des Finanzjahres vom 1sten April 1856 bis zum 31sten März 1857.

Übereinstimmend mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, den der Vorstellung angeschlossenen Entwurf zum Chausseebudget des Herzogthums Lauenburg für das Finanzjahr 1856/57 allerhöchst zu genehmigen.

Ferner referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Scheele] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend den Entwurf des Chausseebudgets für das Herzogthum Holstein während des Finanzjahrs 1856/57.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, den der Vorstellung angeschlossenen Entwurf zum Chausseebudget des Herzogthums Holstein für das Finanzjahr 1856/57 event. unter Vorbehalt der Beschlussnahme darüber, inwiefern mehr als 2 Meilen der anticipirten Heide-Brunsbütteler Chaussee einzulösen sein werden, bis zur Vorlage des generellen holsteinischen Budgets allerhöchst zu genehmigen.

Noch referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Scheele] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die allerhöchste Genehmigung der Entwürfe zu neuen Tarifen der Fahrgelder für König Christians des Achten Ostseebahn, indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht den angeschlossenen Entwürfen zu neuen Tarifen der Fahrgelder für König Christians des Achten Ostseebahn sowie den bezüglichen Bestimmungen des neu entworfenen Betriebsreglements unter der Bedingung die allerhöchste Genehmigung zu ertheilen sein möchte, dass diese Tarife nebst reglementarischen Bestimmungen ihrem ganzen Inhalte nach hinfort als dasjenige Maximum gelten, welches die Gesellschaftsbehörden nach Maassgabe der unterm 30sten August 1845 allerhöchst genehmigten Modification des § 64 m. b. b. des Gesellschaftsstatuts ohne allerhöchste Genehmigung

nicht überschreiten dürfen, und ob nicht das Ministerium allergnädigst zu autorisiren sein möchte, die gedachten neuen Tarife erst nach hiezu erfolgter zustimmender Erklärung der Gesellschaftsbehörden in Kraft treten zu lassen.

Seine Majestät genehmigten allerhöchst diesen Antrag.

Schliesslich referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Scheele] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die allerhöchste Genehmigung neuer Tarife für die Rendsburg-Neumünstersche Eisenbahn, indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht der angeschlossene Entwurf eines neuen Tarifs der Rendsburg-Neumünsterschen Eisenbahn mit der Bestimmung allerhöchst zu genehmigen sein möchte, dass derselbe mit der Eröffnung der über die Eider bei Rendsburg bis an den Bahnhof der südschleswigschen Eisenbahn im vormaligen Kronwerk herzustellenden neuen Bahnstrecke für den allgemeinen Verkehr in Kraft trete.

Dieser Antrag wurde von *Seiner Majestät* allerhöchst genehmigt.

Idet *Ministeren for Hertugdømmerne Holsten og Lauenborg* [Scheele] sluttelig forelæste tvende Telegrafdepecher fra den Kongelige Commissarius ved den holstenske Stænderforsamling med foreløbig Indberetning om, hvad der er passeret med Hensyn til et fra den Deputerede, Grev Reventlow-Jersbeck fremkommet Andragende, hvis Gjenstand, som vedrørende Fælleds-Forfatningen, ligger udenfor Forsamlingens Competens, i Anledning af hvilken Indberetning Ministeren strax pr. Telegraph havde, næst at billige, at Commissarius havde taget Sagen, saaledes som sket var, instrueret ham om for Fremtiden ved lignende Leiligheder at forholde sig paa samme Maade og ikke at lade nogen Forhandling om saadanne Gjenstande, som ligge udenfor Forsamlingens Competens, optage i Stændertidenden, ligesom heller ikke at modtage noget til Hans Majestæt rettet Andragende fra Forsamlingen angaaende slige Gjenstande, kom det paa Bane, om det maatte være tilstrækkeligt at indskrænke sig til den Instruction, som saaledes allerede var givet den Kongelige Commissarius, eller om der maatte være Føie til at lade Commissarius tilhændekomme et allerhøieste Reskript i lignende Retning.

Efter hvad der imidlertid fra flere Sider blev allerunderdanigst tilraadet, besluttede *Hans Majestæt* allerhøist, at man, forinden nogen Bestemmelse i den omhandlede Henseende tages, først afventer den Kongelige Commissarii nærmere udførlige Indberetning om den hele

Sag, hvorefter da allerunderdanigst Forestilling om, hvad der maatte være at gjøre, bliver at nedlægge. Hans Majestæt tillod derhos allernaadigst, at saadan Forestilling maa, forsaavidt Sagen skulde pressere saaledes, at den ikke kan blive foretaget i Geheime-Statsraadet, blive allerunderdanigst foredraget i Kabinetet.

Justitsministeren [Simony] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Jens Christian Dynesen af Ørre under Ringkjøbing Amt maa eftergives den ham ved den Kongelige Viborgske Landsrets Dom af 8de October f. A. for Indbrudstyveri idømte Straf af 6 Aars Tugthusarbeide, mod at hensættes til Fængsel paa Vand og Brød i 6 Gange 5 Dage.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede.

Fremdeles refererede *Justitsministeren* [Simony] 4 allerunderdanigste Forestillinger, hvorved følgende 4 af Rigsdagen vedtagne Love resp. forelægges til allerhøieste Stadfæstelse:

- 1) Lov angaaende Brandvæsenet paa Thorshavn paa Færøerne.
- 2) Lov om Oprettelsen af en Bygningscommission i Thorshavn.
- 3) Lov for Færøerne indeholdende nærmere Bestemmelser om Underholdningsbidrag til uægte Børn.
- 4) Lov indeholdende Forandringer i Plakat af 4de October 1815 § § 11 og 12.

I Overensstemmelse med Indstillingen behagede det *Hans Majestæt* allernaadigst at stadfæste disse 4 Love.

Endvidere refererede *Justitsministeren* [Simony] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Strafformildelse for Arrestanten Carl Anton Hansen.

Overensstemmende med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at den Arrestanten Carl Anton Hansen ved Elbo, Brusk og Holmans Herreders Extrarets Dom af 28de December f. A. for Tyveri i Henhold til Forordningen af 11te April 1840 § 12 1ste Membrum idømte Straf af 2 Aars Forbedringshusarbeide formildes derhen, at han anses med 25 Slag Rotting eller, saafremt hans Legemstilstand efter indhentet Lægeattest skulde være til Hinder for denne Strafs Anvendelse, hensættes i 60 Dages Fængsel paa sædvanlig Fangekost.

Sluttelig refererede *Justitsministeren* [Simony] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Strafformildelse for Arrestanten Olaf Jonasson eller Jonsson.

Overensstemmende med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* aller-

naadigst, at den Arrestanten Olaf Jonasson eller Jonsson ved Høiestrets Dom af 14de d. M. for Tyveri i Henhold til Forordningen 11te April 1840 § 12, 2 Membrum, tilfundne Straf af Tugthusarbeide i 6 Aar formildes derhen, at han, istedetfor at lide efter Dommen, hensættes til Forbedringshusarbeide i 2 Aar.

Hans Majestæt hævede derpaa Geheime-Statsraads-Mødet.

J. Liebe.

Møde i geheimestatsrådet lørdag d. 16. februar 1856.

Aar 1856, Løverdagen d. 16de Februar, var det Geheime-Statsraad forsamlet paa Christianborg Slot under Hans Majestæt Kongens allerhøieste Præsidium.

Conseilspræsidenten [Bang] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at det allernaadigst maatte behage Hans Majestæt at resolve, at Hans Majestæt intet har imod, at Hendes Kongelige Høihed Arveprindsesse Caroline benytter den Ret, som Ægtepagt af 27de Juli 1829 maatte give hende til at tillade, at Eiendommene No. 176, 177 og 178 i Norgesgade i Kjøbenhavn stilles til Sikkerhed for et af Hans Kongelige Høihed Arveprinds Frederik Ferdinand optaget Laan paa 100.000 Rd., dog at det er en Selvfølge, at Hendes Kongelige Høihed Arveprindsesse Caroline ikke derved personligen forpligtes, ligesom derhos ogsaa her ei kan blive Spørgsmaal om den i Ægtepagtens § 8 omtalte subsidære Forpligtelse for Kongen eller Statskassen til at tilsvare den af Prindsessen i hendes Gemals levende Live med udtrykkeligt allerhøiest Samtykke stiftede Gjæld.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede.

Indenrigsministeren [Bang] refererede 6 allerunderdanigste Forestillinger, hvorved til allerhøieste Sanction resp. forelægges følgende sex af Rigsdagen vedtagne Love:

- 1) Lov om Forandring i Valgloven med Hensyn til Holbæk Amts 4de Valgkreds.
- 2) Lov betræffende Forandring af Mødested for Valg til Rigsdagens Folkething for Ribe Amts 4de Valgkreds efter Loven af 16de Juni 1849.
- 3) Lov angaaende Afløsning af Korsør og Nyborg Færgelaugs Eneret til at befordre Reisende og Gods m. m.

- 4) Lov hvorved Aarhus Havnebestyrelse bemyndiges til at udstede visse Obligationer paa ustemplet Papir.
- 5) Lov om Bevilling af Eneret til at anlægge og benytte en Jernbane fra Kjøbenhavn til Helsingør.
- 6) Lov angaaende Nørresundbys Næringsforhold.

I Overensstemmelse med det Indstillede stadfæstede *Hans Majestæt* allerhøist bemeldte 6 Love.

Fremdeles refererede *Indenrigsministeren* [Bang] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Rigsdagens Slutning, idet han indstillede, at det maatte behage Hans Majestæt allernaadigst at befale, at den nu forsamlede Rigsdag sluttes Torsdagen d. 21de Februar 1856, og at det allernaadigst maatte behage Hans Majestæt at paalægge Indenrigsministeren at anmode Formændene i begge Rigsdagens Thing om i Henhold til Hans Majestæts Befaling, at den nu forsamlede Rigsdag skal sluttes Torsdagen d. 21de Februar 1856, at afslutte i hvert Thing især Forhandlingerne for nærværende Samlings Vedkommende, saaledes at samtlige Rigsdagsmænd derefter samme Dag samles for af ham at blive meddelt fornævnte Budskab, samt at Hans Majestæt lige allernaadigst vil tillægge Indenrigsministeren den Budskabet ommeldte allerhøieste Bemyndigelse til i Overensstemmelse med samme i Hans Majestæts Navn at erklære Rigsdagen sluttet.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede.

Sluttelig refererede *Indenrigsministeren* [Bang] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Fritagelse for Brug af stemplet Papir til de Kontrakter, der af Bestyrelsen for Foreningen for en Kirkes Opførelse paa Nørrebro eller paa dennes Vegne afsluttes om Udførelse af Arbeide eller om Leverance af Materiale til Kirkebygningen.

I Overensstemmelse med Indstillingen behagede det *Hans Majestæt* allernaadigst at tillade, at de Kontrakter, som af Bestyrelsen for en Forening for en Kirkes Opførelse paa Nørrebro eller paa dennes Vegne afsluttes om Udførelse af Arbeide eller om Leverance af Materiale til Kirkebygningen, maa udfærdiges paa ustemplet Papir, paa Vilkaar, at Hans Majestæts allerhøieste Resolution om denne Fritagelse paaberaabes i enhver enkelt af de paagjældende Kontrakter.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Scheele] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend das Gesuch der Kätbnerin Anna Catharina Magdalena Harders geb. Reis zu Barsbüttel um Erlass einer wider ihren Ehemann Johann Jochim Harders

wegen Misshandlung seiner Ehefrau und fälschlicher Beschuldigung seines Sohnes unterm 6ten October v. J. von dem Reinbecker Amthause erkannten 5tägigen Gefängnisstrafe bei Wasser und Brod.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, die von dem Reinbecker Amthause unterm 6ten October v. J. wider den Käthner Johann Jochim Harders zu Barsbüttel wegen wiederholter tätlicher Misshandlung seiner Ehefrau und fälschlicher Beschuldigung seines Sohnes erkannte 5 tägige Gefängnisstrafe bei Wasser und Brod aus allerhöchster Gnade zu erlassen.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Scheele] referirte danach eine allerunterthänigste Vorstellung, in welcher er beantragte, ob nicht die allerunterthänigst angeschlossene Vorstellung vom 4ten d. M. betreffend den Entwurf eines Patents wegen näherer Bestimmung des Verfahrens, in welchem die von Seiten der holsteinischen Provinzialstän­deversammlung wider den Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg ad interim beschlossene Anklage vor dem holstein-lauenburgischen Oberappellationsgericht zur Verhandlung zu bringen, Ew. Königlichen Majestät als in Allerhöchstdero Geheimen-Staatsrath vorgetragen, allergnädigst anzusehen sein möchte.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Raasløff] yttrede, at han blot skulde gjøre den formelle Bemærkning, at han i den Conference, som havde fundet Sted imellem Ministrene angaaende det paagjældende Patent-Udkast, havde udtalt den Mening, at der ikke skulde forelægges Stænderforsamlingen noget saadant, idet han troede, at Regjeringen burde forholde sig afventende, men at han imidlertid havde underordnet sig Majoritetens Beslutning.

Krigsministeren [Lüttichau] gjorde for sit Vedkommende en lignende Bemærkning.

Seine Majestät genehmigten darauf allerhöchst den vorliegenden Antrag.

Ferner referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Scheele] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend das Gesuch des Parcelisten M. F. Fick in Dahme, Amt Cismar, um Vergütung für erlittenen Wildschaden sowie die Vertilgung des Dammwildes in der Königlichen Wildbahn des Amts Cismar.

Übereinstimmend mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, das Ministerium allergnädigst zu autorisiren, auf das Gesuch des Parcelisten M. F. Fick zu Dahme, Amt Cismar, um Vergütung des an seiner

Rapssaat erlittenen Wildschadens einen abschlägigen Bescheid zu ertheilen und den Dammwildstand im Amte Cismar vertilgen zu lassen.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Scheele] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend Begnadigung des wegen Tötung eines Fuchses zu einer siebenwöchentlichen Gefängnisstrafe verurtheilten Joh. Joachim Hümpel in Gr. Pampau.

In Übereinstimmung mit dem Antrage genehmigten *Seine Majestät* allerhöchst, dass die wider den Hufnersohn Joh. Joachim Hümpel in Gr. Pampau in Gemässheit Rescripts des lauenburgischen Hofgerichts vom 11ten August v. J. von dem Gerichte Lancken wegen Tötung eines Fuchses unterm 12ten September v. J. erkannte siebenwöchige Gefängnisstrafe aus allerhöchster Gnade auf eine Brüche von 5 Rt. L. M. herabgesetzt werde.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Scheele] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend den Erlass einer Verfügung, durch welche einige früher zum Ressort der vorgesetzten Regierungs-Collegien gehörig gewesene Geschäfte den Oberbeamten des Herzogthums Holstein überwiesen werden.

Übereinstimmend mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, die im Entwurf der referirten Vorstellung angeschlossene Verfügung betreffend die Überweisung einiger früher zum Ressort der vorgesetzten Regierungscollegien gehörig gewesenen Geschäfte an die Oberbeamten des Herzogthums Holstein sowie die Beseitigung der hievon zum Theil abweichenden, bisher noch in factischer Geltung bestandenen bezüglichen Anordnungen aus dem Jahre 1848 allerhöchst zu genehmigen und das Ministerium zugleich allergnädigst zu autorisiren, wegen Erlassung dieser Verfügung sowie der zur Ausführung derselben an noch weiter erforderlichen näheren Vorschriften und Instructionen das Behufige wahrzunehmen.

Noch referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Scheele] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die von dem Norderdithmarscher Wegedistrict erbetene Erlaubnis zur Anticipation des Chausseebaues von Heide nach Friedrichstadt mit den Seitenarmen von Heide nach dem Wöhrdener Hafen und von Lunden nach Wollersum, indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht der Landschaft Norderdithmarschen unter Vorbehalt näherer Bestimmungen über die derselben demnächst zu bewilligende Chaussee-

geldhebung die Anticipation des Chausseebaues von Heide über Anverwisch, Tiebensee, Hemme, Flehden, Lunden und Set. Annen nach der Friedrichstädter Fähre mit den Seitenarmen von Anverwisch nach dem Wöhrdener Hafen und von Lunden nach der Wollersumer Fähre in Übereinstimmung mit dem desfalls vorgelegten Bauproject unter der Bedingung allergnädigst zu gestatten sein möchte:

- 1) Dass die Landschaft sich urkundlich verpflichte zur Erbauung und zur demnächstigen Unterhaltung der gedachten Chausseen bis zu deren verordnungsmässiger Einlösung die erforderlichen Geldmittel zur Disposition zu stellen.
- 2) Dass der Bau unter Aufsicht des dirigirenden Stabsofficiers für das Chausseewesen durch einen vom Ministerio zu bestellenden Techniker mit möglichster Sparsamkeit für Rechnung der Landschaft zur Ausführung gebracht, und die Unterhaltung der Chausseen demnächst nach den für die Staatschausseen geltenden Grundsätzen und von den für die Verwaltung dieser bestellten Behörden gleichfalls für Rechnung jedoch ohne Mitwirkung der Landschaft bei Genehmigung der Voranschläge sowie bei Anstellung der Wärter und Aufscher veranstaltet werde.
- 3) Dass die Landschaft für die auf Requisition Beikommender zum Behuf des Baues und der Unterhaltung zu beschaffenden Zahlungen einen oder mehrere Bevollmächtigte namhaft mache, übrigens aber bei der Zahlung und Rechnungsführung nicht minder wie bei der Beaufsichtigung und Verwaltung den für die Staatschausseen erlassenen Vorschriften geeignete Anwendung gegeben werde.
- 4) Ob nicht das Ministerium allerhöchst zu autorisiren sein möchte, wegen Ausführung der vorstehenden Bestimmungen und des fraglichen Chausseebaues überhaupt die weiter erforderlichen Anordnungen zu treffen, insbesondere etwa annoch zweckmässig erscheinende Modificationen des Bauprojects zu genehmigen und für die Leitung der Expropriationsverhandlungen den Entschädigungscommissair zu bestellen.

Efterat *Krigsministeren* [Lüttichau] havde bemærket, at ligesom det stedse iagttages i Kongeriget og i Hertugdømmet Slesvig, at der, inden Bestemmelse tages om Forandring i de engang vedtagne Linier, baade hvad Chausseerne og de mindre Landeveie angaar, først corresponderes med Krigsministeriet, saaledes troede han ogsaa, at det vilde være ønskeligt, at for Eftertiden den samme Fremgangsmaade følges

for Hertugdømmerne Holstens og Lauenborgs Vedkommende, og efterat *Ministeren for disse tvende Hertugdømmer* [Scheele] ikke havde fundet noget at erindre imod, at saadant sker, resolverede *Hans Majestæt* allerhøist, at der for Fremtiden bliver at forholde som af Krigsministeren nævnt, og at ogsaa den nærværende Sag, forinden allerhøieste Bestemmelse tages, bliver at tilstille Krigsministeriet.

Schliesslich referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Scheele] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend eine allerunterthänigste Eingabe der Provinzialständevsammlung des Herzogthums Holstein enthaltend eine Beschwerdeführung über verschiedene Verwaltungsmaassregeln unter dem Ressort des Ministeriums für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg, indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht an die Provinzialständevsammlung des Herzogthums Holstein auf ihre allerunterthänigste Eingabe von 6ten d. M. eine allerhöchste Eröffnung in Übereinstimmung mit der Anlage zu erlassen sein möchte.

Hans Majestæt Kongen yttrede, at naar Allerhøistsamme skulde have noget imod det allerunderdanigst foreslaaede Reskript at erindre, saa var det, at samme var for mildt ligeoverfor den Maade, hvorpaa den holstenske Stænderforsamling havde tilladt sig i det paagjældende Aktstykke at udtrykke sig imod Allerhøjstsamme; og han troede, at der vel kunde være god Grund til at skjærpe adskillige Udtryk i Reskriptet.

Krigsministeren [Lüttichau] bemærkede, at han tilvisse var meget langt fra at ville forsvare, hvad der var sagt i det paagjældende af den holstenske Stænderforsamling indgivne Aktstykke. Han ville blot henlede Opmærksomheden paa, at der i de nærmest foregaaende Aar var blevet regjeret meget mildt i Holsten, og at man derfor, naar der nu pludselig var af den nærværende Regjering, da den var kommet til Roret, slaaet en ganske anden Vei ind og gaaet frem paa en meget energisk Maade, noget som han gjerne vilde tro var nødvendigt, ikke kunde fortænke den holstenske Stænderforsamling i, at den kom med sine Bemærkninger i den Anledning. Og naar nu den Vei, som Stænderforsamlingen i saa Henseende var gaaet, maatte erkjendes for fuldkommen lovlig, saa fandt han, at der var saameget mere Anledning til i Svaret paa Forsamlingens Andragende ikke at lade indflyde noget, som kunde opirre og gjøre Stillingen med Hensyn til Holsten end mere vanskelig, end den allerede er. Men hertil maatte han henregne det i

Reskriptet forekommende Ord »ungereimt«, der nærmer sig det danske Ord »taabelig«. Hint Ord indeholdt efter hans Mening en Fornærmelse, og det en ubegrundet Fornærmelse; og han vilde derfor foreslaa, at det ombyttedes med »unhaltbar«. Ligeledes troede han ogsaa, at Ordet »Nichtigkeit« var et altfor strengt Udtryk, som helst maatte ombyttes med et andet mere passende. Jo roligere Svaret til Stænderforsamlingen affattedes, desto bedre vilde Hensigten med det opnaas, og det forekom ham derfor at være af Vigtighed, at man undgik saadanne Udtryk.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Scheele] bemærkte, er müsse mit dem Kriegsminister darin ganz einverstanden sein, dass die Antwort an die Ständeversammlung eine ruhige sein solle; insofern aber sei er verschiedener Meinung, als er glaube, dass die betreffenden, von dem Kriegsminister hervorgehobenen Ausdrücke durch die in der Eingabe der Ständeversammlung enthaltene Deduction nothwendig gemacht worden seien, und es wäre ihm unmöglich, andere derselben entsprechende Worte zu finden. Freilich sei »ungereimt« ein strenges Wort, eine Beleidigung aber sei es nicht; und er frage, ob es zu hart sei, solche Äusserungen wie die in der betreffenden Beziehung gebrauchten, in welchen gar kein Sinn sei, ungereimt zu nennen. Er könne nicht umhin, ein besonderes Gewicht darauf zu legen, dass eben jenes Wort in der Antwort stehen bleibe.

Cultusministeren [Hall] mente ogsaa, at der maatte tages væsentligt Hensyn til den Maade, hvorpaa Stænderforsamlingen har udtalt sig i den indgivne Besværing, og han troede vel, at navnlig de Udtalelser, der i denne indeholdes i Anledning af Oberstlieutenant Kauffmanns Ansættelse, vare saadanne, at de maatte siges at være fornærmelige ikke alene for den enkelte Minister, men for den hele Regjering. Svaret maatte derfor ogsaa, mente han, være afpasset derefter.

Krigsministeren [Lüttichau] troede, ihvormeget man end maatte erkjende, at Stænderforsamlingen havde feilet i den Maade, hvorpaa den havde udtalt sig, dog ikke, at deri er Grund til i Svaret at sige den noget fornærmeligt, og i denne Henseende maatte han vedblive, hvad han forhen havde yttret om Udtrykket »ungereimt«, et Udtryk som aldrig før var budt.

Finantsministeren [Andræ] troede, at det vel ikke godt vilde være muligt saaledes at afveie hvert Ord i et Aktstykke som det af den hol-

stenske Minister foreslaaede Reskript, at det skulde tiltale hvert enkelt Medlem af Hans Majestæts Raad. Naar han paa det bestemteste maatte slutte sig til det foreslaaede Reskript, vilde han ikke dermed sige, at hvert Ord i samme var valgt saaledes, som han vilde have syntes, at det var rigtigt; men det forekom ham, at i en Sag af den overveiende Vigtighed for Regjeringen som denne maa man absolut holde fast paa den Form, som nu engang har vundet almindelig Tilslutning hos Hans Majestæts Raadgivere. Han maatte derfor ogsaa meget indstændigt henstille til Hans Majestæt, at den Form, i hvilken Reskriptet nu foreligger, uforandret maa være at følge, idet en Forandring let kunde paa een eller anden Maade fremkalde et Præg af Vaklen, som ikke burde være. Han skulde altsaa i eet og alt holde sig til hvert Ord og hvert Comma i det foreligende Reskript.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Raasløff] udbad sig derefter Hans Majestæts Tilladelse til at oplæse et skriftligt Votum i denne Sag, som han havde tilladt sig allerunderdanigst at sende Hans Majestæt forud for nærværende Møde.

Hans Majestæt Kongen bemærkede, at det var en Feil i Formen, naar Ministeren havde sendt Allerhøistsamme bemeldte Votum, da her i Geheime-Statsraadet var Stedet, hvor Ministeren havde at fremføre sin Mening i Sagen. Allerhøistsamme skulde iøvrigt gjerne samtykke i, at Ministeren nu oplæste fornævnte Votum.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Raasløff] maatte allerunderdanigst bemærke, at hvis der fra hans Side var feilet i Formen, saa var det sket i en god Hensigt og turde maaske finde sin Undskyldning i den Hurtighed, hvormed Sagen var gaaet. Idet han derhos tilføiede, at hvad hans til Hans Majestæt skriftligt indgivne Votum indeholdt, var i det væsentlige, hvad han allerede i Ministermødet i denne Sag havde fremført, oplæste han bemeldte Votum saavel som det samme ledsagende Udkast til en allerhøieste Tilkjendegivelse til den holstenske Stænderforsamling, hvilket sidste Udkast han bad betragtet ingenlunde som et Forslag, han havde villet stille, men kun som en Tydeliggjørelse af, hvad han havde tænkt sig, naar han i sit Votum havde talt om en i almindelige Udtryk affattet allerhøiest umiddelbar Tilkjendegivelse. Slutelig maatte han endnu bemærke, at han i hvert Tilfælde maatte principaliter stille det Andragende her, at nærværende Sag maa blive udsat, fordi den ikke har været oplyst paa den Maade, som saadanne Sager

pleie at oplyses. Hvorvidt imidlertid det Hensyn maatte herimod være afgjørende, at Svaret da ikke kunde komme til Stænderforsamlingen, medens denne endnu var samlet, maatte han henstille.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Scheele] bemærkede, dass, wenn in dem so eben vorgetragenen Votum des Ministers für das Herzogthum Schleswig hervorgehoben worden, dass die Sache wegen der Entlassung zweier Mitglieder des Oberappellationsgerichts als Cabinettsache abgemacht worden sei, eben der Herr Minister in der Ministerconferenz, wo die gedachte Sache berathen wurde, zwar Bedenklichkeiten gegen die beabsichtigte Maassregel geäußert, aber selbst den Wunsch gerade ausgesprochen habe, dass die Sache als Cabinettsache zu behandeln wäre. Er glaube sich in dieser Bezeihung auf seine Herrn Collegen berufen zu dürfen und wünsche, dass, was er so eben bemerkt habe, ins Protocoll aufgenommen werde.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Raasløff] bemærkede, at han, da Sagen blev foretaget i en Ministerconference, erklærede sig udtrykkeligt imod det af den holstenske Minister paatænkte Skridt, imod hvilket han ogsaa, som han dengang tilføiede, maatte erklære sig, naar Sagen kom for i Geheime-Statsraadet, medens han derimod, hvis Sagen afgjordes i Kabinettet, vilde blive udenfor den. Om han ved den Leilighed tillige sagde, at han vilde finde det ønskeligt, at Sagen blev afgjort i Kabinettet, erindrede han nu ikke, men det forekom ham heller ikke, at dette kom i Strid med, hvad han i sit Votum havde udtalt.

Conseilspræsidenten [Bang] bemærkede, at han ikke kunde betragte Geheime-Statsraads-Medlemmernes Stilling i denne Sag overfor den holstenske Stænderforsamling og Hans Majestæt Kongen, saaledes som den slesvigske Minister betragtede den. Den slesvigske Minister gik ud fra, at Geheime-Statsraadets enkelte Medlemmer skulde gives Leilighed til at undersøge de enkelte Klager, som Stænderne havde fremsat, og afgive deres Mening, om de vare begrundede eller ikke. Men Conseilspræsidenten troede, at det vilde være uforeneligt med en ansvarlig Minister Stilling saaledes at undersøge hans Embedsførelse, ikke at tale om den lange Tid en saadan Undersøgelse vilde medtage. Han troede, at naar Repræsentationen optræder med Andragende om at fjerne Ministeren, kan det slet ikke komme i Betragtning, om hans Colleger i et enkelt Punkt ere uenige med ham.

Hvad saaledes navnlig angik den af den slesvigske Minister specielt omtalte Afskedigelse af to Medlemmer af den holstenske Overappellationsret, da antog Conseilspræsidenten for sit Vedkommende Hans Majestæt berettiget til at afskedige dem, men han havde ønsket, at Afskedigelsen var sket med fuld Gage i Pension. Men, som sagt, det, at man saaledes i et enkelt Punkt har været af en anden Mening, kan ikke være afgjørende for det Raad, Hans Majestæts Ministre skulde give i denne Sag; det afgjørende i saa Henseende maa være Overbevisningen om de Resultater, hvortil Stændernes Klage kommer, eller med andre Ord, Overbevisningen om hvorvidt man fremdeles maa slutte sig til den paagjældende Minister eller ikke. Og nu var det da Conseilspræsidentens Overbevisning, at han i det hele maa slutte sig til Geheimeraad Scheeles Politik i Holsten.

Naar han saaledes sluttede sig til Geheimeraad Scheeles Politik, stod for ham kun det Spørgsmaal tilbage, om man i Svaret til Stænderne skulde gaa ind paa ved de enkelte Hovedposter af Klagen at karakterisere, hvorledes Hans Majestæt opfatter dem hver især. I denne Henseende var han aldeles overbevidst om, at det rigtige var, saaledes som i det af den holstenske Minister foreslaede Svar, bestemt, tydeligt og sandt at betegne Hans Majestæt Kongens Anskuelse af de paagjældende Forhold, thi Svaret er ikke saameget et Svar til Stænderne som til Landet, og han troede, at naar Landet læser dette Svar, vil det gjøre et meget stærkt Indtryk, fremkalde en nærmere Overveielse af hine Forhold og tilsidst efterlade den Overbevisning, at det er sandt, hvad deri siges om de gjorte Anker, medens tillige Øinene vilde aabnes for, hvorledes det Parti, der er kommen med disse, har ved Siden deraf skudt de store Friheder og Forbedringer fra sig, som ere tilbudte Landet herfra. Han kunde altsaa ikke erklære sig enig i, at man i Svaret indskrænker sig til at afvise Stændernes Andragende uden Begrundelse med Hensyn til de enkelte Poster.

Forsaavidt der specielt var gjort Indvending imod det i Svaret forekommende Ord »ungereimt«, da var dette Ord vel haardt, skjøndt det forresten dog ikke kunde siges at være det samme som »taabelig« men det var sandt. Paa den anden Side fandt han imidlertid ogsaa, at den hele Holdning i Svaret var saa alvorlig, at der ikke turde være Føie til yderligere at skjærpe det.

Hvad dernæst endelig angik den slesvigske Ministers Erindring imod, at der i det foreliggende Svar udtrykkelig er optaget, at det ha-

været foredraget i Geheime-Statsraadet, da maatte Conseilspræsidenten bemærke, at efter Forfatningslovens ligefremme Bestemmelse skal Sagen foredrages i det Geheime-Statsraad; og ligesom der altsaa ved hine Ord i Svaret kun siges at være sket, hvad der forfatnigsmæssigen paahviler Hans Majestæt som Pligt, saaledes troede Conseilspræsidenten ogsaa, at man skylder den Mand, imod hvem den indgivne Klage er rettet, og som har været Gjenstand for saamange personlige Angreb, et Bevis for, at han i denne Sag ikke har forhandlet med Hans Majestæt alene, men i det hele Geheime-Statsraad, navnlig ogsaa med Hans Kongelige Højhed Arveprindsen. Men ved hin Udtalelse, der saaledes skyldes denne Mand, siges heller intet om, at Ministrene have været enige i det enkelte; det høieste, der kan udledes deraf, er, at Ministrene slutte sig til den nuværende holstenske Ministers Politik i det hele, og dette maatte Conseilspræsidenten anse som en Nødvendighed, naar det nærværende Ministeriums Regjerings-System skal vedblive.

Hans Majestæt Kongen behagede derefter at yttre, at Allerhøist-samme, inden han deciderede i denne Sag, vilde, idet han iøvrigt maatte gjentage, at den slesvigske Minister havde begaaet en Formfeil ved at indgive det forommeldte skriftlige Votum til Hans Majestæt, henvende det Spørgsmaal til Ministeren, om han stod fast ved, hvad han i dette Votum havde udtalt om eventuel Ansøgning om Entledigelse, eller om han indskrænkede sig til at faa sin dissenterende Mening i nærværende Sag ført til Geheime-Statsraadets Protokol. I sidste Fald vilde Hans Majestæt da betragte hine Ord som usagte; i første Fald vilde det være til Ministeren siden at gjøre de nødvendige Skridt.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Raasløff] maatte gjentagende bede Hans Majestæt være overbevist om, at hvis han havde feilet i Formen, saa var det ene og alene sket af den Grund, at han havde anset det for sin Pligt i en Sag som denne allerunderdanigst at forebringe for sit Vedkommende Hans Majestæt alt, for at Sagen kunde komme til at foreligge Allerhøistsamme saa klar og fuldstændig som muligt. Han skulde hertil allerunderdanigst føie, at han maatte blive staaende derved, at han ansaa sin Forbliven i Ministeriet for ugjørlig, naar det foreliggende Svar til de holstenske Stænder aller-naadigst bifaldtes og i dette Fald maatte indkomme med allerunderdanigst Ansøgning om sin Entledigelse.

Efterat derpaa *Krigsministeren* [Lüttichau], efter dertil given Anledning, havde yttret, at han vel fremdeles troede, at det var bedre,

at de af ham tidligere fremhævede Udtryk i det omhandlede allerhøieste Reskript forandredes, men at han imidlertid i saa Henseende underkastede sig Ministeriets Majoritet; og efterat *Marineministeren* [Michelsen], *Justitsministeren* [Simony] og *Cultusministeren* [Hall] ganske havde tiltraadt det paagjældende Reskripts Affattelse, saaledes som denne foreligger fra den holstenske Minister, bemærkede *Hans Kongelige Høihed Arveprindsen*, at ogsaa Høistsamme tiltraadte denne Affattelse, men at det maaske dog i det hele var bedre, at der slet ikke blev givet noget Svar paa den af den holstenske Stænderforsamling indgivne Besværing, i Anledning af hvilken sidste Bemærkning *Ministeren for Hertugdømmerne Holsten og Lauenborg* [Scheele] gjorde opmærksom paa, at der, saaledes som ogsaa i den refererede Forestilling fremhævet, forfatningsmæssigen maa nødvendigvis gives Stænderne et Svar.

Hans Majestæt Kongen deciderede derefter, at Allerhøistsamme, da Majoriteten af Geheime-Statsraadets Medlemmer saaledes nu havde erklæret sig enig i, at det paagjældende allerhøieste Reskript blev som af Ministeren for Holsten allerunderdanigst forelagt, vilde allernaadigst bifalde, at Reskriptet afgaar, som det foreligger, uagtet Allerhøistsamme, som allerede forhen yttret, maatte finde samme for mildt; og behagede det derpaa *Hans Majestæt* allernaadigst at forsyne merbemeldte Reskript med Sin allerhøieste Underskrift.

Marineministeren [Michelsen] refererede en allerunderdanigst Forestilling angaaende Organisationen af Marinens Officerscorps, idet han indstillede, at *Hans Majestæt* allernaadigst vil meddele sit foreløbige allerhøieste Bifald til de i Forestillingen udviklede Grundtræk til en forandret Organisation af Marinens Officerscorps, for at Ministeriet i Overensstemmelse dermed dels kan udarbejde og allerunderdanigst forelægge *Hans Majestæt* de til Gjennemførelsen af denne Plan nødvendige Lovudkast og dels nedlægge allerunderdanigst Forestilling om de Forandringer i de nugjældende Bestemmelser, som maatte blive Følgen deraf i forskjellige Retninger.

Hans Majestæt resolverede allernaadigst i Overensstemmelse med Indstillingen, idet Allerhøistsamme, hvad angik det imellem Marineministeriet og Finantsministeriet værende Differentpunkt med Hensyn til et personligt Tillæg for de nuværende 7 yngste Capitainer, forbeholdt dette Punkt nærmere allerhøieste Afgjørelse.

Fremdeles refererede *Marineministeren* [Michelsen] en allerunder-

danigst Forestilling angaaende Overbestyrelsen saavel for Officerscorpset som for det faste Mandskab i Marinen, idet han til allerhøieste Approbation indstillede, at Divisions- og Compagni-Inddelingen af Søetatens faste Mandskab maa ophæves, og Mandskabet henlægges under Commando af Holmens Overeqvipagemester, med de ham underlagte Officerer, i Henseende til alt det egentlige Tjenesteforhold, Antagelse, Avancement, Nedsættelse og Afskedigelse vedkommende; at alt Mandskabets Økonomi og Ordens Overholdelse i Nyboder vedkommende henlægges under Nyboders Commandant; at Commandoen over de af Etatens Officerer, der ere til Tjeneste iland uden at være ansatte i faste Poster, henlægges til en af Admiralerne; at Gagen for Nyboders Commandant fastsættes til 2600 Rd. aarlig og frit Hus; at der istedetfor det hidtilværende Divisionsquartermesterpersonale, Sergeanter og Løbere, Copisten hos Nyboders Commandant og Vægtermandskabet, til Assistance for Nyboders Commandant ansættes:

en Intendant med 1500 Rd. aarlig Gage,
 en Intendant med 1400 Rd. aarlig Gage,
 en Assistent med 650 Rd. aarlig Gage,
 en Assistent med 450 Rd. aarlig Gage,
 4 Overbetjente, hver med 312 Rd. aarlig Gage og hver 1 Portion Kost,
 4 Betjente, hver med 260 Rd. aarlig Gage,
 4 Underbetjente, hver med 208 Rd. aarlig Gage,
 3 Arbeidsmænd, hver med 143 Rd. aarlig Gage og hver 1 Portion Kost.

At der for Overbetjente og Betjente reglementeres dobbelt Hus, og for Underbetjente og Arbeidsmænd enkelt Hus, mod at der derfor kortes den bestemte Leie af resp. 48 Rd. og 24. Rd. aarlig; at der maa opføres et personligt Tillæg af 100 Rd. aarlig for den nuværende Copist ved Nyboders Commandantregnskab, naar han indtræder der i Overbetjents Numer.

Samtlige Indstillingspunkter bleve af *Hans Majestæt* allernaadigst approberede.

Endvidere refererede *Marineministeren* [Michelsen] er allerunderdanigst Forestilling angaaende Organisationen af det faste Mandskab i Marinen.

Overensstemmende med Indstillingen approberede *Hans Majestæt*

allernaadigst de ved den refererede Forestilling allerunderdanigst forelagte Reglementer for Søetatens faste Mandskab, nemlig:

- 1) Styrke og Fordelings-Reglement.
- 2) Lønnings-Reglement for Søtøihuslieutenanter, Skippere, Mestere, Mestersvende og andre med dem i Klasse staaende Embedsmænd.
- 3) Reglement for Underklasserne med tilhørende 4 Lønningstabeller.

Justitsministeren [Simony] refererede 5 allerunderdanigste Forestillinger, hvorved til allerhøieste Stadfæstelse forelægges resp. efternævnte fem af Rigsdagen vedtagne Love:

- 1) Lov angaaende Forandring i § 4 af Lov om Skibsfart og Handel paa Island af 15de April 1854.
- 2) Lov om Indførelse af en Kapitelstaxt paa Færøerne
- 3) Tyendelov for Færøerne.
- 4) Lov om Erhvervelse af Forsørgelsesret i Fattigdistrikterne i Færø Amt.
- 5) Lov angaaende Oprettelse af en Anstalt til Ophold for uhelbredelige Sindssvage i Nørrejylland.

Samtlige disse fem Love bleve af *Hans Majestæt* allernaadigst stadfæstede.

Justitsministeren [Simony] refererede derpaa en allerunderdanigst Forestilling angaaende Forhøielse i Betalingen for det militære Vagthold ved Strandinger paa Bornholm.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at den i Strandings-Reglementet for Bornholm af 27de Mai 1785 § 13, cfr. Reskript af 14de Mai 1817, bestemte Betaling for det militære Vagthold ved Strandinger maa forhøies til 1 Rd. 3 Mk. for Officerer, 1 Rd. for Underofficerer og 5 Mk. for de Menige for hver 24 Timer.

Fremdeles refererede *Justitsministeren* [Simony] en allerunderdanigst Forestilling om Optagelse af et Laan paa Stamhuset Egholms Intrader, idet han indstillede, at det allernaadigst maa tillades Besidderen af Stamhuset Egholm, Kammerherre og Ritmester Wolfgang v. Haffner, mod Sikkerhed i Stamhusets Intrader at optage et Laan stort 6000 Rd. til dermed at dække Udgifterne ved Ophævelsen af den Anders Andersen overdragne Forpagtning af Egholm Mølle paa Vilkaar:

- 1) At Laanet forrentes med 4% og afbetales med 1000 Rd. aarligt, der erlægges med 500 Rd. i hver af de halvjaarlige Omslagsterminer, første Gang i 11te December Termin d. A.

- 2) At dersom han ikke optager Laanet inden nysnævnte Termin, bliver Laanet at nedsætte saa meget, som Afdragene imidlertid skulde udgjøre, og
- 3) At det paalægges Creditor, hvis Afdragene ikke prompte erlægges, at paatale saadant inden 3 Maaneder samt derom at gjøre Indberetning til Justitsministeriet eller i modsat Fald at have tabt Sikkerheden i Stamhusets Intrader, forsaavidt det eller de forfaldne Afdrag angaar.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede.

Endvidere refererede *Justitsministeren* [Simony] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at det allernaadigst maa tillades Anne Christine Clausen, født Christensen, af Kjøbenhavn, hvis Ægteskab med Tjener Hans Clausen fuldstændig er hævet ved allerhøieste Bevilling af 5te Juli 1852, at indgaa nyt Ægteskab, navnlig ogsaa med Værtshusholder I. C. Fangel, uanset at hun med ham har bedrevet Hor.

Det Indstillede blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Justitsministeren [Simony] refererede dernæst en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at det allernaadigst maa tillades Skrædder Erhardt Sørensen af Voldbye under Skanderborg Amt, hvis Ægteskab med Karen Henriksdatter er fuldstændig ophævet ved allerhøieste Bevilling af 18de December 1854, at indgaa nyt Ægteskab, navnlig ogsaa med Fruentimmeret Ane Margrethe Jensdatter, uanset at han med hende har bedrevet Hor.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Justitsministeren [Simony] refererede derefter en allerunderdanigst Forestilling angaaende Strafformildelse for Arrestanten Jens Peter Jensen af Bisserup.

Overensstemmende med Indstillingen behagede det *Hans Majestæt* allernaadigst at formidle den Arrestanten, Tjenestedreng Jens Peter Jensen af Bisserup under Sorø Amt ved Holsteinborg Birks Extrarets Dom af 19de December f. A. for Tyveri, Løsgjængereri og Betleri tilfundne Straf af et Aars Forbedringshusarbejde derhen, at han, istedetfor at lide efter Dommen, anses med 25 Rottingslag.

Justitsministeren [Simony] refererede en allerunderdanigst Forestilling angaaende Strafformildelse for Arrestanten Johan Pedersen.

I Overensstemmelse med Indstillingen behagede *Hans Majestæt* allernaadigst at formidle den Arrestanten Johan Pedersen her af Staden ved Høiesterets Dom af 21de f. M. for begaaet Falsk, i Henhold til For-

ordningen 11te April 1840 § 60, 1ste Membrum, idømte Straf af 3 Aars Forbedringshusarbejde derhen, at han, istedetfor at lide efter Dommen, hensættes i Fængsel paa Vand og Brød i 6 Gange 5 Dage.

Justitsministeren [Simony] refererede derpaa en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at der allernaadigst maa forundes Mel- og Grynhandler Jørgen Smidt Nielsen og Hustru Caroline Vilhelmine Nielsen, født Svendsen, her af Staden Bevilling til, at Pigebarnet Camilla Josephina Alvilda Jensen, født den 21de April 1848 og døbt i Trinitatis Kirke her i Staden den 8de Søndag efter Trinitatis 1849, en Datter af afgangne Arbeidsmand Jens Jensen og ligeledes afdøde Hustru Marie Sophie Caroline Jensen, født Andersen, maa anses som deres ægte Barn, saaledes at det fører Navnet Camilla Josephina Alvilda Nielsen og tager Arv efter dem, dog at denne Arv ikke overstiger, hvad de i Medfør af den gjældende Lovgivning rettelig maatte kunne tillægge det ved en testamentarisk Disposition.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Videre refererede *Justitsministeren* [Simony] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Ægteskabet mellem Tjenestekarl Lauge Andersen og Johanne Jensdatter af Leirskov under Ribe Amt maa aldeles ophæves, og at det maa tillades Manden at indlade sig i nyt Ægteskab.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede.

Sluttelig refererede *Justitsministeren* [Simony] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at det allernaadigst maa tillades, at den under Kjøbenhavns Overformynderi henhørende Kapital af 25.000 Rd., der indestaar paa 1ste Prioritet i den af Raadmand, Overauditeur Holm købte Eiendom No. 278 Ltr. C i Dronningens Tvergade fremdeles maa, uanset Bestemmelserne i Forordningen 31te August 1774, blive indestaaende i bemeldte Eiendom, imod at Overauditeur Holm derfor udsteder en ny Panteobligation.

Hans Majestæt resolverede allernaadigst i Overensstemmelse med Indstillingen.

Finantsministeren [Andræ] refererede en allerunderdanigst Forestilling angaaende Amortisationen af de holstenske Kasseanvisninger for Aaret 1855, idet han indstillede, at Beløbet af den overordentlige Skat ifølge Patent af 23de Marts 1854 for Aaret 1855 bliver at opføre i Statsregnskabet for Finantsaaret 1855/56 som en overordentlig Indtægt for Hertugdømmet Holsten; at der af Restbeløbet 15.047 Rd. 49 Sk.

af samme Skat for Aaret 1854 og af fornævnte Indtægt tilsammen strax bliver at anvende til Amortisation af Kasseanvisninger den runde Sum af 275.000 Rd., og at denne Amortisationssum og de i 1855 udredede Omkostninger ved Omvexlingen og Tilintetgjørelsen af Kasseanvisningerne for Aaret 1851, til Beløb 255 Rd. 36 Sk., blive at opføre i Statsregnskabet for Finantsaaret 1855/56 som overordentlige Udgifter for Hertugdømmet Holsten.

Samtlige disse Indstillinger blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldte.

Cultusministeren [Hall] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvorved til allerhøieste Sanction forelægges en af Rigsdagen vedtagen Lov angaaende en Realskole i Thisted.

I Overensstemmelse med Indstillingen stadfæstede *Hans Majestæt* allerhøist bemeldte Lov.

Hans Majestæt hævdede derpaa Geheime-Statsraads-Mødet.

J. Liebe.

Møde i geheimestatsrådet torsdag d. 28. februar 1856.

Aar 1856, Torsdagen den 28de Februar, var det Geheime-Statsraad forsamlet paa Christiansborg Slot under Hans Majestæt Kongens allerhøieste Præsidium.

Det tilførtes Protokollen, at Hans Excellence, Minister for Hertugdømmet Slesvig H. I. A. Raasløff er under 18de dennes, efter Ansøgning, i Naade entlediget, og at Hans Excellence Ministeren for Kirke- og Undervisningsvæsenet er under s. D. allernaadigst beskikket til ad interim at overtage Bestyrelsen af Ministeriet for Hertugdømmet Slesvig.

Endvidere tilførtes Protokollen, at der, da Hans Excellence Conseilspræsidenten ifølge sin Helbredstilstand ikke ser sig istand til længere at fungere som Indenrigsminister for Kongeriget, er under merbemeldte Dato udfærdiget en allerhøieste Ordre til Hans Excellence Justitsministeren for Kongeriget om foreløbigen tillige at overtage Bestyrelsen af Indenrigsministeriet for Kongeriget.

Conseilspræsidenten [Bang] forelagde allerunderdanigst et Udkast til den Tale, hvorved det maatte behage Hans Majestæt at aabne det den 1ste Marts sammentrædende Rigsraad.

Med nogle faa Modifikationer approberede *Hans Majestæt* allerna-

digst det forelagte Udkast, der, saaledes modificeret, toges til Indlemmelse i Protocollen saalydende:

»Med Glæde se Vi om Vor Throne Mænd fra alle Dele af Monarkiet. Kongens og Folkets Tillid har kaldet Eder til Samvirken for Fædrelandets Vel. Med Længsel have Vi gennem tunge Aar imødeset denne Dag. Med Haab og Fortrøstning hilse Vi nu i denne Forsamling Pantet paa den inderlige og faste Sammenknytning af alle Monarkiets forskjellige Dele. Det er denne, som skal styrke mod ydre Fare og betrygge Udviklingen af Landets rige Kræfter.

Vi takke den Almægtige, at det er lykkedes Os at bevare Fredens Velsignelse under de sidste Aars truende Forhold, som Vi nu haabe at se fjernede.

Nødvendigheden af at erholde forfatningsmæssigt Samtykke til de finansielle Love for den kommende Finantsperiode har fremskyndet Rigsraadets Sammenkaldelse. De større Lovarbejder, som forberedes, kunne derfor ikke nu forelægges, men maa udsættes til en senere overordentlig Samling. Dog vil denne Eders første Sammenkomst, om end kortvarig, være af høi Betydning; thi den vil afgive Vidnesbyrd om den Aand, der besjæler Rigsraadet. I skulle nu lægge den Grund, hvorpaa der i Fremtiden skal bygges. Til denne Eders Gjerning give Gud sin Velsignelse!

Vi erklærer herved Rigsraadet aabnet.

Conseilspræsidenten [Bang] refererede derpaa en allerunderdanigst Forestilling, hvorved til allerhøieste Approbation forelægges Forslag til Lov angaaende et Tillæg til § 5 i Forfatningsloven for det danske Monarkis Fælledsanliggender af 2den October 1855.

Overensstemmende med Indstillingen approberede *Hans Majestæt* allernaadigst bemeldte Lovforslag til Forelæggelse for det d. 1ste Marts d. A. sammentrædende Rigsraad.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Scheele] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Budgettirung der von den Domaineintraden des Herzogthums Holstein im Vorwege abzuhaltenden Ausgaben auf dem Normalbudget der Monarchie sowie das Verhalten rücksichtlich der Zulagegesetze, welche sich auf diese Ausgaben beziehen.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, unter Vorbehalt einer näheren Bestimmung rücksichtlich der definitiven Ordnung der Verwaltung der holsteinischen Domainen, allernä-

digst festzuseten, dass diese Ausgaben, welche von den Domainen im Herzogthum Holstein im Vorwege abgehalten werden, auf dem vorläufigen Normalbudget mit den entsprechenden Ausgaben im Königreich und dem Herzogthum Schleswig zusammen unter dem Ministerio für die gemeinschaftlichen inneren Angelegenheiten der Monarchie aufgeführt werden; und genehmigten Seine Majestät zugleich, dass es ebenso mit den entsprechenden Zulagegesetzen rücksichtlich der Einnahmen und Ausgaben der Domainen zu verhalten sei.

Finantsministeren [Andræ] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvorved til allerhøieste Sanction forelægges Udkast til foreløbigt Normalbudget.

I Overensstemmelse med Indstillingen forsynede *Hans Majestæt* allernaadigst det forelagte Udkast med allerhøieste Sanction og tillod derhos, at de Udkastet vedsluttede Anmærkninger meddeles Rigsraadet som et oplysende Bilag til det foreløbige Normal-Budget.

Ministeren for Monarkiets fælleds indre Anliggender [Bang] refererede en allerunderdanigst Forestilling om allerhøieste Approbation paa, at et Forslag til Forretningsordenen for Rigsraadet forelægges for det nu sammentrædende Rigsraad.

I Overensstemmelse med Indstillingen behagede det *Hans Majestæt* allernaadigst at approbere, at det Forestillingen vedlagte Forslag til Forretningsordenen for Rigsraadet maa forelægges for det d. 1ste Marts d. A. sammentrædende Rigsraad.

Fremdeles refererede *Ministeren for Monarkiets fælleds indre Anliggender* [Bang] en allerunderdanigst Forestilling angaaende allerhøieste Sanction paa et foreløbigt Regulativ for Forretningsordenen i Rigsraadet.

Overensstemmende med Indstillingen behagede det *Hans Majestæt* ifølge det i den 6te midlertidige Bestemmelse i Forfatningslov af 2den October f. A. tagne Forbehold, allernaadigst at sanctionere det allerunderdanigst forelagte »Foreløbigt Regulativ for Forretningsordenen i Rigsraadet«.

Endvidere refererede *Ministeren for Monarkiets fælleds indre Anliggender* [Bang] en allerunderdanigst Forestilling, hvorved forelægges Udkast til Lov, hvorved Indfødsret meddeles forskjellige Udlændinge.

Overensstemmende med Indstillingen blev bemeldte Lovudkast allernaadigst approberet til Forelæggelse for Rigsraadet.

Ministeren for Monarkiets fælleds indre Anliggender [Bang] refe-

rerede derefter en allerunderdanigst Forestilling, hvorved forelægges Udkast til Lov angaaende Afløsning af det mellem Korsør-Nyborg Færgelaug og Postvæsenet bestaaende Retsforhold.

I Overensstemmelse med Indstillingen approberedes ogsaa dette Lovudkast allernaadigst til Forelæggelse for Rigsraadet.

Sluttelig refererede *Ministeren for Monarkiets fælleds indre Anliggender* [Bang] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Geheime-Conferentsraad H. C. Reedtz allernaadigst maa entlediges som Medlem af Rigsraadet, og at Capitain à la suite i Artilleriet, Lærer ved den Kongelige militære Højskole C. E. v. Reich lige allernaadigst maa beskikkes til at indtage den derved ledigblevne Plads i Rigsraadet.

Efterat *Hans Majestæt Kongen* allernaadigst havde bifaldt denne Indstilling, yttrede *Krigsministeren* [Lüttichau] at han, idet han forresten havde været enig i det allerunderdanigste Forslag, som var gjort angaaende Besættelsen af den ved Geheime-Conferentsraad Reedtzes Afgang ledig blevne Plads i Rigsraadet, blot vilde tillade sig at henlede Allerhøistsammes Opmærksomhed paa, at da der ved den første Ud-nævnelse af kongevalgte Medlemmer af Rigsraadet toges Hensyn til, at der iblandt dem bleve Mænd fra de forskjellige Provindser, men der i dette Øieblik ikke er noget kongevalgt Rigsraadsmedlem fra Jylland, idet nemlig de to kongevalgte Rigsraadsmedlemmer fra denne Provinds, som fra først af vare, nu ere afgaaede og erstattede med to kongevalgte Rigsraadsmedlemmer fra Sjælland, saa turde det vistnok være rettest, at, naar der maatte blive Vacance blandt de kongevalgte Medlemmer fra Sjælland, een eller to af de ledigblevne Pladser besattes med Mænd fra Jylland.

Hans Majestæt Kongen bemærkede, at Allerhøistsamme ogsaa havde tænkt, at der ved eventuel Vacance maatte tages Hensyn til, at der ikke er noget kongevalgt Medlem fra Jylland.

Krigsministeren [Lüttichau] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvorved forelægges Udkast til Lov om Udskrivningen til Landkrigstjenesten for Aarene 1857 og 1858.

I Overensstemmelse med Indstillingen approberede *Hans Majestæt* allernaadigst bemeldte Lovudkast til Forelæggelse for det nu sammentrædende Rigsraad.

Marineministeren [Michelsen] refererede en allerunderdanigst Forestilling angaaende Udkast til Marinens Budget for Finantsaarene 1856/57 og 1857/58.

Overensstemmende med Indstillingen approberede *Hans Majestæt* allernaadigst de allerunderdanigst forelagte tvende Udkast til Marinens Budget for 1856/57 og 1857/58, med Bemyndigelse for Marineministeriet til paa den i den refererede Forestilling anførte Maade at tilveiebringe de fornødne Summer ved Tillægsbevillingslov.

Fremdeles refererede *Marineministeren* [Michelsen] tvende allerunderdanigste Forestillinger, hvorved forelægges resp. Udkast til Lov, der stadfæster den foreløbige Lov af 5te Januar 1856 angaaende Udskrivningen til Søkrigstjenesten for Aaret 1856 og Udkast til Lov angaaende Udskrivningen til Søkrigstjenesten for Aaret 1857.

Overensstemmende med det Indstillede bleve begge disse Lovudkast allernaadigst approberede til Forelæggelse for det nu sammentrædende Rigsraad.

Endvidere refererede *Marineministeren* [Michelsen] en allerunderdanigst Forestilling, hvorved forelægges Udkast til midlertidig Lov angaaende visse Jurisdictionforhold ved Søetaten.

Efterat det fra flere Sider var blevet yttret, at den i § 3 indeholdte Bestemmelse vistnok maatte betragtes som en Administrationssag, der ikke behøvede at gjøres til Gjenstand for Lov, og efterat *Marineministeren* [Michelsen] havde bemærket, at ogsaa han havde ment, at det var unødvendigt at optage hin Bestemmelse i Lovudkastet, men at Generalauditeuren havde udtalt sig for den modsatte Anskuelse, behagede det *Hans Majestæt* allernaadigst at approbere det foreliggende Lovudkast til Forelæggelse for Rigsraadet med Udeladelse af § 3, idet *Hans Majestæt* iøvrigt allernaadigst bifaldt det, som denne § gik ud paa.

Sluttelig refererede *Marineministeren* [Michelsen] en allerunderdanigst Forestilling, hvorved forelægges Udkast til Reglement om Alderstillæg for Underofficerer og andre med dem i Klasse staaende af Søetatens faste Mandskab.

I Overensstemmelse med Indstillingen approberede *Hans Majestæt* allernaadigst bemeldte Udkast.

Justitsministeren [Simony] refererede en allerunderdanigst Forestilling angaaende Oprettelsen af en Bygningscommission for Silkeborg Handelsplads, idet han indstillede, at der istedetfor den ifølge allerhøieste Resolution af 3die Marts 1847 etablerede Bygningscommission for Silkeborg Handelsplads, maa organiseres en ny, hvilken tillægges samme Myndighed, som ifølge Anordn. 6te April 1832 tilkommer Bygningscommissionerne i Kjøbstæderne, og som skal bestaa af Politimesteren,

2de Medlemmer af Handelspladsens Communalbestyrelse, som Communalrepræsentanterne udvælge af deres Midte, samt 2de af Pladsens øvrige Beboere, hvilke i Henhold til Anordning af 24de October 1837 § 19 udnævnes af Communalrepræsentationen, og af hvilke stedse i det mindste een bør være en bygningskyndig Mand, hvorhos det er en Selvfølge, at naar i sin Tid et ordentligt Brandvæsen er organiseret for Silkeborg, Befalingsmanden for dette da tillige vil have at tiltræde Bygningscommissionen.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Fremdeles refererede *Justitsministeren* [Simony] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at det maa tillades afskediget Premierlieutenant Peter Blankenborg Prytz af Uggelhusene under Randers Amt at indgaa Ægteskab med Louise Dorthea Knap sammesteds, uagtet at han med hende har bedrevet Hor.

Denne Indstilling blev allernaadigst bifaldt.

Endvidere refererede *Justitsministeren* [Simony] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Forandring i Kundgjørelsen af 4de December 1854 om Erhvervelse af islandske Søpas.

I Overensstemmelse med Indstillingen behagede *Hans Majestæt* allernaadigst at bemyndige Justitsministeren til at foretage de i den refererede Forestilling indbemeldte Forandringer i Kundgjørelsen af 4de December 1854 og den samme vedhæftede Form for de islandske Søpas samt til herom at udstede den fornødne Bekjendtgjørelse.

Justitsministeren [Simony] refererede derefter en allerunderdanigst Forestilling angaaende Tugthusfange Hans Jensen Høilands Løsladelse.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at Tugthusfange paa Livstid Hans Jensen Høiland maa forundes Friheden, dog at det inden Løsladelsen tilkjendegives ham, at han, saafremt han paany gjør sig skyldig i nogen Forbrydelse, der ikke medfører større Straf, eller han oftere overtræder de Regler, som Politiet for at sikkre sig hans ordentlige Forhold maatte foreskrive, uden videre Dom vil blive gjenindsat til Tugthusarbeide paa Livstid.

Justitsministeren [Simony] refererede dernæst en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Tjenestepige Johanne Marie Karensdatter af Svallerup i Holbæk Amt, der under et inden Arts og Skip-pinge Herreders Politiret optaget Forhør er overbevist om at have udraderet 2de Paategninger i hendes Skudsmaalsbog, maa fritages for at

sættes under offentlig Tiltale for det af hende saaledes udviste Forhold, imod at hun erlægger en Mulkt af 2 Rd. til vedkommende Herreds Politikasse.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede.

Justitsministeren [Simony] refererede en allerunderdanigst Forestilling angaaende Frafaldelse af Tiltale mod Skipper Christian Johansen König.

Overensstemmende med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at Tiltale imod Skipper Christian Johansen König af Flensborg for at have undladt at gøre Tilførsel i sin Logbog om, hvad der passerede under den af ham paa en Reise til England førte, i Horsens hjemmehørende Galease »Athenes« Seilads den 3die August f. A. maa bortfalde, imod at han erlægger en Mulkt af 20 Rd. til Horsens Kjøbstads Fattigkasse.

Derpaa refererede *Justitsministeren* [Simony] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Strafformildelse for Værtshusholder Peder Knak Petersen eller Pedersen.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at den Værtshusholder Peder Knak Petersen eller Pedersen ved Høiesterets Dom af 23de f. M. for Tyveri i Henhold til Forordningen 11te April 1840 § 12, 1ste Membrum idømte Straf af Forbedringshusarbeide i 2 Aar maa formildes derhen, at han, istedetfor at lide efter Dommen, hensættes i Fængsel paa Vand og Brød i 6 Gange 5 Dage.

Justitsministeren [Simony] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Forbedringshusfange i Viborg Tugt- og Forbedringshus Mette Pedersdatter eller Pedersen, kaldet Vang, som ved Høiesterets Dom af 2den Januar 1852 er tilfunden en Straf af 8 Aars Tugthusarbeide, og som ved Justitsministeriets Resolution af 3die October f. A. er overflyttet fra Tugthuset til Forbedringshuset, maa løslades af bemeldte Straffeanstalt.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Justitsministeren [Simony] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Forbedringshusfange paa Deres Majestæts Naade Niels Rasmussen Vindekjær allernaadigst maa skjænktes Friheden, dog at det forinden Løsladelsen betyder ham, at han, saafremt han paany maatte gjøre sig skyldig i nogen Forbrydelse, der ikke medfører større Straf, eller han oftere maatte overtræde de Regler, som Politiet

for at sikre hans ordentlige Forhold finder sig foranlediget til at foreskrive, uden videre Dom vil være at gjenindsætte til Forbedringshusarbeide paa Deres Majestæts Naade.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede.

Sluttelig refererede *Justitsministeren* [Simony] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at der allernaadigst maa forundes Gaard- og Kroeier Rasmus Peter Nielsen af Lille Hjøllund under Skanderborg Amt Bevilling til, at det af hans Hustru Anna Christine Thygesen forinden deres Ægteskab d. 4de Juli 1841 fødte uægte Barn Anne Jensine Thygesen maa anses som hans ægte Barn, saaledes at det fører Navnet Rasmussen og tager Arv efter ham lige med hans egne Børn under Iagttagelse af Kjønnsforskjellen, dog at denne Arv ikke maa overstige, hvad han i Medhold af den gjældende Lovgivning rettelig maatte kunne tillægge Barnet ved en testamentarisk Disposition, og at Barnet ikke berettiges til at tage Arv efter hans Slægtninge.

Det saaledes Indstillede blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Indenrigsministeren [Simony] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvorved den af Rigsdagen vedtagne Finantslov for Finantsaaret fra 1ste April 1856 til 31te Marts 1857 forelægges til allerhøieste Stadfæstelse.

I Overensstemmelse med Indstillingen behagede *Hans Majestæt* allernaadigst at stadfæste bemeldte af Rigsdagen vedtagne Finantslov.

Fremdeles refererede *Indenrigsministeren* [Simony] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at det allernaadigst maa forundes Vexelmægler D. E. Funch af Kjøbenhavn 10 Aars Eneret i det danske Monarki paa Tilberedningen af Kornsten ved Anvendelse af de af ham angivne Apparater, nemlig en Pande med Luftfortynding (Vacuumspande) og en Æltepande.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede.

Endvidere refererede *Indenrigsministeren* [Simony] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at det allernaadigst maa forundes Ingenieur Albert Liesegang i Perleberg i Preussen for et Tidsrum af 5 Aar at være eneberettiget til i det danske Monarki at forfærdige Signalapparater til at angive Mangel af Vand i Dampkjedler i Overensstemmelse med den af ham angivne Construction.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Indenrigsministeren [Simony] refererede derefter en allerunderda-

nigst Forestilling, hvorved den af Rigsdagen vedtagne Lov om Udbetaling af Gager og Lønninger i Finantsaaret 1856/57 forelægges til allerhøieste Stadfæstelse.

Overensstemmende med Indstillingen stadfæstede *Hans Majestæt* allernaadigst bemeldte Lov.

Sluttelig refererede *Indenrigsministeren* [Simony] en allerunderdanigst Forestilling om Udfærdigelse af Bevilling til Anlæg af Brændevinsbrænderi paa Landet, idet han indstillede, at der igjennem Indenrigsministeriet ad mandatum maa meddeles Kjøbmand A. Eskildsen af Silkeborg Bevilling til paa bemeldte Handelsplads at etablere et Brændevinsbrænderi, men at det derimod maa tilkjendegives samtlige øvrige Supplicanter, at de af dem indgivne Ansøgninger ikke have kunnet bevilges.

Begge Indstillinger bleve af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldte.

Finantsministeren [Andræ] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvorved forelægges Forslag til Lov om en midlertidig Forbedring af Lønninger for Embedsmænd og Betjente under Fællede Ministerierne.

Overensstemmende med Indstillingen approberede *Hans Majestæt* allernaadigst bemeldte Lovforslag til Forelæggelse for Rigsraadet i dets nu forestaaende Session.

Fremdeles refererede *Finantsministeren* [Andræ] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Bemyndigelse til at forelægge Rigsraadet et Lovudkast om de mod Creditbeviser udvexlede Statsobligationer.

I Overensstemmelse med Indstillingen bemyndigede *Hans Majestæt* allernaadigst Finantsministeriet til at forelægge det først sammentrædende Rigsraad bemeldte den refererede Forestilling vedlagte Lovudkast.

Endvidere refererede *Finantsministeren* [Andræ] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Bemyndigelse til at forelægge Rigsraadet et Lovudkast om den svævende Statsgjæld.

Overensstemmende med Indstillingen bemyndigede *Hans Majestæt* allernaadigst Finantsministeriet til at forelægge det først sammentrædende Rigsraad et Lovudkast om den svævende Statsgjæld, saaledes affattet og bilagt som i den refererede Forestilling ommeldt.

Sluttelig refererede *Finantsministeren* [Andræ] en allerunderdanigst Forestilling, hvorved til allerhøieste Approbation forelægges Ud-kast til samtlige Specialbudgetter for Finantsministeriet for 1856/57 og

1857/58, og hvori derhos allerunderdanigst indstilles, at Finantsministeriet maa allerhøiest bemyndiges til at gjøre de fornødne Skridt til at søge den fornødne Tillægsbevilling tilveiebragt.

Hans Majestæt Kongen approberede allernaadigst de forelagte Budget-Udkast, dog at der paa Geheime-Statsraadets Conto ingen særlig Gage opføres for Conseilspræsidenten; og bifaldt Hans Majestæt lige allernaadigst den ovennævnte Indstilling.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Scheele] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Verpachtung der Ländereien des König Christianskoogs für das Jahr 1856, indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht die am 7ten Februar stattgehabte Verpachtung der Ländereien des König Christianskoogs für die Zeit vom 1sten April bis Martini d. J. derzufolge die Pachtsumme für ein Areal von 478 Morgen, 12 Scheffel, 8 Ruthen sich auf 43.891 Rt. beläuft, allerhöchst zu genehmigen und das Ministerium dabei allergnädigst zu autorisiren sein möchte, die von der abgehaltenen öffentlichen Licitation ausgeschlossenen, zusammen 22 Morgen, 1 Scheffel, 29 Ruthen messenden Parcellen, den zur Klasse der Tagelöhner gehörigen Einwohnern der Dorfschaften Barsfleth und Ketelsbüttel für das Jahr 1856 gegen eine auf 30 Rt. à Morgen zu bestimmende Pachtsumme sowie unter sonstigen angemessenen Bedingungen zu überlassen.

Seine Majestät genehmigten allerhöchst diesen Antrag.

Ferner referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Scheele] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Wirthschaftspläne für die Königlichen Forsten in dem Rothenhäuser und Mühlenrader Forstrevier im Amte Schwarzenbeck.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, die vorliegenden Wirthschaftspläne für das Rothenhäuser und das Mühlenrader Forstrevier, Amt Schwarzenbeck, im Allgemeinen und unter Vorbehalt etwaiger Modificationen in dem Detail der Ausführung mit der Bestimmung allerhöchst zu genehmigen, dass nach Verlauf von 10 Jahren resp. vom 1sten April 1854 und 1sten April 1855 angerechnet eine genaue Revision und etwaige Berichtigung und Vervollständigung derselben vorzunehmen sei.

Cultusministeren [Hall] refererede tvende allerunderdanigste Forestillinger, hvorved til allerhøieste Stadfæstelse forelægges resp. følgende tvende af Rigsdagen vedtagne Love:

- 1) Lov om Pension for Professor Mariboe.
- 2) Lov angaaende Afløsning af det Sogneboerne lovligt paahvilende Ægt og Arbeide ved Kirkereparationer.

I Overensstemmelse med det Indstillede stadfæstede *Hans Majestæt* allernaadigst begge disse Love.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Hall] refererede en allerunderdanigst Forestilling angaaende allerhøieste Approbation paa en delvis forandret Retning af Chausseen mellem Flensborg og Sønderborg.

Overensstemmende ined Indstillingen behagede *Hans Majestæt* at forandre den allerhøieste Resolution af 8de December f. A. derhen, at Projectet til Anlægget af Chausseen mellem Flensborg og Sønderborg allernaadigst approberes i Retningen af Krusaa-Rinkenæs.

Fremdeles refererede *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Hall] en allerunderdanigst Forestilling om, at de for den ordinære Indqvartering gjældende Regler atter maa bringes til Anvendelse i Hertugdømmet Slesvig.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at Forordningen af 9de Mai 1806 om extraordinær Indqvartering og tilhørende senere Bestemmelser, navnlig Forordningen af 6te Februar 1854, sættes ud af Kraft i Hertugdømmet Slesvig fra 1ste April d. A. af at regne, og Forordningen af 5te October 1819 med tilhørende senere Bestemmelser atter blive den gjældende Regl for Indqvarteringen i bemeldte Hertugdømme, dog saaledes, at der ved Tropemarcher og Udcommanderinger fremdeles kan anvises Quarter med Bispising efter de i Forordningen af 6te Februar 1854 betreffende enkelte Forandringer af og Tilsætninger til Forordningen af 9de Mai 1806 indeholdte Regler, og at det fortiden til Augustenborg henlagte Artilleridetachment indtil videre fremdeles der bliver at indquartere efter de i Forordningen af 9de Mai 1806 og tilhørende senere Anordninger indeholdte Bestemmelser; hvorhos *Hans Majestæt* meddelte Ministeriet for Hertugdømmet Slesvig allerhøieste Bemyndigelse til herom at lade udgaa en offentlig Bekjendtgjørelse.

Endvidere refererede *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Hall] en allerunderdanigst Forestilling angaaende en Reduktion af det slesvigske Gensdarmericorps, idet han henstillede, at det allernaadigst maatte behage *Hans Majestæt* at bemyndige Ministeriet til at iværksætte en Reduktion af det slesvigske Gensdarmericorps i det Omfang, at det nuværende Antal af Underofficerer og Menige ved Corpset fra

1ste April d. A. nedsættes fra 200 til 150, og saaledes at Afgangen alene finder Sted blandt de beredne Gensdarmer; at Bestemmelserne i den foreløbige Organisationsplan for Gensdarmericorpset af 18de Februar 1851 § 3 saavel som den allerhøieste Resolution af 11te Januar 1854 forandres derhen, at Corpset for Fremtiden kun skal udgjøre een Afdeling, og at som følge heraf den ene Afdelingscommandeur og tvende Officerer afgaa fra Corpset, saaledes at en nærmere allerhøieste Bestemmelse forbeholdes saavel angaaende hvilke Officerer, der skulle afgaa, som det Tidspunkt, da Afgangen skal finde Sted; at Adjutantposten ved Gensdarmericorpset bortfalder; at den til Corpsskriveren hidtil normerede Hest saavel som de til tre af de fire Qvartermestre normerede Heste afskaffes, samt at Ministeriet allernaadigst maatte bemyndiges til at udfærdige en Bekjendtgjørelse i Overensstemmelse med Deres Majestæts allerhøieste Resolution; fremdeles at det allernaadigst maatte behage Deres Majestæt at bifalde, at der tilstaaes de af de fast ansatte Gensdarmer, der ved denne Leilighed faa deres Afsked, en extraordinær Godtgjørelse af een Maanedes Gage for de Ugifte og to Maaneders Gage for de Gifte; at Ministeriet allernaadigst maatte bemyndiges til, naar Omstændighederne tillade det, end yderligere at indskrænke Antallet af de beredne Gensdarmer mod en tilsvarende Forøgelse af Fodgensdarmernes Tal, samt endelig at der i Overensstemmelse med det i denne allerunderdanigste Forestilling bemærkede i sin Tid allerhøist maa blive tilkjendegivet den næste Provindsialstænderforsamling for Hertugdømmet Slesvig det fornødne i Anledning af det af den sidste overordentlige Stænderforsamling indgivne allerunderdanigste Andragende om Gensdarmericorpsets Opløsning.

Samtlige Indstillinger bleve af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldte.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Hall] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend das Gesuch des Schneiders Jens Petersen im adeligen Gute Dörphof um die Erlaubnis einen von der Frau des Supplicanten verfertigten Damenhut auf einem sogenannten Drehbrette verspielen zu dürfen.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, dem Schneider Jens Petersen im adeligen Gute Dörphof die Erlaubnis zu ertheilen, einen von der Frau des Supplicanten verfertigten Damenhut auf einem sogenannten Drehbrette verspielen zu dürfen.

Sluttelig refererede *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Hall] en allerunderdanigst Forestilling angaaende allerhøieste Bemyndigelse for

Ministeriet for Hertugdømmet Slesvig til at approbere en ny Bro- og Havneanordning samt Taxt for Staden Haderslev.

Overensstemmende med Indstillingen behagede *Hans Majestæt* allernaadigst at bemyndige Ministeriet for Hertugdømmet Slesvig til at approbere det Forestillingen vedlagte Udkast til en Bro- og Havneanordning samt Taxt for Staden Haderslev, dog under Forbehold af en Revision efter 3 Aars Forløb.

Hans Majestæt hævede derpaa Geheime-Statsraads-Mødet.

J. Liebe.

Møde i geheimestatsrådet lørdag d. 8. marts 1856.

Aar 1856, Løverdagen den 8de Marts, var det Geheime-Statsraad forsamlet paa Christiansborg Slot under *Hans Majestæt* Kongens allerhøieste Præsidium.

Ministeren for Monarkiets fælleds indre Anliggender [Bang] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvorved forelægges Udkast til Lov om Afhændelse af forskjellige Domæneeieendomme.

I Overensstemmelse med Indstillingen approberede *Hans Majestæt* allernaadigst bemeldte Udkast til Forelæggelse for Rigsraadet, dog at i Overskriften Ordene »i Kongeriget Danmark«, og i selve Udkastet under No. 11 Ordene »med eller uden den dertil grændsende Grevinge Skov i Odsherred« udgaa, samt at der ved det eventuelle Salg af Søborg Søb udtrykkeligen fra samme undtages Søborg Slots Ruiner.

Fremdeles refererede *Ministeren for Monarkiets fælleds indre Anliggender* [Bang] tre allerunderdanigste Forestillinger, hvorved forelægges resp. følgende tre Lovudkast:

- 1) Udkast til Lov om Salg af forskjellige Statskassen tilhørende Eieendomme paa Frederiksværk.
- 2) Udkast til Lov om Kjøb af nogle Donse Krudtværk nu tilliggende Arealer.
- 3) Udkast til Lov om Portofriheden samt visse Portomoderationer.

Samtlige disse tre Lovudkast bleve overensstemmende med Indstillingerne allerhøiest approberede til Forelæggelse for Rigsraadet.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Scheele] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Erlassung eines Patents wegen näherer Bestimmung des Verfahrens, in welchem die von Seiten der holsteinischen Provinzialständerversammlung

wider den Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg ad interim beschlossene Anklage vor dem holstein-lauenburgischen Oberappellationsgericht zur Verhandlung zu bringen.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, den eventuellen Beschluss der Provinzialständerversammlung allerhöchst zu genehmigen und das der allerunterthänigst referirten Vorstellung angelegte, den von der Ständeversammlung beantragten Zusatz nicht enthaltende Patent zum Gesetz zu erheben, sowie auch das Ministerium für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg allergnädigst zu autorisiren, den Inhalt der allerunterthänigsten Vorstellung zur öffentlichen Kunde zu bringen.

Krigsministeren [Lüttichau] refererede en allerunderdanigst Forestilling angaaende Forslag til Lov om Tillæg til det foreløbige Normalbudget af 20de Februar 1856 i Finantsperioden 1856–58.

I Overensstemmelse med Indstillingerne approberede *Hans Majestæt* allernaadigst de forelagte Budgetforslag resp. for Aaret fra 1ste April 1856 til ultimo Marts 1857 og for Aaret fra 1ste April 1857 til ult. Marts 1858 samt bifaldt lige allernaadigst, at et hermed overensstemmende Tillægsbevillings-Forslag for Finantsperioden fra 1ste April 1856 til ult. Marts 1858 af Krigsministeriet forelægges Rigsraadet.

Marineministeren [Michelsen] refererede tvende allernaadigste Forestillinger, hvorved forelægges resp. Udkast til Lønningslov for Søetatens Officerscorps og Udkast til Lov om Søgagen for Underklasserne af Søetatens faste Mandskab.

Begge disse Lovudkast bleve overensstemmende med Indstillingen allernaadigst approberede til Forelæggelse for Rigsraadet.

Justitsministeren [Simony] refererede tre allerunderdanigste Forestillinger, hvorved forelægges resp. følgende trede af Rigsdagen vedtagne Love, nemlig:

- 1) Lov angaaende Jordemødrenes Lønning.
- 2) Lov angaaende Nedsættelse af Gebyret for Attester af Skjøde- og Pantebøgerne til Brug for Brandforsikkringsforeninger for urørlige Eiendomme paa Landet og Fritagelse for Brug af stemplet Papir for saadanne Foreninger.
- 3) Lov hvorved det paalægges Høiesteret at angive Grundene for dens Domme.

Alle disse Love bleve i Overensstemmelse med det Indstillede allernaadigst sanctionerede.

Indenrigsministeren [Simony] refererede fem allerunderdanigste Forestillinger, hvorved til allerhøieste Stadfæstelse forelægges resp. følgende fem af Rigsdagen vedtagne Love:

- 1) Lov om Tillægsbevilling for Finantsaaret 1854/55.
- 2) Lov om Tillægsbevilling for Finantsaaret 1855/56.
- 3) Lov angaaende Amtmændenes Contoirholdsgodtgjørelse.
- 4) Lov om Forandring i Henseende til den ved Lov af 25de Februar 1851 § 4 for Amtsforvalter-Embederne i Kongeriget normerede Godtgjørelse for Contoirhold.
- 5) Lov angaaende Anlæg af en Kanal til Lettelse af Seiladsen forbi Grundene ved Løgstør.

Samtlige disse fem Love bleve overensstemmende med det Indstillede allerhøist stadfæstede af *Hans Majestæt*.

Indenrigsministeren [Simony] refererede derpaa en allerunderdanigst Forestilling, hvorved til allerhøieste Stadfæstelse forelægges den af Rigsdagen vedtagne Lov angaaende Oprettelsen af en Veterinær- og Landbo-Høiskole.

Hans Majestæt stadfæstede allernaadigst denne Lov og resolverede derhos allerhøist, at det, naar Indenrigsminister-Posten definitivt er bleven besat, vil være forbeholdt nærmere Overveielse og Afgjørelse, om den paagjældende Læreanstalt skal forblive sorterende under Indenrigsministeriet eller henlægges under Cultusministeriet.

Videre refererede *Indenrigsministeren* [Simony] en allerunderdanigst Forestilling, hvorved til allerhøieste Stadfæstelse forelægges en af Rigsdagen vedtagne Lov om Høkerhandel paa Landet.

Efter at have refereret denne Forestilling tilføiede Indenrigsministeren, næst at bemærke, at der siden Lovens Vedtagelse af Rigsdagen var til Ministeriet indkommet mange Protester mod samme baade fra Kjøbstæderne og fra Landet, at det var hans Overbevisning, at for Kjøbstæderne i det hele vilde Loven ikke blive til nogen Skade, medens den vel for nogle af de mindre iblandt dem maaske vilde forrykke Afsætningskredsen. Derimod havde Loven maaske mere Betydning for selve Landet, idet det nemlig er en Erfaring, at de hidtil bevilgede Høkere paa Landet sjældent have holdt sig indenfor deres Bevillingers Grændser, men at de navnlig have befattet sig med Brændevinssalg, og at deres Etablissementer ere gaaede over til at blive Smugkroer. Men ligesom det imidlertid dog nærmest maa være Politiets Sag at

afværge slige Misbrug, som Loven kunde give Anledning til, saaledes er der ogsaa fra enkelte Steder paa Landet indkommet Andragender, som vise, at man der betragter Loven som gavnlig for Haandværks- og Arbejderklassen; og han tog ikke i Betænkning allerunderdanigst at tilraade Hans Majestæt at sanctionere Loven, som den foreligger fra Rigsdagen.

Conseilspræsidenten [Bang] yttrede, at han ansaa det som sin Pligt at tilføje et Par Ord om, hvorfor han ganske bestemt havde holdt paa, at den foreliggende Lov burde udkomme. Hans Hovedbetragtning var da, at man, som Forholdet nu er med Hensyn til Bevilgelsen af Høkerhandel paa Landet, har derved den allerværste Side af Bevillingsvæsenet, idet nemlig dels, saaledes som Stemningen er for Høkerhandlen paa Landet, Bevilling til at drive denne aldrig nægtes, hvor det ansøgte ikke er disrecommanderet, og der saaledes i de forskjellige Dele af Landet under ellers lige Forhold finder en høist uligelig Behandling af Undersaatterne i den paagjældende Henseende Sted, hvilket er høist føleligt for en stor Klasse af dem, dels, hvad der endnu er værre, det efter hans Overbevisning ikke kan, som Forholdene ere, undgaas, at dette Bevillingsvæsen bliver en personlig Gunstbevisnings-Sag, saaledes at i en Commune den, der staar sig godt med Sognefogden eller de mest betydende Sogneforstandere, faar Bevilling, de andre, med hvem det ikke er Tilfældet, derimod ikke. Den eneste imod den foreliggende Lov anførte Grund, som har nogen sand Betydning, er den, at de Høker-Etablissementer, som blive oprettede, ville blive Smugkroer, men i denne Henseende maa dog erindres, at der allerede nu, saaledes som Forholdene fortiden ere, er en ganske almindelige Klage over, at der findes Smugkroer paa Landet, og at slige Smugkroer dog vistnok ikke ville kunne blive vanskeligere at opdage, hvor for Fremtiden Høkersteder, paa hvilke jo Opmærksomheden strax vil være henvendt, benyttes dertil, end hvor, som nu, mangan Husmand driver saadan Smugkro. *Conseilspræsidenten* maatte derfor ogsaa, dels med Hensyn til det fordærvelige og den hele Corruption ved Bevillingsvæsenet, som intetsteds er i en saa høi Grad fremtrædende som netop ved den her omhandlede Gjenstand, og dels da han ikke kunde lægge saa stor Vægt paa den nysnævnte Grund imod den foreliggende Lov, tilraade dennes Stadfæstelse. At der i den første Tid efter Lovens Udgivelse vil fremtræde endel Ulemper, som den fører med sig, navnlig for Embedsmændene, vil jo vistnok blive Tilfældet, men Ulemper ere uundgaae-

lige i enhver Overgangsperiode, og det vil derfor ogsaa være umuligt uden dem at komme over fra de Baand, som nu hvile paa Næringsforholdene, til den større Frihed, som Rigsdagen noksom har vist, at det er dens bestemte Hensigt at se gjennemført. Iøvrigt havde man til de Klager, der nu føres over denne Lov, et frappant Sidestykke i, hvad der gik forud for den i 1845 udkomne Anordning om Opkjøb af Landmandens Produkter; akkurat de samme Klager førtes dengang over, at Følgen af denne Anordnings Emanation vilde blive Demoralisation, Kjøbstædernes Ødelæggelse o. s. v., men Erfaringen har imidlertid aldeles ikke vist, at dette er blevet Tilfældet.

Hans Majestæt Kongen yttrede, at det var Allershøistsamme meget imod at lade den foreliggende Lov udkomme, da han havde faaet saamange Andragender fra hele Landet rundt om at nægte den sin Sanction. Naar det imidlertid var Ministeriets Mening, at Loven skulde ud, vilde Hans Majestæt ikke modsætte sig det, men Ministeriet maatte kun erindre, at det alene bar Ansvaret.

Hans Kongelige Høihed Arveprindsen, bemærkede, at det syntes ham uretfærdigt imod Kjøbstæderne at lade denne Lov udkomme.

Conseilspræsidenten [Bang] maatte erindre, at de Protester imod Loven, som ere indkomne siden dens Vedtagelse af Rigsdagen, saa at sige udelukkende ere fra Kjøbstæderne; og dersom i nogen Sag Rigsdagens saagodtsom eenstemmige Beslutning maatte staa som afgjørende, skulde det dog være, hvor der er en saadan Strid som her mellem to Afdelinger i Landet, hvoraf den ene gjør Paastand paa, at Næringstvungen er en Ret for den, der skal opretholdes, medens den anden Del fordrer, at de Baand, der til dens Skade hvile paa Næringsforholdene, skulle løses. Kjøbstæderne kunne jo heller ikke paavise nogen Lov, der hjemler dem en saadan Næringstvang, som de fordrer at beholde for sig; og her i Danmark at se, blot fordi Kjøbstæderne reise sig, de Grundsætninger med Hensyn til den her omhandlede Gjenstand, som allerede ere erkjendte i hele Sverrig og Norge, tilside-satte, vilde dog være noget stærkt. Nægtede Hans Majestæt at sanctionere den foreliggende Lov, vilde Kjøbstæderne derved faa Ret baade over Folkerepresentationen og Hans Majestæts Regjering.

Ministeren for Hertugdømmerne Holsten og Lauenborg [Scheele] kunde heller ikke tro, at Kjøbstæderne vilde faa nogen Skade af den foreliggende Lov, thi alle Høkere ville købe deres Varer i dem. Paa den anden Side ansaa han Loven meget vigtig for Husmændene paa

Landet, og han troede, at man i Holsten maa komme til at slaa samme Vei ind, da det der vil være aldeles umuligt at trænge tilbage den Høkerhandel, som nu paa ulovlig Maade føres der i stort Omfang.

Hans Majestæt Kongen behagede derefter allerhøist at sanctionere den foreliggende Lov, idet Allerhøistsamme gjentog, at Ministeriet havde Ansvaret herfor.

Fremdeles refererede *Indenrigsministeren* [Simony] en allerunderdanigst Forestilling om Tilladelse for Amtmanden over Svendborg Amt til fremdeles indtil videre at forblive bosiddende i Nyborg.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at det tillades Amtmanden over Svendborg Amt indtil videre at have Bopæl i Nyborg.

Den næste Sag, der stod for Tour til Foretagelse, nemlig allerunderdanigst Forestilling angaaende Valget af Retningen for den paatænkte Jernbane gennem Jylland, blev efter *Hans Majestæts* allerhøieste Befaling udsat, indtil der om samme havde fundet nærmere Conference Sted imellem samtlige Ministre.

Indenrigsministeren [Simony] refererede dernæst en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at G. de Coninck af Paris allernaadigst maa forundes 5 Aars Eneret for det danske Monarki paa Indretningen af Kornopbevaringslocaler af den af ham angivne Art.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede.

Endvidere refererede *Indenrigsministeren* [Simony] en allerunderdanigst Forestilling angaaende en Gageforhøielse for Fattigvæsenets Distriktslæger i Kjøbenhavn.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at Gagen for de ved Kjøbenhavns Fattigvæsen ansatte 14 Distriktslæger fra 1ste Januar 1856 forhøies til 300 Rd. aarlig for hver.

Sluttelig refererede *Indenrigsministeren* [Simony] en allerunderdanigst Forestilling om Eftergivelse af den ved Forordning af 12te September 1792 paabudne 4 % Afgift af 3 af afdøde Manufacturhandler en gros og Fabrikentreprenuer Frederik Ludvig Christian Munck til veldædigt Brug skjænkede Kapitaler.

Overensstemmende med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at den ved Forordningen af 12te September 1792 paabudne 4 % Afgift allernaadigst maa eftergives af de Kapitaler, som ved afdøde Manufacturhandler en gros og Fabrikentreprenuer Frederik Ludvig Christian Muncks under 28de October 1852 oprettede Testament

ere skjænkede til Hammelev Sogn i Randers Amt, til Tøimagerlauget i Kjøbenhavn og til Dugmagerlauget sammesteds.

Finantsministeren [Andræ] refererede en allerunderdanigst Forestilling af 27de Februar, hvorved fremlægges Udkast til Pensionslov for de under Ministerierne for Monarkiets Fælledsanliggender henhørende Embedsmænd og disses Enker og Børn, idet han tillige i Forbindelse hermed refererede en i samme Sag senere nedlagt allerunderdanigst Forestilling af 6te Marts, i hvilken allerunderdanigst indstilles, at Deres Majestæt allerhøist maatte billige, at det ved Finantsministeriets allerunderdanigste Forestilling af 27de f. M. i Forslag bragte Udkast til Pensionslov for de under Ministerierne for Monarkiets Fælledsanliggender henhørende Embedsmænd og disses Enker og Børn med de her foreslaaede Forandringer forelægges det nu forsamlede Rigsraad; samt at Deres Majestæt allernaadigst maatte befale Finantsministeriet meddelt en officiel Fortegnelse over de Civillisten vedkommende Embedsmænd eller saadannes Enker og Børn, hvem Krav paa større Pensionsbeløb end de ved Lovens Regler fastsatte maatte tilkomme ifølge den her foreslaaede Tillægsbestemmelse i Udkastets § 1.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede, dog at Finantsministeren, forinden det paagældende Lovudkasts Indbringelse for Rigsraadet, har med Hensyn til den indstillede Forandring i Udkastets § 1 at tage Redactionen under nærmere Overveielse, idet han allerunderdanigst bemyndigedes til, efter derom at have confereret med de øvrige Ministre, at foretage en saadan Ændring, der maatte anses hensigtsmæssig for klarere at udtrykke det ved den omhandlede Passus Tilsigtede.

Finantsministeren [Andræ] refererede dernæst en allerunderdanigst Forestilling, hvorved fremlægges Udkast til Lov om Forhøielse af Invalidforsørgelsen i Finantsperioden 1856–1858.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at bemeldte Lovudkast under behørig Motivering forelægges Rigsraadet i dets nærværende Samling.

Fremdeles refererede *Finantsministeren* [Andræ] tvende allerunderdanigste Forestillinger, hvorved fremlægges tvende Lovudkast resp. om Fordeling af Kassebeholdningens Renter og om Eftergivelse af Summer, der skyldes til Statskassen for modtagne Forskud paa Gage, Pension og deslige.

Begge disse Lovudkast bleve af *Hans Majestæt* allernaadigst approberede til Forelæggelse for Rigsraadet i dets nærværende Samling.

Sluttelig refererede *Finantsministeren* [Andræ] en allerunderdanigst Forestilling, hvorved fremlægges Udkast til Lov om en foreløbig Tillægsbevilling for Finantsperioden 1856–58.

Overensstemmende med Indstillingen bemyndigede *Hans Majestæt* allernaadigst Finantsministeriet til, saafremt saadant maatte vise sig nødvendigt, at forelægge det sammenværende Rigsraad bemeldte Lovudkast.

Cultusministeren [Hall] refererede tvende allerunderdanigste Forestillinger, hvorved til allerhøieste Stadfæstelse forelægges følgende tven- de af Rigsdagen vedtagne Love, resp. Lov om Tilveiebringelse af Midler til fri Fattigunderstøttelse og om disse Midlers Bestyrelse samt Lov om nogle forandrede Bestemmelser for Borger- og Almueskolevæsenet i Kjøbstæderne og paa Landet.

Begge disse Love bleve overensstemmende med Indstillingen allerhøist stadfæstede.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Hall] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Ertheilung von Corporationsrechten an die im Herbste 1854 in Husum zusammengetretene Dampfschiffahrts-Gesellschaft für die Westküste des Herzogthums Schleswig.

In Übereinstimmung mit dem Antrage genehmigten *Seine Majestät* allerhöchst, dass der im Herbst 1854 in Husum zusammengetretenen, durch die Statuten vom 29sten März 1855 geordneten Dampfschiffahrts-Gesellschaft für die Westküste des Herzogthums Schleswig die Rechte einer Corporation beigelegt werden und derselben ihr Gerichtsstand vor dem Magistrat der Stadt Husum angewiesen.

Ferner referirte *der Minister für das Herzogthum Schleswig* [Hall] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die zum Zweck vorzunehmender Vermögensschiftung mehrerer resp. den Eingesessenen Hans Hansen, Jacob Westensen und Hans Jensen in Langballig gehörenden Ländereien nachgesuchte Umlegung der Jurisdiction dieser Grundstücke.

Übereinstimmend mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät* allerhöchst zu genehmigen, dass zum Zweck vorzunehmender Vermögensschiftung der dem Eingesessenen Hans Hansen in Langballig gehörenden adelig Lundsgaarder Hoffeldsparcelle von Bonität 4 Heidscheffel,

7 Ruthen gegen ein der Bonität nach gleiches Areal aus den Ländereien seiner Bondenhufe, sowie eines zu 4 Heidscheffel, 8 Ruthen bonitirten Areals aus der Koppel »Löikjer«, desselben gegen ein der Bonität nach gleiches Areal aus der Koppel »Lothrom« des Käthners Jacob Westensen in Langballig und endlich dieses Landstücks wiederum gegen ein adelig Lundsgaarder Grundstück »Rögen« des Hans Jensen in Langballig von gleicher Bonität, die Jurisdiction der betreffenden Ländereien entsprechendermaassen umgelegt werde, so dass dieselbe beziehungsweise die Qualität von Bondenland und adeliger Grundstücke erhalten.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Hall] refererede derpaa en allerunderdanigst Forestilling angaaende en nærmere Bestemmelse af de Forpligtelser, der paahvile Flensborg-Husum-Tønning Jernbaneselskab ligeoverfor Postvæsenet, idet han indstillede, om det ikke, efterat Deres Majestæt ved allerhøieste Resolution af 29de August 1855 har bifaldt den af Ministeriet under 4de December 1854 truffne Bestemmelse, at Flensborg-Husum-Tønning Jernbaneselskab efter § 25 i Bekjendtgjørelsen af 18de Mai 1840 skal befordre Breve og Aviser tilligemed den Postbetjent, der ledsager disse, uden Godtgjørelse i de Vogne, som dertil særligt ere at indrette og vedligeholde paa Jernbaneselskabets Bekostning, hvorimod der af Postgods kun een Gang om Dagen skal beforders en Vægt af 600 $\%$ uden Godtgjørelse, fremdeles maatte være at fastsætte ved allerhøieste Resolution, at Flensborg-Husum-Tønning Jernbaneselskab i Henhold til Bekjendtgjørelsen 14de Mai 1840 § 25 er forpligtet til:

- 1) Med hvert Tog, med hvilket der gaar Kongelig Post, uanset om det er Brevpost eller Pakkepost alene eller en combineret Brev- og Pakkepost, frit at befordre een Postbetjent, saaledes at der, naar flere end een Postbetjent beforders med samme Tog, for de øvrige af Postvæsenet betales Befordringsgodtgjørelse efter Passager-taxten for 3die Klasse, og
- 2) Een Gang daglig at befordre 600 $\%$ Pakkepostgods frit i enhver Baneretning, saaledes at Postvæsenet ikke derved vinder Ret til paa nogen Del af Banen med eet og samme Tog at faa mere end 600 $\%$ Postgods befordret uden Betaling.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede.

Videre refererede *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Hall] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Overdragelsen af Forvaltning

gen af de til Helligaands-Hospitalet i Flensborg hørende Besiddelser til vedkommende administrative Myndigheder, resp. for Flensborg By og for de Amter og Herreder, hvori Besiddelserne ligge.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at det af de til Helligaands-Hospitalet i Flensborg hørende Besiddelser hidtil bestaaende særegne Forvaltningsdistrikt maa ophæves fra 1ste April d. A., saaledes at af Hospitalets Besiddelser Nørre- og Sønder-St. Jørgen underlægges de forvaltende Myndigheder for Flensborg By og Hospitalets øvrige Besiddelser vedkommende Autoriteter i de forskjellige Distrikter, hvori de ere beliggende; og bemyndigede *Hans Majestæt* lige allernaadigst Ministeriet til i Overensstemmelse med de i den allerunderdanigste Forestilling udtalte Grundsatninger at træffe de til Iværksættelsen af den allerhøieste Resolution fornødne Foranstaltninger.

Derefter refererede *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Hall] en allerunderdanigst Forestilling angaaende nogle ved Ophævelsen af Bankinstituttet i Altona opstaaede Eiendoms- og Creditforholdene i Hertugdømmet Slesvig vedkommende Spørgsmaal.

Overensstemmende med Indstillingen behagede *Hans Majestæt* allernaadigst at bemyndige Ministeriet til at udstede en Bekjendtgjørelse derhen, at efterat de Grundeiere, der ifølge Patentet af 4de Juli 1818 angaaende Ophævelsen af Forbindelsen af Hertugdømmerne Slesvig og Holsten med Ringsbanken ere gaaede over til Bankinstituttet i Altona, have opfyldt de dem i saa Henseende paahvilende Forpligtelser, ville, som Følge heraf og i Henhold til den i denne Anledning af Nationalbanken under 20de December 1855 udstedte Qvittering, de til Bankinstituttet overgaaede protokollerede Bankhæftelser samt de paa vedkommende Folier med Hensyn til Bankrenternes Fortrinsret optagne Forbehold paa derom i hvert enkelt Tilfælde af Foliehaverne indgivet Andragende, og saasart han har godtgjort, at den paagjældende Eiendom i sin Tid er traadt ud af Forbindelsen med Nationalbanken, være at udslette af vedkommende Skyld- og Panteprotokolfører.

Sluttelig refererede *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Hall] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Ophævelsen af en Bestemmelse i Gageringsplanen for det slesvigske Gensdarmcorps af 18de Februar 1851, idet han allerunderdanigst indstillede, at det allernaadigst maatte behage Deres Majestæt at ophæve den i Gageringsplanen

for Gensdarmericorpset af 18de Februar 1851 indeholdte Bestemmelse, at Corpsets Underofficerer og Menige skulle have Halvdelen af de Bøder, der idømmes for de af dem opdagede og anmeldte Politifor-seelser ligesom ogsaa en passende Andel af Værdien af de anholdte Varer ved Opdagelsen af Tolddefraudationer og uberettiget Bissekram-handel, samt at Ministeriet allernaadigst maatte bemyndiges til at ud-færdige en Bekjendtgjørelse i Overensstemmelse med Deres Majestæts allerhøieste Resolution, og endelig at det lige allernaadigst maatte behage Deres Majestæt at bemyndige Ministeriet til for Fremtiden paa dets Budgetter at opføre et Beløb af 2500 Rd. til Belønninger for for-trinlig Nidkjærhed udvist af Underofficerer og Menige af Gensdarmeri-corpset.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede.

Hans Majestæt hævdede derpaa Geheime-Statsraads-Mødet.

J. Liebe.

Møde i geheimestatsrådet mandag d. 17. marts 1856.

Aar 1856, Mandagen d. 17de Marts, var det Geheime-Statsraad for-samlet paa Christiansborg Slot under Hans Majestæt Kongens aller-høieste Præsidium.

Protokollerne for det Geheime-Statsraads Møder den 29de August samt 13de og 25de September f. A. bleve oplæste og ratihaberede.

Conseilspræsidenten [Bang] refererede en allerunderdanigst Fore-stilling, hvori indstilles, at det maatte behage Deres Majestæt aller-naadigst at bestemme, at der, under Forsæde af den første i Rangen af de paagjældende Embedsmænd, skal sammentræde en Committee bestaaende af Delegerede fra Finantsministeriet, Ministeriet for Monar-kiets fælleds indre Anliggender, Kongerigets Indenrigsministerium, Ministeriet for Hertugdømmet Slesvig samt Ministeriet for Hertugdøm-merne Holsten og Lauenborg for at forberede en nærmere fuldstændig Undersøgelse af de forskjellige Posteringer i de ældre Budgetter og det af Hans Majestæt allerhøist vedtagne foreløbige Normalreglement, forsaavidt vedkommer Henførelsen af de opførte Beløb enten til Monar-kiets fælleds eller til Landsdelenes særlige Indtægter og Udgifter, hvor-efter de vedkommende Ministerier ville have at foredrage Hans Maje-stæt de Berigtigelser, der kunne være at anse som berettigede og gjøre Forslag til den endelige Ordning af Sagen.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede.

Ministeren for Monarkiets fælleds indre Anliggender [Bang] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvorved Specialbudgetterne for Aarene 1856–57 og 1857–58, forsaavidt vedkommer de under Ministeriet for Monarkiets fælleds indre Anliggender sorterende Administrationsbrancher, fremsendes til allerhøieste Approbation.

I Overensstemmelse med Indstillingen behagede *Hans Majestæt* allernaadigst at forsyne de fremsendte Udkast til Specialbudgetter, forsaavidt vedkommer Ministeriet for Monarkiets fælleds indre Anliggender for Aarene 1856–57 og 1857–58, med allerhøieste Approbation, hvornæst *Hans Majestæt* lige allernaadigst bemyndigede Ministeriet til at gjøre de fornødne Skridt til i Overensstemmelse med formeldte Budgetudkast at søge den fornødne Tillægsbevilling tilveiebragt, hvorved dog vil være at iagttage, at Udgifterne ved Porcellainsfabriken samt ved den færøske Handels Drift og Realisationen af sammes Eiendele optages i den Tillægsbevillings-Lov, der bliver at forelægge Rigsraadet.

Ministeren for Monarkiets fælleds indre Anliggender [Bang] refererede derpaa en allerunderdanigst Forestilling om, at Udkast til Lov angaaende en Udvidelse af det alt bestaaende Statstelegraphanlæg maa blive approberet til Forelæggelse for Rigsraadet.

Idet *Hans Majestæt* overensstemmende med Indstillingen approberede bemeldte Lovudkast til Forelæggelse for Rigsraadet, paalagde Allerhøistsamme tillige allernaadigst *Ministeren for Monarkiets fælleds indre Anliggender* at indkomme med en allerunderdanigst Forestilling angaaende Anlæggelsen af en Telegraphlinie til Frederiksborg Slot saa betimeligt, at et Lovudkast herom kan forelægges det nu forsamlede Rigsraad.

Fremdeles refererede *Ministeren for Monarkiets fælleds indre Anliggender* [Bang] en allerunderdanigst Forestilling, om et Udkast til Lov angaaende de augustenburgske Kaadneres Retsstilling maa blive approberet til Forelæggelse for Rigsraadet.

I Overensstemmelse med Indstillingen blev bemeldte Lovudkast allerhøiest approberet til at forelægges Rigsraadet.

Endvidere refererede *Ministeren for Monarkiets fælleds indre Anliggender* [Bang] en allerunderdanigst Forestilling om et Udkast til Lov angaaende en midlertidig Forhøielse af de flere Postembedsmænd tillagte Contoirholdsbeløb maa blive approberet til Forelæggelse for Rigsraadet.

I Overensstemmelse med Indstillingen behagede *Hans Majestæt* allernaadigst at approbere bemeldte saavel i det danske som i det tyske Sprog affattede Lovudkast til Forelæggelse for Rigsraadet, dog at det i Udkastet tilføies, at det i den paagjældende Henseende medgaaende Udgiftsbeløb forlods vil være at udrede af Postintraderne.

Sluttelig refererede *Ministeren for Monarkiets fælleds indre Anliggender* [Bang] en allerunderdanigst Forestilling, om et Udkast til Lov angaaende Pension for Kammerassessor H. G. Reinsholm ved hans Entledigelse som Forvalter ved Frederiksværks Gods maa blive approberet til Forelæggelse for Rigsraadet.

Overensstemmende med Indstillingen behagede det *Hans Majestæt Kongen* allernaadigst at approbere bemeldte saavel i det danske som i det tyske Sprog affattede Lovudkast til Forelæggelse for Rigsraadet.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Scheele] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend das Gesuch des Gutsbesitzers von Borries auf Dalldorf um Ertheilung des lehnsherrlichen Consenses zur Radicirung eines Kapitals von 15.000 Rt. L. M. in dem Kunkel-Lehngut Dalldorf.

Übereinstimmend mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät* allerhöchst zu genehmigen, dass auf dem Gute Dalldorf, ausser den bereits ingrossirten Schulden zum Betrage von 31.966 Rt. L. M., annoch 15.000 Rt. L. M. radicirt werden.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Scheele] referirte darauf eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Ausserkraftsetzung der Verordnung vom 9ten Mai 1806, vom 1sten April 1856 angerechnet, indem er beantragte:

- 1) Ob nicht allerhöchst zu genehmigen, dass die Verordnung vom 9ten Mai 1806 betreffend die ausserordentliche Einquartirung nebst dazu gehörenden späteren Verfügungen, insbesondere die durch die Bekanntmachung des Ministeriums vom 9ten Mai 1854 zur öffentlichen Kunde gebrachte allerhöchste Resolution vom 26sten April 1854 betreffend einige nähere Bestimmungen hinsichtlich der den Hauswirthen nach den §§ 15–18 und 24 jener Verordnung obliegenden Leistungen für das Herzogthum Holstein mit alleiniger Ausnahme der Stadt Altona, sowie über dies mit der Modification, dass bei Truppenmärschen und bei Auskommandirungen auch ferner Quartier und Bespeisung in Übereinstimmung mit den oberwähnten

Vorschriften soll angewiesen werden können, vom 1sten April d. J. angerechnet ausser Kraft gesetzt, und dass dagegen von den oberwähnten speciellen Ausnahmen abgesehen, im Übrigen hinsichtlich der Einquartirungsverhältnisse dieses Herzogthums von eben diesem Termine an die Verordnung vom 5ten October 1819 mit den dazu gehörigen späteren Bestimmungen wiederum zur Geltung gebracht werde.

- 2) Ob nicht das Ministerium zu autorisiren sein möchte, die desfällige allerhöchste Resolution Ew. Königlichen Majestät zur öffentlichen Kunde zu bringen.

Sämmtliche Anträge wurden von *Seiner Majestät* allerhöchst genehmigt.

Ferner referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Scheele] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Vorlegung eines Gesetz-Entwurfs an den Reichsrath über den Verkauf des Vorwerks Hollenbeck im Amte Ratzeburg, Herzogthum Lauenburg.

In Übereinstimmung mit dem Antrage genehmigten *Seine Majestät* allerhöchst, dass der der referirten Vorstellung angeschlossene Gesetzentwurf dem Reichsrathe vorgelegt werde, jedoch in folgender modificirter Fassung: die Regierung wird ermächtigt, den Verkauf des herrschaftlichen Vorwerks Hollenbeck im Amte Ratzeburg, Herzogthum Lauenburg, zur Ausführung zu bringen.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Scheele] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Bewilligung einer ferneren Summe von 150 Rt. zur Abhaltung der Kosten kleiner Bauten und Reparaturen an dem Schlosse zu Plön.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, ausser der zu kleinen Bauten und Reparaturen am Schlosse zu Plön in dem diesjährigen Budget normirten Summe von 250 Rt. zu diesem Behuf einen ferneren Betrag von 150 Rt. mit der Bestimmung allergnädigst zu bewilligen, dass derselbe aus der für das gegenwärtige Finanzjahr zu unvorhergesehenen Ausgaben ausgeworfenen Summe von 250.000 Rt. abzuhalten sei.

Schliesslich referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Scheele] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend den Erlass einer Verfügung, durch welche einige früher zum Ressort der vormaligen schleswig-holsteinischen Regierung gehörige

Geschäfte der geistlichen und Schuladministration an die Kirchenvisitatorien des Herzogthums Holstein überwiesen werden.

Übereinstimmend mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, die im Entwurf der Vorstellung angeschlossene Verfügung betreffend die Überweisung einiger früher zum Ressort der vormaligen schleswig-holsteinischen Regierung gehörig gewesenen Geschäfte der geistlichen und Schuladministration an die respectiven Kirchenvisitatorien des Herzogthums Holstein unter Beseitigung der hiervon zum Theil abweichenden bisher noch factisch zur Anwendung gekommenen Anordnungen aus dem Jahre 1848 allerhöchst zu genehmigen, und das Ministerium zugleich allergnädigst zu autorisiren, wegen Erlassung dieser Verfügung, sowie der zur Ausführung derselben annoch weiter erforderlichen näheren Vorschriften und Instructionen das Behufige wahrzunehmen.

Marineministeren [Michelsen] refererede tre allerunderdanigste Forestillinger, hvorved forelægges resp. følgende tre Lovudkast:

- 1) Udkast til Lønningslov for Søetatens Lægepersonale.
- 2) Udkast til Lov om Søgagen for det til Søkrigstjenesten udskrevne værnepligtige Mandskab.
- 3) Udkast til Lov om extraordinær Pension for forhenværende Seilmagermester Peter Berg.

Alle disse tre Lovudkast bleve, overensstemmende med det Indstillede, allernaadigst approberede til Forelæggelse for Rigsraadet.

Indenrigsministeren [Simony] refererede en allerunderdanigst Forestilling angaaende Repartition i Finantsaaret 1856/57 af 40.000 Rd. i Afdrag paa de af Statskassen forskudte Summer med paaløbne Renter til Helbredelsesanstalten for Sindssvage i Østifterne med Undtagelse af Staden Kjøbenhavn.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at der i Afdrag paa de Beløb med paaløbne Renter, som ere forskudte af Statskassen til Helbredelsesanstalten for Sindssvage i Østifterne med Undtagelse af Staden Kjøbenhavn, maa i Finantsaaret 1856/57 reparteres efter det i fornævnte Lov af 20de August 1853 bestemte Forhold, i det hele et Beløb af 40.000 Rd., samt at den fornødne Bekjendtgjørelse om Repartitionen af fornævnte Beløb maa udgaa fra Indenrigsministeriet.

Indenrigsministeren [Simony] refererede fremdeles en allerunderdanigst Forestilling, hvorved til allerhøieste Stadfæstelse forelægges en

af Rigsdagen vedtagen Lov angaaende Bevilling af en Jernbanes Anlæg fra Faxø Kalkbrud til et Udskibningssted ved Faxø Strand.

Overensstemmende med Indstillingen stadfæstede *Hans Majestæt* allerhøjest bemeldte Lov.

Justitsministeren [Simony] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvorved til allerhøieste Stadfæstelse forelægges den af Rigsdagen vedtagne Bygningslov for Staden Kjøbenhavn og dens Forstæder.

Overensstemmende med Indstillingen stadfæstede *Hans Majestæt* allernaadigst bemeldte Lov.

Justitsministeren [Simony] refererede derpaa en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Ægteskabet mellem Rasmus Larsen Blæsenborg af Skoubye under Apenrade Amt og Hustru Karen Dorothea Jørgensdatter under Odense Amt fuldstændig maa ophæves.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede.

Endvidere refererede *Justitsministeren* [Simony] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Approbation paa en Plan til et nyt Forbedringshus for Sjælland, idet han indstillede:

- 1) At Deres Majestæt allernaadigst vil approbere vedlagte Plan til et nyt Forbedringshus tilligemed det, til samme hørende, af Bygningsinspecteur Professor Friis forfattede og ligeledes hosfølgende Overslag.
- 2) At Ledningen af det omhandlede Bygningsforetagende maa overdrages til Overinspecteuren for Fængselsvæsenet, Etatsraad David og fornævnte Professor Friis, som bemyndiges til paa saadanne Vilkaar, som Justitsministeriet finder passende, at antage en lønnet Architect som egentlig Bygmester.
- 3) At der maa meddeles Justitsministeriet Bemyndigelse til, paa nærmere Indstilling fra den nævnte Bygningscommission, at approbere saadanne Afvigelser fra den omhandlede Plan, som vise sig hensigtsmæssige, og som kunne foretages uden væsentlig Forandring i samme.

Samtlige Indstillinger bleve af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldte.

Justitsministeren [Simony] refererede derefter en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Husmand Lars Henriksens fraskilte Hustru Sidse Marie Larsdatter af Sæby under Holbæk Amt maa indgaa Ægteskab med Husmand Jens Hansen Grøn sammesteds, uanset at hun har forset sig med ham, medens hun levede separeret i Henseende til Bord og Seng fra fornævnte sin Mand.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Justitsministeren [Simony] refererede en allerunderdanigst Forestilling angaaende Strafformildelse for Sadelmagersvend Otto Howalt.

I Overensstemmelse med Indstillingen behagede *Hans Majestæt* allernaadigst at eftergive Sadelmagersvend Otto Howalt af Nibe den ham ved Høiesterets Dom af 20de December f. A. for Meddelagtighed i ulovlig Omgang med Hittegods i Henhold til Forordningen 11te April 1840 § 58 cfr. §§ 77 og 22 tilfundne Straf af at hensættes i Fængsel paa Vand og Brød i 2 Dage, mod at han til Nibe Kjøbstads Fattigkasse erlægger en Mulkt af 10 Rd.

Sluttelig refererede *Justitsministeren* [Simony] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Ophævelse af de blandede Jurisdictionforhold, som bestaa mellem Vesterflakkebjerg Herred og tilstødende Jurisdictioner, idet han indstillede, at den Civiljurisdiction, som Herredsfogden i Vesterflakkebjerg Herred hidtil har udøvet udenfor dette Herreds Politijurictions Grændser fra 1ste Mai næstkommende maa gaa over til Retsbetjentene i de vedkommende Jurisdictioner, og at det maa paalægges Herredsfogden i fornævnte Herred at levere de fornødne Udskrifter af Skjøde- og Panteprotokollerne uden Gebyr, men mod Godtgjørelse af de dermed forbundne Omkostninger, som ville være at afholde af det til ekstraordinære Udgifter ved Justits- og Politivæsenet ved Finantsloven bevilgede Beløb.

Denne Indstilling blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Finantsministeren [Andræ] refererede en allerunderdanigst Forestilling angaaende et fra Hans Durchlaughtighed Hertug Carl til Slesvig-Holsten-Sønderborg-Glücksborg indkommet Andragende om Udbetalingen af 100.000 Rd. af Statskassen, mod at Kiel Slot atter afgives til Benyttelse for Staten.

I Overensstemmelse med Finantsministerens allerunderdanigste Henstilling behagede det *Hans Majestæt* allernaadigst at paalægge Finantsministeriet at foretage det fornødne for paa Tillægsbevillingen for 1856-58 at faa optaget det paagjældende Beløb af 100.000 Rd.

Finantsministeren [Andræ] refererede fremdeles en allerunderdanigst Forestilling, hvorved forelægges Udkast til Lov om en midlertidig Forhøielse af de Toldvæsenets Embedsmænd tillagte Contoirholdsbeløb.

Overensstemmende med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* aller-

naadigst, at bemeldte Lovudkast under behørig Motivering forelægges det nu sammenværende Rigsraad.

Hans Majestæt hævede derpaa Geheime-Statsraads-Mødet.

J. Liebe.

Møde i geheimestatsrådet tirsdag d. 1. april 1856.

Aar 1856, Tirsdagen d. 1ste April, var det Geheime-Statsraad forsamlet paa Christiansborg Slot under Hans Majestæt Kongens allerhøieste Præsidium.

Conseilspræsidenten [Bang] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvorved til allerhøieste Stadfæstelse forelægges den af Rigsraadet vedtagne Lov angaaende et Tillæg til § 5 i Forfatningsloven for det danske Monarkis Fælledsanliggender af 2den October 1855.

I Overensstemmelse med Indstillingen sanctionerede *Hans Majestæt* allerhøiest bemeldte Lov.

Ministeren for Monarkiets fælleds indre Anliggender [Bang] refererede 4 allerunderdanigste Forestillinger, hvorved til allerhøieste Stadfæstelse forelægges resp. fire følgende af Rigsraadet vedtagne Love:

- 1) Lov hvorved Indfødsret meddeles forskjellige Udlændinge.
- 2) Lov angaaende Kjøb af nogle Donse Krudtværk nu tilliggende Arealer.
- 3) Lov angaaende Afløsning af det mellem Korsør-Nyborg Færgelaug og Postvæsenet bestaaende Retsforhold.
- 4) Lov angaaende Portofriheden samt visse Portomoderationer.

Overensstemmende med Indstillingerne blev samtlige disse 4 Love allerhøiest sanctionerede.

Fremdeles refererede *Ministeren for Monarkiets fælleds indre Anliggender* [Bang] tvende allerunderdanigste Forestillinger, hvorved forelægges resp. Udkast til Lov om Udredelse af Erstatningen for den i Hertugdømmerne Slesvig og Holsten ophævede Mølletvang og Udkast til Lov om Tillægsbevilling for Finantsaaret 1855/56, forsaavidt vedkommer Ministeriet for Monarkiets fælleds indre Anliggender.

Begge disse Lovudkast blev, overensstemmende med det Indstillede, allernaadigst approberede til Forelæggelse for Rigsraadet.

Endvidere refererede *Ministeren for Monarkiets fælleds indre Anliggender* [Bang] en allerunderdanigst Forestilling, hvorved forelægges Forslag til Lov angaaende Salget af Overførsterstedet i Gross-Brebel samt af det ved Sløifningen af Rendsborg Fæstnings Kronværk vundne Areal.

I Overensstemmelse med Indstillingen approberede *Hans Majestæt* allerhøiest dette Lovudkast til Forelæggelse for Rigsraadet.

Dernæst refererede *Ministeren for Monarkiets fælleds indre Anliggender* [Bang] en allerunderdanigst Forestilling om et Udkast til Lov, hvorved Indfødsret meddeles forskjellige Udlændinge, maa blive approberet til Forelæggelse for Rigsraadet.

Overensstemmende med Indstillingen approberede *Hans Majestæt* allerhøiest bemeldte Forestillingen vedlagte Lovudkast til Forelæggelse for Rigsraadet.

Efter allerhøieste Befaling refererede *Ministeren for Monarkiets fælleds indre Anliggender* [Bang] en allerunderdanigst Betænkning over en af cand. theol. S. Høgsbro indgiven allerunderdanigst Ansøgning angaaende Anvendelsen af en Del af Gravensten Slot til en Folkehøiskole.

Hans Majestæt Kongen yttrede, at da Allerhøistsamme under sit sidste Ophold i Slesvig havde givet Ansøgeren Tilsagn om, at Gravensten Slot skulde enten helt eller delvis blive anvendt til en Folkehøiskole, maatte Allerhøistsamme i ethvert Fald ønske, at der blev forelagt Rigsraadet et Forslag om en saadan Anvendelse af Slottet.

Efterat det i denne Anledning var fra flere Sider blevet bemærket, at det dog ialtfald ikke turde være hensigtsmæssigt i nærværende Rigsraads-Session at indbringe noget Lovforslag i den omhandlede Henseende, og at der for en Udsættelse af Sagen ogsaa var saameget mere, der talte, som der med Hensyn til Bestyrelsen af Rødding Høiskole er reist Spørgsmaal, hvis Afgjørelse man først maatte ønske, behagede det *Hans Majestæt* allernaadigst at resolve, at nærværende Sag udsættes, indtil de reiste Spørgsmaal om Bestyrelsen af Rødding Høiskole ere afgjorte, og at det inden næste Rigsraads-Session bringes under allerhøieste Overveielse og Afgjørelse, om der skal forelægges Rigsraadet et Lovudkast om den paagjældende Anvendelse af Gravensten Slot.

Ministeren for Monarkiets fælleds indre Anliggender [Bang] refererede derpaa en allerunderdanigst Forestilling angaaende Anlægget

sen af en electrisk Telegraphledning mellem Kjøbenhavn og Frederiksborg Slot, idet han indstillede, at Hans Majestæt allernaadigst maatte bemyndige Ministeriet for Monarkiets fælleds indre Anliggender til at søge Rigsraadets Samtykke til Anlæggelsen af en electrisk Telegraphledning mellem Kjøbenhavn og Frederiksborg Slot samt til i den Anledning at stille de fornødne Ændringsforslag saavel til det allernaadigst approberede Lovudkast angaaende Udvidelsen af den alt bestaaende Statstelegraph som til Udkast til Lov om Tillæg til det foreløbige Normalbudget for Finantsperioden 1856/58, forsaavidt vedkommer dette Ministerium.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede.

Ministeren for Monarkiets fælleds indre Anliggender [Bang] refererede derefter en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at det allernaadigst maa bifaldes, at Gouvernementet for de dansk-vestindiske Besiddelser er blevet instrueret om at forelægge Colonialraadet den af Rigsdagen for dens Vedkommende vedtagne Ordning af Monarkiets og Kongerigetets Forhold til bemeldte Besiddelser til derover at afgive allerunderdanigst Betænkning.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst den trufne Foranstaltning.

Schliesslich referirte *der Minister für die gemeinschaftlichen inneren Angelegenheiten* [Bang] eine allerunderthänigste Vorstellung betreffend den Antrag des Commandeurs der holsteinischen Grenzzollgensdarmerie, Rittmeisters v. Cetti, sich für seine Person auf den Dienstreisen in seinem Districte eines beliebigen inländischen oder ausländischen Fuhrwerks bedienen zu dürfen.

In Übereinstimmung mit dem Antrage genehmigten *Seine Majestät* allerhöchst, dass es dem Commandeur der holsteinischen Grenzzollgensdarmerie, Rittmeister v. Cetti allergnädigst gestattet werde, sich auf seinen Dienstreisen innerhalb der Grenzen des ihm angewiesenen Districts für seine eigene Person eines beliebigen inländischen oder ausländischen Mithfuhrwerkes zu bedienen, ohne dass der ihn befördernde Fuhrmann verpflichtet sein soll, das in der Verordnung vom 8ten Januar 1836 vorgeschriebene Stationsgeld zu entrichten oder sonst den Vorschriften dieser Verordnung nachzuleben.

Krigsministeren [Lüttichau] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvorved forelægges Udkast til Lov om extraordinær Pension for Enken efter afgangne Oberstlieutenant Frederik Ferdinand v. Henckel, Augusta Henckel, født Rodenburg.

I Overensstemmelse med Indstillingen approberede *Hans Majestæt* allernaadigst bemeldte Lovudkast til Forelæggelse for Rigsraadet.

Fremdeles refererede *Krigsministeren* [Lüttichau] en allerunderdanigst Forestilling, hvorved til allerhøieste Stadfæstelse forelægges den af Rigsraadet vedtagne Lov om Udskrivningen til Landkrigstjenesten for Aarene 1857 og 1858.

Overensstemmende med Indstillingen stadfæstede *Hans Majestæt* allernaadigst bemeldte Lov.

Endvidere refererede *Krigsministeren* [Lüttichau] en allerunderdanigst Forestilling angaaende den over Secondlieutenant i Infanteriets Krigsreserve Christian Wilhelm v. Borthig, Dannebrogsmænd, afsagte Stabskriksretsdom, ved hvilken han er dømt til at have sin Charge forbrudt, idet han allerunderdanigst indstillede:

- 1) At der paa den ergangne Stabskriksretsdom tegnes følgende allerhøieste Resolution: »Stabskriksrettens Dom vorder herved stadfæstet«; og
- 2) At det Domfældte ved allerhøieste Resolution af 9de September 1849 forundte Dannebrogsmændenes Hæderstegn fratages ham, forinden Dommen fuldbyrdes, og han selv udslettes af Listen over Dannebrogsmændene.

Begge Indstillinger blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldte.

Marineministeren [Michelsen] refererede tvende allerunderdanigste Forestillinger, hvorved til allerhøieste Stadfæstelse forelægges resp. følgende 2 af Rigsraadet vedtagne Love:

- 1) Lov, der stadfæster den foreløbige Lov af 5te Januar 1856 angaaende Udskrivningen til Søkrigstjenesten for Aaret 1856; og
- 2) Lov om Udskrivningen til Søkrigstjenesten for Aaret 1857.

I Overensstemmelse med Indstillingerne blev begge disse Love allerhøiest stadfæstede af *Hans Majestæt*.

Fremdeles refererede *Marineministeren* [Michelsen] en allerunderdanigst Forestilling, hvorved forelægges Udkast til Lov om Tillægspension for Capitainlieutenant Thulstrup.

Overensstemmende med Indstillingen approberede *Hans Majestæt* allernaadigst bemeldte Lovudkast til Forelæggelse for Rigsraadet.

Indenrigsministeren [Simony] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Mekanikerne P. J. Winstrup og V. Gamel, begge af Kjøbenhavn, allernaadigst maa forundes 5 Aars Ene-

ret til i det danske Monarki at forfærdige eller lade forfærdige Brandsprøiter af den af dem angivne særegne Construction.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede.

Fremdeles refererede *Indenrigsministeren* [Simony] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at der allernaadigst maa forundes H. A. Pradel i Paris 5 Aars Eneret for det danske Monarki paa Forfærdigelsen af en af ham angiven Art af Tvinde-Maskiner.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Justitsministeren [Simony] refererede en allerunderdanigst Forestilling angaaende en Tillægsafgift for visse fremmede Skibe, naar de beseile Island og Færøerne, idet han indstillede:

- 1) At det maatte behage Deres Majestæt i Henhold til Lov om Skibsfart og Handel paa Island af 15de April 1854 § 7 samt allerhøieste Resolution af 22de Marts f. A. allernaadigst at bifalde, at der af alle fremmede Skibe, som beseile Island for der at drive Handel, med Undtagelse af de i Storbrittanien og Irland, Preussen samt Sverrig og Norge hjemmehørende Skibe, skal fra 1ste April d. A. og indtil videre foruden den i bemeldte Lovs § 6 fastsatte Afgift med videre erlægges en Tillægsafgift af 2 Rd. pr. dansk Commercialæst af Skibets Drægtighed, medmindre der for nogen Stats Vedkommende føres tilstrækkeligt Bevis for, at der i dens Havne er indrømmet de danske Skibe national Behandling med Hensyn saavel til Told som til Skibsafgifter, eller den paagjældende Stat ifølge truffet Overenskomst med den danske Regjering er fritaget for Anvendelsen af bemeldte Lovs § 7.
- 2) At det lige allernaadigst maatte behage Deres Majestæt i Henhold til Lov om Ophævelsen af den Kongelige Enehandel paa Færøerne af 21de Marts f. A. § 6 at bifalde, at der af alle fremmede Skibe, der beseile Færøerne for der at drive Handel, med Undtagelse af de Storbrittanien og Irland, Preussen og Sverrig-Norge hjemmehørende, skal indtil videre foruden den i bemeldte Lovs § 5 fastsatte Afgift endvidere erlægges en Tillægsafgift af 2 Rd. pr. dansk Commercialæst af Skibets Drægtighed, med mindre der for nogen Stats Vedkommende føres tilstrækkeligt Bevis for, at de danske Skibe og disses Ladninger ei ere underkastede høiere Afgifter i denne Stats Havne end sammes egne Skibe, eller den paagjældende Stat ifølge truffen Overenskomst med den danske Regjering er fritagen for Anvendelsen af bemeldte Lovs § 6.

3) At Justitsministeriet allernaadigst maa bemyndiges til at bringe Foranstaaende til almindelig Kundskab ved herigjennem udfærdigede Bekjendtgjørelser.

Samtlige Indstillinger bleve af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldte.

Justitsministeren [Simony] refererede dernæst en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, om Deres Majestæt allernaadigst maatte ville tillade, at Gaardmand Hans Angel Jensen af Borrig under Ribe Amt fritages for at sættes under Tiltale dels for ved en selskabelig Sammenkomst at have udtalt sig forhaanende og med Ringeagt om det danske Flag dels for ved en i Anledning af Deres Majestæts Fødselsdag i forrige Aar afholdt Fest i høi Grad at have tilsidesat den Deres Majestæt skyldige Ærbødighed, imod at han til Ribe Amts Fattigkasse erlægger en Mulkt af 100 Rd.

Hans Majestæt tillod allernaadigst, at den paagjældende fritages for at sættes under Tiltale imod at erlægge den nævnte Mulkt.

Fremdeles refererede *Justitsministeren* [Simony] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Strafformildelse for Frederik Ludvig Mortensen af Lundforlund, idet han indstillede, at Frederik Ludvig Mortensen af Lundforlund allernaadigst maa eftergives den ham ved Antvorskov Birks Politirets Dom af 16de Januar d. A. idømte Straf af simpelt Fængsel i 14 dage.

Idet *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt denne Indstilling, behagede det Allerhøistsamme tillige allernaadigst at eftergive den paagjældende den ham ved fornævnte Dom ikjendte Mulkt.

Endvidere refererede *Justitsministeren* [Simony] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Strafformildelse for Arrestanten Rudolph Waldemar Rømeling, idet han indstillede, at den Arrestanten Rudolph Waldemar Rømeling ved Kjøbenhavns Amts nordre Birks Extrarets Dom af 27de f. M. for Tyveri i Henhold til Forordningen 11te April 1840 § 9 idømte Straf af 3 Aars Forbedringshusarbeide allernaadigst maa nedsættes til 8 Maaneders Forbedringshusarbeide.

Hans Majestæt resolverede allernaadigst, at den paagjældende bliver overensstemmende med den ham overgaaede Dom at indsætte i Forbedringshuset, men at der efter 8 Maaneders Forløb skal gjøres Indberetning om hans Opførsel i Straffeanstalten.

Sluttelig refererede *Justitsministeren* [Simony] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Hans Hansen Steenschwang af Bøgeskov Mark under Haderslev Amt allernaadigst maa eftergives den

ham ved Høiesterets Dom af 20de December 1825 for Udgivelsen af falske Rigsbankdalersedler og Medvirkning til Forfærdigelsen af saadanne ifundne og ved allerhøieste Reskript af 1ste Marts 1826 til livsvaarigt Arbeide i Kjøbenhavns Tugthus formildede Straf.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede.

Finantsministeren [Andræ] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvorved forelægges Udkast til Lov om Udprægning af 16 Skillingen i Sølv og af Eenskillinger og Halvskillinger i Bronze.

Overensstemmende med Indstillingen approberede *Hans Majestæt* allernaadigst bemeldte Lovudkast til Forelæggelse for Rigsraadet.

Fremdeles refererede *Finantsministeren* [Andræ] 4 allerunderdanigste Forestillinger, hvorved forelægges resp. fire følgende af Rigsdagen vedtagne Love.

- 1) Lov om en foreløbig Tillægsbevilling for Finantsperioden 1856–58.
- 2) Lov om den svævende Statsgjæld.
- 3) Lov om de mod Creditbeviser udvexlede Statsobligationer.
- 4) Lov om Eftergivelse af Summer, der skyldes til Statskassen for modtagne Forskud paa Gage, Pension og deslige.

Samtlige disse 4 Love bleve, i Overensstemmelse med Indstillingerne, allernaadigst sanctionerede.

Sluttelig refererede *Finantsministeren* [Andræ] en allerunderdanigst Forestilling, hvorved forelægges Budget for Toldvæsenet i Hertugdømmet Lauenburg for Finantsaaret fra den 1ste April 1856 til den 31te Marts 1857.

Overensstemmende med Indstillingen approberede *Hans Majestæt* allerhøist bemeldte Budget.

Hans Majestæt hævdede derpaa Geheime-Statsraads-Mødet.

J. Liebe.

Møde i geheimestatsrådet tirsdag d. 8. april 1856.

Aaret 1856, Tirsdag den 8de April, var det Geheime-Statsraad forsamlet paa Christiansborg Slot under Hans Majestæt Kongens allerhøieste Præsidium. Hans Kongelige Høihed Arveprinsen var fraværende.

Conseilspræsidenten [Bang] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvorved til allerhøieste Approbation forelægges Udkast til en

Forsikkringsakt, som Hans Kongelige Høihed Arveprindsen har givet Tilsagn om at ville afgive med Hensyn til Forfatningslovene.

I Overensstemmelse med Indstillingen approberede *Hans Majestæt* allernaadigst det forelagte Udkast til den paagjældende Forsikkringsakt, hvilken Akt, naar den af Hans Kongelige Høihed Arveprindsen er bleven underskreven, vil af Høistsamme være at overlevere Hans Majestæt i det Geheime-Statsraad; og behagede Hans Majestæt derhos, i Anledning af den næste til Foretagelse for Tour staaende Sag: en af Conseilspræsidenten allerunderdanigst nedlagt Forestilling med Hensyn til Spørgsmaalet om Hans Kongelige Høihed Arveprindsens militære Stilling, lige allernaadigst at udtale, at der, naar Hans Kongelige Høihed først har underskrevet Forsikkringsakten, intet vil være til Hinder for, at Høistsamme igjen indtræder i Nummer i Armeen med Gage, saaledes at han indtil videre stilles til Disposition, om hvilken Forandring i hans Stilling Hans Majestæt da vilde, paa allerunderdanigst Forestilling fra Krigsministeren, afgive allerhøieste Resolution.

Ministeren for Monarkiets fælles indre Anliggender [Bang] refererede 3 allerunderdanigste Forestillinger, hvorved til allerhøieste Sanction forelægges resp. følgende 3 af Rigsraadet vedtagne Love:

- 1) Lov angaaende en midlertidig Forhøielse af de flere Postembedsmænd tillagte Contoirholds-Beløb.
- 2) Lov angaaende de augustenborgske Kaadneres Retsstilling.
- 3) Lov angaaende Pension for Kammerassessor H. G. Reinsholm ved hans Entledigelse som Forvalter ved Frederiksværks Gods.

Overensstemmende med det Indstillede sanctionerede *Hans Majestæt* allernaadigst disse 3 Love.

Fremdeles refererede *Ministeren for Monarkiets fælles indre Anliggender* [Bang] en allerunderdanigst Forestilling, hvorved til allerhøieste Approbation forelægges Udkast til Lov angaaende Afhændelse af mindre Domæneeiendomme i Hertugdømmet Slesvig.

I Overensstemmelse med Indstillingen blev dette Lovudkast allernaadigst approberet til Forelæggelse for Rigsraadet.

Udenrigsministeren [Scheele] refererede en allerunderdanigst Forestilling om en Overenskomst med Sverrig-Norge angaaende fremtidig Fart af svenske og norske Skibe paa Island og Færøerne m. m., idet han indstillede, at det maatte behage Deres Majestæt allernaadigst at bifalde, at der imellem Danmark og Sverrig-Norge kan enten

afsluttes en Convention eller udfærdiges en gjensidig Deklaration angaaende den fremtidige Fart af svenske og norske Skibe paa Island og Færøerne samt af de paa Island og Færøerne hjemmehørende Skibe paa Sverrig og Norge og angaaende den deraf følgende Ophævelse af den under 2den November 1826 imellem Danmark og Sverrig-Norge afsluttede Handelstraktats Artikel 5, med Hensyn til Danmarks nævnte Bilandes Vedkommende, samt i Forbindelse dermed tillige angaaende den fremtidige Behandling af svenske og norske Skibe, naar disse søge Nødhavn i Deres Majestæts vestindiske Colonier.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Udenrigsministeren [Scheele] refererede en allerunderdanigst Forestilling om en eventuel Afslutning af en Convention imellem Kongerigerne Danmark og Nederlandene angaaende Ansættelse af Consular-embedsmænd for de respective Stater i deres gjensidige Colonier.

Overensstemmende med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at den interimistiske Chargé d'affaires i Haag, Hofjægermester, Baron P. F. Bille-Brahe, Ridder af Dannebrog bemyndiges til at afslutte med den af den Kongelig nederlandske Regjering udnævnte Repræsentant i Overensstemmelse med det den refererede Forestilling hosfødiede Udkast den foreslaaede Convention imellem Kongerigerne Danmark og Nederlandene om Ansættelse af Consularembetsmænd for de respective Stater i deres gjensidige Colonier, deri indbefattet for Danmarks Vedkommende tillige Bilandene.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Scheele] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend den Entwurf eines Patents wegen einstweiliger fernerer Erhöhung der von den Commünen zu den Strafanstalten in Glückstadt zu leistenden Beiträge für das Herzogthum Holstein.

In Übereinstimmung mit dem Antrage genehmigten *Seine Majestät* allerhöchst, dass nach Maassgabe des der Vorstellung angeschlossenen Entwurfs ein Patent betreffend die einstweilige Erhöhung der von den Commünen zu den Strafanstalten in Glückstadt zu leistenden Beiträge für das Herzogthum Holstein zur allerhöchster Vollziehung vorgelegt werde.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Scheele] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung, in welcher er beantragte, ob nicht die Erlassung des von der Provinzialständeversammlung des Herzogthums Holstein angenommenen Entwurfs zu

einem Patent betreffend den Recurs in Zunftsachen aus der Stadt Altona allerhöchst zu genehmigen und demzufolge das hieneben angeschlossene desfalls ausgefertigte Patent allergnädigst zu vollziehen sein möchte.

Seine Majestät genehmigten allerhöchst diesen Antrag.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Scheele] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend den Entwurf einer Verordnung hinsichtlich der rechtlichen Wirkungen der Eheverlöbnisse.

Übereinstimmend mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät* allerhöchst zu genehmigen, dass nach Maassgabe des der Vorstellung angeschlossenen Entwurfs ein Gesetz betreffend die rechtlichen Wirkungen der Eheverlöbnisse für das Herzogthum Holstein erlassen werde.

Ferner referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Scheele] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Genehmigung eines neuen Tarifs der Fahrgelder für die Glückstadt-Elmshorner Eisenbahn.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, dem der Vorstellung angeschlossenen Entwurfe eines Tarifs der Fahrgelder für die Glückstadt-Elmshorner Eisenbahn die allerhöchste Genehmigung zu ertheilen.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Scheele] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung, in welcher er beantragte, ob nicht die Erlassung des Gesetzes betreffend die Errichtung einer allgemeinen Schullehrerwitwenkasse für das Herzogthum Holstein in Übereinstimmung mit den von der holsteinischen Provinzialstän­deversammlung gestellten Anträgen allergnädigst zu genehmigen und demgemäss der der Vorstellung angeschlossene Gesetz-Entwurf allergnädigst zu vollziehen sein möchte.

Seine Majestät genehmigten allerhöchst diesen Antrag.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Scheele] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend den der holsteinischen Provinzialstän­deversammlung vorgelegten Entwurf einer Verordnung betreffend die Aufbringung des vom Herzogthum Holstein zu den gemeinschaftlichen Ausgaben der dänischen Monarchie für den Zeitraum vom 1sten April 1854 bis dahin 1856 annoch zu leistenden Beitrags.

In Übereinstimmung mit dem Antrage genehmigten *Seine Majestät*

allerhøjest, dass nach Maassgabe des der Vorstellung angeschlossenen Entwurfs eine Verordnung betreffend die Aufbringung des von dem Herzogthum Holstein zu den gemeinschaftlichen Ausgaben der dänischen Monarchie für den Zeitraum vom 1sten April 1854 bis dahin 1856 annoch zu leistenden Beitrags erlassen werde.

Noch referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Scheele] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend den Entwurf eines Gesetzes wegen Veräusserung mehrerer kleiner Domanial-Grundstücke in den Herzogthümern Holstein und Lauenburg.

Übereinstimmend mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, das Ministerium allergnädigst zu autorisiren, den der Vorstellung allerunterthänigst angelegten Gesetzentwurf betreffend die Veräusserung mehrerer kleiner Domanial-Grundstücke in den Herzogthümern Holstein und Lauenburg dem Reichsrathe zur Beschlussnahme vorzulegen.

Schliesslich referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Scheele] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend den Erlass des Restes der wider den Kaufmann Peter Jürgen Tiedemann aus Kiel wegen verübter Fälschungen erkannten dreijährigen Zuchthausstrafe.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät* allerhøjest zu genehmigen, dass der Rest der wider den Kaufmann Peter Jürgen Tiedemann aus Kiel wegen verübter Fälschungen erkannten dreijährigen Zuchthausstrafe erlassen und derselbe nunmehr aus den Strafanstalten entlassen werde.

Krigsministeren [Lüttichau] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvorved til allerhøieste Approbation forelægges Udkast til Lov om Tillægsbevilling for Finantsaaret 1855–56 for Krigsministeriets Vedkommende.

I Overensstemmelse med Indstillingen approberede *Hans Majestæt* allernaadigst bemeldte Lovudkast til Forelæggelse for Rigsraadet.

Marineministeren [Michelsen] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvorved til allerhøieste Stadfæstelse forelægges den af Rigsraadet vedtagne Lov om extraordinær Pension for forhenværende Seilmagermester ved Holmen Peter Berg.

Overensstemmende med Indstillingen stadfæstede *Hans Majestæt* allernaadigst bemeldte Lov.

Indenrigsministeren [Simony] refererede en allerunderdanigst Forestilling angaaende Udvidelse af den Kjøbenhavns private Laanebank ved allerhøieste Resolution af 2den Mai 1855 indrømmede Fritagelse for stemplet Papirs Brug til ogsaa at gjælde for de Beviser eller Aktier, som udstedes til dem, der som Deltagere gjøre faste og uopsigelige Indskud i Banken.

Overensstemmende med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at den Kjøbenhavns private Laanebank ved allerhøieste Resolution af 2den Mai 1855 foreløbigen for et Tidsrum af 3 Aar bevilgede Fritagelse for Brug af stemplet Papir til de Qvitteringer, som udstedes af Banken til dem, der gjøre Indskud i samme, maa udvides til i samme Tidsrum at gjælde for de Beviser eller Aktier, som udstedes til dem, der som Deltagere i Institutet gjøre faste og uopsigelige Indskud i Banken, paa Vilkaar, at det i disse Dokumenter udtrykkeligen anføres, dels at de ifølge Hans Majestæts allerhøieste Resolution ere udfærdigede paa ustemplet Papir, dels at eventuelle Transporter af dem blive at udstede paa anordningsmæssigt stemplet Papir.

Fremdeles refererede *Indenrigsministeren* [Simony] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at der ved allernaadigst Bevilling, som bliver at indløse med 28 Rd. 48 Sk. maa forundes Kreaturforsikkringsforeningen for de mindre Landeiendomsbesiddere i Sorø med tilgrændsende Amter Fritagelse for Brug af stemplet Papir, dels til de Deklarationer, som skulle udstedes af de i Foreningen indtrædende Medlemmer, dels til Foreningens Policer paa Vilkaar, at det i disse Dokumenter indføres, at de ifølge Bevillingen udfærdiges paa ustemplet Papir, samt forsaavidt der kunde blive Spørgsmaal om Transporter paa dem, at der da til disse bliver at bruge anordningsmæssigt stemplet Papir.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Endvidere refererede *Indenrigsministeren* [Simony] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Fritagelse for stemplet Papirs Brug for Aktieselskabet »Kjøbenhavns offentlige Dampkjøkken«, dels til det Skjøde og de Panteobligationer, som ere og maatte blive udstedte i Anledning af Kjøbet af Eiendommen No. 182 i Lille Regnegade, dels til Selskabets Aktiebrev.

I Overensstemmelse med Indstillingen behagede det *Hans Majestæt* allernaadigst at tillade, at Aktieselskabet »Kjøbenhavns offentlige

Dampkjøkkenæ maa forundes Fritagelse for Brug af stemplet Papir til de Aktiebrevne og til den Panteobligation, som eventuelt skal udstedes for et Beløb af ikke over 8.000 Rd. mod 3die Prioritet i den Selskabet tilhørende Eiendom No. 182 i Lille Regnegade, samt at det paa denne Eiendom til Selskabet udstedte Skjøde, ligesom ogsaa at de 2de allerede udfærdigede Panteobligationer for Laan resp. af 4000 Rd. og 12.000 Rd. maa passere paa ustemplet Papir, alt paa Vilkaar, at det i samtlige disse Dokumenter indføres, at Stempelfriheden grunder sig paa Hans Majestæts allerhøieste Resolution, samt at der til eventuelle Transporter af Aktiebrevne eller Panteobligationerne bliver at bruge anordningsmæssigt stemplet Papir.

Sluttelig refererede *Indenrigsministeren* [Simony] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Fritagelse for Brug af stemplet Papir til de Deklarationer, som skulle udstedes af dem, der indtræde som Medlemmer i Livsforsikkringselskabet for Kreaturer i Sjællands Stift.

Overensstemmende med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt*, at der ved allernaadigst Bevilling, som bliver at indløse med 28 Rd. 48 Sk. maa forundes Livsforsikkringselskabet for Kreaturer i Sjællands Stift Fritagelse for Brug af stemplet Papir til de Deklarationer, som skulle udstedes af de i Foreningen indtrædende Medlemmer, paa Vilkaar, at det i disse Dokumenter indføres, at de ifølge Bevillingen udfærdiges paa ustemplet Papir, samt forsaavidt der kunde blive Spørgsmaal om Transporter af dem, at der da til disse blive at bruge anordningsmæssigt stemplet Papir.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Hall] refererede en allerunderdanigst Forestilling angaaende allerhøieste Confirmation paa et af Skipper Peter Lassen af Flensborg under 2den December 1855 til Fordel for Tvedskov Skole oprettet Gavebrev.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at det af Skipper Peter Lassen i Flensborg under 2den December 1855 oprettede Gavebrev, hvorved han til Tvedskov Skole skjænker en Kapital af 2400 Rd., forsynes med allerhøieste Stadfæstelse; og bemyndigede Hans Majestæt lige allernaadigst Ministeriet til ad mandatum at udfærdige det i Overensstemmelse hermed fornødne Confirmationspatent, ligesom det derhos og behagede Hans Majestæt allernaadigst at benaade bemeldte Skipper Peter Lassen af Flensborg med Dannebrogsmændenes Hæderstegn.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Hall] refererede dernæst en allerunderdanigst Forestilling om allerhøieste Stadfæstelse paa Fundatsen for en Stiftelse til at understøtte og opmuntre værdige og trængende Skolelærere i Tønder Amts Marskherreder.

I Overensstemmelse med Indstillingen behagede *Hans Majestæt* allernaadigst at bifalde, at den af Kirkevisitatoriet for Tønder Provsti affattede Fundats for en Stiftelse til at understøtte og opmuntre værdige og trængende Skolelærere i Tønder Amts Marskherreder, forsynes med allerhøieste Stadfæstelse, samt lige allernaadigst at bemyndige Ministeriet til at udfærdige det i Overensstemmelse hermed fornødne Confirmationspatent.

Fremdeles refererede *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Hall] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Forhøielse af den for de arbejdsbestyrende eller som Chausseeinspecteurer ved Chausseevæsenet i Hertugdømmet Slesvig fungerende Ingenieurofficerer normerede Befordringsgodtgjørelse.

Overensstemmende med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at der indtil videre fra 1ste April d. A. af at regne bevilges de arbejdsbestyrende eller som Chausseeinspecteurer fungerende Ingenieurofficerer ved Chausseevæsenet i Hertugdømmet Slesvig et Tillæg af 16 Sk. pr. Mil til den dem ved § 7 i Chausseeregulativet af 9de April 1842 tillagte Befordringsgodtgjørelse paa deres Tjenestereiser af 1 Rd. pr. Mil.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Hall] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend das Gesuch der zur Erbauung einer Eisenbahn von der Station Klosterkrug nach Schleswig zusammengetretenen Comittee um die Erlaubnis, die zu dem Zwecke erforderlichen speciellen Vorarbeiten auf eigene Rechnung vornehmen, sowie zur Actienzeichnung auf dieses Unternehmen einladen zu dürfen.

In Übereinstimmung mit den Anträgen geruheten *Seine Majestät*, der zur Erbauung einer Eisenbahn von der Station Klosterkrug bis nach der Stadt Schleswig zusammengetretenen Comittee die Erlaubnis allergnädigst zu ertheilen, die zu diesem Zwecke erforderlichen speciellen Vorarbeiten auf eigene Kosten vornehmen zu dürfen, sowie die gedachte Comittee allergnädigst zu autorisiren, zur Actienzeichnung für die Erbauung dieser Eisenbahn durch das von derselben im Entwurfe, eingesandte, nach den allerunterthänigsten Vorschlägen des

Ministeriums abzuändernde und zur öffentlichen Kunde zu bringende Programm auffordern zu dürfen, und genehmigten Seine Majestät dabei allerhöchst, dass derselben zugleich eröffnet werde, dass während die in der Bekanntmachung vom 18ten Mai 1840 für Eisenbahnen, welche eine Verbindung zwischen der Nordsee und der Ostsee bezweckten, in Aussicht gestellten speciellen Begünstigungen auf das vorliegende Unternehmen im Allgemeinen keine Anwendung finden, der Comitee dennoch die Stempelpapirfreiheit in dem in dem § 13 der Bekanntmachung angegebenen Umfange allergnädigst bewilligt werde, dass dagegen die künftige Eisenbahngesellschaft, insbesondere was ihr Verhältnis zum Postwesen angehe, schuldig sein solle, sich im Allgemeinen nach den in dem § 25 der Bekanntmachung enthaltenen desfälligen Bestimmungen zu richten, jedoch die von dem Postwesen für die einzelnen Bahnzüge erforderlich erachteten Postofficiale, auch wenn deren mehrere seien, im Postwagen unentgeltlich zu befördern.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Hall] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Liquidation wegen Einlösung der von der Landschaft Eiderstedt antecipirten Chaussee zwischen Tönning und Garding, indem er beantragte, ob nicht für den Bau der Tönning-Gardinger-Chaussee der Landschaft Eiderstedt, als der antecipirenden Commüne, aus der in dem allerhöchst genehmigten diesjährigen Budget für das Ministerium für das Herzogthum Schleswig ausgeworfenen Einlösungssumme von 130.469 Rt. 25 Sch. einstweilen die Summe von 114.048 Rt. 64 Sch. zuzugestehen, und also nach Abzug der bereits vorschussweise in Abschlag vergüteten 100.000 Rt. eine Summe von 14.048 Rt. 64 Sch. auszuzahlen sein dürfte, sowie ob nicht der Restbetrag der budgetirten Einlösungssumme dem Ministerium sofort zur Disposition zu stellen und dasselbe allergnädigst zu autorisiren sein dürfte, nach Maassgabe einer mit der Landschaft einzuleitenden Verhandlung entweder selbst für die Abstellung der an der Chaussee befundenen Mängel zu sorgen und die dadurch erwachsenden Kosten aus diesem Restbetrage zu entnehmen, oder aber der Landschaft die Abstellung der Mängel zu überlassen und derselben demnächst die dafür veranschlagte Summe von 16.246 Rt. 30 Sch. auszuzahlen, Eines wie das andere selbstverständlich unter der Verpflichtung zur Zurückzahlung des überschliessenden Theiles an Ew. Majestät Finanzcasse.

Seine Majestät genehmigten allerhöchst diesen Antrag.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Hall] refererede en allerunderdanigst Forestilling angaaende nogle Bestemmelser vedrørende den retsvidenskabelige Embedsexamen for Hertugdømmet Slesvig, idet han indstillede:

- 1) At der under Forudsætning af Gjensidighed for de Candidater i Retsvidenskaben, der have underkastet sig den juridiske Embedsexamen ved Kjøbenhavns Universitet eller ved det juridiske Examinations-Collegium i Kiel og ved denne Examen have opnaaet idetmindste Charakteren Laud illaudabilis eller 2den Charakter, og som derefter ville underkaste sig den slesvigske retsvidenskabelige Examen, istedetfor den ved allerhøieste Patent af 22de November 1851, jfr. det allerhøieste Patent af 26de August 1853, fastsatte Examen, indrettes en særegen Prøve, ved hvis Bestaaen vedkommende Candidat ganske vil blive stillet i det samme Forhold, som om han havde underkastet sig den almindelige for Hertugdømmet Slesvig anordnede retsvidenskabelige Examen.
- 2) At denne Examen, ved hvis Afholdelse de hidtil gjældende Regler om Benyttelsen af det danske og det tyske Sprog ville være at følge, skal bestaa af:
  - a) En theoretisk Prøve, saavel skriftlig som mundtlig, omfattende slesvigske Civilret, slesvigske Criminalret, slesvigske Civilproces og slesvigske Criminalproces, hvorved ogsaa bliver at tage Hensyn til disse Discipliners Historie.
  - b) En praktisk Prøve bestaaende i Udarbejdelsen af en Relation efter meddelte Akter samt Besvarelsen af tvende opgivne Rets-tilfælde, et af civilretlig og et af criminalretlig Art.
- 3) At Ministeriet allernaadigst bemyndiges til, saasart en lignende Foranstaltning træffes i en af de andre Deres Majestæts Scepter undergivne Statsdele, da at iværksætte det videre Fornødne med Hensyn til Indretningen af denne særlige Examen, og
- 4) At Ministeriet allernaadigst maatte bemyndiges til at kundgjøre de forestaaende Bestemmelser, saafremt disse maatte finde allerhøieste Bifald.

Ministeren for Hertugdømmerne Holsten og Lauenborg [Scheele] bemærkede, at han paa ingen Maade kunde billige den slesvigske Ministers foreliggende Forslag, da den hele Charakter af den juridiske

Dannelse i Kongeriget og i Hertugdømmerne er aldeles forskjellig, idet Retskilderne ikke ere de samme, og der navnlig for Hertugdømmernes Vedkommende nødvendigen fordres, at man maa dybt trænge ind i den romerske Ret og i den almindelige tyske Ret. Han vilde derfor ogsaa, hvis der nu her var tale om for Holstens Vedkommende at træffe en saadan Foranstaltning som den foreslaaede, paa det allerbestemtteste modsætte sig saadant, hvilket desuden aldeles ikke kunde ske, uden at den holstenske Stænderforsamling først blev hørt. Næst derhos endnu at tilføie, at han heller ikke troede, at den paagjældende Foranstaltning lod sig for Slesvigs Vedkommende iværksætte, uden at Sagen først forelagdes den slesvigske Stænderforsamling, idet han i saa Henseende navnlig maatte henlede Opmærksomheden paa Forordningen af 1779, maatte han sluttelig beklage, at nærværende Sag er bleven bragt frem i dette Øieblik, hvor det slesvigske Ministerium ganske midlertidigt er overtaget af Cultusministeren, da det hele vilde, skjøndt med Urette, blive opfattet paa den Maade, at Hensigten var, at det slesvigske Ministerium og Cultusministeriet skulde slaas sammen. Den Mening, at en saadan Sammensmeltning skulde være paatænkt, maatte ved et saa dybt indgribende Skridt, som det foreslaaede, vinde afgjort Næring, og saameget mindre kunde han derfor billige det foreliggende Forslag.

Ministeren for Slesvig [Hall] maatte bemærke, at den hele Sag ikke var sat i Bevægelse af ham, men at han, da han overtog Bestyrelsen af det slesvigske Ministerium, forefandt den bragt til det Punkt, at Forhandlingen om den allerede var af hans Formand bragt til Ende, forsaavidt Ministeriet for Slesvig angik, og indledet, forsaavidt Cultusministeriet angik. Da nu Cultusministeriet havde erklæret sig i fuldstændigste Overensstemmelse med Ministeriet for Slesvig, vilde det være meget uheldigt, om der for at fremme saadan af hans Forgjænger forberedt Sag, som de begge ansaa at være meget ønskelig og at ville have sin virkelige Betydning ikke alene for Slesvig, men for Monarkiet i det hele, skulde ligge en Hindring deri, at Bestyrelsen af det slesvigske Ministerium nu var gaaet over til ham, og han maatte i saa Fald meget ønske sig fritaget for at have denne Bestyrelse.

Idet han iøvrigt, hvad Sagen selv angik, kunde henholde sig til, hvad der i den refererede Forestilling var udviklet, skulde han, i Anledning af det fra den holstenske Ministers Side fremhævede,

endnu yderligere bemærke, at, efter hvad denne selv havde yttret, vilde man jo ikke kunne aflægge en fyldestgørende Prøve i den slesvigske Ret, naar man ikke var trængt ind i Romerretten; deri havdes altsaa en yderligere Betyggelse mod den Ulempe, som skulde kunne være forbundet med Fritagelsen for den specielle Prøve i Romerretten, naar En tidligere var blevet prøvet heri ved den fuldstændige juridiske Examen i Kjøbenhavn.

Sluttelig maatte han tilføie, at Spørgsmaalet om, hvorvidt det var nødvendigt først at høre de slesvigske Stænder over nærværende Sag, havde været undersøgt af det slesvigske Ministerium, og at han ansaa det som fuldkommen givet, at det af ham foreslaede kunde ske uden at gaa til Stænderne.

Conseilspræsidenten [Bang] yttrede, at da det juridiske Studium for Hertugdømmernes Vedkommende væsentlig slutter sig til Romerretten, er det deraf en Følge, at Romerretten altid har været drevet videre og er blevet fordret i et større Omfang ved Universitetet i Kiel, og det samme troede han ogsaa er Tilfældet nu med den juridiske Eksamen, der tages i Flensborg, end ved Kjøbenhavns Universitet, hvor Examinationen i Romerretten har været meget mindre omfattende, medens derimod, som han troede, Studiet af Civilret, Criminalret og Proces er her meget mere omfattende end der. Men naar nu denne Forskjel, som der efter hans Overbevisning var imellem det juridiske Studium og den juridiske Examen for Slesvigs Vedkommende og for Danmarks Vedkommende, praktisk anvendes paa den foreliggende Sag, saa vilde de ved Kjøbenhavns Universitet examinerede Candidater, som have faaet Haud ilaudabilis, og for hvem der ikke er Udsigt til at ville kunne opnaa den Dygtighed i den danske Ret, som her fordres for at kunne bestaa med Laudabilis, have en naturlig Opfordring til at gaa til Flensborg, hvor de slippe for den sværere Del af den slesvigske Examen: Prøven i Romerretten, medens derimod de Candidater fra Flensborg, der gaa til Kjøbenhavns Universitet, vilde faa det strængere, idet de maa underkaste sig den sværeste Del af den juridiske Examen her; og det hele Resultat vil derfor, under den bestaaende Uensartethed af Examinerne, blive, at de danske Candidater ville gaa i stor Mængde til Flensborg, men at omvendt meget faa slesvigske Candidater ville komme herover.

Det var de saaledes fremhævede Betragtninger af den juridiske Eksamens Væsen resp. for Slesvigs Vedkommende og for Danmarks,

som hos Conseilspræsidenten opvakte Betænkeligheder ved den slesvigske Ministers Forslag.

Efter at *Finantsministeren* [Andræ] havde fremhævet, at en saadan Reciprocitet med Hensyn til Examensprøver som den, der i det foreliggende Tilfælde foreslaas ved at udsondre det, der er almindeligt for disse, som noget, hvori der ikke skal examineres igjen, ogsaa i flere andre Tilfælde har været antaget, og efterat derpaa saavel *Ministeren for Holsten* [Scheele] og *Conseilspræsidenten* [Bang] som *Ministeren for Slesvig* [Hall] yderligere havde udviklet deres tidligere udtalte Anskuelse, kom det under Spørgsmaal, om det dog ikke i ethvert Fald var rettest at binde Adgangen til den foreslaaede Prøve til de Candidater, der ved Kjøbenhavns Universitet have erholdt Laud eller i Flensborg faaet en tilsvarende Karakter.

Med Hensyn hertil bemærkede *Conseilspræsidenten* [Bang], at hans Indvendinger mod det foreliggende Forslag vilde jo i det væsentlige fjernes, naar dette blev saaledes indskrænket. Da det, man vil opnaa ved Foranstaltningen, just er at sikkre sig de dygtigste Candidater herfra, saa han heller ikke, hvorfor man ei skulde, med den slesvigske Appellationsret, forlange, at de havde Laud, medens der paa den anden Side, naar enhver Haud-Illaudabilist skulde have Adgang til den paagjældende Prøve, vilde i den hele Foranstaltning blive set noget politisk, et særeget Daniseringsforsøg, og en saadan Opfatning maatte saameget hellere forebygges, som det med Hensyn til nærværende Sag vistnok er noget uheldigt, at den slesvigske Minister og Cultusministeren er den samme Person. Iøvrigt maatte *Conseilspræsidenten* dog i hvert Fald holde det for hensigtsmæssigt, at det, inden nærværende Sag endelig afgjøres, først bliver nærmere undersøgt, om der skulde være nogen Hindring for dens Afgjørelse uden at gaa til Stænderne.

Ministeren for Holsten [Scheele] maatte ligeledes vedblivende anse det for rettest, at dette sidstnævnte Punkt først nærmere bliver undersøgt.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Hall] kunde i den Anledning kun gjentage, at han ikke havde nogen Tvivl om, at den omhandlede Foranstaltning kunde træffes, uden at man behøvede først at gaa til Stænderne. Hvad dernæst det angik at binde Adgangen til den foreslaaede særegne Prøve til de Candidater, som have faaet Laud, da vilde dette jo vistnok være en betydelig Indskrænkning i den paa-

tænkte Foranstaltning, men sin hele Betydning vilde Foranstaltningen dog ikke derved tabe, og et væsentligt Skridt vilde allerede paa den Maade være gjort.

Hans Majestæt Kongen udtalte sig derefter derhen, at Allerhøistamme, idet han bifaldt den slesvigske Ministers foreliggende Indstillinger med den Modification, at den paagjældende Foranstaltning indskrænkes til de Candidater i Retsvidenskaben, der til den juridiske Embedsexamen have opnaaet respektive Charakteren Laudabilis eller den dertil svarende Charakter, dog ansaa det rettest, at det yderligere undersøges, om der er nogen Hindring for at træffe de paagjældende Bestemmelser uden først at gaa til Stænderne; og resolverede derfor *Hans Majestæt* allernaadigst, at Sagen bliver forsaavidt at udsætte til Foretagelse i et senere Geheime-Statsraads-Møde.

Sluttelig refererede *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Hall]* en allerunderdanigst Forestilling angaaende Ordningen af Justitsvæsenet og de administrative Forhold i Bøcking og Viding Herreder i Tønder Amt, idet han indstillede, at den ved allerhøieste Resolution af 27de April 1853 truffne Bestemmelse om Overdragelsen af den dømmende Myndighed saavel i Civil- som i Criminal- og Politisager fra Amthuset til Herredsfogderne i Tønder Amt nu ogsaa bringes til Udførelse for Bøcking og Viding Herreds Vedkommende, og at der til den Ende ansættes en Herredsfoged og en Thingskriver for Bøcking Herred og en Herredsfoged og en Thingskriver for Viding Herred, saaledes at de efter den i de andre slesvigske Amter i 1850 indførte Ordning til de nævnte Embeder hørende, Retspleien i dennes fulde Omfang vedkommende og iøvrigt de samme efter den almindelige Lovgivning paahvilende Forretninger, der hidtil have været udførte dels af Amtmanden dels af Landskriveren og Lehnsfogderne, overgaa til de nævnte Embedsmænd fra den Dag af, da det maatte behage Deres Majestæt ved Besættelsen af de ommeldte Embedsstillinger at paalægge vedkommende Embedsmænd at tiltræde deres Stilling, dog med den Afvigelse, at det indtil videre tillades, at den nuværende Landskriver beholder Førelsen af Skyld- og Panteprotokollen for bemeldte Herreder.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede.

Protokollerne for det Geheime-Statsraads-Møder den 16de og 28de October samt 3die December f. A. bleve oplæste og ratihaberede.

Hans Majestæt hævdede derpaa Geheime-Statsraads-Mødet.

Møde i geheimestatsrådet torsdag d. 10. april 1856.

Aar 1856, Torsdagen d. 10de April, var det Geheime-Statsraad forsamlet paa Christiansborg Slot under Hans Majestæt Kongens allerhøieste Præsidium.

Hans Kongelige Høihed Arveprindsen overleverede til Hans Majestæt den af Høistsamme underskrevne, i Henhold til det ved Loven af 1ste April d. A. givne Tillæg til § 5 af Forfatningsloven af 2den October 1855, afgivne edelige Forsikkring om, dersom han ved Guds Villie skulde kaldes til at bestige sine Forfædres Throne, da at ville som Konge ubrødelig holde Forfatningslovene saavel for Monarkiets Fælledsanliggender som for de enkelte Landsdeles særlige Anliggender.

Hans Majestæt Kongen overgav bemeldte af Hans Kongelige Høihed Arveprindsen underskrevne edelige Forsikkring til Conseilspræsidenten, for at der med Hensyn til samme videre kan forholdes paa forfatningsmæssig Maade.

Protokollen for nærværende Møde blev derpaa oplæst og ratihabet.

Hans Majestæt hævdede derpaa Mødet.

J. Liebe.

Møde i geheimestatsrådet søndag d. 27. april 1856.

Aar 1856, Søndagen d. 27de April, var det Geheime-Statsraad forsamlet paa Christiansborg Slot under Hans Majestæt Kongens allerhøieste Præsidium.

Protokollen for Geheime-Statsraads-Mødet den 10de November f. A. blev oplæst og ratihabet.

Ministeren for Monarkiets fælleds indre Anliggender [Bang] refererede tvende allerunderdanigste Forestillinger, hvorved til allerhøieste Sanction forelægges resp. følgende to af Rigsraadet vedtagne Love, nemlig:

- 1) Lov angaaende en Udvidelse af det alt bestaaende Statstelegraph-anlæg.
- 2) Lov, hvorved Indfødsret meddeles forskjellige Udlændinge.

Begge disse Love blev, i Overensstemmelse med det Indstillede, allerhøiest stadfæstede.

Fremdeles refererede *Ministeren for Monarkiets fælleds indre Anliggender* [Bang] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at det maatte behage Hans Majestæt allernaadigst at forsyne den fremsendte Confirmation for Agent Hans Heinrich Dithmers Arvinger paa Arveforpagtningen af et Stykke Jord af Troldsykken ved Graasten med allerhøieste Underskrift, og i Forbindelse hermed, om Hans Majestæt vil bemyndige Ministeriet til ad mandatum at udfærdige de Concessioner, Confirmationer, Contracter og Overdragelsesdocumenter, de slesvigske Domæner betræffende, der efter de gjældende Regler skulle udstedes.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede, idet Allerhøistsamme derhos lige allernaadigst behagede at meddele Ministeriet for Hertugdømmerne Holsten og Lauenborg en lige Bemyndigelse for de i disse Hertugdømmer beliggende Domæners Vedkommende som den, der ved nærværende allerhøieste Resolution tillægges Ministeriet for Monarkiets fælleds indre Anliggender med Hensyn til de slesvigske Domæner.

Udenrigsministeren [Scheele] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at det maatte behage Deres Majestæt allernaadigst at bestemme, at det Beløb, der tilkommer Kiels Communalbestyrelse i Vederlag for det, ved Iværksættelsen af de allerhøieste Resolutioner af 10de Januar, 10de April og 10de September f. A. betræffende den Keiserlig franske og Kongelig storbrittanniske Krigs- og Transportskibe tilstaaede Fritagelse for Skibsafgifter, ovennævnte Commune tilføiede Tab, skal betragtes som en for Monarkiet fælleds Udgift og som saadan udredes af Statskassen.

Idet *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt, at der med Hensyn til den paagældende Godtgjørelse til Kiels Communalbestyrelse forholdes som af Udenrigsministeriet allerunderdanigst foreslaaet, forbeholdt Allerhøistsamme sig derhos, forsaavidt der for Kongerigets Havnes Vedkommende maatte fremkomme Krav paa lignende Godtgjørelse, derom at tage allerhøieste Bestemmelse.

Hans Majestæt resolverede dernæst tillige, at vedkommende Ministerier ville have at henvende Deres Opmærksomhed paa, naar Leilighed dertil gives, saadanne Forandringer i de bestaaende Havnetaxter tilveiebringes, at Afgifter som de, hvis Godtgjørelse er Gjenstand for nærværende allerhøieste Resolution, for Fremtiden ikke blive at erlægge i lignende Tilfælde, hvilket samme ogsaa bliver at iagttage med

Hensyn til de nye Havnetaxter, der herefter gives. Endelig paalagde Hans Majestæt allernaadigst Udenrigsministeriet at gjøre vedkommende Ministerier fornøden Meddelelse om denne allerhøieste Resolution.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Scheele] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend ein Gesuch des Erbpachtsmüllers Andreas Harder zu Averfleth im Amte Steinburg um Ertheilung der Erlaubnis zur Veräusserung seiner daselbst belegenen Erbpachts-Korn-Windmühle.

Übereinstimmend mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, dem Besitzer der Erbpachts-Kornwindmühle zu Averfleth im Amte Steinburg Andreas Harder gegen Erlegung einer Summe von 40 Rt. pro facultate alienandi allergnädigst zu gestatten, die gedachte Mühle an den Müller Jürgen Christensen Clausen in Rellingen zu veräussern.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Scheele] referirte darauf eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Ausschreibung eines Beitrags zur allgemeinen Deichkasse für das Herzogthum Holstein.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, das Ministerium allergnädigst zu autorisiren in Betreff der Ausschreibung eines Beitrags zur allgemeinen Deichkasse für das Herzogthum Holstein von 2 Sch. à Demat und 5 Sch. à Morgen ein zugleich die specielle Verwendung der letzten Beiträge ergebendes Patent nach Maassgabe des der Vorstellung allerunterthänigst angeschlossenen Entwurfs zu erlassen.

Ferner referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Scheele] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend das Gesuch des Advocaten Wieck in Pinneberg um Erlass event. Ermässigung einer wegen begangener Stempelpapiercontravention erkannten Brüche, indem er beantragte, ob nicht die für die Nachstempelung der über zwei an die Witwe A. M. Steinhof in Schenefeld resp. von Joh. Th. E. Frenz und Joh. Fr. Frenz cedirten resp. auf 853 $\frac{1}{3}$ Rt. und 373 $\frac{1}{3}$ Rt. lautenden Obligationen untern 6ten und 7ten November v. J. durch den damals constituirten Landnotar Wieck auf ungestempeltem Papier ausgefertigten Cessionsacten gesetzlich zu entrichtende Nachstempelungsgebühr von 216 Rt. 64 Sch. auf 43 Rt. 32 Sch. als den vierfachen Betrag der Stempeltaxe aus allerhöchster Gnade zu ermässigen sein möchte.

Seine Majestät genehmigten allergnädigst diesen Antrag.

Noch referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Scheele] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die von der Provinzialstän­deversammlung des Herzogthums Holstein in Betreff der Ausschreibung der zufolge allerhöchsten Patents vom 23sten März 1854 zur Amortisirung der holsteinischen Kassenanweisungen aufzubringenden Summe unter Vorbehalt allerhöchster Genehmigung gefassten Beschlüsse, indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht nach Maassgabe des der Vorstellung angeschlossenen Entwurfs ein Patent betreffend die Repartition der nach allerhöchstem Patent vom 23sten März 1854 zur Amortisirung der in Gemässheit Bekanntmachung der unterm 2ten Februar 1851 zur Verwaltung des Herzogthums Holstein eingesetzten obersten Civilbehörde vom 4ten November 1851 emittirten Kassenanweisungen vom Herzogthum Holstein aufzubringenden Summe zu erlassen sein möchte.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst Indstillingen, men dog, paa dertil af *Finantsministeren* [Andræ], der navnlig henlede Op­mærksomheden paa nogle Udtryk i det foreliggende Patent-Udkasts § 2, som muligt kunde vække nogen Betænkelighed, given Anledning, saaledes at et omredigeret Udkast til Patentet forelægges i et følgende Geheime-Statsraads-Møde.

Schliesslich referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Scheele] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend den von der holsteinischen Provinzialstän­deversammlung gefassten Beschluss hinsichtlich des derselben vorgelegten Entwurfs zu einem Patent wegen einiger Modificationen des der Wegeverordnung vom 1sten März 1842 angehängten Verzeichnisses der Nebenlandstrassen im Herzogthum Holstein.

In Übereinstimmung mit dem Antrage genehmigten *Seine Majestät* allerhöchst, dass mit Rücksicht auf die von der holsteinischen Provinzialstän­deversammlung gefassten Beschlüsse zu dem derselben vorgelegten Entwurf eines Patents betreffend einige Modificationen des der Wegeverordnung vom 1sten März 1842 angehängten Verzeichnisses der Nebenlandstrassen im Herzogthum Holstein, von der Erlassung einer gesetzlichen Verfügung über den fraglichen Gegenstand ganz abzusehen sei.

Krigsministeren [Lüttichau] refererede en allerunderdanigst Fore­stilling betræffende Corporal No 11 af det 2det Artilleriregiments

10de Batteri Edvard Erik Wilhelm Ørbeck, der ved en ved bemeldte Regiment den 31te Marts d. A. paakjendt Krigsretssag er for Tyveri, Bedrageri og Falsk tilfundet 4 Aars Arbeide i Forbedringshuset.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at der paa Regimentskrigsretsdommen tegnes følgende allerhøieste Resolution: »Regimentskrigsrettens Dom vorder herved stadfæstet, dog at den Corporal Røen tilkjendte Erstatning bortfalder.«

Indenrigsministeren [Simony] refererede en allerunderdanigst Forestilling angaaende allerhøieste Approbation paa Instrux og Reglement for Stadsconducteur-Embedet i Kjøbenhavn.

I Overensstemmelse med Indstillingen behagede det *Hans Majestæt* at forsyne den af Stadens Communalbestyrelse vedtagne Instrux og Reglement for Stadsconducteur-Embedet i Kjøbenhavn med allerhøieste Stadfæstelse.

Justitsministeren [Simony] refererede en allerunderdanigst Forestilling angaaende Frafaldelse af Tiltale mod Nicolai Bajer af Vestermarie Sogn paa Bornholm, idet han indstillede, at Nicolai Bajer af Vestermarie Sogn paa Bornholm, der under et inden Bornholms Vesterherreds Politiret optaget Forhør er overbevist om Søndagen d. 9de December f. A. at have borttaget forskjellige Skoveffecter fra Almindingen sammesteds, maa fritages for at sættes under justitiel Tiltale for det af ham saaledes udviste Forhold, imod at han i Erstatning til Skovkassen udreder 2 Rd. og til Angiveren 6 Rd. samt erlægger en Mulkt af 12 Rd. til Bornholm Amts Fattigkasse.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede.

Justitsministeren [Simony] refererede derpaa en allerunderdanigst Forestilling angaaende Strafs Eftergivelse for Sophie Christensdatter af Haastrup.

Overensstemmende med Indstillingen behagede *Hans Majestæt* allernaadigst at eftergive Fruentimmeret Sophie Christensdatter af Haastrup under Svendborg Amt den hende, for med 3 forskjellige Mandspersoner at have avlet 3 uægte Børn, ved allerhøieste Reskript af 29de Januar f. A. dicterede Straf af 7 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

Endvidere refererede *Justitsministeren* [Simony] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at forhenværende Prøveprokurator ved Underretterne i Ringkjøbing Amt, Exam. juris Niels Chr. Nielsen maa eftergives den ham ved Hammerum Herredsthings Dom

af 2den September 1854 idømte Mulkt af 50 Rd. til Ringkjøbing Amts Fattigkasse.

Det Indstillede blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Justitsministeren [Simony] refererede dernæst en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at det maa tillades Besidderen af Stamhuset Estrup, Grev Scheel, for en Kjøbesum af 10.300 Rd., der udelt tilfalder Stamhuset, at afhænde til Eieren af Skafføgaard, Forstcandidat Estrup, den Del, stor 382 Tdr. Land, af den Stamhuset tilhørende Skovgrund, Matr. No. 22 a i Klemstrup, Marie Malene Sogn, som paa det indsendte Kort er betegnet med No 2 og 3, saafremt dette Areal overenstemmende med den af Forstcandidat Estrup lagte Plan kan forenes med tilgrænsende Skovstrækninger under Holbækgaard og Stenalt.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Justitsministeren [Simony] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Ægteskabet mellem Indsidder Peder Larsen af Vesteregede under Præstø Amt og Ane Marie Petersen eller Bonde af Guderup paa Als maa være aldeles ophævet, samt at Manden maa indgaa nyt Ægteskab, navnlig ogsaa med Ane Margrethe Jensdatter af bemeldte Vesteregede, uanset at han med hende har bedrevet Hor.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede.

Fremdeles refererede *Justitsministeren* [Simony] en allerunderdanigst Forestilling om Forøgelse af det Stiftamtmanden over Sjælland Stift i Godtgjørelse for forøgede Contoirudgifter ved Expeditionen af hans og Biskoppens fælleds Sager tillagte Beløb, idet han indstillede, at det Beløb af 700 Rd. aarligt, der er tillagt Stiftamtmanden over Sjællands Stift i Godtgjørelse for forøgede Contoirudgifter ved Expeditionen af hans og Biskoppens fælleds Sager, maa forøges til 1000 Rd. aarligt fra 1ste Januar d. A. at regne, og at Tillægget 300 Rd. maa udredes af efternævnte Stiftelser med følgende Beløb.

1) Duebrødre Kloster i Roskilde	50 Rd.
2) Meyercrones Stiftelse sammesteds	5 —
3) Helsingørs Hospital	25 —
4) Slagelse Hospital	100 —
5) Roskilde Domkirke	40 —
6) Stiftskirkerne	40 —
7) Storehedinge Kirke	40 —

Conseilspræsidenten [Bang] fandt det at være en overdreven For-
dring fra Stiftamtmandens Side nu at faa sit Contoirholdsbeløb yder-
ligere forøget med 300 Rd., efter at det ganske nylig er blevet meget
betydeligt forøget, nemlig til 2250 Rd. (deri indbefattet 450 Rd. for
Stiftscontoiret). Dette Beløb er allerede i sig høit, og naar han nu, for-
uden de 250 Rd., han fra de offentlige Stiftelser har til Godtgjørelse
for Contoirudgifter ved Stiftsøvrighedssagerne, og foruden de i den
refererede Forestilling ommeldte 2 Pct. af de offentlige Stiftelsers
Rente-Indtægt, skulde endnu have 300 Rd., vilde hans hele Contoir-
holdsgodtgjørelse paa den Maade løbe op til over 3000 Rd. Men en
Contoirholdsgodtgjørelse af over 1200 Rd. for Stiftøvrighedsforretnin-
gerne alene (og det maatte den antages at ville blive, da hine 2 Pct.
dog sagtens løbe op til nogle hundrede Rigsdaler), vilde staa i et stort
Misforhold til den Contoirholdsgodtgjørelse, der er tillagt flere Amt-
mænd, naar der tages Hensyn til Embedsforretningernes Omfang, og
kunde heller ikke rimeligt antages at behøves, i hvilken Henseende
han blot skulde fremhæve, at det dog syntes noget stærkt at beregne
250 Rd. for Locale, med hvad dertil hører, og Contoirrequisiter. Ei
heller kunde det lades ude af Betragtning, at Stiftamtmandens Gage
er normeret høiere end de andre Stiftamtmands. Forsaavidt det der-
hos hedder, at Planen er, naar de 300 Rd. bevilges, at anvende dette
Beløb til Lønning af en fast Assistent, som i Stiftsfuldmægtigens Syg-
domsforhold, eller naar denne maatte fratræde sin Post, kunde over-
tage Forretningerne, da er dette ogsaa noget, der er uforeneligt med
det egentlige Begreb af Contoirholdsgodtgjørelse, og der er desuden
heller intet, der borger for, at det ansøgte Tillæg, naar det bevilges,
virkelig vil blive anvendt i hint Øiemed; det maatte da ialtfald i Reso-
lutionen udtrykkelig siges, at Beløbet bevilgedes dertil.

I ethvert Fald forekom det sluttelig *Conseilspræsidenten*, at der,
inden der resolveres i nærværende Sag, først maa have nærmere Op-
lysning om, hvor stort et Beløb de forommeldte 2 Pct. af de offentlige
Stiftelsers Indtægter udgjøre, og hvem der nyder dette Beløb.

Efterat *Justitsministeren* [Simony] yderligere havde udførligt ud-
viklet og urgeret de i den refererede Forestilling fremhævede Grunde,
der efter hans Mening tale for, at det ansøgte Tillæg bør bevilges, og
efterat ligeledes *Conseilspræsidenten* [Bang] yderligere havde inhæret
sit tidligere anførte, behagede det *Hans Majestæt* allernaadigst at
resolvare, at der, forinden endelig allerhøieste Bestemmelse tages, bliver

at fremskaffe nærmere Oplysning om, hvormeget de foromhandlede 2 Pct. af de offentlige Stiftelsers Rente-Indtægt udgjøre, og hvem der nyder samme.

Justitsministeren [Simony] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at de Sømand H. N. Larsens Hustru, Stine Brünnicke, Sømand H. P. Hansens Hustru, Kirstine Jensen eller Jensdatter, og Dreier og Tambour Brünnickes Enke, Flora Brünnicke, alle af Nyborg, ved den Kongelige Landsover- samt Hof- og Stadsrets Domme af 5te Februar d. A. for Betleri idømte Straffe af 1 Maanedes Arbeide i Odense Tvangsarbeidsanstalt for hver af de Paagældende maa formildes til Fængsel paa Vand og Brød i 2 Dage.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Justitsministeren [Simony] refererede derefter en allerunderdanigst Forestilling angaaende Eftergivelse af 4 Pct. Afgiften af et af afgangne Pastor Hjaltested i Island stiftet Legat.

Overensstemmende med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at bemeldte Legat fritages for Erlæggelsen af den ved Forordningen 12te September 1792 paabudne 4% Afgift.

Fremdeles refererede *Justitsministeren* [Simony] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Arrestanterne Christian Clausen, Lauritz Peter Lange og Peter Christian Petersen heraf Staden allernaadigst maa eftergives den dem ved Høiesterets Dom af 31te f. M. for Omgængelse mod Naturen i Henhold til D. L. 6-13-15 idømte Straf af Baal og Brand, mod at de hensættes Arrestanten Christian Clausen til Tugthusarbeide paa Livstid og Arrestanterne Lauritz Peter Lange og Peter Christian Petersen til Forbedringshusarbeide paa Deres Majestæts Naade, dog saaledes at hin efter 6 Aars Forløb og disse efter 2 Aars Forløb maa bringes i Forslag til Løsladelse, hvis deres Forhold i Straffeanstalten imidlertid har været godt.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede, dog saaledes, at for Christian Clausens Vedkommende bortfalder Tilføjningen om, at han efter 6 Aars Forløb maa bringes i Forslag til Løsladelse, og at der for de tvende andre Domfældtes Vedkommende skal efter 1 Aars Forløb gjøres Indstilling om deres Løsladelse, hvis deres Forhold i Straffeanstalten imidlertid har været godt.

Justitsministeren [Simony] refererede derpaa en allerunderdanigst Forestilling angaaende Livsstrafs Eftergivelse for Arrestanten Sven Pehrson Berg.

I Overensstemmelse med Indstillingen behagede det *Hans Majestæt* allernaadigst at eftergive Arrestanten Sven Pehrson Berg af Bygholm under Veile Amt den ham ved Høiesterets Dom af 27de f. M., for ved voldeligt Overfald at have bevirket et Menneskes Død, i Henhold til Forordningen 4de October 1833 § 10, 1ste Membrum, cfr. § 6 og L. 6—6—1 idømte Straf af at have sit Liv forbrudt, mod at han hensættes til Tugthusarbejde paa Livstid.

Videre refererede *Justitsministeren* [Simony] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Fuldbyrdselsen af den Arrestantinden Gjertrud Marie Hansdatter ifundne Livsstraf.

Overensstemmende med Indstillingen resolverede *Hans Majestæt* allerhøiest, at den Arrestantinden Gjertrud Marie Hansdatter af Aalsø under Randers Amt ved Høiesterets Dom af 28de Marts d. A for at have ved Forgiftning ombragt sin Ægtefælle, Husmand Jens Andersen Møller, i Henhold til Forordningen 4de October 1833 § 10, cfr. Forordningen 16de October 1697 efter Lovens 6—9—12 ifundne Livsstraf bliver at fuldbyrde, dog saaledes, at hun ikke lægges paa Steile og Hjul.

Sluttelig refererede *Justitsministeren* [Simony] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at det allernaadigst maa tillades, at de Grevskabet Hardenberg-Reventlow af følgende Arvefæsteeiendomme:

Matr. No. 3, Arvelund i Krukholm By, Abildtorpe Sogn, Matr. No. 14, 29—34 og $\frac{1}{12}$ af 39, Sannegaard i Vester-Carleby By, Herredskirke Sogn, Matr. No. 22, sammesteds og Matr. No. 4 a, 5, 27 og 28, Adams-gave, i Brandersløvby og Sogn tilkommende aarlige Afgifter og øvrige Herlighedsrettigheder maa afløses mod, at Arvefæsterne contant betale til Grevskabet resp. idetmindste 1200 Rd., 1400 Rd., 314 Rd. 16 Sk. og 12.109 Rd. 36 Sk., hvilke Beløb under Justitsministeriets Control blive at anbringe som andre Fideicommisscapitaler.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede.

Finantsministeren. [Andræ] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvorved den af Rigsraadet vedtagne Lov om Forhøielse af Invalidforsørgelsen i Finantsperioden 1856—1858 forelægges til allerhøieste Sanction.

Overensstemmende med Indstillingen behagede det *Hans Majestæt* allerhøiest at stadfæste bemeldte Lov.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Hall] refererede en allerunderdanigst Forestilling angaaende Udredelsen af Kjøbesummen

tilligemed Renter for den til Regjeringen tilbagegivne Kongelige Arveforpagtningsmølle ved Niebüll.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* aller-naadigst, at den med Renter for $\frac{1}{2}$ Aar den 1ste Mai d. A. forfaldne Halvdel af Kjøbesummen for den til Regjeringen tilbagegivne Arveforpagtningsmølle i Niebüll, Tønder Amt, til et Beløb ialt 8364 Rd. foreløbig afholdes som en Hertugdømmet Slesvigs særlige Intrader for indeværende Finantsaar paahvilende ikke budgetteret Udgift.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Hall] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend das Gesuch des Carl Jensen in Copenhagen um Zurückzahlung des für eine Parthie Rosinen erlegten Canalzolles.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten Seine Majestät, das Gesuch des Carl Jensen in Copenhagen um Zurückzahlung des für 45/4 Tonnen Rosinen, Netto 4142 z , am 18ten Juli 1855 an das Canalzollamt in Rendsburg mit 15 Rt. 51 Sch. erlegten Canalzolles mit Rücksicht auf die früher geschehene Entrichtung des Sundzolles für dieselben allergnädigst zu bewilligen, und dabei das Ministerium zu autorisiren, das in dieser Beziehung weiter Erforderliche zu veranlassen.

Ferner referirte *der Minister für das Herzogthum Schleswig* [Hall] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend das Gesuch des Tagelöhners Fritz Marth um die Erlaubnis ein Tuch oder eine Kaffeekanne verloosen lassen zu dürfen.

Übereinstimmend mit dem Antrage genehmigten *Seine Majestät* allergnädigst, dass dem Tagelöhner Fritz Mahrt in Gosefeld, adeligen Guts Marienthal, die Erlaubnis ertheilt werde, ein Tuch oder eine Kaffeekanne im Wirthshause zu Gosefeld verloosen lassen zu dürfen.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Hall] refererede derpaa en allerunderdanigst Forestilling angaaende en Ansøgning fra flere Beboere i Flækken Høyer om Tilladelse til at turde foretage en Forbedring af Indseilingen til Høyer Canal m. v.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* aller-naadigst, at den af flere Beboere i Flækken Høyer ansøgte Tilladelse til at foretage en Forbedring af Indseilingen ved Høyer Canal samt til efter det vedfødte Tarifudkast at oppebære en Afgift af de Varer, der ind- og udføres igjennem Canalen, meddeles under de af Ministeriet i dets allerunderdanigste Forestilling angivne Betingelser; hvor-

hos Hans Majestæt lige allernaadigst bemyndigede Ministeriet til at foretage det i saa Henseende videre Fornødne.

Fremdeles refererede *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Hall] en allerunderdanigst Forestilling angaaende nogle Forandringer i de tvende Bekjendtgjørelser af 29de November 1852 angaaende Overdragelsen af forskellige af den forhenværende slesvig-holstenske Provindsialregjerings Forretninger til Localautoriteterne i Hertugdømmet Slesvig, idet han indstillede, at det maatte behage Deres Majestæt allernaadigst at bifalde:

- 1) At Udfærdigelsen af de i §§ 2 og 3 af Bekjendtgjørelsen af 29de November 1852 angaaende Overdragelsen af flere af den forhenværende slesvig-holstenske Provindsialregjerings Forretninger, Kirke- og Skolevæsenet i Hertugdømmet Slesvig vedkommende, til Localautoriteterne, ommeldte Dispensationer for Enker til at gifte sig forinden Sørgeaarets Udløb og til Giftermaal i en dispensabel Slægtskabsgrad for det Tørninglehnske Provsties Vedkommende overdrages paa de adelige Godser til den Kongelige Commissær og i det øvrige Distrikt til Amtmanden over Haderslev Amt.
- 2) At det overdrages Landfogderiet paa Sylt, for denne Øes Vedkommende, at udfærdige de i § 1 af bemeldte Bekjendtgjørelse omhandlede Bevillinger til Vielse i Huset, imod at det Fornødne anordnes af Ministeriet med Hensyn til Controlen over Gebyrernes Indcassation.
- 3) At det lige allernaadigst maatte behage Deres Majestæt at meddele Ministeriet allerhøieste Bemyndigelse til, om fornødent gjøres, at træffe en lignende Foranstaltning i Henseende til Udstedelsen af Kongebreve paa de øvrige Øer paa Vestkysten af Hertugdømmet Slesvig, og
- 4) At Ministeriet allernaadigst maatte bemyndiges til at lade de fornødne Bekjendtgjørelser udgaa angaaende de ovennævnte Foranstaltninger, samt endelig
- 5) At det allernaadigst maatte behage Deres Majestæt at bemyndige Ministeriet til at lade udfærdige nye Texter til de danske Formularer, der ere vedføjede de tvende Bekjendtgjørelser af 29de November 1852.

Samtlige Indstillinger bleve af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldte. *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Hall] refererede en aller-

underdanigst Forestilling angaaende nogle nærmere Bestemmelser vedrørende den retsvidenskabelige Embedsexamen for Hertugdømmet Slesvig, idet han indstillede, at det allernaadigst maatte behage Deres Majestæt at bifalde de i Ministeriets allerunderdanigste Forestilling af 7de d. M. indeholdte Indstillinger med den ene ovenfor nærmere angivne Bestemmelse af det første Indstillingspunkt.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Scheele] bemærkte vorläufig, er habe geglaubt, aus dem, was in der früheren Sitzung des Geheimen-Staatsraths, wo die vorliegende Sache vorgenommen worden, passirte, schliessen zu müssen, dass die Meinung wäre, dass die formelle Frage, ob die von dem Minister für das Herzogthum Schleswig beantragte Verfügung erlassen werden könne, ohne den Ständen vorgelegt zu sein, erst einer collegialischen Besprechung in einer Ministerconferenz unterzogen werden würde, ehe die Sache aufs Neue im Geheimen-Staatsrathe vorzutragen wäre; und er sei freilich auch der Meinung, dass jene Frage sich zu einer solchen vorhergehenden Besprechung am Besten eigne. Was die Sache selbst betreffe, könne er sich fortwährend nicht davon lossagen, dass nach der bestehenden Gesetzgebung, und nur auf diese komme es an, die in Vorschlag gebrachte Verfügung unbedingt erst erlassen werden könne, wenn sie im Voraus mit den Ständen berathen worden. Er müsse die Richtigkeit der entgegengesetzten Ansicht des Ministers für das Herzogthum Schleswig gänzlich bestreiten und weise in dieser Beziehung auf das Verfassungs-Gesetz für das gedachte Herzogthum in Verbindung mit den Motiven desselben, sowie auch auf die Verordnungen vom 15ten Mai 1834 in Verbindung mit den Bestimmungen der Verordnung von 1779, hin, indem er bedaure, dass, wie er erfahre, namentlich die letztgenannte Verordnung nicht bei der Hand sei, was er doch wenigstens gewünscht hätte, wenn die Sache heute vorgenommen werden sollte. Er bitte schliesslich, dass ins Protocoll aufgenommen werde, dass er ganz entschieden der Meinung sei, dass die vorliegende allerunterthänigst beantragte Maassregel an und für sich eine unheilsame sei, formell auch nicht, ohne erst mit den Ständen berathen zu sein, getroffen werden könne.

Ministeren for Slesvig [Hall] maatte, næst at yttre, at han ikke havde opfattet det ved Sagens tidligere Foretagelse i Geheime-Statsraadet Passerede saaledes, som om Meningene var, at det formelle Spørgsmaal skulde gjøres til Gjenstand for en Conference imellem Ministrene,

inden Sagen paany foretoges i Geheime-Statsraadet, noget hvorm der heller intet indeholdtes i den allerhøist afgivne Resolution, bemærke, at han ved en meget nøiagtig Overveielse var kommen til den fuldstændigste Overbevisning om, at der i Lovgivningen ikke er nogen Ret for Stænderne til at befatte sig med en Sag som den foreliggende. Det er ogsaa vist, at baade i Slesvig og Holsten have Ordninger af Examina fundet Sted, uden at man først derom er gaaet til Stænderne, hvilket navnlig i Holsten er sket for nogle faa Aar siden med Hensyn til den hele Ordning af den theologiske Examen; og det ligger og i Forholdets Natur, at det vilde være høist uheldigt, om den Slags Sager skulde gøres til Gjenstand for Forhandling med Stænderne. Heller ikke har der for Kongerigets Vedkommende i lignende Tilfælde fundet nogen Forelæggelse for Rigsdagen Sted. Han kunde saaledes efter sin fuldeste Overbevisning ikke andet end vedblivende formene, at der intet er til Hinder for, at den paagjældende af ham foreslaaede Foranstaltning sættes iværk uden at gaa til Stænderne. Naar iøvrigt den holstenske Minister havde betegnet selve den foreslaaede Foranstaltning som »unheilsam«, da kunde han ikke fatte denne Betegnelse, og han maatte for sit Vedkommende være af en ganske modsat Mening, men da Sagen i sin Realitet allerede var afgjort i det tidligere Geheime-Statsraads-Møde, skulde han forresten nu ikke videre gaa ind derpaa.

Conseilspræsidenten [Bang] yttrede, at han rigtignok, efter hvad der i det tidligere Geheime-Statsraads-Møde var passeret, havde forudsat, at den slesvigske Minister vilde, hvad det Spørgsmaal angaar, om nærværende Sag behøver at forelægges Stænderne, have givet en Deduction af, hvad Forfatningsloven for Slesvig, i Forbindelse med den tidligere Lovgivning, fører til i saa Henseende, thi dette var dog egentlig Kjernen i Sagen; men saadant var imidlertid ikke sket. Det var saaledes navnlig heller ikke oplyst, om ikke Bestemmelserne i den af den holstenske Minister allerede i det tidligere Geheime-Statsraads-Møde nævnte Forordning af 1779 ere til Hinder for, at Gjenstanden for nærværende Sag kan ordnes uden ved Lov efter Forhandling med Stænderne; og saalænge i det mindste denne Forordning og de øvrige i Betragtning kommende Aktstykker ikke forelaa for Geheime-Statsraadet, var det Conseilspræsidenten vanskeligt at udtale nogen bestemt Mening om hint Spørgsmaal.

Finantsministeren [Andræ] bemærkede, at Sagen forekom ham

ganske klar, hvad det nu alene foreliggende formelle Spørgsmaal angik, thi da Forfatningslovene for Slesvig og Holsten ikke give nogen Oplysning om, hvilke Sager der høre til Lovgivnings-Anliggenderne, hvori ingen Forandring skal foretages uden Stændernes Samtykke, maa man gaa tilbage til Kundgjørelsen af 28de Januar 1852, og naar det nu der hedder, at det er de hidtil under de raadgivende Provincialstænders Virkekreds hørende Anliggender, saa troede han ikke, at man ved at tage Anordningerne af 1834 for sig skulde kunne komme til det Resultat, at Sagen om Ordningen af Examina hørte ind under Stænderne. Han troede overhovedet ikke, at der er nogen Anledning til at tilraade Hans Majestæt at indrømme ligeoverfor Stænderforsamlingerne videre gaaende Rettigheder end dem, Hans Majestæt saa rundelig indrømmede den danske Rigsdag, og hvad dette angaar, har man jo set, at der ved Kongelig Resolution er truffet flere saadanne Afgjørelser, som den, hvorom der under nærværende Sag er Tale, uden at der er reist nogen Tvivl fra Rigsdagens Side.

Efterat derpaa de Ministre, der allerede havde yttret sig, havde udtalt sig yderligere i den samme Retning som forhen, og navnlig *Ministeren for Holsten* [Scheele] havde bemærket, at, forsaavidt det foreliggende formelle Spørgsmaal maatte blive afgjort overensstemmende med den slesvigske Ministers Anskuelse, denne Minister da ogsaa maatte bære Ansvar for en saadan Afgjørelse, og at han (Ministeren for Holsten) maatte henholde sig til sit idag tidligere afgivne Votum, som han havde begjært tilført Protokollen, yttrede *Conseilspræsidenten* [Bang], at han for sit Vedkommende maatte forlange tilført Protokollen, at han ikke er sat istand til at have nogen selvstændig Mening om det omhandlede formelle Spørgsmaal, da de vedkommende Forordninger, navnlig Forordningen af 1779, ikke foreligge, og han saaledes ikke er istand til at afgjøre, om der ved samme er gaaet ud fra, at Hertugdømmet Slesvig har en Berettigelse til at fordre, at de, der ansættes i Dommerembeder, skulle være examinerede ved dets egen Ret, ligesom han heller ikke kan finde oplyst, om en saadan Berettigelse, hvis Hertugdømmet har havt den, senere er blevet ophævet ved senere Aktstykker; Sagen var ham derfor, som den foreligger, ikke klar.

Justitsministeren [Simony] maatte for sit Vedkommende tiltræde *Conseilspræsidentens* nu tilførte Votum.

Krigsministeren [Lüttichau] bemærkede, at de to nu afgivne

Vota dog synes at vise, at det vilde være rigtigst, at Sagen først bliver nærmere undersøgt, inden den kommer til Afgjørelse.

Det behagede derefter *Hans Majestæt* allernaadigst at bifalde den slesvigske Ministers foreliggende Indstilling.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Hall] refererede dernæst en allerunderdanigst Forestilling angaaende en Omordning af Bestyrelsen af Udskrivningsvæsenet i Hertugdømmet Slesvig, idet han indstillede, at det allernaadigst maatte behage Deres Majestæt at bifalde:

- 1) At Generalkrigscommissariatet for Hertugdømmet Slesvig ophæves, og de dermed forbundne Forretninger henlægges umiddelbart under Ministeriet, og at der til den Ende stilles et Beløb af 1000 Rd. aarlig til Ministeriets Disposition.
- 2) At den fortiden bestaaende Adskillelse af Forretningerne vedrørende Sø- og Land-Udskrivningen ophæves.
- 3) At Hertugdømmet Slesvig inddeles i tvende Udskrivningsdistrikter, det 1ste omfattende Amterne Haderslev, Aabenraa, Sønderborg og Nordborg med samtlige deri beliggende Byer, fremdeles Flensborg Amt og By, 1ster Angler adelige Godsdistrikt samt den Del af 2det Angler adelige Godsdistrikt, der i Henseende til Jurisdictionen er henlagt under en af de til de fornævnte Amter hørende Doms-kredse; det 2det omfattende Lygumkloster og Tønder Amter, Bredsted og Husum Amter, Landskaberne Eiderstedt og Stapelholm, Gottorp, Hütten og Fehmern Amter med samtlige i disse Distrikter beliggende Byer, den Del af 2det Angler adelige Godsdistrikt, der i Heseende til Jurisdictionen er henlagt under en af de til fornævnte Amter eller Landskaber hørende Doms-kredse, St. Johannes Klosterdistrikt og det Svanser og Dänischwohlder adelige Godsdistrikt, saaledes at der for hvert af disse Udskrivningsdistrikter beskikkes en Udskrivningschef, der vil have at varetage samtlige med Udskrivningen saavel til Land- som Søkrigstjenesten forbundne Forretninger og iøvrigt hver for sit Distrikts Vedkommende indtage den samme Stilling som Medlem af de respektive Sessionsdeputationer, som hidtil Landkriscommissæren, Søkrigscmissæren og Indrulleringschefen har indtaget.
- 4) At den nuværende Indrulleringschef og Søkrigscmissær for Hertugdømmet Slesvig, Capitain Agerskov, allernaadigst beskikkes til Udskrivningschef i det 1ste Distrikt med Forpligtelse til fremdeles at beholde Bolig i Flensborg samt med Bibehold af de ham

nu tillagte Indtægter, dog saaledes, at der istedetfor de ham under forskellige Benævnelser til Bestridelse af Contoir-Omkostninger og Udgifter samt Diæter paa Sessionsreiser tillagte Beløb af Deres Majestæts Kasse tilstaaes ham et samlet Beløb af 1400 Rd. aarligt.

- 5) At Gagen for Udskrivningschefen for det andet Distrikt fastsættes til 2100 Rd. aarligt foruden 1400 Rd. aarligt til Contoirhold og Udgifterne paa Sessionsreiser, og at det paalægges denne Embedsmand at tage Bopæl i Byen Slesvig samt at varetage de med Søfarendes Ud- og Afmønstring ved dette Toldsted forbundne Forretninger mod at oppebære de dermed forbundne Gebyrer.
- 6) At denne Omordning, under Forudsætning af, at det allernaadigst maatte behage Deres Majestæt at tillade Ministeriet at nedlægge allerunderdanigst Forestilling om Besættelsen af det andet Udskrivningschefs-Embede, uden at dette opslaas vacant, i det hele træder i Kraft fra 1ste Juni d. A. at regne; og
- 7) At Ministeriet allernaadigst bemyndiges til at træffe de til Gjen-nemførelsen af denne Omordning videre fornødne Foranstaltninger samt til at bringe det Fornødne desangaaende til offentlig Kundskab ved en Bekjendtgjørelse.

Samtlige Indstillinger bleve af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldte.

Derefter refererede *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Hall] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Overdragelsen af den Haderslev Amthus paahvilende Politiforvaltning til de respektive Herredsfogder i bemeldte Amt.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at den Haderslev Amthus forbeholdte Udøvelse af det administrative Politi overdrages til de vedkommende Herredsfogder i det nævnte Amt, saaledes at Amtmanden dog vedbliver at føre Overtilsynet med Udøvelsen af Politiforvaltningen, og at følgelig Herredsfogderne, som Politimestre, have at efterkomme de Instructioner, der af Amtmanden maatte blive dem meddelte.

Videre refererede *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Hall] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Benaadning for Anne Marie Nielsen af Dunkjær.

Overensstemmende med Indstillingen behagede *Hans Majestæt* allernaadigst at formilde den Anne Marie Nielsen af Dunkjær for Brandstiftelse ved Appellationsrets Dom af 13de d. M. ikjendte Dødsstraf til 4 Aars Tugthusstraf.

Sluttelig refererede *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Hall] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Budgettet for Ministeriet for Hertugdømmet Slesvig for Finantsaaret 1856—57.

I Overensstemmelse med Indstillingen behagede *Hans Majestæt* at forsyne det forelagte Budget for Ministeriet for Hertugdømmet Slesvig for Finantsaaret 1856—57 med allerhøieste Approbation.

Hans Majestæt hævede derpaa Geheime-Statsraads-Mødet.

J. Liebe.

Møde i geheimestatsrådet søndag d. 4. maj 1856.

Aar 1856, Søndagen den 4de Mai, var det Geheime-Statsraad forsamlet paa Christiansborg Slot under Hans Majestæt Kongens allerhøieste Præsidium.

Protokollerne for det Geheime-Statsraads Møder den 29de November f. A. bleve oplæste og ratihaberede.

Ministeren for Monarkiets fælleds indre Anliggender [Bang] refererede tvende allerunderdanigste Forestillinger, hvorved resp. følgende to af Rigsraadet vedtagne Love forelægges til allerhøieste Stadfæstelse, nemlig:

- 1) Lov angaaende Salg af forskjellige Statskassen tilhørende Eiendomme paa Frederiksværk.
- 2) Lov om Forretningsordenen for Rigsraadet.

Begge disse Love bleve, i Overensstemmelse med Indstillingerne, allerhøist stadfæstede.

Fremdeles refererede *Ministeren for Monarkiets fælleds indre Anliggender* [Bang] en allerunderdanigst Forestilling, hvorved til allerhøieste Stadfæstelse forelægges den af Rigsraadet vedtagne Lov om Afhændelse af forskjellige Domæneeieendomme.

Idet *Hans Majestæt* allernaadigst stadfæstede bemeldte Lov, resolverede Allerhøistsamme, paa dertil af *Finantsministeren* [Andræ] given Anledning, tillige, at forsaavidt de i Loven ommeldte forhenværende augustenburgske Eiendomme angaar, da ville de eventuelle Auktionsconditioner for Salget af disse efter foregaaende Correspondance med Finantsministeriet om, hvorledes der vil være at forholde med Hensyn til den til disse Eiendomme knyttede Skattefrihed, være at forelægge i det Geheime-Statsraad til allerhøieste Resolution.

Krigsministeren [Lüttichau] refererede en allerunderdanigst Fore-

stilling, hvorved til allerhøieste Stadfæstelse forelægges den af Rigsraadet vedtagne Lov om en extraordinær Enkepension.

Overensstemmende med Indstillingen stadfæstede *Hans Majestæt* allerhøist bemeldte Lov.

Marineministeren [Michelsen] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvorved til allerhøieste Stadfæstelse forelægges den af Rigsraadet vedtagne Lov om Tillægspension for Capitainlieutenant Magnus Andreas Thulstrup.

I Overensstemmelse med Indstillingen stadfæstede *Hans Majestæt* bemeldte Lov.

Hans Majestæt hævede derpaa Geheime-Statsraads-Mødet.

J. Liebe.

Møde i geheimestatsrådet tirsdag d. 27. maj 1856.

Aar 1856, Tirsdagen d. 27de Mai, var det Geheime-Statsraad forsamlet paa Christiansborg Slot under Hans Majestæt Kongens allerhøieste Præsidium.

Det tilførtes Protokollen, at Hans Excellence Krigsminister, Kammerherre, Oberst M. v. Lüttichau er under 25de dennes, efter Ansøgning, i Naade entlediget fra den ham betroede Ministerpost, og at under s. D. Directeur for Armeens Materiel, Major à la suite i Artilleribrigaden Christian Carl v. Lundbye, Ridder af Dannebrog og Dannebrogsmænd, lige allernaadigst er udnævnt til Krigsminister ad interim.

Den ny udnævnte Krigsminister indtog sit Sæde i det Geheime-Statsraad.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Scheele] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Milderung der wider den Claus Hinrich Möller aus dem Lübschen Stiftsdorf Porlitz wegen Todtschlags beschlossenen Todesstrafe.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, das von dem holstein-lauenburgischen Oberappellationsgericht wider den Inculpaten Claus Hinrich Möller aus Porlitz wegen Todtschlags dahin beschlossene Urtheil, dass derselbe mit dem Beile vom Leben zum Tode zu bringen sei, aus allerhöchster Gnade auf eine lebenslängliche Zuchthausstrafe herabzusetzen, mit der Bestimmung jedoch, dass diese Milderung erst nach Verkündigung des Urtheils mitzutheilen sei.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Scheele] referirte darauf eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend den Entwurf eines Budgets über die Einnahmen und Ausgaben des Herzogthums Lauenburg pro 1856/57, soweit sie [unter] das Ministerium für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg sortiren.

Übereinstimmend mit dem Antrage genehmigten *Seine Majestät* allerhöchst den gedachten, der Vorstellung angeschlossenen Entwurf, und beauftragten dabei das Ministerium für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg, das Budget zur allerhöchsten Vollziehung allerunterthänigst vorzulegen.

Ferner referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Scheele] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend den Entwurf des Budgets über die besonderen Einnahmen und Ausgaben des Herzogthums Holstein pro 1856/57.

Forsaauidt der imellem Ministeren for Holsten og Finantsministeren var en Differentis angaaende, hvorvidt der til Departementschefs-Gager alene skulde opføres det Beløb, som er tillagt de nuværende Departementschefer, eller om der yderligere skulde opføres 600 Rd., hvorved vilde fremkomme den Sum, hvormed denne Conto hidtil har været budgetteret, blev det paa den ene Side af *Finantsministeren* [Andræ] bemærket, at han bestemt maatte fastholde, at disse 600 Rd. udelades, idet han fremhævede, at naar dette høiere Beløb blev staaende opført paa det foreliggende kun eetaarige Budget, vilde deri ligge, at det maatte være paatænkt i dette Finantsaar at gjøre Forandring i Departementschefsgagerne, medens der derimod deri, at Beløbet udelodes paa dette Budget, aldeles ikke vilde ligge nogensomhelst Vanskelighed for, at ved en senere Ordning Departementschefernes Gager, naar Forholdene maatte gjøre det nødvendigt, forhøiedes udover det dem nu tillagte Beløb; og det var efter hans fuldeste Overbevisning saameget mindre begrundet, at der i dette Øieblik blev paa Budgettet for dette Finantsaar, af hvilket allerede et Par Maaneder vare forløbne, reserveret den holstenske Minister hint Beløb af 600 Rd., over hvilke det skulde staa ham frit for uden Correspondance med Finantsministeriet at disponere i indeværende Aar, som de to af de nuværende Departementschefer under det holstenske Ministerium ere ganske unge. Paa den anden Side inhæredede *Ministeren for Holsten* [Scheele] paa det bestemteste, at de paagjældende 600 Rd. bleve staaende paa Budgettet, idet han erklærede, at han vel ikke

tænkte paa i indeværende Aar at bruge dette Beløb, men at man efter hans Overbevisning maatte holde fast ved, at hvad der hidtil har været budgetteret, bliver, indtil der ved et fast Normalreglement sker en endelig Ordning, fremdeles opført paa Budgetterne som staaende til Disposition, og efterat saavel *Finantsministeren* [Andræ] som *Ministeren for Holsten* [Scheele] havde gjentagende yderligere udtalt sig og begge inhæret deres tidligere, behagede det *Hans Majestæt Kongen* allerhøjest at resolve, at de omhandlede 600 Rd. skulle forblive staaende opførte paa det foreliggende Budget.

Hvad dernæst angik det andet af de imellem Ministeren for Holsten og Finantsministeren med Hensyn til det foreliggende Budget værende Differentpunkter, nemlig Spørgsmaalet, om den hele tilbagestaaende anteciperede Del af Brunsbütteler-Heide Chausseen, 2½ Mil, skal i indeværende Aar indløses, saaledes som Ministeren for Holsten mente, eller om man skal indskrænke sig til at indløse 2 Mile deraf, da udviklede *Ministeren for Holsten* [Scheele] nærmere de i den refererede Forestilling fremhævede administrative Vanskeligheder, som vilde være forbundne med at lade en ½ Mil af den paagjældende Chaussee blive staaende uindløst, og idet *Finantsministeren* [Andræ] erkjendte, at disse Vanskeligheder var en Grund, som kunde tale for den holstenske Ministers Anskuelse om, at hele den tilbagestaaende anteciperede Del af Chausseen nu bliver at indløse, medens Finantsministeren derimod ikke kunde erkjende, at der paahviler Statskassen nogen Forpligtelse til i indeværende Aar at indløse meer end de 2 Mile, erklærede han, at han, da det paagjældende Spørgsmaal dog var af mindre Betydning, ikke skulde modsætte sig, at hele Resten af Chausseen nu udløses.

Seine Majestät der König genehmigten darauf den von dem Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg allerunterthänigst vorgelegten Entwurf des Budgets über die besonderen Einnahmen und Ausgaben des Herzogthums Holstein pro 1856/57.

Marineministeren [Michelsen] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvorved den af Rigsraadet vedtagne Lov om Søgagen for det til Søkrigstjenesten udskrevne værnepligtige Mandskab forelægges til allerhøieste Sanction.

Overensstemmende med Indstillingen stadfæstede *Hans Majestæt* allerhøiest bemeldte Lov.

Justitsministeren [Simony] refererede en allerunderdanigst Fore-

stilling angaaende Strafformildelse for Caroline Wilhelmine Kjøbenhavn, idet han indstillede, at den Caroline Wilhelmine Kjøbenhavn af Utterslev under Kjøbenhavns Amt ved Højesterets Dom af 7de f. M. for Tyveri, i Henhold til Forordningen 11te April 1840 § 12, 2det Membrum, tilfundne Straf af Tugthusarbeide i 6 Aar allernaadigst maa formildes derhen, at hun, istedetfor at lide efter Dommen, hensættes til Forbedringshusarbeide i 1 Aar.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede.

Fremdeles refererede *Justitsministeren* [Simony] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Strafformildelse for Skipper Ole Marcussen, idet han indstillede, at den Skipper Ole Marcussen af Ulbølle Strandhuse under Svendborg Amt ved Salling Herreds Extrarets Dom af 26de Marts sidstleden for at have tilegnet sig noget ham som Skipper anbetroet Gods i Medfør af Forordningen af 11te April 1840 § 10 ifundne Straf af 3 Aars Forbedringshusarbeide allernaadigst maa formildes derhen, at han hensættes til lige Arbeide i 8 Maaneder.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Finantsministeren [Andræ] refererede tre allerunderdanigste Forestillinger, hvorved til allerhøjeste Sanction forelægges resp. følgende tre af Rigsraadet vedtagne Love.

- 1) Lov om Fordelingen af Kassebeholdningens Renter.
- 2) Lov om en midlertidig Forhøjelse af de Toldvæsenets Embedsmænd tillagte Contoirholdsbeløb.
- 3) Lov om en midlertidig Forbedring af Lønninger for Embedsmænd og Betjente under Fællede Ministerierne.

Hans Majestæt stadfæstede allernaadigst disse tre Love.

Cultusministeren [Hall] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at det maa allernaadigst bifaldes:

- 1) At der, under Forudsætning af Gjensidighed, for de Kandidater i Retsvidenskaber, der have underkastet sig den almindelige for Hertugdømmet Slesvig anordnede retsvidenskabelige Examen eller den juridiske Embedsexamen ved det juridiske Examinations-Collegium i Kiel, og ved disse Examina have opnaaet idetmindste 2den Charakter i høiere Grad, og som derefter ville underkaste sig den fuldstændige juridiske Embedsexamen ved Kjøbenhavns Universitet, indrettes ved nysnævnte Universitet en særegen juridisk Embedsexamen, ved hvis Bestaaen vedkommende Kandidat ganske vil blive stillet i det samme Forhold, som om han havde underkastet

sig den fuldstændige juridiske Embedsexamen ved Kjøbenhavns Universitet.

- 2) At denne særlige Examen skal bestaa af:
  - a) En theoretisk Prøve saavel skriftlig som mundtlig, omfattende dansk Civilret, Criminalret, Civilproces og Criminalproces.
  - b) En praktisk Prøve ganske som den, der nu ved Forordningen af 30te December 1839, sammenholdt med Forordningen af 26de Januar 1821, er anordnet for den fuldstændige juridiske Embedsexamen ved Kjøbenhavns Universitet.
- 3) At Ministeriet, da en lignende Foranstaltning allerede ifølge Kongelig Resolution af 27de f. M., bekjendtgjort under 2den d. M., er truffen for Hertugdømmet Slesvigs Vedkommende, allernaadigst bemyndiges til at iværksætte det videre Fornødne med Hensyn til Indretningen af denne særegne Examen.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst samtlige Indstillinger.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Hall] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung, in welcher er beantragte, ob nicht die wider den practisirenden Arzt in Flensburg, licent. med. & chir. Carl Haug wegen ungebührlichen Verhaltens wider eine Schildwache mittelst Erkenntnisses des Flensburger Polizeigerichts vom 7ten December v. J. erkannte zehntägige einfache Gefängnisstrafe aus allerhöchster Gnade in eine Geldbusse von 20 Rt. zu verwandeln sein dürfte.

Seine Majestät genchmigten allerhöchst diesen Antrag.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Hall] refererede derpaa en allerunderdanigst Forestilling angaaende det Holzkammske Legat i Haderslev.

I Overensstemmelse med Indstillingen behagede *Hans Majestæt* til nærmere Bestemmelse af Reglerne for Uddelingen af det ved afgangne Regimentschirurg i Haderslev Holzkamms under 9de September 1828 allerhøist confirmerede Testament af 15de August s. A. stiftede Stipendium for Studerende, allernaadigst at bifalde, at Antallet af dette Stipendiums Portioner fastsættes til tre, og at Størrelsen af hver Portion bestemmes til 80 Rd. R. M. om Aaret.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Hall] referirte darauf eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend das Gesuch des Malerburschen Peter Jansen in Grünholz um die Erlaubnis, ein von ihm gemaltes Gesellenstück verloosen zu dürfen.

Übereinstimmend mit dem Antrage genehmigten *Seine Majestät*, dass dem Supplicanten die nachgesuchte Erlaubnis ertheilt werde.

Sluttelig refererede *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Hall] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Henlæggelsen af et paa Haderslev Amtsgrund beliggende Gartner Jørgen Fr. Christensen i Haderslev tilhørende Areal under Haderslev Bys Jurisdiction.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at et Areal af c. 6000 □ Alen af den Gartner Jørgen Fr. Christensen i Haderslev tilhørende, paa Haderslev Amtsgrund beliggende Have maa henlægges under Haderslev Bys Jurisdiction og forenes med den bemeldte Gartner Christensen tilhørende paa Haderslevs Bys Grund under No. 351 beliggende Eiendom, under Betingelse af, at den Canon eller Afgift, der af det nævnte Jordstykke tilflyder Domæneindtægterne, ogsaa for Fremtiden udredes og indbetales til Amtstuen, at der fremdeles affattes et anordningsmæssigt Udstykningsinstrument over Adskillelsen af dette Jordstykke, samt endelig at Haderslev By indestaar for, at de paa det meromhandlede Jordstykke faldende Skatter og Afgifter ligesom tidligere i rette Tid indbetales til vedkommende Amtstue.

Hans Majestæt hævede derpaa Geheime-Statsraads-Mødet.

J. Liebe.

Møde i geheimestatsrådet fredag d. 30. maj 1856.

Aar 1856, Fredagen d. 30te Mai, var det Geheime-Statsraad forsamlet paa Christiansborg Slot under Hans Majestæt Kongens allerhøieste Præsidium.

Conseilspræsidenten [Bang] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvorved til allerhøieste Underskrift forelægges tvende Expeditioner angaaende Slutning af Rigsraadets nærværende Samling.

Hans Majestæt behagede at forsyne de forelagte Expeditioner med sin Underskrift, idet Allerhøiestsamme allernaadigst bemyndigede *Conseilspræsidenten* til nærmere, efter Afgjørelse af det paa Rigsraadets Dagsorden for idag satte Spørgsmaal om en Afvigelse fra Forretningsordenen med Hensyn til Foretagelsen af 3die Behandling af Loven om den lauenborgske Domæne Hollenbecks Salg, at udfylde den i Expeditionerne in blanco staaende Slutningsdag enten til imorgen eller til førstkommende Mandag.

Ministeren for Monarkiets fælleds indre Anliggender [Bang] refererede tre allerunderdanigste Forestillinger, hvorved til allerhøieste Sanction forelægges resp. følgende tre af Rigsraadet vedtagne Love, nemlig:

- 1) Lov angaaende Afhændelse af mindre Domæneeiendomme i Hertugdømmet Slesvig.
- 2) Lov om Udredelsen af Erstatningen for den i Hertugdømmerne Slesvig og Holsten ophævede Mølletvang.
- 3) Lov angaaende Salget af Overførsterstedet i Gross-Brebel samt af det ved Sløifningen af Rendsborg Fæstnings Kronværk vundne Areal.

Overensstemmende med Indstillingerne blev alle disse tre Love allerhøist stadfæstede af *Hans Majestæt*.

Fremdeles refererede *Ministeren for Monarkiets fælleds indre Anliggender* [Bang] en allerunderdanigst Forestilling, hvorved han til allerhøieste Stadfæstelse forelagde den af Rigsraadet vedtagne Lov om Tillæg til det foreløbige Normalbudget af 28de Februar 1856 for Finantsperioden 1856/58, forsaavidt vedkommer Ministeriet for Monarkiets fælleds Anliggender, idet han tillige allerunderdanigst indstillede, at Hans Majestæt Kongen allernaadigst vil befale Ministeriet efter nærmere Correspondance med Finantsministeriet at rette de af Hans Majestæt (under Forbehold af de Ændringer, der maatte vise sig nødvendige) approberede Specialbudgetter for Aaret 1856/57 i Overensstemmelse med de ved Rigsraadets Behandling af den ovenommeldte Lov foretagne Forandringer, samt at Hans Majestæt endeligen lige allernaadigst vil befale, at Specialbudgetterne for Aaret 1857/58 imod Slutningen af indeværende Finantsaar forelægges Hans Majestæt til allerhøieste Approbation med Forslag til saadanne Forandringer, der muligen maatte vise sig tilraadelige og udførlige.

Idet *Hans Majestæt* allernaadigst stadfæstede bemeldte Lov, resolverede Allerhøistsamme tillige, overensstemmende med hvad af *Finantsministeren* [Andræ] blev yttret, at der, efter nærmere Correspondance med Finantsministeriet, nu bliver at foretage de ved den paagjældende Tillægslov nødvendiggjorte Ændringer i Overensstemmelse med Rigsraadets Voteringer paa de allerhøist approberede foreløbige Specialbudgetter for Finantsaarene 1856/57 og 1857/58.

Udenrigsministeren [Scheele] foredrog allerunderdanigst en Meddelelse, som Ministeriet ønskede, at der i et hemmeligt Møde gjordes

Rigsraadet med Hensyn til Forhandlingerne angaaende Sundtolden.

Hans Majestæt approberede allernaadigst den foredragne Meddelelse til at gjøres Rigsraadet i et hemmeligt Møde med Tilladelse for Udenrigsministeren til at foretage enkelte Redaktionsforandringer i samme.

Udenrigsministeren [Scheele] refererede dernæst en allerunderdanigst Forestilling, hvorved til allerhøieste Stadfæstelse forelægges den af Rigsraadet vedtagne Lov om Tillæg til det foreløbige Normalbudget af 28de Februar 1856 § 10 angaaende de til Udenrigsministeriets Ressort henhørende Udgifter for den toaarige Finantsperiode 1856–58.

Overensstemmende med Indstillingen stadfæstede *Hans Majestæt* allernaadigst denne Lov.

Marineministeren [Michelsen] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvorved til allerhøieste Stadfæstelse forelægges den af Rigsraadet vedtagne Lov om Tillæg til det foreløbige Normalbudget af 28de Februar 1856 i Finantsperioden 1856–58 for Marineministeriets Vedkommende.

Idet *Hans Majestæt* allernaadigst stadfæstede denne Lov, resolvede Allerhøistsamme tillige, overensstemmende med hvad af *Finantsministeren* [Andræ] blev yttret, at der, efter nærmere Correspondance med Finantsministeriet, nu bliver at foretage de ved den paa-gjældende Tillægslov nødvendiggjorte Ændringer i Overensstemmelse med Rigsraadets Voteringer paa de allerhøiest approberede foreløbige Specialbudgetter for Finantsaarene 1856/57 og 1857/58.

Fremdeles refererede *Marineministeren* [Michelsen] en allerunderdanigst Forestilling, hvorved til allerhøieste Stadfæstelse forelægges den af Rigsraadet vedtagne Lov om Søgagen for Underklasserne af Søetatens faste Mandskab.

I Overensstemmelse med Indstillingen stadfæstede *Hans Majestæt* allerhøiest denne Lov.

Endvidere refererede *Marineministeren* [Michelsen] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at de i Forestillingen nævnte nedsatte Lønningssatser træde istedetfor de Lønninger, der ere fastsatte ved det under 16de Februar d. A. allernaadigst approberede Lønningreglement for Søtøihuslieutenanter, Skippere, Mestere, Mestersvende og andre med dem i Klasse staaende Embedsmænd i Søetaten.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede.

Finantsministeren [Andræ] refererede en allerunderdanigst Fore-

stilling, hvorved til allerhøieste Stadfæstelse forelægges den af Rigsraadet vedtagne Lov om Tillæg til det foreløbige Normalbudget af 28de Februar 1856 i Finantsperioden 1856/58 for Finantsministeriets Vedkommende.

Overensstemmende med Indstillingen stadfæstede *Hans Majestæt* allernaadigst denne Lov og bemyndigede Finantsministeren til at foretage de ved den nødvendiggjorte Ændringer i Overensstemmelse med Rigsraadets Voteringer paa de under 28de Februar d. A. allerhøiest approberede foreløbige Specialbudgetter for Finantsaarene 1856/57 og 1857/58.

Paa dertil af *Finantsministeren* [Andræ] givet Anledning befalede *Hans Majestæt* tilført Protokollen, at Allerhøistsamme, efterat Finantsministeriet havde, da 2den Behandling af det Rigsraadet forelagte Udkast til Pensionslov for de under Ministerierne for Monarkiets Fælledsanliggender henhørende Embedsmænd og disses Enker og Børn var blevet sluttet, gjort allerunderdanigst Indstilling med Hensyn til Spørgsmaalet om denne Sags videre Fremme, havde allerhøiest befalet, at Sagen ikke vilde være at fremme videre i nærværende Rigsraads-Session, samt at Hans Majestæt billigede, at der herom ikke sker nogen Anmeldelse til Rigsraadet.

Krigsministeren [Lundbye] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvorved til allerhøieste Stadfæstelse forelægges den af Rigsraadet vedtagne Lov om Tillæg til det foreløbige Normalbudget af 28de Februar d. A. for Finantsperioden 1856/58 for Krigsministeriets Vedkommende.

Idet *Hans Majestæt* allernaadigst stadfæstede denne Lov, resolve-rede Allerhøistsamme tillige, overensstemmende med hvad af *Finantsministeren* [Andræ] blev yttret, at der, efter nærmere Correspondance med Finantsministeriet, nu bliver at foretage de ved den paagjældende Tillægslov nødvendiggjorte Ændringer i Overensstemmelse med Rigsraadets Voteringer paa de allerhøiest approberede foreløbige Specialbudgetter for Finantsaarene 1856/57 og 1857/58.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Scheele] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Milderung einer wider die Kärchnergesellen Gustav Hermann Schultz aus Cottbus und Johann Jacob Friedrich Duncker aus Rostock wegen Wanderbuchs-fälschung erkannten einjährigen Zuchthausstrafe.

Übereinstimmend mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, die

wider die Kärchnergesellen Gustav Hermann Schultz aus Cottbus und Johann Jacob Friedrich Duncker aus Rostock wegen Wanderbuchs-fälschung von dem Magistrat der Stadt Rendsburg erkannte einjährige Zuchthausstrafe aus allerhöchster Gnade in eine 2 mal 5 tägige Gefängnisstrafe bei Wasser und Brod zu verwandeln.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Scheele] referirte darauf eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend das Gesuch des Hufners Johann Christian Ludwig Prüss zu Felde, adeligen Guts Kleinnordsee, um Verwandlung einer wider ihn wegen Misshandlung seiner verstorbenen Ehefrau erkannten 4 mal 5 tägigen Gefängnisstrafe bei Wasser und Brod in eine Geldbusse.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, die von dem Justitiariat des adeligen Guts Kleinnordsee, unterm 3ten März v. J. wider den Hufner Johann Christian Ludwig Prüss zu Felde wegen Misshandlung seiner jetzt verstorbenen Ehefrau erkannte 4 mal 5 tägige Gefängnisstrafe bei Wasser und Brod aus allerhöchster Gnade in eine Brüche von 100 Rt. zu verwandeln.

Ferner referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Scheele] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Milderung der von dem holstein-lauenburgischen Oberappellationsgericht wider Catharina Dammann aus Horst wegen Verhehlung der Schwangerschaft und heimlicher Geburt eines nachher todt gefundenen unehelichen Kindes, sowie wegen ersten kleinen Diebstahls und Unterschlagung erkannten lebenswierigen Zuchthausstrafe, indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht die von dem holstein-lauenburgischen Oberappellationsgericht wider die Inculpatin Catharina Dammann aus Horst wegen Verhehlung ihrer Schwangerschaft und heimlicher Geburt eines nachher todt gefundenen Kindes, sowie wegen ersten kleinen Diebstahls und Unterschlagung beschlossene lebenswierige Zuchthausstrafe aus allerhöchster Gnade auf eine sechsjährige Zuchthausstrafe herabzusetzen sein möchte, mit der Bestimmung jedoch, dass diese Milderung ihr erst nach Verkündigung des Urtheils des Oberappellationsgerichts mitzutheilen sei.

Seine Majestät genehmigten allergnädigst diesen Antrag, jedoch dass die Strafe der Inculpatin auf eine dreijährige Zuchthausstrafe herabgesetzt werde.

Hans Majestæt hævede derpaa Geheime-Statsraads-Mødet.

J. Liebe.

Møde i geheimestatsrådet onsdag d. 4. juni 1856.

Aar 1856, Onsdagen d. 4de Juni, var det Geheime-Statsraad forsamlet paa Christiansborg Slot under Hans Majestæt Kongens allerhøieste Præsidium.

Ministeren for Monarkiets fælleds indre Anliggender [Bang] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvorved til allerhøieste Sanction forelægges den af Rigsraadet vedtagne Lov om Tillægsbevilling for Finantsaaret 1855/56, forsaaavdt vedkommer Ministeriet for Monarkiets fælleds indre Anliggender.

Overensstemmende med Indstillingen stadfæstede *Hans Majestæt* allerhøiest bemeldte Lov.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Scheele] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die der Glückstadt-Elmshorner Eisenbahngesellschaft zu ertheilende allerhöchste Concession zur Erbauung und Benutzung einer Eisenbahn von Glückstadt nach Itzehoe.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, der Glückstadt-Elmshorner Eisenbahngesellschaft die allerhöchste Concession zur Erbauung und Benutzung einer Glückstadt-Itzehoer Eisenbahn durch Vollziehung der hieneben angeschlossenen Urkunde allergnädigst zu ertheilen und das Ministerium zu autorisiren, in Übereinstimmung mit dem Inhalte derselben und den allerunterthänigst vorgetragenen Bemerkungen das in dieser Angelegenheit weiter Erforderliche wahrzunehmen.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Scheele] referirte darauf eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend ein Gesuch des Güterpflegers der Nachlassmasse des weiland Hegereiters Waldt in Tremsbüttel, Gevollmächtigten E. Oehlers daselbst, um Erlass der der Königlichen Kasse an die gedachte Nachlassmasse zustehenden Forderungen, indem er beantragte, ob nicht die Ew. Königlichen Majestät Kasse an die Nachlassmasse des verstorbenen Hegereiters Waldt in Tremsbüttel zustehenden Forderungen auf die Refundirung des Restbetrages eines seiner Zeit dem Verstorbenen bewilligten Gagenvorschusses zum Belaufe von 100 Rt. sowie auf Berichtigung der von selbigem aus dem Verkaufe kleiner Waldeffecten erhobenen nicht abgelieferten Summe von 6 Rt. 45 Sch. zu Gunsten der annoch unversorgten Kinder des Verstorbenen allergnädigst zu erlassen sein möchten.

Ferner referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Scheele] eine allerunterthänigste Vorstellung, in welcher er beantragte, ob nicht dem Erbpachtmüller C. F. A. Strenge zu Heidmühlen, Amt Neumünster, eine in dem Seitens desselben zu entrichtenden Mühlenkanon zu kürzende Vergütung von 102 Rt. für die im Jahre 1847 durch temporaire mittelst allerhöchster Resolution vom 7ten Mai s. J. gestattete Einfuhr von Mehl in seinen Zwangsdistrict erlittene Einbusse allergnädigst zu bewilligen sein möchte.

Med Hensyn til begge disse Forestillinger blev det, paa dertil af *Finansministeren* [Andræ] given Anledning, allerhøist resolveret, at det først skal gjøres til Gjenstand for nærmere Undersøgelse, hvorvidt det Indstillede kan bevilges uden Rigsraadets Samtykke.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Scheele] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend einen Antrag der Wegecommüne Brockdorf, Amt Steinburg, auf Genehmigung zur Contrahirung einer Anleihe von 3156 Rt. 76 Sch.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, der gedachten Wegecommüne zu gestatten, zur Deckung des von derselben aufzubringenden Beitrages zu den Kosten der Herstellung der Nebenlandstrasse von Wewelsfleth nach der Wilstermarsch-Chaussee die Summe von 3156 Rt. 76 Sch. anzuleihen.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Scheele] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Genehmigung zur Contrahirung von Anleihen Seitens der Wallener Abwässerungscommüne in der Landschaft Norderdithmarschen, indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht der Abtrag der von der Wallener Abwässerungscommüne mit allerhöchster Genehmigung vom 19ten November 1854 contrahirten Anleihe von 3200 Rt. bis weiter sistirt und das Ministerium zugleich allergnädigst autorisirt werden möge, die Genehmigung zur Contrahirung fernerer Anleihen Seitens der Wallener Abwässerungscommüne behufs der Verzinsung des angeliehenen Kapitals, sowie der Bestreitung der laufenden Ausgaben bis dahin, dass eine neue Concurrenznorm zur Aufbringung der Abwässerungskosten festgestellt sein wird, zu ertheilen und demnächst wegen Wiederabtrages des bereits angeliehenen Kapitals und der ferner zu contrahirenden Anleihen geeignete Verfügungen zu erlassen.

Seine Majestät genehmigten allerhöchst diesen Antrag.

Ferner referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und*

Lauenburg [Scheele] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend den von dem Herzogthum Lauenburg in dem Jahre vom 1sten April 1856 bis dahin 1857 zu entrichtenden Zuschuss zu den Kosten des in Ratzeburg stationirten Militairs.

Übereinstimmend mit diesem Antrage geruheten *Seine Majestät*, das Ministerium allergnädigst zu autorisiren, mittelst Rescripts ad mandatum an die lauenburgische Regierung der Ritter- und Landschaft des Herzogthums Lauenburg in Betreff der Bewilligung eines Zuschusses von 2333 Rt. 16 Sch. L. M. zu den Kosten des in Ratzeburg stationirten Militairs das Erforderliche eröffnen zu lassen.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Scheele] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Herabsetzung einer wider den Schneidergesellen Wilhelm Kröger aus Hohenaspe wegen Verfälschung seines Wanderbuchs erkannte einjährige Zuchthausstrafe.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, die wider den Schneidergesellen Wilhelm Kröger aus Hohenaspe wegen Fälschung seines Wanderbuchs von dem Segeberger Amthause erkannte einjährige Zuchthausstrafe aus allerhöchster Gnade in eine 2 mal 5 tägige Gefängnisstrafe bei Wasser und Brod zu verwandeln.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Scheele] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend ein Gesuch des Töpfers J. H. C. Bruhns in Sande, Amt Reinbeck, um Erlassung der Haussteuer.

Übereinstimmend mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, dem Töpfer J. H. C. Bruhns in Sande die von ihm für die Zeit vom 5ten Mai 1852 bis zum ersten October 1854 mit dem Betrage von 38 Rt. 77 Sch. zu entrichtende Haussteuernachlage aus allerhöchster Gnade zu erlassen.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Scheele] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Milderung des von dem holstein-lauenburgischen Oberappellationsgericht wider die Inculpatin Anna Maria Hansen aus Barck wegen Verhehlung der Schwangerschaft und heimlicher Geburt ihres nachher todt gefundenen Kindes beschlossenen Straferkenntnisses.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, die von dem holstein-lauenburgischen Oberappellationsgericht wider die Inculpatin Anna Maria Hansen aus Barck wegen Verhehlung ihrer

Schwangerschaft und heimlicher Geburt ihres nachher todt gefundenen Kindes erkannte lebenswierige Zuchthausstrafe auf eine einjährige Zuchthausstrafe herabzusetzen, mit der Bestimmung jedoch, dass diese Milderung ihr erst nach Verkündigung des Urtheils mitzutheilen ist.

Indenrigsministeren [Simony] refererede en allerunderdanigst Forestilling angaaende Skoven Karholm i Øddis-Bramdrup By og Sogn, idet han indstillede, om Skoven Karholm skal henregnes til Ribe eller til Haderslev Amt, og saafremt det allernaadigst skulde befales, at den overføres til sidstmeldte Amt, om dette da ikke allernaadigst burde ske under udtrykkelig Reservation af, at hvis Indenrigsministeriet senere maatte se sig istand til at bevise, at Karholm er magelagt med anden i Ribe Amt liggende Eiendom, denne da atter bliver at overføre til bemeldte Amt.

Hans Majestæt resolverede allernaadigst, at den paagjældende Skov bliver, under den af Indenrigsministeren foreslaede Reservation, imod hvilken *Ministeren for Slesvig* [Hall] erklærede, at der ikke fra hans Side kunde være noget at erindre, at overføre til Haderslev Amt.

Fremdeles refererede *Indenrigsministeren* [Simony] en allerunderdanigst Forestilling om Eftergivelse af den ved Forordningen af 12te September 1792 paabudne 4 Procent Afgift af et af afdøde Tømmerhandler J. G. W. Kellermann oprettet Legat.

I Overensstemmelse med Indstillingen resolverede *Hans Majestæt* allernaadigst, at den ved Forordningen af 12te September 1792 paabudne 4 % Afgift maa eftergives af den Kapital, som ifølge § 4 i det af afdøde Tømmerhandler Johannes Gottlieb Wilhelm Kellermann under 11te Juli 1854 oprettede Testamente skal anvendes til Oprettelsen af et Legat for Personer af begge Kjøen af den Kjøbenhavnske Borgerstand, som i enhver Henseende ere værdige dertil, og som forhen have været i bedre Kaar, men ved uforskyldt Ulykke ere komne i Trang; men at derimod den ved Forordningen af 8de Februar 1810 paabudne ½ Procent Afgift vil paa anordnet Maade være at udrede, efterhaanden som Kapitalen gaar over til sin endelige Bestemmelse.

Indenrigsministeren [Simony] refererede dernæst en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Charles William Siemens i London allernaadigst maa forundes 5 Aars Eneret i det danske Monarki paa Anvendelsen af den af ham angivne Opfindelse ved Hjælp

af ophedede Dampe eller stærkt ophedet Luft at udvikle nye Dampe paa Veien til det Sted, hvor Dampen eller Luften skal bruges anden Gang.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede.

Endvidere refererede *Indenrigsministeren* [Simony] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Blokmager og Dreier Viggo A. P. Hammer af Kjøbenhavn allernaadigst maa forundes 5 Aars Eneret til i det danske Monarki at forfærdige eller lade forfærdige Rulle-gardinstokke af den af ham angivne særegne Construction.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede.

Indenrigsministeren [Simony] refererede en allerunderdanigst Forestilling hvori indstilles, at der allernaadigst maa forundes Blokmager og Dreiersvend V. O. P. Hammer af Kjøbenhavn 5 Aars Eneret i det danske Monarki til at forfærdige eller lade forfærdige de af ham angivne Maskiner til at dreie eller skjære irregulære Former.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Indenrigsministeren [Simony] refererede derefter en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at det ved allernaadigst Bevil-ling, der bliver at indløse med 28 Rd. 48 Sk., tillades, at det Spare-, Laane- og Disconto-Institut, som agtes oprettet for Grenaa Kjøbstad og Omegn, maa udfærdige Aktier og Contrabøger paa ustemp-let Papir, samt at disse Dokumenter senere maa transporteres ligeledes uden Brug af stemplet Papir paa Vilkaar, at det i de nævnte Aktier og Contrabøger indføres, at de ifølge Bevillingen udfærdiges paa ustemp-let Papir.

Denne Indstilling blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Videre refererede *Indenrigsministeren* [Simony] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at der ved allernaadigst Bevilling, der bliver at indløse med 28 Rd. 48 Sk., maa forundes Kreaturforsik-kringsforeningen i Borup Pastorat og dets Omliggende i Kjøbenhavns Amt Fritagelse for Brug af stemplet Papir til de Deklarationer, som skulle udstedes af de i Foreningen indtrædende Medlemmer, paa Vil-kaar, at det i disse Dokumenter indføres, at de ifølge Bevillingen ud-stedes paa ustemp-let Papir, samt forsaavidt der kunde blive Spørgs-maal om Transporter af dem, at der da til disse bliver at bruge anord-ningsmæssigt stemplet Papir.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Indenrigsministeren [Simony] refererede en allerunderdanigst

Forestilling, hvori indstilles, at Brandassurance-Foreningen for rørlige Eiendele i Ølgod Sogn, Ribe Amt, maa ved allernaadigst Bevilling, der bliver at indløse med 28 Rd. 48 Sk., forundes Fritagelse for Brug af stemplet Papir til de Assurance-Anmeldelser, som blive at udstede af de i Foreningen indtrædende Interessenter, og som træde i stedetfor Policer, paa Vilkaar, at det i disse Dokumenter anføres, at de ifølge Bevillingen udfærdiges paa ustemplet Papir, samt forsaavidt der kunde blive Spørgsmaal om Transporter af dem, at disse da blive at skrive paa anordningsmæssigt stemplet Papir.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede.

Fremdeles refererede *Indenrigsministeren* [Simony] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Bornholms Landboeres Brandforsikkringsselskab for rørlig Eiendom maa ved allernaadigst Bevilling, der bliver at indløse med 28 Rd. 48 Sk., forundes Fritagelse for Brug af stemplet Papir til de Deklarationer og Assurance Angivelser, som blive at udstede af de i Selskabet indtrædende Medlemmer, paa Vilkaar, at det i disse Dokumenter indføres, at de ifølge Bevillingen udfærdiges paa ustemplet Papir, men at mulige Transporter af dem blive at skrive paa anordningsmæssigt stemplet Papir.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Sluttelig refererede *Indenrigsministeren* [Simony] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at den almindelige Brandforsikringsforening for rørlige Eiendele for mindre Landeiendomsbesiddere i Sjælland maa ved allernaadigst Bevilling, der bliver at indløse med 28 Rd. 48 Sk., forundes Fritagelse for Brug af stemplet Papir til de Deklarationer og Assurance-Anmeldelser, som blive at udstede af de i Foreningen indtrædende Interessenter, paa Vilkaar, at det i disse Dokumenter indføres, at de ifølge Bevillingen udfærdiges paa ustemplet Papir, samt forsaavidt der kunde blive Spørgsmaal om Transporter af dem, at disse da blive at skrive paa anordningsmæssigt stemplet Papir.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede.

Justitsministeren [Simony] refererede en allerunderdanigst Forestilling angaaende Oprettelsen af et Bjergelaug for Lønne Sogn under Ribe Amt, idet han indstillede:

- 1) At Deres Majestæt allernaadigst vilde bifalde, at der i Lønne Sogn under Ribe Amt maa oprettes et Bjergelaug efter de i det vedlagte Forslag til et Regulativ fastsatte Regler, dog at §§ 2 og 3 affattes som følger: § 2. Enhver til Bjergning arbejdsdygtig Husfader, som

ikke tidligere er straffet for Utroskab i Anledning af Strandings-tilfælde eller andet i den offentlige Mening vanærende Forhold, bliver, naar han forlanger det, med et bestemt No. indført i en der-til for Sognet indrettet Protokol. Det samme gjælder om Enker, som selv have Husholdning, dog at disse for deres No. hvergang stille en forsvarlig Arbeidskarl, der har de i § 3 omhandlede Egenskaber. § 3. Vil en i Protokollen indført Bjerger ikke selv møde ved Bjergeringen, kan han, ligesom Enker, stille for sig. Den, der saaledes møder for en anden, maa være skikket og duelig til Udførelsen af saadant Arbeide og derhos ikke tidligere være funden skyldig i noget saadant Forhold, som i § 2 er ommeldt; samt at der gives § 7 det Tillæg: »Finde Bjergerne sig misfornøiede med den af Politimesteren afgivne Bestemmelse, kunne de andrage Sagen for Amtet;«

- 2) At Deres Majestæt allernaadigst vil bemyndige Justitsministeriet til at approbere saadanne Forandringer i Regulativet, som muligen senere kunde findes hensigtsmæssige.

Samtlige Indstillinger bleve af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldte.

Justitsministeren [Simony] refererede dernæst en allerunderdanigst Forestilling angaaende Fritagelse for Gjældsafdrag for Besidderen af Baroniet Wilhelmsborg.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at Besidderen af Baroniet Wilhelmsborg i Anledning af den Wilhelmsborg Hovedgaard i afvigte Efteraar overgaaede Ildebrand maa fritages for i ti Aar, fra 11te Juni 1855 at regne, at erlægge de ved allerhøieste Bevilling af 16de December 1851 fastsatte aarlige Afdrag paa den Baroniet fortiden paahvilende Gjæld, imod at han gjenopfører de afbrændte Ladebygninger m. v. overensstemmende med den af Justitsministeriet approberede Tegning, hvilket inden Udløbet af 2 Aar bliver at godtgjøre ved lovformelig Synsforretning, og at Afdraget efter Forløbet af de 10 Aar tager sin Begyndelse med det samme Beløb, som det i Henhold til den nævnte Bevilling udgjorde for 1855, medmindre der til den Tid maatte findes Anledning til at tilstaa Lehnsbesidderne nogen Nedsættelse i samme.

Fremdeles refererede *Justitsministeren* [Simony] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at det allernaadigst maa tillades Jens Christian Jensen af Haven under Hjørring Amt, hvis Ægteskab

med Karen Kerstine Jensdatter fuldstændig er hævet ved allerhøieste Bevilling af 3die November 1842, at indgaa nyt Ægteskab, navnlig ogsaa med Fruentimmeret Kirsten Pedersdatter, uanset, at han med hende har bedrevet Hor.

Hans Majestæt bifaldt det Indstillede.

Endvidere refererede *Justitsministeren* [Simony] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Ægteskabet mellem Bogbindermester Werner Benzon Julius Mulvad af Kjøbenhavn og Hustru Clara Mulvad, født Knudsen, fortiden af Flensborg, maa bevilges endelig ophævet, samt at det maa tillades Konen at indgaa nyt Ægteskab.

Hans Majestæt bifaldt det Indstillede.

Sluttelig refererede *Justitsministeren* [Simony] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at det Beløb af 700 Rd. aarligt, der er tillagt Stiftamtmanden over Sjællands Stift i Godtgjørelse for forøgede Contoirudgifter ved Expeditionen af hans og Biskoppens fælleds Sager, maa forøges til 1000 Rd. aarligt, fra 1ste Januar d. A. at regne, og at Tillæget, 300 Rd. aarligt, maa udredes af efternævnte Stiftelser med følgende Beløb:

1) Duebrødre Kloster i Roskilde	50 Rd.
2) Meyercrones Stiftelse sammesteds.....	5 -
3) Helsingørs Hospital	25 -
4) Slagelse Hospital.....	100 -
5) Roskilde Domkirke	40 -
6) Stiftskirkerne	40 -
7) Storeheddinge Kirke	40 -

Hans Majestæt bifaldt denne Indstilling.

Finantsministeren [Andræ] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvorved til allerhøieste Stadfæstelse forelægges den af Rigsdagen vedtagne Lov om Udprægning af 16 Skillinger i Sølv og af Eenskillinger og Halvskillinger i Bronze.

Overensstemmende med Indstillingen stadfæstede *Hans Majestæt* allerhøiest bemeldte Lov.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Hall] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Aufhebung einer zur Begünstigung der Niederlassung im Flecken Wyck auf Föhr allerhöchst getroffenen Verfügung vom 20sten September 1780.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, die durch das allerhöchste Rescript vom 20sten September 1780 getroffene

Bestimmung, wonach denjenigen, die sich im Flecken Wyck auf Föhr niederlassen und daselbst Häuser bauen, eine 10 jährige Freiheit von allen und jeden Fleckensausgaben zugestanden worden, und sie für beständig mit allem Beitrage zu den vor ihrer Niederlassung contrahirten Communeschulden verschont werden sollen, allergnädigst aufzuheben.

Ferner referirte *der Minister für das Herzogthum Schleswig* [Hall] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Prolongation gewisser den gartendienstpflichtigen Käthnern und Insten des Amts Husum zugestandenen Erleichterungen.

Übereinstimmend mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, die in der allerhöchsten Resolution vom 23sten März 1831 den gartendienstpflichtigen Käthnern und Insten des Amts Husum vorläufig auf 3 Jahre zugestandenen Erleichterungen unter den sonst darin enthaltenen Bestimmungen wiederum vorläufig auf fernere 3 Jahre, vom Jahre 1856 angerechnet, allergnädigst zu bewilligen.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Hall] refererede en allerunderdanigst Forestilling angaaende de Bygningsarbeider og Reparaturer, som i Regnskabsaaret 1856/57 ville være at udføre ved Kongelige Slotte og Bygninger i Hertugdømmet Slesvig.

I Overensstemmelse med Indstillingen behagede *Hans Majestæt* allernaadigst at autorisere Ministeriet til i indeværende Regnskabsaar at lade samtlige i den refererede allerunderdanigste Forestilling opførte Reparationer og Bygningsarbeider bringe til Udførelse og dertil anvende det i det allerhøiest approberede Budget for samme Aar under Udgiftsbilag XIV. 3. opførte Beløb af 18,904 Rd. 20 Sk.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Hall] referirte darauf eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Begnadigung des Festungsgefangenen F. v. Leesen von Catharinenhof auf der Insel Fehmern, indem er beantragte, ob nicht der mittelst allerhöchster Resolution vom 29sten August v. J. zur Erleidung einer Festungsstrafe auf allerhöchste Gnade begnadigte Inculpat F. v. Leesen von Catharinenhof zum 7ten Juli d. J. als nach Ablauf eines Jahres vom Antritt seiner Haft in der Citadelle Frederikshavn aus allerhöchster Gnade wiederum zu entlassen sein dürfte.

Hans Majestæt Kongen yttrede, at Allerhøistsamme var tilbøielig til, i Betragtning af Commandeurcapitain Dirckincks Forbøn for Lee-

sen, at skjænke denne Friheden tidligere end allerunderdanigst indstillet, saaledes at han allerede den 7de Juni førstkommende løslades.

Finantsministeren [Andræ] ansaa det for sin Pligt allerunderdanigst at udtale, at han fandt, at den Naade, Hans Majestæt allerede havde vist Leesen, var saa stor, at han ikke troede, at der nu var nogen Grund til at gaa videre end den foreliggende Indstilling.

Ministeren for Slesvig [Hall] henstillede, om det ikke, naar Hans Majestæt viste Leesen den af Allerhøistsamme nævnte yderligere Naade, kunde være i den allerhøieste Resolution at gjøre til Betingelse, at han gjør den i hans Ansøgning ommeldte Reise.

Hans Majestæt resolverede derefter allerhøist, at Leesen bliver at løslade førstkommende 7de Juni paa den af Ministeren for Slesvig nu foreslaaede Betingelse.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Hall] refererede en allerunderdanigst Forestilling angaaende Salget af circa 60 Tdr. Hedeland fra Gaardmand Anders Mørcks Gaard i Hjartbro, Haderslev Amt, m. v., idet han indstillede:

- 1) At der allernaadigst meddeles Gaardmand Anders Mørck i Hjartbro, Haderslev Amt, Tilladelse til fra hans derværende Gaard at maatte afhænde c. 60 Tdr. Hedeland til Fortsættelse af den af Kammerherre Riegels paabegyndte Træcultur paa Beftoft Hede, samt at Ministeriet bemyndiges til at foretage det i saa Henseende videre Fornødne.
- 2) At der lige allernaadigst meddeles Ministeriet allerhøieste Bemyndigelse til i enkelte Tilfælde, hvor saadant maatte vise sig som hensigtsmæssigt, at tilstede Afvigelser fra den ved § 7 af Forordningen af 28de Juli 1784 givne Bestemmelse angaaende Minimum for en Gaards Størrelse, og
- 3) At der maa meddeles samme lige allerhøieste Bemyndigelse til, ligeledes i enkelte Tilfælde og under særegne Omstændigheder, at tilstede Afvigelser fra de ved §§ 9 og 12 af samme Forordning givne Forskrifter angaaende Størrelsen for nye Kaadnersteder.

Efterat *Conseilspræsidenten* [Bang] havde yttret, at han dog fandt det tvivlsomt, om en saadan almindelig Bemyndigelse for Ministeriet, som i 2det og 3die Indstillingspunkt omhandlet, kunde gives uden ad Lovgivningsveien, og efterat *Ministeren for Slesvig* [Hall] i den Anledning havde bemærket, at han vel maatte indrømme, at Meddelelsen

af en saadan Bemyndigelse stod noget paa Grændsen af en Lovgivnings-sag, men at han dog ikke troede, at der i sig kunde formelt være noget imod, at Ministeriet ved en allerhøieste Resolution bemyndigedes til i enkelte Tilfælde og under særegne Omstændigheder at tilstede de paagjældende Afgivelser fra Forordningen 28de Juli 1784, behagede *Hans Majestæt* allernaadigst at bifalde det foreliggende Indstillingspunkt, hvorimod der, hvad de to andre Indstillingspunkter angik, vilde fremdeles være i de der omhandlede enkelte Tilfælde at nedlægge allerunderdanigst Forestilling til Referat i det Geheime-Statsraad.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Hall] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Überlassung eines der in der Stadt Husum belegenen öffentlichen Stiftung, »dem Gasthause zu St. Jürgen« genannt, zuständigen Landstücks an den Bürger und Gastwirth Hans Petersen daselbst.

In Übereinstimmung mit dem Antrage genehmigten *Seine Majestät* allerhöchst, dass dem Bürger und Gastwirth Hans Petersen in Husum von der Norderecke der in der Stadt Husum belegenen öffentlichen Stiftung, »dem Gasthause zu St. Jürgen« genannt, zuständigen sogenannten Interessenten-Fenne auf der Lammer-Fenne derjenige Theil, welcher sich in einer Breite von 10 Fuss, 5 Zoll von dem Gartenstackett des dem genannten Petersen jetzt zuständigen, früher Feldberg-schen Geweses bis an die Südwestecke des Maackschen Speichers sowie in einer Breite von 12 Fuss, 6 Zoll von dem gedachten Gartenstackett in gerader Linie gegen Süden gemessen, bis zum äussersten Westende der Größe erstreckt und eine Länge im Süden, von der Südwestecke des Maackschen Speichers bis zur Aue, von 26 Fuss hat, unter den Bedingungen überlassen werde, dass der gedachte Petersen für sich, seine Erben und Besitznachfolger die Stiftung von der ihr obliegenden Verbindlichkeit der bisherigen gemeinschaftlichen Grenzbefriedigung befreie, sowie die Verpflichtung übernehme, die erforderlich werdende neue Grenzbefriedigung sowohl jetzt auf alleinige Kosten zu setzen, als auch selbige für alle Zukunft einseitig zu unterhalten, sowie ferner unter dem Bedinge, dass der mehrerwähnte H. Petersen die Kosten des in Übereinstimmung mit dem Vorstehenden zu errichtenden Contracts einseitig berichtige.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Hall] referirte darauf eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Ertheilung einer

Dispensation von dem § 36 des allgemeinen Deichreglements vom 6ten April 1803 behufs Herstellung eines Wohnplatzes für den Fährschiffer Peter Jacob Selmer auf Nordstrand.

Übereinstimmend mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät* allernädigst zu genehmigen, dass unter Dispensation von den Bestimmungen des § 36 des allgemeinen Deichreglements vom 6ten April 1803 dem Fährschiffer Peter Jacob Selmer auf Nordstrand ein Wohnplatz auf dem Moordeiche daselbst angewiesen werde, und autorisirten Allerhöchstdieselben zugleich das Ministerium, das in dieser Veranlassung Erforderliche wahrzunehmen.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Hall] refererede en allerunderdanigst Forestilling angaaende Udskrivningen af Magasinkorn, Hø og Halm i Hertugdømmet Slesvig for Aaret 1856.

I Overensstemmelse med Indstillingen bemyndigede *Hans Majestæt* allernaadigst Ministeriet til at forelægge til allerhøieste Underskrift et i Overensstemmelse med det Forestillingen hoslagte Udkast i det danske og tydske Sprog udfærdiget Patent angaaende Udskrivningen af Magasinkorn, Hø og Halm i Hertugdømmet Slesvig for Aaret 1856.

Fremdeles refererede *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Hall] en allerunderdanigst Forestilling, hvorved forelægges et Udkast til en Bekjendtgjørelse for Hertugdømmet Slesvig angaaende de Chausseestrækninger, som i Tidsrummet fra den 1ste April 1856 til den 31te Marts 1857 skulle anlægges i Hertugdømmet Slesvig for Finantskasens Regning.

Overensstemmende med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at der udstedes en med det forelagte Udkast overensstemmende Bekjendtgjørelse.

Endvidere refererede *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Hall] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Overdragelsen af den Aabenraa Amthus paahvilende Politiforvaltning til de respektive Politimestre i bemeldte Amt.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at den Amtmanden over Aabenraa Amt forbeholdte Udøvelse af det administrative Politi i de under Amtet hørende Ries- og Sønder-Rangstrup Herreder samt Lundtoft Herred og Varnæs Birk allernaadigst overdrages til de paagjældende Herredsfogder og vedkommende Birkefoged, saaledes at Amtmanden dog vedbliver at føre Overtilsynet med Udøvelsen af Politiforvaltningen, og at følgelig de ovenberørte

Embedsmænd som Politimestre have at efterkomme de Instructioner, der af Amtmanden maatte blive dem meddelte.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Hall] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend das Gesuch des Bürgers und Fuhrmanns Claus Christian Muldberg in Husum um allerhöchste Bestätigung einer Adoptionsacte, indem er beantragte, ob nicht dem Bürger und Fuhrmann Claus Christian Muldberg in Husum die Erlaubnis allergnädigst ertheilt werden möge, den unehelichen Sohn der unverehelichten Anna Gerdsen, Namens August Thomsen, zu adoptiren, und ob nicht das Ministerium allergnädigst zu autorisiren sein möchte, Ew. Königlichen Majestät eine desfällige, in gewöhnlicher Form ausgefertigte Concession zur allergnädigsten Unterzeichnung vorzulegen.

Die beiden Anträge wurden von *Seiner Majestät* allerhöchst genehmigt.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Hall] refererede dernæst en allerunderdanigst Forestilling, hvorved forelægges et Udkast til et Patent for Hertugdømmet Slesvig angaaende Retningen af den mindre Landevei imellem Foldingbro og Aabenraa-Lygumkloster Veien, m. v.

Overensstemmende med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allergnädigst, at det forelagte Patent-Udkast forelægges Provindsialstænderne for Hertugdømmet Slesvig i deres næste ordentlige Forsamling til Beslutning.

Schliesslich referirte *der Minister für das Herzogthum Schleswig* [Hall] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend den Erlass der im Jahre 1850 an die sogenannte schleswig-holsteinische Hauptkasse in Rendsburg von der Stadtpfenningsmeisterschaft in Friedrichstadt abgelieferten Königlichen Intradem zum Betrage von 301 Rt. 40 Sch.

In Übereinstimmung mit dem Antrage genehmigten *Seine Majestät* allerhöchst, dass von der Erstattung der zu dem Königlichen Antheile der gemeinschaftlichen Intradem der Stadt Friedrichstadt gehörigen, von der Stadtpfenningsmeisterschaft der gedachten Stadt unterm 29sten Juli 1850 vorschriftswidrig an die sogenannte schleswig-holsteinische Hauptkasse in Rendsburg abgelieferten Summe von 301 Rt. 40 Sch, abgesehen werde; und autorisirten Allerhöchstdieselben zugleich das Ministerium, das in dieser Beziehung Erforderliche zu veranlassen.

Udenrigsministeren [Scheele] refererede en allerunderdanigst

Forestilling angaaende nordamerikanske Skibes Behandling i Sundet og Belterne, idet han indstillede, om han maatte være allernaadigst bemyndiget til at anmode Finantsministeriet om at instruere Directeuren for Øresunds Toldkammer saavel som Strømtoldkamrene til ogsaa efter førstkommende 14de Juni og fremdeles indtil videre at behandle nordamerikanske Skibe i Sundet og Belterne som de mest privilegerede Nationers samt til i Tilfælde af, at Toldafgifterne erlægges under Protest, da ved Modtagelsen af denne Protest at afgive en Contra-Protest, hvorved alt fornødent fra dansk Side forbeholdes, ligesom i Henhold hertil ogsaa disse Skibe i alle Havne indtil videre behandles som de mest privilegerede Nationers.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Hans Majestæt hævdede derpaa Geheime-Statsraads-Mødet.

J. Liebe.

Møde i geheimestatsrådet lørdag d. 21. juni 1856.

Aar 1856, Løverdagen d. 21de Juni, var det Geheime-Statsraad forsamlet paa Christiansborg Slot under Hans Majestæt Kongens allerhøieste Præsidium.

Det tilførtes Protokollen, at Hans Excellence Justitsminister Simony er under 4de Juni bleven allernaadigst fritaget for den ham foreløbigen overdragne Bestyrelse af Indenrigsministeriet for Kongeriget, og at under s. D. Stiftamtmand over Fyns Stift og Amtmand over Odense Amt, Kammerherre Iver Johan Unsgaard, Commandeur af Dannebrog og Dannebrogsmænd lige allernaadigst er udnævnt til Indenrigsminister for Kongeriget.

Endvidere tilførtes Protokollen, at Hans Excellence Kultusminister Hall er under 18de Juni allernaadigst bleven fritaget for den ham ad interim overdragne Bestyrelse af Ministeriet for Hertugdømmet Slesvig, og at under 8de s. M. Amtmand over Flensborg Amt, Kammerherre Frederik Herman Wolfhagen, Ridder af Dannebrog lige allernaadigst er udnævnt til Minister for Hertugdømmet Slesvig, saaledes at han efter eget Ønske først den 18de s. M. overtog Forretningerne som saadan.

Begge de ny udnævnte Ministre indtog deres Sæde i det Geheime-Statsraad.

Conseilspræsidenten [Bang] refererede en allerunderdanigst Forestilling angaaende Forstanderskabet for Herlufsholms Skole og Gods, idet han indstillede, at Hans Majestæt allernaadigst vil befale:

- 1) At det meddeles Amtmand, Kammerherre Baron Rosenkrantz, at hans Andragende om at beskikkes til Forstander for Herlufsholms Skole og Gods paa Grund af hans Slægtskabsforhold til Stifterinden Birgitte Gjøe ikke har kunnet tages i Betragtning, at der ei kan blive Spørgsmaal om at meddele Tilladelse til en Retssags Anlæg i den omhandlede Anledning, idet selve Lovgivningen hjemler Adgang hertil, men at Hans Majestæts Ret til at besætte Forstanderposten uden Hensyn til de Familier, som kunne godtgjøre deres Slægtskabsforhold til Herluf Trolle og Birgitte Gjøe, anses saa utvivlsom, at der ei er fundet Anledning til at udsætte Forstanderens Beskikkelse efter en eventuel Retssags Udfald; og
- 2) At Hans Majestæt allernaadigst vil bestemme, at, naar Ministeriet indkommer med allerunderdanigst Forslag om Besættelsen af oft-meldte Post, der ei herved, saalidet som ved Hans Majestæts eventuelle Resolution angaaende en Forstanders Udnævnelse, skal være noget præjudiceret angaaende Spørgsmaalet om, hvorvidt der fremtidigen alene skal fordres personlig Adel, eller om Fødselsadel skal anses som Betingelse for at beskikkes til Forstander ved Herlufsholms Skole og Gods.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det saaledes Indstillede.

Fremdeles refererede *Conseilspræsidenten* [Bang] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Embedseds Aflæggelse, idet han indstillede:

- a) At Hans Majestæt vil lade udgaa den allernaadigste Befaling, at forinden de ifølge aabent Brev af 28de Januar 1856 udfærdigede nye Bestallinger udleveres, har det vedkommende Ministerium at foranstalte tilstillet de paagjældende en efter den af Hans Majestæt approberede Formular affattet edelig Forsikkring om at opfylde de ved Bestallingen paadragne Forpligtelser, som disse derefter uopholdeligen have at tilbagesende, forsynede med deres egenhændige Underskrift.
- b) At Hans Majestæt vil forsyne den hertil fornødne i det danske og i det tydske Sprog affattede Expedition med allerhøieste Underskrift og en fremsendt Edsformular med allerhøieste Approbation.

- c) At Hans Majestæt under Forudsætning heraf allernaadigst vil bifalde, at der til de i Overensstemmelse med det aabne Brev af 28de Januar udfærdigede Bestallinger føies: »Alt i Overensstemmelse med den Ed, han derpaa allerunderdanigst gjort og aflagt haver«;
- d) At Hans Majestæt allernaadigst vil bifalde, at de respektive Ministerier tage under Overveielse og fremkomme med allerunderdanigst Forslag til en fremtidig Indskrænkning af de med Bestallingers Udfærdigelse forbundne edelige Forsikkringer.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst samtlige Indstillinger og forsynede den allerunderdanigst forelagte Expedition med allerhøieste Underskrift.

Ministeren for Monarkiets fælleds indre Anliggender [Bang] refererede en allerunderdanigst Forestilling angaaende Eftergivelse af den Enkefrue Bentzon paahvilende Absentskat.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at Enkefrue Bentzon i Betragtning af de særdeles Omstændigheder fritages for som Eierinde af Plantagen Judithsfancy paa St. Croix at erlægge den ved Forordningen 19de Februar 1817 paabudne Afgift for Aaret fra Juli 1853 til Juli 1854.

Udenrigsministeren [Scheele] refererede en allerunderdanigst Forestilling om den Kongelige Regjerings Accession til den under 16de April 1856 i Paris undertegnede Deklaration om visse maritime folkeretlige Spørgsmaal i Krigstilfælde.

I Overensstemmelse med Indstillingen bemyndigede *Hans Majestæt* allernaadigst Udenrigsministeren til at tilkjendegive de indbydende Magter, at Allerhøistsammes Regjering tiltræder Deklarationen af 16de April d. A. om visse maritime folkeretlige Spørgsmaal i Krigstilfælde i samtlige dens Bestemmelser.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Scheele] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Erlassung einer allerhöchsten Bekanntmachung zur näheren Bestimmung der besonderen Angelegenheiten des Herzogthums Holstein.

In Übereinstimmung mit dem Antrage genehmigten *Seine Majestät* allerhöchst, dass die der Vorstellung angeschlossene allerhöchste Bekanntmachung zur näheren Bestimmung der besonderen Angelegenheiten des Herzogthums Holstein erlassen werde, und resolvirten Seine Majestät, auf den desfälligen allerunterthänigsten Vorschlag des Mini-

sters für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg zugleich allerhöchst, dass, da es Seiner Majestät allerhöchster Wille ist, dass sämmtlichen Landestheilen rücksichtlich etwaiger Bestimmungen über den Umfang der besonderen Angelegenheiten derselben eine gleiche Stellung angewiesen werde, bei Revision des Verfassungsgesetzes für das Herzogthum Holstein vom 11ten Juni 1854 darauf Bedacht zu nehmen sei, wie dies auf angemessene Weise zu erreichen ist.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Scheele] referirte darauf eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Verleihung eines 10 jährigen Patents für die gesammte dänische Monarchie an den Maschinenbauer H. F. Hansen in Rendsburg auf die ausschliessliche Anfertigung eines von ihm construirten Apparates zur Verhinderung des Explodirens der Dampfkessel.

Übereinstimmend mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, dem Maschinenbauer H. F. Hansen in Rendsburg ein zehnjähriges Patent für die gesammte Monarchie auf die ausschliessliche Anfertigung eines von ihm construirten Apparates zur Verhinderung des Explodirens der Dampfkessel allergnädigst zu ertheilen und demgemäss das der Vorstellung angeschlossene, für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg ausgefertigte desfällige Document allerhöchst zu unterzeichnen.

Ferner referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Scheele] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die allerhöchste Vollziehung des Gesetzes betreffend die Veräusserung kleinerer Domanial-Grundstücke in den Herzogthümern Holstein und Lauenburg.

Übereinstimmend mit dem Antrage genehmigten *Seine Majestät* allerhöchst, dass das gedachte, der Vorstellung angeschlossene Gesetz erlassen werde, und geruheten dabei das Ministerium für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg allergnädigst zu autorisiren, mit Rücksicht auf die Veräusserung der in dem § 1 des Gesetzes genannten 4 Grundstücke das Erforderliche wahrzunehmen.

Schliesslich referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Scheele] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend den der holsteinischen Provinzialständeversammlung vorgelegt gewesenen Entwurf eines Gesetzes enthaltend einige nähere Bestimmungen hinsichtlich der nach dem Gesetze vom 10ten Mai 1854 betreffend die Aufhebung des Mühlenzwanges im Herzogthum Holstein s. w. d. a. für den Wegfall des Zwangsrechts zu gewährenden Entschädigung.

In Übereinstimmung mit dem Antrage genehmigten *Seine Majestät* allerhöchst, dass nach Maassgabe des der Vorstellung angeschlossenen Entwurfs eine Verordnung enthaltend einige Abänderungen des Gesetzes vom 10ten Mai 1854 betreffend die Aufhebung des Mühlenzwangs s. w. d. a. hinsichtlich der den früher Zwangsberechtigten zuzubilligenden Entschädigung erlassen werde.

Marineministeren [Michelsen] refererede tre allerunderdanigste Forestillinger, hvorved til allerhøieste Sanction forelægges resp. følgende tre af Rigsraadet vedtagne Love, nemlig:

- 1) Lov angaaende Landgaxe for Sjøetatens Officerscorps
- 2) Lov angaaende visse Jurisdictionforhold ved Sjøetaten.
- 3) Lønningslov for Sjøetatens Lægpersonale.

I Overensstemmelse med Indstillingerne stadfæstede *Hans Majestæt* allerhøist disse tre Love.

Den hidtil fungerende Indenrigsminister [Simony] refererede en allerunderdanigst Forestilling om Afløsning af det Stege Kjøbstads Borgere og Møns Lands Bønder ved allerhøieste Rescript af 27de Juli 1771 paalagte Isvækningsarbeide i Færgeløbet mellem bemeldte Ø og Sjælland.

I Overensstemmelse med Indstillingen behagede *Hans Majestæt* allernaadigst at tillade, at det ved allerhøieste Rescript af 27de Juli 1771 Stege Kjøbstads Borgere og Møns Lands Bønder paalagte Isvækningsarbeide igjennem Delegerede dels fra Kjøbstadens Borgere, dels fra de vedkommende 7 Landsogne paa Øen under Politimesterens Ledelse og Amtets Sanction paa de fastsættende Vilkaar bortaccorderes for et Tidsrum af indtil 10 Aar ad Gangen imod en aarlig Pengebetaling, der bliver at udrede med $\frac{1}{8}$ af Stege Bys Borgere og $\frac{1}{8}$ af hvert af Landsognenes gaardbrugende Beboere efter deres respective Hartkorn, dog at det reserveres sidstnævnte at søge Spørgsmaalet om, hvorvidt hele denne Udgift eller en Del deraf i Medfør af Forordningen af 1848 § 1 kan fordres overtagen af vedkommende Communer og saaledes lignet paa alt disses Hartkorn samt Formue og Leilighed afgjort ved Domstolene.

Fremdeles refererede *den hidtil fungerende Indenrigsminister* [Simony] en allerunderdanigst Forestilling om en Del af det umiddelbart udenfor Sorø Kjøbstad i Sorø Landsogn beliggende saakaldte »Priorvænges« Indlemmelse i bemeldte Kjøbstad.

Overensstemmende med Indstillingen behagede *Hans Majestæt* allernaadigst at tillade, at der af det umiddelbart udenfor Sorø Kjøbstad i Sorø Landsogn beliggende saakaldte »Priorvænge« maa indlemmes i bemeldte Kjøbstad det dels Sorø Akademi dels forskjellige private Grundeiere tilhørende Stykke, som er beliggende Øst for den nye Vei, der fører fra Sorø By til Sorø Jernbanestation paa Liunge Mark, og som begrændses mod Nord af Rolighedsstrædet, mod Øst af det Vænge, som nu tilhører Bager Hitzmann og mod Syd af det saakaldte Mølledige eller Lystskoven »Philosophgangen«, saaledes at hele dette Terrain med de derpaa opførte eller opførende Bygninger bliver en i enhver Henseende integrerende Del af Kjøbstaden, dog at det forbliver som hidtil staaende i Matrikullen med det for samme anførte Hartkorn uden at inddrages under Kjøbstadens Hartkorn, og at den Sorø Akademi endnu tilhørende Del af Terrainet ikke paa Grund af dets Overgang til Kjøbstadgrund paaføres nogensomhelst ny Byrde eller Beskatning, saalænge den vedbliver at være ubebygget og Akademiet tilhørende.

Sluttelig refererede *den hidtil fungerende Indenrigsminister* [Simony] en allerunderdanigst Forestilling om Forhøielse af den af Aalborg Kjøbstads Indvaanere ifølge allerhøieste Reskripter af 2den April 1811 og 2den Januar 1854 hidtil erlagte Afgift til Byens Vægter- og Brandkasse.

I Overensstemmelse med Indstillingen behagede *Hans Majestæt* allernaadigst at tillade, at den af Aalborg Kjøbstads Indvaanere til Byens Vægter- og Brandkasse erlæggende Contribution, som ifølge allerhøieste Reskript af 2den April 1811 § 1 og allerhøieste Reskript af 2den Januar 1854 nu udredes saaledes, at der af Bygningerne inde i Byen saavel som af de forhen udenfor Byens, nu ved Consumptionens Ophævelse borttagne, Porte paa dens Grund beliggende Bygninger, der ligge i fortløbende Række langs Gaden, svares af hver 3 Fag Indhus maanedlig 4 Sk. for hver Etage og af hver 6 Fag Udhuse ligeledes maanedlig 4 Sk. for hver Etage, medens der af de øvrige forhen udenfor Byens Porte paa Byens Grund beliggende Bygninger til samme Afgifts Svarelse regnes af Indhuse 4 Fag og af Udhuse 8 Fag, maa her efter og indtil videre opkræves med 5 Sk. maanedlig af de samme Antal Fag respektive Ind- og Udhuse for hver Etage.

Justitsministeren [Simony] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles:

- 1) At Besidderen af Grevskabet Hardenberg-Reventlow i de 6 Aar fra 1ste Mai 1856 til 1ste Mai 1862 maa af de ved Salg af Grevskabets Bøndergods indkommende Kjøbesummer aarligt oppebære et Beløb af indtil 8000 Rd. for derved at holdes skadesløs for den Afgang i Indtægter, hun lider ved, at der til Bestridelse af Udgifterne ved Opførelsen af nye Bygninger paa den Grevskabet tilhørende Hovedgaard Sæbyholm anvendes den Forpagtningssum af lignende Størrelse, som hun i det nævnte Tidsrum af samme har betinget sig, paa Vilkaar:
- a) At det, naar de nye Bygninger ere færdige, ved en af dertil af Retten udmeldte Mænd optaget Synsforretning godtgjøres for Justitsministeriet, at bemeldte Bygninger ere forsvarligen opførte og hensigtsmæssigt indrettede, samt at de have en Værdi af idetmindste 48.000 Rd.
  - b) At det saaledes anvendte Beløb tilbagebetales Grevskabet med 2400 Rd. aarligt, der erlægges i hver af de halvaarlige Omslags-terminer, første Gang 11te Juni 1857.
  - c) At det ved hver Termins Udløb godtgjøres for Justitsministeriet, at den stipulerede Afbetaling har fundet Sted.
- 2) At den mellem Besidderen og Forpagter G. Plenge, under 14de October 1853 indgaaede Kontrakt, hvorved sidstnævnte paatager sig Opførelsen af de omhandlede nye Bygninger ved Sæbyholm Hovedgaard, maa forsynes med allerhøieste Approbation, saaledes at den er bindende ogsaa for de tilkommende Besiddere af Grevskabet.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede.

Fremdeles refererede *Justitsministeren* [Simony] en allerunderdanigst Betænkning angaaende en af Væversvend Jørgen Christian Hansen indgiven Ansøgning om Eftergivelse af den ham ved Københavns Criminal- og Politirets Dom for Qvaksalveri tilfundne Straf af 4 Maaneders Fængsel samt om Tilladelse til at curere ydre chroniske Sygdomme, i hvilken Betænkning allerunderdanigst indstilles, at det maatte blive Supplicanten tilkjendegivet, at intet af det ansøgte kan bevilges.

Hans Majestæt behagede af særdeles Kongelig Naade at formilde den Supplicanten idømte Fængselsstraf til en Mulkt af 50 Rd.

Finantsministeren [Andræ] refererede en allerunderdanigst Forestilling angaaende Bankhæftelsen paa nogle i sin Tid for Statskassens

Regning overtagne, senere igjen dels bortskjænkede og dels bortmageskiftede, Landstrækninger paa Pellworm.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* aller-naadigst, at det tilkjendegives vedkommende Beboere paa Pellworm, at Statskassens Krav paa det paagjældende Bankhæftelsesbeløb 4790 Rd. 34 Sk., med Renter deraf à $6\frac{1}{2}$ ‰ fra 1ste October 1846, frafalder.

Fremdeles refererede *Finantsministeren* [Andræ] en allerunder-anigst Forestilling angaaende en Adskillelse mellem de Fælledsadministrationen og de de enkelte Landsdele særligt vedkommende Pensioner.

Overensstemmende med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* aller-naadigst, at den paagjældende Adskillelse af Pensionsbyrden træder i Kraft fra 1ste Juli førstkommende at regne, saaledes navnlig, at fra samme Tid de Kongeriget særlig vedkommende Pensionssager gaa over til Indenrigsministeriet, der allerunderdanigst forelægger de forekommende Tilfælde til allerhøieste Resolution, medens de paagjældende Referater og Ekspeditioner vedblivende ske fra Pensionscon-toiret.

Sluttelig refererede *Finantsministeren* [Andræ] en allerunderda-nigst Forestilling, hvori indstilles, at det allernaadigst maatte behage Deres Majestæt allerhøist at bemyndige Finantsministeriet til at for-anledige, at de mellem Flensborg og udenrigske Steder farende Damp-skibe indtil videre, og saalænge intet Misbrug deraf maatte opstaa, fritages for den i Toldforordningen af 1ste Mai 1838 §§ 97, 98 og 117 befalede Standsning ved Holnæs Controlsted, iøvrigt under Iagt-tagelse af saadanne Controlforskrifter, som fra Toldvæsenets Side maatte anses nødvendige.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Wolfhagen] refe-rirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Ausschrei-bung eines Beitrags zu der allgemeinen Deichkasse für das Herzog-thum Schleswig.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, das Ministerium allergnädigst zu autorisiren in Betreff der Ausschrei-bung eines Beitrags von 3 Sch. à Demath zu der allgemeinen Deich-kasse für das Herzogthum Schleswig, nebst einer detaillirten Nach-richt über die Verwendung der durch die letzte Ausschreibung ein-gekommenen Beiträge, ein Patent nach Maaßgabe des der referirten

Vorstellung allerunterthänigst angeschlossenen Entwurfs in deutscher und dänischer Sprache zu erlassen.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Wolfhagen] refererede dernæst en allerunderdanigst Forestilling angaaende allernaadigst Udstykningstilladelse for flere Landeiendomsbesiddere i Haderslev og Nordborg Amter.

Overensstemmende med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at det under de iøvrigt sædvanlige Betingelser maa tillades:

- a) Gaardmand Jørgen Hansen Lund i Skibelund, Haderslev Amt, fra hans derværende Gaard at maatte afhænde 4 Tdr. 2 11/16 Skp. Land til Forbindelse med Anders Brandenhofs Kaadnersted sammesteds.
- b) Gaardmand Hans Nissen i Øddisbramdrup, samme Amt, fra hans derværende Gaard at afhænde et Areal af 3 Tdr. 7 8/16 Skp. Land, til Forbindelse med P. K. Holnis Kaadnersted sammesteds.
- c) Gaardmand Jørgen Bork i Klautoft, samme Amt, at dele hans derværende Gaard i tvende lige store Dele til Oprettelse af tvende nye Gaarde.
- d) Gaardmand Nicolai Thomsen i Hjartbro, samme Amt, fra hans derværende Gaard at afhænde et Areal af 16 Tdr. 7 2/16 Skp. boniteret til 1 Td. 4 11/16 Skp. til Oprettelse af et nyt Kaadnersted.
- e) Gaardmændene Jens Nissen Møller og Hans Lassen Møller sammesteds at dele deres derværende Gaard i tvende Dele saaledes, at der tillægges den ene 139 Tdr. 7 13/16 Skp. boniteret til 16 Tdr. 2 $\frac{357}{16}$ Skp. og den anden 55 Tdr. 2 11/16 Skp. boniteret til 11 Tdr. 3 $\frac{473}{16}$ Skp.
- f) Gaardmand Hans Nielsen i Halk, samme Amt, fra hans derværende Fæstegaard at afhænde et dermed forbundet Stykke Eiendomsland, stort 2 5/16 Skp. til Væver Jørgen Schrøder til Oprettelse af et nyt Kaadnersted; samt endeligen
- g) Halvkaadner Christian Dall i Holm, Nordborg Amt, fra hans derværende Kaadnersted at afhænde et Areal af 1 Td. 2 Skp. 36 1/4 Rod. Land til Forbindelse med Jes Jessen Skovs Kaadnersted.

Ferner refererte *der Minister für das Herzogthum Schleswig* [Wolf-

hagen] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Begnadigung der Inculpatin Marie Bothilde Nissen aus Apenrade, indem er beantragte, ob nicht der mittelst Erkenntnisses des Appellationsgerichts für das Herzogthum Schleswig vom 29ten October v. J. zur Erleidung einer 6 monatlichen Zuchthausstrafe verurtheilten Marie Bothilde Nissen aus Apenrade deren Aufenthalt auf dem städtischen Hospitale in Flensburg anstatt jener erkannten Strafe anzurechnen, und die Inculpatin demzufolge sofort in Freiheit zu setzen sein dürfte.

Dieser Antrag wurde von *Seiner Majestät* allergnädigst genehmigt.

Sluttelig refererede *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Wolfhagen] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Udskrivningen af et overordentligt Bidrag til Kjøbstædernes Brandkasse.

Overensstemmende med Indstillingen behagede *Hans Majestæt* allernaadigst at approbere, at der, foruden det ved allerhøieste Resolution af 6te April 1853 anordnede aarlige Bidrag af 1/8 Procent, der er forfalden ult. Juni d. A., tillige endvidere maa opkræves af samtlige Kjøbstæder og Byer, der participere i den almindelige Brandkasse for Hertugdømmerne Slesvig og Holsten, et overordentligt Bidrag af 1/4 Procent af Forsikkringssummen.

Hans Majestæt hævdede derpaa Geheime-Statsraads-Mødet.

J. Liebe.

Møde i geheimestatsrådet onsdag d. 16. juli 1856.

Aar 1856, Onsdagen den 16de Juli, var det Geheime-Statsraad forsamlet paa Jægerspris Slot under Hans Majestæt Kongens allerhøieste Præsidium.

Det tilførtes Protokollen, at der under 11te dennes er allernaadigst meddelt Hans Excellence Conseilspræsident og Minister for Monarkiets fælleds indre Anliggender, Geheime-Conferentsraad Bang 6 Ugers Permission, og at det derhos lige allernaadigst er bestemt, at Conseilspræsidiets imidlertid overdrages af den ældste af de tilstedeværende Ministre og Ministeriet for Monarkiets fælleds indre Anliggender af Hans Excellence Justitsminister Simony.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Scheele] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend ein Gesuch des Anbauers Claus Martens in Linau, Amt Steinhorst im Herzogthum Lauenburg um Erlass event. Ermässigung einer wegen

Forstcontravention vom Landgerichte des Amts Trittau wider ihn erkannten Brüche.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, die von dem Trittauer Landgerichte unterm 13ten December v. J. wider den Anbauer Claus Martens aus Linau, Amt Steinhorst wegen einer Forstcontravention ausser dem Ersatz des Werths der entwendeten Eichen erkannte Brüche von 96 Rt. aus allerhöchster Gnade auf die Hälfte zu ermässigen.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Scheele] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend ein Gesuch des Steinhauers Harms aus Meddewade im Amte Rethwisch um Erlass der noch rückständigen Hälfte der wegen Widersetzlichkeit und verursachter Gewaltthätigkeit gegen einen Gensdarmen wider ihn erkannten 6 x 5 tägigen Gefängnisstrafe bei Wasser und Brod.

Übereinstimmend mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, die von dem Rethwischer Amthause unterm 22ten December v. J. wider den Steinhauer Harms aus Meddewade im Amte Rethwisch wegen Widersetzlichkeit und versuchter Gewaltthätigkeit gegen einen Gensdarmen erkannte 6x5 tägige Gefängnisstrafe bei Wasser und Brod aus allerhöchster Gnade auf eine 3 x 5 tägige Gefängnisstrafe bei Wasser und Brod herabzusetzen.

Ferner referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Scheele] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Ermässigung der Nachstempelungsgebühr für einen von dem Eingessenen C. H. F. Friedrich in Blankenese ausgestellten Schuldschein.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, die für die Nachstempelung des von dem Eingessenen C. H. F. Friedrich in Blankenese unterm 29ten September 1853 der Witwe Emma Mählmann geb. Bock daselbst über 1226 Rt. 64 Sch. auf unsignirtem Papier ausgestellten hypothekarischen Schuldscheins zu entrichtende Nachstempelungsgebühr von dem verordnungsmässigen Betrage von 216 Rt. 64 Sch. auf 43 Rt. 32 Sch. als den 4fachen Betrag der Stempeltaxe aus allerhöchster Gnade zu ermässigen.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Scheele] referirte darauf eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Nutzungs-, Cultur- und Forstverbesserungsvorschläge in Ansehung der Königlichen Forsten im Herzogthum Holstein für das Rechnungsjahr vom 1sten April 1856 bis dahin 1857.

Übereinstimmend mit dem Antrage genehmigten *Seine Majestät* allerhöchst, dass die vorliegenden Nutzungs-, Cultur- und Forstverbesserungsvorschläge in Ansehung der Königlichen Forsten im Herzogthum Holstein für das Rechnungsjahr 1856–57 zur Ausführung gebracht und die darnach erforderlichen Fällungs-, Cultur- und Reparaturkosten bis zum Gesamtbelauf von 45,805 Rt. 51 Sch. aus den Forstintraden abgehalten werden.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Scheele] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Forstbetriebsvorschläge in Ansehung der Seiner Königlichen Majestät zuständigen Forsten im Herzogthum Lauenburg für das Rechnungsjahr vom 1sten April 1856 bis dahin 1857.

In Übereinstimmung mit dem Antrage genehmigten *Seine Majestät* allerhöchst, dass die vorliegenden Nutzungs-, Cultur- und Forstverbesserungsvorschläge in Ansehung der Königlichen Forsten des Herzogthums Lauenburg für das Rechnungsjahr 1856/57 zur Ausführung gebracht und die darnach erforderlichen Holzfällungs-, Cultur- und Forstverbesserungskosten mit Inbegriff der Ausgaben für die Moore bis zum Gesamtbelauf von 24,619 Rt. $\frac{1}{4}$ Sch. L. M. aus den Forst- und Moorintraden abgehalten werden.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Scheele] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend das Gesuch des vormaligen Chirurgen Carl Friedrich Julius Sander in Gültzow um Erlassung einer wegen Übertretung der Medicinalordnung wider ihn erkannten 8 monatlichen Gefängnisstrafe.

Übereinstimmend mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, die von dem Gericht Gültzow unterm 8ten Januar v. J. wider den vormaligen Chirurgen Carl Friedrich Julius Sander in Gültzow wegen wiederholter Qvacksalberei erkannte 8 monatliche Gefängnisstrafe aus allerhöchster Gnade auf eine 4 monatliche Gefängnisstrafe zu ermäßigen.

Ferner referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Scheele] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend einen zwischen den Pächtern des Vorwerks Neuvorwerk und der Ziegelei, Amt Ratzeburg, und dem Besitzer der daselbst belegenen Anbauerstelle Christian Herman Matthias Puls verabredeten Landtausch.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*,

den zwischen den Pächtern der herrschaftlichen Ziegelei und des Vorwerks Neuvorwerk, Amtes Ratzeburg, und dem Besitzer der dortigen Anbauerstelle Christian Hermann Matthias Puls verabredeten Umtausch eines Theils des zum genannten Vorwerke gehörigen Gemeinheitslandes, No. 14 der Vorwerkscharte, sowie eines kleinen Anschusses aus dem anliegenden Wege mit einem Gesamtareale von c. 152 □ Ruthen, gegen das zur gedachten Anbauerstelle gehörige von dem Vorwerksschlage No. 1 begrenzte Stück Gartenland und die bisherige Baustelle dieser Beszung, zusammen 88 □ Ruthen gross, allerhöchst zu genehmigen, und das Ministerium allergnädigst zu autorisiren, das desfalls Erforderliche wahrzunehmen.

Noch referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Scheele] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend eine anderweitige Bestimmung der für das holsteinische obergerichtliche Schuld- und Pfandprotocoll normirten Gebühren.

Übereinstimmend mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät* allerhöchst zu genehmigen, dass die im § 26 der Verordnung vom 5ten December 1800 betreffend die Einrichtung des obergerichtlichen Schuld- und Pfandprotocolls festgesetzten Gebühren in gleicher Weise, wie solches zufolge der allerhöchsten Resolution vom 18ten December 1811 hinsichtlich des landgerichtlichen Schuld- und Pfandprotocolls geschehen, dahin zu normiren sein möchten, dass die nach Procenten zu berechnenden Protocollationsgebühren auf die Hälfte herabgesetzt, die übrigen in gedachten § namhaft gemachten Gebühren hingegen verdoppelt werden.

Schliesslich referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Scheele] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Genehmigung des Entwurfs eines Budgets für die Universität zu Kiel pro 1856/57.

Finantsministeren [Andræ] bemærkede, at han forudsatte, at der ved det foreliggende Budgets Approbation intet vilde være afgjort med Hensyn til det mellem det holstenske Ministerium og Finantsministeriet værende Differentpunkt angaaende Professor Behn, men at dette Punkt vilde være forbeholdt nærmere Forhandling og allerhøieste Afgjørelse, hvilken Forudsætning *Ministeren for Hertugdømmerne Holsten og Lauenburg* [Scheele] bekræftede.

Seine Majestät geruheten darauf, den der referirten Vorstellung angeschlossenen Entwurf des Budgets für die Universität zu Kiel für

das Finanzjahr vom 1sten April 1856 bis ult. März 1857 allerhöchst zu genehmigen.

Justitsministeren [Simony] refererede en allerunderdanigst Forestilling om, at Grevskabet Wedellsborg Birk maa vedligeholdes som særskilt Jurisdiction m. v., idet han indstillede:

- 1) At Grevskabet Wedellsborg Birk under Navn af Wedellsborg Birk maa vedligeholdes som særskilt Jurisdiction og ved indtrædende Vacancer i Vends og Baag Herredsfoged- og Skriver- Embeder forøges med Gjelsted, Rørup og Barløse Sogne, saavelsom med den Jurisdiction, Herredsfogederne fortiden udøve indenfor Grændserne af Birkets nuværende Politijurisdiction, samt at det maa gjøres dem, der ved Vacancer ansættes som Skrivere i bemeldte Herreder, til Pligt at udfærdige de i Anledning af disse Jurisdictionforandringer fornødne Udskrifter af Herredernes Skjøde- og Panteprotokoller uden Gebyr, men imod Godtgjørelse af de med Udfærdigelsen forbundne Udgifter, hvilke Udgifter da afholdes af vedkommende Conto paa Justitsministeriets Budget.
- 2) At Embedet som Birkedommer og Skriver i nysnævnte Birk fremdeles indtil videre bestyres af en Constitueret, og
- 3) At Brugen og Benyttelsen af den Birkebetjenten fra Grevskabet Wedellsborg uden nogen Afgift til Grevskabet hidtil overladte Gaard, Kjerlingberggaard kaldet, samt de Embedet fra Grevskabet hidtil tilflydte øvrige Emolumenter, nemlig i Penge 60 Rd. aarlig samt Udvisning af 4 Favne Brænde og 40 Læs Tørv aarlig, maa, saalænge bemeldte Birk bibeholdes som en særskilt Jurisdiction, fremdeles indrømmes Embedet som en vedvarende Indtægt af Grevskabet, mod at Birkebetjenten holder Gaardens Bygninger og Jorder forsvarlig vedlige og svarer de deraf gaaende Skatter og Communeafgifter samt iøvrigt under Reservation af, at Grevskabet som Eier af Gaarden fremdeles beholder de Rettigheder, som ikke udtrykkelig ere overladte Birkedommeren.

Samtlige Indstillinger bleve af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldte.

Justitsministeren [Simony] refererede dernæst en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles:

- 1) At den Arrestanten Peder Olsen ved Højesterets Dom af 30te Mai d. A. for Mord i Henhold til Fr. 4de October 1833 § 10 cfr. D. L. 6-9-1 idømte Livsstraf og den Arrestanten Jens Henrik Christiansen Boye, ligeledes for Mord, i Henhold til Fr. 11te April 1840 §

- 34 næstsidste Membrum, cfr. D. L. 6–9–12 ifundne Livsstraf maa fuldbyrdes, dog saaledes, at førstnævntes Hoved ikke sættes paa en Stage, og at sidstnævnte ikke lægges paa Steile og Hjul; og
- 2) At Arrestanterne Christen Hansen Sosmed og Anders Hansen Sørensen Pranger allernaadigst maa eftergives den dem ved fornævnte Høiesterets Dom for Mord, i Henhold til Fr. af 11te April 1840 § 34 næstsidste Membrum, sammenholdt med samme Forordnings § 77 og § 21, cfr. D. L. 6–9–12, ifundne Livsstraf, mod at de kagstryges og hensættes til Tugthusarbeide paa Livstid.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede.

Fremdeles refererede *Justitsministeren* [Simony] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at det allernaadigst maa tillades Husmand Søren Jensen af Maarslet under Aarhus Amt, hvis Ægteskab med Ane Marie Mikkelsdatter ved allerhøieste Bevilling af 30te April 1855 fuldstændig er hævet, at indgaa nyt Ægteskab, navnlig ogaa med Fruentimmeret Karen Zachariasdatter, uanset at han med hende har bedrevet Hor.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede.

Endvidere refererede *Justitsminister* [Simony] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Strafformildelse for Peder Christian Sørensen af Vangsgaardshus i Gjerum Sogn under Hjørring Amt.

Overensstemmende med Indstillingen behagede *Hans Majestæt* allernaadigst at eftergive paagældende den ham ved Høiesterets Dom af 5te f. M. for Tyveri i Henhold til Forordningen 11te April 1840 § 12, 1ste Membrum, tilfundne Straf af at hensættes til Forbedringshusarbeide i 2 Aar, imod at han hensættes i Fængsel paa Vand og Brød i 4 Gange 5 Dage.

Justitsministeren [Simony] refererede derefter en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Gaardeier Søren Sørensen Sjørup af Trustrup under Randers Amt allernaadigst maa eftergives den resterende Del af den ham ved den Kongelige Viborgske Landsoverrets Dom af 11te Juni f. A. og Høiesterets Dom af 2den April d. A. for urigtig Forklaring for Retten i Medfør af Forordningen 15de April 1840 § 5 tilfundne Straf af simpelt Fængsel i 14 Dage, imod at han lægger en Mulkt af 15 Rd. til Randers Amts Fattigkasse.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Justitsministeren [Simony] refererede en allerunderdanigst Fore-

stilling angaaende Strafformildelse for Christen Sørensen Sindberg og Christen Poulsen.

I Overensstemmelse med Indstillingen behagede *Hans Majestæt* allernaadigst at formilde de Gaardmand Christen Sørensen Sindberg af Ginnerupgaard og Husmand Christen Poulsen af Dover under Thisted Amt ved Hassing-Refs Herreders Extrarets Dom af 8de April d. A., førstnævnte for at have efterskrevet anden Mands Haand og sidstnævnte for at have afgivet urigtig Forklaring for Retten, idømte Straffe af resp. 10 og 5 Dages Fængsel paa sædvanlig Fangekost, derhen, at de paagjældende, istedetfor at lide efter Dommen, erlægge en Mulkt af resp. 100 Rd. og 10 Rd. til Amtets Fattigkasse.

Videre refererede *Justitsministeren* [Simony] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at der allernaadigst maa forundes Skomager Hans Ditlev Jacobsen og Hustru Karen Marie, født Petersen af Gjentofte under Kjøbenhavns Amt Bevilling til, at det af fornævnte Karen Marie Petersen med en anden Mandsperson udenfor Ægteskab avlede Barn, Trine Andrea, maa anses som bemeldte Ægtefolks ægte Barn, saaledes at det fører Familienavnet Jacobsen og tager Arv efter dem, dog at dets Arv efter Adoptivfaderen ikke overstiger det Beløb, som denne i Medhold af den gjældende Lovgivning rettelig kunde have tillagt det ved en testamentarisk Disposition.

Hans Majestæt Kongen bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Sluttelig refererede *Justitsministeren* [Simony] en allerunderdanigst Forestilling angaaende en Omordning af forskellige Jurisdictionsforhold paa Lolland, idet han indstillede:

- 1) At der fra 1ste October d. A. oprettes et særskilt Embede som Borgmester, Byfoged samt By- og Raadstueskriver i Nakskov.
- 2) At Borgmester i Nakskov samt Herredsfoged og Skriver i Sønder Herred, Justitsraad Lauritz Gerhard Fasting, Ridder af Dannebrog og Byfoged i Nakskov samt Herredsfoged i Nørre Herred, Justitsraad Peter Carl Christian Hammerich fra samme Tid maa entlediges fra deres Stillinger resp. som Borgmester og som Byfoged i bemeldte Kjøbstad, dog med Forbehold af deres Ret til for deres Embedstid at oppebære de med de nævnte Byembeder forbundne faste Indtægter, som bestaa i Arvefæsteafgifter, Jorder, Græsning m. v., og som efter en indsendt Fortegnelse anslaaes resp. til 472 Rd. 5 Sk. og 331 Rd. 4 Mk. 3 Sk., medens derimod disse Indtægter ved bemeldte Embedsmænds Afgang skulle gaa over til Byembedet, idet

dog nærmere Bestemmelse med Hensyn til de saakaldte »Volde« til den Tid forbeholdes.

- 3) At det ledige Embede som Herredsskriver i Nørre Herred fra 1ste October d. A. maa forenes med Herredsfogedembedet sammesteds.
- 4) At fra samme Tid Grevskabet Christiansædes, Hardenberg-Reventlows vestre Distrikts og Baroniet Juellinges Birker maa nedlægges, saaledes at Birkeskriveren ved de tvende sidstnævnte Birker Johan Andreas Michael Meyenberg entlediges med Vartpenge og eventuelt med Pension efter Pensionsloven, samt at der iøvrigt fra samme Tid foretages følgende Omordning af de hidtilværende Jurisdictionforhold:
  - a) At Herredsfogden og Skriveren i Sønder Herred modtager Birkejurisdictionen i Aunede og Landet Sogne, Birkejurisdictionen samt Nørre Herreds Jurisdiction i Halsted Sogn, Birkejurisdictionen samt Fuglse Herreds Jurisdiction i Aageby Sogn og Birkernes Civiljurisdiction i Græshauge og Ryde Sogne, hvorimod han paa den anden Side afgiver resp. til Nørre Herred og Knuthenborg Birk sin Jurisdiction i Vesterborg og Stokkemarke Sogne.
  - b) At Herredsfogeden og Skriveren i Nørre Herred modtager Birkejurisdictionen i Birket, Horslunde, Lille-Løitofte, Nordlunde og Herredskirke Sogne samt Birkejurisdictionen og Sønder Herreds Jurisdiction i Vesterborg Sogn og Birkets Civiljurisdiction i Utterslev, Branderslev og Sandby Sogne samt Nakskov Landsogn, mod at han paa den anden Side til Sønder Herred afgiver sin Jurisdiction i Halsted Sogn, og mod at han til extraordinær Politiassistance udreder et Tilskud af 400 Rd. aarlig, som bliver at anvende efter den af Justitsministeriet i denne Anledning nærmere tagne Bestemmelse, dog at denne Fordring, hvad den nuværende Herredsfoged angaar, ikkun gjøres gjældende, saafremt der efter 2 Aars Forløb findes Grund til at antage, at den Indtægtsforøgelse, han ved den heromhandlede Forandring vil opnaa, idetmindste udgjør det anførte Beløb.
  - c) At Birkedommeren og Skriveren i Knuthenborg Birk modtager Sønder Herreds Jurisdiction i Stokkemarke Sogn, Christiansædes Birks Jurisdiction i Stokkemarke og Østofte Sogne, Fuglse Herreds Jurisdiction i Østofte og Hillested Sogne samt Musse Herreds Jurisdiction i Maribo Landsogn og Hunseby Sogn, men

derimod afgiver til Fuglse Herred sin Jurisdiction i Nebbelunde, Holeby, Krønge og Rødby Sogne.

- d) At Herredsfogeden og Skriveren i Fuglse Herred modtager nysnævnte Jurisdiction i Nebbelunde, Holeby, Krønge og Rødby Sogne og Christianssædes Birks Jurisdiction i Skjørringe, Tirsted, Veileby og Nebbelunde Sogne, men paa den anden Side afstaar sin Jurisdiction i Bregninge, Herridslev, Godsted, Øster-Ulslev og Vester-Ulslev Sogne til Christiansholms Birk, samt sin Jurisdiction i Aageby Sogn til Sønder-Herred og i Østofte, Hillested og Maribo Landsogn til Knuthenborg Birk.
  - e) At Birkedommeren og Skriveren i Christiansholms Birk modtager Fuglse Herreds Jurisdiction i Bregninge, Herridslev, Godsted, Øster-Ulslev og Vester-Ulslev Sogne, samt ved indtrædende Vacance i Musse Herredsfoged- og Skriverembede dette Herreds Jurisdiction i Nysted Landsogn, Kjettinge, Musse og Døllefjelde Sogne, men derimod afgiver Birkets Jurisdiction i Toreby og Slemminge Sogne til Herredsfogeden i Musse Herred.
  - f) At Herredsfogeden og Skriveren i Musse Herred og Birkedommeren og Skriveren i Fuglsang og Priorskov Birker, hvilke Birker fra 1ste October d. A. ville være at nedlægge som særlig Jurisdiction og i eet og alt at indlemme under Musse Herred, modtager Christiansholms Birks Jurisdiction i Toreby og Slemminge Sogne, men afgiver sin Jurisdiction i Hunseby Sogn og Maribo Landsogn til Knuthenborg Birk, medens Herredets Civiljurisdiction i Nysted Landsogn, Kjettinge, Musse og Døllefjelde Sogne ved Vacance i Herredsfoged- og Skriverembedet skal gaa over til Christiansholms Birk.
- 5) At fra 1ste October næstkommende det hidtilværende Knuthenborg Birk benævnes »Maribo Birk« og det hidtilværende Christiansholms Birk benævnes »Nysted Birk«.
  - 6) At Pante- og Skjødeprotokollerne for Juellinge og Hardenberg-Reventlows vestre Distrikts Birker maa afgives til Sønder Herred, hvis Retsbetjent vil have at meddele de fornødne Udskrifter af samme, og at Christianssædes Birks Protokoller maa afgives til Nørre Herred, hvorfra Udskrifter skulle meddeles til Sønder Herred, Fuglse Herred og Knuthenborg (Maribo) Birk.
  - 7) At disse Udskrifter, saavel som Udskrifter af Pante- og Skjødeprotokollerne, der ellers i Anledning af de ovenmeldte Forandringer

blive nødvendige, ville være at aflevere inden 1ste April 1857 samt at meddele uden Gebyr, men mod Godtgjørelse af de dermed forbundne Udgifter, hvilke Udgifter ville være at betale af den Retsbetjent, til Brug for hvem Udskrifterne meddeles, under Forbehold af Amtets Resolution med Hensyn til Størrelsen, saafremt de Vedkommende ikke derom selv maatte kunne enes.

- 8) At det maa overdrages vedkommende Retsbetjente, som ved Christianssæde, Hardenberg-Reventlow vestre Distrikts og Juellinge Birkers Nedlæggelse m. v. komme i Besiddelse af Skjøde- og Panteprotokollerne, fra bemeldte Birkers Nedlæggelse og indtil de fornødne Afskrifter af nysnævnte Protokoller ere tilveiebragte, hver for sin Del at bestyre Pantevæsenet, saaledes at de paagjældende Dokumenter blive, efterat være læste inden vedkommende Værne-thing, at forsende uden Udgift eller Uleilighed for de private paa de ommeldte Retsbetjentes Bekostning til disse for at indføres i Protokollerne, ligesom ogsaa bemeldte Retsbetjente i samme Tid ville have i deres Navn og paa deres Ansvar at underskrive Paategninger paa saadanne Dokumenter samt udstede Attester og bekræftede Afskrifter af Skjøde- og Panteprotokollerne, alt mod at oppebære de for de nævnte Retshandlinger fastsatte Gebyrer.
- 9) At den samme Regel i Henseende til Pantevæsenets Bestyrelse i Mellemtiden fra 1ste October d. A. til Udskrifternes Aflevering maa komme til Anvendelse ogsaa med Hensyn til de øvrige ovennævnte Jurisdictioners- Udvekslinger.
- 10) At Udskrifter og Extracter af andre Embedsprotokoller, som maatte behøves, efter Begjæring af vedkommende Embedsmænd skulle meddeles uden Betaling.
- 11) At den de vedkommende Embeder for Ophævelsen af Dommer- og Skriverkornet tilstaaede Pengegodtgjørelse maa omreguleres saaledes, at Herredsfogden i Nørre Herred erholde 199 Rd. 82 Sk.
-	i Sønner	-	-	192	-	51	-
-	i Fuglse	-	-	139	-	20	-
-	i Musse	-	-	63	-	90	-
	Birkedommeren i Maribo Birk	-	-	113	-	15	-
-	i Nysted	-	-	94	-	42	-
- 12) At det overlades Amtmanden efter Forslag af vedkommende Retsbetjente at tage Bestemmelsen om Fordelingen af de paagjældende Jurisdictioners Politikassers Beholdninger, og endelig

13) At Justitsministeriet bemyndiges til at afgjøre de mulig opstaaende mindre Differentenspunkter, som under foranstaaende Bestemmers Udførelse maatte fremkomme.

Samtlige Indstillinger bleve af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldte.

Krigsministeren [Lundbye] refererede en allerunderdanigst Forestilling angaaende en ved 1ste Linieinfanteribattaillons Jurisdiction paakjendt Justitssag, hvorunder Menig af Bataillonens 1ste Compagni No. 426 Søren Nielsen Nordrup for Tyveri og Mened er tilfunden Straf af 4 Aars Forbedringshusarbeide.

I Overensstemmelse med Indstillingen behagede det *Hans Majestæt* allerhøiest at stadfæste Krigsrets-Dommen.

Indenrigsministeren [Unsgaard] refererede en allerunderdanigst Forestilling om, at Fordringen paa Hegn langs Jernbanen fra Roskilde til Korsør gennem Fredskovene maa frafaldes.

Overensstemmende med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at det sjællandske Jernbaneselskab maa fritages for at anbringe Hegn langs Jernbanen mellem Roskilde og Korsør, hvor samme gaar igjennem Fredskove, naar Selskabet forpligter sig til at erstatte al den Skade, som Mangelen af Hegn muligen maatte foranledige.

Fremdeles refererede *Indenrigsministeren* [Unsgaard] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at der maa meddeles Arvefæstegaardmand Ernst H. Prysse af Skodborg By og Sogn Tilladelse til sammesteds at drive Brændevinsbrænderi.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede.

Endvidere refererede *Indenrigsministeren* [Unsgaard] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at cand. pharm. Niels Peter Gindrup af Erikshaab i Svendborg Amt maa forundes 5 Aars Eneret for det danske Monarchi til at forfærdige Strømhjul af den af ham angivne Construction til at hæve Vand.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Sluttelig refererede *Indenrigsministeren* [Unsgaard] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at der allernaadigst maa forundes August Quidde i Berlin 5 Aars Eneret til i det danske Monarchi at forfærdige Skibe, Baade og andre Fartøier, der paa den af ham angivne Maade kunne bevæges.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Wolfhagen] refererede en allerunderdanigst Forestilling angaaende Eftergivelse af den Anne Marie Sørensen af Skrydstrup Mark for ulovlig Omgang med Hittegods idømte Straf af 8 Dages simpelt Fængsel.

I Overensstemmelse med Indstillingen behagede *Hans Majestæt* allernaadigst at eftergive Husmand Anders Peter Sørensens Hustru Anne Marie af Skrydstrup Mark den hende ved Gram Herreds Criminalretsdom af 16de Februar d. A. for ulovlig Omgang med Hittegods idømte Straf af 8 Dages simpelt Fængsel.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Wolfhagen] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Erlassung von Hafenegrolements für den Hafen zu Holtenau, die östliche Mündung des Eidercanals und die Canalstrecke von der östlichen Mündung bis zur Friedrichsschleuse sowie für den Rendsburger Hafen.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, das Ministerium allergnädigst zu autorisiren, die vorliegenden Entwürfe zu Hafenegrolements nebst Hafentaxe für die Häfen zu Holtenau s. w. d. a. und zu Rendsburg und zwar vorläufig für 3 Jahre vom 1sten August 1856 angerechnet zu approbiren.

Ferner referirte *der Minister für das Herzogthum Schleswig* [Wolfhagen] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Milderung der dem Häuerling und Arbeitsmann Friedrich Albrecht Hinrichsen in Neu-Berend wegen Ausbleibens von den abgehaltenen Landmilitair-sessionen zuerkannten 3 monatlichen Gefängnisstrafe.

Übereinstimmend mit dem Antrage genehmigten *Seine Majestät* allerhöchst, dass die wider den Häuerling und Arbeitsmann Friedrich Albrecht Hinrichsen in Neu-Berend wegen Ausbleibens von den abgehaltenen Landmilitair-sessionen von dem Polizeigerichte der Struxdorff Harde unterm 28sten Januar d. J. erkannte 3 monatliche einfache Gefängnisstrafe auf eine 8 tägige Gefängnisstrafe herabgesetzt werde.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Wolfhagen] refererede dernæst en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at det Forestillingen hoslagte Udkast til et Regulativ for Hertugdømmet Slesvig angaaende de Legemsfeil og Svagheder, som bør anses hinderlige for de værnepligtiges Anvendelse til Landkrigstjenesten, dels som Soldater, dels som Trainkudske, allernaadigst approberes for et Tidsrum af 5 Aar, saaledes at det, efter i denne Tid at have været anvendt ved Land-Sessionerne og Cassationscommissionerne, paany skal under-

kastes Bedømmelse og Revision, og at Ministeriet lige allernaadigst bemyndiges til at udstede en i Overensstemmelse med det Forestillingen hosfølgende Udkast affattet Bekjendtgjørelse for Hertugdømmet Slesvig angaaende de Regler, der blive at iagttage dels af Landsessionerne ved Bedømmelsen af det værnepligtige Mandskabs Tjenstydighed og dels af Troppeafdelingerne ved udskrevne og indkaldte Mandskabers Cassation m. m.

Efterat der af *Ministeren for Hertugdømmerne Holsten og Lauenborg* [Scheele] var opkastet Spørgsmaal, om ikke det foreslaaede Regulativ matte være at forelægge Provindsialstænderne, og efterat det i den Anledning var blevet bemærket, at Regulativet kun var at betragte som en Instrux for Sessionerne, samt at det lignende Regulativ for Kongerigets Vedkommende ikke var blevet forelagt for Rigsdagen, behagede *Hans Majestæt* allernaadigst at bifalde de foreliggende Indstillinger, dog at, efter *den holstenske Ministers* [Scheeles] Forslag, Betegnelsen »Regulativ« ombyttes med Instruction.

Ferner referirte *der Minister für das Herzogthum Schleswig* [Wolfhagen] eine allerunterthänigste Vorstellung, in welcher er beantragte, ob nicht dem vormaligen Branddirector T. C. Thode in Pinneberg der von ihm an die Centralcasse in Rendsburg mit 36 Rt. 76 Sch. zu zahlende Antheil an der für den Nachlass der verstorbenen Ehefrau A. I. C. Pflug geb. Thode in Schleswig zu erlegenden Halbprocente und Collateralsteuer allerunterthänigst zu erlassen sein möchte.

Seine Majestät genehmigten allergnädigst diesen Antrag.

Schliesslich referirte *der Minister für das Herzogthum Schleswig* [Wolfhagen] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Einverleibung der mehreren Eingesessenen des Amts Gottorff gehörigen der Struxdorff Harde des gedachten Amts untergelegten Grundstücke in das Amt Flensburg und namentlich in die Husby- und Uggel Harde.

Übereinstimmend mit den Anträgen genehmigten *Seine Majestät* allerhöchst, dass die den in der allerunterthänigsten Vorstellung näher bezeichneten Eingesessenen gehörigen, bisher der Struxdorff Harde, des Amts Gottorf, untergelegten Grundstücke von dem 1sten April 1857 angerechnet dem Amte Flensburg und zwar respective der Husby und der Uggel Harde einverleibt werden, und geruheten *Seine Majestät* zugleich, das Ministerium allergnädigst zu autorisiren, die zur Ausführung der erwähnten Einverleibung erforderlichen Veranstaltungen zu treffen.

Efterat *Hans Majestæt* endnu havde paalagt Ministrene for Hertugdømmerne og Krigsministeren at tage under nærmere Overveielse, om ikke nogle af dem, som fra Insurrectionstiden i Hertugdømmerne endnu ikke ere amnesterede, kunde, efterat nu flere Aar ere forløbne, tillades at vende tilbage, og i den Anledning at nedlægge allerunderdanigst Forestilling, hævede *Hans Majestæt* Geheime-Statsraads-Mødet.

J. Liebe.

Møde i geheimestatsrådet onsdag d. 13. august 1856.

Aar 1856, Onsdagen den 13de August, var det Geheime-Statsraad forsamlet paa Slottet Eremitagen under *Hans Majestæt* Kongens allerhøieste Præsidium. Conseilspræsidenten var fraværende.

Udenrigsministeren [Scheele] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at det allernaadigst maatte behage Deres Majestæt at bifalde, at den Kongelige Gesandt, Kamerherre, Baron Otto Plessen, Storkors af Dannebrog og Dannebrogsmænd, beordres at afgaa til Moskau medio August d. A. for at bivaane Keiserkroningen, og at der til Bestridelse af Udgifterne ved denne Sendelse stilles et Beløb af indtil 10.000 Rd. R. M. til Udenrigsministeriets Disposition, saaledes at den Sum, der heraf forbruges, bliver at afholde af »Conto til uforudsete Statsudgifter«.

Hans Kongelige Høihed Arveprindsen udtalte sig for, at *Hans Høihed* Prinds Christian sendes for at overvære Keiserkroningen.

Hans Majestæt Kongen bifaldt allernaadigst Udenrigsministerens foreliggende Indstilling.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Scheele] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die von dem Senat der freien und Hansestadt Lübeck beantragte Einleitung von Verhandlungen über die der Lübeck-Büchener Eisenbahngesellschaft durch allerhöchste Resolutionen vom 7ten Juni 1854 und vom 24sten März 1855 als Bedingung der nachträglichen Ertheilung der Bau und Betriebsconcession sowie der Bestätigung des Statuts auferlegten Abänderungen des Letzteren.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, das Ministerium allerhöchst zu autorisiren, behufs einer Verständigung über die der Lübeck-Büchener Eisenbahngesellschaft durch aller-

höchste Resolutionen vom 7ten Juni 1854 und vom 24sten März 1855 als Bedingung der nachträglichen Ertheilung der Bau- und Betriebsconcession sowie der Bestätigung des Statuts auferlegten Abänderungen des Letzteren mit dem Senat der freien und Hansestadt Lübeck Verhandlungen durch das Königliche Ministerium für die auswärtigen Angelegenheiten einleiten zu lassen und zur näheren Instruction für deren Führung diesem Ministerio die referirte allerunterthänigste Vorstellung und die in der fraglichen Angelegenheit bisher erfolgten allerhöchsten Resolutionen nebst den bezüglichlichen allerunterthänigsten Vorstellung mitzutheilen.

De tvende næste Sager, der stode for Tour, vare to allerunderdanigste Beretninger: den ene om Revisionsarbeidernes Tilstand og Fremgang under Ministeriet for Hertugdømmerne Holsten og Lauenburg, den anden angaaende Restancerne ved Skatte- og Dominial-Oppebørselskasserne i Hertugdømmet Holsten.

Hans Majestæt befalede allernaadigst, at disse tvende Beretninger skulde foredrages i Kabinettet, og at der med Hensyn til lignende Beretninger fra Ministeriet for Hertugdømmerne Holsten og Lauenburg og Ministeriet for Hertugdømmet Slesvig skulde for Fremtiden, ligesom Tilfældet allerede er med Revisionsberetningerne fra Kongerigets Ministerier, forholdes paa samme Maade.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Scheele] referirte darauf eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Bewilligung einer ausserordentlichen Gehaltszulage für die Beamten und Angestellten unter dem Ministerio für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg sowie an der Kieler Universität.

Übereinstimmend mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, unter den in dem der referirten Vorstellung allerunterthänigst angeschlossenen Entwurf enthaltenen Bestimmungen den Beamten und Angestellten unter dem Ministerio für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg, sowie an der Kieler Universität, eine temporaire, extraordinair aus den Intraden der resp. Herzogthümer abzuhaltende Gehaltsverbesserung allergnädigst zu bewilligen.

Ferner referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Scheele] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Begnadigung der Züchtlingin Metta Rebecca Hinck.

In Übereinstimmung mit dem Antrage genehmigten *Seine Majestät* allerhöchst, dass die wegen unternommener Tödtung ihres dreijäh-

rigen Kindes zu lebenswieriger Zuchthausstrafe verurtheilte Züchtlingin Metta Rebecca Hinck unter der ihr als Ausländerin aufzuerlegenden Verpflichtung zur Landesräumung aus den Glückstädter Strafanstalten entlassen werde.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Scheele] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Wiederherstellung einiger auf der herrschaftlichen Ziegelei zu Neuvorwerk, Amt Ratzeburg, eingäscherten Gebäude, indem er beantragte:

- 1) Ob nicht die Wiederherstellung der unterm 20sten März d. J. durch eine Feuersbrunst zerstörten Ziegeleigebäude zu Neuvorwerk, Amt Ratzeburg, nach Maassgabe des desfälligen Kostenanschlags des lauenburgischen Bauinspectorats nachträglich allergnädigst zu approbiren und es dabei zu genehmigen sein möchte, dass die für diesen Zweck zu verwendende Anschlagssumme von 1311 Rt. 16 Sch. L. M. aus den diesjährigen Intraden des Herzogthums Lauenburg als nicht budgettirte Ausgabe abgehalten werde.
- 2) Ob nicht das Ministerium allergnädigst zu autorisiren sein möchte, die Herstellung der gleichfalls niedergebrannten Tagelöhnerkathe daselbst dem Vorwerkspächter Susemehl zu Neuvorwerk nach Maassgabe des vom lauenburgischen Bauinspectorate revidirten Kostenanschlages sowie gegen eine zu Anfang des künftigen Rechnungsjahres auszuzahlende Vergütung von 1700 Rt. L. M. unter der Bedingung übertragen zu lassen, dass derselbe die s. g. alte Holländerwohnung daselbst gegen eine Kaufsumme von 200 Rt. L. M. zum Abbruch übernehme und den Bau unter Aufsicht des lauenburgischen Bauinspectorats ausführe.

Die beiden Anträge wurden von *Seiner Majestät* allerhöchst genehmigt.

Noch referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Scheele] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend das allerunterthänigste Gesuch des Kammerherrn, Oberpostamtsdirectors, Grafen Julius Carl Christian v. Holck in Hamburg um allergnädigst Erlassung rückständiger Rangsteuer.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, die Hälfte der von dem Kammerherrn, Oberpostamtsdirector, Grafen v. Holck in Hamburg für die Zeit vom 1sten Juli 1838 bis ult. Juni 1855 mit dem Betrage von 1347 Rt. 48 Sch. in Rückstand gelassenen Rangsteuer demselben aus allerhöchster Gnade zu erlassen.

Den næste Sag, der stod for Tour, var en allerunderdanigst Forestilling angaaende Resultaterne af den første ordentlige Revision af Forstplanerne for Drage, 2den Rendsborgske, Bordesholmske og Kieler Forstdistrikt.

Hans Majestæt befalede allernaadigst, at denne Sag skulde foredrages i Kabinettet.

Justitsministeren [Simony] refererede en allerunderdanigst Forestilling angaaende Anlægget af et Apothek paa Søthorup Mark under Præstø Amt, idet han indstillede:

- 1) At der paa Søthorup Mark i Nærheden af Kaldinghus under Præstø Amt maa oprettes et nyt selvstændigt Apothek med samme Handelsret, som ved Frd. 4de December 1672 § 18 er hjemlet Kjøbstad-apothekerne samt iøvrigt under de ved allerhøieste Resolution af 23de December 1842 bestemte Vilkaar.
- 2) At den Recognition, som den, hvem ovennævnte nye Apothekerbevilling i sin Tid maatte forundes, overensstemmende med Plakat 28de Juli 1845 vil have at erlægge, maa bestemmes til 600 Rd.
- 3) At det paalægges den eventuelle Bevillingshaver selv at afholde den Trediedel af de med Apothekets aarlige Visitation forbundne Omkostninger, som ifølge Frd. 8de Januar 1830 § 4 vilde være at udrede af Amtets Kjøbstæder, medens de øvrige to Trediedele i Overensstemmelse med bemeldte Lovbud blive at udrede af Amtets Repartitionsfond.

Samtlige Indstillinger bleve af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldte.

Fremdeles refererede *Justitsministeren* [Simony] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Forandring i en Andreas Hansen af Bobberhuset idømt Straf.

Overensstemmende med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at den Andreas Hansen af Bobberhuset ved Kronborg østre Birks Extrarets Dom af 2den April d. A. idømte Straf af simpelt Fængsel i 4 Uger maa forandres til en Pengebod af 30 Rd. til Frederiksborg Amts Fattigkasse.

Endvidere refererede *Justitsministeren* [Simony] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Tugthusfange Jens Hansen Smidstrups Løsladelse.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at Tugthusfange paa Livstid Jens Hansen Smidstrup

forundes Friheden, dog at det inden Løsladelsen tilkjendegives ham, at han, saafremt han paany gjør sig skyldig i nogen Forbrydelse, der ikke medfører større Straf, eller han oftere overtræder de Regler, som Politiet, for at sikkre sig hans ordentlige Forhold, maatte foreskrive, uden videre Dom vil blive gjenindsat til Tugthusarbeide paa Livstid.

Sluttelig refererede *Justitsministeren* [Simony] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Johanne Larsdatter, Værtshusholder Niels Larsens Enke, og Urtekræmmer Peter Barfoed heraf Staden, allernaadigst maa eftergives de dem ved Kjøbenhavns Criminal- og Politirets Dom af 31te Mai d. A. for Hæleri i Medfør af Forordningen af 11te April 1840 § 22 idømte Straffe af Fængsel paa Vand og Brød i resp. 5 Dage og 2 Gange 5 Dage, imod at de hver især erlægge en Mulkt af resp. 50 Rd. og 200 Rd. til Kjøbenhavns Fattigvæsens Hovedkasse.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede.

Krigsministeren [Lundbye] refererede en allerunderdanigst Forestilling betræffende en den 31te Juli d. A. ved Fredericia Fæstnings Garnisons Jurisdiction afsagt Krigsretsdom, ved hvilken Sygevogter Hans Hansen for anden Gang begaaet Tyveri er tilfundet Straf af 3 Aars Forbedringshusarbeide samt til i Erstatning til Sygevogter Asmus Jacob Jørgensen at betale 3 Rd. 1 Mk. 2 Sk.

I Overensstemmelse med Indstillingen behagede det *Hans Majestæt* allernaadigst at formilde den idømte Straf til 2 Aars Forbedringshusarbeide.

Fremdeles refererede *Krigsministeren* [Lundbye] en allerunderdanigst Forestilling angaaende en af den ifølge allerhøieste Resolution af 22de Marts d. A. nedsatte Krigscommission afsagt Dom, ved hvilken Ritmester af 6te Dragonregiments 4de Eskadron William Palmer v. Pingel, Ridder af Dannebrog, som tiltaltes for at have gjort sig utilladelig Fordel paa Eskadronens Fourage, for Mangel paa Tilsyn med Undergivne, for Myndigheds Misbrug og forskjellig anden Mislighed er dømt til at hensættes i Fæstningsarrest af 2den Grad i 6 Maaneder og til i Erstatning til den Kongelige Kasse at udrede 39 Rd. 41 $\frac{3}{5}$ Sk. samt 253 $\frac{1}{2}$ ø Brød eller dettes Værdi; Overvagtmester ved 6te Dragonregiments 4de Eskadron Lars Peter Rasmussen, som tiltaltes for at have modtaget Penge af Undergivne, for at have ladet Rationerne udmaale med for knapt Maal og deslige, til at hensættes i simpelt

Fængsel paa Vand og Brød i 6 Gange 5 Dage, til at have forbrudt Hæderstegnet for 16 Aars Tjeneste samt til at tilbagebetale Dragon Toftegaard 24 Sk. R. M.; Quartermester af samme Eskadron Morten Hansen Fangel, som tiltaltes for at have tilskyndet og formaaet Dragoner af Eskadronen til at skrive og afsende til Krigsministeriet og Regimentscommandeuren pseudonyme Breve indeholdende overdrevne og usande Beskyldninger mod Foresatte, til dels for videre Tiltale og dels for Tiltale i denne Sag fri at være; og permitteret Dragon Christen Jensen (Krøierup), som tiltaltes for, medens han var til Tjeneste ved Eskadronen, at have skrevet og afsendt saadanne Breve samt for derefter at have gjort sig skyldig i Tyveri, Bedrageri og ulovlig Omgang med Hittegoods, medens han var hjemmitteret, til at hensættes til Forbedringshusarbeide i 9 Maaneder og til i Erstatning til Hans Jensen Bjerrebye at betale 26 Rd. 3 Sk., saa og endeligen til i Salair til Auditeur Schrum at udrede 5 Rd.

Med Hensyn til den saaledes afsagte Dom havde den constituerede Generalauditeur indstillet, at det for Ritmester Pingels Vedkommende maatte have sit Forblivende ved Dommen, dog saaledes, at Værdien af det Brød, Ritmesteren skal erstatte, bestemmes til 7 Rd. 84 Sk. R. M., og at han udholder sin Straf i Rendsborg Fæstning; at det for Overvagtmaster Rasmussens Vedkommende matte have sit Forblivende ved Dommen; at Quartermester Fangel maatte kjendes for Tiltale i denne Sag fri at være; og at Dragon Krøierup maatte straffes med en militær Straf, hvilken af Kongelig Naade maatte bestemmes til strængt Fængsel paa Vand og Brød i 6 Gange 5 Dage, medens det med Hensyn til den ham idømte Erstatning skulde have sit Forblivende ved Dommen, samt at det Auditeur Schrum tillagte Salarium maatte bortfalde. Det saaledes Indstillede havde Krigsministeren tiltraadt.

Udenrigsministeren [Scheele] bemærkede, at det syntes ham at være en overordentlig streng Straf for Overvagtmasteren at skulle hensættes i Fængsel paa Vand og Brød i 6 Gange 5 Dage.

Cultusministeren [Hall] yttrede, at det ogsaa forekom ham, at Straffen var vel streng for Overvagtmasteren, og næst tillige at fremhæve, at 6 Gange 5 Dages Fængsel paa Vand og Brød er en overordentlig særegen Straf for en Overvagtmaster, tilføiede han, at da Ritmester Pingels hele Forhold jo medfører, at de Underordnedes Forhold maa ses i et andet Lys end ellers, saa var der efter hans Mening meget, som talte for, at Hans Majestæt formilder Overvagtmasterens Straf.

Finantsministeren [Andræ] maatte dog finde det i en saa indviklet Sag som den nærværende, hvor man paa Grund deraf ikke vel kan, uden nærmere Kjendskab til Sagens Akter, danne sig en fuldkommen tilstrækkelig Dom om den hver enkelt af de Tiltalte paahvilende Strafskyld, overmaade misligt, naar ikke ganske særdeles Grunde forelaa, at afvige fra Generalauditoriatets af Krigsministeren tiltraadte Indstilling, og han henstillede derfor, om det ikke maatte have sit Forblivende ved denne.

Cultusministeren [Hall] bemærkede yderligere, at det vistnok havde sin Mislighed, med Hensyn til en saa indviklet Sag, at faa en afgjort Mening om den enkeltes Strafskyld, men han troede dog, at denne Sags eiendommelige Beskaffenhed maatte indeholde Anledning for Hans Majestæt til at lade Formildelse for Overvagtmasteren indtræde, idet det nemlig af Generalauditoriatet er fremhævet, at det er den Omstændighed, at Krigscommissionens Dom nu ikke kan skjærpes, der gjør, at Straffen maa blive saa mild for Ritmester Pingel; men naar det nu dog maa indrømmes, at den væsentlige Grund til de Forseelser, hvorom det egentlig er, at der for Overvagtmasterens Vedkommende er Tale, thi de andre Ting, som med Hensyn til ham ere medtagne, ere saadanne Bagateller, at de kun tages med, naar der er andet at tiltale for, maa søges hos Ritmesteren, saa forekom der Cultusministeren efter det saaledes anførte saameget mere at foreligge Anledning til en mildere Straf for Overvagtmasteren end Fængsel paa Vand og Brød i 6 Gange 5 Dage. Og da det nu tillige, som alt forhen bemærket, maa erkjendes, at denne Straf er en for en Overvagtmaster aldeles ualmindelig Straf (en Straf, med hvilken det heller ikke kunde bestaa, at han vedblev i sin Stilling), saa var der efter hans Formening Grund til en formildende Forandring af Straffen, saasom til en Maanedes Arrest, og han vilde endogsaa tilføie, at en saadan Forandring maaske ikke engang saameget kunde kaldes Naade, men meget mere maatte betragtes som en Følge af, hvad Retfærdigheden i det foreliggende Tilfælde fordrer. Han skulde endelig endnu, forsaavidt angik den med Hensyn til Dragon Krøierup indstillede Tilføining om, at Straffens Bestemmelse for ham til 6 Gange 5 Dages strengt Fængsel paa Vand og Brød skete af Kongelig Naade, bemærke, at han, saavel efter Beskaffenheden af det Tyveri, hvorfor han er dømt, som efter det hele Indtryk, man, i Henseende til det Forhold, hvorfor han iøvrigt er tillige anset, faar af Ritmester Pingels hele Færd, fandt, at der i en

Sag som denne, hvor der mod Hovedmanden vises saa megen Naade, og hvor der kunde være mere Grund til for hans Vedkommende at tilføie, at det er af særdeles Naade, at det skal have sit Forblivende ved Dommen, var Anledning til at lade hin Tilføjning ude af den allerhøieste Resolution.

Hans Majestæt Kongen, som udtalte sig for, at den Overvagtimester Rasmussen idømte Straf er for streng, behagede derefter allerhøiest at resolve, at han benaades med 1 Maanedes Arrest; og resolvede Allerhøisstamme derhos endvidere, at for Dragon Krøierups Vedkommende bortfalder Tilføjningen om, at Straffens Bestemmelse sker af særdeles Naade. Med disse Forandringer bifaldt *Hans Majestæt* Krigsministerens foreliggende Indstilling.

Sluttelig refererede *Krigsministeren* [Lundbye] en allerunderdanigst Forestilling angaaende en d. 14de Juli d. A. ved Kjøbenhavns Garnisons Jurisdiction paakjendt Justitssag, under hvilken Arrestanten, Spillemand af 16de Linieinfanteribataillon Andreas Hinrich Wohlert for 3die Gang begaaet Tyveri m. v. er dømt til 5 Aars Forbedringshusarbeide.

Overensstemmende med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* aller-naadigst, at Straffen nedsættes til 4 Aars Forbedringshusarbeide.

Indenrigsministeren [Unsgaard] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at der allernaadigst maa forundes Emil Messerschmidt af Kjøbenhavn 5 Aars Eneret for det danske Monarki paa Anvendelsen af de af ham opfundne Apparater til Garvning og Tilberedning af Huder, Skind og Haar.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede.

Fremdeles refererede *Indenrigsministeren* [Unsgaard] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at der allernaadigst maa forundes Jean François Felix Challeton i Paris 5 Aars Eneret i det samlede danske Monarki dels paa den af ham angivne Ovn til Forkulning og Destillation af vegetabilske, mineralske og animalske Substantser, dels paa den ligeledes angivne Benyttelse af bevægelige Tauge for at flytte Tørv og andre Materialier.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Indenrigsministeren [Unsgaard] refererede dernæst en allerunderdanigst Forestilling om Confirmation for Agent I. E. Modeweg paa tvende Brede Kobber- og Messingværk i sin Tid forundte Bevillinger, nemlig:

- 1) Bevilling af 14de Februar 1699 til at lade de ved Brede Kobberværk forarbejdede Kobbervarer uforhindrede omføres og forhandles heri Riget, senest konfirmeret under 8de Februar 1843 for Handelshuset I. P. Suhr & Søn, og
- 2) Bevilling af 31te Mai 1728 til i Sjælland, Møn, Falster, Lolland og Fyn at forhandle de paa Brede Messingfabrik forfærdigede store og smaa Messingkjedler og Bækkener samt det saakaldte tykke og tynde Batum Messing, ligeledes confirmeret under ovennævnte Dato for bemeldte Handelshus, dog med Clausul om, at Confirmationen kun gjælder, forsaavidt ikke i bemeldte Privilegier ved senere almindelige Foranstaltninger er sket eller herefter sker nogen Forandring.

Endvidere refererede *Indenrigsministeren* [Unsgaard] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Fritagelse for stemplet Papirs Brug til de Aktiebrev, som udstedes til Medlemmerne i det til Træplantningens Fremme paa Morsø sammentraadte Aktieselskab.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* aller-naadigst, at det til Træplantningens Fremme paa Morsø sammentraadte Aktieselskab maa allernaadigst fritages for Brug af stemplet Papir til de Aktiebrev, som udstedes til Medlemmerne af Selskabet, paa Vilkaar, at det i selve Aktiebrevene indføres, dels at de, ifølge *Hans Majestæts* allernaadigste Resolution, ere udfærdigede paa ustemplet Papir, dels at eventuelle Transporter af dem blive at udstede paa anordningsmæssigt stemplet Papir.

Indenrigsministeren [Unsgaard] refererede derefter en allerunderdanigst Forestilling angaaende Fritagelse for Brug af stemplet Papir til de Aktiebrev, som udstedes til Interessenterne i »Det almindelige danske Dampskibsselskab«.

Overensstemmende med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* aller-naadigst, at det ved allernaadigst Bevilling, der bliver at indløse med 28 Rd. 48 Sk., tillades »Det almindelige danske Dampskibsselskab« at udstede Aktiebrev indtil et Beløb af 300.000 Rd. uden Brug af stemplet Papir, paa Vilkaar, at det i selve Aktiebrevene indføres, at de, ifølge Bevillingen, ere udfærdigede paa ustemplet Papir, samt at der til Transporter af dem bliver at bruge anordningsmæssigt stemplet Papir.

Indenrigsministeren [Unsgaard] refererede en allerunderdanigst Forestilling om Forhøielse i Betalingen for Favnsætterne og Læsserne

i Kjøbenhavn, idet han indstillede, at det maa behage Hans Majestæt allernaadigst at paabyde, at der til Favnsætterne og Læsserne i Kjøbenhavn indtil videre skal erlægges følgende Betaling, nemlig til Favnsætterne for hver Favn enkelt Brænde under 5 Qvarter langt, som de sætte i Favnamaalene, 12 Sk. R. M. og for Favn saakaldet dobbelt Brænde, som er 5 Qvarter langt og derover, 18 Sk. R. M.; til Læsserne for hver Favn enkelt Brænde under 5 Qvarter langt, som de læsse paa Vognene, 6 Sk. R. M. og hver Favn saakaldet dobbelt Brænde, som er 5 Qvarter langt og derover, 9 Sk. R. M.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Sluttelig refererede *Indenrigsministeren* [Unsgaard] en allerunderdanigst Forestilling om Udfærdigelse af Bevillinger til Anlæg af Brændevinsbrænderier paa Landet, idet han indstillede, at der igjennem Indenrigsministeriet ad mandatum maa meddeles Grosserer Henrik Levin Olsen til Kyø under Aalborg Amt og Proprietær P. Schrøder til Kokkedal under Hjørring Amt Bevillinger til paa bemeldte deres respektive Eiendomme at etablere Brændevinsbrænderi, men at det derimod maa tilkjendegives samtlige øvrige Supplicanter, at de af dem indgivne Ansøgninger ikke have kunnet bevilges.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede, dog at det kommer til at hedde, at de paagjældende Ansøgninger ikke »fortiden« kunne bevilges.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Wolfhagen] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend das Gesuch des Cantors und Schächters der mosaïschen Gemeinde in Flensburg Isaack Levin, dass seinem Sohne Sally Isaack Levin die bleibende Niederlassung in der Stadt Flensburg gestattet werden möge.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, dem mosaïschen Glaubensgenossen Sally Isaack Levin aus Rendsburg die bleibende Niederlassung in der Stadt Flensburg allergnädigst zu gestatten.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Wolfhagen] referirte darauf eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Einverleibung des Börmerkoogs in das Amt Gottorff, indem er beantragte, ob nicht auf Grundlage der im Jahre 1840 zwischen dem derzeitigen Amtmann des Amts Gottorff, Kammerherrn von Scheel, und den Koogseingesessenen abgeschlossenen, bereits in Folge allerhöchster Resolution vom 12ten Mai 1841 rücksichtlich der Abgabenverhältnisse und

der Schuld des Koogs an die Staatsschuldenkasse ins Leben getretenen Vereinbarung, nunmehr die völlige Einverleibung des Börmerkoogs in das Amt Gottorff und zwar die Cropp Harde ins Werk zu setzen und das Ministerium allergnädigst zu autorisiren sein dürfte, in Übereinstimmung mit den oben alleruntherthänigst dargelegten Vorschlägen die nöthigen Verfügungen zu treffen, so dass demnach bezüglich der Sporteln und Gerichtsgebühren und nach Maassgabe des § 7 der Arrangementsbedingungen auch bezüglich der Stempelpapierabgabe die Koogseinwohner den Hardeseingesessenen gleichgestellt werden, wobei dem Hargesvogt der Cropp-Meggerdorff Harden ausdrücklich das ausschliessliche Recht auf die Ausfertigung der Contracte über Immobilien und die Haltung der Auctionen und Landverhäuerungen beizulegen; dass die in dem § 10 der Arrangementsbedingungen getroffene Bestimmung rücksichtlich der Ertheilung von Folien der Koogseingesessenen in dem Amts Gottorffischen Schuld- und Pfandprotocoll in der Weise auszuführen, dass dem Actuar für den südlichen Theil des Amts Gottorff zur Pflicht gemacht wird, das Koogs-Schuld- und Pfandprotocoll mit dem Augenblicke der geschehenen Einverleibung des Koogs zu schliessen und dagegen fortan jedes Protocollandum, sowie jede Eigenthumsübertragung von Immobilien unter den Koogseingesessenen in dem Schuld- und Pfandprotocoll für den südlichen Theil des Amts Gottorff unter beständiger Hinweisung auf die entsprechenden Folien in dem Koogs-Schuld- und Pfandprotocoll zu verzeichnen; dass in Übereinstimmung mit dem § 11 der Arrangementsbedingungen die Koogseingesessenen zu sämmtlichen, von dem Amte Gottorff als Commüne aufzubringenden Kosten, jedoch mit Ausnahme der Auebesichtigungskosten, der Abgabe für die Füllung des herrschaftlichen Eiskellers, der Kosten der Reinigung der Gottorfer Dämme, der Recognition an Ew. Majestäts Kasse wegen abgehandelter Dienste bei den herrschaftlichen Ländereien und des Wohnungsgeldes für den p. t. Amtsverwalter, nach Maassgabe ihres Landbesitzes und zwar vorläufig nach dem Verhältnis von 8 Pflügen zu der ordentlichen Pflugzahl des Amts von 584 Pflügen beizutragen haben; dass in Übereinstimmung mit dem § 7 der Arrangementsbedingungen sämmtliche den Koogseingesessenen durch die Octroi verliehenen Privilegien und Gerechtmass wegfallen, dass aber rücksichtlich der bisher geltenden, mit diesen Privilegien nicht in Verbindung stehenden Freiheiten des Koogs folgende Bestimmungen zu treffen, nämlich hinsichtlich der bisher-

gen Befreiung von herrschaftlichen Hand- und Spanndiensten, dass hierin durch die Incorporation des Koogs eine Abänderung des bisherigen Verhältnisses nicht eintrete und die Frage, inwiefern der Koog zur Leistung von allgemeinen Landes- und Domanialfuhren oder den dafür aufzubringenden Geldbeiträgen verpflichtet sei, nach den Bestimmungen der Verordnung vom 17ten December 1845 betreffend die Regulierung der Freifuhren, namentlich nach dem § 13 und 18 derselben zu beurtheilen sein werde; dass ferner die Befreiung des Koogs von Wegelasten ausserhalb derselben auch in Zukunft anzuerkennen, jedoch vorbehältlich der der Wegeverordnung vom 1sten März 1842 zufolge den einzelnen Theilen eines Districts eventuell obliegenden Hülfspflichten; dass der Koog der Stellung von Reuterpferden auch in Zukunft überhoben bleibe, jedoch ohne dadurch von den nach Pflugszahl zu entrichtenden Reuterpferdezulagegeldern befreit zu werden; dass endlich die dem Kooge zustehende Freiheit von der ordentlichen Magazinkorn- und Fouragelieferung auch in Zukunft anzuerkennen; wohingegen aber die bisherige, auf der Octroi beruhende Befreiung des Koogs von der Einquartierung in Kriegs- und Friedenszeiten, sowie die Jagdfreiheit in Gemässheit des § 7 der Arrangementsbedingungen nunmehr als wegfällig zu betrachten; dass die in dem § 13 der Arrangementsbedingungen den Koogseingesessenen zugesicherte Freiheit der Landveräusserung unter der hinzugefügten Beschränkung, dass die Erbauung von Wohnstellen im Kooge von der Genehmigung des Amthausen abhängig sein solle, welche nur dann zu gewärtigen, wenn eine näher festzusetzende Quantität Landes der zu erbauenden Wohnstelle zugelegt werde, auch in Zukunft aufrecht zu erhalten, wobei indess dafür Sorge zu tragen, dass die auf den betreffenden Grundstücken ruhenden herrschaftlichen Abgaben, wie auch theilbaren Commünelasten auf Grund eines vorher anordnungsmässig auszufertigenden und von dem Ministerium zu approbirenden Theilungsinstruments verhältnismässig mit übergehen und in den betreffenden Hebungsregistern umgeschrieben werden; dass es rücksichtlich des Deich- und Wasserlösungswesens nach Maassgabe der §§ 9 und 12 der Arrangementsbedingungen und in Übereinstimmung mit dem im Jahre 1842 von der vormaligen schleswig-holsteinischen Provinzialregierung getroffenen, von der derzeitigen Rentekammer approbirten näheren Bestimmungen zu verhalten, wobei nur hinzufügen, dass die namentlich Behuf des Deich- und Wasserlösungswesens etwa erforder-

derliche Contrahirung von Anleihen von Seiten des Koogs in jedem einzelnen Falle von der allerhöchsten Genehmigung abhängig zu machen; dass in Übereinstimmung mit dem § 8 der Arrangementsbedingungen das Amt eines Koogsverwalters für die Zukunft wegfällig wird und dagegen die Wahrnehmung der polizeilichen Functionen den Behörden des Amts Gottorff zu übertragen, wobei es dem Amthause zu überlassen, wegen Betrauung eines eigenen Officialen im Kooge mit der polizeilichen Unteraufsicht und Festsetzung einer entsprechenden Vergütung für denselben nach vorheriger Verhandlung mit den Koogseingesessenen die nöthigen Verfügungen zu treffen, sowie auch das Ministerium allergnädigst zu autorisiren sein dürfte, falls die Erlassung eines besonderen Regulativs für den Koog sich als Bedürfnis herausstellen sollte, die Entwerfung und Approbierung eines solchen zu veranlassen; dass ferner unter Wegfall der dem Kooge bisher zustehenden Gewerbefreiheit die in dieser Beziehung in dem Amte Gottorff geltenden Grundätze zur Anwendung kommen, wobei nur die gegenwärtig im Kooge befindlichen Gewerbetreibenden für ihre Person in dem Besitze der bisher von ihnen geübten Gerechtsame zu lassen und ihnen der Controlle halber von dem Ministerium desfällige Concessionen unentgeltlich und ohne Auflage von Recognitionen zu ertheilen; dass endlich der Koog nach Maassgabe des § 12 der Arrangementsbedingungen auch in Zukunft eine eigene Armencommüne bildet und das Armenwesen unter der Oberaufsicht des Gottorffer Visitoriums von 2 aus der Zahl der Koogsinteressenten zu erwählenden Armenvorstehern unter Direction des Predigers in Hallingstedt zu besorgen, während in der bisherigen Stellung des Koogs hinsichtlich des Kirchen- und Schulwesens zur Zeit keine weitere Veränderungen zu treffen.

Sämmtliche Anträge wurden von *Seiner Majestät* allerhöchst genehmigt.

Ferner referirte *der Minister für das Herzogthum Schleswig* [Wolffhagen] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die von dem Maurermeister Zander in Rendsburg nachgesuchte Erlaubnis mehrere, von ihm auf einer zur Feldmark der Dorfschaft Neubüdelndorf gehörigen Koppel aufgeführte Wohnhäuser stehen zu lassen, und einige andere Häuser, mit deren Bau daselbst begonnen ist, vollführen zu dürfen.

Übereinstimmend mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, dem

Maurermeister Zander in Rendsburg allergnädigst zu gestatten, die von ihm auf seiner auf der Neubüeldsdorfer Feldmark belegenen Koppel aufgeführten Häuser stehen zu lassen und die daselbst bereits angefangenen Häuser zu vollführen, jedoch unter der Bedingung, dass er sich in Ansehung der Ordnung der Communalverhältnisse und Abgaben den Anordnungen des Ministeriums für das Herzogthum Schleswig unterwerfe, und von jedem der gedachten Häuser, ausser dem ortsgewöhnlichen Kathengelde, eine von dem gedachten Ministerium näher zu bestimmende jährliche Recognition an die Königliche Kasse erlege.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Wolfhagen] refererede en allerunderdanigst Forestilling angaaende allernaadigst Udstykningstiladelse for flere Landeiendomsbesiddere i Haderslev, Apenrade og Hütten Amter.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at det under de iøvrigt sædvanlige Betingelser maa tillades:

- a) Jacob Skøts Arvinger i Heils, Haderslev Amt, fra deres derværende Gaard at afhænde et Stykke Land, stort 4 $\frac{5}{16}$ Skp. i Qvantitet, boniteret til 1 $\frac{2}{16}$ Skp., til Lieutenant Petersen sammesteds.
- b) Gaardmand Mikkel Holdt sammesteds fra hans derværende Gaard at afhænde et Stykke Land, stort 5 $\frac{9}{16}$ Skp. i Qvantitet, boniteret til 1 $\frac{9}{16}$ Skp. ligeledes til Lieutenant Petersen.
- c) Gaardmand Hans Jensen i Lunderup, Apenrade Amt, at dele hans $\frac{7}{24}$ Plov store Gaard i tvende Dele til Oprettelse af tvende nye Gaarde, store resp. c. $\frac{4}{24}$ og $\frac{3}{24}$ Plov, og
- d) Gaardmændene Jürgen Møller og Claus Sievers i Nübbel, Hütten Amt, fra deres resp. Gaarde at udskille hver $\frac{9}{16}$ Skp. i Qvalitet, boniteret til $\frac{3}{16}$ Skp., til Oprettelse af et nyt Familiested.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Wolfhagen] referirte darauf eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Erlassung der Einhalbprocentsteuer für den Übergang des auf dem Holm sub No. 517 in Flensburg belegenen Hauses cum. pert. von dem Physicus Duseberg daselbst auf den dortigen Bürgerverein und die unentgeltliche Auslieferung eines Stempelbogens No. 105 erster Klasse an diesen Verein.

In Übereinstimmung mit dem Antrage genehmigten *Seine Majestät* allerhöchst, dass für den beabsichtigten Übergang des auf dem Holm

sub No. 517 in Flensburg belegenens Hauses cum. pert. von dem Physicus Duseberg daselbst auf den dortigen Bürgerverein die Einhalbprocentübertragungssteuer erlassen und dem Verein der zu dem desfälligen Contracte erforderliche Stempelbogen unentgeltlich ausgeliefert werde.

Noch referirte *der Minister für das Herzogthum Schleswig* [Wolffhagen] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Regulirung mehrerer Gewerbe im Flecken Cappel, indem er beantragte, ob nicht festzusetzen sein möchte, dass Einjeder, der sich in Zukunft im Flecken Cappel niederlassen wolle, um das Bäcker-, das Böttcher-, das Buchbinder-, das Drechsler-, das Färber-, das Gläser-, das Goldschmiede-, das Klempner-, das Kürschner-, das Kupferschmiede-, das Lohgerber-, das Maler-, das Maurer-, das Rademacher-, das Schlachter-, das Schmiede-, (Huf-, Klein- und Nagelschmiede), das Schumacher-, das Schneider-, das Seiler-, das Tischler-, das Weissgerber- und das Zimmerhandwerk zu betreiben, falls er nicht an einem anderen Orte in der Monarchie das Meisterrecht bei einer Zunft seines Handwerks ordnungsmässig gewonnen oder wenn auch unzüftig, so dass erst nach beschaffter Probearbeit drei Jahre als Meister etablirt gewesen ist, ein von der Oberdirection zu bestimmendes und in Gegenwart des Fleckensvogts von zwei Sachverständigen zu besichtigendes Meisterstück verfertigen solle, worauf, wenn solches hinlänglich befunden worden, demselben gegen die Erlegung der in der Verordnung vom 19ten Februar 1738 bestimmten Gebühr an die Obrigkeit und die beiden Sachverständigen die Erlaubnis zur Treibung seiner Profession mittelst eines obrigkeitlichen Decrets zu ertheilen sei.

Seiner Majestät genehmigten allerhöchst diesen Antrag.

Sluttelig refererede *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Wolffhagen] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Resultatet af Chausseeanlægget mellem Aabenraa og Haderslev.

Overensstemmende med Indstillingen blev det af *Hans Majestæt* allerhøist approberet, at der til Dækning af Udgifterne ved Chausseeanlægget mellem Aabenraa og Haderslev, foruden de ved allerhøieste Resolution af 10de Marts 1852 og 12te April 1854 allernaadigst bevilgede Summer, endvidere af de paa Budgetterne for Finantsaaret 1854/55 og 1855/56 til Chausseevæsenet i Hertugdømmet Slesvig normerede Summer er udredet et Beløb af 4624 Rd. 45 Sk.

Hans Majestæt hævdede derpaa Geheime-Statsraads-Mødet.

J. Liebe.

Møde i geheimestatsrådet tirsdag d. 19. august 1856.

Aar 1856, Tirsdagen d. 19de August, var det Geheime-Statsraad forsamlet paa Christiansborg Slot under Hans Majestæt Kongens allerhøieste Præsidium. Conseilspræsidenten og Justitsministeren vare fraværende.

Udenrigsministeren [Scheele] refererede en allerunderdanigst Forestilling angaaende Tilbud fra den Kongelige Storbritaniske Regjering i Sundtoldsagen, idet han indstillede, om den Kongelige Befuldmægtigede ved Sundtoldforhandlingerne maatte være allernaadigst bemyndiget til i Fortrolighed at tilkjendegive den herværende Kongelige Storbritaniske Gesandt:

- 1) At den Kongelige Regjering er enig i, at den i Conferencen af 2den Februar d. A. som Vederlag for Sund- og Belttoldens fuldstændige Ophør forlangte Sum udredes ved Annuiteter i Løbet af 20 Aar, og intet har imod, at den for England beregnede Qvota converteres til £ St. efter et Forhold af 9 Rd. R. M. paa 1 £ St. Toldfriheden tilkommer engelske Skibe fra den Dag, Annuiteterne begynde at løbe.
- 2) Den Kongelige Regjering vil selvfølgelig ikke blot vedligeholde Fyr-Vager- og Lodsvæsenet i Sundet og Belterne, men ogsaa give disse Indretninger den Udvikling, den anser fornøden i Skibsfartens Interesse.
- 3) Skibene ville under ingen Omstændighed blive underkastede nogen Standsning i Belterne og Sundet, ligesom heller ikke nogen Lodsning vil finde Sted i disse Farvande.
- 4) Den Kongelige Regjering erklærer endvidere, at ligesom Landtransitforholdene, saavel som Monarchiets Toldforhold i det hele, allerede ere Gjenstand for dens nøieste Overveielse og Bearbeidelse, saaledes vil man kunne holde sig forvisset om, at alle Hensyn til, hvad der virkelig kan siges at være tids- og hensigtssvarende for Transittoldforholdene, ville blive tagne, uden at der eensidig lægges Vægt paa de Kongelige Finantsers eensidige Interesse.
- 5) Det er underforstaaet, at den eventuelle Overenskomst vil i Overensstemmelse med de respektive Landsforfatninger være at underkaste vedkommende Repræsentationers Sanction.

Hans Majestæt Kongen bifaldt allernaadigst det Indstillede.

Hans Majestæt hævdede derpaa Geheime-Statsraads-Mødet.

J. Liebe.

Møde i geheimestatsrådet lørdag d. 30. august 1856.

Aar 1856, Løverdagen d. 30de August, var det Geheime-Statsraad forsamlet paa Slottet Eremitagen under Hans Majestæt Kongens allerhøieste Præsidium.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Scheele] referirte eine allerunterhänigste Vorstellung betreffend die Veräusserung der sogenannten Holzhude bei Gr. Barnitz im Amte Rethwisch, indem er beantragte, ob es nicht allerhöchst zu genehmigen sein möchte, dass die sogenannte Holzhude bei Gr. Barnitz dieser Dorfschaft gegen Erlegung eines Kaufpreises von 80 Rt. sowie under sonstigen angemessenen Bedingungen namentlich mit der Bestimmung eigenthümlig überlassen werde, dass für die herkömmliche Nutzung derselben als Stapelplatz abseiten des lübschen Stadtstiftdorfes Westerau ein geeigneter Platz ausgelegt werde, und ob nicht das Ministerium allergnädigst zu autorisiren sein möchte, das zu dem Ende weiter Erforderliche zu veranlassen.

Seine Majestæt genehmigten allerhöchst diesen Antrag.

Justitsministeren [Simony] refererede en allerunderdanigst Forestilling angaaende Livstrafs Eftergivelse for Forbedringshusfange Hans Christian Roland eller Rohland.

I Overensstemmelse med Indstillingen behagede *Hans Majestæt* allernaadigst at eftergive Forbedringshusfange Hans Christian Roland eller Rohland den ham ved Høiesterets Dom af 28de f. M. for Omgjængelse mod Naturen, i Medfør af D. L. 6-13-15 idømte Straf af Baal og Brand, mod at han, efter at have udstaaet de ham ved Kjøbenhavns Criminal- og Politirets Domme af 4de Februar og 16de September 1854 tilfundne Straffe af ialt 5 Aars Forbedringshusarbejde, hensesættes til lige Arbeide i 3 Aar.

Justitsministeren [Simony] refererede dernæst en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at afdøde Husmand Jens Larsens Enke, Almissemelen Maren Jespersdatter af Kirkendrup under Odense Amt, allernaadigst maa eftergives den hende ved Høiesterets Dom af 3die Juni sidstleden i Henhold til Brandforordningen af 29de Februar 1792 § 8, cfr. Forordningen 26de Marts 1841 § 14, for ved Uforsigtighed at have foraarsaget, at det af hende fæstede Hus i Kirkendrup afbrændte, i Mangel af Betaling af en hende til den almindelige Brandforsikringskasse for Landet idømt Erstatning af 116 Rd. 88 Sk., til fundne Straf af Fængsel i 4 Dage.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede.

Fremdeles refererede *Justitsministeren* [Simony] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Strafformildelse for Johanne Birgithe Larsen af Helsingør.

Overensstemmende med Indstillingen behagede *Hans Majestæt* allernaadigst at eftergive Johanne Birgithe Larsen af Helsingør den hende ved Høiesterets Dom af 31te f. M. for Tyveri, i Medfør af Fr. 11te April 1840 § 13 ifundne Straf af 1 Aars Forbedringshusarbeide, mod at hun hensættes i Fængsel paa Vand og Brød i 4 Gange 5 Dage.

Endvidere refererede *Justitsministeren* [Simony] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at den Husmand Jesper Laursen af Them under Skanderborg Amt ved Høiesterets Dom af 30te April d. A. for Ildspaesættelse ifunde Straf af 8 Aars Tugthusarbeide allernaadigst maa formildes til 2 Aars Arbeide i Forbedringshuset.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Justitsministeren [Simony] refererede derefter en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at der allernaadigst maa forundes Enke efter Prokurator Haugsted, Ane Cathrine Haugsted, født Holm, af Odense, Bevilling til, at Pigen Cathrine Jensen, født udenfor Ægte-skab den 1ste Juni 1833 og døbt i St. Knuds Kirke i Odense d. 3die s. M., en Datter af Karen Jensdatter og Mads Hansen, maa anses som hendes ægte Barn, saaledes at det fører Navnet Cathrine Haugsted og tager Arv efter hende, dog at denne Arv ikke overstiger, hvad hun i Medfør af den gjældende Lovgivning rettelig maatte kunne tillægges det ved en testamentarisk Disposition.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede.

Justitsministeren [Simony] refererede en allerunderdanigst Forestilling om Forhøielse af det Lønningstillæg, der er tilstaaet de paa de aarlige Landsessioner udcommanderede Underofficerer.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at det Lønningstillæg af 64 Sk. daglig, der ifølge allerhøieste Resolution af 11te Februar 1840 er tilstaaet de paa de aarlige Landsessioner udcommanderede Underofficerer, maa forhøies til 1 Rd. daglig, samt at det hertil fornødne Beløb af indtil 250 Rd. maa optages paa Justitsministeriets Budget.

Justitsministeren [Simony] refererede en allerunderdanigst Forestilling angaaende Strafformildelse for Husmand Peder Rasmussen af Lisberg under Aarhus Amt.

Overensstemmende med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at den Husmand Peder Rasmussen af Lisberg under Aarhus Amt ved Hasle med flere Herreders Extrarets Dom af 25de Juni d. A. for ulovlig Omgang med Hittegods idømte Straf af Fængsel paa Vand og Brød i 3 Dage formildes derhen, at han, istedetfor at lide efter Dommen, erlægge en Mulkt af 10 Rd. til Amtets Fattigkasse.

Justitsministeren [Simony] refererede derpaa en allerunderdanigst Forestilling angaaende Strafformildelse for Bødkermester Peder Richter og Ane Emilie Johannsen, idet han indstillede, at den Bødkermester Peder Richter og Ane Emilie Johannsen eller Hansen her af Staden ved Høiesterets Dom af 3die Juni d. A. for at have siddet Kjøbenhavns Magistrats Dekret af 26de October f. A. om at entholde sig fra hinanden overhørig, idømte Straf af at hensættes i Fængsel paa Vand og Brød, hver i 2 Dage, allernaadigst maa eftergives dem, mod at de erlægge en Mulkt til Kjøbenhavns Fattigvæsens Hovedkasse, der for Richters Vedkommende bestemmes til 50 Rd. og for Johannsens til 20 Rd.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede.

Videre refererede *Justitsministeren* [Simony] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Tugthusfange Ane Margrethe Nielsdatters Løsladelse.

Overensstemmende med Indstillingen behagede *Hans Majestæt* allernaadigst at eftergive Tugthusfange Ane Margrethe Nielsdatter, der under 16de April 1853 er inddømt i Straffeanstalten paa Christianshavn for at udstaa den hende ved den Kongelige Landsover- samt Hof- og Stadsrets Dom af 26de Marts s. A. i Medfør af Forordningen 26de Marts 1841 § 13 cfr. § 4 tilfundne Straf af 6 Aars Tugthusarbeide, den tilbagestaaende Del af Straffetiden.

Justitsministeren [Simony] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Ægteskabet mellem Væver Peder Laursen af Balle i Bredsten Sogn under Veile Amt og Ane Cathrine Andersdatter af Store Lihme maa være aldeles ophævet, og at det maa tillades den førstnævnte at indgaa nyt Ægteskab navnlig ogsaa med Cathrine Frederikke Jacobsen af Balle, uanset at han med hende har bedrevet Hor, samt at bemeldte Peder Laursen maa eftergives den ham for den begaaede Horforseelse ved Veile Amts Resolution af 12te Marts sidstleden dicterede Straf af Fængsel paa Vand og Brød i 2 Gange 4 Dage.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det Indstillede.

Sluttelig refererede *Justitsministeren* [Simony] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Ægteskabet mellem forhenværende Amtstuefuldmægtig Peter Lassen Bjerring af Viborg og Bartholine Laurette Bjerring, født Karmark af Aalborg, paa de af Konen ved den for Aalborg Amts Forligelsescommission foretagne verdslige Mægling af 26de Mai d. A. fremsatte, og af Manden ved den ved Viborg Amts Forligelsescommission foretagne Mægling af 2den Juli næstefter vedtagne Vilkaar, fuldstændig maa ophæves, samt at det maa tillades Konen at indlade sig i nyt Ægteskab.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Finantsministeren [Andræ] refererede en allerunderdanigst Forestilling angaaende Lønningstillæg vor de ved Toldvæsenet i Hertugdømmet Lauenborg ansatte Embeds- og Bestillingsmænd.

I Overensstemmelse med Indstillingen behagede *Hans Majestæt* allernaadigst at tillade, at der for indeværende Finantsaar udbetales i overordentlig Lønningstillæg til de i den Forestillingen vedlagte Fortegnelse opførte Personer det for hver især anførte efter de i Lov af 27de Mai d. A. indeholdte Forskrifter beregnede Tillæg, samt at det dertil fornødne Beløb af 3.990 Rd. ekstraordinært udredes af Hertugdømmet Lauenborgs Intrader.

Krigsministeren [Lundbye] refererede en allerunderdanigst Forestilling angaaende en ved 4de Linie-Infanteribataillon den 1ste dennes afsagt Krigsretsdom, hvorved Menig Niels Pedersen af Vesteregede, for Tyveri i Forbindelse med Indbrud er tilfundet 3 Aars Forbedringshusarbeide.

Overensstemmende med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at det har sit Forblivende ved den Arrestanten, Menig af 4de Linie-Infanteribataillon Niels Pedersen af Vesteregede idømte Straf.

Indenrigsministeren [Unsgaard] refererede en allerunderdanigst Forestilling om, at de i Lov af 28de Januar d. A. angaaende nogle midlertidige Foranstaltninger sigtende til at sikre Staden Kjøbenhavn tilstrækkelig Forsyning med billige Livsfornødenheder indeholdte Bestemmelser maa forblive gjældende indtil 31te December 1857.

I Overensstemmelse med Indstillingen bemyndigede *Hans Majestæt* allernaadigst Indenrigsministeriet til ved en Bekjendtgjørelse at give de i Loven af 28de Januar d. A. angaaende nogle midlertidige Foranstaltninger sigtende til at sikre Staden Kjøbenhavn tilstrækkelig For-

syning med billige Livsfornødenheder indeholdte Bestemmelser Gyldighed indtil den 31te December 1857.

Fremdeles refererede *Indenrigsministeren* [Unsgaard] en allerunderdanigst Forestilling om Rigsdagens Sammenkaldelse, idet han henstillede, om Rigsdagen for indeværende Aar allernaadigst skal sammenkaldes til Løverdagen den 4de October eller til Mandagen den 6te October.

Hans Majestæt resolverede allerhøiest, at Rigsdagen bliver at sammenkalde til Løverdagen den 4de October.

Sluttelig refererede *Indenrigsministeren* [Unsgaard] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at der ved allernaadigst Bevilling, som bliver at indløse med 28 Rd. 48 Sk., maa forundes »de mindre Landeieendomsbesidderes Forsikkringsforening for Uheld paa Kreaturer i Nørrejyland, stiftet 1856«, Fritagelse for Brug af stemplet Papir til de Deklarationer og Assurance-Anmeldelser, som udstedes af de i Foreningen indtrædende Medlemmer, paa Vilkaar, at det i disse Dokumenter indføres, at de ifølge Bevillingen udfærdiges paa ustempelt Papir, samt forsaavidt der kunde blive Spørgsmaal om Transporter af dem, at der da til disse bliver at bruge anordningsmæssigt stemplet Papir.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Wolfhagen] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Begnadigung des Inculpaten Wilhelm Redlich in Husum, indem er beantragte, ob nicht die wider den Inculpaten Wilhelm Redlich oder Reglich aus Deebkau im Königreich Preussen, zur Zeit in Husum, mittelst Erkenntnisses des Appellationsgerichtes für das Herzogthum Schleswig vom 9ten August d. J. wegen Brandstiftung erkannte lebenswierige Zuchthausstrafe aus allerhöchster Gnade auf eine fünfjährige Zuchthausstrafe herabzusetzen sein dürfte, jedoch dergestelt, dass der Inculpat nach ausgestandener Strafe angehalten wird, das Land zu räumen unter der ausdrücklichen Verwarung, dass im Fall des Wiederbetretens der hiesigen Lande die wider ihn erkannte Zuchthausstrafe sofort werde zur Ausführung gebracht werden.

Seine Majestät genehmigten allergnädigst diesen Antrag.

Fremdeles refererede *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Wolfhagen] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Bestemmelser af

de Priser, hvorefter det i Hertugdømmet Slesvig for Aaret 1856 udskevne, men ikke in natura leverede Magasinkorn, Hø og Halm skal betales.

I Overensstemmelse med Indstillingen bemyndigede *Hans Majestæt* allernaadigst Ministeriet for Hertugdømmet Slesvig til allerunderdanigst at forelægge et i Overensstemmelse med det Forestillingen hoslagte Udkast i det danske og tyske Sprog udfærdiget Patent angaaende Bestemmelsen af de Priser, hvorefter det i bemeldte Hertugdømme for Aaret 1856 udskevne, men ikke in natura leverede Magasinkorn, Hø og Halm skal betales.

Sluttelig refererede *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Wolfhagen] en allerunderdanigst Forestilling om Tilladelse for Eieren af Speilfabriken Christiansdal i Haderslev Amt til ved en Kanals Anlæg at gennemskjære en Hammelev Sognekald tilhørende Eng.

Overensstemmende med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at det tillades Eieren af Speilfabriken Christiansdal i Hammelev Sogn, Haderslev Amt, til Udførelsen af et af ham paatænkt Kanal-anlæg til Haderslev-Dam at gennemskjære et Hammelev Sognekald tilhørende Engskifte No. 32 »Troldkjærsskifte« kaldet, saaledes at af dettes søndre Ende et Areal af 11/16 Skp. Land, Tønden beregnet til 320 □ Roder, optages af Kanalen, mod at Eieren af bemeldte Fabrik i Godtgjørelse herfor aarlig udreder til Sognekaldet et Beløb af 2 Rd. R. M.

Hans Majestæt hævede derpaa Geheime-Statsraads-Mødet.

J. Liebe.

REGISTRE

NAVNEREGISTER

- Aamühlen (Schwarzenbeck amt), 77.
 Adamsgave (Maribo amt), 551.
 Adler, Carl August, postembedsmand, Hamborg, 72.
 Adler, D. B., handelshus, København, 93.
 Adsbøl (Slesvig), 32.
 Agerskov, indrulleringschef, 557.
 Ahlefeldt, Carl Friedrich Georg v., godsejer, Eskilsmark, 136.
 Ahlefeldt, Ernst Carl v., landråd, Olpenitz, 136.
 Ahlefeldt, Friedrich Carl Heinrich v., fhv. direktør for den slesvigske overret, 137.
 Ahlefeldt-Laurvig, Chr. Johan Fred., oberst, 290.
 Ahlmann, Friedrich, sognefoged, Cremppe, 78.
 Ahlmann, Otto Frederik, Gråsten, 256.
 Ahrens, Anna Maria, f. Mohrbeck, gift med sæbefabrikant J. F. Ahrens, Altona, 142.
 Ahrens, Johann Friedrich, sæbefabrikant, Altona, 142.
 Ahrensburg gods (Itzehoe distrikt), 57, 335.
 Ahrensböck (Holsten), 459.
 Ahretoft gods (Slesvig), 387.
 Albek, Ane Nielsdatter, gift med Hans Dahl Jensen, Høgsholt, 280.
 Albjerg (Svendborg amt), 210.
 Albuén (Kappel sogn, Lolland), 229.
 Algreen-Ussing, Tage (1797—1872), generalprokurør, 49.
 Almindingen (Bornholm), 547.
 Als, 111, 400.
 Alsted sogn (Sorø amt), 130.
 Alt-Bennebek (Krop sogn), 100.
 Altona, 30, 87, 92, 154, 206, 217, 272, 275, 353, 434, 446, 459 f., 515, 518.
 Amager birk, 259.
 Amaliegade (København), 9.
 Amalienborg slot, 50, 85, 284 f.
 Amerika, 25, 80, 583. Se også USA.
 Andersdatter, Ane Cathrine, gift med væver Peder Laursen, Balle, 623.
 Andersdatter, Johanne, straffefange, 280.
 Andersen, Anders, fæstningsslave, 450.
 Andersen, Anders, mølleforpagter, Egholm, 491.
 Andersen, Carl, indsidder, Ballegård Skov, 393.
 Andersen, Christen, møller, Hegnet, 398.
 Andersen, Chr. Detlev, gæstgiver, Højer, 308 f.
 Andersen, Jørgen, straffefange, Viborg, 121.
 Andersen, Lars, gårdmand, Dræby, Munkebo sogn, 468.
 Andersen, Lauge, tjenestekar, Lejrskov, 493.
 Andersen, Mads, gårdmand, Skovlundgård (Ålborg amt), 284.
 Andersen, Niels Peter, Lerbæk, 76.
 Andersen, P., jernstøber, Svanholm, 318.
 Andersen, Peder, arrestant, Sørup, 76.
 Andreassen, Niels, straffefange, København, 121.
 Andresen, Andreas Moritz, straffefange, 16.
 Andresen, Detlef Andreas, indsidder, Christian Albrechtskog, 349.

- Andrup, Laurs Laursen, fæstningsslave, 122.
- Andræ, C. G. (1812—93), finansminister, 173, 416.
- Angel, 557.
- Anholt, 71.
- Anker forstdistrikt (Lauenborg), 124.
- Anthonisdatter, Bodil, straffefange, 304.
- Antvorskov birk, 428 f., 528.
- Anverwisch (Ditmarsken), 482.
- Arboe, N. P., byfoged, Hillerød, 141.
- Arns herred (Slesvig), 202.
- Arnæs syssel (Island), 236.
- Arpe, Dorothea Margaretha, f. Ruberg, enke, Passau, 306.
- Arresødal hovedgård, 84.
- Arts herred, 499.
- Arvelund (Maribo amt), 551.
- Askø, 228.
- Aventoft sogn (Tønder amt), 433.
- Avery, Otis, dr., New York, 318.
- Asmussen, landinspektør, 397.
- Asmussen, Jens, kådner, Stenbjergskov, 230.
- Asmussen, Mads Mortensen Crilles, forbedringshusfange, 406.
- Asmussen, Magdalena, enke, Stenbjergskov, 231.
- Assens amtstuedistrikt, 396.
- Assens sogn (Vejle amt), 388.
- Augustenborg, 19, 99, 231, 350, 400, 504, 517, 530, 559.
- Avnede sogn (Maribo amt), 599.
- Babbe, Johann Heinrich, kådner, Kaköhl, 55.
- Bagge, P. F., apoteker, Maribo, 406.
- Bahr, mølleforpagter, Schmalstedt, 447.
- Bahr, Heinrich Chr. Theodor, mølleforpagter, dr. med., Rendsborg, 247.
- Bahrenhofer Wohld (Holsten), 205.
- Bajer, Nicolai, Vester Marie sogn, 547.
- Ballum, 452.
- Bang, P. G. (1797—1861), premierminister, 172, 252, 305, 331 f., 356, 367, 370, 446, 494, 592, 605, 620.
- Bankiel sø (Halk sogn), 79.
- Barfoed, Peter, urtekræmmer, København, 609.
- Barløse sogn (Odense amt), 596.
- Barrit sogn (Vejle amt), 388.
- Barsfleth (Holsten), 503.
- Bartel, M., arkivar i det holstenske sanitetskollegium, 314.
- Bastian, straffefange, St. Croix, 393.
- Bastorf, bondefoged, Gr. Buchwald, 447.
- Baudissin, Fr. Carl v., godsejer, Knoop, 136.
- Baudissin, J. F. Chr. v., greve, Borstel, 132.
- Bauer, Wilhelmine Friederike Louise, f. v. Ahlefeldt, forpagter, Mönckenbrook, 314.
- Becker, Carl Frederik, straffefange, 122.
- Behn, bankdirektør, Altona, 446.
- Behn, Wilh. Friedrich Georg, professor, Kiel, 595.
- Behncke, møller, Gottorp, 351.
- Beidenflath, 58.
- Bentien, Ernst Heinrich Andreas, kommis, Kiel, 373.
- Bentzon, enkefrue, Judithsfancy, 585.
- Berg, Peter, sejmagemester, 520, 533.
- Berg, Sven Pehrson, Bygholm, arrestant, 550 f.
- Bergsøe, A. F. (1806—54), statistiker, 31.
- Berkemeyer, Ernst Philipp, landråd, Thurow, 72 f.
- Berlin, 8, 26, 148, 345 f., 453.
- Bernhard, Michael Ludwig, frisør, Flensborg, 255.
- Berthelsen, P. I., kunstdrejermester, København, 319.
- Bertouch, S. A. P. Poniatowsky, v., toldkasserer, Altona og Ottensen, 131 f.
- Bevtoft hede, 579.
- Bidstrupgård, 93, 137.
- Bille, C. St. A. (1828—98), redaktør, 233.
- Bille, Steen Andersen (1797—1883), marineminister, 84, 86, 162, 172.
- Bille-Brahe, Henrik (1798—1875), dansk gesandt i Wien, 8, 54.

- Bille-Brahe, P. F. (1824—82), baron, diplomat, 531.
- Bindesbøll, Gottlieb (1800—56), arkitekt, 93.
- Birket sogn (Maribo amt), 599.
- Bjarnason, Eyolfur, 204.
- Bjerre herred, 388 ff.
- Bjerre mølle, 398.
- Bjerre sogn (Vejle amt), 388.
- Bjerrebye, Hans Jensen, 610.
- Bjerring, Bartholine Laurette, gift med amtstuefuldmægtig P. L. Bjerring, Viborg, 624.
- Bjerring, Peter Lassen, amtstuefuldmægtig, Viborg, 624.
- Blankenese, 133, 332, 459 f.
- Blixen-Finecke, Carl Frederik (1822—73), baron, politiker, 10.
- Blome, Adolph, v. (1798—1875), politiker, 131.
- Bluhme, C. A. (1794—1866), udenrigsminister, 44, 60, 63, 91, 139, 172, 332, 469 ff., 473 f.
- Blumendorf gods (Itzehoe distrikt), 335.
- Blæsborg mølle (Augustenborg herred), 250.
- Blæsenborg, Rasmus Larsen, Skovby, 521.
- Boccius, forpagter, Lauenborg, 143.
- Bock, A. C., fabrikant, København, 463.
- Bocklund (Krop sogn), 100.
- Bogense, 160.
- Boiskov (Vonsbæk), 29.
- Bolter, Jasper Paul, skipper, Helgoland, 422.
- Bonde, Frederik, forpagter, Broballe, 231.
- Bonelli, Gaetan, fabrikant, Turin, 201.
- Bonn, enkefrue, Holstendorf, 284.
- Bonnichsen, jernstøber, Haderslev, 449.
- Bordesholm, 141, 206 f., 263 f., 346, 374, 447.
- Bordesholm skovdistrikt, 608.
- Bork, Jørgen, gårdmand, Klautoft, 591.
- Bornholm, 161, 337, 396, 491, 547, 575.
- Bornholms Vesterherred, 547.
- Borreby sogn, 64.
- Borries, godsejer, Dalldorf, 518.
- Borstel gods (Itzehoe distrikt), 335.
- Borthig, Chr. Wilh., sekondløjtnant, 526.
- Borup sogn, 574.
- Bostrup, Morten Jensen, arbejdsmand, 76.
- Bothkamp (Preetz godsdistrikt), 263.
- Boye, Jens Henrik Christiansen, arrestant, 596.
- Boysen, Theresia Elisabeth, født Tedsen, straffefange, Pellworm, 165.
- Brahretolleborg, baroniet, 152.
- Bramstrup hovedgård (Nørre-Lyndelse sogn), 229.
- Brandenhof, Anders, kådner, Skibelund, 591.
- Branderslev sogn (Maribo amt), 599.
- Braue, Gerhard, forpagter, Thielenhemme, 253.
- Bredal, Lenc (1736—86), gift med købmand Niels Brock, 242.
- Brede, 612 f.
- Bredeneck (Kiel godsdistrikt), 263.
- Bredsted amt, 557.
- Bregentved gods, 59.
- Bregninge sogn (Maribo amt), 600.
- Bregninge (Svendborg amt), 458.
- Broballe (Als), 231.
- Brock, Niels (1731—1802), købmand og legatstifter, 242.
- Brockdorf (Steinburg amt), 27, 571.
- Brockdorff, Hans Adolph, overretsråd, Glückstadt, 36, 131.
- Brockdorff, Hans Ulrik Ludvig, dansk gesandt i Berlin, 453.
- Brockenhuus-Schack, Knud Bille (1823—92), greve, 24.
- Brockmann, Heinrich Dietrich Vincent, Langenfelde, 133.
- Brodersen, rektor, Ætersen, 147.
- Broe, Niels Peter, urtekræmmer, København, 152.
- Broholm, stamhuset, 210.
- Brohus (Vestervig sogn), 159.
- Bromme mølle, 409, 411.
- Bruhn, J. H. C., pottemager, Sande, 572.

- Brunsbüttel (Holsten), 420 f., 475.
 Brunsmark forstdistrikt (Lauenborg), 124.
 Brunstorf (Lauenborg), 246.
 Brusker herred, 477.
 Bruxelles, 179.
 Brügge, Magdalena Dorothea Friederikke, mejerske, Bustorp, 339.
 Brünnicke, Flora, enke efter drejer og tambour Brünnicke, Nyborg, 550.
 Brünnicke, Stine, gift med sømand H. N. Larsen, Nyborg, 550.
 Brünning, Johann Heinrich, lærer, Kiel, 5.
 Brøns, 17.
 Bråskov (Vejle amt), 389.
 Buchholz, Merret, f. Jensen, enke, Keitum, 320.
 Buchwald, C. v., landråd, medlem af rigsrådet, 74, 85.
 Buchwaldt, Caspar v., godsejer, Neudorf og Tralau, 132.
 Buchwaldt, Gregers Chr. v., hofchef, kaptajn, 131.
 Buckram, Chr. Berthelsen, fæstnings-slave, 122.
 Bundhorst (Preetz godsdistrikt), 263.
 Bunken, Christensen, bud, København, 392.
 Burg, 255.
 Busekist, Joh. Joachim Hartwig, hjul-mager, Dalldorf, 421.
 Büchen, 8, 143, 345 f., 605.
 Bülow, B. E. v., dansk gesandt ved Forbundsagen i Frankfurt, 87 f.
 Bülow, Detlef Heinrich v., gehejme-konferensråd, Bothkamp, 132.
 Bülow, Friedrich, fhv. provst for St. Johannesklosteret, Slesvig, 137.
 Bünzen (Rendsborg amt), 422.
 Bøking herred, 542.
 Bøllemose, Jørgen Andersen, bolsmand, Orte, 398.
 Börmerkoog (Gottorp amt), 614 f.
 Børresen, Morean, fæstnings-slave, 122.
 Børsen (København), 394, 408 f.
 Bådesgård gods, 129.
 Båg herred, 596.
 Båstrup, se Bostrup.
 Callisen, Chr. Friedrich (1777—1861), generalsuperintendent, Slesvig, 4.
 Carl (1813—78), hertug af Slesvig-Holsten-Sønderborg-Glücksborg, 131, 522.
 Carlsen, Christen, tugthusfange, København, 121.
 Carlsen, Hans Rasmussen (1810—87), stamhusbesidder, politiker, 303.
 Carlshütte (Rendsborg), 240.
 Caroline (1793—1881), arveprinsesse, 478.
 Carstens, apotekerlærling, Oldenburg, 27 f.
 Carstens, Carl Heinrich, mølleforpagter, Stenten, 464.
 Carstensen, Marie Margrethe, arrestant, 388.
 Caspersen, sognefoged, Nortorf, 337.
 Cetti, I., kommandør for gendarmeriet i Holsten, 525.
 Challetan, Jean François Felix, Paris, 612.
 Chenot, Claudi Bernhard Adrian, 236.
 Christensdatter, Ane Marie, gift med glarmester J. P. Jørgensen, Durup, 25.
 Christensdatter, Inger Marie, tjeneste-pige, Eget hovedgård, 151.
 Christensdatter, Kirsten, gift med Anders Pedersen Guldberg, Hygum, 344.
 Christensdatter, Sophie, Haastrup, 547.
 Christensen, Chr., kaptajn i borgervæbningen, Århus, 96.
 Christensen, Jacobine, København, 392.
 Christensen, Jens, straffefange, Viborg, 199.
 Christensen, Jørgen Fr., gartner, Haderslev, 565.
 Christensen, Lauritz Chr., København, 392.
 Christensen, Niels, husmand, Torslundemagle, 151.
 Christensen, Niels Christian, Spåbæk (Vinding), 391.

- Christensen, Niels Peter, straffefange, Kolstrup (Hjørring amt), 281.
- Christensen, Rasmus, tjenestekar, Nærum, 76.
- Christian V (1646—99), dansk konge, 342.
- Christian VIII (1786—1848), dansk konge, 341 f.
- Christian IX (1818—1906), dansk konge, 605.
- Christiansborg slot, 84 f., 172, 174, 200, 214, 234, 245, 252, 370, 394, 412, 422, 430, 439, 453, 462, 478, 494, 506, 516, 523, 529, 543, 559 f., 565, 570, 583, 620.
- Christiansdal (Haderslev amt), 249, 626.
- Christiansdal, baroniet, 392.
- Christiansdatter, Karen, datter af indsidder Chr. Johansen, Høbjerg, 10.
- Christiansen, Anna Catharina, straffefange, Bargum, 377.
- Christiansen, Johanna Dorothea, gift med arbejdsmand Peter Mathias Christiansen, Tønder, 328.
- Christiansen, Peter Mathias, arbejdsmand, Tønder, 328.
- Christianshavn, 90, 623.
- Christiansholms birk, 600.
- Christianssæde, grevskabet, 159.
- Christianssædes birk, 599 ff.
- Christiansted, (Vestindien), 393.
- Christiansø, 66, 257 ff., 338.
- Christoffersdatter, Dorthe, gift med Christen Nielsen, Oddense, 454.
- Cismar amt, 480 f.
- Clamp gods (Holsten), 125.
- Clausen, Anne Christine, f. Christensen, København, gift med tjener Hans Clausen, 492.
- Clausen, Asmus, kådner, Tolck, 330.
- Clausen, Carl Heinrich, apoteker, Oldenburg, 27.
- Clausen, Chr., arrestant, København, 550.
- Clausen, Hans, tjener, 492.
- Clausen, H. N. (1793—1877), professor, 74.
- Clausen, Jürgen Christensen, møller, Rellingen, 545.
- Claussen, Johann Hinrich, landbruger, Wrohm, 253.
- Claussen, Joh. Severin Theodor, dr. med., Arroe, 32.
- Clement, gårdejer, Haksted, 78.
- Cochraïne og co., Dudley, 432.
- Coninck, G. de, Paris, 511.
- Conradt, Jørgen (1771—1851), fhv. stadshauptmand, 433.
- Conradt, Sophie Amalie, f. Holm (1769—1842), gift med stadshauptmand Jørgen Conradt, 433.
- Corbet, Riginald John, 395 f.
- Cossel, J. D., amtmand, Rendsborg, 131.
- Crempe (Holsten), 78.
- Cronshagen, 263 f., 316, 346.
- Cuba, 80.
- Dahl, Andreas Frederik, malermester, København, 319.
- Dahlstrøm, Frd. Chr. Emil, departementschef, 140.
- Dahr, forpagter, Ydernæsgården, 128.
- Dall, Christian, halvkådner, Holm, 591.
- Dalldorf gods (Lauenborg), 518.
- Dallund, stamhuset, 10.
- Dammann, Catharina, arrestant, Horst, 569.
- Danckell, F. H., civilingeniør, København, 416.
- Danielsen, Adolph, 339.
- Danker, Johann Detlev, kådner, Ovendorfer Redder, 141.
- Danmark, kongeriget, 37 f., 47, 49, 53, 81, 105, 168, 176, 212, 243 f., 315, 353, 412, 415, 417, 449, 455 f., 531, 544, 555, 590, 604, 606.
- Danneskjold-Samsøe, O. C. S., over-skænk, greve, 341.
- Dannevirke, 39.
- Daugård sogn (Vejle amt), 389.
- David, C. N. (1793—1874), politiker, 49, 52, 521.
- Demolon, René Charles Marie, St. Malo, 248.
- Depenau (Preetz godsdistrikt), 263.
- Dicksand (Holsten), 28, 135.

- Dieckmann, I. C., skomagermester, Glückstadt, 305.
- Diedrichsen, Diedrich Thomas, Vesterland, 157.
- Diedrichsen, Margaretha Christina, Vesterland, 157.
- Diedrichsen, Metta, f. Johannsen, gift med D. T. Diedrichsen, Vesterland, 157.
- Dieterich, Catharina Wilhelmina Elisabeth, f. Zorn, Altona, 35.
- Dirckinck-Holmfeld, E. R. F., kommandørkaptajn, 578.
- Dithmer, Hans Heinrich, agent, Gråsten, 544.
- Ditmarsken, 28, 420 f., 481, 571.
- Dittmann, Th., stud. med., Flensborg, 78.
- Doberstorf (Kiels godsdistrikt), 263.
- Docken huden (Holsten), 332.
- Donner, C. H., Bankier, 28.
- Donneruphede, 397.
- Donse, 506, 523.
- Drage (Stapelholm), 339.
- Drage skovdistrikt, 608.
- Dreyer, I. C. F., major i ingeniørkorpset, 61.
- Drøge, Ernestine Sophie Friederike, f. Wörmbcke, gift med kroejer F. H. E. Drøge, Rastorff, 6.
- Drøge, Friedrich Heinrich Ernst, kroejer, Rastorff, 6.
- Duebrødre kloster, 548, 577.
- Duncker, Johann Jacob Friedrich, håndværkssvend, Rostock, 568 f.
- Duseberg, fysikus, Flensborg, 618 f.
- Duvenstedt (Hohn sogn), 100, 288.
- Dynesen, Jens Chr., Ørre, 477.
- Dänischenhagen (Slesvig), 309 f.
- Dänischwohld, 557.
- Døllefjelde sogn (Maribo amt), 600.
- Döring, H. E. A. F. v., amtmand, Cismar, 132.
- Ebbesen, Marcus, bagermester, Flensborg, 257.
- Ebeltoft, 228.
- Eck, Friedrich Gottlieb, førster, Brunstorf, 246 f.
- Eckermann, Ludwig Harald, dr. med., Glückstadt, 91.
- Eckernförde, 29, 39, 402.
- Eckernförde herred, 328, 462.
- Eckhorst (Holsten), 458 f.
- Egebæk (Slesvig), 257.
- Eggert, Margaretha, arveforpagter, Bahrenhof, 205.
- Egholm, stamhuset, 491 f.
- Egå, 11.
- Ehlers, Margaretha Elisabeth, f. Drümmer, Timmerhorn, 57.
- Einhaus (Holsten), 5.
- Ejderen, 3 f., 18, 100, 270—73, 275 f., 476.
- Ejderkanalen, 42, 403, 603.
- Ejdersted, 42 f., 256, 402, 537, 557.
- Elben, 15.
- Elbo herred, 477.
- Elmshorn, 134 f., 283, 332, 459 f., 532, 570.
- Elpersbüttel (Ditmarsken), 421.
- Elskop (Steinburg amt), 78.
- Engestofte, stamhuset, 10 f.
- England, 80 ff., 211, 222, 276, 305, 422, 441 f., 456, 500, 527, 544, 620.
- Engum sogn (Vejle amt), 389.
- Epenwöhrden (Ditmarsken), 421.
- Eremitagen, 9, 20, 31, 34, 52, 60, 63, 72, 90, 94, 314, 325 f., 331, 345, 355, 365 f., 605, 621.
- Erode (Stapelholm), 198.
- Esbensen, Peder, gårdejer, Egå, 11.
- Esbønderup, 129.
- Eschelsen, Asmus, gårdejer, Nybøl, 4.
- Eschelsen, Eschel Rossen, adoptivson af gårdejer Asmus Eschelsen, Nybøl, 4.
- Eschelsen, Helene, f. Jensen, gift med gårdejer Eschelsen, Nybøl, 4.
- Escolini, Giovanni Peretti, Turin, 318.
- Eskildsen, A., købmand, Silkeborg, 502.
- Estrup, J. B. S. (1825—1913), politiker, 548.
- Estrup hovedgård, gl. (Randers amt), 203 f., 548.
- Everløff, F. A., svensk-norsk general-konsul, Helsingør, 470.

- Eydner, Carl Louis, snedkersvend, Chemnitz, 158.
- Faber, C. G. G., 67.
- Faber, I. H., proprietær, 67.
- Faber, V. L. H., 67.
- Fahrstedt (Ditmarsken), 421.
- Fakse, 521.
- Falster, 13, 90, 613.
- Fangel, C. C. H. J., skovrider, Ulfshus, 2.
- Fangel, I. C., værtshusholder, 492.
- Fangel, Morten Hansen, kvartermester, 610.
- Farchau forstdistrikt (Lauenborg), 124.
- Fasangården (Frederiksberg), 318.
- Fasting, Lauritz Gerhard, borgmester, Nakskov, 598.
- Faurholm, 59.
- Feddersen, Fedder, gårdejer, Gross Rheide, 330.
- Fehmern, 319.
- Fehmern amt, 557.
- Fejø birk, 467.
- Fick, M. F., parcellist, Dahme, 480.
- Filter, Hinrich, smed, Bargteheide, 154.
- Filter, Jacob, landbruger, Bargteheide, 154.
- Fischer, J. Chr. F., tømremester, Glückstadt, 91.
- Fiskebæk hovedgård (Åbenrå amt) 64.
- Fiskenæs (Gråsten), 240 f.
- Flehden (Ditmarsken), 482.
- Fleischer, Maren Johansen, tugthusfange, Sørup, 321 f.
- Flensborg, 65 f., 97, 99, 126, 158, 202 f., 238, 289, 328, 340, 414, 434, 504, 514 f., 540 f., 557, 564, 590, 592, 614, 618 f.
- Flensborg amt, 217, 230, 557, 604.
- Flensborg provsti, 2.
- Fockbeck (Hütten amt), 100.
- Fogedbøl (Aventoft sogn), 433.
- Fogth, Frederikke Marie, tugthusfange, 323.
- Foldingbro, 582.
- Frahm, Hans Friedrich, gårdejer, Bergenhusen, 18.
- Framlev herred, 378.
- Frank, Niels Lund, kromand, Egtved, 138.
- Frankrig, 80, 82, 155, 179, 211, 213, 441 f., 544.
- Fredeburg (Holsten), 5.
- Fredensborg slot, 116.
- Fredericia, 61 f., 414, 609.
- Frederik VI (1768—1839), dansk konge, 284 f.
- Frederik VII (1808—63), dansk konge, 1, 9, 20, 31, 34, 44, 52, 60, 63, 72, 84, 90, 94, 107, 115, 130, 139, 145, 149, 162, 167, 172, 179, 200, 205, 214, 234, 245, 252, 261, 276, 282, 293, 301, 304, 314, 325 f., 331, 345, 355, 365 f., 370, 381, 394, 412, 422, 430 f., 439, 453, 462, 466, 478, 494, 506, 516, 523, 529, 543, 559 f., 565, 570, 583, 592, 605, 620 f.
- Frederik Ferdinand (1792—1863), arveprins, 60, 63, 85, 94, 115, 167, 233, 310, 322 f., 332, 355—70, 380 f., 394, 412, 422, 430 f., 462, 478, 488, 529 f.
- Frederiksberg slot, 285, 318, 380 f.
- Frederiksberg, 129, 162, 209.
- Frederiksberg amt, 396, 608.
- Frederiksberg birk, 141.
- Frederiksberg slot, 1, 107, 115, 130, 139, 145 f., 149, 162, 167, 179, 205, 261, 282, 293, 301, 356, 431, 466, 517, 525.
- Frederiksen, cigarmager, København, 436.
- Frederiksen, Poulina Conradine, f. Hesse, gift med cigarmager Frederiksen, København, 436.
- Frederiksgave, 30.
- Frederikshavn, 414.
- Frederikshavn (kastellet), 329, 578.
- Frederikssluse (Ejderkanalen), 603.
- Frederiksstad, 18, 40 ff., 375, 423, 481 f., 582.
- Frederiksværk, 326, 353, 506, 559.
- Frederiksværk gods, 129, 518, 530.
- Frenz, Joh. Fr., Schenefeld, 545.
- Frenz, Joh. Th. E., Schenefeld, 545.
- Freudenholm (Preetz godsdistrikt), 263.
- Friedrich, C. H. F., Blankenese, 593.

- Friedrichsen, F. N., købmand, Flensborg, 126.
- Fries, senator, Altona, 206.
- Fries, Heinrich Hansen, dr. med., Gram, 376.
- Fries, Ingeborg Marie, født Kall, Flensborg, 376.
- Friis, Fred. Ferdinand (1793—1865), kgl. bygningsinspektør, 93, 521.
- Fromm, A., gårdejer, Sod, 79.
- Frontin, Pierre, 158.
- Frydenlund (Nørre-Lyndelse), 229.
- Fröhlich, Chr. Aug. (1824—99), præst i Sørup, 7.
- Fuglehage (Arø), 308.
- Fuglsang birk (Maribo amt), 600.
- Fuglse herred, 599 ff.
- Fuhrwerk (Lauenborg), 14.
- Funch, D. E., vekselmægler, København, 501.
- Fyn, 260, 613.
- Fyns stift, 11, 111 f.
- Fyrendal sogn (Sorø amt), 429.
- Fürstenau, Chr. Wilh. (1810—58), præst i Sülfeld, 7.
- Færøerne, 30, 200, 236, 343, 379, 383, 406, 412, 414, 427, 430, 435, 477, 491, 517, 527, 530 f.
- Fønss, Niels Basse, stamhusbesidder, Hindsgavl, 403 ff., 451 f.
- Fårdrup sogn (Sorø amt), 343.
- Galgemose (Løgumkloster), 320 f.
- Galten herred, 312.
- Gamel, V., mekaniker, København, 526.
- Gammelkøgegård birk, 378.
- Garding, 41, 537.
- Gaunø baroni, 128.
- Geerds, Johann Heinrich, Niendorf, 335 f.
- Gelsted sogn (Odense amt), 596.
- Gerber, Fanny, adoptivdatter af kroejer F. H. E. Drøge, Rastorff, 6.
- Gerds, gårdejer, Niendorf, 335.
- Gerdsen, Anna, Husum, 582.
- Gerlev sogn (Sorø amt), 343.
- Gindrup, Niels Peter, cand. pharm., Erikshåb, 602.
- Gjøre, Birgitte (1511—74), adelsdame, 584.
- Gjøgehus (Frederiksborg amt), 141.
- Gl. Haderslev, 197.
- Gl. Køgegård, 163, 406.
- Glissmann, Joachim, straffefange, København, 139.
- Glud sogn (Vejle amt), 388.
- Glücksborg, 2, 98.
- Glückstadt, 55, 91, 124, 134 f., 153, 193 f., 241, 322, 334, 349, 351, 372 ff., 387, 449, 464, 531 f., 570, 607.
- Godsted sogn (Maribo amt), 600.
- Godesen, Matthias, Oksager, 125.
- Gortschakow, Alexander M. (1798—1883), russisk statsmand, 54.
- Gosefeld (Slesvig), 552.
- Gotteskog, 99, 287.
- Gottorp amt, 100, 230, 239, 329 f., 557, 604, 614 f., 617.
- Gottorp slot, 99 f., 351.
- Gottschalck, Eduard, apotekermedhjælper, Ratzeburg, 124.
- Graba, amtsskriver, Reinbeck, 193.
- Grabau (Holsten), 447.
- Grabau gods (Itzehoe distrikt), 335.
- Gram herred, 603.
- Grande (Holsten), 164, 447.
- Gregersen, Simon, Dronninglund, 211.
- Grenå, 574.
- Greve, Gottfried, urmager, Mustin, 419 f.
- Greve, Peder Andersen, fæstningslave, 122.
- Grevinge skov (Odsherred), 506.
- Grimm, Heinrich, landbruger, Schülperziel, 252 f.
- Gross-Brebel (Holsten), 524, 566.
- Gross-Buchwald (Holsten), 141.
- Gross-Zecher (Lauenborg), 14.
- Grove (Holsten), 447.
- Grüneberg, Johan Friedrich David, enkemand, Timmerhorn, 57.
- Grünhof-Lauenburger forstdistrikt, 234.
- Grünwald gods (Slesvig), 425 f.
- Græse, 194.
- Græshauge sogn (Maribo amt), 599.
- Grøn, Jens Hansen, husmand, Sæby, 521.

- Grönau (Holsten), 5.
 Grønland, 68, 236.
 Gråsten, 19, 32, 64, 240 f., 256, 524.
 Guldberg, Anders Pedersen, Hygum, 344.
 Guldborgland, baroniet, 163.
 Guldbringa syssel (Island), 249.
 Gulstad, F. M. E., ritmester, 16.
 Gundersen, Lars P., straffefange, København, 121.
 Gunildsen, Peder, indsidder, Lillehedinge, 25.
 Gusmann, Johs., købmand, Ratzeburg, 316.
 Gülck, Hans Hinrich, menig, 423.
 Gültzow (Holsten), 594.
 Gähler, etatsråd, Altona, 206.
 Gårdhusmølle (Vestervig sogn), 159.
 Haby (Sehested sogn), 79.
 Haderslev, 2, 197, 375, 424, 506, 565, 619, 626.
 Haderslev amt, 17, 553, 557 f., 565, 573, 591, 618.
 Haffner, Wolfgang v. (1810—87), stamhusbesidder, politiker, 491.
 Hagemann, M., godsejer, Ohrfeld, 255.
 Hagen (Kiel godsdistrikt), 263.
 Hald, Jens Nielsen, brygger, København, 284.
 Halkjær, Mads Mogensen, fæstningsslave, 122.
 Hall, C. C. (1812—88), kst. generalauditør, senere minister, 83, 173, 326, 583.
 Hall, Samuel Friedrich, advokat, Glückstadt, 36.
 Hallingstedt (Slesvig), 617.
 Hals overdrev (Norup sogn), 312.
 Halsted sogn (Maribo amt), 599.
 Hamann, parcellist, Wormsbrook, 373.
 Hamborg, 15, 26, 72, 160, 207, 251, 313, 345 f.
 Hammelev sogn, 512, 626.
 Hammer, Viggo A. P., blokmager, drejer, København, 574.
 Hammerich, Louis, borgmester, Eckernförde, 29.
 Hammerich, Peter Carl Chr., byfoged, Nakskov, 598.
 Hammerum herred, 454, 547.
 Hannover, 106.
 Hansdatter, Gjertrud Marie, arrestant, gift med husmand Jens Andersen Møller, 551.
 Hansdatter, Kirsten, gift med lærer Anders Nielsen, Vandløse, 204.
 Hansdatter, Kirsten, Vester-Ulslev, 260.
 Hansdatter, Maren, gift med husmand Niels Hansen, Lerskov, 390.
 Hansdatter, Maren, Sigerslevøster, gift med fæstningsslave Anders Andersen, 450.
 Hansdatter, Sidse, gift med smed Carl Frd. Aug. Heidemann, Strøby, 343.
 Hansen, Adolph Emil, tobaksfabrikant, København, 248.
 Hansen, Anders, tjenestedreng, Store-Heddinge, 388.
 Hansen, Andreas, Bobberhuset, 608.
 Hansen, Ane Bertheline, Laurup, gift med Hermann Petersen, Starup, 163.
 Hansen, Anna Maria, arrestant, Barck, 572.
 Hansen, Carl Anton, arrestant, 477.
 Hansen, C. F. (1788—1873), krigsminister, 172.
 Hansen, Hans, købmand, Askø, 228.
 Hansen, Hans, parcellist, Langballig, 513 f.
 Hansen, Hans, sygevogter, Fredericia, 609.
 Hansen, Hans Peter, testator, Åbenrå, 241.
 Hansen, H. F., maskinbygger, Rendsborg, 586.
 Hansen, H. P., møller, Sønderborg, 350.
 Hansen, Jens, fæstningslave, Galten, 122.
 Hansen, Johs., Vordingborg, 260.
 Hansen, Jørgen Chr., væversvend, København, 589.
 Hansen, Mads, 622.
 Hansen, Margaretha Christina, gift med indsidder Otto Hermann Müller, Gangelskjel, 461.

- Hansen, Niels, tjenestekarl, Fuglsang, 250.
- Hansen, Niels, husmand, Lerskov, 390.
- Hansen, Peder, gårdejer, Måreskov, 77.
- Hansen, Peter, Høgel, tugthusfange, 464.
- Hansen, Rasmus, tjenestekarl, Vejleby, 35.
- Hansen, Simon Friedrich, gæstgiver, Eckernförde, 29.
- Hansen, Svend, smedesvend, Strøby, 343.
- Hansen, Thomas, kådner, Skolderup, 240.
- Harved sogn, 79, 308.
- Harburg, 15.
- Hardenberg-Reventlow, grevskabet, 551, 589.
- Hardenberg-Reventlows vestre distrikts birk, 599 ff.
- Harder, Andreas, mølleforpagter, Averfleth, 545.
- Harders, Anna Catharina Magdalena, f. Reis, gift med kådner Johann Jochim
- Harders, Barsbüttel, 479.
- Harders, Johann Jochim, kådner, Barsbüttel, 479 f.
- Harms, stenhugger, Meddewade, 593.
- Harmsen, Jes Friedrich, kådner, Stenbjergskov, 231.
- Hartig, Edmond v., østrigsk minister i København, 148.
- Hasle herred, 378, 623.
- Hassing herred, 598.
- Hatting herred, 388 ff.
- Hatting sogn (Vejle amt), 389.
- Hartzburg (Holsten), 262.
- Haug, Carl, læge, Flensborg, 564.
- Haugsted, Ane Cathrine, f. Holm, enke efter postmester Haugsted, Odense, 622.
- Havrebjerg mølle, 409, 411.
- Hebeltoft, Knud Jensen, 347.
- Hedemann, Hans (1792—1859), general, 211.
- Hedensted sogn (Vejle amt), 389.
- Hegermann-Lindencrone, Cai Ditlev (1807—93), officer, 324.
- Hegnet mølle, 398.
- Heide (Ditmarsken), 142, 420, 475, 481 f.
- Heidemann, Carl Fred. Aug., smed, Strøby, 343, 428.
- Heidkamper Wohld, 373.
- Heimerdinger, Ernst Christoph Andreas, postembedsmand, Hamborg, 72.
- Heintze, J. F. E., v., friherre, amtmand, Bordesholm, 131, 264.
- Heldt, Hans Christian, gårdejer, Tolk, 330.
- Hellerup hovedgård (Hellerup sogn), 77.
- Helsingør, 479, 548, 577.
- Heltzen, Eugenius S. E. (1818—98), amtmand, Åbenrå, 41.
- Hemmeshøj sogn (Sorø amt), 343.
- Hemmingsen, Ellen Cathrine, Tostenæs, 76.
- Henckel, Augusta, f. Rodenburg, enke efter oberstløjtnant Fred. Ferdinand Henckel, 525.
- Henricksdatter, Karen, gift med skrædder Erhardt Sørensen, Voldby, 492.
- Henriksen, Lars, husmand, 521.
- Herfølge sogn, 378.
- Herlufsholm, 584.
- Herman, Jens Peter, fæstningsslave, 122.
- Herredskirke sogn (Maribo amt), 599.
- Herridslev sogn (Maribo amt), 600.
- Herrested sogn, 77.
- Hertz, Henrik, gårdejer, Kappel (Lolland), 229.
- Hillerød, 129, 143.
- Hillested sogn (Maribo amt), 317, 599 f.
- Hilmers, etatsråd, Altona, 206.
- Hilmers, Heinrich Carl, kommis, Depenau, 317.
- Himmelmoor (Pinneberg) 262.
- Hinck, Metta Rebecca, tugthusfange, 606 f.
- Hindsgavl, 403 ff., 451 f.
- Hink, Hans Bernhard, gårdejer, Kragstedgård, 2.
- Hinrichsen, Friedrich Albrecht, arbejdsmand, Neu-Berend, 603.
- Hirschfeld, gårdejer, Kiel, 316.
- Hitzmann, bager, Sorø, 588.
- Hjaltested, præst, Island, 550.

- Hjelm, 203.
 Hjemslev-Gern herred, 176.
 Hjernø sogn (Vejle amt), 388.
 Hjørring, 317, 343.
 Hjørring amt, 396.
 Hoffmann, Peter Chr. Friedrich, banevogter, Grabau, 5.
 Hoffmannsgave, stamhuset, 312.
 Hofman Bang, Niels Erik (1803—86), landøkonom, Hofmansgave, 312 f.
 Hohenheide (Ditmarsken), 421.
 Hohenholz gods (Itzehoe distrikt), 335.
 Hohenrade (Holsten), 163 f.
 Hohn herred (Hütten amt), 100, 240.
 Hohwy, N., forpagter af Fiskenæs teglværk, 241.
 Hoisbüttel gods (Itzehoe distrikt), 335.
 Holbek, Niels (død 1865), prokurator, Albæk, 138.
 Holbæk amt, 396, 478.
 Holbækgård (Randers amt), 548.
 Holck, Jul. Carl Chr., greve, postdirektør, Hamborg, 607.
 Holdorf, Heinrich, snedkerlærling, Segeberg, 56.
 Holdt, Mikkel, gårdejer, Huds, 618.
 Holeby sogn (Maribo amt), 599.
 Hollenbeck (Ratzeburg amt), 447, 519, 565.
 Holm, Ellen Dorthea Hartvig, gift med Lars Larsen, Larsker, 351.
 Holm, I. P., rådmænd, overauditør, 493.
 Holm, Kirstine Marie, straffefange, Viborg, 121.
 Holm (Friedrichfeld), 99.
 Holmans herred, 477.
 Holnis, P. K., kådner, Øddisbramdrup, 591.
 Holnæs, 590.
 Holst, Andrea, f. Rasmussen, gift med bagermester B. H. Holst, Frederikshavn, 303.
 Holst, Anna Elisabeth Christina, f. Moll, gift med møller Holst, Aamühlen, 77.
 Holst, Bertel Hansen, bagermester, Frederikshavn, 303.
 Holst, Johann Wilhelm, møller, Aamühlen, 77.
 Holstein, Louise v., grevinde, klosterfrøken i Itzehoe, 55.
 Holstein-Holsteinborg, L. H. C. H. (1815—92), lensgreve, 429.
 Holstein-Ledreborg, Chr. Edgard, (død 1853), lensgreve, oberst, 25.
 Holsteinborg birk, 428 f., 492.
 Holsteinborg grevskab, 429.
 Holsten, hertugdømmet, 6, 14 f., 27, 34, 37 f., 47, 49, 53 ff., 59, 62, 68, 72, 88 ff., 92 f., 98, 113, 122 f., 131, 133 f., 155, 157, 160, 164, 172, 181, 183 f., 192, 194, 200, 202, 205—08, 215 f., 222, 234 f., 246, 251, 253, 263 ff., 269, 271, 274, 282 f., 294 f., 315, 317, 324, 327, 334, 353, 374 f., 386 f., 400, 416 ff., 420, 434, 441, 443, 445 f., 448 f., 455, 459 f., 463 f., 474 f., 480 f., 483, 485, 487, 493—96, 506 f., 511, 515, 518 ff., 523, 531 ff., 539, 545 f., 555 f., 561 f., 566, 585 f., 592—95, 606.
 Holt (Medelby sogn), 79.
 Holtenu, 603.
 Holtenklincken gods (Itzehoe distrikt), 335.
 Holtz, Margaretha, tugthusfange, 349.
 Holzhude (Gr. Barnitz), 621.
 Holzkamm, regimentskirurg, Haderslev, 564.
 Homann, Christiane Cecilie, husejer, Husum, 287.
 Horney, Friedrich Chr., arbejdsmand, Broager, 240.
 Hornsherred, 130.
 Hornum sogn (Vejle amt), 388.
 Hornum, Thiil Jensen, tjenestekar, Nørre Tranders, 387.
 Horsens, 11, 389 f., 440, 500.
 Horslunde sogn (Maribo amt), 599.
 Howalt, Otto, sadelmagersvend, Nibe, 522.
 Huckfeldt, Jochim, tømrrer, Hartenholm, 314.
 Huholdt (Als), 400.
 Humme (Ditmarsken), 482.
 Hunseby sogn (Maribo amt), 599.

- Husby herred (Slesvig), 604.
 Husegård (Torshavn), 342.
 Husum, 65 f., 126, 202, 238, 287, 289, 328, 348, 387, 463, 513 f., 580, 625.
 Husum amt, 557, 578.
 Husum slot, 290.
 Hvam, Søren Pedersen, straffefange, København, 121.
 Hvidemølle (Randers), 312.
 Hübener, Carl Heinrich Adolph, dr. med., Heide, 32.
 Hyllested sogn (Sorø amt), 428.
 Hylling, C. V., urmager, Frederiksberg, 467.
 Hümpel, Joh. Joachim, Gr. Pampau, 481.
 Hütten amt, 100, 240, 402, 557, 618.
 Hütten herred, 196 f., 464.
 Hütten provsti, 310.
 Höck, Nis Petersen (1805—81), præst, Uge, 64.
 Høgsbro, Sofus (1822—1902), højskoleforstander, 524.
 Høiland, Hans Jensen, tugthusfange, 499.
 Højelse sogn, 378.
 Højer flække, 552.
 Højlyng (Bornholm), 161.
 Hönck, Johann Friedrich, rådmand, Tønning, 42 ff.
 Høng, Anders Petersen, arrestant, 83.
 Hørsholm, 129, 141.
 Hørsholm slot, 116.
 Hørup (Nørre Haksted sogn), 79.
 Høve sogn (Sorø amt), 429.
 Høyen, Jens Nielsen, straffefange, 348.
 Haagen, C. W., nationalbankdirektør, 73.
 Illerup (Dover sogn), 176.
 Ingelstrup, Jørgen Pedersen, straffefange, København, 139.
 Ingemann, B. S. (1789—1862), professor, digter, 245.
 Irland, 527.
 Irminger, Agnete Marie, f. Kaalund (1815—96), enke efter oberst J. H. G. Irminger, 238.
 Irminger, Johan Heinrich Georg (1798—1854), oberst, 238.
 Island, 243, 249, 276—80, 286 f., 292, 383, 412, 435, 491, 499, 527, 530 f.
 Itzehoe, 86 f., 134, 283, 306, 570.
 Jacobsdatter, Ane Cecilie, enke efter Mads Laursen, 51.
 Jacobsdatter, Maren, Møllergårdholt, gift med gårdfæster Hans Larsen, 465.
 Jacobsen, Cathrine Frederikke, gift med væver Peder Laursen, Balle, 623.
 Jacobsen, Hans Ditlev, skomager, Gentofte, 598.
 Jacobsen, Karen Marie, f. Petersen, gift med skomager Hans Ditlev Jacobsen, Gentofte, 598.
 Jacobsen, Trine Andrea, Gentofte 598.
 Jansen, Peter, malersvend, Grønholt, 564.
 Jarlund (Medelby sogn), 79.
 Jensdatter, Ane Cathrine, Ballegård Skov, 393.
 Jensdatter, Ane Margrethe, gift med skrædder Erhardt Sørensen, Voldby, 492.
 Jensdatter, Ane Margrethe, Vesteregede, gift med indsidder Peder Larsen, Vesteregede, 548.
 Jensdatter, Dorthe, straffefange, Avnede, 351.
 Jensdatter, Johanne, gift med tjenestekarl Lauge Andersen, Lejrskov, 493.
 Jensdatter, Karen, 622.
 Jensdatter, Karen Kerstine, gift med Jens Chr. Jensen, Hoven, 577.
 Jensen, Anders, gårdmand, 244.
 Jensen, Camilla Josephina Alvilda, adoptivdatter af grynhandler J. S. Nielsen, København, 493.
 Jensen, Carl, købmand, København, 522.
 Jensen, Cathrine, Odense, 622.
 Jensen, Christen, husmand, Søndervese, 436.
 Jensen, Hans, parcellist, Langballig, 513 f.
 Jensen, Hans, gårdmand, Lunderup, 618.
 Jensen, Hans Angel, gårdmand, Borrig, 528.
 Jensen, Jens, arbejdsmand, 493.

- Jensen, Jens, gårdmand, Silstrup, 454.
 Jensen, Jens, gårdejer, Lillering, 60.
 Jensen, Jens Chr., Haven, 576.
 Jensen, Jens Peter, tjenestedreng, Bisserup, 492.
 Jensen, Joh. Friedrich, etatsråd, 235.
 Jensen, Julius Frands, fæstningslave, 122.
 Jensen, Jørgen, Vivild, 344.
 Jensen eller Jensdatter, Kirstine, gift med sømand H. P. Hansen, Nyborg, 550.
 Jensen, Niels, straffefange, København, 121.
 Jensen, Niels, husmand, væver, Greve, 453.
 Jensen, Niels, fæstningslave, 122.
 Jensen, Niels, Lading, 465.
 Jensen, Niels Frederik, arrestant, 323.
 Jensen, Peder, lokomotivfører, 204.
 Jensen, Sophie Amalie, straffefange, København, 121.
 Jensen, Sophie Caroline, f. Andersen, gift med arbejdsmand Jens Jensen, 493.
 Jensen, Sven Hans, landfoged, Sild, 28, 320.
 Jensen, Søren, husmand, Mårslet, 597.
 Jensen, Zacharias, arbejdsmand, Sundbyvester, 259
 Jepsen, Jep, bolsmand, Arø, 308.
 Jersbeck gods (Itzehoe distrikt), 335.
 Jespersdatter, Maren, enke efter husmand Jens Larsen, Kirkendrup, 621.
 Jessen, forpagter, Maibølgård, 17.
 Jessen, G. H. (1811—83), præst, Abild, 203.
 Johannsen, Ane Emilie, København, 623.
 Johannsen, Detlef, kådner, Hostrup, 230.
 Johannsen, Hans, bagermester, Sønderborg, 98.
 Johannsen, Wilhelm (1813—88), amtmand, Husum, 287.
 Johansen, Chr., indsidder, Højbjerg, 10.
 Johansen, Chr., forbedringshusfange, Kagerød, 304.
 Johansen, Heinrich H. M., straffefange, 179.
 Jomfrucns Egedes gods, 59.
 Jonasson, Olaf, arrestant, 477 f.
 Jonsen, Hans Dahl, Høgsholt (Vejle amt), 280.
 Jonsson, Olaf, arrestant, 477 f.
 Jonsson, Stephan, Skjoldølfistad (Island), 204.
 Jordt, Peter Ägidius, teglværksejer, Flensborg, 176.
 Josvasen, Jens Peter, straffefange, 232.
 Juellingses birk, baroniet, 351, 599 ff.
 Jylland, 11, 201, 209, 261, 413 f., 426, 432, 465, 491, 497, 625.
 Jürgens, borgmester, Ratzeburg, 307.
 Jægerspris gods, 129.
 Jægerspris slot, 44, 592.
 Jørgensdatter, Karen Dorothea, gift med Rasmus Larsen Blæsenborg, 521.
 Jørgensdatter, Mette Margrethe, Vordingborg, 260.
 Jørgensen, Asmus Jacob, sygevogter, Fredericia, 609.
 Jørgensen, Jens, fæstningslave, 450.
 Jørgensen, Jens Peter, glarmester, Durup, 25.
 Jørgensen, Jens Truels Christian, møller, Bromme mølle, 410.
 Jørgensen, Niels, skrædder, København, 429.
 Jørgensen, Peder, bolsmand, Skabbund, 291.
 Jørgensen, Peder Christensen, husmand, Tryggelev, 392.
 Jørgensen, Rasmus, gårdmand, Assenbølle, 398.
 Kaköhl, 55.
 Kallundborg, 457.
 Kaltenkirchen, 306.
 Kamerland (Steinburg amt), 78.
 Kampmann, kæmner, Næstved, 175.
 Kappel, 3, 239, 619.
 Kappel herred, 231, 321.
 Kardorff, C. E., amtmand, Steinburg, 131.

- Karensdatter, Johanne Marie, tjenestepige, Svallerup, 499.
- Karholm (Ribe amt), 573.
- Kastberg, Andreas, vognmand, København, 379.
- Kastberg, Caroline Christiane, f. Møller, gift med vognmand Andreas Kastberg, 379.
- Kauffmann, Heinrich (1819—1905), officer, kurator for Kiels universitet, 484.
- Kellermann, Johs. Gottlieb Wilh., tømremester, 573.
- Kellinghusen (Holsten), 122, 283.
- Kerlingberggård (grevskabet Wedellsborg), 596.
- Ketelsbüttel (Holsten), 503.
- Kelting, F., kopist, Glückstadt, 193.
- Kettinge sogn (Maribo amt), 600.
- Kiel, 5, 55, 59, 78, 92 f., 124 f., 129, 141, 155 f., 176, 211, 253, 263 f., 272, 316, 346, 349, 373, 538, 540, 544, 563, 595, 606.
- Kiel skovdistrikt, 608.
- Kiel slot, 522.
- Kielskov (Frederiksborg amt), 234.
- Kiene, overførster, 58.
- Kirchner, Hermann Ferdinand, husfoged, Reinbeck, 36.
- Kirchsteen, Jens Larsenius, forbedringshusfange, 351.
- Kirke-Flinterup sogn, 411.
- Kirkendrup (Odense amt), 621.
- Kirkerup sogn (Sorø amt), 343.
- Kirstein, Jens Larsenius, arrestant, 95.
- Kittel, proprietær, Skovbølgård, 201.
- Kjær, Erasmi, forvalter, Tryggelev, 392.
- Kjær, Marcus Johannsen (1806—82), præst i Ensted, 19.
- Kjøbenhavn, Caroline Wilhelmine, tugthusfange, Utterslev, 563.
- Klakring (Odense amt), 160.
- Klakring sogn (Vejle amt), 388.
- Klein, Marcus Rudolph, håndværkssvend, Lübeck, 122.
- Kleinnordsee, godset, 569.
- Klemstrup skov (Randers amt), 548.
- Kleve, opsynsmand, Sachsenwald, 247.
- Klindt, Christen Johannsen, gårdejer, Sølsted, 425.
- Klindt, Maren, f. Paulsen, gift med gårdejer Chr. J. Klindt, Sølsted, 425.
- Klosterkrug (Slesvig), 536.
- Klusris (Slesvig), 434.
- Knap, f. Prætorius, konsistorialrådinde, Aløkkegård, 398.
- Knap, Louise Dortha, gift med premierløjtnant P. B. Prytz, 499.
- Knickrehm, I. H. D., parcellist, Rethwischfeld, 337.
- Knudsdatter, Birgitte Cathrine, gift med husmand Christen Jensen, Søndervese, 436.
- Knudsen, Ole Qvist, fæstningsslave, 122.
- Knuth, A. W. C., greve, hofjægermester, 392.
- Knuthenborg, grevskabet, 149 f., 177, 317.
- Knuthenborg birk, 599 f.
- Koch, P. Chr. (1807—80), redaktør, Haderslev, 288.
- Kofoed, Hans J. (1785—1870), generalauditør, 95.
- Kofoed, Ole Togsværd, straffefange, Åker, 9 f.
- Kogsbøl (Emmerlev sogn), 338.
- Kolding, 213.
- Koldinghus (Præstø amt), 608.
- Kongens Nytorv, 342.
- Korning sogn (Vejle amt), 389.
- Korsør, 20, 61, 77, 127, 276, 285, 303, 342 f., 393, 399, 478, 497, 523, 602.
- Korsør Nor, 285.
- Krabbe, Peder Larsen, Oksenbøl, 159.
- Krag-Juel-Vind-Arenfeldt, Jens Holger, generalmajor (død 1858), Stensballegård, 291.
- Kragelund, A. H., økonom, Gørrismark, 377.
- Kragelund, Elisabeth, Gørrismark, 377.
- Kragstedgård (Vanderup sogn), 2.
- Kranold, Rud. (1819—89), embedsmand, 385, 395.

- Kremdorf (Steinburg amt), 78.
 Krieger, A., kammerjunker, Tønning, 126 f.
 Krogh, kst. landskriver, Stapelholm, 18.
 Krogh, Caspar Hermann v., fhv. forst- og jægermester, 136.
 Krogh, Friedrich Chr. v., fhv. amtmand, Tønder, 136.
 Krogh, Peder Andersen, fæstningsslave, 122.
 Krohn, Hinrich, tugthusfange, Köhnholz, 345.
 Kronborg slot, 372.
 Kronborg østre birk, 141, 608.
 Kronprinsenkov, 135.
 Kronværket (Rendsborg), 273 ff.
 Krop herred (Slesvig), 100, 615.
 Krop sogn (Slesvig), 100.
 Krumbeck gods (Itzehoe distrikt), 335.
 Krummwehl (Ditmarsken), 421.
 Kruså, 504.
 Kruse, I., købmand, Korsør, 303.
 Krüger, Hans (1816—81), nordslesvigsk politiker, 395.
 Kröger, Wilh., skræddersvend, Hohenaspe, 572.
 Krøierup, Christen Jensen, dragon, 610 ff.
 Krønge sogn (Maribo amt), 599.
 Kudelitz, Marie Sophie Elisabeth, f. Lunow, enke, Lauenborg, 57.
 Kuhlmann, enke, Ratzeburg, 217.
 Kuhlmann, Johann Bernhard, straffefange, 18 f.
 Kulhus (Frederiksborg amt), 416.
 Kvislemark sogn (Sorø amt), 429.
 Kühl, Andreas Jürgen, møller, Demühlen, 316.
 Kühren (Preetz godsdistrikt), 263.
 Kær herred (Slesvig), 196.
 Kærstrup gods (Fuglse sogn) 10.
 København, 9, 20, 31, 61, 66, 68, 71, 81 f., 93, 100, 121, 137 f., 144, 162, 195, 209, 220—28, 237, 242, 248, 255, 260, 284 f., 291, 318, 324, 332, 341 f., 379, 383 f., 393, 399, 430, 432 f., 436, 439, 441, 457, 467, 478 f., 493, 511 f., 520 f., 525, 529, 534, 538, 540 f., 547, 563 f., 589, 609, 612, 614, 621, 623 f.
 Københavns amt, 76, 130, 396, 528.
 Køge, 378.
 König, Chr. Johansen, skipper, Flensborg, 500.
 König Christianskog (Holsten), 503.
 Königsmoor (Steinburg amt), 78.
 Könitz, østrigsk løjtnant, Rinteln, 305.
 Köpke, Ernst Heinrich, cigararbejder, Altona, 57.
 Lagerheim, Elias, baron, svensk-norsk minister i København, 440.
 Lammershagen (Kiels godsdistrikt), 124 f., 263.
 Lampe, Oscar, adoptiv søn af skuespiller Jean Meyer, Altona, 164.
 Lancken (Lauenborg), 481.
 Landet sogn (Maribo), 599.
 Landkirchen (Fehmern), 319.
 Lange, Hans Vilhelm (1815—73), teaterdirektør, København, 232.
 Lange, H. W., købmand, Altona, 26 f., 56.
 Lange, Lauritz Peter, arrestant, København, 550.
 Lange, Wilhelm Johann Julius, dr. med. Øtersen, 32.
 Langeland, grevskabet, 290.
 Langelands herred, 392.
 Langenfelde (Holsten), 133.
 Langkilde, N. H., godsejer, Bramstrup, 229.
 Larsdatter, Ane Marie, straffefange, København, 121.
 Larsdatter, Johanne, enke efter værtshusholder Niels Larsen, København, 609.
 Larsdatter, Karen, gift med indsidder Hans Nielsen, Bakkebølle, 344.
 Larsdatter, Kirsten, Vignæs, tjenestepige, 428.
 Larsdatter, Sidse Marie, gift med husmand Lars Henriksen, 521.
 Larsen, Adamine Elisabeth Vilhelmine, straffefange, København, 121.

- Larsen, Ane Margrethe, gift med tjenestemand Niels Larsen, Vetttersløv, 391.
- Larsen, Hans, gårdfæster, Møllergårdholt, 465.
- Larsen, Jens, Albæk, 120.
- Larsen, Jens, forbedringshusfange, 121.
- Larsen, Jens, husmand, Kirkendrup, 621.
- Larsen, Johanne Birgitte, forbedringshusfange, Helsingør, 622.
- Larsen, Lars, Larsker, 351.
- Larsen, Niels, tjenestemand, Høm, 391.
- Larsen, Niels, værtshusholder, København, 609.
- Larsen, Peder, indsidder, Vesteregede, 548.
- Larsen, Peder, Vintersbølle, 120.
- Lass, Sophie Dorothea, tjenestepige, Rathmannsdorf, 328.
- Lassen, Peter, skipper, Flensborg, 535.
- Lauenborg amt, 234.
- Lauenborg, byen, 58, 399.
- Lauenborg, hertugdømmet, 5—8, 14 f., 34, 37 f., 47, 49, 53 f., 56 f., 88 ff., 107, 131, 143, 160, 172, 181, 183 f., 192, 200, 206, 216, 235, 246, 251, 253, 264 f., 295, 307, 315, 317, 335, 372, 374, 399, 418—21, 445, 449, 455 f., 460, 463 f., 475, 480 f., 483, 507, 529, 533, 561, 565, 572, 586, 594, 606 f., 624.
- Lauritzen, A., vatfabrikant, Lille Svancmosegård, 203.
- Lauritzen, Anders, gårdmand, Brøns, 376.
- Laursen, Jesper, husmand, Tem, 622.
- Laursen, Mads, 51.
- Laursen, Peder, væver, Balle, 623.
- Ledreborg, grevskabet, 25 f.
- Leesen, F. v., Catharinenhof, 329, 578 f.
- Lehmkuhlen (Preetz godsdistrikt), 263.
- Lerche, Chr., skovrider, Arresødal, 84.
- Lerche, Chr. Albrecht (død 1885), greve, Lerchenborg, 330 f., 427 f.
- Lerchenborg, grevskabet, 32, 150, 330 f., 427 f.
- Levetzau, landfoged, Sild, 320.
- Levetzau, I. G. (1782—1859), overhofmarskal, 85.
- Levin, Isaack, kantor, Flensborg, 614.
- Levin, Sally Isaack, Flensborg, 614.
- Liebe, C. F. J. H. (1815—83), statssekretær, 9, 20, 31, 33, 44, 52, 60, 63, 72, 84, 90, 94, 107, 115, 130, 139, 145, 149, 162, 167 f., 174, 179, 200, 205, 214, 234, 245, 252, 261, 276, 282, 292, 301, 304, 314, 325 f., 331, 345, 355, 365 f., 369, 381, 394, 412, 422, 430 f., 438, 453, 466, 478, 494, 506, 516, 523, 529, 542 f., 559 f., 565, 569, 583, 592, 605, 619 f., 626.
- Liesegang, Albert, ingeniør, Perleberg, 501.
- Lieth (Holsten), 122, 247.
- Liliencron, Fr. Nicolaus Adam, fhv. amtmand, Gottorp, 137.
- Lille Dyrehave (Frederiksborg amt), 143.
- Lille-Løjtofte sogn (Maribo amt), 599.
- Lillevang (Arresødal), 84.
- Lilliendal, 392.
- Limfjorden, 159.
- Lind, Ane Cathrine, gift med fæstnings-slave Jens Jørgensen, 450.
- Lindegård, Hans Jacobsen, fæstnings-slave, 122.
- Lindqvist, Carl Mouritz, bogholder, 158.
- Lindå (Nørre Haksted sogn), 79.
- Linnet mose, 136.
- Lipmann, Siegmund, Altona, 133.
- Lischang, Johan Fabian, kleinsmed, København, 427.
- Locent, Daniel de, møller, Læk, 464.
- Lolland, 467, 613.
- London, 81, 179.
- Lorentzen, Michael, møller, Tersløse mølle, 410.
- Louise Augusta (1771—1843), hertuginde, 426.
- Ludvig, Carl Georg Heinrich, hattemager, København, 319.
- Ludvigsen, Friedrich, kådner, Nordballe, Grumtofte, 147.
- Lumholt, Cæcilie Christiane, Flensborg, 255.
- Lund, Hans Andreas Wilhelm, postmester, Kallundborg, 258 f.

- Lund, Jacob, gårdejer, Gintoft, 425.
 Lund, Jørgen Hansen, gårdmand, Skibelund, 591.
 Lundbye, Chr. Carl (1812—73), krigsminister, 560.
 Lundegård (Herlufsholm stiftelse), 128.
 Lunden (Ditmarsken), 481 f.
 Lundforlund sogn (Sorø amt), 343.
 Lundsgaard, 513 f.
 Lundstrøm, C. F., Jönköping, 440.
 Lundström, E. E., Jönköping, 440.
 Lundtoft herred, 15 f., 581.
 Lunn, Chr. Ditlev, departementschef, 140.
 Luno, Bianco (1795—1852), bogtrykker, København, 468.
 Luzarche, Antonie, opfinder, Paris, 51.
 Læk (Slesvig), 464.
 Lübeck, 5, 8, 160, 251, 313, 345 f., 458 f., 605 f., 621.
 Lümskou, Caroline, enke efter toldbetjent Lümskou, Lemvig, 77.
 Lynetten, 20, 82.
 Lysemose (Augustenborg), 350.
 Lyster, Christen el. Christian Laursen, fæstningsslave, 122.
 Lütjenburg, 124 f., 156.
 Lüttichau, Matthias (1795—1870), krigsminister, 173, 368, 416, 560.
 Læborg (Ribe stift), 244.
 Læsø, 112, 195 f.
 Løgstør, 432, 508.
 Løgstør birk, 290.
 Løgumkloster, 320 f., 582.
 Løgumkloster amt, 425, 557.
 Lønne sogn (Ribe amt), 575.
 Løsning sogn (Vejle amt), 389.
 Löwenstern, Georg Heinrich v., friherre, generalmajor, 131.
 Maasbøl (Tønder amt), 196.
 Madsen, Laust, gårdejer, Rom sogn, 331.
 Madsen, Rasmus, gårdmand, Avnede, 351.
 Madskov (Als), 400.
 Madvig, J. N. (1804—86), professor, 68 ff., 72.
 Magnusdatter, Helga, gift med Stephan Jonsson, Skjoldølfistad, 204.
 Magnussen, Hans, gårdejer, Steinberg, 321.
 Maibølgård (Als), 17.
 Mangor, Hans Jørgen Siegfried, major, kanalkasserer, Rendsborg, 3.
 Mansfeld, Marie Auguste Dorothea, Slesvig, 338.
 Marckwart, J. H. D., apoteker, Frederiksstad, 176.
 Marcussen, Johan Ferdinand, skomager-svend, København, 251.
 Marcussen, Ole, skipper, Ulbølle Strandhuse, 563.
 Maribo, 143, 406.
 Maribo amt, 35, 396.
 Maribo birk, 600 f.
 Maribo landsogn (Maribo amt), 599 f.
 Mariboe, C. R. F. (1800—60), skolemand, 466, 504.
 Marqvardsen, Jacob, gårdejer, Volsrød, 425.
 Marr, Carl Chr. Ludwig, kanaltoldforvalter, Holtenu, 3.
 Marten, Carl Friedrich, arrestant, 375.
 Martens, Claus, Linau, 592 f.
 Martensen, Jens Christen, kongsbonde, Frodebø (Suderø), 379.
 Marth, Fritz, daglejer, Gosefeld, 552.
 Matthiesen, Hans Jürgen, garver, Kolstrup, 386.
 Mattrup hovedgård (Tyrsting herred), 396 f.
 Mecklenborg, 106, 251.
 Medelby, 78 f.
 Meden el. Meyn (Valsbøl sogn), 79.
 Meggerdorf herred (Slesvig), 615.
 Meier, se Meyer.
 Melnik, 15.
 Melsted, T., amtmand, Island, 249.
 Messerschmidt, Emil, København, 612.
 Meyenberg, Johan Andreas Michael, birkeskriver, 599.
 Meyer, Jean, skuespiller, Altona, 164.
 Meyer, Ole Hansen, skræddersvend, København, 9.

- Meyer, Thora, f. Ryding, gift med skræddersvend Ole Hansen Meyer, København, 9.
- Meyercrones stiftelse (Roskilde), 548, 577.
- Meyhof, Philipp Johan, gårdejer, Bergenhusen, 18.
- Michelsen, Wilhelm (1800—80), marine-minister, 173, 380.
- Middelfart, 317 f.
- Mikkelsdatter, Ane Marie, gift med husmand Søren Jensen, Mårslet, 597.
- Modeweg, Julius Emil (1813—69), agent, Brede, 612.
- Mohr, Hinrich, skomager, Burg, 126.
- Mohr, Wilhelm Johs., stud. jur., Wesselburen, 78.
- Molbech, Chr. K. F. (1821—88), professor, Kiel, 418 f.
- Moltke, A. B. W. E., administrator af grevskabet Ranzau, 132.
- Moltke, A. W. (1785—1864), lensgreve, fhv. konseilspræsident, 74, 85.
- Moltke, Carl (1798—1866), greve, minister for Slesvig, 44, 52, 60, 91, 172, 196 f.
- Moltke, E. C. L., greve, dansk gesandt i Paris, 441.
- Moltke, Magnus, greve, Grünholz, 132.
- Momm, bagermester, Garding, 41.
- Mori (Holsten), 458 ff.
- Mors, 613.
- Mortensen, Frederik Ludvig, Lundforlund, 528.
- Mortensen, Hans, husmand, Sterrede, 429.
- Mortensen, Jens, straffefange, Viborg, 121.
- Morville, E., dr. med., Viborg, 54 f.
- Muldborg, Claus Chr., Husum, 582.
- Mulvad, Clara, f. Knudsen, gift med bogbinder W. B. Mulvad, København, 577.
- Mulvad, Werner Benzon, bogbinder, København, 577.
- Munck, Fred. Ludv. Chr., fabrik-entreprenør, 511.
- Munkbrarup herred, 425.
- Munkebjergby, 411.
- Munksgaard, Anne, f. Hansen, gift med gårdejer Laust Andersen Munksgaard, 425.
- Munksgaard, Laust Andersen, gårdejer, 425.
- Musse herred, 599 ff.
- Musse sogn (Maribo amt), 600.
- Muttebæk sø (Kappel sogn, Lolland), 229.
- Muus, Peder Christensen, husmand, Tolstrup (Ålborg amt), 290.
- Mühlnader forstdistrikt (Lauenborg), 503.
- Müller, dr. jur. møllejer, Borreby, 64.
- Müller, Otto Hermann, indsidder, Gangerschild, 461.
- Mysunde, 39.
- Möhlmann, Emma, f. Bock, enke, Blankenese, 593.
- Møller, A., departementschef, 140.
- Møller, Carl Peter Siegfred Christiansen, straffefange, 348.
- Møller, Claus Heinrich, arrestant, Porlitz, 560.
- Møller, Hans Lassen, gårdmand, Hjortbro, 591.
- Møller, Jens Andersen, husmand, 551.
- Møller, Jens Nissen, gårdmand, Hjortbro, 591.
- Møller, Johann Heinrich, landbruger, Siebenbäumen, 56.
- Møller, Jørgen, gårdmand, Nybøl (Hütten amt), 618.
- Møn, 587, 613.
- Mørch, Adamine Elisabeth Vilhelmine, straffefange, København, 121.
- Mørck, Anders, gårdmand, Hjortbro, 579.
- Måreskov (Herrested sogn), 77.
- Mårkjær herred, 240.
- Nakskov, 598.
- Nakskov landsogn (Maribo amt), 599.
- Nebbelunde sogn (Maribo amt), 600.
- Nesbager sogn (Vejle amt), 388.
- Nederlandene, 531.
- Neergaard, L. C. J. A., godsejer, dr. jur., Övelgönne, 132 f.

- Nellemann, Mogens Peter, oliemøller, Foerslev mølle, 176.
- Nesselrode, Carl (1780—1862), greve, russisk statsmand, 105.
- Neubüdelndorf, 617 f.
- Neuenbrock (Steinburg amt), 78.
- Neuhaus gods (Holsten), 125.
- Neumünster, 123, 141, 165, 167, 270—74, 305, 476.
- Neuvorwerk (Ratzeburg amt), 594 f., 607.
- Newalt, R. S., London, 456.
- Nibe, 522.
- Nielsdatter, Ane Kirstine, Mariager, 140.
- Nielsdatter, Ane Margrethe, tugthusfange, 623.
- Nielsdatter, Johanne, gift med husmand Niels Christensen, Torslundemagle, 151.
- Nielsdatter, Lisbeth, gift med smed C. Fr. Aug. Heidemann, Strøby, 428.
- Nielsdatter, Marie, straffefange, København, 121.
- Nielsen, Anders, lærer, Vandløse, 204.
- Nielsen, Ane Christine, f. Eriksen, straffefange, Sønderborg, 321.
- Nielsen, Anne Marie, arrestantinde, Dunkjær, 558.
- Nielsen, Caroline Vilhelmine, f. Svendsen, gift med grynhandler J. S. Nielsen, København, 493.
- Nielsen, Christen, Odense, 454.
- Nielsen, Claus, parcelejer, Steinberg, 321.
- Nielsen, C. F., apoteker, Tem, 391.
- Nielsen, Hans, indsidder, Bakkebølle, 344.
- Nielsen, Hans, gårdmand, Halk, 591.
- Nielsen, Hans Peter Vilh., arrestant, 71.
- Nielsen, Jacob, Viet, 70.
- Nielsen, Jens Jensen, gårdejer, Sølsted, 425.
- Nielsen, Jørgen Smidt, grynhandler, København, 493.
- Nielsen, Lars, Dyssevad, 465.
- Nielsen, Niels Chr., exam. jur., 547.
- Nielsen, Peder, smedelærling, Nexø, 259.
- Nielsen, Peter Chr., tjenestekar, Sønder Sejrslev, 462.
- Nielsen, Rasmus Peter, gårdejer, Lille-Hjöllund, 501.
- Nielsson, Peder, se Peder Nielsen.
- Ning herred, 378.
- Nislevgård (Otterup sogn), 77.
- Nissen, Hans, gårdmand, Øddisbramdrup, 591.
- Nissen, Marie Bothilde, arrestant, Åbenrå, 592.
- Nissen, Meth el. Meta, København, 388.
- Non-mølle (Viborg amt), 144, 204, 243.
- Nordborg amt, 557, 591.
- Nordlunde sogn (Maribo amt), 599.
- Nordrup, Søren Nielsen, menig, 602.
- Nordstrand (Slesvig), 424.
- Nordsøen, 537.
- Norge, 160 f., 441, 510, 527, 530 f.
- Nors sogn (Thisted amt), 50.
- Ny-Bjerent (Gottorp provsti), 257.
- Ny herred (Slesvig), 230 f., 321, 425.
- Nyboder (København), 67, 490.
- Nyborg, 199, 211, 478, 497, 511, 523.
- Nybøl (Slesvig), 552.
- Nyholm (København), 113.
- Nyhus (Flensborg amt), 250.
- Nykirke (Bornholm), 160.
- Nykøbing F., 13.
- Nysted birk, 600 f.
- Nysted landsogn, 600.
- Næsby, Peder Chr., forbedringshusfange, 303.
- Næsby (Præstø amt), 158.
- Næsby å, 127.
- Næsbyholm (Præstø amt), 158.
- Næsbyhoved-Broby, 398.
- Næsodde (Lolland), 70.
- Næstved, 175.
- Nør gods (Slesvig), 425.
- Nørhald herred, 312.
- Nørre Fardrup (Ribe amt), 151.
- Nørre Haksted sogn, 79.
- Nørre herred (Lolland), 598—601.
- Nørrebro (København), 284, 479.
- Nørresundby, 479.
- Odense amtstuedistrikt, 396.
- Odsherreds gods, 129.

- Offermann, Joh. Detlef, tjenestekarl, Niendorf, 335 f.
- Ohrfeld gods (Kappel herred), 231, 255, 321.
- Ohr, Detlef Chr., skovrider, Bordesholm, 141.
- Oksenbøl (Vestervig sogn), 159.
- Okslund mose (Flensborg amt), 256 f.
- Oldenborg, 106.
- Oldesloe, 156.
- Olsen, Chr. Kjærulff, fæstningsslave, 122, 304.
- Olsen, Henrik Levin, grosserer, Kyø, 614.
- Olsen, Jens Peter, snedkersvend, København, 450.
- Olsen, N., brændevinsbrænder, Frederikssund, 194.
- Olsen, Peder, arrestant, 596.
- Oppendorf (Kiel godsdistrikt), 263.
- Orneplantage (Frederiksborg amt), 141.
- Osbæk (Als), 17.
- Oscar I (1799—1859), konge af Sverige, 442.
- Ottensen, 71, 262.
- Otto, Peder Larsen, gårdejer, Sønner Vedby, 13.
- Otzen, købmand, Augustenborg, 250.
- Otzen, Hans Peter, kådner, Hostrup skov, 230.
- Oxholm, Waldemar Tully (1805—76), dansk minister i London, 81, 303.
- Paris, 179, 441, 585.
- Paulsen, justitsråd, dr., Flensborg, 126.
- Paulsen, Jørgen, skibstømmermand, Åbenrå, 239.
- Paysen, Catharina Magdalena, gift med indsidder Detlef Andreas Andresen, Christian Albrechtsskog, 349.
- Paysen, Pay, Christian Albrechtsskog, 349.
- Pechlin, Eduard Carl Georg, v., friherre, hofjægermester, 131.
- Pedersdatter, Ane, gift med gårdejer Jens Sørensen, Jilberg, 25.
- Pedersdatter, Ane, gift med gårdejer Jens Jensen, Lillering, 60.
- Pedersdatter, Ane Kirstine, gift med snedkersvend I. P. Skjævinge, København, 231.
- Pedersdatter, Else, straffefange, 199.
- Pedersdatter, Karen Kirstine, arrestantinde, Gentofte, 452.
- Pedersdatter, Kirsten, gift med Jens Chr. Jensen, Haven, 577.
- Pedersdatter, Mette, Olting, gift med Christen Nielsen, Oddense, 454.
- Pedersdatter, Mette, kaldet Vang, forbedringshusfange, Viborg, 500.
- Pedersdatter, Sidse, Vintersbølle, 120.
- Pedersen, Jens, forbedringshusfange, 347.
- Pedersen, Johan, arrestant, København, 492.
- Pedersen, Johanne Marie, arrestantinde, Espe, 343.
- Pedersen, Jørgen, arrestant, Vellev, 435.
- Pedersen, Laurs, husmand, 232.
- Pedersen, Niels, menig, Vesteregede, 624.
- Pellworm, 590.
- Perso, Jean François, Paris, 395.
- Peters, 42.
- Petersen, jernstøber, Haderslev, 449.
- Petersen, løjtnant, Huds, 618.
- Petersen, møller, Breklum, 328.
- Petersen el. Bonde, Ane Marie, Guderup, gift med indsidder Peder Larsen, Vesteregede, 548.
- Petersen, Bolette, tugthusfange, 391.
- Petersen, Christopher, Vejleby, 70.
- Petersen, Elisabeth Kirstine, straffefange, Åbenrå, 241.
- Petersen, Hans, gæstgiver, Husum, 580.
- Petersen, Hermann, Starup, 163.
- Petersen, Iwar, sukkerraffinadør, Kiel, 373.
- Petersen, Jens, skrædder, Dörphof, 505.
- Petersen, Johan Peter, arbejdsmand, 387.
- Petersen, Johannes, tugthusfange, 324.
- Petersen, Karen, straffefange, Gejsing, 255.
- Petersen, Lars F., straffefange, København, 121.
- Petersen, Nicolai, tømrer, Dollerup, 202.

- Petersen, Nis, tugthusfange, Dagebøl, 345.
- Petersen, Peder Knak, værtshusholder, 500.
- Petersen, Peter, Vester Tirsted, 70.
- Petersen, Peter Chr., arrestant, København, 550.
- Petersen, Thomas Valentin, møller, Kideris (Rind sogn), 284.
- Peto, Samuel Morton, eng. jernbane-entreprenør, 413 f.
- Pflug, A. I. C., f. Thode, enkefru, Slesvig, 604.
- Philippssen, Johs. Fr. Constantin, stud. med. Kappel, 141.
- Pidding, William, opfinder, London, 52.
- Pingel, William Palmer, ritmester, 609 ff.
- Pinneberg, 91, 133, 207, 247, 262, 332 f., 336.
- Pinneberg provsti, 163.
- Pintus, I. og co., Brandenburg, 395.
- Platen-Hallermund, H. H., greve, sekondløjtnant, 461.
- Platzmann, Conrad, købmand, Hamborg, 153.
- Plenge, G., forpagter, Sæbyholm, 589.
- Plessen, Otto (1816—97), baron, diplomat, 605.
- Plochberger, Ehrhardt, smedesvend, Rentlass (Bayern), 336.
- Plön, 519.
- Poock, Amalie Babette Henriette, f. Mentz, Altona, 142.
- Popholt (Flensborg amt), 320.
- Popsen, 16.
- Porthus (Frederiksborg amt), 141.
- Poulsen, Christen, husmand, Dover, 598.
- Pradel, H. A., Paris, 527.
- Prange, Claus Detlef, adoptiv søn af lærer J. H. Brünning, Kiel, 5.
- Pranger, Anders Hansen Sørensen, arrestant, 597.
- Preetz, 141, 263.
- Preussen, 54, 88, 147, 149, 174, 181, 324, 345, 527.
- Prideaux, Thomas Symes, London, 341.
- Printzlau, Ferdinand Anthon Chr., fæstningsslave, 122.
- Priorskov birk, 600.
- Prohnsdorf (Preetz godsdistrikt), 263.
- Prüss, Johann Chr. Ludwig, gårdejer, Felde, 569.
- Prysse, Ernst H., arvefæstegårdmand, Skodborg, 602.
- Prüssing, H. F. C., bødkermeister, Rødby, 258.
- Prytz, Peter Blankenborg, premierløjtnant, Uggelhusene, 499.
- Præstevang (Frederiksborg amt), 234.
- Præstø amt, 396.
- Puggård og co., handelshuset, 258.
- Puls, Chr. Hermann Mathias, Neuwerk, 594 f.
- Pøhl skovriderdistrikt, 350.
- Qualen, kæmner, Altona, 216.
- Quidde, August, Berlin, 602.
- Raben, Laue Olufsen, husfoged, Bordesholm, 206.
- Ramsø herred, 388.
- Randers, 144, 242, 312, 453.
- Randers amt, 313, 344, 396, 597.
- Rantzau, Carl Emil, greve, Rastorff, 132.
- Rantzau, Chr. A. F. (1796—1857), fhv. guvernør i Lauenborg, 132.
- Rantzau, E., amtmand, Plön, 55.
- Rantzau, Ernst v., landråd, Glückstadt, 132.
- Rantzau, Otto Carl Josias v., greve, klosterprovst, Utersen, 131.
- Rantzau-Breitenburg, Friedrich August, greve, 283.
- Ranzau gods (Preetz godsdistrikt), 263.
- Ranzau, grevskabet, 36 f.
- Rasmusdatter, Ane Kirstine, gift med gårdejer Jens Jensen, Lillering, 60.
- Rasmusdatter, Ane Marie, gift med Niels Jensen, Lading, 465.
- Rasmusdatter, Maren, enke efter gårdmand Mads Andersen, Skovlundgård (Ålborg amt), 284.
- Rasmussen, Anders, tjenestekar, 454.

- Rasmussen, Christence Nielsine, f. Randerup, gift med forvalter Rasmus Rasmussen, København, 330.
- Rasmussen, Hans, tjenestekarl, Fraugdekærby, 454.
- Rasmussen, Lars Peter, overvagtimester, 609 f., 612.
- Rasmussen, Nicoline, f. Poulsen, gift med snedkermester Rasmus Jørgen Rasmussen, København, 450.
- Rasmussen, Niels Knudsen, husmand, Tryggelev, 392.
- Rasmussen, Peder, husmand, Lisberg, 622 f.
- Rasmussen, Peter, indsidder, Wisch, 348.
- Rasmussen, Rasmus, forvalter, København, 330.
- Rasmussen, Rasmus Jørgen, snedkermester, København, 450.
- Rastorf (Kiels godsdistrikt), 263.
- Ratzburg, 5, 124, 216 f., 307, 315, 572.
- Ratzburg sø, 316.
- Rauch, Emilie, f. Rheder, gift med straffefange Fr. W. Gustav Rauch, 155.
- Rauch, Fr. W. Gustav, straffefange, 155 f.
- Ravnholt hovedgård (Herrested sogn), 77.
- Ravnsholte skov (Hørsholm), 141.
- Reder, Leonhard Heinrich Marcus, Altona, 142.
- Redlich el. Reglich, Wilhelm, tugthusfange, 625.
- Reedtz, Holger (1800—57), fhv. udenrigsminister, 497.
- Refs herred, 598.
- Rehbock, Margaretha Elisabeth, f. Picard, enke, Altona, 57.
- Reich, C. E. (1822—65), officer, krigsminister, 497.
- Reinbeck amt, 26 f., 56, 282, 334, 346, 480.
- Reinfeld amt, 26, 153, 205.
- Reinsholm, H. G., kammerassessor, Frederiksværk, 518, 530.
- Rellingen (Holsten), 163.
- Renck, D. A., fabrikant, Neumünster, 126.
- Renck, Hans Lorenz, fabrikant, Neumünster, 247.
- Rendsborg, 3, 18, 42, 65 f., 86, 100 f., 126, 165 ff., 247, 270—74, 289, 476, 524, 552, 566, 569, 582, 603 f., 610.
- Rethwisch (Kiels godsdistrikt), 263.
- Rethwisch amt (Holsten), 593.
- Rethwisch skovfogedsted, 337.
- Reventlow, Eugenius v. (1798—1885), diplomat, Altenhof, 136.
- Reventlow, Friedrich (1797—1874), klosterprovst, Preetz, 132.
- Reventlow-Criminil, H. (1798—1869), greve, minister for Holsten og Lauenborg, 63, 172.
- Reventlow-Farve, E. C., greve, politiker, 131 f., 303.
- Reventlow-Jersbeck, Theodor (1801—73), politiker, 132, 476.
- Reykjavig, 249, 353.
- Ribe, 151, 379.
- Ribe amt, 396, 478, 528, 573.
- Ribe stift, 75, 244.
- Richter, Ludovica Frederikke, f. Augenberg el. Auchenberg, gift med varemægler W. Richter, 378.
- Richter, Peder, bødkermester, København, 623.
- Richter, W., varemægler, København, 378.
- Rickmers, Erick Paul, skipper, Helgoland, 422.
- Riechel, I. F., skomager, København, 211.
- Riegels, Hans Chr. (1793—1861), officer, skovdyrker, 579.
- Riessen, Andreas, gæstgiver, Landkirchen, 319.
- Ringkøbing amt, 391, 396.
- Rinkenæs, 434, 504.
- Ris herred, 239, 581.
- Risby, 339.
- Rix, Hans Friedrich, Nortorf, 337.
- Rixdorf (Preetz godsdistrikt), 263.
- Rodemose (Sundeved godsdistrikt), 239.
- Rohde, Anna Christiane, straffefange, Rendsborg, 250.

- Rohmann, Johann Christopher, Altona, 142.
- Rohwer, Jürgen, gårdejer, Holtorf, 205.
- Roland el. Rohland, Hans Chr., forbedringshusfange, 621.
- Rolfsen, Vilh., Viet, 70.
- Rosenborg slot, 13.
- Rosenkrantz, Gottlob (1803—84), baron, stiftamtmand, 584.
- Roskilde, 61, 245, 276, 342, 393, 548, 577, 602.
- Roskilde amt, 396.
- Rossen, Eschel, se Eschel Rossen Eschelsen.
- Rossen, Thomas Nissen, forpagter, Holbøl, 239.
- Rothenhäuser forstdistrikt (Lauenborg), 503.
- Rougsø herred, 344.
- Rugaard, D. E. (1806—75), skolemand, politiker, 233, 310, 322 f.
- Ruge, Carl Heinrich Wilhelm, dr. med., Heide, 32.
- Rusland, 54, 80, 184, 211.
- Ryde sogn (Maribo amt), 599.
- Rødby, 159, 317, 406.
- Rødby fjord, 70, 159.
- Rødby sogn (Maribo amt), 600.
- Rødding (Viborg amt), 51.
- Rødding højskole, 524.
- Rømeling, Rud. Waldemar, assistent, 528.
- Rømer, C. L. W. (1769—1857), general, 62.
- Rønnekamp, Chr. (1785—1867), gods-ejer, Næsbyholm, 158.
- Rørup sogn (Odense amt), 596.
- Rötger, Detlef H., etatsråd, Itzehoe, 235.
- Rårup sogn (Vejle amt), 388.
- Raasløff, Harald (1810—93), minister for Slesvig, 175, 367, 494.
- Sabro herred, 378.
- Sachsen, 222.
- Sachsenwald (Lauenborg), 246.
- Sahermiehl, forpagter, Neuvorwerk, 607.
- Sakskøbing, 163.
- Salemer forstdistrikt (Lauenborg), 124.
- Salling herred (Svendborg amt), 343, 563.
- Salomon, Jacob Moses, Slesvig, 176 f.
- Saltofte overdrev, 150.
- Salzau (Kiels godsdistrikt), 263.
- Sandby sogn (Maribo amt), 599.
- Sander, Carl Fr. Julius, flv. kirurg, Gültzow, 594.
- Sandesneben (Steinhorst amt), 142.
- Sannegaard (Maribo amt), 551.
- Sarauw, Julius, møller, Sorø mølle, 410.
- Satrup herred, 240.
- Saxtorf hovedgård, 238.
- Schau, købmand, Åbenrå, 449.
- Schearmann, James Eduard, opfinder, London, 52.
- Scheel, amtmand, Gottorp, 614.
- Scheel, A. W. (1799—1879), justitsminister, 214.
- Scheel, Claus Frederik, tugthusfange, Totendorff, 340.
- Scheel, Hans Hinrich, straffefange, 337.
- Scheel, Jørgen (død 1889), greve, stamhusbesidder, 548.
- Scheel-Plessen, Wulff (1809—76), lensgreve, dansk minister i Stockholm, 172 f, 175, 179, 200, 205, 214, 441 f.
- Scheele, L. N. (1796—1874), minister for Holsten og Lauenborg, fung. udenrigsminister, 172, 215, 367, 432, 487.
- Scheffer, Friedrich Wilh. Ernst Gotthold, dige- og vandbygningsdirektør, 61.
- Scheller, Christoph Friedrich, Slesvig, 338.
- Scheller, Elisabeth Marie Dorothea, f. Groth, gift med C. F. Scheller, Slesvig, 338.
- Schilling, skrive- og regnelærer, Slesvig, 250.
- Schimmelmannske fideicommiss, 311 f.
- Schlaikier, Friedrich Wilhelm, dr. med., Egernsund, 91.
- Schleckeysen, C., maskinfabrikant, Berlin, 463.

- Schleg, I., skibsfører, Riga, 144.
 Schmalstedt (Holsten), 447.
 Schmidt, godsbesidder, slesvigsk stænderdeputeret, 395.
 Schmidt, Adolph, væver, Borreby (Slesvig), 196.
 Schmidt, Chr. Matthiesen, skipper, Vonsbæk, 29.
 Schmidt, Hans, skipper, Stenbjerggård, 230.
 Schmidt, Jacob, klasselotterikollektør, København, 98.
 Schmidt, Jens Petersen, halvbefaren, 217.
 Schmidt, Jørgen, gårdejer, Skolderup, 240.
 Schmidt, Laura Dortha, f. Fossum, enke efter klasselotterikollektør J. Schmidt, København, 98.
 Schmidt, Peter Christiansen (1797—1875), præst, Skodborg, 28.
 Schmitz, Franz Jonas, skomager, København, 246.
 Schmitz, Sophie Friederike, f. Speetzen, Plön, gift med skomager Franz Jonas Schmitz, København, 246.
 Schmütz, Johann Friedrich Heinrich, Segeberg, 335.
 Schnaap vandmølle (Hütten amt), 64.
 Schnede, Heinrich Peter, kommissionær, Nienstädten, 317.
 Schrader, A. L. D., landråd, Bliestorf, 72 f.
 Schrevenborn (Kiel godsdistrikt), 263.
 Schrum, auditør, 610.
 Schrum, C. H., møller, Frederiksstad, 39.
 Schröder, Friedrich Ernst, mølleforpagter, Grande, 446 f.
 Schröder, Hans, gårdejer, Gross Rheide, 330.
 Schröder, Heinrich Hugo M., straffefange, 179.
 Schröder, Jørgen, væver, Halk, 591.
 Schröder, P., proprietær, Kokkedal (Hjørring amt), 614.
 Schulau (Pinneberg), 207.
 Schulenburg gods (Itzehoe distrikt), 335.
 Schultz, Gustav Hermann, håndværkssvend, Cottbus, 568 f.
 Schumacher, Heinrich Chr. (1780—1850), astronom, Altona, 110.
 Schwaradt, H. H., bondefoged, Willendorf, 26.
 Schwartenbeck (Kiel godsdistrikt), 263.
 Schwarz, H. C., mølleforpagter, Neumünster, 154, 192.
 Schwarzenbeck amt (Lauenborg), 447, 503.
 Schütz, C. C., statsfange, 337 f.
 Schädbeck (Kiels godsdistrikt), 263.
 Schæfer, I. F., købmand, København, 453.
 Schäffer, møllerenke, Erode, 198.
 Schönemann, professor, Brandenburg, 395.
 Schönwandt, Ferdinand, Neumünster, 305.
 Schönwandt, Marx Friedrich, Neumünster, 305.
 Schönweide (Preetz godsdistrikt), 263.
 Seedorf (Lauenborg), 14.
 Seemühlen (Hohn sogn), 100.
 Seeth (Stapelholm), 339.
 Segeberg, 57, 123, 283, 458 f.
 Segeberg amt, 314, 572.
 Segeberg provsti, 7.
 Sehested, Frederik (1813—82), stamhusbesidder, 210.
 Sehestedt-Juul, Chr. (1806—61), godsejer, rigsrådsmedlem, 49, 52.
 Seidisfjord (Island), 200.
 Selmer, Peter Jacob, færgemand, Nordstrand, 581.
 Seyffarth, G. V. E. H., oberst, 229 f.
 Siemens, Charles William, London, 573.
 Sievers, Claus, gårdmand, Nybøl (Hütten amt), 618.
 Silck gods (Holsten), 335.
 Sild, 553.
 Silius, Ludwig, Flensborg, 255.
 Silkeborg, 127, 390 f., 498 f.
 Simonsen, Fred. Poul Sophus, straffefange, København, 139.

- Simony, Carl (1806—72), embedsmand, politiker, 173, 214, 592, 620.
 Sindberg, Christen Sørensen, gårdmand, Ginnerupgård, 598.
 Sirebek, Jacob Laursen, møller, Sneiberg, (Hammerum herred), 284.
 Siwertsen, Karsten, Byttebøl (Bredsted amt), 198.
 Siwertsen, Marten Karsten, Byttebøl (Bredsted amt), 198.
 Sjælland, 24, 72, 80 f., 114, 276, 366 ff., 432, 497, 521, 575, 587, 613.
 Sjællands stift, 535.
 Sjørup, Søren Sørensen, gårdejer, Trustrup, 597.
 Skafhund (Medelby sogn), 79.
 Skamlingsbanken, 307.
 Skanderborg, 427.
 Skanderborg amt, 11, 176, 396.
 Skaumann, Chr., kådner, Osbæk, 17.
 Skelskør, 77, 343.
 Skippinge herred, 499.
 Skjold sogn (Veje amt), 388.
 Skjævinge, Israel Povelsen, snedker-svend, København, 232.
 Skodborg herred, 344.
 Skodsborg, 304.
 Skov, Jes Jessen, kådner, Holm, 591.
 Skovbølgård (Åbenrå amt), 201.
 Skørpinge sogn (Sorø amt), 343.
 Skørtinge sogn (Maribo amt), 600.
 Skøt, Jacob, gårdmand, Huds, 618.
 Slagelse, 343, 393, 548, 577.
 Slemminge sogn (Maribo amt), 600.
 Slesvig, byen, 176 f., 254, 386, 536, 558.
 Slesvig, hertugdømmet, 4, 24, 28 f., 34 f., 37 ff., 42 f., 47, 49, 53, 63 f., 68, 72, 74 f., 90, 98, 101, 125 f., 136, 147, 157, 165, 175, 200—03, 231, 250 ff., 256, 266, 271, 276 f., 289 f., 299, 308, 322, 324, 329, 339 f., 349 f., 353, 377, 385 ff., 400 f., 403, 413 f., 417, 423, 434 f., 443 ff., 449, 455, 462 ff., 482, 496, 504 ff., 513, 515, 523 f., 530, 536, 538 ff., 544, 552—57, 559, 563 f., 566, 578, 581 f., 590, 592, 603 f., 606, 618 f., 625 f.
 Slet herred, 290.
 Slisholm (Lolland), 70.
 Slogs herred, 338.
 Smidstrup, Jens Hansen, fæstningsslave, 122, 608.
 Soldin, Hanna (1775—1850), gift med boghandler Soldin, 379.
 Soldin, Salomon (1774—1837), boghandler, legatstifter, København, 379.
 Solvig (Slogs herred), 338.
 Sophienhof (Preetz godsdistrikt), 263.
 Sophienkog (Holsten), 156.
 Sorgwohlde (Hütten amt), 100.
 Sorø, 212, 214, 534, 587 f.
 Sorø akademi, 292, 409, 411 f., 588.
 Sorø amt, 396.
 Sorø landsogn, 587 f.
 Sorø lille Ladegård, 409 f.
 Sorø mølle, 409 f.
 Sosmed, Christen Hansen, arrestant, 597.
 Spanien, 80.
 Spencer, Georg, London, 4.
 Sponeck, Wilh. (1815—88), rigsgreve, finansminister, 139 f., 147, 172.
 Spølbæk (Nørre Haksted sogn), 79.
 St. Annen (Ditmarsken), 482.
 St. Annæ plads, 9.
 St. Croix, 243 f., 344.
 St. Georgsberg (Holsten), 5.
 St. Jan, 243 f.
 St. Johannes klosteret (Slesvig), 239 f., 329 f.
 St. Thomas, 244.
 Stapelholm, 18, 557.
 Stauning sogn (Ringkøbing amt), 458.
 Stecknitz (Lauenborg), 143.
 Steen, Joh. Hinr., arbejdsmand, Spechserholz (Ahrensböck), 333.
 Steenschwang, Hans Hansen, Bøgeskov mark, tugthusfange, 528.
 Stege, 587.
 Stegen gods (Itzehoe distrikt), 335.
 Steinburg amt, 78.
 Steinhof, A. M., Schenefeld, 545.
 Steinklinken (Holsten), 315.
 Steinthal, E., forpagter, Gudumlund, 67.

- Steinthal, E. L., cand. pharm., København, 67.
- Steinthal, M., proprietær, Kyø, 67.
- Stellingswerff, Jos, papirfabrikant, Liège, 30.
- Stemann, Chr., fhv. amtmand, Åbenrå, 137.
- Stemann, Johann Peter H. H., underretsadvokat, Segeberg, 56.
- Stemann, Otto Johann v., fhv. administrator af grevskabet Ranzau, 132.
- Stemann, Siegfried Leopold, fhv. landkrigskommissær, 137.
- Stenalt (Randers amt), 548.
- Stenmagle sogn, 411.
- Stensballegård, stamhuset, 291.
- Stephens, G., lektor, København, 68.
- Sterrede (Sorø amt), 429.
- Steyber, Elise Louise Rudolphine, f. Ahlefeldt, Saxtorf, 238.
- Stjernholm, 390.
- Stockelsdorf (Holsten), 458 f.
- Stockleth, F. H. E. H., premierløjtnant, 95.
- Stokkemarke sogn (Maribo amt), 599.
- Store Dalby sogn (Vejle amt), 389.
- Storehedinge, 548, 577.
- Stormarn provsti, 164.
- Stouby sogn (Vejle amt), 388.
- Streng, C. F. A., mølleforpagter, Heidmühlen, 571.
- Strukstrup herred (Slesvig), 230, 603 f.
- Strødam, 143.
- Strøgårdsvang (Frederiksborg amt), 141.
- Stör, 134.
- Støvring herred, 312.
- Suhr, I. P. og søn, handelshuset, 613.
- Svans, 557.
- Svendborg amt, 396, 458, 511.
- Svendsen, Svend Olsen, straffefange, 348.
- Sverige, 441 f., 510, 527, 530 f.
- Svesing, 288.
- Sæbyholm (Maribo amt), 589.
- Søborg (Frederiksborg amt), 506.
- Søgård gods (Åbenrå amt), 41, 387.
- Sønder-Rangstrup herred, 239, 581.
- Sønder Vedby, 13.
- Sønderborg, 434, 504.
- Sønderborg amt, 557.
- Søndergårde (Emmerlev sogn), 338.
- Sønderhald herred, 344.
- Sønderherred (Lolland), 598—601.
- Sønderkarle, baroniet, 159.
- Sørbymagle sogn (Sorø amt), 343.
- Sørensdatter, Karen, Albæk, 120.
- Sørensdatter, Mette, gift med Niels Jensen, Lading, 465.
- Sørensen, Anders Peter, husmand, Skrydstrup Mark, 603.
- Sørensen, Anne Marie, gift med husmand Anders Peter Sørensen, Skrydstrup Mark, 603.
- Sørensen, Bolette Kirstine, f. Meyer, gift med arbejdsmand Jens Sørensen, Ålborg, 390.
- Sørensen, Erhardt, skrædder, Voldby, 492.
- Sørensen, Gundel, 379.
- Sørensen, Hans, møller, Havrebjerg mølle, 410.
- Sørensen, Hans, straffefange, Bødstrup, 35.
- Sørensen, Jacob Sørensen, kådner, Osbæk, 17.
- Sørensen, Jens, arbejdsmand, Ålborg, 390.
- Sørensen, Jens, gårdejer, Ilbjærg, 25.
- Sørensen, M., billardholder, København, 203.
- Sørensen, Niels Chr., tjenestekarl, Mariager, 140.
- Sørensen, Peder Chr., arrestant, Vangsgårdshus, 597.
- Søtorup mark (Præstø amt), 608.
- Tangstedt gods (Holsten), 335.
- Tappendorf, Jochim Hinrich, Raustorf (Trittau amt), 336.
- Tarup (Åbenrå amt), 450.
- Teglholt skov (Haderslev amt), 249.
- Tem, 391.
- Tersløse mølle, 409 f.

- Tetens, P. J. (1797—1859), stiftamtmand, København, 548 f., 577.
- Tewes, Claus, gårdejer, Kellinghusen, 122.
- Thedens, Wilh. Th., møller, Husum, 422.
- Thienen-Adlerflücht, Conrad Christoph, fhv. legationssekretær, Frankfurt, 132.
- Thisted, 204, 494.
- Thisted amt, 77, 396.
- Thode, T. C., branddirektør, Pinneberg, 604.
- Thomasdatter, Ane Kirstine, straffefange, 258.
- Thomsen, købmand, Fjadaralda (Island), 200.
- Thomsen, August, Husum, 582.
- Thomsen, Christina Margaretha, f. Lassen, gift med forpagter J. F. Thomsen, Dollerødmark, 433.
- Thomsen, Jacob Friedrich, forpagter, Dollerødmark, 433.
- Thomsen, Jens Christian, kådner, Løgumkloster, 321.
- Thomsen, Nicolai, gårdmand, Hjartbro, 591.
- Thorkelsdatter, Sigridur, Reykjavik, 353.
- Thulstrup, Magnus Andreas, kaptajn-løjtnant, 526, 560.
- Thygesen, Anna Christine, gift med gårdejer Rasmus Peter Nielsen af Lille-Hjælland, 501.
- Thyrsted sogn (Vejle amt), 389.
- Thörner, Hans Friedrich, gårdejer, Klein-Sarau, 235.
- Tidemand, Chr. Fred. (1795—1853), prokurator, Nykøbing F., 13.
- Tiebensee (Ditmarsken), 482.
- Tiedemann, Joh. Heinrich, Wohltorff, 316 f.
- Tiedemann, Joh. Joch., gårdejer, Wohltorff, 316 f.
- Tiedemann, Peter Jürgen, købmand, Kiel, 533.
- Tikøb, 143.
- Tillisch, F. F. (1801—89), indenrigsminister, 172.
- Timm, N. H., tømrrermester, Glückstadt, 153.
- Tingjellinge sogn (Sorø amt), 428.
- Tipperupholm (Frederiksborg amt), 141.
- Tirsdagsskov (Frederiksborg amt), 234.
- Tirsted sogn (Maribo amt), 600.
- Tobiesen, F. W. C., oberst, 95.
- Toftegaard, dragon, 610.
- Toreby sogn (Maribo amt), 600.
- Torp, Hans Jørgen Hansen, arrestant, Sønderløgum, 196.
- Torshavn, 342, 430, 477.
- Torsted sogn (Vejle amt), 389.
- Travental amt, 56.
- Treia herred (Slesvig), 202.
- Trekroner, 20, 82 f.
- Trelstorp (Bredsted amt), 328.
- Tremsbüttel amt, 334, 346.
- Trenen (Slesvig), 99.
- Trittau amt, 334, 346, 593.
- Trittau sogn, 164.
- Troense, 457 f.
- Trolle, Herluf (1516—65), admiral, 584.
- Truelsen, Friedrich, tømrrermester, Lauenborg, 399.
- Tune herred, 388.
- Tved sogn (Thisted amt), 50.
- Tvedskov (Slesvig), 535.
- Tyrsting sogn, 397.
- Tyskland, 54, 89, 148, 539.
- Tønder, 15 f., 29, 201, 377, 462.
- Tønder amt, 79, 425, 536, 542, 557.
- Tønder provsti, 15 f., 536.
- Tønning, 18, 39, 42, 65 f., 126, 203, 238, 288 f., 328, 514, 537.
- Tørninglen provsti, 553.
- Tårnberg sogn, 77.
- Tårnby sogn, 371.
- Udby (Holbæk amt), 150.
- Udstrup, Søren Sørensen, forbedringshusfange, 347.
- Ugle herred, 230, 604.
- Ullitz, Niels, tømmersevend, Randers, 258.
- Ulslev sogn (Vejle amt), 389.
- Ulvshus, 2.

- Ungern-Sternberg, Ernst, baron, russisk
 gesandt i Danmark, 54, 105.
 Unsgaard, Iver Johan (1798—1872),
 indenrigsminister, 583.
 U.S.A., 332, 583.
 Ut sogn (Vejle amt), 389.
 Utterslev sogn (Maribo amt), 599.
 Wahlstorf (Preetz godsdistrikt), 263.
 Vahrendorff, Fr. Carl Ferdinand,
 hofjægermester, 131.
 Waldt, Johann Heinrich, skovrider,
 Lasbeck, 570.
 Wallen (Ditmarsken), 155, 571.
 Vallø stifts birk, 378.
 Valsbøl sogn, 79.
 Vandfuld herred, 344.
 Wandsbeck, 194, 305, 334 f.
 Warburg, S. S., rentier, Altona, 28.
 Varde, 237, 248.
 Varnæs, 201.
 Varnæs birk, 581.
 Wasmer, H. C. W., statsfange, 337 f.
 Weber, S., fabrikejer, Christiansdal, 249.
 Wedel (Holsten), 133, 332, 459 f.
 Wedellsborg birk, 596.
 Vehse, dr., Berlin, 453.
 Weist (Holsten), 134.
 Vejen, 244.
 Vejle, 161.
 Vejle amt, 390, 396, 623.
 Vejleby sogn (Maribo amt), 70, 600.
 Wellingsbüttel (Holsten), 334 f.
 Wellmann, Ludwig, smedesvend, Coerlin,
 91.
 Venmelev sogn (Sorø amt), 343.
 Wenck, H. T., major, Kiel, 332.
 Vends herred, 596.
 Werth, Hans Hinrich, daglejer,
 Heilskop, 152 f.
 Werther, Carl v., preussisk minister i
 København, 149.
 Vestby (Medelby sogn), 79.
 Vestdalsøre (Island), 201.
 Westenholz, Regnar (1815—66), godsejer,
 politiker, 126, 396 f.
 Westensen, Jacob, parcellist, Lang-
 ballig, 513 f.
 Vester Flakkebjerg herred, 428 f., 522.
 Vester Lisberg herred, 378.
 Vester Tirsted (Lolland), 70 f.
 Vester Ulslev sogn (Maribo amt), 177,
 600.
 Westerau (Lübeck), 621.
 Vesterborg sogn (Maribo amt), 599.
 Westergård, Martin Nielsen, husmand,
 Tolstrup (Alborg amt), 290.
 Vestindien, 9, 90, 162, 243 f., 281, 325 f.,
 455, 525, 531.
 Westphal, Christina, Holstendorf, 284.
 Wewelsfleth (Holsten), 571.
 Wewer, Alexander Ludvig, fæstnings-
 slave, 122.
 Viborg, 120, 122, 331, 344, 391, 477, 597.
 Viborg amt, 25, 396, 435, 624.
 Viborg stift, 51, 111 f.
 Wichmann, P. W. A., apoteker,
 Frederiksstad, 176.
 Viding herred, 542.
 Wieck, Johann Heinrich Theodor,
 advokat, Pinneberg, 545.
 Wien, 8, 148.
 Viet (Tirsted sogn), 70.
 Wildfang, Chr. G., kådner, Vonsbæk, 29.
 Wildkoppel (Reinbeck amt), 336.
 Wilhelmsborg, baroniet, 576.
 Wilhelmsborg birk, 378.
 Villadsen, Anders, straffefange, Viborg,
 121.
 Willendorf (Reinfeld amt), 26.
 Willhöft, Chr. Dietrich, straffefange,
 Tangstedt, 125.
 Willhöft, Hinrich Friedrich, forpagter,
 MÜNCKENBROOK, 315.
 Vilsgård, Mads Laursen, husmand, 51.
 Wilster marsk, 571.
 Vindekjær, Niels Rasmussen, forbed-
 ringshusfange, 500.
 Winstrup, P. J., mekaniker, København,
 526.
 Winter, Johann, tugthusfange, 351.
 Withered, Charles E., Paris, 254.

- Withered, John, Paris, 254.
 Withered, Samuel, Paris, 254.
 Wittenberg (Kiels godsdistrikt), 263.
 Wittmaack, I., møller, Glückstadt, 373 f.
 Witzendorff, O. v., godsejer, 14.
 Wohlert, Andreas Hinrich, spillemand,
 København, 612.
 Wolff, A. I., bog- og papirhandler,
 København, 440.
 Wolfhagen, Fred. Herman (1818—94),
 minister for Slesvig, 583.
 Wollersum (Ditmarsken), 481 f.
 Wollesen, Peter, straffefange, 18.
 Vonsbæk (Slesvig), 29.
 Vordingborg, 198.
 Vridsløselille, 72.
 Vrigsted sogn (Vejle amt), 388.
 Wulchfelde gods (Itzehoe distrikt), 335.
 Wulff, Catharina Magdalena Elisabeth,
 straffefange, Lankau, 372.
 Vyk, flækken, 577 f.
 Vørden (Holsten), 481 f.
 Våbensholm hovedgård (Tyrsting
 herred), 396 f.
 Utersen, 262, 332, 459 f.
 Zachariasdatter, Karen, gift med hus-
 mand Søren Jensen, Mårslet, 597.
 Zachariassen, Johanne, Sundbyvester,
 259.
 Zander, murermester, Rendsborg, 617 f.
 Zecher (Lauenborg), 14.
 Zerssen og co., speditører, Rendsborg,
 199.
 Ærø, 111.
 Øfjord handelssted (Island), 286.
 Oehlers, E., fuldmægtig, 570.
 Ölert, snedkermester, Ratzeburg, 307.
 Ølgod sogn (Ribe amt), 575.
 Ølsted sogn (Vejle amt), 389.
 Ørbeck, Edvard Erik Wilh., korporal,
 547.
 Øresund, 81, 620.
 Ørsted, A. S. (1778—1860), premier-
 minister, 2, 172.
 Ørum sogn (Vejle amt), 388.
 Ørum og Wulff, handelshuset, 201.
 Øst, urtekræmmer, København, 33.
 Øster Flakkebjerg herred, 428 f.
 Øster Lisberg herred, 344.
 Øster Ulslev sogn (Maribo amt), 10 f.,
 600.
 Øster Ørsted (Slesvig), 99, 270 f.
 Østerby (Medelby sogn), 78.
 Østergård gods (Stenbjerg sogn), 230.
 Østersøen, 80, 537.
 Østofte sogn (Maribo amt), 317, 599 f.
 Østrig, 54, 88, 147 ff., 174, 181.
 Åbenrå, 33, 239, 401, 582, 619.
 Åbenrå amt, 239, 557, 581, 618.
 Åbenrå provsti, 16.
 Ågeby sogn (Maribo amt), 599 f.
 Ålborg, 97, 151, 161, 588.
 Ålborg amt, 396, 624.
 Ålykkegård hovedgård (Odense amt),
 398.
 Århus, 11, 96 f., 237, 248, 377 f., 457, 479.
 Århus amt, 377, 396.
 Års herred, 290.
 Årtoft (Åbenrå amt), 41.
 Årup mølle (Vejle amt), 388.
 Årø, 308.

SAGREGISTER

- Adoptionsbevillinger, 4 ff., 142, 157, 164, 204, 254 f., 338, 348 f., 493, 501, 582, 622.
- Adressecontoirets Efterretninger, kundgørelser i, 210, 237.
- Ahlefeldt-Laurvigske gældsafgørelseskasse, bortfald af bidrag til, 290.
- Altona:
- Kommunalskatter, udskrivning af, 154 f.
  - Laugssagers behandling i, 460, 531 f.
  - Lotto-jurisdiktion i, ophævelse af, 206.
  - Observatoriet i, byggearbejder ved, 92 f.
- Amnesti for embedsmænd m. fl. i hertugdømmerne, 19, 28, 42 ff., 63 f., 72, 147, 203, 386.
- Amtmanden over Svendborg amt, tilladelse til bopæl i Nyborg, 511.
- Amtmandsembeders forretningsområde, omlægning af 334 f., 346 f.
- Amtsrådene, fastsættelse af antallet af medlemmer i, 396.
- Anke af landvæsenskommissionskendelser, tilladelse til, 398.
- Apotekerbevillinger, 176, 406, 608.
- Apotekerprøver, adgang til, 27 f., 124.
- Arrest og beslag, fritagelse for, 198, 242, 343 f., 427.
- Arresødal hovedbygning, salg af, 84.
- Arveforpagningskontrakter, godkendelse af, 16 f., 122 f., 193 f., 231, 238—41, 256 f., 350, 433 f., 544.
- Arvefæste, tilladelse til, 163, 400.
- Arvefæsteafgifter, afløsning af, 551.
- Augustenborgske kådneres retsstilling, lov om, 517.
- Avisprivilegium, udstedelse af, 235.
- Ballum kontrolsted, udvidelse af klaretingsret for, 452 f.
- Bankhæftelsesbeløb, afkald på krav om, 589 f.
- Bankinstituttet i Altona, dets forhold til nationalbanken, 446, 515.
- Bankiel sø, salg af, 79.
- Beboelseshuse, bevilling til opførelse af, 617 f.
- Bebyggelsesplan for Fredericia, godkendelse af, 61 f.
- Befordringsvæsenet, lov om, 313.
- Begravelsesomkostninger, refusion af, 155.
- Belysning af kysterne, forbedring af, 83 f.
- Benådninger, 3, 5, 9 f., 16, 18 f., 25, 28, 35 f., 55 f., 76 f., 83, 91 f., 120 ff., 125 f., 139, 151 ff., 155—58, 179, 196 ff., 199, 202, 211 f., 217—20, 235, 240 ff., 250 f., 255 f., 258 ff., 284, 290 f., 303 f., 306, 308—11, 316 f., 321—24, 328 f., 331, 333, 335—38, 343 ff., 348 f., 351 ff., 372 f., 375 f., 378 f., 387 f., 391 ff., 406, 419—23, 427 f., 436, 453 f., 462, 464 f., 477 ff., 481, 492 f., 499 ff., 522, 528 f., 533, 547 f., 550, 562 ff., 568 f., 572 f., 578 f., 589, 591—94, 597 f., 603, 606—09, 612, 621 ff., 625.
- Bestallinger, fornyelse af, 131 ff., 136 f., 416, 466.
- Bidstrupgård, byggearbejder ved, 93.
- Bispetiender, bestyrelsen af, 111 f.
- Bjergelaug for Lønne sogn, godkendelse af, 575 f.
- Bogtrykkeribevilling, 468 f.
- Borger- og almueskolevæsenet, lov om, 437 f., 513.
- Bornholm:
- Bortarvefæstning af udmarksjorder på, 161.
  - Kulværk på, afgift af, 160.
  - Militært vagthold ved strandinger på, betaling for, 491.

- Bortlodning, bevilling til, 55, 147, 254, 283, 306 f., 449, 505, 552, 564 f.
- Borttagelse af sten m. m. fra stranden, lov om, 237, 247 f.
- Brahetrolleborg:
Afdrag på gæld af, 152.
- Brandsprøjte, anskaffelse af, 57 f.
- Bregninge sogneforstanderskab, valg til, 457 f.
- Brock-Bredalske legater, 242 f.
- Brokorn og bropenge, afløsning af, 439 f.
- Brolægning i Nyboder, 67.
- Bropenge, fastsættelse af, 159 f.
- Brændevinsbrænderiers anlæg, bevilling til, 138, 284, 502, 602, 614.
- Bygningsafgift, fritagelse for betaling af, 379 f.
- Bøking og Viding herreder, omlægning af justitsvæsenet i, 542.
- Bøndergods, afhændelse af det til len og stamhuse hørende, 21 ff., 30 f., 589.
- Børbygningen, overdragelse til grossereretsocietetet, 394, 408 f.
- Camerland, omlægning af sognefogedforretningerne i, 78.
- Cetti, ritmester:
Befordring på tjenesterejser, 525.
- Christiansø:
Nedlæggelse som fæstning, 257 f.
Valgbestyrelses oprettelse på, 66 f.
- Dallund, udredning af enkepension af stamhuset, 10.
- Dampskibes adgang til Københavns havn, 195.
- Demission:
Minister Raasløffs ønske om, 488, 494.
- Digearbejder i Ditmarsken, finansiering af, 28.
- Diplomatiske depecher, forelæggelse af, 8, 175, 179.
- Distriktslæger, aflønning af, 128 f.
- Domænejendomme, lov om afhændelse af, 506, 559.
- Domænegodsets fæstegods, tilsyn med afhændelsen af, 466 f.
- Donse krudtværk, køb af arealer ved, 506, 523.
- Dyrplageri, straf for, 406 ff.
- Dyrtidsforanstaltninger, 432, 439, 463, 467, 624 f.
- Dødsstraf:
Eftergivelse af, 10, 95, 126, 165, 199, 217, 232, 280, 304, 393, 435 f., 452, 550 f., 558, 560, 596 f., 621.
- Eksekvering af, 71, 250 f., 551, 596 f.
- Eckernförde:
Havnearbejder i, 402.
- Eiderstedt:
Landskriverne i, aflønning af, 402.
- Ejderkanalen, 403.
- Eksekutorbevillinger, 36, 55.
- Ekspeditionsgebyr for konfirmation af dokumenter, 19.
- Ekstrapost, benyttelse af, 16.
- Elbtrafikken, bestemmelser vedr., 15.
- Embedseds aflæggelse, 584 f.
- Embedsjord til skovridere, 62, 282.
- Embedsmand, tilladelse til at forblive i stilling som, 175.
- Eneret til maling, ophævelse af, 237, 248.
- Eneretsbevillinger, 4 f., 30, 51 f., 158, 176, 201, 211, 236 f., 248, 254, 318 f., 341, 395 f., 416, 440, 449, 463 f., 467, 501, 511, 526 f., 573 f., 602, 612 f.
- Engestofte, afløsning af afgift på, 10 f.
- Enspænderbefordring, takster for, 455 f.
- Erstatning til møllejejer, godkendelse af, 283.
- Erstatningskravs afgørelse ved retten, 258.
- Fattigkommune, omorganisation af, 257.
- Fattig- og arbejdshus, jord til, 32 f.
- Faurholm forpagtergård, salg af, 59.
- Fideicommiss, ophævelse af, 425 f.
- Fideicommissgods, afdrag på gæld af, 24, 32.
- Finanslove, 33, 119, 175, 212, 325, 414 f., 501.
- Finansministeriet:
Afgivelse af sager til indenrigsministeriet, 381 f.

- Budget for, 113, 118, 502 f., 567 f.
 Modtagelse af sager fra kultusministeriet, 383.
- Flagning, ophævelse af forbud mod privat, 34.
- Flag- og vimpelføring i marinen, 59 f.
- Flensborg:
 Brandvedtægt for, 340 f.
 Helligåndsklosteret i, omlægning af forvaltningen af, 514 f.
- Forbedelsespenge, eftergivelse af, 338.
- Forbedringshus for Sjælland, opførelse af nyt, 521.
- Forbund, det tyske:
 Forbundskontingentets størrelse, fastsættelse af, 179—88.
 Foreningslov for, 87—90.
 Inspicering af forbundskontingentet, 188—92.
 Presselov for, 54.
 Ratificering af traktat, 54.
 Udlevering af forbrydere mellem medlemmer af, 216.
- Forhyring af fremmede søfolk, lov om, 23 f., 325 f., 343.
- Forpagtergård, bevilling til drift af, 128.
- Forpagtningskontrakter, godkendelse af, 196.
- Forskud på gage, pension m. m., lov om, 244, 512 f., 529.
- Forstplaner, udarbejdelse af, 162.
- Frederik VII's sydslesvigske jernbane:
 Areal til, 101.
 Banegårde, godkendelse af, 65 f., 202 f., 288 f.,
 Postbefordring med, 327 f., 514.
 Tariffer for, 66, 127, 238, 289.
 Valg af direktionsmedlemmer for, 126 f.
 Åbning af, 126.
- Frederik Ferdinand, arveprins:
 Forsikringsakt for, udkast til, 529 f., 543.
 Fratagelse af kommando, 366, 431.
 Nægtelse af underskrift på fællesforfatningen, 355—64, 366 f.
- Frederiksberg slot, benyttelse af lokaler på, 285, 318.
- Frederiksborg slot, henlæggelse af parkareal til, 233 f.
- Frederiksborg stutteri, henlæggelse af arealer til, 143.
- Frederiksværk:
 Salg af ejendomme på, 506, 559.
 Salg af valseværk på, 326, 353.
- Fredskov, udlæggelse af bondejord til, 396 f.
- Fremmed mønt:
 Modtagelse af, 200, 251 f.
 Omveksling af, 324.
 Se også under: Holsten og Slesvig.
- Fri fattigunderstøttelse, lov om midler til, 513.
- Frimærker, anvendelse af, 313.
- Fyranlæg, tilladelse til oprettelse af, 207.
- Færgefart:
 Bogense—Klakring, 160.
 Kulhus, 416.
- Færgetakster, fastsættelse af, 58.
- Færøerne:
 Besejling af, fremmede skibes, 527 f., 530 f.
 Enehandel, ophævelse af den kgl., 30.
 Fattigvæsenet på, 30, 200.
 Fiskeagn, lov om, 236.
 Forsørgelsesret på, lov om, 435, 491.
 Handelstakst for, 236.
 Havebrug på, lov om, 236.
 Kapitelstakst for, 427, 491.
 Tyendelov for, 430, 491.
 Underholdsbidrag for uægte børn, lov om, 405 f., 477.
- Fæstegårdes overgang til selveje, 11 ff.
- Fæstepligt, fritagelse for, 194 f., 210 f., 229, 291.
- Gageforskud, eftergivelse af, 570 f.
- Gagers udbetaling, lov om, 501 f.
- Gammelkøgegård, ændringer i erektionsbrevet for stamhuset, 163.
- Gasværk, anlæggelse af, 316.
- Gavebrev, konfirmation på, 535.
- Gehejmarkivet, 384.
- Gehejmestatsrådet:
 Optagelse i, 173, 175, 214, 560, 583.
 Protokollen, førelse af, 326.

- Protokollen, godkendelse af, 9, 31, 34, 60, 91, 139, 162, 200, 214, 245, 261, 355, 365, 380 f., 462, 516, 542 f., 559.
 Resolutioners optagelse i protokollen, 83, 252.
 Udeblivelse fra møde i, 370, 394.
 Gejstlige retter, organisation af, 163.
 Glücksborg slot, indretning til kgl. residens, 98 f.
 Glückstadt:
   Digearbejder ved, 124.
   Ophævelse af husskat i, 194.
   Salg af fæstningsområder i, 153 f.
   Se også under: Holsten.
 Gotteskog, forpagtning af arealer i, 287.
 Gradmålingen, 383.
 Grundloven af 5/6 1849:
   Indskrækning af, 115, 174, 327 f., 365.
 Grønland, beretning om tilstanden på, 236.
 Gråsten slot, anvendelse af, 524.
 Gældsafdrag, fritagelse for, 576.
 Gældsarrestanters underholdspenge, lov om, 120.
 Haderslev:
   Bro- og havneanordning for, 505 f.
   Laugstvang, fritagelse for, 2.
   Legatportioner, forhøjelse af, 424.
 Haderslev amt:
   Omlægning af politiforvaltningen i, 558.
   Understøttelse til beboere i, 17.
 Hammelev sogn, anlæg af kanal i, 626.
 Havnebyggeri. Se Tønning.
 Havnetakster, se også Skibsafgifter.
 Helbredelsesanstalter for sindssvage:
   Jylland, 260 f., 426 f., 465, 491.
   Østifterne, 291 f., 520.
 Herlufsholm, forstander for, 584.
 Hjemsendelse af tropper, 106, 114 f.
 Hjørring:
   Fattigvæsenet i, 317.
 Holbæk amts 4. valgkreds, ændring i valgloven vedr., 478 f.
 Holnæs kontrolsted, fritagelse for standsning ved, 590.
 Holsten:
   Advokaters bopælspligt i, 208.
   Afvandingsarbejder i, 446, 571.
   Bidrag til fællesudgifterne, 532 f.
   Budget for, 253, 561 f.
   Bygningsarbejder i, 71, 133, 283, 374 f.
   Chausséafgifter, opkrævning af, 5 f.
   Chausséarbejder i, 124 f., 207, 332 f., 420 f., 458—61, 474 f., 481 ff.
   Se desuden: Vejanlæg.
   Chaussétjenestemænds aflønning i, 164 f.
   Digekassen, bidrag til, 6, 545.
   Dommerlønnen på de adelige godser, 207 f.
   Domænejendomme, afhændelse af, 533, 544, 586.
   Domæneforvaltningen i, 495 f.
   Epidemiske sygdommes bekæmpelse i, 420.
   Flagning, konsulers ret til, 34 f.
   Forfatning for, 443 ff.
   Forstdriftsplaner for, 123, 282, 593 f., 608.
   Fremmed mønt, forbud mod brug af, 327, 448 f.
   Gendarmeriet i, 62 f.
   Indkvarteringslov for, 518 f.
   Jernbaner i, 8, 92, 134 f., 165 ff., 270—76, 475 f., 532, 570.
   Kasseanvisninger, amortisation af, 546.
   Kirke- og skolesagers administration i, 519 f.
   Kogsområder, oprettelse af nye, 135, 156.
   Magasinkorn, udskrivning af, 123, 399 f.
   Mølletvang, erstatning for bortfald af, 264—70, 461, 523, 566, 586 f.
   Mølletvangen, ophævelse af, 90.
   Ordination af præstemedhjælper, 6 f.
   Overappellationsretten for, 125, 418.
   Overøvrighedsforretningernes omlægning, 262 f., 481.
   Rejsediæter, fastsættelse af, 37 ff.
   Retsordning for, lov om, 417.
   Revisionsarbejdernes tilstand, 400, 606.
   Sessions afholdelse i, 315.
   Skatterestancer i, oversigt over, 400.

- Skolelærerenkekaske for, lov om, 418, 532.
- Skøde- og panteprotokoller, gebyrer for indførsler i, 246, 585 f.
- Stemplet papir, lov om anvendelse af, 14, 417 f.
- Straffeanstalten i Glückstadt, forhøjet afgift til, 333 f., 386 f., 531.
- Særlige anliggender for, fastlæggelse af de, 585 f.
- Vejanlæg i, 141, 420, 459 f., 546, 571.
- Ægteskabsløfter, lov om, 447 f., 532.
- Holtenau, havnereglement for, 603.
- Holzkamms legat, nye regler for, 564.
- Hundetegn, ændringer af lov om, 408, 477.
- Husmandslodder, udlæggelse af, 398 f.
- Husum, salg af hus i, 287.
- Husum amt, forlængelse af tilståede friheder for kådnere i, 578.
- Højer kanal, forbedring af indsejlingen til, 552.
- Højesteretsdomme, præmisser for, 507.
- Høkerhandel på landet, lov om, 508—11.
- Inddæmningsarbejder, bevilling til, 70 f., 159, 228 f., 458, 468.
- Indenrigsministeriet:
- Afgivelse af sager til justitsministeriet, 383 f.
  - Budget for, 112 f., 414.
  - Fung. indenrigsministers udnævnelse, 494.
  - Modtagelse af sager fra justits- og marineministeriet, 383 f.
- Indfødsret, lov om erhvervelse af, 67 f., 237, 496, 523 f., 543.
- Invalideforsørgelse, lov om, 512.
- Island:
- Altonaer Mercur, ophævelse af bekendtgørelser i, 278.
  - Besejling af, fremmede skibes, 527 f., 530 f.
  - Bygningskommission på Øfjords handelssted, 286.
  - Commissarius for altinget, udnævnelse af, 248 f.
  - Handel på, 200 f.
  - Jøders adgang til, 278 ff.
  - Kommunalanordning for, 276.
  - Landvæsensinstitut på, 249.
  - Matrikuleringen på, 286 f.
  - Overlevelsesserter til enker, lov om, 292.
  - Pensionslovs udvidelse til, 292.
  - Presselov for, 278.
  - Salær i justitssager, 278.
  - Skibsfart og handel på, lov om, 286, 435, 491.
  - Stiftsbogtrykkeriet i, 277 f.
  - Strafarbejde, lov om anvendelse af, 278.
  - Søpas' erhvervelse, 499.
  - Tingsteder, forøgelse af, 235 f.
  - Toldoppebørsel på, 249.
  - Tyendelov for, 278.
  - Valg til altinget, nye regler for, 248.
- Isvækningsarbejde i færgeløb, afløsning af, 587.
- Jagtret:
- Bortforpagtning af, 320, 450.
  - Opgivelse af, 78 f., 201 f.
  - Tildeling af, 79.
- Jernbaneanlæg:
- Jylland, 413 f., 511.
  - Lübeck—Büchen, 605 f.
  - Sjælland, 479, 520 f.
  - Se også: København—Korsør jernbane.
- Jordemødres lønning, lov om, 465, 507.
- Jordsalg, godkendelse af 50 f., 197, 203 f., 205, 239, 250, 252 f., 306 ff., 314 ff., 319 ff., 336 f., 373 f., 447, 519, 524, 566, 579 f., 621.
- Jurisdiktionsgrænser, omlægning af, 100 f., 140 f., 230 f., 239 f., 316, 329 f., 378, 388 ff., 425, 428 f., 513 f., 522, 565, 596, 598—602, 604, 614—17.
- Justering af varer fra Carlshütte, 240.
- Justitsministeriet:
- Budget for, 112, 412.
  - Departementschefsemede i, inddragelse af, 140.
  - Modtagelse af sager fra krigsministeriet, 383.

- Stilling til indenrigsministeriet i
budgetsager, 382.
- Jylland:
- Anstalt for sindssvage i, lov om,
260 f., 426 f., 465, 491.
- Hovedlandevejes anlæg i, 208 ff., 432,
467.
- Se også: Jernbaneanlæg.
- Jøder:
- Bosættelse, bevilling til, 176 f., 614,
Erhvervelse af fast ejendom, bevilling
til, 133.
- Kalkulvinding, bevilling til, 247.
- Kanaltold, tilbagebetaling af erlagt, 552.
- Kappel, forhøjelse af vederlag for
flækkeforstanderen i, 3.
- Kasseanvisninger, amortisation af, 493 f.
- Kassebeholdningens renter, fordeling af,
512 f., 563.
- Kejserkroningen i Moskva, 605.
- Kiel:
- Udvidelse af toldpakhuset i, 59, 129 f.
- Kiel slot, tilbagelevering til staten, 522.
- Kirkegårdsgrund, salg af, 375 f.
- Kirke- og undervisningsministeriet:
- Budget for, 110 f., 412 f.
- Kirkereparationer, afløsning af ægt og
arbejde ved, 503 f.
- Klasselotteriet, plan for, 71, 162, 430.
- Knuthenborg grevskab:
- Lån til opførelse af ny hovedbygning
på, 149 f.
- Kommunalvalg i købstæderne, lov om,
415 f.
- Kommunitetets kasse, tilskud af, 51.
- Konfirmation, ændring af lov om, 282.
- Konfirmation på frihedsbreve m. m.,
fritagelse for, 26.
- Kongen:
- Rejse til hertugdømmerne, 149.
- Kongens Nytorv, beplantning af, 342.
- Konseilspræsident, udnævnelse til, 370.
- Kontorholdsgodtgørelse, love om:
- Amtsforvalternes, 439, 508.
- Amtmændenes, 439, 508.
- Postembedsmænds, 517 f.
- Toldembedsmænds, 522 f., 563.
- Kontorholdsudgifter, fastsættelse af:
Forstråd Kiene, 58.
- Kæmner v. Qualen, 216.
- Stiftamtmanden for Sjælland, 548 ff.,
577.
- Korporationsret for dampskibsselskab,
tildeling af, 513.
- Korsør havn, overdragelse af areal til,
302 f.
- Korsør-Nyborg færgelaug, afløsning af
eneret for, 478 f., 496 f., 523.
- Kreditbeviser, udveksling med stats-
obligationer, 502, 529.
- Krigsministeriet:
- Afgivelse af sager til justitsministeriet,
383.
- Budget for, 116 ff., 507, 568.
- Krigsretsdomme, forelæggelse af, 95,
461, 526, 546 f., 602, 609—12, 624.
- Krigsskadeserstatning, udbetaling af,
39 ff.
- Krigsskat, eftergivelse af, 255.
- Krigstjenesten, afsked af, 229 f.
- Kronborg slot, benyttelse af lokaler på,
372.
- Kultusministeriet:
- Overførelse af sager til finansmini-
steriet, 383.
- Stilling til indenrigsministeriet i bud-
getsager, 382 f.
- København:
- Bygningslov for, 436, 521.
- Dampskibsbros opførelse, 341 f.
- Fattigvæsenets distriktslægers
lønningsforhold, 511.
- Favnesætteres betaling, 613 f.
- Kirkebygning på Nørrebro, tilskud
til, 284.
- Næringsskats udskrivning, 220—28,
248.
- Opkrævning af kommunale afgifter,
195, 457.
- Stadskonduktørrembedet i, reglement
for, 547.
- Vand- og gasanlæg i, 237, 384 f., 432 f.

København—Korsør jernbane:

- Areal til, 285 f.
- Broarbejde ved, 127 f.
- Eneret til anlæg af jernbane, 276.
- Hegn langs med, 342, 602.
- Kontrollerende ingeniør ved, 61.
- Rentegaranti for aktier i, 432.
- Tariffer for, 399.
- Toldklarering på, 393.

König Christianskög:

- Bortforpagtning af jorder i, 503.

Kørsler, lov om afløsning af, 128.**Kådnerhus, bevilling til flytning af, 64.****Landkommunalvæsenet, ændring i lov om, 101—05.****Landkristjenesten, udskrivning til, 152, 352 f., 497, 526.****Landmålereksamen, ophævelse af, 60 f.****Lauenborg:**

- Afvandingsarbejder i, 374.
- Bygningsarbejder i, 7 f., 264, 399, 607.
- Budget for, 561.
- Bøndergods, formindskelse af kontributionspligtigt, 14.
- Chausséarbejder i, 216, 475.
- Chaussétjenestemænds aflønning, 7.
- Domæneejendomme, afhændelse af, 533, 544.
- Forstdriftsplaner for, 124, 503, 594.
- Offentlige veje, benyttelsen af, 14.
- Parkanlæg i, udvidelse af, 246 f.
- Revisionsarbejdernes tilstand, 606.
- Sessions afholdelse i, 315.
- Toldembedsmænds løntillæg, 624.
- Toldvæsenet i, 107, 529.
- Værnepligtslov for, 245 f., 372.
- Laugartikler, godkendelse af:
  - Altona, 87, 217.
  - Heide, 142.
  - Kappel, 619.
  - Lütjenburg, 156.
  - Middelfart, 317 f.
  - Oldesloe, 156.
  - Slesvig, 386.

Ledreborg, malerisamlingen på, 25 f.**Legatafgift på 4 %, fritagelse for, 433, 511 f., 550, 573.****Lerchenborg grevskab:**

- Frafald på krav på konge- og kirke-tiende, 150.

Lodsafgifter, fastsættelse af, 42.**Lægedistrikter, omlægning af, 77, 343.****Lærde skoler i Danmark:**

- Lønninger ved de, 212.
- Nedlæggelse af skolen i Kolding, 213.
- Nye skoler, bevilling til, 213 f.

Læsø:

- Brændevinsbeskatningen på, 195 f.

Løgstør kanal, lov om, 432, 508.**Lønningslove, 206 f., 234, 438 f., 489 ff., 498, 502, 507, 520, 562 f., 567, 587, 622.****Lån, tilladelse til optagelse af:**

- Blankenese, 133.
- Borries-Dalldorf, 518.
- Frederik Ferdinand, 478.
- N. B. Fønss, 403 ff., 451 f.
- W. v. Haffner, 491 f.
- C. D. Hegermann-Lindenchrone, 324.
- N. E. Hofman, 312 f.
- A. W. C. Knuth, 392.
- Københavns kommune, 137 f.
- Chr. A. Lerche, 330 f., 427 f.
- Schimmelmanske fideicommiss, 311 f.
- Wallen, 155.

Mageskiftekontrakter om fast ejendom, godkendelse af, 316, 373, 594 f.**Majestætsfornærmelse, sag om, 125.****Marineministeriet:**

- Afgivelse af sager til indenrigsministeriet, 383.

- Budget for, 113 f., 497 f., 567.

Markeder, afholdelse af, 141 f.**Ministeriet for monarkiets fælles indre anliggender, 370 f., 383 f.****Ministeriet for Slesvig, 494.****Ministerkonferencer:**

- Stedet for afholdelse af, 430 f.

Ministerskifte, 167 f., 172—75, 214 f., 494, 560, 583.**Misnøje, tilkendegivelse af kongeligt, 377.****Monarkiet:**

- Fordeling af fællesudgifterne, 118 f., 387, 448 ff., 516 f.

- Forfatning for, 44—49, 52 f., 174, 293—302, 355—68, 495, 523.
- Mulkt, nedsættelse el. eftergivelse af, 144, 152, 175 f., 203, 288 f., 314, 377, 398, 429 f., 545 f.
- Mølledam, oprensning af, 56.
- Mølleforpagtninger:
Godkendelse af, 41, 247, 255, 422, 446 f.
Ophævelse af, 77.
- Møllekanon, eftergivelse af, 192 f., 571.
- Møllekoncession, afslag på ansøgning om, 205 f.
- Møller, køb og salg af, 26 f., 64, 198, 204 f., 243, 250, 328 f., 350 f., 409—12, 545, 551 f.
- Naturalpræstationer, afløsning af, 36 f.
- Navnebevillinger, 238, 339 f.
- Nederlandene:
Konsulæmbedsmænds ansættelse i, 531.
- Neutralitetspolitik, regeringens ønske om at føre, 105, 147 ff., 440—43.
- Non-Mølle, lov om afhændelse af, 144.
- Nordamerikanske skibes behandling i Øresund m. v., 582 f.
- Normalbudget, udkast til, 496, 566.
- Næsbyholm:
Indretning af schæferi på, 158.
- Nørresundby, lov om næringsforholdene i, 470.
- Oplægning af krigsskibe, 106 f.
- Oplæsning af forordninger i kirken, afskaffelse af, 348.
- Orgel, bevilling til, 309 f.
- Overordentlige statsudgifter, forslag til, 119.
- Panteobligation, udstedelse af ny, 493.
- Panter, realisation af, 151 f.
- Pariserdeklarationen af 1856, godkendelse af, 585.
- Patenter, bevilling af, 586.
- Pensionering af:
Berg, Peter, sejmagermester, 520, 533.
Hedemann, generalløjtnant, 211.
Henckel, Augusta, enkefru, 525 f., 559 f.
Irminger, Agnete Marie, oberstinde, 237 f.
- Mariboe, C. R. F., professor, 466, 503 f.
- Reinsholm, H. G., kammerassessor, 530.
- Rømer, generalløjtnant, 62.
- Skuespil- og balletpersonalet, 120.
- Thulstrup, kaptajnløjtnant, 526, 560.
- Pensionslov for embedsmænd under ministerierne for fællesanliggender, udkast til, 512, 568.
- Pensionssager, administration af, 590.
- Permission:
Konsilspræsident P. G. Bang, 592.
Pinneberg, retsplejens ordning i, 261 ff.
- Plön slot, bevilling til byggearbejder på, 519.
- Polyteknisk institut, 384.
- Portoafgifter, fastsættelse af, 160 f., 243.
- Portofrihed, lov om, 212, 506, 523.
- Pressesager, ophævelse af, 232 f.
- Professorkonkurrence, afholdelse af, 31 f.
- Præstegårdsjord, afhændelse af, 244 f.
- Rangskatsrestance, eftergivelse af, 287 f., 314.
- Ratzeburg:
Demontering af fæstningsværker ved, 216 f.
Tilskud til stationering af militærstyrker i, 571 f.
- Realundervisning, indførelse af, 212 f.
- Redningsvæsenet, lov om, 439, 467.
- Rendsborg:
Kanalpakhuis i, 3 f.
Lærde skole, omdannelse af den, 86.
- Restancer, fritagelse for betaling af, 206.
- Ribe amts 4. valgkreds, mødested for, 478 f.
- Ribe købstad:
Havneareal til, 151.
- Rigsdagen:
Afslutning af, 347, 479.
Opløsning af, 144 ff.
Sammenkaldelse af, 68, 158, 347, 625.
Udsættelse af møder i, 347.
Valg til, 146 f., 254.
Åbning af, 74, 94 f., 115, 119 f., 174, 325.
- Rigsorter, indkaldelse af, 243.

Rigsrådet:

- Afslutning af, 565.
 Edsformular for medlemmer af, 74.
 Forlængelse af sessionen, 115 f.
 Forretningsorden for, 74, 108 ff., 160, 496, 559.
 Forsamlingslokale til, 50, 284 f.
 Hjemsendelse af, 107 f.
 Kongevalgte medlemmer til, 49, 52 f., 68 ff., 72 ff., 303, 497.
 Ledelsen af sager vedr., 139 f., 147.
 Sammenkaldelse af, 50, 53, 303.
 Udnævnelse af præsident og vicepræsident for, 74, 86.
 Valg til, 394 f., 454.
 Valgdistrikter for, 384, 432.
 Åbning af, 494 f.
- Rosenborg slot, den kronologiske samling på, 13 f.
- Rustningsforanstaltninger i forbindelse med Krimkrigen, 79—83, 211.
- Rødby:
 Apotek i, oprettelse af selvstændigt, 406.
 Fritagelse for bidrag til ting- og arresthus, 317.
- Salmebog, autorisation af, 245.
- Seddelmassen, bevilling til forøgelse af, 130 f.
- Silkeborg:
 Apotek i, oprettelse af, 390 f.
 Bygningskommission for, 498 f.
 Regulativ for den økonomiske bestyrelse for, 127.
- Sjælesorgen i Haderslev amtsfængsel, varetagelse af, 197.
- Skadeserstatning, udbetaling af, 154.
- Skarprettertjeneste, indretning af, 11.
- Skatter og afgifter, eftergivelse af, 17 f., 305 f., 572, 582, 585, 604, 618 f.
- Skatterestancer, eftergivelse af, 305, 338 f., 424 f., 607.
- Skibes behandling i Sundet og Bælterne, udenlandske, 325.
- Skibsafgifter, godtgørelse for tab af, 544 f.
- Skole, afgivelse af jord til, 77.
- Skolebyggeri, 163 f., 228, 257.

Skolegang, lov om bestemmelser for, 261.
 Skove, salg af, 249 f., 548.

Skovområde, omlægning af, 573.

Slesvig:

- Appellationsretten i, udnævnelse af advokater ved, 400 f.
- Befordringspligt, ophævelse af, 63.
- Bidrag til straffeanstalten i Glückstadt, 449.
- Brandkassebidrag, forvaltning af, 64, 592.
- Budget for, 256, 559.
- Bygningsarbejder i, 2, 17, 41 f., 71 f., 276 f., 290.
- Chausséarbejder i, 4, 289 f., 434, 504, 537 f., 581, 619.
- Chausséembedsmænds befordringsgodtgørelse, 536.
- Dansk teksts anvendelse i forordninger, 290.
- Danske bøggers udbredelse i, 74 ff.
- Digekassen for, udskrivning til, 349, 590 f.
- Digereglement for, dispensation fra, 580 f.
- Domæneejendomme, afhændelse af, 530, 544, 566.
- Domænevæsenets henlæggelse under fællesanliggenderne, 445.
- Døvstummeinstituttet i, 385 f.
- Forstriftsplaner for, 100, 349 f.
- Fremmede religionsbekenderes præsters virksomhed, regler for, 423 f.
- Gendarmetiet i, 504 f., 515 f.
- Henlæggelse af sager til lokalautoriteterne i, 553.
- Indkvarteringsregler for, 504.
- Jagtret, afløsning af den kgl., 201.
- Jernbaner i, 99, 536 f. Se også: Frederik VII's sydslesvigske jernbane.
- Kassationsregler ved udskrivning til landkrigstjenesten, 603 f.
- Korn- og fourageleverancer, frigivelse af, 63.
- Lodspenge, betaling af, 18.

- Magasinkorn, udskrivning af, 157, 339, 581, 625 f.
- Mølletvang, erstatning for bortfald af, 464, 523, 566.
- Mølletvangen, ophævelse af, 90.
- Naturaltierende, afløsning af, 2 f.
- Proclama m. v., optagelse af, 434 f.
- Regnskabsoversigts forelæggelse, 99 f.
- Restancer ved oppebørselsstuerne i, 79.
- Retsvidenskabelig eksamen i, nye regler for, 538—42, 553—57, 563 f.
- Revisionsarbejdernes tilstand, 66, 338.
- Sindssygehospitalets kostpenge, fastsættelse af, 202.
- Skillemønt, forbud mod brug af fremmed, 322.
- Skolelærerenkers understøttelse, 231 f.
- Stiftelse for præste- og skolelærerenker i, fundats for, 4.
- Særlige anliggender for, fastlæggelse af de, 402 f.
- Tysk skolelærerseminariums oprettelse, 28 f.
- Udskrivningssvæsenet i, 557 f.
- Vejanlæg i, 136, 582.
- Slusebyggeri, lån til, 27.
- Smedehåndværk, bevilling til udøvelse af, 154.
- Sognebåndsløsning, lov om, 245.
- Sorø købstad, indlemmelse af område i, 587 f.
- Statsbogholderiets placering under finansministeren, 436 f.
- Statsforvaltningen, omorganisation af, 381—84.
- Statsgæld, lov om den svævende, 200, 502, 529.
- Statsregnskabet, forelæggelse af, 94, 118, 355, 380.
- Statstelegrafan, 19 f., 210, 353 ff., 456 f., 517, 524 f., 543.
- Steckwitz, etablering af overfart over, 143.
- Stempelgebyrer, revision af, 335.
- Stemplet papir, fritagelse for brug af, 9, 41, 59, 72, 90, 130, 143 f., 161, 204, 260 292, 306, 313 f., 379 f., 393 f., 440, 463, 467 f., 479, 507, 534 f., 574 f., 613, 625.
- Stiftelser:
- Skolelærere i Tønder Marsk herreder, 536.
- Trængende familier i Åbenrå, 241.
- Se også: Slesvig.
- Stænderforsamlingen for Holsten:
- Anklage mod den holstenske minister, 480, 483—89, 506 f.
- Indkaldelse af, 416 f.
- Kompetenceoverskrivelse af, 476 f.
- Ministerens deltagelse i forhandlingerne, 460.
- Resultater, beretning om stænderforsamlingens, 448.
- Udgifter til valgs afholdelse, fordeling af, 234 f.
- Valg til, 27, 98, 113.
- Stænderforsamlingen for Slesvig:
- Commisarius for, 385.
- Forlængelse af samlingen, 426.
- Indkaldelse af, 385.
- Stadfæstelse af valg til, 136.
- Valgret til, 98, 203.
- Stænderhuset i Itzehoe, indretning af tilhørertribune i, 86 f.
- Søetaten, jurisdiktionsforholdene ved, 498.
- Søkrigstjenesten, udskrivning til, 152, 461, 498, 526.
- Teaterbevilling, godkendelse af, 232.
- Telegraflinien Berlin-Hamborg, bevilling til, 345 f.
- Teologisk embedseksamen, dispensation fra at tage, 215.
- Testamente, konfirmation af, 376.
- Thisted, lov ang. realskole i, 494.
- Tiender, køb af, 177 ff.
- Tillægsbevillingslove, 212, 233, 243, 251, 457, 508, 513, 517, 523, 529, 533, 570.
- Tiltalefrafald, 305, 379, 453, 499 f., 528, 547.
- Ting- og arresthuse, opførelse af, 377 f., 461 f.
- Tjenesteboliger, 156 f., 308, 320.

- Tjenestejord, bortforpagtning af, 193, 337.
 Told, tilbagebetaling af erlagt, 199.
 Se også: Kanaltold og Øresundstold.
 Toldafgifter af strandede varer, udbetaling af, 71.
 Toldbodpladsen i København, udvidelse af, 20.
 Toldfrihed, vederlag for ophør af, 129.
 Torshavn:
 Brandvæsenet for, 430, 477.
 Bygningskommission i, 430, 477.
 Jord til skolebygning i, 342 f.
 Transittold, ændring af, 353.
 Trekroner, anlægsarbejder ved, 20.
 Tønder, deling af skolefond i, 15 f.
 Tønning:
 Havnebyggeri i, 39.
 Tårnby sogn, vægter i, 371 f.
 Udenrigsministeriet:
 Budget for, 105 f., 567.
 Udprægning af skilleløst, lov om, 529, 577.
 Udskrivningsvæsenets omordning, lov om, 429.
 Udstykningsbevillinger, 591, 618.
 Umyndiges ejendom, bevilling til salg af, 55 f.
 Underholdspenge for gældsarrestanter, 241.
 Understøttelsesfondet af 2. april, bestemmelser vedr., 162.
 Universitetet (Kiel):
 Aflønning af prof. Molbech, 418 f.
 Budget for, 253 f., 595 f.
 Doktorpromotioner ved, 32, 54 f., 91.
 Kurator for, 263 f.
 Optagelse af studerende ved, 78, 141.
 Wandsbeck, ophævelse af slagteriakcise i, 194.
 Vestindien:
 Afgiftslov for, 244.
 Aflønning af underkorporaler i, 455.
 Borgerrådene i, anordning om, 281.
 Bygningsafgift, lov om, 161 f.
 Forauktionering af efterladte militære klædningsstykker, 8 f.
 Forhold til monarkiet, meddelelse ang., 525.
 Fremmede arbejdere i, 344 f.
 Indre anliggender i, sager vedr. de, 415.
 Kolonialrådets virksomhed, beretning om, 326.
 Lykkespil, forbud mod, 244.
 Lægetilsynet på, 243.
 Overførelse af straffefange til, 90.
 Skiftegebyrers bortfald for de militære underklasser, 455.
 Veterinær- og Landbohøjskole, lov om, 432, 508.
 Vildtskade, erstatning for, 480 f.
 Vyk (Før), ændrede regler for nedsættelse i, 577 f.
 Værnepligtiges mødetid, 198 f.
 Ægteskabs indgåelse, bevilling til, 9, 25, 35, 56 f., 60, 97 f., 120, 140, 142, 151, 163, 204, 232, 242, 260, 280, 303, 328, 330, 343 f., 390 f., 428, 433, 450, 454, 461, 465, 492 f., 499, 521 f., 576 f., 597, 623 f.
 Ægteskabs opløsning, bevilling til, 9, 25, 57, 76, 140, 232, 246, 260, 280, 303, 328, 330, 390 f., 433, 450 f., 493, 521, 577, 623 f.
 Æresoprejsning, 340.
 Øresundstolden:
 Eftergivelse af, 33, 93.
 Ophævelse af, 332, 453, 469—74, 566 f., 620.
 Østersbanker, betaling af forpagtningsafgift af, 340.
 Åbenrå:
 Bro- og havneanordning for, 33.
 Lønforhøjelse til brovægteren i havnen i, 401 f.
 Åbenrå amt, politiforvaltningen i, 581 f.
 Ålborg:
 Afgifter til vægter- og brandkassen i, 588.
 Åger, lov om, 127, 194.
 Århus:
 Vagtjeneste ved bankbygningen i, 96 f.

TALERFORTEGNELSE

- Andræ, C. C. G., finansminister:**
Ballum kontrolsted, udvidelse af klare-
ringsret for, 452 f.
Bankhæftelsesbeløb, afkald på krav om,
589 f.
Befordringsvæsenet, lov om, 313.
Benådnings, 219, 310 f., 322 f., 393, 579.
Borger- og almueskolevæsenet, lov om,
437 f.
Brokorn og bropenge, afløsning af, 440.
Bygningsafgift, fritagelse for betaling af,
379 f.
Børsbygningen, overdragelse til gros-
serersocietetet, 394, 408 f.
Domæneejendomme, lov om afhændelse
af, 559.
Dyrplageri, straf for, 407.
Dødsstraf:
Eftergivelse af, 281.
Finanslove, 175, 212, 325, 415.
Finansministeriet:
Budget for, 502 f., 567 f.
Forbund, det tyske:
Forbundskontingentets størrelse, fast-
sættelse af, 187 f.
Inspicering af forbundskontingentet,
190.
Forskud på gage, pension m. m., lov om,
244, 512, 529.
Frederik Ferdinand, arveprins:
Fratagelse af kommando, 369.
Nægtelse af underskrift på fællesfor-
fatningen, 359 f., 362 ff.
Frederiksborg slot, henlæggelse af park-
areal til, 233.
Frederiksværk:
Salg af valseværk på, 326, 353.
Fredskov, udlæggelse af bondejord til, 397.
Fremmed mønt:
Modtagelse af, 200, 251 f.
Omveksling af, 324.
Frimærker, anvendelse af, 313.
Gageforskud, eftergivelse af, 571.
Grundloven af 5/6 1849, indskrænkning af,
327.
Holnæs kontrolsted, fritagelse for
standsning ved, 590.
Helbredelsesanstalter for sindssvage:
Jylland, 260 f.
Holsten:
Budget for, 561 f.
Forfatning for, 444 f.
Kasseanvisninger, amortisation af, 546.
Mølletvang, erstatning for bortfald af,
264 f., 270.
Invaliddeforsørgelse, lov om, 512.
Island:
Jøders adgang til, 279.
Overlevelsesrenter til enker, lov om,
292.
Pensionslovs udvidelse til, 292.
Jylland:
Hovedlandevejsanlæg i, 209 f.
Kasseanvisninger, amortisation af, 493 f.
Kassebeholdningens renter, fordeling af,
512, 563.
Kiel slot, tilbagelevering til staten, 522.
Klasselotteriet, plan for, 430.
Kontorholdsgodtgørelse, lov om:
Toldembedsmænds, 522, 563.
Kreditbeviser, udveksling med stats-
obligationer, 502, 529.
Krigsministeriet:
Budget for, 568.

Krigsretsdøm, forelæggelse af, 611.

København:

Bygningslov for, 436.

Næringssskat, udskrivning af, 223 ff.

København-Korsør jernbane:

Toldklarering på, 393.

Lauenborg:

Toldembedsmænds løntillæg, 624.

Toldvæsenet i, 529.

Lærde skoler i Danmark:

Nye skoler, bevilling til, 214.

Lønningslove, 234, 502, 563.

Marineministeriet:

Budget for, 567.

Monarkiet:

Fordeling af fællesudgifterne, 387.

Forfatning for, 296 ff., 300, 365.

Møllekanon, eftergivelse af, 571.

Møller, salg af, 204 f., 243.

Neutralitetspolitik, regeringens ønske om at føre, 442.

Normalbudget, udkast til, 496, 566.

Pensionslov for embedsmænd under ministerierne for fællesanliggender, udkast til, 512, 568.

Pensionssager, administration af, 590.

Portoafgifter, fastsættelse af, 243.

Portofrihed, lov om, 212.

Realundervisning, indførelse af, 212 f.

Rigsorter, indkaldelse af, 243.

Rigsrådet:

Kongevalgte medlemmer til, 303.

Sammenkaldelse af, 303.

Skibes behandling i Sundet og Bælterne, udenlandske, 325.

Slesvig:

Budget for, 256.

Retsvidenskabelig eksamen i, nye regler for, 541, 555 f.

Statsbogholderiets placering under finansministeren, 436.

Statsgæld, lov om den svævende, 200, 502, 529.

Statsregnskabet, forelæggelse af, 355.

Statstelegraf, 353.

Stemplet papir, fritagelse for brug af, 204, 260, 313, 379 f., 393 f.

Stænderforsamlingen i Holsten:

Anklage mod den holstenske minister, 484 f.

Tillægsbevillingslove, 212, 233, 243, 251, 513, 529.

Tjenesteboliger, 308.

Told, tilbagebetaling af erlagt, 199.

Transittold, ændring af, 353.

Udprægning af skillemon, lov om, 529, 577.

Universitetet (Kiel):

Budget for, 595.

Vestindien:

Afgiftslov for, 244.

Borgerrådene i, anordning om, 281.

Fremmede arbejdere i, 344 f.

Kolonialrådets virksomhed, beretning om, 326.

Lykkespil, forbud mod, 244.

Lægetilsynet på, 243.

Øresundstolden:

Eftergivelse af, 453.

Ophævelse af, 471 ff.

Bang, P. G., premierminister, konseilspræsident, indenrigsminister, minister for monarkiets fælleds indre anliggender:

Adressecontoirets Efterretninger, kundgørelse i, 210, 237.

Amtsrådene, fastsættelse af antallet af medlemmer i, 396.

Anke af landvæsenskommissionskendelse, tilladelse til, 398.

Arveforpagtningskontrakter, godkendelse af, 544.

Augustenborgske kådneres retsstilling, lov om, 517, 530.

Benådning, 218.

Bestallinger, fornyelse af, 416, 466.

Bogtrykkeribevisning, 468 f.

Borger- og almueskolevæsenet, lov om, 437 f.

Borttagelse af sten m. m. fra stranden, lov om, 237, 247 f.

Bregninge sogneforstanderskab, valg til, 457 f.

- Brokorn og bropenge, afløsning af, 439.
 Brændevinsbrænderiers anlæg, bevilling til, 284.
 Cetti, ritmester:
   Befordring på tjenesterejser, 525.
 Dampskibes adgang til Københavns havn, 195.
 Domænejendomme, lov om afhændelse af, 506.
 Domænegodsets fæstegods, tilsyn med afhændelsen af, 466 f.
 Donse krudtværk, køb af arealer ved, 506, 523.
 Dyrplageri, straf for, 407 f.
 Dyrtidsforanstaltninger, 432, 439, 463, 467.
 Dødsstraf:
   Eftergivelse af, 281.
   Embedseds aflæggelse, 584 f.
   Embedsmand, tilladelse til at forblive i stilling som, 175.
   Eneret til maling, ophævelse af, 237, 248.
   Eneretsbevillinger, 176, 201, 211, 236 f., 248, 395 f., 416, 440, 463, 467.
   Enspænderbefordring, taksten for, 455 f.
   Finanslove, 414 f.
 Forbund, det tyske:
   Forbundskontingentets størrelse, fastsættelse af, 183 f., 186.
   Inspicering af forbundskontingentet, 189, 192.
 Frederik Ferdinand, arveprins:
   Forsikringsakt for, udkast til, 529 f.
   Fratagelse af kommando, 369, 431.
   Nægtelse af underskrift på fællesforfatningen, 359, 363.
 Frederiksberg slot, benyttelse af lokaler på, 285.
 Frederiksværk, salg af ejendomme på, 506, 559.
 Fredskov, udlæggelse af bondejord til, 396 f.
 Færgesfart:
   Kulhus, 416.
 Færøerne:
   Fattigvæsenet på, 200.
   Fiskeagn, lov om, 236.
   Handelstakst for, 236.
   Havebrug, lov om, 236.
 Fæstepligt, fritagelse for, 194 f., 210, 229, 291.
 Grundloven af $\frac{5}{6}$ 1849, indskrænkning af, 327, 365.
 Grønland, beretning om tilstanden på, 236.
 Gråsten slot, anvendelse af, 524.
 Herlufsholm, forstander for, 584.
 Holbæk amts 4. valgkreds, ændring i valgloven vedr., 478.
 Holsten:
   Advokaters bopælspligt i, 208.
   Forfatning for, 444.
   Jernbaner i, 275.
   Mølletvang, erstatning for bortfald af, 267, 523, 566.
   Husmandslodder, udlæggelse af, 398.
   Høkerhandel på landet, lov om, 509 f.
   Inddæmningsarbejder, bevilling til, 228 f., 458, 468.
 Indenrigsministeriet:
   Budget for, 414.
 Indfødsret, lov om erhvervelse af, 237, 496, 523 f., 543.
 Island:
   Bygningskommission på Øfjords handelssted, 286.
   Commissarius for altinget, udnævnelse af, 248.
   Handel på, 200 f.
   Jøders adgang til, 278 f.
   Kommunalanordning for, 276.
   Matrikuleringen på, 286.
   Landvæseninstitut på, 249.
   Skibsfart og handel på, lov om, 286.
   Tingsteder, forøgelse af, 235 f.
   Tyendelov for, 278.
   Toldoppebørsel på, 249.
   Valg til altinget, nye regler for, 248.
 Jernbaneanlæg:
   Jylland, 413 f.
   Sjælland, 479.
 Jordsalg, bevilling til, 524, 566, 579.
 Jylland:
   Hovedlandevejes anlæg i, 208 ff., 432, 467.

- Kirke- og undervisningsministeriet:
Budget for, 413.
- Kommunevalg i købstæderne, lov om, 415.
- Kontorholdsgodtgørelse, lov om:
Amtmændenes, 439.
Amtsforvalternes, 439.
Postembedsmænds, 517, 530.
- Kontorholdsudgifter, fastsættelse af:
Stiftamtmanden for Sjælland, 549.
- Korsør havn, overdragelse af areal til, 302 f.
- Korsør-Nyborg færgelaug, afløsning af eneret for, 478, 496 f., 523.
- Kronborg slot, benyttelse af lokaler på, 372.
- København:
Kirkebygning på Nørrebro, tilskud til, 284.
Næringskats udskrivning, 220—23, 226 ff., 248.
Oprævning af kommunale afgifter, 195, 457.
Vand- og gasanlæg i, 237, 384, 432 f.
- København-Korsør jernbane:
Areal til, 285 f.
Eneret til anlæg af jernbane, 276.
Rentegaranti for aktier i, 432.
Tariffer for, 399.
- Legatafgift på 4 %, fritagelse for, 433.
- Lærde skoler i Danmark:
Nye skoler, bevilling til, 213 f.
- Læsø:
Brændevinsbeskatningen på, 195.
- Løgstør kanal, lov om, 432.
- Lønningslove, 439.
- Lån, tilladelse til optagelse af:
Frederik Ferdinand, 478.
N. B. Fønss, 405.
- Neutralitetspolitik, regeringens ønske om at føre, 442.
- Ministeriet for monarkiets fælles indre anliggender, 370 f.
- Ministerkonferencer:
Stedet for afholdelse af, 430 f.
- Monarkiet:
Fordeling af fællesudgifterne, 516 f.
- Forfatning for, 293—96, 299, 301 f., 495, 523.
- Mulkt, nedsættelse eller eftergivelse af, 175 f., 398.
- Normalbudget, udkast til, 566.
- Nørresundby, lov om næringsforholdene i, 470.
- Pensionering af:
Reinsholm. H. G., kammerassessor, 530.
- Portofrihed, lov om, 506, 523.
- Redningsvæsenet, lov om, 439, 467.
- Ribe amts 4. valgkreds, mødested for, 478.
- Rigsdagen:
Afslutning af, 347, 479.
Sammenkaldelse af, 347.
Udsættelse af møder i, 347.
Åbning af, 175, 325.
- Rigsrådet:
Afslutning af, 565.
Forretningsorden for, 497, 559.
Forsamlingslokale til, 284.
Kongevalgte medlemmer til, 497.
Valg til, 394 f., 454.
Valgdistrikter for, 384, 432.
Åbning af, 494.
- Rødby:
Apotek, oprettelse af selvstændigt, 406.
- Skat, eftergivelse af, 585.
- Skolebyggeri, 228.
- Slesvig:
Domænejendomme, afhændelse af, 530, 566.
Mølletvang, erstatning for bortfald af, 523, 566.
Retsvidenskabelig eksamen i, nye regler for, 540 f., 555 f.
- Statsforvaltningen, omorganisation af, 381—84.
- Statstelegrafen, 456 f., 517, 524 f., 543.
- Stemplet papir, fritagelse for brug af, 440, 467, 479.
- Stænderforsamlingen i Holsten:
Anklage mod den holstenske minister, 486 ff.
- Tiender, køb af, 177 f.
- Tillægsbevillingslove, 457, 523, 570.

- Tårnby sogn, vægtene i, 371 f.
- Vestindien:
- Aflønning af underkorporaler, 455.
  - Forhold til monarkiet, meddelelse ang., 525.
  - Indre anliggender i, sager vedr. de, 415.
  - Skiftegebyrers bortfald for de militære underklasser, 455.
- Veterinær- og Landbohøjskole, lov om, 432.
- Øresundstolden, ophævelse af, 470.
- Åger, lov om, 194.
- Bille, Steen Andersen, marineminister:**
- Belysning af kysterne, forbedring af, 83 f.
- Dødsstraf:**
- Eftergivelse af, 95.
- Flag- og vimpelføring i marinen, 59 f.
- Marineministeriet:**
- Budget for, 113.
- Oplægning af krigsskibe, 106 f.
- Rigsrådet:**
- Forretningsorden for, 110.
  - Kongevalgte medlemmer til, 70.
- Rustningsforanstaltninger i forbindelse med Krimkrigen, 81 ff.
- Trekroner, anlægsarbejder ved, 20.
- Understøttelsesfondet af 2den april, bestemmelser vedr., 162.
- Bluhme, C. A., udenrigsminister:**
- Amnesti for embedsmænd m. fl. i her-tugdømmerne, 43.
- Diplomatiske depecher, forelæggelse af, 8.
- Forbund, det tyske:
- Foreningslov for, 87, 89.
  - Presselov for, 54.
  - Ratificering af traktat, 54.
- Gehejmestatsrådet:
- Resolutioners optagelse i protokollen, 83.
- Hjemsendelse af tropper, 114.
- Holsten:
- Flagning, konsulens ret til, 34.
- Landkommunalvæsenet, ændring i lov om, 104.
- Neutralitetspolitik, regeringens ønske om at føre, 105, 147 ff.
- Rigsrådet:**
- Forretningsorden for, 110.
- Rustningsforanstaltninger i forbindelse med Krimkrigen, 80 f.
- Udenrigsministeriet:**
- Budget for, 105.
- Frederik VII:**
- Amnesti for embedsmænd m. fl. i her-tugdømmerne, 43 f., 147, 605.
- Arveforpagtningskontrakter, godkendelse af, 544.
- Benådninger, 77, 91, 202, 218, 242, 309 ff., 322 f., 329, 378 f., 465, 528, 578 f., 589, 593, 612.
- Bestallinger, fornyelse af, 131 ff., 136 f.
- Bogtrykkeribevilling, 468 f.
- Borger- og almueskolevæsenet, lov om, 437 f.
- Bortlodning, bevilling til, 449.
- Brokorn og bropenge, afløsning af, 440.
- Børsbygningen, overdragelse til grosserersocietetet, 394.
- Dallund, udredning af enkepension af stamhuset, 10.
- Demission:**
- Minister Raasløffs ønske om, 488.
- Domænejendomme, lov om afhændelse af, 559.
- Dyrplageri, straf for, 408.
- Dyrtidsforanstaltninger, 432.
- Dødsstraf:**
- Eftergivelse af, 280 f., 550.
- Finanslove, 33.
- Flag- og vimpelføring i marinen, 60.
- Forbund, det tyske:
- Forbundskontingentets størrelse, fastsættelse af, 180, 188.
  - Foreningslov for, 89 f.
  - Inspicering af forbundskontingentet, 188, 191 f.
- Forhyring af fremmede søfolk, lov om, 24.

- Forstplaner, udarbejdelse af, 162.
- Frederik Ferdinand, arveprins:
 Forsikringsakt for, udkast til, 529, 543.
 Fratagelse af kommando, 366, 368 f., 431.
 Nægtelse af underskrift på fællesforfatningen, 355—59, 363 f., 366 f.
- Frederiksberg slot, benyttelse af lokaler på, 318.
- Frederiksborg slot, henlæggelse af parkanlæg til, 233 f.
- Fremmed mønt:
 Modtagelse af, 251 f.
- Gehejmestatsrådet:
 Resolutioners optagelse i protokollen, 83.
 Udeblivelse fra møde i, 370.
- Gejstlige retter, organisation af, 163.
- Grundloven af 5/6 1849, indskrænkning af, 327.
- Gråsten slot, anvendelse af, 524.
- Hjemsendelse af tropper, 106, 114 f.
- Holsten:
 Budget for, 562.
 Chausséarbejder i, 483.
 Flagning, konsulers ret til, 35.
 Forfatning for, 445.
 Jernbaner i, 166 f., 275 f.
 Kasseanvisninger, amortisation af, 546.
 Rejsediæter, fastsættelse af, 38 f.
- Høkerhandel på landet, lov om, 510 f.
- Island:
 Jøders adgang til, 280.
 Tyendelov for, 278.
- Jernbaneanlæg:
 Jylland, 511.
- Jordsalg, bevilling til, 580.
- Jylland:
 Hovedlandevejes anlæg i, 210.
- Kejserkroningen i Moskva, 605.
- Kongen:
 Rejse til hertugdømmerne, 149.
- Kontorholdsgodtgørelse, lov om:
 Postembedsmænds, 518.
- Kontorholdsudgifter, fastsættelse af:
 Stiftamtmanden for Sjælland, 549 f.
- København-Korsør jernbane:
 Broarbejde ved, 128.
- Krigsministeriet:
 Budget for, 117 f., 568.
- Krigsretsdomme, forelæggelse af, 95, 612.
- Krigsskadeserstatning, udbetaling af, 41.
- Landkommunalloven, ændring i lov om, 104 f.
- Lærde skoler i Danmark:
 Nye skoler, bevilling til, 214.
- Lønningslove, 439, 489.
- Lån, tilladelse til optagelse af:
 N. B. Fønss, 405.
- Marineministeriet:
 Budget for, 113 f., 567.
- Ministerskifte, 167 f., 173 f.
- Misnøje, tilkendegivelse af kongeligt, 377.
- Monarkiet:
 Fordeling af fællesudgifterne, 387.
 Forfatning for, 44—49, 52 f., 293—96, 298 f., 301 f., 365 f.
- Neutralitetspolitik, regeringens ønske om at føre, 105, 442 f.
- Normalbudget, udkast til, 566.
- Pensionslov for embedsmænd under ministerierne for fællesanliggender, udkast til, 512, 568.
- Pressesager, ophævelse af, 233.
- Rigsdagen:
 Opløsning af, 144 ff.
 Valg til, 146 f.
 Åbning af, 74, 94 f., 115, 119 f., 174.
- Rigsrådet:
 Afslutning af, 565.
 Forlængelse af sessionen, 115 f.
 Forretningsorden for, 110.
 Forsamlingslokale til, 50.
 Hjemsendelse af, 108.
 Kongevalgte medlemmer til, 49 f., 52 f., 68, 70, 73 f., 497.
 Ledelsen af sager vedr., 139 f., 147.
 Sammenkaldelse af, 50.
 Udnævnelse af præsident og vicepræsident for, 86.
 Åbning af, 74, 84 ff., 494 f.
- Rosenborg slot, den kronologiske samling på, 13 f.

- Rustningsforanstaltninger i forbindelse med Krimkrigen, 83.
- Silkeborg:
Regulativ for den økonomiske bestyrelse af, 127.
- Skibsafgifter, godtgørelse for tab af, 544 f.
- Skovområde, omlægning af, 573.
- Slesvig:
Danske bøggers udbredelse i, 75 f.
Domænevæsenets henlæggelse under fællesanliggenderne, 445.
Fremmede religionsbekenderes præsters virksomhed i, regler for, 424.
Kassationsregler ved udskrivning til landkrigstjenesten, 604.
Magasinkorn, udskrivning af, 157.
Proclama m. v., optagelse af, 435.
Retsvidenskabelig eksamen i, nye regler for, 542.
Særlige anliggender for, fastlæggelse af de, 403.
- Statsforvaltningen, omordning af, 384.
- Statstelegrafan, 210, 517.
- Stænderforsamlingen for Holsten:
Anklage mod den holstenske minister, 485, 488 f.
Kompetence for, overskridelse af, 476 f.
- Stænderforsamlingen for Slesvig:
Forlængelse af samlingen, 426.
- Søetaten, jurisdiktionsforholdene ved, 498.
- Teaterbevilling, godkendelse af, 232.
- Testamente, konfirmation af, 376.
- Tillægsbevillingslov, 517.
- Universitetet (Kiel):
Budget for, 595 f.
- Øresundstolden, ophævelse af, 470, 474, 567.
- Århus:
Vagttjeneste ved bankbygningen i, 97.
- Frederik Ferdinand, arveprins:
Amnesti for embedsmænd m. fl. i her-
tugdømmerne, 43.
Benådning, 220, 310, 322.
- Dødsstraf:
Eftergivelse af, 281.
- Forbund, det tyske:
Inspicering af forbundskontingentet, 190.
- Frederik Ferdinand, arveprins:
Forsikringsakt for, udkast til, 543.
Nægtelse af underskrift på fællesfor-
ningen, 356—59, 361—64.
- Gehejmestatsrådet:
Udeblivelse fra møde i, 370.
- Holsten:
Mølletvang, erstatning for bortfald af, 270.
- Kejserkroningen i Moskva, 605.
- Monarkiet, forfatning for, 301.
- Pressesager, ophævelse af, 233.
- Rigsrådet:
Forretningsorden for, 110.
- Stænderforsamlingen i Holsten:
Anklage mod den holstenske minister, 489.
- Øresundstolden, ophævelse af, 474.
- Hall, C. C., kultusminister og minister for Slesvig:
Adoptionsbevillinger, 582.
- Bankinstituttet i Altona, dets forhold til nationalbanken, 515.
- Benådnings, 218 f., 259, 310 f., 564, 578 f.
- Borger- og almueskolevæsenet, lov om, 437 f., 513.
- Bortlodning, bevilling til, 505, 552, 564.
- Bøcking og Viding herreder, omlægning af jurisdiktionsvæsenet i, 542.
- Dyrplageri, straf for, 407.
- Dødsstraf:
Eftergivelse af, 281, 558.
- Flensborg:
Helligåndsklosteret i, omlægning af forvaltningen af, 514 f.
- Forbund, det tyske:
Forbundskontingentets størrelse, fastsættelse af, 184—87.
Inspicering af forbundskontingentet, 190.

- Frederik VII's sydslesvigske jernbane:
Postbefordring med, 514.
- Frederik Ferdinand, arveprins:
Fratagelse af kommando, 369.
Nægtelse af underskrift af fællesforfatningen, 360 f.
- Fri fattigunderstøttelse, lov om midler til, 513.
- Gavebrev, konfirmation af, 535.
- Haderslev:
Bro- og havneanordning for, 505 f.
- Haderslev amt, omlægning af politiforvaltningen i, 558.
- Holsten:
Møllevang, erstatning for bortfald af, 267 f.
- Holzkamms legat, nye regler for, 564.
- Husum amt, forlængelse af tilståede friheder for kådnere i, 578.
- Høkerhandel på landet, lov om, 510.
- Højer kanal, forbedring af indsejlingen til, 552.
- Island: Jøders adgang til, 279.
- Jordsalg, godkendelse af, 579 f.
- Jurisdiktionsgrænser, omlægning af, 513, 565.
- Kanaltold, tilbagebetaling af erlagt, 552.
- Kirke- og undervisningsministeriet:
Budget for, 412 f.
- Kirkereparationer, afløsning af ægt og arbejde ved, 503 f.
- Konfirmation, ændring af lov om, 282.
- Korporationsret for dampskibsselskab, tildeling af, 513.
- Krigsretsdomme, forelæggelse af, 610 ff.
- Lærde skoler i Danmark:
Lønninger ved de, 212.
Nedlæggelse af skolen i Kolding, 213.
Nye skoler, bevilling til, 213 f.
- Lønningslove, 438.
- Monarkiet, forfatning for, 297, 300 ff.
- Møller, køb og salg af, 409—12, 551 f.
- Pensionering af:
Mariboe, C. R. F., professor, 466, 503 f.
- Præstegårdsjord, afhændelse af, 244.
- Realundervisning, indførelse af, 212 f.
- Salmebog, autorisation af, 245.
Skat, eftergivelse af, 582.
- Skolegang, lov om bestemmelser for, 261.
- Skovområde, omlægning af, 573.
- Slesvig:
Budget for, 559.
Bygningsarbejder i, 578.
Chausséarbejder i, 504, 537, 581.
Chausséembedsmænds befordringsgodtgørelse, 536.
Digereglement for, dispensation for, 580 f.
Gendarmeriet i, 504 f., 515 f.
Henlæggelse af sager til lokalautoriteterne i, 553.
Indkvarteringsregler for, 504.
Jernbaner i, 536 f.
Magasinkorn, udskrivning af, 581.
Retsvidenskabelig eksamen i, nye regler for, 538 f., 541 f., 553 ff., 563 f.
Udskrivningsvæsenet i, 557 f.
Vejanlæg i, 582.
- Sognbåndsløsning, lov om, 245.
- Stiftelser:
Skolelærere i Tønder Marsk herreder, 536.
- Stænderforsamlingen i Holsten:
Anklage mod den holstenske minister, 484, 489.
- Teaterbevilling, godkendelse af, 232.
- Thisted, lov ang. realskole i, 494.
- Tiender, køb af, 178.
- Vyk (Før), ændrede regler for nedsættelse i, 577 f.
- Øresundstolden, ophævelse af, 473 f.
- Åbenrå amt, politiforvaltningen i, 581.
- Hansen, C. F., krigsminister:
Amnesti for embedsmænd m. fl. i hertugdømmerne, 43.
Benådnings, 83, 139.
Bestallinger, fornyelse af, 131.
Bøndergods, afhændelse af det til len og stamhuse hørende, 21 f.
- Forbund, det tyske:
Foreningslov for, 87 f.

- Fæstegårdes overgang til selveje, 12.
 Gehejmestatsrådet:
 Resolutioners optagelse i protokollen, 83.
 Hjemsendelse af tropper, 106, 114 f.
 Holsten:
 Flagning, konsulers ret til, 34 f.
 Gendarmeriet i, 62 f.
 Jernbaner i, 165 f.
 Krigsministeriet:
 Budget for, 116 f.
 Krigsretsdomme, forelæggelse af, 95.
 Krigsskadeserstatning, udbetaling af, 39 ff.
 Landkommunalloven, ændring i lov om, 102 ff.
 Rigsrådet:
 Kongevalgte medlemmer til, 69.
 Rustningsforanstaltninger i forbindelse med Krimkrigen, 79—83.
 Århus:
 Vagtjeneste ved bankbygningen i, 96 f.
- Koefoed, Hans, generalauditør:**
 Benådnings, 217 ff.
 Dødsstraf:
 Eftergivelse af, 95, 217.
 Krigsretsdomme, forelæggelse af, 95.
- Lundbye, Chr. C., krigsminister:**
 Benådnings, 612.
 Krigsministeriet: Budget for, 568.
 Krigsretsdomme, forelæggelse af, 602, 609 f., 624.
- Lüttichau, M., krigsminister:**
 Benådnings, 220, 337 f., 347 f., 375, 422 f.
 Dyrplageri, straf for, 406 f.
 Forbund, det tyske:
 Forbundskontingentets størrelse, fastsættelse af, 180—83, 185 f.
 Inspicering af forbundskontingentet, 188, 190 ff.
- Frederik Ferdinand, arveprins:**
 Fratagelse af kommando, 369, 431.
 Nægtelse af underskrift på fællesforfatningen, 361.
- Holsten:**
 Chausséarbejder i, 482 f.
 Jernbaner i, 272 f., 275.
 Island, Jøders adgang til, 280.
 Krigsministeriet: Budget for, 507.
 Krigsretsdomme, forelæggelse af, 461, 526, 546 f.
 Krigstjenesten, afsked af, 229 f.
 København:
 Næringssskat, udskrivning af, 220 f.
 Landkrigstjenesten, udskrivning til, 352, 497, 526.
 Monarkiet, forfatning for, 296 f., 300.
 Neutralitetspolitik, regeringens ønske om at føre, 442.
 Pensionering af:
 Hedemann, generalløjtnant, 211.
 Henckel, Augusta, enkefru, 525, 559 f.
 Irminger, Agnete Marie, oberstinde, 238 f.
- Rigsrådet:**
 Kongevalgte medlemmer til, 497.
 Slesvig:
 Retsvidenskabelig eksamen i, nye regler for, 556 f.
 Stænderforsamlingen i Holsten:
 Anklage mod den holstenske minister, 480, 483 f., 488 f.
 Tillægsbevillingslove, 533.
 Øresundstolden, ophævelse af, 470.
- Michelsen, O. V., marineminister:**
 Benådnings, 218, 311, 351, 387.
 Borger- og almueskolevæsenet, lov om, 438.
 Christiansø, nedlæggelse som fæstning, 257 f.
 Erstatningskravs afgørelse ved retten, 258.
 Forbund, det tyske:
 Forbundskontingentets størrelse, fastsættelse af, 188.
 Inspicering af forbundskontingentet, 190.
 Frederik Ferdinand, arveprins:
 Fratagelse af kommando, 369.

- Nægtelse af underskrift på fællesforfatningen, 362.
- Holsten:
- Mølletvangen i, erstatning for bortfald af, 270.
- København:
- Dampskibsbroens opførelse, 341 f.
- Lønningslove, 489 f., 498, 507, 520, 562, 567, 587.
- Marineministeriet:
- Budget for, 497, 567.
- Monarkiet, forfatning for, 298, 300.
- Pensionering af:
- Berg, Peter, sejlmagermester, 520, 533.
- Thulstrup, kaptajnlojtnant, 526, 560.
- Rustningsforanstaltninger i forbindelse med Krimkrigen, 211.
- Stænderforsamlingen for Holsten:
- Anklage mod den holstenske minister, 489.
- Søetaten, jurisdiktionsforholdene ved, 498.
- Søkrigstjenesten, udskrivning til, 461, 498, 526.
- Torshavn:
- Brandvæsenet for, 430.
- Øresundstolden, ophævelse af, 470, 473.
- Moltke, Carl, minister for Slesvig:
- Adoptionsbevillinger, 4, 157.
- Amnesti for embedsmænd m. fl. i hertugdømmerne, 19, 28, 42 ff., 63 f., 147.
- Arveforpagtningskontrakter, godkendelse af, 16 f.
- Bankiel sø, salg af, 79.
- Benådnings, 3, 16, 18 f., 28, 126, 157 f.
- Bestallinger, fornyelse af, 136.
- Dødsstraf:
- Eftergivelse af, 126, 165.
- Ekspeditionsgebyr for konfirmation af dokumenter, 19.
- Ekstrapost, benyttelse af, 16.
- Fattig- og arbejdshus, jord til, 32.
- Forbund, det tyske:
- Foreningslov for, 89.
- Frederik VII's sydslesvigske jernbane:
- Areal til, 101.
- Banegårde, godkendelse af, 65 f.
- Tariffer for, 66, 127.
- Valg af direktionsmedlemmer for, 126 f.
- Åbning af, 126.
- Glücksborg slot, indretning til kgl. residens, 98 f.
- Haderslev:
- Laugstvang, fritagelse for, 2.
- Haderslev amt:
- Understøttelse til beboere i, 17.
- Holsten:
- Jernbaneanlæg i, 166.
- Rejsediæter, fastsættelse af, 38.
- Jagtret:
- Opgivelse af, 78.
- Tildeling af, 79.
- Jurisdiktionsgrænser, omlægning af, 100 f.
- Kappel, forhøjelse af vederlag for flækkeforstanderen i, 3.
- Krigskadeserstatning, udbetaling af, 39 f.
- Kådnerhus, bevilling til flytning af, 64.
- Lodsafgifter, fastsættelse af, 42.
- Majestætsfornærmelse, sag om, 125.
- Mølleforpagtninger, godkendelse af, 41.
- Møller, salg af, 64 f.
- Rendsborg, Kanalpakhuis i, 3 f.
- Rigsrådet:
- Forretningsorden for, 109.
- Kongevalgte medlemmer til, 69 f.
- Slesvig:
- Befordringspligt, ophævelse af, 63.
- Brandkassebidrag, forvaltning af, 64.
- Bygningsarbejder i, 2, 17, 41 f.
- Chausséarbejder i, 4.
- Danske bøgers udbredelse i, 75 f.
- Forstdriftsplaner for, 100.
- Jernbaner i, 99.
- Korn- og fourageleverancer, frigivelse af, 63.
- Lodspenge, betaling af, 18.
- Magasinkorn, udskrivning af, 157.
- Naturaltiende, afløsning af, 2 f.
- Regnskabsoversigts forelæggelse, 99 f.

- Restancer ved oppebørselsstuerne i, 79.
 Revisionsarbejdernes tilstand, 66.
 Stiftelse for præste- og skolelærerenker i, fundats for, 4.
 Tysk skolelærerseminariums oprettelse, 28 f.
 Vejanlæg i, 136.
 Skatter og afgifter, eftergivelse af, 17 f.
 Stemplet papir, fritagelse for brug af, 41.
 Stænderforsamlingen i Slesvig:
 Stadfæstelse af valg til, 136.
 Valgret til, 98.
 Tønder, deling af skolefond i, 15 f.
 Tønning, havnebyggeri i, 39.
 Åbenrå:
 Bro- og havneanordning for, 33.
- Reventlow-Criminil, H. A., minister for Holsten og Lauenborg:**
 Adoptionsbevillinger, 5 f., 142, 164.
 Altona:
 Kommunalskatter, udskrivning af, 154.
 Observatoriet i, byggearbejder ved, 92 f.
 Amnesti for embedsmænd m. fl. i hertugdømmerne, 43.
 Apotekerprøve, adgang til, 27 f., 124.
 Arveforpagtningskontrakter, godkendelse af, 122.
 Begravelsesomkostninger, refusion af, 155.
 Benådnings, 5, 36, 55 f., 91, 122, 125, 152, 155.
 Bestallinger, fornyelse af, 131.
 Bortlodning, bevilling til, 55, 147.
 Brandsprøjte, anskaffelse af, 57 f.
 Camerland, omlægning af sognefogedforretningerne i, 78.
 Digearbejder i Ditmarsken, finansiering af, 28.
 Eksekutorbevillinger, 36, 55.
 Elbtrafikken, bestemmelser vedr., 15.
 Forbund, det tyske:
 Foreningslov for, 83 f.
 Glückstadt:
 Digearbejder ved, 124.
 Salg af fæstningsområder i, 153.
- Holsten:**
 Bygningsarbejder i, 133.
 Chausséafgifter, opkrævning af, 5 f.
 Chausséarbejder i, 124 f.
 Chaussétjenestemænds aflønning i, 164 f.
 Dige-kassen, bidrag til, 6.
 Flagning, konsulers ret til, 34.
 Forstdriftsplaner for, 123.
 Jernbaner i, 8, 92, 134 f., 166.
 Kogsområder, oprettelse af nye, 135, 156.
 Magasinkorn, udskrivning af, 123.
 Ordination af præstemedhjælper, 6 f.
 Overappellationsretten for, 125.
 Rejsediæter, fastsættelse af, 37 f.
 Stemplet papir, lov om anvendelse af, 14.
 Vejanlæg i, 141.
- Jøder:**
 Erhvervelse af fast ejendom, bevilling til, 133.
 Konfirmation på frihedsbreve m. m., fritagelse for, 26.
 Kontorholdsudgifter, fastsættelse af: Forstråd Kiene, 58.
- Lauenborg:**
 Bygningsarbejder i, 7 f.
 Bøndergods, formindskelse af kontributionspligtigt, 14.
 Chaussétjenestemænds aflønning, 7.
 Forstdriftsplaner for, 124.
 Offentlige veje, benyttelsen af, 14.
- Laugsartikler, godkendelse af:**
 Altona, 87.
 Heide, 142.
 Lütjenburg, 156.
 Oldesloe, 156.
- Lån, tilladelse til optagelse af:**
 Blankenese, 133.
 Wallen, 155.
- Markeder, afholdelse af, 141 f.**
 Monarkiet, forfatning for, 47.
 Mølledam, oprensning af, 56.
 Mølleforpagtning, ophævelse af, 77.
 Møller, salg af, 26 f.

- Naturalpræstationer, afløsning af, 36 f.
 Rendsborg lærde skole, omdannelse af, 86.
- Rigsrådet:
 Forretningsorden for, 109.
 Kongevalgte medlemmer til, 53, 72.
 Sammenkaldelse af, 53.
- Skadeserstatning, udbetaling af, 154.
 Skolebyggeri, 163 f.
 Slusebyggeri, lån til, 27.
 Smedehåndværk, bevilling til udøvelse af, 154.
 Stecknitz, etablering af overfart over, 143.
 Stænderforsamlingen for Holsten:
 Valg til, 27, 98, 112.
 Stænderhuset i Itzehoe, indretning af tilhørtribune i, 86.
 Tjenestebolig, køb af jord til, 156 f.
 Umyndiges ejendom, bevilling til salg af, 55 f.
- Universitetet (Kiel):
 Doktorpromotioner ved, 32, 54, 91.
 Optagelse af studerende ved, 78, 141.
 Ægteskabs indgåelse, bevilling til, 35, 56 f., 142.
 Ægteskabs opløsning, bevilling til, 57.
- Raasløff, H. I. A., minister for Slesvig:
 Adoptionsbevillinger, 254 f., 338, 348 f.
 Amnesti for embedsmænd m. fl. i hertugdømmerne, 203, 386.
 Apotekerbevilling, 176.
 Arveforpagtningskontrakter, godkendelse af, 231, 238 ff., 256, 350, 433.
 Arvefæste, tilladelse til, 400.
 Benådninger, 196 ff., 202, 218, 240 f., 250, 255, 308 ff., 321, 328 f., 348 f., 351, 377, 462, 464 f.
 Bortlodning, bevilling til, 254, 307, 449.
 Demission:
 Minister Raasløffs ønske om, 488.
 Dyrplageri, straf for, 408.
 Dødsstraf:
 Eftergivelse af, 199, 281.
- Eckernförde:
 Havnearbejder i, 402.
- Eiderstedt:
 Landskriverne i, aflønning af, 402.
 Eneretsbevillinger, 449, 463.
 Fattigkommune, organisation af, 257.
 Fideicommiss, ophævelse af, 425.
- Flensborg:
 Brandvedtægt for, 340 f.
 Forbedelsespenge, eftergivelse af, 338.
 Forbund, det tyske:
 Forbundskontingentets størrelse, fastsættelse af, 184.
 Inspicering af forbundskontingentet, 190.
- Forpagtningskontrakter, godkendelse af, 196.
- Frederik VII's sydslesvigske jernbane:
 Banegårde, godkendelse af, 202 f., 288 f.
 Postbefordring med, 327 f.
 Tariffer for, 238, 289.
- Frederik Ferdinand, arveprins:
 Fratagelse af kommando, 369.
 Nægtelse af underskrift på fællesforfatningen, 361.
- Fremmed mønt:
 Modtagelse af, 252.
- Gotteskog, forpagtning af arealer i, 287.
- Haderslev:
 Legatportioner, forhøjelse af, 424.
- Holsten:
 Dommerlønnen på de adelige godser, 208.
 Forfatning for, 443 ff.
 Jernbaner i, 273 ff.
 Mølletvang, erstatning for bortfald af, 265 ff.
 Straffeanstalten i Glückstadt, forhøjet bidrag til, 386 f.
- Husum, salg af hus i, 287.
- Jagtret:
 Bortforpagtning af, 320, 450.
 Opgivelse af, 201.
- Jordsalg, godkendelse af, 197, 239, 250, 308, 319 f.
- Jurisdiktionsgrænser, omlægning af, 230 f., 239, 329 f., 425.
- Justering af varer fra Carlshütte, 240.

Jøder:

- Bosættelse, bevilling til, 176.
- Kirkegårdsgrund, salg af, 375.
- Krigsskat, eftergivelse af, 255.
- København:
  - Næringsskat, udskrivning af, 227.
- Laugsartikler, godkendelse af, 386.
- Lærde skoler i Danmark:
  - Nye skoler, bevilling til, 214.
- Monarkiet:
  - Fordeling af fællesudgifterne, 387, 449.
  - Forfatning for, 293 ff., 297 f., 300 f.
- Mulkt, nedsættelse eller eftergivelse af, 288, 377.
- Mølleforpagtninger:
  - Godkendelse af, 255.
- Møller, salg af, 198, 250, 328 f., 350 f.
- Navnebevillinger, 238, 339.
- Neutralitetspolitik, regeringens ønske om at føre, 442 f.
- Oplæsning af forordninger i kirken, afskaffelse af, 348.
- Orgel, bevilling til, 309.
- Rangskatsrestance, eftergivelse af, 287.
- Sjælesorgen i Haderslev amtsfængsel, varetagelse af, 197.
- Skatterestance, eftergivelse af, 338 f., 424 f.
- Skolebyggeri, 257.
- Skov, salg af, 249.
- Slesvig:
  - Appellationsretten i, udnævnelse af advokater ved, 400 f.
  - Bidrag til straffeanstalten i Glückstadt, 449.
  - Budget for, 256.
  - Bygningsarbejder i, 276, 290.
  - Chausséarbejder i, 289, 434.
  - Dansk teksts anvendelse i forordninger, 290.
  - Digekassen for, udskrivning til, 349.
  - Domænevæsenets henlæggelse under fællesanliggenderne, 445.
  - Døvtstummeinstituttet i, 385.
  - Forstdriftsplaner for, 349 f.
  - Jagtret, afløsning af den kgl., 201.

- Magasinkorn, udskrivning af, 339.
- Mølletvang, erstatning for bortfald af, 464.
- Proclama m. v., optagelse af, 434 f.
- Fremmede religionsbekenderes præsters virksomhed i, regler for, 423 f.
- Revisionsarbejdernes tilstand, 338.
- Sindsygehospitalets kostpenge, fastsættelse af, 202.
- Skillemønt, forbud mod brug af fremmed, 322.
- Skolelærerenkers understøttelse, 231.
- Særlige anliggender for, fastlæggelse af de, 402 f.
- Stemplet papir, fritagelse for brug af, 463.
- Stiftelser:
  - Trængende familier i Åbenrå, 241.
- Stænderforsamlingen for Holsten:
  - Anklage mod den holstenske minister, 480, 485 f., 488.
- Stænderforsamlingen for Slesvig:
  - Commisarius for, 385.
  - Forlængelse af samlingen, 426.
  - Indkaldelse af, 385.
  - Valgret til, 203.
- Teologisk embedseksamen, dispensation fra at tage, 215.
- Testamente, konfirmation af, 376.
- Ting- og arresthuse, opførelse af, 461 f.
- Tjenesteboliger, 308, 320.
- Universitetet (Kiel):
  - Aflønning af prof. Molbech, 419.
- Ægteskabs indgåelse, bevilling til, 328, 433, 461.
- Ægteskabs opløsning, bevilling til, 328, 433, 450.
- Æresoprejsning, 340.
- Øresundstolden, ophævelse af, 470 f.
- Østersbanker, betaling af forpagtningsafgift af, 340.
- Åbenrå:
  - Lønforhøjelse til brovagten i havnen i, 401.

- Scheele, L. N., udenrigsminister,
minister for Holsten og Lauenborg:
Altona:
  Laugssagers behandling i, 460, 531 f.
  Lotto-jurisdiktion i, ophævelse af, 206.
Amtmandsemeders forretningsområde,
  omlægning af, 334 f., 346.
Arveforpagtningskontrakter,
  godkendelse af, 193.
Avisprivilegium, udstedelse af, 235.
Bankinstituttet i Altona, dets forhold til
  nationalbanken, 446.
Benådninger, 235, 284, 306, 311, 316 f.,
  333, 335 ff., 345, 372 f., 419, 421 f., 479,
  481, 533, 568 f., 572, 592 ff., 606 f.
Bortlodninger, bevilling til, 283, 306.
Diplomatiske depecher, forelæggelse af,
  175, 179.
Dyrplageri, straf for, 408.
Dødsstraf: Eftergivelse af, 281, 560.
Embedsjord til skovridere, 282.
Erstatning til møllejejer, godkendelse af,
  283.
Forbundet, det tyske:
  Forbundskontingentets størrelse,
    fastsættelse af, 179 f., 182 f., 186.
  Inspicering af forbundskontingentet,
    189, 191 f.
  Udlevering af forbrydere mellem
    medlemmer af, 216.
Frederik Ferdinand, arveprins:
  Fratagelse af kommando, 368.
  Nægtelse af underskrift på fælles-
    forfatningen, 357 ff.
Fyranlæg, tilladelse til oprettelse af, 207.
Færøerne:
  Besejling af, fremmede skibes, 530 f.
Gageforskud, eftergivelse af, 570.
Gasværk, anlæggelse af, 316.
Glückstadt:
  Ophævelse af husskat i, 194.
Holsten:
  Advokaters bopælspligt i, 208.
  Afvandingsarbejder i, 446, 571.
  Bidrag til fællesudgifterne, 532.
  Budget for, 253, 561 f.
  Bygningsarbejder i, 283, 374.
  Chausséarbejder i, 207, 332 f., 420 f.,
    458—61, 474 f., 481 ff.
  Digekassen, bidrag til, 545.
  Dommerlønnen på de adelige godser,
    207 f.
  Domæneejendomme, afhændelse af,
    533, 586.
  Domæneforvaltningen i, 495.
  Epidemiske sygdommes bekæmpelse i,
    420.
  Forfatning for, 443 f.
  Forstdriftsplaner for, 282, 593, 608.
  Fremmed mønt, forbud mod brug af,
    327, 448 f.
  Indkvarteringslov for, 518 f.
  Jernbaner i, 270—73, 475 f., 532, 570.
  Kasseanvisninger, amortisation af, 546.
  Kirke- og skolesagers administration
    i, 519 f.
  Magasinkorn, udskrivning af, 399 f.
  Mølletvang, erstatning for bortfald af,
    264—69, 461, 586 f.
  Overappellationsretten for, 418.
  Overøvrighedsforretningernes om-
    lægning, 262 f., 481.
  Retsordning for, lov om, 417.
  Revisionsarbejdernes tilstand, 400, 606.
  Sessions afholdelse, 315.
  Skatterestancer i, oversigt over, 400.
  Skolelærenkekasse for, lov om, 418,
    532.
  Skøde- og panteprotokoller, gebyrer
    for indførsler i, 246, 595.
  Stemplet papir, lov om anvendelse af,
    417.
  Straffeanstalten i Glückstadt, forhøjet
    afgift til, 333 f., 531.
  Særlige anliggender for, fastsættelse
    af de, 585.
  Vejanlæg i, 420, 458 f., 546, 571.
  Ægteskabsløfter, lov om, 447 f., 532.
Høkerhandel på landet, lov om, 510 f.
Island:
  Besejling af, fremmede skibes, 530 f.
  Jøders adgang til, 279.

- Jernbaneanlæg:
 Lübeck—Büchen, 605.
- Jordsalg, godkendelse af, 205, 252 f.,
 306 f., 314 ff., 336 f., 373, 447, 519, 621.
- Jurisdiktionsgrænser, omlægning af, 316.
- Kalkudvinding, bevilling til, 247.
- Kejserkroningen i Moskva, 605.
- Kontorholdsudgifter, fastsættelse af:
 Kæmner v. Qualen, 216.
- Krigsretsdom, forelæggelse af, 610.
- København:
 Næringssskat, udskrivning af, 222,
 227 f.
- König Christianskog:
 Bortforpagtning af jorder i, 503.
- Lauenborg:
 Afvandingsarbejder i, 374.
 Bygningsarbejder i, 264, 399, 607.
 Budget for, 561.
 Chausséarbejder i, 216, 475.
 Domænejendomme, afhændelse af,
 533.
 Forstdriftsplaner for, 503, 594.
 Parkanlæg i, udvidelse af, 246 f.
 Revisionsarbejdernes tilstand, 606.
 Sessions afholdelse, 315.
 Værnepligtslov for, 245 f., 372.
- Lauenborg amt, skovplan for, 234.
- Laugsartikler, godkendelse af:
 Altona, 217.
- Lønningslov, 206.
- Lån, tilladelse til optagelse af:
 Borries-Dalldorf, 518.
- Mageskiftekontrakter om fast ejendom,
 godkendelse af, 316, 373, 594.
- Ministerskifter, 173.
- Monarkiet:
 Fordeling af fællesudgifterne, 448.
 Forfatning for, 293 f., 296, 298 ff.
- Mulkters nedsættelse eller eftergivelse,
 314, 545.
- Mølleforpagtninger, godkendelse af, 247,
 422, 446 f.
- Møllekanon, eftergivelse af, 192, 571.
- Møllekoncession, afslag på ansøgning
 om, 205.
- Møller, salg af, 545.
- Nederlandene:
 Konsularembetsmænds ansættelse i,
 531.
- Neutralitetspolitik, regeringens ønske
 om at føre, 440 ff.
- Nordamerikanske skibes behandling i
 Øresund m. v., 582 f.
- Pariserdeklarationen af 1856,
 godkendelse af, 585.
- Patenter, bevilling af, 586.
- Pinneberg, retsplejens ordning i, 261 ff.
- Plön slot, bevilling til byggearbejder på,
 519.
- Rangskatsrestance, eftergivelse af, 314.
- Ratzburg:
 Demolering af fæstningsværker ved,
 216 f.
 Tilskud til stationering af militær-
 styrker i, 571 f.
- Restancer, fritagelse for betaling af, 206.
- Skatter og afgifter, eftergivelse af,
 305 f., 572.
- Skatterestancer, eftergivelse af, 305, 607.
- Skibsafgifter, godtgørelse for tab af, 544.
- Slesvig:
 Kassationsregler ved udskrivning til
 landkrigstjenesten, 604.
 Retsvidenskabelig eksamen i, nye
 regler for, 538 f., 541, 554, 556.
- Stempelgebyrer, revision af, 335.
- Stemplet papir, fritagelse for brug af,
 306.
- Stiftelser:
 Trængende familier i Abenrå, 241.
- Stænderforsamlingen for Holsten:
 Anklage mod den holstenske minister,
 480, 483 f., 486, 489, 506 f.
 Indkaldelse af, 416.
 Kompetanceoverskridelse af, 476.
 Ministerens deltagelse i forhand-
 lingerne, 460.
 Resultater, beretning om stænder-
 forsamlingens, 448.
 Udgifter til valgs afholdelse, fordeling
 af, 234.

- Telegraflinien Berlin—Hamborg,
bevilling til, 345 f.
- Teologisk embedseksamen, dispensation
fra at tage, 215.
- Tiltale, frafald af, 305, 453.
- Tjenestejord, bortforpagtning af, 193, 337.
- Wandsbeck, ophævelse af slagteriakcise
i, 194.
- Udenrigsministeriet:
Budget for, 567.
- Universitetet (Kiel):
Aflønning af prof. Molbech, 418 f.
Budget for, 253, 595.
Kurator for, udnævnelse af, 262 f.
- Vildtskade, erstatning for, 480.
- Ægteskabs opløsning, bevilling til, 246.
- Øresundstolden, ophævelse af, 332,
469 ff., 566 f., 620.
- Simony, C. F., justits- og indenrigs-
minister:
Adoptionsbevillinger, 204, 493, 501, 622.
Ahlefeldt-Laurvigskke gældsafgørelses-
kasse, bortfald af bidrag til, 290.
Amtmanden over Svendborg amt,
tilladelse til bopæl i Nyborg, 511.
Apotekerbevilling, 608.
Arrest og beslag, fritagelse for, 198, 242,
343, 427.
Arvfæsteafgifter, afløsning af, 551.
Benådninger, 179, 199, 211, 219, 242, 251,
258 f., 290 f., 303 f., 310 f., 322 f., 331,
343 f., 351 ff., 378, 387 f., 391 ff., 406,
427 f., 436, 453 f., 477, 492, 499 ff., 522,
528 f., 547 f., 562 f., 589, 597 f., 608 f.,
621 ff.
- Bjærgelaug for Lønne sogn, godkendelse
af, 575 f.
- Bornholm:
Militært vagthold ved strandinger på,
betaling for, 491.
- Brock-Bredalske legater, 242 f.
- Brændevinsbrænderiers anlæg,
bevilling til, 502.
- Bøndergods, afhændelse af det til len
og stamhuse hørende, 589.
- Dyrplageri, straf for, 406 ff.
- Dødsstraf:
Eftergivelse af, 232, 280 f., 304, 393,
435 f., 452, 550, 596 f., 621.
Eksekvering af, 250, 551, 596 f.
- Eneretsbevillinger, 254, 318 f., 341, 501,
511, 526, 573 f.
- Finanslov, 501.
- Forbedringshus for Sjælland, opførelse
af nyt, 521.
- Forbund, det tyske:
Forbundskontingentets størrelse,
fastsættelse af, 184.
Inspicering af forbundskontingentet,
190.
- Forhyring af fremmede søfolk, lov om,
325 f., 343.
- Frederik Ferdinand, arveprins:
Nægtelse af underskrift på fælles-
forfatningen, 363.
- Frederiksberg slot, benyttelse af lokaler
på, 318.
- Færøerne:
Besejling af, fremmede skibes, 527 f.
Forsørgelsesret på, lov om, 435, 491.
Kapitelstakst for, 427, 491.
Tyendelov for, 430, 491.
Underholdsbidrag for uægte børn,
lov om, 405 f., 477.
- Fæstepligt, fritagelse for, 291.
- Gagers udbetaling, lov om, 501 f.
- Gældsafdrag, fritagelse for, 576.
- Helbredelsesanstalter for sindssvage:
Jylland, 426 f., 465, 491.
Østifterne, 291 f., 520.
- Hjørring:
Fattigvæsenet i, 317.
- Holsten:
Mølletvang, erstatning for bortfald af,
269 f.
- Hundetegn, ændringer af lov om, 408, 477.
- Højesteretsdomme, præmisser for, 507.
- Høkerhandel på landet, lov om, 508 f.
- Island:
Altonaer Mercur, ophævelse af be-
kendtgørelser i, 278.

- Besejling af, fremmede skibes, 527 f.
 Jøders adgang til, 278 ff.
 Kommunalanordning for, 276.
 Landvæsensinstitut på, 249.
 Presselov for, 278.
 Salær i justitssager, 278.
 Skibsfart og handel på, lov om, 435, 491.
 Stiftsbogtrykkeriet i, 277.
 Strafarbejde, lov om anvendelse af, 278.
 Søpas' erhvervelse, 499.
 Tyendelov for, 278.
 Isvækningsarbejder i færgeløb, afløsning af, 587.
 Jernbaneanlæg:
 Sjælland, 520 f.
 Jordemødres lønning, lov om, 465, 507.
 Jordsalg, godkendelse af, 203 f.
 Jurisdiktionsgrænser, omlægning af, 378, 388 ff., 428 f., 522, 596, 598—602.
 Justitsministeriet:
 Budget for, 412.
 Kongens Nytorv, beplantning af, 342.
 Kontorholdsgodtgørelse, lov om:
 Amtmændenes, 508.
 Amtsforvalternes, 508.
 Kontorholdsudgifter, fastsættelse af:
 Stiftamtmanden for Sjælland, 548 f., 577.
 København:
 Bygningslov for, 436, 521.
 Dampskibsbros opførelse, 341 f.
 Næringskats udskrivning, 225 ff.
 Stadskonduktørrembedet i, reglement for, 547.
 København—Korsør jernbane:
 Hegn langs med, 342.
 Landkrigstjenesten, udskrivning til, 352.
 Laugsartikler, godkendelse af:
 Middelfart, 317.
 Legatafgift på 4 pct., fritagelse for, 511, 550, 573.
 Lægedistrikter, omlægning af, 343.
 Lærde skoler i Danmark:
 Nye skoler, bevilling til, 214.
 Løgstør kanal, lov om, 508.
 Lønningslove, 622.
 Lån, tilladelse til optagelse af:
 N. B. Fønss, 403 ff.
 W. v. Haffner, 491 f.
 C. D. Hegermann-Lindencrone, 324.
 N. E. Hoffman, 312 f.
 A. W. C. Knuth, 392.
 Chr. A. Lerche, 330 f., 427 f.
 Monarkiet, forfatning for, 297, 300.
 Mulκτη, nedsættelse eller eftergivelse af, 203, 429.
 Panteobligation, udstedelse af ny, 493.
 Pressesager, ophævelse af, 232 f.
 Rigsdagen:
 Valg til, 254.
 Rødby:
 Apotek, oprettelse af selvstændigt, 406.
 Fritagelse for bidrag til ting- og arresthus i, 317.
 Silkeborg:
 Apotek i, oprettelse af, 390.
 Bygningskommission for, 498 f.
 Skovgrund, bevilling til afhændelse af, 548.
 Skovområde, omlægning af, 573.
 Slesvig:
 Retsvidenskabelig eksamen i, nye regler for, 556.
 Sorø købstad, indlemmelse af område i, 587.
 Stemplet papir, fritagelse for brug af, 292, 507, 534 f., 574 f.
 Stænderforsamlingen i Holsten:
 Anklage mod den holstenske minister, 489.
 Teaterbevilling, godkendelse af, 232.
 Tiender, køb af, 177 ff.
 Tillægsbevillingslove, 508.
 Tiltale, frafald af, 379, 499 f., 528, 547.
 Ting- og arresthuse, opførelse af, 377 f.
 Torshavn:
 Brandvæsenet for, 430, 477.
 Bygningskommission i, 430, 477.
 Jord til skolebygning, 342.
 Udskrivningsvæsenets omordning, lov om, 429.

- Underholdspenge for gældsarrestanter, 241.
- Veterinær- og landbohøjskole, lov om, 508.
- Værnepligtiges mødetid, 198.
- Ægteskabs indgåelse, bevilling til, 204, 232, 242, 260, 280, 303, 330, 343 f., 390 f., 428, 450, 454, 465, 492 f., 499, 521, 576 f., 597, 623 f.
- Ægteskabs opløsning, bevilling til, 232, 260, 280, 303, 330, 390 f., 450, 493, 521, 577, 623 f.
- Øresundstolden, ophævelse af, 471.
- Alborg: Afgifter til vægter- og brandkassen i, 588.
- Spønneck, W. C. A., finansminister: Amnesti for embedsmænd m. fl. i. hertugdømmerne, 72.
- Arresødal hovedbygning, salg af, 84.
- Bornholm: Bortarvefæstning af udmarksjorder på, 161.
- Kulværk på, afgift af, 160.
- Bøndergods, afhændelse af det til len og stamhuse hørende, 30 f.
- Distriktslæger, aflønning af, 128 f.
- Dødsstraf: Eksekvering af, 71.
- Embedsjord til skovridere, 62.
- Faurholm forpagtergård, salg af, 59.
- Finanslove, 33, 119.
- Finansministeriet: Budget for, 113, 118.
- Forstplaner, udarbejdelse af, 162.
- Frederiksborg stutteri, henlæggelse af arealer til, 143.
- Færgesfart: Bogense—Klakring, 160.
- Færgetakster, fastsættelse af, 58.
- Fæstegårdes overgang til selveje, 12.
- Hjemsendelse af tropper, 106.
- Holsten: Byggearbejder i, 71.
- Gendarmeriet i, 62.
- Jernbaner i, 166 f.
- Mølletvangen, ophævelse af, 90.
- Rejsediæter, fastsættelse af, 37 f.
- Kiel: Udvidelse af toldpakhuset i, 129.
- Klasselotteriet, plan for, 71, 162.
- Krigsministeriet: Budget for, 117.
- Krigsskadeserstatning, udbetaling af, 40.
- København—Korsør jernbane: Broarbejde ved, 128.
- Lauenborg: Toldvæsenet i, 107.
- Marineministeriet: Budget for, 113.
- Monarkiet: Fordeling af fællesudgifterne, 118 f.
- Forfatning for, 47 f.
- Mulker, nedsættelse eller eftergivelse af, 144.
- Non mølle, lov om afhændelse af, 144.
- Overordentlige statsudgifter, forslag til, 119.
- Pensionering af: Rømer, generalløjtnant, 62.
- Portoafgifter, fastsættelse af, 160 f.
- Rigsrådet: Forretningsorden for, 110, 160.
- Kongevalgte medlemmer til, 69 f., 73.
- Rustningsforanstaltninger i forbindelse med Krimkrigen, 82.
- Slesvig: Mølletvangen, ophævelse af, 90.
- Statsregnskaber, forelæggelse af, 94.
- Statstelegrafen, 19 f.
- Stemplet papir, fritagelse for brug af, 9, 59, 72, 90, 130, 143 f., 161.
- Toldafgifter af strandede varer, udbetaling af, 71.
- Toldbodpladsen i København, udvidelse af, 20.
- Toldfrihed, vederlag for ophør af, 129.
- Vestindien: Bygningsafgift, lov om, 161 f.
- Forauktionering af efterladte militære klædningsstykker, 8 f.
- Overførelse af straffefange til, 90.
- Øresundstolden, eftergivelse af, 33, 93.

Arhus:

Vagttjeneste ved bankbygningen i, 97.

Tillisch, F. F., indenrigsminister:

Amnesti for embedsmænd m. fl. i hertugdømmerne, 42 f.

Bebyggelsesplan for Fredericia, godkendelse af, 61 f.

Bidstrupgård, byggearbejder ved, 93.

Brolægning i Nyboder, 67.

Bropenge, fastsættelse af, 159.

Brændevinsbrænderiers anlæg, bevilling til, 138.

Christiansø:

Valgbestyrelses oprettelse på, 66.

Eneretsbevillinger, 4 f., 30, 51 f., 158.

Forhyring af fremmede søfolk, lov om, 24.

Forpagtergård, bevilling til drift af, 128.

Færøerne:

Enehandel, ophævelse af den kgl., 30.

Fattigvæsenet på, 30.

Grundloven af 5/6 1849:

Indskrænkning af, 115.

Inddæmningsarbejder, bevilling til, 70 f., 159.

Indenrigsministeriet: Budget for, 112.

Indfødsret, lov om erhvervelse af, 67 f.

Kiel:

Udvidelse af toldpakhuset i, 59.

Krigsskadeserstatning, udbetaling af, 40.

København—Korsør jernbane:

Broarbejde ved, 127 f.

Kontrollerende ingeniør ved, 61.

Kørsler, lov om afløsning af, 128.

Landkommunalvæsenet, ændring i lov om, 101, 103 f.

Landmålereksamen, ophævelse af, 60 f.

Lån, tilladelse til optagelse af:

Københavns kommune, 137 f.

Monarkiet, forfatning for, 48.

Næsbyholm:

Indretning af schæferi på, 158.

Rigsdagen:

Opløsning af, 146.

Sammenkaldelse af, 68, 158.

Rigsrådet:

Forretningsorden for, 108 f.

Kongevalgte medlemmer til, 53, 68, 70, 73.

Sammenkaldelse af, 53.

Silkeborg:

Regulativ for den økonomiske bestyrelse af, 127.

Ager, lov om, 127.

Unsgaard, I. J., indenrigsminister:

Brændevinsbrænderiers anlæg, bevilling til, 602, 614.

Dyrtidsforanstaltninger, 624.

Eneretsbevillinger, 602, 612 f.

København:

Favnsættere m. v., betaling for, 613 f.

København—Korsør jernbane:

Hegn langs med, 602.

Rigsdagen:

Sammenkaldelse af, 625.

Stemplet papir, fritagelse for brug af, 613, 625.

Wolfhagen, F. H., minister for Slesvig:

Beboelseshuse, bevilling til opførelse af, 617 f.

Benådninger, 591 f., 603, 625.

Hammelev sogn, anlæg af kanal i, 626.

Holtenu, havnereglement for, 603.

Jurisdiktionsgrænser, omlægning af, 604, 614—17.

Jøder:

Bosættelse, bevilling til, 614.

Laugsartikler, godkendelse af:

Kappel, 619.

Skatter og afgifter, eftergivelse af, 604, 618.

Slesvig:

Brandkassebidrag, forvaltning af, 592.

Chausséarbejder i, 619.

Digekassen for, udskrivning til, 590.

Kassationsregler ved udskrivning til landkrigstjenesten, 603 f.

Magasinkorn, udskrivning af, 625 f.

Udstykningsbevillinger, 591, 618.

Ørsted, A. S., premier-, justits- og kultusminister:

Amnesti for embedsmænd m. fl. i hertugdømmerne, 43.
 Arvefæste, tilladelse til, 163.
 Benådninger, 9 f., 25, 35, 76 f., 120 ff., 151.
 Bispetiender, bestyrelsen af, 111 f.
 Brahetrolleborg:
 Afdrag på gæld af, 152.
 Bøndergods, afhændelse af det til len og stamhuse hørende, 21 ff.
 Dallund, udredning af enkepension af stamhuset, 10.
 Dødsstraf:
 Eftergivelse af, 10.
 Engestofte, afløsning af afgift på, 10 f.
 Fideicommissgods, afdrag på gæld af, 24, 32.
 Flagning, ophævelse af forbud mod privat, 34.
 Forbund, det tyske:
 Foreningslov for, 89.
 Foryring af fremmede søfolk, lov om, 23 f.
 Fæstegårdes overgang til selveje, 11 ff.
 Gammelkøgegård, ændringer i erektionsbrevet for stamhuset, 163.
 Gejstlige retter, organisation af, 163.
 Gældsarrestanters underholdspenge, lov om, 120.
 Holsten:
 Rejsediæter, fastsættelse af, 38.
 Jordsalg, godkendelse af, 50 f.
 Jurisdiktionsgrænser, omlægning af, 140 f.
 Justitsministeriet: Budget for, 112.
 Departementschefsemede, inddragelse af, 140.
 Kirke- og undervisningsministeriet:
 Budget for, 110 f.
 Knuthenborg grevskab:
 Lån til opførelse af ny hovedbygning på, 149 f.
 Kommunitetets kasse, tilskud af, 51.
 Krigsskadeserstatning, udbetaling af, 41.
 Landkommunalvæsenet, ændring i lov om, 101 f., 104.

Landkrigstjenesten, udskrivning til, 152.
 Ledreborg, malerisamlingen på, 25 f.
 Lerchenborg grevskab:
 Frafald på krav på konge- og kirke-
 tiende, 150.
 Lægedistrikt, omlægning af, 77.
 Ministerskifte, 168.
 Monarkiet, forfatning for, 44, 48, 52.
 Mulkter, nedsættelse eller eftergivelse af, 152.
 Panter, realisation af, 151 f.
 Pensionering af:
 Skuespil- og balletpersonalet, 120.
 Professorkonkurrence, afholdelse af, 31.
 Ribe købstad:
 Havneareal til, 151.
 Rigsdagen:
 Opløsning af, 146.
 Valg til, 146.
 Abning af, 95.
 Rigsrådet:
 Edsformular for medlemmer af, 74.
 Forretningsorden for, 74, 108 f.
 Forsamlingslokale til, 50.
 Hjemsendelse af, 107 f.
 Kongevalgte medlemmer til, 49 f., 52, 73.
 Ledelsen af sager vedr., 139, 147.
 Sammenkaldelse af, 50.
 Udnævnelse af præsident og vice-
 præsident for, 74.
 Abning af, 84.
 Rosenborg slot, den kronologiske samling på, 13.
 Seddelmassen, bevilling til forøgelse af, 130 f.
 Skarprettertjeneste, indretning af, 11.
 Skole, afgivelse af jord til, 77.
 Slesvig:
 Danske bøggers udbredelse i, 74 ff.
 Søkrigstjenesten, udskrivning til, 152.
 Ægteskabs indgåelse, bevilling til, 9, 25, 60, 97 f., 120, 140, 151, 163.
 Ægteskabs opløsning, bevilling til, 9, 25, 76, 140.
 Århus:
 Vagttjeneste ved bankbygningen i, 96 f.